

Institut
Memòria
d'Estudis
CVRS 2016-2017
Catalans

Institut

Memòria

d'Estudis

CVRS 2016-2017

Catalans

I

Memòria

'E

2016-2017

C

© Institut d'Estudis Catalans
Carrer del Carme, 47
08001 Barcelona

Text revisat lingüísticament
per la Unitat de Correcció
del Servei Editorial de l'IEC

Disseny gràfic d'Enric Satué

Compost per Fotoletra, SA

Imprès a Open Print, SL

Dipòsit Legal: B 15976-2018

Índex

15 Presentació

- 19 I. Òrgans de govern
 - 19 El Ple
 - 19 Equip de Govern
 - 19 Consell Permanent
 - 20 Consells de govern de les seccions
 - 20 Secció Històrico-Arqueològica
 - 20 Secció de Ciències Biològiques
 - 20 Secció de Ciències i Tecnologia
 - 21 Secció Filològica
 - 21 Secció de Filosofia i Ciències Socials
 - 21 Presidents de les societats filials
 - 24 Estructura administrativa
 - 25 Nòmina del personal
-

27 II. El Ple

- 27 Resum de les sessions plenàries
- 48 Declaracions i adhesions institucionals
- 60 Els membres
- 60 Nous membres
- 60 Secció Històrico-Arqueològica
- 60 Bonaventura Bassegoda i Hugas
- 62 Rafael Cornudella i Carré
- 64 Josep Maria Gregori i Cifré
- 67 Josep Maria Nolla i Brufau
- 69 Roser Salicrú i Lluch
- 72 Secció de Ciències Biològiques
- 72 Josep Lluís Barona Vilar
- 75 Roderic Guigó i Serra
- 76 Joan Vallès i Xirau

79	Secció de Ciències i Tecnologia
79	Lluís Cabrera Pérez
82	Ramon López de Mántaras i Badia
83	Marta Sanz-Solé
84	Carme Torras i Genís
86	Secció Filològica
86	August Bover Font
90	José Enrique Gargallo Gil
93	Secció de Filosofia i Ciències Socials
93	Enoch Albertí Rovira
96	Josep Vicent Boira i Maiques
98	Albert Carreras de Odriozola
100	Andreu Casero Ripollés
104	Guillem López Casanovas
105	Joana Maria Seguí Pons
108	Membres emèrits
108	Secció Històrico-Arqueològica
108	Xavier Barral i Altet
109	Ernest Belenguer i Cebrià
110	Carme Gràcia Beneyto
111	Secció de Ciències Biològiques
111	Ramon Gomis de Barbarà
112	Joan Josep Guinovart i Cirera
113	Secció de Ciències i Tecnologia
113	Salvador Alegret i Sanromà
114	Àngel Messeguer i Peypoch
115	Jaume Pagès Fita
115	Pere Santanach i Prat
116	Secció Filològica
116	Joan A. Argenter i Giralt
117	M. Teresa Cabré i Castellví
118	Jaume Cabré i Fabrè
119	Josep Piera Rubio
120	Secció de Filosofia i Ciències Socials
120	Antoni Joan Colom Cañellas
121	Josep González-Agàpito i Granell

122	Necrologies
122	M. Teresa Ferrer i Mallol
125	Josep M. Muntaner i Pasqual
127	Joan Rodés i Teixidor
130	Xavier Roselló i Molinari
133	Pere Verdaguer i Juanola
136	Nòmina de membres
136	Membres numeraris
137	Membres emèrits
139	Membres corresponents

141	III. Les seccions
142	Secció Històrico-Arqueològica
142	Crònica
144	Membres
151	Secció de Ciències Biològiques
151	Crònica
153	Membres
159	Secció de Ciències i Tecnologia
159	Crònica
161	Membres
166	Secció Filològica
166	Crònica
183	Membres
190	Secció de Filosofia i Ciències Socials
190	Crònica
193	Membres

201 **IV. Memòria econòmica**

221	V. Activitat institucional
221	Inauguració del curs
221	Discurs del president de l'Institut d'Estudis Catalans

229	Lliçó inaugural
229	Un curs matemàtic a la Menorca de la Il·lustració, en la commemoració de Pasqual Calbó i Caldés (1752-1817), <i>per Antoni Roca Rosell</i>
250	Parlament de Carles Mundó i Blanch, conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya i president del Consell Interacadèmic de Catalunya
252	Convenis de col·laboració
256	Fons d'art
257	Llegats
258	Representació en institucions
258	Institucions d'àmbit català
259	Institucions d'àmbit estatal
259	Institucions d'àmbit internacional
259	Patronats
262	Intervencions institucionals
262	Visitants il·lustres
262	Assistència a actes, visites i missions institucionals
280	Premis i distincions
283	Seus i delegacions
283	Seu de Perpinyà
285	Seu de Castelló
289	Seu de Lleida
291	Seu d'Alacant
294	Delegació de València
296	Delegació de Palma
301	Delegació de l'Alguer

303	VI. Activitat de recerca
303	Programes de recerca
303	Secció Històrico-Arqueològica
303	Base de dades de manuscrits catalans de l'edat moderna (1474-1814)
303	Base de dades de monuments commemoratius
304	Catalunya Carolíngia
304	Corpus des Troubadours
305	Corpus Documental de les Relacions Internacionals de Catalunya i de la Corona d'Aragó

- 305 Corpus Inscriptionum Latinarum
- 305 Corpus Textual de la Catalunya del Nord: Catàleg d'impresos rossellonesos
- 306 Diccionari d'Historiadors de l'Art Català-Valencià-Balear
- 306 Índex de *Les quatre grans cròniques*
- 306 Llibres de matrícula de les insaculacions (llibres de l'ànima) de la ciutat de Barcelona (1498-1713)
- 306 Recerca arqueològica de la ciutat romana de *Iesso* (Guissona)
- 307 Tabula Imperii Romani - Forma Orbis Romani (TIR-FOR)
- 309 Secció de Ciències Biològiques
- 309 Anàlisi històrica dels efectes de la sequera als boscos dels Països Catalans
- 309 Distribució de *Galemys pyrenaicus* a Catalunya: possibles variacions després de quinze anys
- 310 Els sistemes naturals del delta del Llobregat
- 310 Flora i cartografia de les plantes, els fongs i la vegetació
- 310 Flora i cartografia de briòfits
- 311 Biodiversitat dels fongs i líquens dels Països Catalans
- 312 Flora i cartografia de les plantes vasculars
- 312 Indicadors de l'estat ambiental del mar catalano-balear (*interdisciplinari amb la SECCT*)
- 313 Millora de la presència de la llengua catalana dins de recopilacions internacionals de noms de plantes. *Vocabulari multilingüe de noms de plantes*
- 313 Vitis Catalana
- 315 Secció de Ciències i Tecnologia
- 315 Diccionari Multilingüe de la Ciència del Sòl (català, espanyol, gallec i portuguès amb equivalències en anglès, francès i eusquera)
- 315 Història de la matemàtica, resultats, contextos i textos. Grècia I, II i III
- 316 La millora de les condicions d'habitabilitat i la reducció de la demanda energètica en grans conjunts residencials de l'Àrea Metropolitana de Barcelona
- 316 Portal CiT. Edició, publicació i difusió en línia de terminologia de ciències i tecnologia
- 318 Secció Filològica
- 318 Programes normatius i d'estandardització
- 318 Actualització periòdica del DIEC2
- 318 Codificació de la llengua de signes catalana

- 319 *Diccionari manual de la llengua catalana*. Segona edició
- 320 Gramàtica de la Llengua Catalana
- 320 Gramàtica Essencial de la Llengua Catalana
- 321 Nomenclàtor Toponímic de les Illes Balears
- 321 Nou Diccionari Normatiu de la Llengua Catalana
- 321 Ortografia Catalana
- 322 Proposta per a un Estàndard Oral de la Llengua Catalana. Lèxic
- 322 Proposta sobre el Sistema de Transcripció i Transliteració dels Noms Russos en Català i Proposta de Transcripció del Xinès al Català
- 323 Programes de recerca
- 323 Atlas Lingüístic del Domini Català
- 324 Constitució d'un corpus textual per a una gramàtica del català modern
- 324 Continuació del Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC2)
- 325 Cultura, memòria, llengua: la construcció de la identitat en els territoris fronterers de la llengua catalana
- 325 Diccionari Descriptiu de la Llengua Catalana
- 326 Els clàssics i la llengua literària: norma i cànon
- 326 Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae
- 327 Neologismes per a l'actualització del diccionari normatiu
- 328 Obres completes de Pompeu Fabra
- 328 Observatori de Neologia
- 329 Publicació de l'obra gramatical d'Antoni Febrer i Cardona
- 329 Refranyer Aguiló
- 330 Vocabulari de la Llengua Catalana Medieval de Lluís Faraudo de Saint-Germain
- 331 Secció de Filosofia i Ciències Socials
- 331 Bases d'un diccionari de periodistes i articulistes, generalistes i especialitzats, en els territoris de llengua i cultura catalanes
- 331 Cartografia dels Països Catalans des del Renaixement a l'edat moderna
- 331 Catàleg dels manuscrits de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona, III-V. Ms. 101-250
- 332 Catàleg històric general de la premsa en català, II. La renovació del periodisme, 1910-1923
- 332 Corpus Philosophorum Medii Aevi. Arnaldi de Villanova
- 332 Dinàmica i evolució del paisatge de ribera

- 333 El diàleg com a font de dret. Modelització dels fonaments de la filosofia política i jurídica catalana (s. XII-XXI)
- 334 El Termòmetre Lingüístic i el Marc d'Ensenyament de les Llengües Vives (TL-MELvives)
- 334 Propostes per a una societat en procés de reconstrucció. Una anàlisi social i econòmica
- 335 Recull i classificació de polítiques territorials
- 335 Reforma educativa i defensa de l'escola pública. L'Escola de Mestres Rosa Sensat (1982-2015)
- 336 Resolució i prevenció de conflictes a l'escola: contribucions de les dones arabomusulmanes a la millora de la convivència en una Catalunya multicultural
- 337 Presidència
- 337 La societat catalana al segle XXI
- 337 Les ciutats mediterrànies: els factors de desenvolupament i de progrés. Ciutat i articulació territorial
- 338 Registre i inventari dels vitralls catalans
- 339 Xarxa CRUSCAT. Coneixement, representacions i usos del català
- 340 Centres de recerca
- 340 Centres propis
- 340 Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè (LEGEF)
- 341 Centre Català de la Nutrició (CCNIEC)
- 343 Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural
- 345 Laboratori de Fonètica
- 347 Centres consorciats
- 347 Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT)
- 347 Centre de Recerca Matemàtica (CRM)
- 348 Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)
- 350 Oficines
- 350 Oficina d'Estandardització
- 350 Oficina de Gramàtica
- 351 Oficina d'Onomàstica
- 352 Oficines Lexicogràfiques
- 352 Oficina d'Assessorament Històric
- 353 Secretaria Científica

355	VII. Assessorament, promoció i difusió de la recerca
355	Assessorament
355	Observatori de la Recerca
357	Xarxa CRUSCAT (Coneixements, representacions i usos del català)
358	Organismes administratius en els quals l'IEC té assessors
360	Promoció
360	Premis i borses d'estudi de l'IEC - Premis Sant Jordi 2017
370	Relació d'activitats científiques organitzades, promogudes o acollides per l'IEC
429	Difusió
429	Servei de Documentació i Arxiu de l'IEC
<hr/>	
433	VIII. Societats filials
434	Institució Catalana d'Història Natural
448	Societat Catalana de Biologia
460	Societat Catalana de Filosofia
465	Societat Catalana de Física
470	Societat Catalana de Química
476	Societat Catalana de Matemàtiques
484	Societat Catalana de Geografia
491	Societat Catalana d'Estudis Històrics
495	Societat Catalana d'Estudis Jurídics
499	Societat Catalana d'Economia
503	Associació Catalana de Sociologia
507	Societat Catalana d'Estudis Litúrgics
508	Societat Catalana de Musicologia
510	Amics de l'Art Romànic
515	Institució Catalana d'Estudis Agraris
523	Societat Catalana de Pedagogia
527	Societat Catalana d'Estudis Clàssics
530	Societat Catalana d'Estudis Numismàtics
532	Societat Catalana d'Ordenació del Territori
536	Societat Catalana de Sociolingüística
539	Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana
543	Societat Catalana de Comunicació
546	Societat Catalana de Llengua i Literatura

- 550 Societat Catalana de Tecnologia
 - 555 Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica
 - 563 Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació
 - 566 Societat Catalana d'Estudis Hebraics
 - 568 Societat Catalana de Terminologia
-

571 IX. Fundacions, entitats vinculades i adherides a l'IEC

571 Fundacions

- 571 Fundació Ferran Sunyer i Balaguer
- 572 Fundació Mercè Rodoreda
- 574 Fundació Alsina i Bofill
- 575 Fundació Carles Salvador
- 576 Fundació Salvador Alibau

577 Entitat vinculada

- 577 Biblioteca de Catalunya

578 Entitats adherides

- 578 Institut Menorquí d'Estudis
- 578 Institut d'Estudis Eivissencs
- 579 Institut d'Estudis Baleàrics
- 580 Societat Arqueològica Lul·liana
- 580 Societat d'Onomàstica
- 580 Institut d'Estudis Gironins

582 Altres vinculacions

- 582 Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes
 - 582 North American Catalan Society
 - 583 Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana
 - 583 Institut Català d'Antropologia
 - 584 Societat Andorrana de Ciències
 - 584 Societat Catalana d'Estadística
 - 585 Associació Catalana de Ciències de Laboratori Clínic
 - 585 Associació Catalana per a la Divulgació Científica
-

587 X. Publicacions

- 587 Portal de revistes científiques

- 588 Monografies
- 593 Obres vinculades a l'Institut d'Estudis Catalans
- 595 Publicacions periòdiques
- 596 Resum de títols editats (2012-2016)
- 597 Donacions i intercanvi de publicacions

Presentació

La present MEMÒRIA reflecteix amb detall l'activitat de l'Institut d'Estudis Catalans al llarg del curs 2016-2017, per mitjà de la qual es duen a terme les missions estatutàries: l'estudi de la llengua i l'establiment de la normativa, el desenvolupament i la difusió de la recerca en els diferents àmbits científics, i l'assessorament dels poders públics i altres institucions.

L'Institut estén l'àmbit d'actuació a tots els territoris dels Països Catalans per mitjà de seus i delegacions: Perpinyà, Castelló de la Plana, Lleida, Alacant, València, Palma i l'Alguer (en aquesta última, s'han iniciat els contactes per a establir-hi la seu), i impulsa la presència i la influència en l'àmbit internacional.

Tot just reprès el curs, l'IEC celebrà l'acte commemoratiu de la Diada Nacional de Catalunya, en què Eva Puig, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, pronuncià la conferència «Història i política en el passat i en el present».

El segon acte que marcà el nou curs va ser la sessió inaugural, que coincidí amb la del curs interacadèmic a l'IEC, i tingué com a convidat especial Carles Mundó, conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya i president del Consell Interacadèmic. Antoni Roca Rosell, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, hi impartí la lliçó «Un curs matemàtic a

la Menorca de la Il·lustració, en la commemoració de Pasqual Calbó i Caldés (1752-1817)», i la companyia Xuriach hi interpretà peces del Renaixement a Catalunya.

El lliurament dels Premis Sant Jordi de l'IEC 2017, que han arribat a la vuitanta-sisena edició, fou de vint borses d'estudi i quaranta-cinc premis que reconeixien els estudiosos de tots els camps del saber que s'expressen en llengua catalana.

L'IEC ha promogut diverses commemoracions i homenatges, entre els quals voldria destacar els dedicats a commemorar el cent cinquantè aniversari del naixement de Josep Puig i Cadafalch (1867-1956) i el centenari de la mort d'Enric Prat de la Riba (1870-1917), ambdós membres fundadors de l'IEC.

La recerca ha centrat l'activitat habitual de la nostra institució. Els resultats dels diferents projectes es difonen per mitjà de les publicacions, en format electrònic o en paper, que a final del curs 2016-2017, han sumat més d'un centenar de títols. El fons de publicacions periòdiques, per la seva banda, està format per seixanta revistes científiques. Actualment hi ha en funcionament una setantena de programes, que, a l'empara de les cinc seccions i de la Presidència, avancen en l'assoliment dels seus objectius. Aquest

curse n'han finalitzat alguns; en primer lloc, voldria posar en relleu la publicació de la *Gramàtica de la llengua catalana* (2016) i l'*Ortografia catalana* (2017), que juntament amb el *Diccionari de la llengua catalana* formen la tríada d'obres normatives de l'IEC. D'altra banda, s'ha completat l'edició de *Les quatre grans cròniques*, amb la publicació del volum corresponent a l'índex; els resultats d'«Els sistemes naturals del delta del Llobregat» s'han recollit en el llibre *Flora vascular del delta del Llobregat* (publicat en la col·lecció «Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural»), i s'han enllestit, entre d'altres, el *Nomenclàtor toponímic de les Illes Balears*, el *Diccionari descriptiu de la llengua catalana*, les *Obres completes* de Pompeu Fabra i el *Vocabulari de la llengua catalana medieval* de Lluís Faraudo de Saint-Germain.

L'Institut s'ha manifestat institucionalment quan els interessos o drets del país han estat qüestionats o s'han vist amenaçats. Aquest curs ha impulsat el *Manifest per la cultura científica i tecnològica* (13 de desembre de 2016), el *Manifest en defensa dels polítics i de les institucions del poble de Catalunya* (19 de gener de 2017), la *Declaració sobre la denominació de la regió on es troba Catalunya del Nord* (febrer del 2017) i la *Declaració social per la pedagogia* de la Societat Catalana de Pedagogia (14 de juny de 2017), i s'ha adherit al *Manifest de suport ciutadà a la candidatura de*

Barcelona per a l'Agència Europea del Medicament (30 de juny de 2017).

Al llarg del curs, han ingressat nous membres numeraris i membres corresponents, i l'IEC ha hagut de lamentar el traspàs dels membres M. Teresa Ferrer i Mallol, Josep M. Muntaner i Pasqual, Joan Rodés i Teixidor, Xavier Roselló i Molinari i Pere Verdagner i Juanola. Sigui per a ells, el nostre record més sincer.

L'extensa i detallada descripció de l'activitat de l'IEC que conté aquest volum ret comptes de la feina feta, que ha estat possible gràcies a la dedicació de totes les persones que formen part de la institució o que hi estan vinculades: membres de l'IEC, de les societats filials, de les fundacions, de les delegacions; treballadors, i col·laboradors. A tots ells adrecem el nostre agraïment.

A final del curs 2016-2017, l'IEC ha celebrat eleccions preceptives a la Presidència. La candidatura encapçalada per Joandomènec Ros com a president, Jaume de Puig i Mariàngela Vilallonga com a vicepresidents i Josep Enric Llebot com a secretari general constitueix el nou Equip de Govern, que serà al capdavant de la institució a partir de l'1 de setembre de 2017 per un període de quatre anys.

L'activitat musical serveix per a tancar l'activitat acadèmica del curs 2016-2017 amb l'inici, al juliol, del tradicional cicle *Música al claustre*, dedicat als «Cent anys del llegat científic i musical

de Felip Pedrell», compositor i pare de la musicologia catalana, i, alhora, per a obrir la programació del curs vinent, amb dos concerts més previstos per als mesos de setembre i novembre del 2017, que aca-

baran de retre homenatge a la personalitat polifacètica de Felip Pedrell.

ROMÀ ESCALAS
Secretari general

I. Òrgans de govern

El Ple

El Ple és l'òrgan sobirà de l'Institut d'Estudis Catalans. És constituït pels membres numeraris, els emèrits i els presidents de les societats filials.

El membres formen les seccions, que, des del 25 de setembre de 1989, són les cinc següents: Secció Històrico-Arqueològica, Secció de Ciències Biològiques, Secció de Ciències i Tecnologia, Secció Filològica i Secció de Filosofia i Ciències Socials. (Vegeu el capítol III, «Les seccions».)

Equip de Govern

L'Equip de Govern assisteix el president en les seves funcions executives i administratives.

President:	Joandomènec Ros i Aragonès
Vicepresidents:	Joaquim Agulló i Batlle Jaume de Puig i Oliver
Secretari general:	Romà Escalas i Llimona

Consell Permanent

El Consell Permanent actua per delegació del Ple i exerceix el govern de la corporació. És format per l'Equip de Govern i els presidents de les cinc seccions.

Presidents de les seccions:	Josep Massot i Muntaner <i>(Secció Històrico-Arqueològica)</i> Francesc González i Sastre <i>(Secció de Ciències Biològiques)</i> Joan Antoni Solans i Huguet <i>(Secció de Ciències i Tecnologia)</i>
-----------------------------	---

M. Teresa Cabré i Castellví

(Secció Filològica)

Maria Corominas i Piulats

(Secció de Filosofia i Ciències Socials)

Consells de govern de les seccions

Les seccions de l'IEC es corresponen amb grans unitats temàtiques de la ciència i la tecnologia. Són regides per un consell de govern format per un president, un vicepresident, un secretari i un tresorer.

Secció Històrico-Arqueològica

President:	Josep Massot i Muntaner
Vicepresident:	Albert Balcells i González
Secretari:	Antoni Simon i Tarrés
Tresorer:	Joaquim Garriga i Riera

Secció de Ciències Biològiques

President:	Francesc Gonzàlez i Sastre
Vicepresident:	Abel Maríné i Font
Secretari:	Xavier Llimona i Pagès
Tresorer:	Joaquim Gosálbez i Noguera

Secció de Ciències i Tecnologia

President:	Joan Antoni Solans i Huguet
Vicepresidenta:	Alícia Casals i Gelpí
Secretari:	Antoni Olivé i Ramon
Tresorer:	Miquel Canals i Artigas

Secció Filològica

Presidenta:	M. Teresa Cabré i Castellví
Vicepresidenta:	Mariàngela Vilallonga i Vives
Secretari:	Ramon Sistac i Vicén
Tresorer:	Màrius Serra i Roig

Secció de Filosofia i Ciències Socials

Presidenta:	Maria Corominas i Piulats
Vicepresident:	Josep M. Panareda Clopés
Secretari:	Joaquim Arnau Querol
Tresorera:	Maria Dolors Garcia Ramon

Presidents de les societats filials

Amics de l'Art Romànic

Presidenta:	Francesca Español i Bertran
-------------	-----------------------------

Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació

President/a:	Abel Mariné i Font (fins al 15.3.2017) Montserrat Rivero Urgell (des del 16.3.2017)
--------------	--

Associació Catalana de Sociologia

President:	Fidel Molina Luque
------------	--------------------

Institució Catalana d'Estudis Agraris

President:	Josep M. Vives de Quadras
------------	---------------------------

Institució Catalana d'Història Natural

President:	Joan Pino i Vilalta
------------	---------------------

Societat Catalana d'Economia

President: Eduard Arruga i Valeri

Societat Catalana d'Estudis Clàssics

Presidenta: Montserrat Jufresa i Muñoz

Societat Catalana d'Estudis Hebraics

President: Pere Casanellas i Bassols

Societat Catalana d'Estudis Històrics

President: Jaume Sobrequés i Callicó

Societat Catalana d'Estudis Jurídics

President: Josep Cruanyes i Tor

Societat Catalana d'Estudis Litúrgics

President: Miquel dels Sants Gros i Pujol

Societat Catalana d'Estudis Numismàtics

President: Miquel de Crusafont i Sabater

Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica

Presidenta: Emma Sallent del Colombo

Societat Catalana d'Ordenació del Territori

President: Josep A. Báuena Latorre

Societat Catalana de Biologia

President: Josep Clotet Erra

Societat Catalana de Comunicació

President: Jordi Bèrrio Serrano

Societat Catalana de Filosofia

President: Josep Monserrat i Molas

Societat Catalana de Física

President: Josep Enric Llebot Rabagliati

Societat Catalana de Geografia

President: Josep Oliveras i Samitier

Societat Catalana de Llengua i Literatura

President: Manuel Llanas i Pont

Societat Catalana de Matemàtiques

President: Xavier Jarque i Ribera

Societat Catalana de Musicologia

President: Jordi Ballester Gibert

Societat Catalana de Pedagogia

President: Martí Teixidó i Planas

Societat Catalana de Química

President: Carles Bo i Jané

Societat Catalana de Sociolingüística

President: Joan Pujolar Cos

Societat Catalana de Tecnologia

Presidenta: Núria Salán Ballesteros

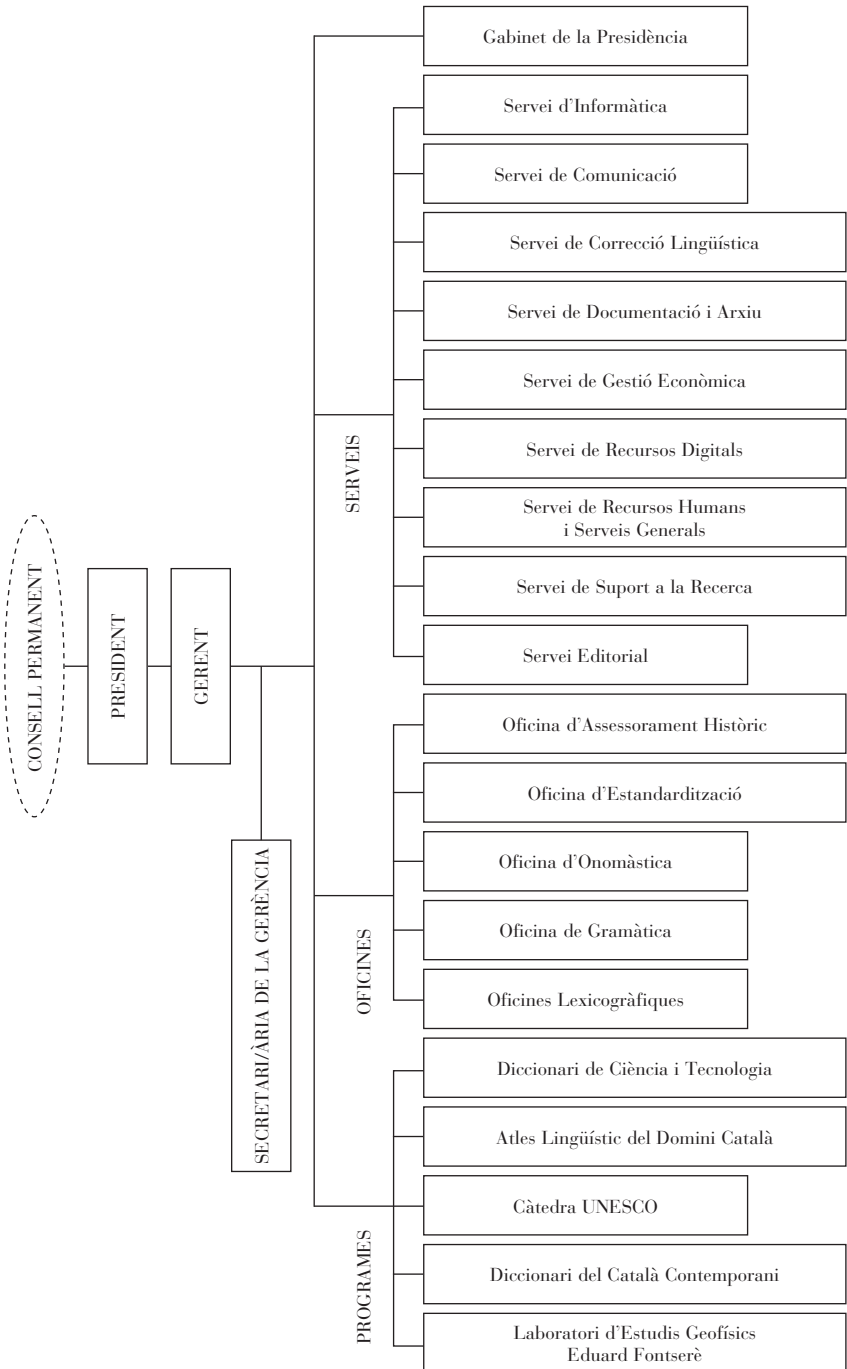
Societat Catalana de Terminologia

President: Miquel-Àngel Sánchez i Ferriz

Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana

President: Joan Soler i Mata

Estructura administrativa

Nòmina del personal

Sara Adell i Roura
Marc Alcalà i Borrell
M. Teresa Balagué i Sort
Marta Balasch Guerrero
M. del Mar Batlle Gutiérrez
Blanca Betriu Recha
Gemma Boada Pérez
M. Cristina Busto i Menéndez
Ferran Cabellos Romero
Laia Campamà Mormeneo
Eduard Campos Jiménez
Roger Cascales Puerto
Laia Castanyer Teixidó
M. Lluïsa Castellón i Molina
Mercè Castells i Baldrich
Anna Chamizo i Tarté
Albert Clavero Arnau
M. Àngels Codina Relat
Irene Comas i Alsina
Ramon Corbella Bosch
Fàtima Duarte i Ortega
Marta Ejarque i Pavia
Antoni Escolà i Banqué
Marta Fabregat Marco
Eva Faustino Vidal
Judít Feliu Cortès
E. Xavier Ferré i Mariscot
Antònia Ferrer i Gràcia
Núria Florit Robusté
Marta Folia i Campos
Anna Font Reñé
Carla Fontclara Serrallonga
Eva Forés Castell
Imma Fradera i Castillo
M. Rosa Franquesa i Bonet

Núria Fuster i Postico
Mariàngels Gallego i Ribó
Eva Gil Bel
Georgina Goberna Baradat
Cristina Guirado Gil
Núria Jolis i Masjuan
Elvira Juncosa Román
Robert Latorre Soto
Lídia Lluís Gavalda
Sílvia López i Caballer
Daniel Luján Cazalilla
Mercè Martí Bassols
Cora Martín Paños
Ramon Martínez i Gil
M. Àngels Martínez Salom
Josep M. Mestres i Serra
Eulàlia Miret i Raspall
Pere Montalat i Buscató
Mercè Montaña i del Agua
Isabel Munujos i Sala
Santiago Muxach Riubrogent
Lluís Olivé Duran
Bernat Oliver Majó
David Ordóñez i García
Josep Maria Palau Baduell
Manuel Pascual i Rodríguez
Miquel Payrot
Berta Pedemonte Miquel
Lliris Picó Carbonell
Ester Prat Alsina
Joan Antoni Rabella i Ribas
Núria Reixach Boada
Jordi Ribas i Bisbal
Griselda Ribas Fernández

Eulàlia Ribera Llonc	Lluís Maria Sol i Salvadó
Sandra Rigall Méndez	Lourdes Sola i López
Montserrat Rius Mentuy	Joan Soler i Bou
Roser Rodríguez Vila	José Soriano Moreno
Xavier Rofes i Moliner	M. del Mar Tapia Jiménez
Núria Roma i Peix	Sílvia Teulats Castells
Montserrat Roma Uguet	Montserrat Torras Conangla
Aina Rusca Mestre	Xavier Torrents Casas
M. Teresa Sadurní i Villaronga	Joana Torres Bosch
Francesc Salvador Carvajal	Albert Torres Sanglas
Jaume Salvanyà Cristòbal	Carme Vallès Foz
Maite Sànchez i Riera	Marta Viñuales i Granel
Roser Sanromà i Borrell	Ana Wasmer Gimeno
Carolina Santamaria i Jordà	Enkeleda Xhelo Çomo

Aquesta és la relació de persones que formen la nòmina de l'IEC el 31 d'agost de 2017. L'organigrama de l'IEC és format per un total de 97 persones, distribuïdes en les categories laborals següents: cap superior (2), cap de secció (10), cap de negociat (5), oficial de primera administratiu (20), oficial de segona administratiu (6), auxiliar administratiu (1), col·laborador d'investigació (13), ajudant d'investigació (30), analista (3), tècnic de TIC (2), encarregat de Serveis Generals (1), oficial de primera d'oficis auxiliars (2) i auxiliar de segona de serveis (2).

II. El Ple

Resum de les sessions plenàries

Durant el curs 2016-2017, el Ple es reuní deu vegades. A continuació presentem un breu resum de cada sessió.

Ple del dia 29 de setembre de 2016 (ordinari)

- Nota biogràfica de Xavier Roselló i Molinari († 10.9.2016), per Joaquim Agulló, vicepresident de l'IEC i membre de la Secció de Ciències i Tecnologia
- Nota biogràfica de Jordi Carbonell i de Ballester († 22.8.2016), per M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica
- «Sobre la convocatòria per a projectes de recerca», per David Serrat, secretari científic
- Proposta de ratificació de la *Gramàtica de la llengua catalana*, presentada en el Ple del dia 14 de juliol de 2016, per M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica
- Presentació de l'*Ortografia catalana*, per Vicent Pitarch, membre de la Secció Filològica
- Presentació de quatre candidats a membres numeraris de l'IEC

Hi assisteixen cinquanta-nou membres i vuit presidents de les societats filials.

Joaquim Agulló, vicepresident de l'IEC i membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, llegeix la nota biogràfica de Xavier Roselló i Molinari, membre de la mateixa Secció, que traspasà el dia 10 de setembre de 2016.

M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, llegeix la nota biogràfica de Jordi Carbonell i de Ballester, membre de la mateixa Secció, que traspasà el dia 22 d'agost de 2016 (text inclòs en la *Memòria. Curs 2015-2016*).

De l'informe que presenta per escrit, el president en destaca les entrevistes amb Josep Rull, conseller de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya; amb Jesús del Hoyo, degà del Col·legi Oficial de Disseny Gràfic de Catalunya, i amb representants de la quarta edició del CSASC, el congrés de les societats txeca, eslovena, austríaca, eslovaca i catalana de matemàtiques, que tingué lloc a l'IEC. Posa en relleu les activitats següents: la 1st Conference on Social Impact of Sciences (SIS2016); la presentació del llibre *Molts granets de sorra*, de Liz Castro, i del portal transmèdia d'informació ambiental Samaruc Digital; la inauguració de la 34a Setmana del Llibre en Català; l'acte d'inauguració del curs 2016-2017 del sistema universitari català, a la UB; el lliurament de la

Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya a Muriel Casals, a títol pòstum; la reunió del *Bureau* de la Unió Acadèmica Internacional, i la rebuda dels participants de la Ruta Pompeu Fabra, inclosa en el projecte «GEO Rutes Filològiques» i patrocinada per la Càtedra Pompeu Fabra. D'altra banda, destaca que ja es poden presentar telemàticament les candidatures per als Premis Sant Jordi 2017. És la primera vegada que es posa en funcionament l'aplicació al web de l'IEC. Informa que el dia 27 d'octubre, els tapissos de la Sala Prat de la Riba seran retirats i custodiats per la Direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya, que s'encarregarà de restaurar-los.

David Serrat, secretari científic, presenta el document «Sobre la convocatòria per a projectes de recerca», en què reflexiona sobre la recerca actual que es fa a l'IEC.

Després de la presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* en el Ple del dia 14 de juliol i d'haver-la posat a l'abast dels membres per mitjà de la Intranet, el president de l'IEC en demana la ratificació del Ple.

El Ple de l'IEC ratifica per consens la *Gramàtica de la llengua catalana*.

Vicent Pitarch, membre de la Secció Filològica, presenta la proposta de l'*Ortografia catalana*.

El president informa que s'obre un període de consulta del text a la Intranet per a l'aportació d'observacions i comentaris, i que se'n demanarà la ratificació en el pròxim Ple.

Josep M. Casasús presenta la candidatura d'Andreu Casero Ripollés a membre numerari adscrit a la Secció de Filosofia i Ciències Socials, en l'àrea de comunicació.

Andreu Mas-Colell presenta la candidatura de Guillem López Casasnovas a membre numerari adscrit a la Secció de Filosofia i Ciències Socials, en l'àrea d'economia.

Jaume Bertranpetit presenta la candidatura de Roderic Guigó i Serra a membre numerari adscrit a la Secció de Ciències Biològiques.

Xavier Llimona presenta la candidatura de Joan Vallès i Xirau a membre numerari adscrit a la Secció de Ciències Biològiques.

El secretari general presenta les sol·licituds de dispenses al Ple de l'IEC:

— Salvador Cardús i Ros, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, del setembre de 2016 al maig de 2017, per coincidència amb l'horari docent universitari.

— Antoni Ferrando i Francès, de la Secció Filològica, del setembre de 2016 a l'agost de 2017, per coincidència amb l'horari docent universitari.

— Josep Enric Llebot Rabagliati, de la Secció de Ciències i Tecnologia, del setembre de 2016 al març de 2017, per coincidència amb l'horari docent universitari.

El Ple aprova la sol·licitud de dispensa d'obligacions dels tres membres.

Ple del dia 24 d'octubre de 2016 (ordinari)

- Informe d'activitats de la Secció Històrico-Arqueològica, per Josep Massot, president de la Secció
- Presentació de quatre candidats a membres numeraris de l'IEC
- Resultat de la votació de l'Institut d'Estudis Gironins per a esdevenir entitat adherida a l'IEC, presentada en el Ple del 20 de juny de 2016
- L'*Ortografia catalana*: presentació de la presidenta de la Secció Filològica, M. Teresa Cabré, i explicació de les respostes als comentaris dels membres rebuts a la Intranet, per Vicent Pitarch, responsable del Grup d'Ortografia
- Ratificació de l'*Ortografia*, presentada en el Ple del 29 de setembre de 2016

Hi assisteixen seixanta membres i quatre presidents de les societats filials.

De l'informe que presenta per escrit, el president en destaca les activitats següents: el Dia Internacional de la Traducció, organitzat per l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana i l'IEC; l'assistència de l'Equip de Govern a diversos actes d'inauguració del curs acadèmic a universitats; l'acte d'investidura de Joan Veny, membre de la Secció Filològica, com a doctor *honoris causa* de la Universitat de les Illes Balears; el discurs de presentació de José María Murià com a membre corresponent de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC; la signatura del conveni de col·laboració entre la Societat d'Onomàstica i l'Institut d'Estudis Catalans, i la Primera Trobada dels Parcs Naturals i Reserves Marítimes dels Països Catalans, organitzada per les delegacions de l'IEC a Perpinyà i a l'Alguer.

Informa que l'entitat que havia llogat el local de la plaça de Salvador Seguí el mes de maig de 2016, fa quinze dies va anunciar la rescissió del contracte perquè l'Ajuntament no li ha donat el permís d'activitats. El mateix Ajuntament ha comunicat que preveu situar al seu lloc l'Oficina d'Habitatge. Aquest imprevist afectarà el pressupost de l'IEC, que preveia un ingrés mensual que no serà possible perquè el nou llogater trigarà uns mesos a arribar.

Explica que ha rebut la proposta d'alguns membres de recuperar la idea d'obrir la llibreria de l'Institut a la Casa de Convalescència, que s'ubicaria en l'espai al qual s'accedeix per l'antiga porta dels carros (entrada situada entre la porta principal del carrer del Carme i el carrer de les Egípciaques, just al costat de la font). Atès que durant la primavera del 2017 hi haurà eleccions a la Presidència, no es veu convenient endegar cap projecte que pugui hipotecar el nou equip de govern. Tot i això, es demanarà un projecte a un arquitecte per a ser valorat al Ple.

Josep Massot, president de la Secció Històrico-Arqueològica, presenta l'informe d'activitats de la Secció.

Antoni Olivé presenta la candidatura de Ramon López de Mántaras i Badia a membre numerari adscrit a la Secció de Ciències i Tecnologia.

Joan de Solà-Morales presenta la candidatura de Marta Sanz-Solé a membre numerària adscrita a la Secció de Ciències i Tecnologia.

Joan Martí i Castell presenta la candidatura d'August Bover Font a membre numerari adscrit a la Secció Filològica.

Joan Veny presenta la candidatura de José Enrique Gargallo Gil a membre numerari adscrit a la Secció Filològica.

El secretari general informa sobre el resultat de la votació de l'Institut d'Estudis Gironins per a esdevenir entitat adherida a l'IEC. Per a aquesta votació es requereix majoria absoluta. El mínim nombre de vots requerits són 74, resultat del 50 % + 1 de 147 (membres amb dret a vot). Els resultats són els següents: 91 vots a favor, 5 vots en contra i 9 vots en blanc.

El Ple de l'IEC aprova la incorporació de l'Institut d'Estudis Gironins com a entitat adherida a l'IEC.

Abans de la ratificació de l'*Ortografia catalana* —presentada en el Ple anterior, del 29 de setembre, i que ha estat a disposició dels membres a la Intranet fins al 19 d'octubre de 2016— intervenen M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, i Vicent Pitarch, responsable del Grup d'Ortografia, per a explicar els comentaris rebuts pels membres del Ple sobre l'*Ortografia* i les respostes que s'han donat, i s'obre un torn de paraules.

El Ple de l'IEC ratifica per consens l'*Ortografia catalana*.

M. Teresa Cabré comunica que l'*Ortografia* entrarà en vigor a partir de la seva publicació i hi haurà un període d'adaptació de quatre anys. El 3 de novembre està prevista, a l'IEC, una sessió informativa sobre la *Gramàtica* i l'*Ortografia* a la qual estan convidats representants de l'àmbit de l'edició i l'escriptura, de col·legis professionals, de departaments de filologia de les universitats catalanes, d'institucions i de l'Administració, entre d'altres.

Ple del dia 17 de novembre de 2016 (ordinari)

— Resultats de la votació electrònica de candidats a membres numeraris presentats en els plens dels dies 29 de setembre i 24 d'octubre de 2016

— Nota biogràfica del cardenal Albareda (membre corresponent de l'IEC) en el 50è aniversari de la seva mort, a càrrec de Josep Massot

— Assumptes de la Secretaria General

Hi assisteixen setanta membres i cinc presidents de les societats filials.

Abans de començar la sessió, el president fa dos comentaris:

1) En relació amb l'arranjament de la sala: els tapissos flamencs del s. XVI van ser retirats el 27 d'octubre pel Centre de Béns Mobles de Catalunya, que els custodiarà i restaurarà.

2) Mostra un exemplar de la *Gramàtica de la llengua catalana* i informa que a partir de l'endemà es repartirà als membres. Dona les gràcies a totes les persones que l'han fet possible. El dia 23 de novembre ja serà a les llibreries.

De l'informe que presenta per escrit, en destaca les activitats següents: l'acte d'inauguració del congrés *Ferran II i la Corona d'Aragó*, organitzat per l'IEC; la sessió inaugural del curs interacadèmic i del curs 2016-2017 de l'IEC; l'acte d'homenatge a Jordi Monés Pujol-Busquets, antic president de la Societat Catalana d'Història de l'Educació dels Països Catalans; la inauguració del simposi sobre la figura de Caterina Albert/Víctor Català, organitzat per l'IEC i la Institució de les Lletres Catalanes de la Generalitat de Catalunya; la presentació al Palau de la Generalitat del llibre *Raó de Catalunya. La societat catalana al segle XVI*, dirigit per Salvador Giner i Oriol Homs, i la reunió del Patronat de la Vil·la dels Ametllers de Tossa de Mar.

El secretari general informa sobre els resultats de la votació de candidats a membres numeraris presentats en els plens dels dies 29 de setembre i 24 d'octubre de 2016.

El Ple de l'IEC elegeix com a membres numeraris Andreu Casero Ripollés i Guillem López Casanovas, adscrits a la Secció de Filosofia i Ciències Socials; Roderic Guigó i Serra i Joan Vallès i Xirau, adscrits a la Secció de Ciències Biològiques; Ramon López de Mántaras i Badia i Marta Sanz-Solé, adscrits a la Secció de Ciències i Tecnologia, i August Bover Font i José Enrique Gargallo Gil, adscrits a la Secció Filològica.

Josep Massot, president de la Secció Històrico-Arqueològica, llegeix la nota biogràfica del cardenal Anselm Joaquim Albareda i Ramoneda (1892-1966), que fou membre corresponent de l'IEC des del 1946 fins a l'any de la seva mort.

El secretari general presenta la sol·licitud de dispensa d'obligacions de Gabriel Navarro i Ortega, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, del 17 de novembre de 2016 al 31 de desembre de 2018, per motius professionals, la qual és aprovada pel Ple de l'IEC.

Ple del dia 19 de gener de 2017 (ordinari)

— Nota necrològica de Joan Rodés i Teixidor († 10.1.2017), membre de la Secció de Ciències Biològiques, a càrrec de Ramon Gomis, membre de la Secció

- Manifest de l'Institut d'Estudis Catalans en defensa dels líders polítics i de les institucions del poble de Catalunya
- Presentació del document d'actualització de la Normativa de la Comissió d'Investigació
- Presentació de candidats a membres numeraris de l'IEC (Secció de Filosofia i Ciències Socials)
- Informe de la Secció de Ciències i Tecnologia, a càrrec de Joan Antoni Solans, president de la Secció
- Nota biogràfica d'Eduard Toda i Güell (1855-1941), membre corresponent de l'IEC, amb motiu del 75è aniversari de la seva mort (2016 - Any Toda), a càrrec d'Albert Balcells, membre de l'SHA
- Presentació del pressupost de l'exercici 2017
- «La Fundació Carles Salvador», a càrrec de Vicent Pitarch i Ramon Sistac, membres de l'IEC, i de Carles Salvador, net de Carles Salvador i membre del Patronat de la Fundació

Hi assisteixen setanta-dos membres i deu presidents de les societats filials.

Ramon Gomis, membre de la Secció de Ciències Biològiques, llegeix la nota necrològica de Joan Rodés i Teixidor, membre de la mateixa Secció traspassat el dia 10 de gener de 2017.

De l'informe que presenta per escrit, el president en destaca el lliurament d'un exemplar de la *Gramàtica de la llengua catalana* al president de la Generalitat de Catalunya, Carles Puigdemont, per part dels directors de l'obra, Gemma Rigau i Manuel Pérez Saldanya, i d'ell mateix; i la posterior presentació de la *Gramàtica* al públic al Palau Macaya, en un acte copresidit pel conseller de Cultura, Santi Vila, i per ell mateix. Informa que en la reunió del Pacte Nacional pel Dret a Decidir, que es va fer al Palau del Parlament de Catalunya, s'acordà canviar la denominació del pacte per passar a formar part del Pacte Nacional pel Referèndum. Posa en relleu la reunió del comitè del Premi Abel de Matemàtiques i la jornada científica *Abel in Barcelona*, que tingueren lloc a l'IEC, en què assistí el guardonat de l'any passat, el matemàtic canadenc Louis Niremberg, que als seus 94 anys va estar present i actiu durant tota la Jornada.

El president presenta la proposta de *Manifest de l'Institut d'Estudis Catalans en defensa dels líders polítics i de les institucions del poble de Catalunya*, que hauria de sortir a la llum abans del 7 de febrer, dia en què l'expresident Artur Mas ha de comparèixer davant del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, encausat per haver permès la consulta del 9N sobre la independència de Catalunya (9 de novembre de 2014).

El Ple de l'IEC aprova el *Manifest de l'Institut d'Estudis Catalans en defensa dels polítics i de les institucions del poble de Catalunya* (vegeu l'apartat «Declaracions i adhesions institucionals»).

El vicepresident Joaquim Agulló presenta el document d'actualització de la Normativa de la Comissió d'Investigació.

El president informa que el document s'exposarà a la Intranet i s'obrirà una votació perquè es pugui aprovar.

Maria Dolors Garcia Ramon llegeix el text de Joan Nogué i Font per a la presentació de la candidatura de Joana Maria Seguí Pons com a membre numerària adscrita a la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

Carles Viver i Pi Sunyer presenta la candidatura d'Enoch Albertí Rovira com a membre numerari adscrit a la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

Joan Antoni Solans, president de la Secció de Ciències i Tecnologia, llegeix l'informe d'activitats de la Secció entre el 15 de desembre de 2015 i el 19 de gener de 2017.

Albert Balcells llegeix la nota biogràfica d'Eduard Toda i Güell (1855-1941), membre corresponent de l'IEC adscrit a l'SHA (1916-1941), que fou diplomàtic, empresari, egiptòleg, antropòleg, historiador, escriptor i bibliòfil.

Vicent Pitarch, membre de l'IEC i membre del Patronat de la Fundació Carles Salvador en representació de l'IEC, presenta la Fundació Carles Salvador, creada el 2002 pels hereus de Carles Salvador, l'IEC i l'Ajuntament de Benassal amb l'objectiu de preservar a Benassal el llegat que Carles Salvador albergava a la casa de Benassal. La família de Carles Salvador és present en aquest punt de l'ordre del dia.

Ramon Sistac, membre de l'IEC i secretari del Patronat, projecta a la pantalla de la sala una presentació amb fotografies i acompanyament musical.

Roger Salvador Monner, besnet de Carles Salvador i vocal del Patronat, adreça el seu agraïment i el de tota la família a l'IEC per haver creat i impulsat la Fundació.

La família de Carles Salvador s'acomia i abandona la sala.

Albert Torres, cap del Servei de Gestió Econòmica, presenta el pressupost de l'exercici 2017, que fou aprovat pel Consell Permanent en la sessió tinguda el dia 28 de novembre de 2016, format per un estat de despeses i d'ingressos de 7.397.114,27 euros.

S'obrirà la votació electrònica per a l'aprovació del pressupost presentat.

El secretari general, Romà Escalas, informa que, d'acord amb l'article 24 del Reglament de règim interior de l'IEC, Núria de Dalmasas i Balañà, amb l'informe previ de la Secció Històrico-Arqueològica, ha sol·licitat el pas a membre supernumerària perquè pateix una greu malaltia i no pot complir les obligacions com a membre numerària de l'IEC.

D'acord amb el Reglament, s'obrirà la votació electrònica per a l'aprovació del pas de la senyora Núria de Dalmases a membre supernumerària.

El secretari general afegeix que el Consell Permanent del dia 28 de novembre acordà redactar una declaració sobre la denominació *Occitània-País Català* i un text de reforç sobre l'IEC per a lliurar al jutge que ha de deliberar sobre la denominació d'aquesta regió.

Ple del dia 16 de febrer de 2017 (ordinari)

- Nota necrològica de Pere Verdaguer i Juanola († 1.2.2017), a càrrec de Josep Gifreu
- Informe de la Presidència: resum de les activitats institucionals, informació complementària i presentació de l'informe sobre «Occitània. País català»
- Informe de la Secció de Ciències Biològiques, a càrrec de Francesc Gonzàlez i Sastre, president de la Secció
- Informe de la Secció Filològica, a càrrec de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció
- Presentació de candidats a membre numerari
- Resultats de les votacions electròniques
- Assumptes de la Secretaria General

Hi assisteixen noranta-un membres i set presidents de les societats filials.

Josep Gifreu llegeix la nota necrològica de Pere Verdaguer i Juanola, membre de la Secció Filològica traspassat el dia 1 de febrer de 2017.

De l'informe que presenta per escrit, el president en destaca dues entrevistes: una amb Ester Franquesa, directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, i una altra amb Marta Rovira, directora de la Fundació Congrés de Cultura Catalana (amb motiu de la celebració dels quaranta anys del Congrés de Cultura Catalana).

Posa en relleu l'inici dels actes de presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana*, que s'estendran arreu del territori. El primer ha estat a les Illes Balears, organitzat juntament amb la Direcció General de Política Lingüística del Govern balear, i el 22 de febrer es farà el següent a Alacant. L'obra també es va presentar a la Universitat de Barcelona, en un acte adreçat preferentment al professorat de filologia catalana i als tècnics lingüístics de les universitats. La *Gramàtica* ha rebut una menció especial als Premis Ciutat de Barcelona 2016 en la categoria d'Assaig, Ciències Socials i Humanitats. L'acte de lliurament es fa avui mateix al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, a les sis de la tarda, i han assistit, en representació de l'IEC, Gemma Rigau i Manuel Pérez Saldanya, directors de la *Gramàtica*.

Fa notar que durant aquest període l'IEC ha publicat diverses obres i en destaca, dins la col·lecció «Publicacions de la Presidència», el llibre *Joan Subias Galter (1897-1984): Dues vides i una guerra*, de Joaquim Nadal, que va ser presentat a l'IEC i també a la Casa de Cultura de Girona i té prevista la presentació al Museu Dalí de Figueres. D'altra banda, l'IEC va coordinar l'acte de presentació del llibre *Els gitanos catalans de França*, d'Eugení Casanova, editat per Pagès Editors i la Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural de l'IEC.

Finalment comunica que va assistir a l'acte de lliurament de la Medalla d'Or de la Ciutat de Barcelona, a títol pòstum, a Muriel Casals, que fou presidenta d'Òmnium Cultural.

Informació complementària

1) El nou Estatut de la Biblioteca Nacional de Espanya (aprovat pel Reial decret 640/2016, del 9 de desembre) ha exclòs les acadèmies de la llengua de l'Estat espanyol del patronat de la Biblioteca. Els directors i presidents n'eren membres nats. L'IEC en formava part i participava en la seva reunió anual. El president lamenta aquest canvi.

2) En relació amb l'aprovació del pressupost de l'exercici 2017 de l'IEC, alerta que els pressupostos de la Generalitat encara no estan aprovats i hi podria haver alguna variació si prosperen les esmenes que volen reduir les taxes universitàries, la qual cosa implicaria la retallada dels pressupostos destinats a altres partides i podria ser que l'IEC en resultés afectat.

3) Presentació de l'informe sobre «Occitània. País català». Tal com es va informar en el Ple anterior (19.1.2017), s'ha redactat una declaració sobre la denominació *Occitània-País Català*, i un text explicatiu sobre l'IEC i la funció d'acadèmia de la llengua que té encomanada, per a lliurar al jutge que ha de deliberar sobre el cas (vegeu l'apartat «Declaracions i adhesions institucionals»).

4) El Consell Permanent del dia 9 de febrer de 2017 va prendre en consideració la petició d'alguns membres de l'IEC d'estudiar la incomoditat que pot suposar que un membre de l'IEC sigui també membre del Tribunal Constitucional, tenint en compte les sentències que aquest Tribunal dicta sobre les lleis de Catalunya.

El president informa que el Consell Permanent acordà que ell mateix mantindrà una conversa personal amb aquest membre de l'IEC per manifestar-li la preocupació de la institució sobre aquesta situació.

Francesc González i Sastre, president de la Secció de Ciències Biològiques, presenta l'informe de les activitats dutes a terme des del 18 de gener de 2016 fins al 16 de febrer de 2017.

M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, presenta l'informe de les activitats de la Secció des del 15 de febrer de 2016 fins al 16 de febrer de 2017, i també el

pla de treball previst per al 2017. Una de les novetats que s'incorporaran és la creació d'una estructura terminològica de l'IEC, un programa dissenyat per cohesionar totes les seccions per mitjà d'una temàtica única i comuna com és la terminologia i els llenguatges d'especialitat.

Jacint Corbella presenta la candidatura de Josep Lluís Barona Vilar a membre numerari de la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC.

Miquel Canals presenta la candidatura de Lluís Cabrera Pérez a membre numerari de la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC.

Joan Agulló presenta la candidatura de Carme Torras i Genís a membre numerària de la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC.

El secretari general informa sobre els resultats de la votació de candidats a membres numeraris presentats en el Ple del dia 19 de gener.

El Ple de l'IEC elegeix com a membres numeraris Enoch Albertí Rovira i Joana Maria Seguí Pons, adscrits a la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

La sol·licitud de pas a membre supernumerària de Núria de Dalmases i Balañà, amb motiu de la greu malaltia que l'afecta, fou presentada en el Ple anterior i, d'acord amb l'article 24 del Reglament de règim interior de l'IEC, s'ha procedit a la votació de la petició.

El secretari general informa sobre el resultat de la votació, pel qual el Ple de l'IEC aprova el pas a membre supernumerària de Núria de Dalmases i Balañà, membre de la Secció Històrico-Arqueològica.

El secretari general informa sobre el resultat de la votació de l'actualització de la Normativa de funcionament de la Comissió d'Investigació. El nombre de vots requerits per a aquesta votació ha estat de 79 (50% + 1 de membres amb dret a vot, que són 156). Hi ha hagut 93 vots a favor, 3 en contra i 16 en blanc. Per tant, el Ple de l'IEC aprova l'actualització de la Normativa de funcionament de la Comissió d'Investigació.

El secretari general informa sobre el resultat de la votació del pressupost de l'exercici 2017. El nombre de vots requerits per a aquesta votació és 82 (50% + 1 de membres amb dret a vot, que són 161). Hi ha hagut 115 vots a favor, cap en contra i 8 en blanc.

Per tant, el Ple de l'IEC aprova el pressupost de l'exercici 2017, format per un estat de despeses on es consignen les despeses per un import total de 7.397.114,27 euros, i per un estat d'ingressos on es recullen els drets econòmics que hom preveu liquidar durant l'exercici pel mateix import.

Tal com estableixen les bases del *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de la convocatòria dels Premis Sant Jordi 2017, el Ple de l'IEC ha de ratificar el resultat de tots els premis publicats en el Cartell, i dona compte del Premi Societat Catalana d'Economia (14 de desembre de 2016).

El secretari general demana que siguin ratificats els canvis de delegats de l'IEC a la Societat Catalana de Geografia i a la Societat Catalana de Terminologia, aprovats pel Consell Permanent del dia 12 de gener de 2017:

— Oriol Nel·lo i Colom, en substitució de Joan Vilà i Valentí, com a delegat a la Societat Catalana de Geografia, i

— Mercè Lorente i Casafont, en substitució de Josep Moran Ocerinjauregui, com a delegada a la Societat Catalana de Terminologia.

El Ple de l'IEC ratifica els canvis de delegats de les societats filials.

En l'actualització del Reglament de l'IEC (publicada el 2016), al capítol xv, que va ser modificat pel Ple el dia 22 de juny de 2015, hi manca, per error, l'apartat 3 de l'article 77. El Ple de l'IEC aprova la inclusió del punt 3 en l'article 77 del Reglament de règim interior: «L'adhesió no implica cap canvi en la situació administrativa i patrimonial de l'entitat o institució adherida, sens perjudici del que figuri en el conveni d'adhesió amb l'IEC.»

El secretari general informa que el Consell Permanent, en la reunió del dia 12 de gener de 2017, va acordar modificar la normativa referent a l'assignació de la lliçó inaugural del curs de l'IEC. Fins ara, la normativa establia que la realització de la lliçó inaugural del curs s'alternava cada any entre les seccions, rotativament per ordre d'antiguitat. L'assignació de la lliçó inaugural s'encomanava al membre més recent de la secció i, si hi havia més d'un membre incorporat recentment, l'assignació requeria sobre el més jove. La nova normativa permet, a la Secció que li pertoqui, proposar al Consell Permanent el membre que consideri més adient, i que, si el Consell l'aprova, sigui la Secretaria General qui li faci l'encàrrec.

Ple del dia 9 de març de 2017 (ordinari)

— Conferència a càrrec de Bonaventura Clotet, membre de la SECCB: «La curació de la sida. És possible?»

— Nota necrològica de M. Teresa Ferrer i Mallol († 4.3.2017), a càrrec d'Antoni Riera

— Convocatòria d'eleccions a la Presidència de l'IEC

— Presentació de candidats a membres numeraris, adscrits a l'SFCS

— Resultats de la votació electrònica dels candidats a membres numeraris presentats en el Ple del dia 16 de febrer de 2017

— Adjudicació i aprovació, si escau, dels Premis Sant Jordi 2017

— Presentació de la liquidació del pressupost de 2016

Hi assisteixen noranta membres i vuit presidents de les societats filials.

El president obre la sessió i dona pas a la ponència de Bonaventura Clotet i Sala, membre de la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC, que és cap de la Unitat de VIH de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol a Badalona i director de l'Institut de Recerca de la Sida IrsiCaixa, ubicat al mateix hospital.

Bonaventura Clotet repassa els fonaments de la malaltia a partir de la pregunta de per què la sida no es cura, i explica les diferents línies de recerca en què s'està treballant per aconseguir curar la malaltia, entre les quals hi ha la vacuna terapèutica. Darrerament va presentar els primers resultats de l'assaig clínic, que són esperançadors perquè aconseguixen frenar la malaltia, malgrat que queda molt camí per recórrer, i que no s'ha aconseguit encara eliminar el virus.

Després d'un aplaudiment per part dels assistents, s'obre un torn de preguntes en què intervenen Joan Antoni Solans, que pregunta sobre el microbioma, i Francesc González i Sastre, que s'interessa per l'evolució epidemiològica de la malaltia i per les espècies vulnerables que no són la humana.

Un cop respostes aquestes qüestions per Bonaventura Clotet, el president li agraeix la conferència i procedeix a tractar els punts de l'ordre del dia que segueixen.

Antoni Riera, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, llegeix la nota necrològica de M. Teresa Ferrer i Mallol, membre d'aquesta Secció que traspassà el 4 de març de 2017.

De l'informe que presenta per escrit, el president en destaca les activitats següents: l'entrevista amb Francesc Farré, director de la Residència d'Investigadors del CSIC, en la qual tractaren sobre l'ordre de tancament de la Residència per part de l'Ajuntament de Barcelona en considerar-la allotjament turístic; la reunió amb Jusèp Maria Boya, director general d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni de la Generalitat de Catalunya, amb vista a establir un acord sobre patrimoni, i la signatura del conveni de col·laboració entre l'IEC i l'Institut d'Estudis Gironins, a Girona, coincidint amb la presentació a Girona del *Compendi de les constitucions de Catalunya*, de Narcís de Sant Dionís. També posa en relleu diversos actes en diferents llocs dels Països Catalans: la presentació a la Universitat d'Alacant de la *Gramàtica de la llengua catalana* i de l'*Ortografia catalana*; la inauguració a Castelló de Menador Espai Cultural, on la delegació de l'IEC a Castelló tindrà la seu (fins ara situada al Centre Municipal de Cultura) juntament amb altres institucions i entitats culturals de la ciutat; a València, convidat pel president de la Generalitat Valenciana, Ximo Puig, la presa de possessió del president de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, Ramon Ferrer, i el lliurament a Palma de la Medalla d'Or de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears a Joan Veny i a Maria del Mar Bonet.

Ricard Guerrero manifesta la seva preocupació amb motiu del possible tancament de la Residència d'Investigadors. Aquesta residència és una peça essencial en benefici de la ciència que cal mantenir.

El secretari general informa que en la reunió del Consell Permanent del dia 2 de març de 2017, d'acord amb el Reglament de règim interior (capítol VIII, «Del president»), es van convocar les eleccions a la Presidència de l'IEC, amb el calendari següent:

- Termini de presentació dels candidats: 6 d'abril de 2017, a les 14 hores.
- Ple de presentació dels candidats i llurs programes: 11 de maig de 2017.
- Ple de votació dels candidats: 8 de juny de 2017.
- Si cal convocar un altre Ple de votació: 6 de juliol de 2017.

Àngels Pascual llegeix el text de Salvador Cardús per a presentar la candidatura de Josep Vicent Boira i Maiques a membre numerari adscrit a la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

Xavier Vives presenta la candidatura d'Albert Carreras de Odriozola a membre numerari adscrit a la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

El secretari general informa sobre els resultats de la votació de candidats a membres numeraris presentats en el Ple del dia 16 de febrer.

El Ple de l'IEC elegeix com a membres numeraris Lluís Cabrera Pérez i Carme Torras i Genís, adscrits a la Secció de Ciències i Tecnologia, i Josep Lluís Barona Vilar, adscrit a la Secció de Ciències Biològiques.

El Ple de l'IEC ratifica la proposta de les ponències dels Premis Sant Jordi 2017, corresponents al *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi*, presentada pel secretari general.

Ramon Corbella, gerent, presenta la liquidació del pressupost de l'exercici 2016, aprovada pel Consell Permanent del dia 2 de març de 2017.

El Ple aprova la proposta de liquidació del pressupost de l'IEC per a l'any 2016, d'acord amb les atribucions que li concedeix l'article 36j del Reglament de règim interior. La liquidació del pressupost de l'Institut d'Estudis Catalans per a l'exercici 2016 està formada per un estat de despeses en què es consignen les despeses per un import total de 7.476.011,98 euros, i per un estat d'ingressos en què es recullen els drets econòmics que s'han liquidat durant l'exercici 2016 per un import de 10.069.422,80 euros.

Ple del dia 11 de maig de 2017 (ordinari)

- Nota necrològica de Josep M. Muntaner i Pasqual († 27.4.2017), per Carles A. Gasòliba
- Presentació de candidats a membres numeraris, adscrits a l'SHA

- Resultats de la votació electrònica dels candidats a membres numeraris presentats en el Ple del dia 9 de març de 2017
- Assumptes de la Secretaria General: aprovació, si escau, d'un nou membre de la Comissió d'Investigació

Hi assisteixen noranta membres i set presidents de les societats filials.

Maria Corominas llegeix en nom de Carles A. Gasòliba la nota necrològica de Josep M. Muntaner i Pasqual, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials que traspasà el dia 27 d'abril. És present en la lectura, Núria Aramon, vídua de Josep M. Muntaner.

El president presenta per escrit l'informe d'activitats. En primer lloc, repassa les entrevistes que ha mantingut amb diverses personalitats: Jaume Collboni, tinent d'alcalde de Cultura i Urbanisme; Míriam Romeu, de la Institució de les Lletres Catalanes, i Rafael Marín i Laura Rubio, director i directora de Comunicació i Divulgació de la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació, respectivament. Posa en relleu els homenatge i commemoracions celebrats a l'IEC: a Gregori Estrada, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, amb la col·laboració de l'Abadia de Montserrat; la sessió acadèmica «Raimon Galí i Herrera (1917-2005). Humanisme i compromís amb Catalunya», organitzada per la Societat Catalana d'Estudis Històrics; la Jornada a l'IEC en record de Josep Puig i Cadafalch en la celebració enguany de l'Any Puig i Cadafalch, i l'acte d'homenatge pòstum a Joan Rodés, membre de la Secció de Ciències Biològiques, organitzat per l'Hospital Clínic de Barcelona. Recorda l'acte dedicat a M. Àngels Anglada «Actualitat i vigència de M. Àngels Anglada», organitzat per l'IEC i la Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent, de la Universitat de Girona, que es va fer al jardí Mercè Rodoreda. Juntament amb la Casa de Velázquez, entitat cultural francesa amb seu a Madrid, amb qui l'IEC té un conveni de col·laboració des del 2010, es va organitzar la taula rodona «El nacionalisme català en la transició democràtica espanyola». Va assistir a l'acte solemne d'inici de la commemoració del 125è aniversari de les Bases de Manresa; a la celebració dels 95 anys de la col·lecció de clàssics Bernat Metge, organitzat pel grup SOM, amb motiu del traspàs de la col·lecció a un nou grup editorial, i a la commemoració dels 40 anys del Congrés de Cultura Catalana. Destaca també la reunió amb els representants de les acadèmies catalanes per a organitzar el cicle «Els aliments». Per acabar, valora positivament la celebració de la Diada de Sant Jordi a l'IEC, en què es lliuraren els Premis Sant Jordi en un acte presidit per Carme Forcadell, presidenta del Parlament.

Francesc Fontbona presenta la candidatura de Bonaventura Bassegoda i Hugas; Joaquim Garriga presenta la candidatura de Rafael Cornudella i Carré; Romà Escalas presenta la candidatura de Josep Maria Gregori i Cifré; Ferran Arasa presenta la candida-

tura de Josep Maria Nolla i Brufau, i Antoni Riera presenta la candidatura de Roser Salicrú i Lluch; tots ells com a candidats a membres numeraris adscrits a la Secció Històrico-Arqueològica.

El secretari general informa sobre els resultats de la votació de candidats a membres numeraris presentats en el Ple del dia 9 de març de 2017.

El Ple de l'IEC elegeix com a membres numeraris Josep Vicent Boira i Maiques i Albert Carreras de Odrizola, adscrits a la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

D'acord amb l'article 60 del Reglament de règim interior de l'IEC, pel qual els membres de la Comissió d'Investigació són nomenats per un període de quatre anys i renovables consecutivament una sola vegada, s'ha de rellevar en el càrrec Josep M. Panareda Clopés (2008-2012, 2012-2016), de la Secció de Filosofia i Ciències Socials. El Consell Permanent, en la reunió tinguda el 2 de març de 2017, acordà proposar, a petició de la presidenta de la Secció, Maria Dolors Garcia Ramon com a nova membre de la Comissió.

El Ple de l'IEC nomena Maria Dolors Garcia Ramon, de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, membre de la Comissió d'Investigació en substitució de Josep M. Panareda Clopés.

El president eleva al Ple l'acord del Consell Permanent, pel qual s'acceptà l'acord pres per la Secció Filològica en relació amb l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL), que promou un diàleg prudent, progressiu i revisable encaminat a consolidar una sola normativa convergent en ortografia, gramàtica i lèxic.

Ple del dia 11 de maig de 2017 (extraordinari)

- Introducció i lectura del procediment electoral a càrrec del president de la Junta Electoral
- Presentació del programa del candidat a president de l'Institut d'Estudis Catalans: Joandomènec Ros i Aragonès
- Torn obert de preguntes

Hi assisteixen noranta membres i set presidents de les societats filials.

Presideix la sessió la Junta Electoral.

La Junta Electoral, constituïda el 27 d'abril de 2017, està formada per Eva Serra i Puig, de la Secció Històrico-Arqueològica (secretària); Joan Viñas i Salas, de la Secció de Ciències Biològiques; Manuel Castellet i Solanas, de la Secció de Ciències i Tecnologia

(president); Joaquim Rafel i Fontanals, de la Secció Filològica, i Josep González-Agàpito i Granell, de la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

Manuel Castellet i Solanas, president de la Junta Electoral, introdueix la sessió de presentació de l'única candidatura a la Presidència de l'IEC, presentada per Joandomènec Ros i Aragonès, que forma equip amb dos vicepresidents, Jaume de Puig i Oliver i Mariàngela Vilallonga i Vives, i un secretari general, Josep Enric Llebot i Rabagliati.

Manuel Castellet presenta el calendari de les eleccions: el 2 de març es van convocar eleccions; el 6 d'abril va ser el termini de presentació de candidatures; l'11 de maig es fa el Ple extraordinari de presentació del programa electoral; el 18 de maig es trametrà la convocatòria del Ple del 8 de juny i s'obrirà l'urna electrònica, i el 8 de juny es farà el Ple de votació dels candidats i l'escrutini dels vots. Si calgués convocar un altre Ple de votació, es faria el dia 6 de juliol de 2017.

Manuel Castellet recorda el procediment tècnic per a la votació electrònica que es fa des de la Intranet de membres, i dona la paraula a Joandomènec Ros, que, des del faristol, presenta la seva candidatura a president de l'IEC.

Joandomènec Ros, candidat a president de l'IEC, llegeix el seu programa electoral.

Fa una introducció en què destaca els assoliments de la Presidència en aquest darrer mandat i una aproximació al futur immediat. Els dos objectius fonamentals per als pròxims quatre anys són dos: cercar el lloc més adient de l'IEC en l'organigrama i en els pressupostos de la Generalitat i tendir a recuperar el finançament que s'havia assolit abans de la crisi econòmica.

Manuel Castellet explica que les preguntes s'organitzaran en un primer torn tancat i, si cal, a continuació se n'obrirà un segon. En el primer torn, demanen la paraula Ricard Guerrero, Joaquim Agulló i Francesc Fontbona.

Ricard Guerrero felicita Joandomènec Ros pel discurs de presentació i per la tasca feta al llarg dels darrers anys d'aquesta Presidència. A parer seu, un dels punts forts hauria de ser incrementar i fomentar les relacions i les activitats comunes en tots els territoris.

Joandomènec Ros, candidat, respon que ha esmentat explícitament l'Alguer (on hi ha delegat, però no seu) i Andorra (on encara no s'ha establert cap seu), perquè són els territoris en què cal treballar més. Hi ha activitat conjunta en tots els territoris de llengua catalana; els informes de la Presidència ho reflecteixen amb detall.

Joaquim Agulló, vicepresident en funcions, es lamenta que hi hagi una revista de l'IEC que presenta, segons el seu parer, errors greus en alguns dels seus articles de mecànica. En va informar el responsable, però no ha aconseguit que els errors s'esmenessin.

Joandomènec Ros, candidat, respon que coneix el problema i que es va resoldre fa temps. Aprofita per dir que l'IEC té una cura especial en les publicacions, però que això no vol dir que de vegades que s'escapin errors.

Antoni Olivé, secretari de la Secció de Ciències i Tecnologia, diu que les contribucions són ben rebudes perquè ajuden a millorar la qualitat de la publicació. En la Secció, s'ha tractat el tema dues vegades i espera que es tanqui finalment.

Francesc Fontbona, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, suggereix una idea per a augmentar la presència de l'IEC a la societat catalana: aprofitant l'avinentesa que el nou director de Televisió de Catalunya és Vicent Sanchis, explorar la possibilitat que l'IEC tingués un espai breu i periòdic en aquesta cadena. Seria una manera de donar-se a conèixer i incitar el diàleg amb la societat.

Joandomènec Ros, candidat, creu que primer caldria promocionar la recerca que fa l'IEC i, després, una part d'aquesta recerca mirar de portar-la a TV3. S'exploraria aquesta possibilitat, tot i que des del punt de vista de l'audiència pot ser difícil de realitzar.

S'obre el segon torn de preguntes, en què intervenen Eduard Arruga, M. Teresa Cabré, Salvador Alegret, Joan A. Argenter i Antoni Olivé.

Eduard Arruga, president de la Societat Catalana d'Economia, està d'acord en la necessitat d'arribar a totes les terres de llengua catalana, però creu que també caldria arribar a totes «les persones»; hi ha molts catalans a l'estranger que fan recerca científica de nivell als quals se'ls hauria de dedicar més atenció.

Joandomènec Ros, candidat, respon que la manera més efectiva de fer possible aquesta proposta seria que les seccions ampliessin la nòmina de membres corresponents, ja que, a part de la Secció Filològica, les altres seccions en tenen un nombre reduït. Es compromet a traslladar-los aquesta idea.

M. Teresa Cabré valora que la Presidència hagi estat de manera tan constant en la major part d'actes que s'han convocat, i fa quatre observacions. En la presentació del programa, ha trobat a faltar objectius generals més que no pas accions puntuals. La Secció Filològica s'ha adonat que l'entrada de nous membres, el pas de numeraris a emèrits i el rejuveniment de la institució estan lligats al fet que l'esperança de vida és més llarga i, atès que la majoria dels seus membres corresponents viuen en territoris catalans, en les reunions plenàries es troben sense espai. Pensa que un dels punts del programa estaria bé que fos l'increment del nombre de dones a l'IEC. La idea de recuperar els Estudis Universitaris Catalans ja sortia en el mandat anterior i no sap fins a quin punt és possible de dur a terme amb les universitats catalanes.

Joandomènec Ros, candidat, respon els quatre punts plantejats per M. Teresa Cabré. Els objectius generals del programa són els dos que ha dit explícitament: recuperar el

lloc en l'organigrama de la Generalitat i recuperar el nivell econòmic que s'havia assolit abans de la crisi, que no són cosa banal, ja que cada vegada costa més obtenir pressupost. Sobre el problema d'espai, fa uns anys s'albirava que alguns espais quedarien lliures quan marxés l'Escola Massana. S'ha de veure com es pot aprofitar i a què pot aspirar l'IEC. Si no aconsegueix espais en el repartiment, l'única cosa que es pot fer, tot i que és una possibilitat complicada, és tenir l'ús conjunt de les sales amb la Biblioteca de Catalunya. El nombre de dones en les seccions és un cas en què la Presidència no pot fer gaire més que recordar a les seccions que cal posar-hi remei. La idea dels Estudis Universitaris es pot aconseguir de dues maneres: participant els membres en màsters i postgraus en els quals aparegui el segell de l'IEC o bé organitzant-ne l'IEC.

Salvador Alegret, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, creu que ha arribat el moment de fer un nou pla estratègic, amb el consens de tots els actors, que pensi en l'IEC del segle XXI i marqui l'eix en què aquest Equip de Govern i els successius hauran de treballar.

Joandomènec Ros, candidat, respon que l'IEC, a petició de la Generalitat, va fer unes orientacions estratègiques que abastaven el període 2009-2018. En la presentació de la seva candidatura, ara fa quatre anys, va dir clarament que aquestes orientacions eren massa ambicioses, tant des del punt de vista econòmic com de possibilitats, i que farien el que podrien. Algunes de les accions que han fet van en aquesta línia, però han deixat les grans coses per absolutament impossibles.

Joan A. Argenter, membre de la Secció Filològica, suggereix que el nou Equip de Govern faci el possible per negociar un contracte programa amb la Generalitat. En relació amb la docència, pensa que els membres ja participen en màsters i que la qüestió és si l'IEC com a tal organitzarà alguna mena de formació.

Joandomènec Ros, candidat, respon que el contracte programa aparentment afavoria tant l'IEC com la Generalitat i que el problema és que ara la Generalitat no fa contractes plurianuals. El tema de la docència ha de sortir de les seccions, no ha de ser la Presidència que decideixi quins cursos s'han d'organitzar.

Ple del dia 8 de juny de 2017 (ordinari)

- Informe d'activitats de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, a càrrec de Maria Corominas, presidenta de la Secció
- Resultats de la votació electrònica dels candidats a membres numeraris de la Secció Històrico-Arqueològica, presentats en el Ple del dia 11 de maig de 2017

Hi assisteixen 89 membres i 6 presidents de les societats filials.

De l'informe que presenta per escrit, el president en destaca les activitats següents: la presentació a l'IEC dels llibres *Carles Riba. Retrat de grup. Protagonistes de la cultura catalana del segle XX*, de Carles-Jordi Guardiola, i *Glossari català de numismàtica (amb totes les poblacions emissores)*, de la Societat Catalana de Numismàtica (IEC); el 1r Congrés de la Societat Catalana d'Economia (CESC), que tingué lloc a l'IEC; la inauguració de l'exposició al pati de l'IEC «L'enginy (in)visible. Dones i tecnologia: passat, present i futur», amb una conferència de Núria Salán, presidenta de la Societat Catalana de Tecnologia; la cloenda de la 1a Convenció Ciutadana sobre la Universitat Catalana; la inauguració de l'EuroMeSCO Annual Conference: «Confronting Violent Extremism in the Euro-Mediterranean Region», organitzada per l'Institut Europeu de la Mediterrània (IEMed); la commemoració del 25è aniversari del desplegament del sistema universitari català, organitzada pel Departament de la Presidència de la Generalitat; el lliurament dels Premis Nacionals Joan Coromines, atorgats per la Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana, entre els quals s'atorgà un premi pòstum a Jordi Carbonell, i el lliurament de la Insígnia d'Or de la Universitat Oberta de Catalunya a Gabriel Ferraté; la reunió del *Bureau* de la Unió Acadèmica Internacional a Viena, a la qual va assistir Josep Guitart, delegat del president de l'IEC i vicepresident de la UAI; la visita a l'IEC de Darío Villanueva, director de la Real Academia Española, i la preestrena a l'IEC del documental *El segrest de Núria*, dirigit per Eduard Miguel i produït per Zeba i TV3, en què participà Manuel Castellet.

Maria Corominas, presidenta de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, presenta les activitats de la Secció dutes a terme al llarg del període entre el 15 de març de 2016 i el 8 de juny de 2017.

El secretari general informa sobre els resultats de la votació de candidats a membres numeraris presentats en el Ple del dia 11 de maig de 2017.

El Ple de l'IEC elegix com a membres numeraris Bonaventura Bassegoda i Hugas, Rafael Cornudella i Carré, Josep Maria Gregori i Cifré, Josep Maria Nolla i Brufau i Roser Salicrú i Lluch, adscrits a la Secció Històrico-Arqueològica.

Ple del dia 8 de juny de 2017 (extraordinari)

Punt únic de l'ordre del dia:

— Votació de la candidatura de Joandomènec Ros a la presidència de l'Institut d'Estudis Catalans

Hi assisteixen 89 membres i 6 presidents de les societats filials.

Presideixen el Ple extraordinari els membres de la Junta Electoral, constituïda el dia 27 d'abril de 2017 i formada per Eva Serra i Puig, de la Secció Històrico-Arqueològica (secretària); Joan Viñas i Salas, de la Secció de Ciències Biològiques; Joaquim Rafel i Fontanals, de la Secció Filològica; Josep González-Agàpito i Granell, de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, i Manuel Castellet i Solanas, de la Secció de Ciències i Tecnologia (president).

Manuel Castellet, president de la Junta Electoral, procedeix a tractar l'únic punt de l'ordre del dia del Ple extraordinari, que són les votacions a la presidència de l'IEC, acompanyant-se d'una presentació en PowerPoint.

L'urna electrònica, que s'havia obert el dia 18 de maig, s'ha tancat a les 18.30 h d'avui i s'ha procedit a l'escrutini dels resultats, que presentarà tot seguit.

La candidatura sotmesa a votació està constituïda pel senyor Joandomènec Ros, membre de la Secció de Ciències Biològiques, com a president; el senyor Jaume de Puig, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, i la senyora Mariàngela Vilallonga, membre de la Secció Filològica, com a vicepresidents, i el senyor Josep Enric Llebot, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, com a secretari general.

D'acord amb el Reglament de règim interior de l'Institut d'Estudis Catalans (capítol VII), per a procedir a les votacions i que se'n pugui legitimar el resultat, es requereix un quòrum de participació del 60 % del cens efectiu dels membres del Ple i, com a resultat, una majoria absoluta (que és el nombre enter posterior a la meitat del cens efectiu).

El cens efectiu s'obté a partir de la suma dels membres amb obligació de votar, que són tots els membres numeraris no dispensats (109), i dels membres amb dret a vot que hi han participat: membres emèrits (67), membres dispensats (1) i presidents de les societats filials (18). El total del cens efectiu per a aquesta votació ha estat de 195 votants.

La majoria absoluta necessària (que ha de superar la meitat del cens efectiu, $195 \div 2 = 97,5$) s'estableix a 98 vots, i el quòrum de la votació —resultat dels vots emesos (176) sobre el cens efectiu (195)— és del 90,26 %.

Manuel Castellet llegeix els resultats obtinguts per la candidatura encapçalada per Joandomènec Ros: s'han emès 176 vots; 150 a favor, 13 en contra i 13 en blanc.

Atès que els vots a favor superen la majoria absoluta necessària establerta per a aquesta votació, es proclama el senyor Joandomènec Ros i Aragonès president de l'IEC, que, d'acord amb l'article 47 del Reglament, començarà un nou mandat a partir de l'1 de setembre de 2017, amb el senyor Jaume de Puig i la senyora Mariàngela Vilallonga, com a vicepresidents, i el senyor Josep Enric Llebot, com a secretari general. El nou Equip de Govern dirigirà la institució fins al 31 d'agost de 2021.

Manuel Castellet, president de la Junta Electoral, demana un aplaudiment per a ells i, a continuació, dona la paraula a Joandomènec Ros, president de l'IEC.

El president electe, el senyor Joandomènec Ros, agraeix la confiança dipositada en aquest Equip de Govern i afirma que seran mereixedors d'aquesta confiança i maldaran per fer tot el que s'han proposat en el programa electoral. Anima els membres del Ple a ser actius i propositius; venen uns anys importants per al futur del país, que espera que ho siguin també per a l'Institut.

Declaracions i adhesions institucionals

Durant el curs 2016-2017, l'Institut d'Estudis Catalans ha fet públiques les declaracions següents:

Manifest per la cultura científica i tecnològica

Els sotassignats, preocupats per la manca d'atenció que es presta a la cultura científica i tècnica i als seus efectes sobre l'evolució de la societat, exposem les consideracions següents:

1. La ciència i la tècnica són presents en les transformacions de la humanitat. Això no significa que n'hagin estat l'única causa, però no és possible comprendre l'evolució de la societat sense tenir en compte des dels progressos en l'agricultura i la ramaderia fins a les transformacions de l'anomenada *societat del coneixement*, passant per la impremta, les exploracions i els descobriments geogràfics, i la primera i la segona revolució industrial degudes a les noves fonts d'energia i als nous sistemes de sistematització del treball, del transport i de la comunicació. La ciència és la causa de la diferent comprensió de l'espècie humana, de la natura, del nostre planeta i de l'univers. No prestar suficient atenció al paper de la ciència i la tecnologia impedeix la comprensió de la història de la humanitat.

2. La cultura científica va més enllà dels coneixements i les aplicacions que es deriven de la seva pràctica. Aquesta cultura explica, en bona part, l'actual visió del món, però també: el coneixement de la història amb l'evolució dels paradigmes acceptats en cada moment; el mètode que permet encarar problemes, plantejar hipòtesis, confirmar-les o refutar-les, i trobar lleis d'explicació, i la relació amb la literatura, l'art, la filosofia o la religió. D'una visió de la ciència i la tècnica que negligeixi aquests aspectes en sorgirà una visió esbiaixada del món i de la cultura.

3. Tot i que la ciència i la tècnica es presenten sovint com a disciplines pràctiques, el seu estudi i exercici són bàsics per al desenvolupament de funcions intel·lectuals molt diverses i necessàries per al desenvolupament personal. Ajuden a encarar els problemes i a comprendre els factors que hi intervenen; promouen la comprensió lectora i la memorització, i ofereixen visions diferents de l'ésser humà i de l'entorn, que ens permeten plantejar els dilemes ètics que se'n segueixen i debatre'ls. La ciència i la tècnica són imprescindibles per a la formació dels futurs professionals i per a la formació integral de la persona.

4. En els nombrosos debats ètics i socials que ens plantegen diverses ciències i sobre l'ús que s'ha de fer de les diverses tecnologies a l'abast, és absolutament ne-

cessària una mínima educació científica del conjunt dels ciutadans. La majoria deixen de seguir assignatures científiques a tercer curs d'ESO i aconsegueixen el batxillerat amb només dues hores setmanals, al primer curs, d'una assignatura de ciències: ciències per al món contemporani, que en els nous plans d'estudi està amenaçada de desaparèixer.

Cap ciutadà acabarà el batxillerat sense unes nocions de llengua i literatura, filosofia i història, assignatures obligatòries per a tots els alumnes. Això constitueix una discriminació de les ciències, en perjudici dels ciutadans que no segueixen estudis científics o tècnics.

5. Els dilemes ètics i socials no es poden resoldre només amb el coneixement científic o tècnic. La necessitat de dur endavant una certa recerca o aplicació tecnològica, o de limitar determinades investigacions, no es pot fer ignorant-ne l'impacte social i humà, els condicionants ètics i les conseqüències econòmiques o de tot un altre caire que puguin tenir sobre la humanitat o en segons quines poblacions. La formació del científic s'ha de complementar amb els coneixements d'història, dret o filosofia, que li permetin avaluar amb rigor els condicionants del seu treball.

6. S'alerta, amb raó, de la rapidesa amb què algunes tecnologies de la informació i les comunicacions entren en la vida quotidiana de la majoria de la gent. Cal reflexionar sobre l'ús que se'n deriva i sobre la rapidesa amb què s'haurien d'introduir. Malauradament, aquests debats sorgeixen quan la seva presència és evident i tornar enrere és impossible. Escoltar els científics i tecnòlegs que poden predir quines tècniques seran habituals en el futur i quins en seran els beneficis i riscos ajudaria a preparar la societat i el món educatiu per integrar-les de manera gradual en el dia a dia i evitar, així, els fets consumats.

Per això, demanem:

1. Que s'abandoni la visió que atribueix només a determinades branques del coneixement un sentit únicament pràctic mentre que a les altres se les considera pilars fonamentals per a la formació d'individus responsables i d'una societat més humana. Tot el coneixement té un paper essencial en la formació integral de l'individu, incloent-hi les matèries científiques i tècniques.

2. Que l'educació bàsica dels ciutadans es plantegi de manera completa i s'eviti que la majoria deixi de tenir una formació científica i tècnica a partir del quart curs d'ESO.

3. Que en l'educació dels mestres es presti especial atenció als temes científics, sobretot a les matemàtiques, per tal que, abans de l'ESO, transmetin uns continguts que familiaritzin els alumnes amb el mètode científic i amb l'observació atenta de l'entorn. Els mestres han de seguir una formació continuada en les matèries científiques i tècniques que els permeti respondre als reptes, canviants, que es van succeint.

4. Que en les carreres científiques i tècniques no es descuidi la formació integral, perquè en l'exercici de la professió, els dilemes ètics i socials siguin presents, així com en les carreres de ciències socials o humanitats no es deixi de banda el coneixement científic i tècnic, per tal que els professionals del dret, l'economia, l'empresa o la comunicació tinguin una base sòlida per a debatre els reptes a què ha de fer front el desenvolupament.

5. Que es faci tot el possible perquè ciències i tècniques, d'una banda, i humanitats i ciències socials, de l'altra, intensifiquin les seves relacions, i busquin línies de treball conjunt. I això, cercant els elements d'enriquiment mutu, sense l'eliminació del debat i la discussió necessaris.

6. Que el Govern, el Parlament i els mitjans de comunicació públics incorporin assessories de ciència i tècnica que ajudin a l'acció de govern i a la sensibilització de la nostra societat, i que això es tradueixi en instàncies de reflexió científica i ètica que introdueixin les noves tecnologies, d'acord amb els valors i les exigències de la nostra societat.

Barcelona, 13 de desembre de 2016

Manifest de l'Institut d'Estudis Catalans en defensa dels polítics i de les institucions del poble de Catalunya

1. Defensa dels polítics

L'Institut d'Estudis Catalans fa públic el seu suport a tots els polítics catalans que, com l'expresident de la Generalitat de Catalunya, Artur Mas, l'exvicepresidenta Joana Ortega i els exconsellers Francesc Homs i Irene Rigau, són encausats pel sistema judicial espanyol per haver dut a terme una consulta als ciutadans de Catalunya per tal que poguessin encarar llur futur polític com a país. Alhora, l'IEC fa extensiu el seu suport a la presidenta del Parlament, Carme Forcadell, als membres de la Mesa del Parlament i als alcaldes i regidors processats també pel fet d'exercir de manera coherent, pacífica i democràtica els càrrecs per als quals foren escollits. Voler anul·lar els representants polítics de Catalunya elegits democràticament perquè apliquen amb coherència el programa que els electors van sancionar amb llur suport és una alteració greu de la vida democràtica i una ofensa a la ciutadania.

2. Defensa de les institucions pròpies de Catalunya

L'Institut d'Estudis Catalans fa públic el seu rebuig a la parcialitat del sistema judicial espanyol, el qual ha actuat amb una diligència excepcional per invalidar iniciatives no

solament polítiques que sorgeixen del Parlament de Catalunya, sinó fins i tot les que tendeixen a millorar les condicions de la vida social del col·lectiu català. Des del punt de vista del dret públic, l'actuació dels darrers governs espanyols i del Tribunal Constitucional s'ha inspirat en les tesis i les actituds polítiques més reaccionàries pel que fa a l'organització de l'Estat. L'ofec de la veu del Parlament de Catalunya ha acabat de convèncer que els catalans són exclosos, com a tals, de la vida de l'Estat.

3. Condemna dels procediments antidemocràtics

És també particularment greu, antidemocràtic i mancat d'ètica i transparència l'ús de fons reservats de l'Estat per tal de llevar sospites i confegir informes falsos sobre polítics i altres conciutadans. Exculpar els responsables d'aquestes accions és propi de governs dictatorials d'una època que hom creia que no havia de tornar mai més.

L'Institut d'Estudis Catalans fa pública aquesta declaració en defensa de la democràcia, de les institucions pròpies de Catalunya i de la dignitat del poble català.

Barcelona, 19 de gener del 2017

Declaració de l'Institut d'Estudis Catalans sobre la denominació de la regió on es troba Catalunya del Nord

L' Institut d'Estudis Catalans es pronuncia sobre la denominació d'Occitània com a nom de la regió on es troba l'àrea de llengua catalana que forma part de l'actual departament dels Pirineus Orientals, a França. Occitània va ser el nom triat per a designar la nova regió resultant de la fusió de les regions de Llenguadoc-Rosselló i de Migdia-Pirineus.

A banda de la llengua francesa, la nova regió d'Occitània té dues àrees lingüístiques: l'occitana i la catalana; el nom triat exclou la segona àrea i en discrimina així negativament la llengua catalana i els parlants. Amb la nova denominació, el territori de llengua catalana conegut com a Catalunya del Nord i, a França, també com a Pays Catalan o Roussillon, ha quedat inclòs dins d'Occitània. La pertinença d'aquest territori a l'àrea de llengua catalana és confirmada, entre d'altres, per les disposicions administratives i legals que hi organitzen l'ensenyament de la llengua catalana, des de preescolar fins a la universitat; per l'adhesió de la Universitat de Perpinyà a la Xarxa Vives, que reuneix vint-i-dues universitats del conjunt de l'àrea lingüística catalana; pel conveni entre la Universitat de

Perpinyà i l'Institut d'Estudis Catalans, avalat pel ministeri francès d'educació, universitats i recerca, en què aquesta universitat reconeix l'autoritat acadèmica de l'IEC i li dona una seu per la seva delegació a la Catalunya del Nord, i per la Casa dels Països Catalans, a la Universitat de Perpinyà, finançada per un contracte estat-regió Llenguadoc-Rosselló i un programa Interreg europeu, on tenen seu les entitats que promocionen i organitzen l'ensenyament del català a la Catalunya del Nord.

Aquest territori mai no ha format part d'Occitània, ni lingüísticament, ni històricament ni geogràficament, i la denominació de la regió precedent, Llenguadoc-Rosselló, feia referència explícitament a les dues àrees, amb els noms de les dues províncies històriques, el Llenguadoc i la Intendència del Rosselló.

Occitània, que no ha estat mai el nom d'una regió històrica, és el nom contemporani que designa el conjunt de l'àrea de llengua occitana, que s'estén de l'Atlàntic als Alps i inclou les províncies tradicionals franceses de Guïena, Gascunya, Bearn, Llenguadoc, Llemosí, Alvèrnia, Provença, Delfinat i Niça. A Catalunya inclou la Vall d'Aran i, a Itàlia, les altes valls occitanes del rerepaís de Torí.

En aquest sentit, la tria d'Occitània per una regió que representa menys del terç de l'àrea de llengua occitana també exclou les altres regions occitanes i crea confusió, ja que designa pel mateix nom el conjunt i una part.

Barcelona, febrer del 2017

Declaració social per la pedagogia (Societat Catalana de Pedagogia)

El Col·legi de Pedagogs de Catalunya i la Societat Catalana de Pedagogia declaren el valor que la pedagogia té per a l'educació i per a la societat en conjunt com a activitat científica i professional.

Sovint s'identifica educació amb pedagogia, talment com si s'identifiqués salut amb medicina. L'educació ha esdevingut una funció social especialitzada que exerceix tot el conjunt de la societat i la pedagogia ha de fonamentar l'orientació i les actuacions en els diferents àmbits de l'educació i les funcions que s'hi associen, com ara la formació, l'assessorament, la coordinació i el creixement personal i la competència social, incloent-hi l'atenció a la diversitat segons les necessitats educatives i la inserció social.

S'ha de recórrer als professionals amb titulació acadèmica i formació actualitzada per a tractar i orientar els assumptes d'educació personal (aptituds diferenciades, interes-

sos manifestos, compensació de dificultats, hàbits de salut), d'educació comunitària (relacions de gènere, participació social, apoderament ciutadà) i d'educació de comportaments socials (civisme i no-violència, diversitat cultural i sexual, tradicions religioses, tendències de lleure i consum col·lectiu). Els pedagogs són professionals especialitzats en aquests assumptes amb relació a les persones.

En tot cas, avui, a la nostra societat de llibertats, plural i democràtica, la pedagogia actua segons dues coordenades: el desenvolupament personal per a decidir el sentit de la pròpia vida i la competència social per a saber conviure sense una total identificació amb els valors dominants. La globalització i el fet multicultural caracteritzen les nostres societats i no és possible una socialització uniforme o compulsiva. La pedagogia, que actualment es pot denominar *antropogogia*, ofereix guia a l'educació infantil i juvenil, clarifica amb diversitat la formació dels adults i amb la seva intervenció fa prevenció de riscos o mediació en conflictes. Enfront d'una socialització externa compulsiva, la pedagogia projecta una harmonia bàsica entre el desenvolupament personal i la interacció social.

D'acord amb aquesta professionalització amb fonament científic i compromís deontològic, és necessari el crèdit social i el reconeixement públic amb el consegüent aval de l'Administració perquè la pedagogia contribueixi al benestar dels ciutadans.

1. Evolució de la pedagogia i consistència científica

El pedagog, *paidogogos* (παιδός + γωγός), era en l'origen grec qui conduïa l'infant a qui ensenyava (διδάσχω) a la palestra (παλαίστρα) o l'escola d'activitat física, social i cultural. Podem entendre que el *paidogog* conduïa o acompanyava l'infant, motivant-lo, o bé obligant-lo, perquè arribés a l'escola a punt per a aprendre els ensenyaments de gimnàstica del cos, música-cant i gramàtica per a llegir i escriure.

Aquesta especialització de funcions tan singular de Grècia es dilueix en l'edat mitjana d'Occident, en què l'educació és exercida, com en la majoria de cultures, per autoritats religioses, polítiques o per la tradició comunal.

Podem considerar que Jan Amós Komensky o Comenius inicia la pedagogia científica quan es dedica a cercar mètodes d'instrucció en la lectura i l'escriptura i en diferents llengües, quan parteix de la intuïció natural de l'infant, i pensa llibrets de text que l'infant pugui estudiar autònomament, incorporant-hi les representacions gràfiques. Tot queda ben estructurat en la seva *Didactica magna* (1632-1657), que és un artífici didàctic universal per a ensenyar de tot a tothom.

Un segon pas en la construcció de la pedagogia científica el fa Johann Friedrich Herbart amb la *Pedagogia general* (1806). Ja en un context de pensament il·lustrat i liberalisme que fuig de l'absolutisme i de la cristiandat com a imposició, deriva la pedago-

gia de les finalitats de l'educació (filosofia ètica) i la fonamenta en el coneixement de l'infant (psicologia). Així, la instrucció universal defensada pels il·lustrats es tecnifica en graus, matèries i modalitats, i distingeix processos descriptius, analítics i sintètics que configuraran el pla d'estudis. Però tot ha de contribuir a l'educació del caràcter, de la voluntat i de la disciplina com a disposició interior que permet establir les sotragades dels sentiments en períodes de dolor i desventura de l'ésser humà.

Amb aquests antecedents de saviesa, s'arriba al final del segle XIX amb la gran eclosió de ciències diferenciades. Aquestes assoleixen un estatut epistemològic si tenen: un objecte delimitat, un mètode propi, una finalitat específica i una propietat (que cap altra ciència no faci el mateix). La pedagogia aspira a ser ciència experimental induïda pel positivisme dominant. Si el laboratori de psicologia experimental es crea el 1879, el laboratori de pedagogia experimental es forma el 1893, però l'observació i la quantificació de variables aïllades solament permeten una explicació descontextualitzada.

A inicis del segle XX, la pedagogia científica es fonamentarà en la biologia i la psicologia aplicades a l'objecte *educació* (Claparède, Vigotski, Wallon, Piaget), però la seva propietat és aportar una explicació integrada de les diverses variables i crear artificis, mètodes, tècniques, procediments o ginyes pràctics i verificables, que permetin assolir objectius que concreten les finalitats de l'educació. Montessori, metgessa, adopta la denominació *pedagogia científica* perquè parteix del desenvolupament biològic infantil, però organitza els espais i crea uns materials sensorials i manipulables. Decroly, metge, a partir de l'observació d'infants discapacitats defineix un mètode amb els centres d'interès i els passos formals: observació, associació i expressió. Cousinet, pedagog, es fonamenta en la sociologia de Durkheim i crea el mètode de treball lliure en grups. Kilpatrick, pedagog, parteix de la motivació per a aprendre (psicologia), i assaja i construeix el mètode de projectes amb el qual s'aprèn amb un pla de treball sobre una finalitat real cercant el coneixement i desenvolupant les habilitats necessàries. Freinet, amb una cooperativa de mestres, va creant tècniques molt variades que es demostren motivadores, eficaces i adaptades als progressos tecnològics, però defuig formular un mètode atès que cal adequar-se a la realitat dels infants en el seu entorn.

Tots aquests pedagogs i d'altres han impulsat la renovació pedagògica del segle XX, però no ha arribat a transformar l'escola d'una manera generalitzada. Sovint s'han estès les pràctiques com a recepta, com a gratificació emocional dels mestres, i no s'ha incorporat la fonamentació científica que dona les claus per a ajustar-les a les circumstàncies de cada escola.

En la pràctica pedagògica hi ha diferents àmbits que corresponen a perfils professionals diferenciats. L'instructor introdueix l'infant en els aprenentatges funcionals que es

caracteritzen per exercitació repetida: lectura, escriptura, càlcul, operatòria i exercicis. El mestre dona valor a la instrucció, la integra als coneixements i al desenvolupament del caràcter de cada infant per tal que sigui ell mateix. El professor és un model de cultura per als infants més grans i joves i professa especialment un determinat àmbit de coneixements que arrelarà en uns alumnes o altres, segons les seves aptituds diferenciades i els seus interessos manifestos. Els pedagogs han de tenir experiència en aquests perfils precedents per a poder fonamentar, validar i construir coneixement integrador i dissenyar procediments que permetin intervenir en les dificultats personals i situacions difícils oferint seguretat al conjunt de docents. Amb adults la intervenció és d'acompanyament i mirar de suscitar que cadascú sigui el subjecte de la seva pròpia promoció.

2. Pedagogia o antropogogia: més enllà de l'educació escolar

L'educació dels ciutadans ha estat una conquesta social, afecta el conjunt de la societat i demana la màxima atenció de la pedagogia. Però en la societat actual —pluralista, democràtica i alhora complexa—, la pedagogia ha diversificat els perfils professionals segons les diverses necessitats. Perfils professionals dels pedagogs:

- *Àmbit docent*: organització de l'ensenyament, desenvolupament curricular, orientació psicopedagògica i escola de pares. Direcció pedagògica i institucional.
- *Àmbit laboral i d'empresa*: formació per a l'ocupació i promoció, orientació i selecció professional, formació contínua i actualització, dinamització d'equips de treball i cooperació. Direcció de departaments de formació.
- *Àmbit social*: esport, justícia, cooperació, voluntariat, atenció a les persones, situacions de risc psicosocial i àmbit socioeducatiu i cultural. Direcció pedagògica de centres culturals, socials, residencials i esportius.
- *Àmbit comunitari*: vida quotidiana, cohesió social, promoció de les persones i col·lectius, dinamització i mediació sociocomunitària i participació cívica. Direcció d'equips d'educadors socials i de promotors comunitaris i familiars.
- *Àmbit cultural*: propostes pedagògiques i direcció de serveis educatius de museus, camps d'aprenentatge, centres de natura, centres d'interpretació, assessors pedagògics de mitjans de comunicació (radio, televisió, premsa), promotors de produccions per a la infància i l'adolescència.

3. La pedagogia aporta coneixement a l'escola, a la família i al conjunt de la societat

L'educació com a funció social afecta tothom i tothom hi té un paper, semblantment al que passa amb la salut i la seguretat, i per a garantir-ho la societat ha creat institucions.

La família que educa sobre la base del vincle afectiu, l'escola que garanteix el vincle social i l'accés a la cultura. Mestres i professors són els professionals de l'ensenyament degudament formats per a projectar l'ensenyament, programar les activitats, organitzar els recursos necessaris i avaluar tant els assoliments dels alumnes com l'eficàcia del conjunt d'accions. La pedagogia com a coneixement científic ha de guiar l'educació, l'escolar, i avui també, atesa la complexitat que ha adquirit, ha d'orientar l'educació familiar i la social comunitària. La tradició, que era el referent de l'educació, ha esdevingut totalment insuficient atesos els canvis socials als quals cal donar resposta. Una part dels mestres i professors han de ser especialistes en pedagogia i presents a totes les institucions educatives.

El coneixement i el punt de vista pedagògic han de ser presents en tots els àmbits de la vida social, particularment en allò que afecta la infància i també durant totes les etapes de la vida, en les dimensions personal, comunitària i social. L'educació és responsabilitat de tots i els criteris pedagògics han de ser compartits. Els mitjans de comunicació són els grans difusors i caldrà evitar finalitats contradictòries. Infants i joves, fins a la majoria d'edat, han de percebre una clara unitat d'acció per a la seva pròpia seguretat, i els mitjans de comunicació poden difondre els criteris educatius que la societat ha de compartir, sense perjudici de la llibertat quan s'adrecen a la població adulta. Arribats a adults ja tindran la capacitat de comprendre la complexitat humana i social, que no hi ha respostes absolutes i que a la vida hi ha tants moments de gaudi com d'incertesa i de desventura.

L'expectativa actual d'una vida llarga incrementa la probabilitat de sotragades en l'ocupació laboral, en l'estabilitat econòmica, en les relacions veïnals, en la convivència familiar, en la convivència íntima, en l'infortuni i el dol per la mort, en l'estabilitat emocional... La pedagogia ha d'explorar formes d'acompanyament personal i comunitari amb dinàmiques de grup i en relació amb pràctiques culturals que renovin els horitzons de coneixement i el sentit de la vida. La persona ha d'estar preparada per a encarar la contrarietat, girar la frustració i evitar la depressió; és a dir, per a una vida saludable. Una bona construcció personal dels ciutadans és la manera més sòlida de construir una societat més humana fonamentada en la llibertat personal.

4. La pedagogia articula la construcció científica que integra coneixements de diverses ciències

La pedagogia és necessària per a la societat, es fonamenta en altres ciències, té consistència pròpia i és exercida per professionals amb qualificació universitària i especialitzacions de postgrau. Totes les ciències poden estudiar l'educació com a objecte i aportar coneixement. Amb aquest coneixement, la pedagogia ha de dissenyar formes d'intervenció, models

organitzatius, pautes d'anàlisi, recursos especialment pensats i ginys o instruments aplicables per docents i educadors socials. La Societat Catalana de Pedagogia, filial de l'Institut d'Estudis Catalans, impulsa la recerca educativa (R+D+I) en col·laboració amb les universitats i institucions de formació per a contribuir a la millora de l'ensenyament amb fonamentació científica. Les famílies i els ciutadans en general han de disposar d'orientació pedagògica en el tracte amb la infància i la joventut compaginant les seves decisions lliures amb el model social legítimat democràticament. La pedagogia ha d'orientar sobre les decisions que s'han de prendre dia a dia sobre alimentació i descans, sobre activitats de cultura, lleure o esport, sobre com es poden tractar determinats comportaments a casa o al carrer, sobre relacions socials favorables i evitables, sobre autonomia de moviments. Els estaments públics, les comunitats i les institucions socials han d'escoltar la pedagogia i respectar els pactes socials per l'educació i per la infància.

En educació es pot opinar com en tots els assumptes de la vida diària, però sense ignorar determinats coneixements que expliquen l'educació i fonamenten unes bones pràctiques. Hi ha una jerarquia tècnica. En determinats assumptes els professionals de la pedagogia haurien d'aportar aquest coneixement de l'educació als ciutadans.

La societat ha de conèixer el valor de l'educació, de determinades realitzacions educatives. Cal considerar totes les valoracions: valoracions personals sentides, valoracions tècniques i científiques i valoracions socials, així com l'avaluació interna de les institucions i de l'acció educativa a la societat. L'avaluació és una activitat de recerca que té la finalitat de millorar-la i que integra les diferents valoracions en models o patrons explicitats. Els professionals de la pedagogia són les persones competents en l'avaluació de programes i serveis d'educació en les diferents modalitats (formal, no formal i informal), i garanteixen una visió objectivada i de respecte a les persones aportant els informes que contribueixen a aquesta millora. La seva participació en equips multidisciplinaris al costat de filòsofs, sociòlegs, psicòlegs, comunicadors o metges enriqueix els estudis i recerques amb concrecions d'acció ben fonamentades.

5. L'acció competent i deontològica dels professionals de la pedagogia

Els pedagogs i pedagogues són professionals amb formació especialitzada, responsables d'actualitzar els seus coneixements. S'organitzen de forma col·legiada, tant si treballen en l'àmbit privat com en l'àmbit públic. L'acció dels pedagogs ha de ser eficaç, compromesa i deontològica. El Col·legi de Pedagogs de Catalunya vetlla per una acció professional de qualitat i rigorosa, per l'actualització de la formació i per unes pràctiques correctes. La Junta de Govern, elegida democràticament, gestiona les activitats i pren les decisions, s'assessora per mitjà d'un Consell Social atent a la realitat, i té una Comissió de Deonto-

logia que actualitza el codi d'actuació professional i estudia les possibles queixes de pràctiques incorrectes.

Els pedagogs i pedagogues es fan responsables personalment d'una actuació professional en els camps de l'educació escolar, educació comunitària i educació social, de la formació professional i laboral, de la pedagogia familiar i de la mediació. L'acció col·legiada és una garantia social que els ciutadans han de conèixer per a decidir entre les diverses ofertes de serveis educatius i d'orientació que s'ofereixen en una societat lliure però també de consum. Per mitjà del codi de deontologia, els pedagogs es comprometen a actuar amb independència, defugint la subordinació a interessos comercials, a pressions polítiques o a actuar per interès de fama (Copec, 2013). Els professionals són retribuïts per un vincle laboral amb institucions públiques o privades, o amb càrrec als ciutadans si ofereixen serveis directes, segons les tarifes convingudes. Les opinions i les valoracions dels usuaris de serveis pedagògics han de ser escoltades i considerades.

Barcelona, 14 de juny de 2017

Adhesió de l'IEC al Manifest de suport ciutadà a la candidatura de Barcelona per a l'Agència Europea del Medicament (EMA)

Barcelona vol ser la nova seu de l'Agència Europea de Medicaments.

Les entitats i organitzacions socials, econòmiques i culturals, així com professionals de múltiples sectors, representants tots ells de la societat civil, signem aquest manifest per expressar el nostre total suport a la candidatura de l'EMA presentada i defensada pel govern d'Espanya.

Agraïm l'esperit de col·laboració que estan tenint tant el govern d'Espanya, com la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona per impulsar conjuntament la candidatura.

Nosaltres, en representació de la societat civil, volem sumar el nostre esforç i suport per aconseguir que Barcelona es converteixi en la nova capital europea del medicament.

L'Agència Europea de Medicaments veurà reforçada, a Barcelona, la seva missió de garantir la salut i el benestar de tots els ciutadans europeus, perquè la ciutat compleix amb els requisits i garanties per desenvolupar aquest projecte.

L'experiència i la capacitat de Barcelona permeten assegurar que el canvi d'ubicació de l'agència serà àgil i eficaç, i es portarà a terme en les millors condicions per a la continuïtat dels programes i projectes actualment en marxa. A més, el seu potencial cien-

tífic, tecnològic i industrial subratllen l'atractiu necessari per a la retenció de talent i l'excel·lència científica.

Barcelona és avui el principal pol de recerca del sud d'Europa. Compta amb una àmplia xarxa d'institucions, universitats i centres de recerca biomèdica, hospitalària i tecnològica del més alt nivell. Aquesta fortalesa científica constitueix una de les principals raons que Espanya sigui el segon país europeu en nombre d'assajos clínics de teràpies avançades, amb un gran creixement en la darrera dècada. Barcelona disposa, a més, d'un consolidat ecosistema de tecnologies de la informació i de la comunicació.

L'àrea metropolitana de Barcelona avui dia està perfectament connectada amb totes les grans ciutats europees gràcies a un aeroport en constant creixement, una xarxa ferroviària d'alta velocitat i un dels centres portuaris i logístics més importants del món.

Barcelona, com a ciutat productiva i turística, té una àmplia oferta hotelera, capaç d'acollir més de 19,5 milions de pernотacions anuals.

Barcelona s'ofereix, segura de tenir l'energia, la determinació i les condicions objectives per garantir una relocalització òptima de les activitats de l'agència, dels seus treballadors i de les seves famílies. Aquí podran gaudir d'una alta qualitat de vida, un dels millors sistemes de salut públics del món i una oferta escolar internacional molt completa.

Vint-i-cinc anys després d'organitzar uns dels millors Jocs Olímpics de la història, Barcelona vol ser i pot ser una gran seu per a l'Agència Europea de Medicaments. I ho serà, perquè la voluntat i el compromís europeus de les institucions i de la ciutadania s'han expressat sempre de manera incontestable; perquè la il·lusió i el convenciment amb què la ciutat ha afrontat grans reptes i projectes l'avalen; i perquè compta amb el màxim suport institucional, civil i social.

Els signants d'aquest manifest volem que Barcelona sigui la nova llar de l'EMA.

Barcelona, 30 de juny de 2017

Els membres

Nous membres

SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

Membres numeraris

Bonaventura Bassegoda i Hugas

Bonaventura Bassegoda i Hugas va néixer a Barcelona el 1954. Es llicencià en història de l'art per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) el 1976, i s'hi doctorà el 1988.

Fou professor d'història de l'art a la UAB des del 1978, i n'és catedràtic des del 1998. Va ser-hi secretari acadèmic del Departament d'Art (1989-1991) i després director del mateix Departament (1994-1998), així com vicerector de Transferència Social i Cultural (2009-2012). Hi va ser, el 1995, un dels promotors de la revista científica d'història de l'art, *Locus Amoenus*, que segurament és la més sòlida que es publica a Catalunya en aquesta especialitat, i des del 2001, és impulsor de la col·lecció de llibres «Memoria Artium», publicada per la UAB, cinc universitats catalanes més, i el Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC). Hi dirigeix també el projecte Biblioteca Digital d'Història de l'Art Hispànic, especialitzat en la literatura artística de la darrerietat del segle XIX i principi del XX, que vol recollir en un únic portal tots els materials impresos, en format llibre, revista o fullet, relacionats amb la producció, estudi i divulgació de les arts i del patrimoni monumental al llarg de l'època moderna i fins la data en la qual aquests materials, passen de forma segura al domini públic. En definitiva la Biblioteca Digital —que actualment recull 637 registres— vol posar a l'abast dels historiadors generalistes i dels historiadors de l'art

un tipus de material relativament desconegut i molt dispers en les seves ubicacions actuals, que hauria de servir per intentar una profunda revisió dels orígens de la nostra historiografia artística.

Entre les seves tasques acadèmiques fora de la Universitat cal esmentar les que exercí de director del Gabinet de Dibuixos i Gravats del MNAC (1991-1993), de membre de la junta directiva del Comité Español de Historia del Arte (1994-2004), de gestor d'art de la Subdirecció General de Projectes de Recerca del Ministeri d'Educació i Ciència (2004-2007) i de membre del patronat —encara en actiu ara— de la Fundació Institut Amatller d'Art Hispànic (des del 2014).

És membre del Consell Assessor Internacional de Goya. Revista de Arte (des del 2007), de la Fundación Lázaro Galdiano de Madrid, i de les revistes *De Arte. Revista de Historia del Arte*, de la Universitat de Lleó (des del 2008), i de *Cuadernos de Arte e Iconografía de la FUE* (des del 2009).

Fou elegit acadèmic numerari per la secció d'arts sumptuàries i visuals de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, de Barcelona (2011), i hi va ingressar l'any 2012.

Com a investigador, s'ha especialitzat en la literatura artística del Renaixement i del Barroc. Ha publicat una antologia de textos, *Barroco en Europa*, a la col·lecció «Fuentes y Documentos para la Historia del Arte» (Barcelona, 1983), una detallada edició crítica del tractat de Francisco Pacheco, *Arte de la pintura*, del 1638 (Madrid, Cátedra, 1990) —fruit de la seva tesi doctoral—, i ha estudiat en tres articles la figura singular de l'escriptor d'art i col·leccionista de dibuixos i estampes, el canonge valencià Vicent Vitoria (Dènia, 1650 - Roma, 1709). Publicà en forma de llibre una detinguda investigació sobre la col·lecció pictòrica original del monestir de San Lorenzo de El Escorial, *El Escorial como museo. La decoración pictórica mueble en el monasterio de El Escorial desde Diego Velázquez hasta Frédéric Quilliet (1809)* (Barcelona, Universitat de Barcelona, 2002).

S'ha ocupat també del dibuix català antic, i va ser comissari de l'exposició «La col·lecció Raimon Casellas. Dibuixos i gravats del Barroc al Modernisme del MNAC», presentada a Barcelona (MNAC) el 1992, i al Museo del Prado, de Madrid, el 1993. Publicà la monografia *La cova de Sant Ignasi* (Manresa, Angle, 1994), un dels conjunts barrocs més destacats de Catalunya, i darrerament s'ha ocupat de la història del col·leccionisme d'art a Catalunya els segles XIX i XX, i de la seva relació amb els orígens i l'evolució de la nostra historiografia artística. Uns primers resultats en aquesta direcció es poden trobar en el volum col·lectiu B. Bassegoda (ed.), *Col·leccionistes, col·leccions i museus. Episodis del patrimoni artístic de Catalunya* (Barcelona, Universitat de Barcelona, 2007); en la ponència «Joan Antoni Güell i López (1875-1958), segon comte de Güell,

tercer marquès de Comillas i primer col·leccionista d'escultura policromada barroca», al volum B. Bassegoda, J. Garriga, J. París (ed.), *L'època del Barroc i els Bonifàs. Actes de les Jornades d'Història de l'Art a Catalunya, Valls, 1, 2 i 3 de juny de 2006* (Barcelona, Universitat de Barcelona, 2007); en l'article «El col·leccionisme d'art a Barcelona al segle XIX», al catàleg *Ànimes de vidre. Les col·leccions Amatller* (Barcelona, Museu d'Arqueologia de Catalunya, 2010), i Josep Puiggarí i Llobet (1821-1903), primer estudiós del patrimoni artístic, que és el seu discurs d'ingrés a la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, de Barcelona (2012).

A l'IEC codirigeix —amb Francesc Fontbona— el *Diccionari d'historiadors de l'art català, valencià i balear*, obra que s'inicià el 2011, i que començà a aparèixer en línia el 2012, que actualment ja compta amb prop de sis-centes entrades, entre les quals ell mateix ha redactat les corresponents a Agustí Arqués i Jover, Isidoro Bosarte de la Cruz, Pelegrí Casades i Gramatxes, Juan Agustín Ceán Bermúdez, Josep Maria Escrivà de Romaní i Dusay, Bartomeu Ferrà i Perelló, Andreu Avel·lí Pi i Arimon, Josep Pijoan i Soteras, Antoni Ponç i Piquer, Josep Puiggarí Llobet, i Vicent Vitoria i Gastaldo.

Text llegit pel senyor Francesc Fontbona i de Vallescar en el Ple del dia 11 de maig de 2017

Rafael Cornudella i Carré

Rafael Cornudella i Carré va néixer a Barcelona el 1964. Es doctorà en història de l'art a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB, 1998), amb una tesi sobre el gravador català Miquel Sorrelló, actiu a Roma en el segle XVIII. Començà l'activitat docent el 1995 com a professor d'història de l'art modern a la Universitat de Lleida i, a continuació, va passar a la UAB (1996), d'on és professor titular des del 2003. Amb intermitències, perquè una part fonamental de l'activitat d'his-

torador de l'art l'ha exercit en l'àmbit dels museus: primer com a documentalista (1987-1991) i successivament com a tècnic superior (1992-1993) del Gabinet de Dibuixos i Gravats del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC). En el mateix MNAC, i en el període de 2007-2012, ha estat el cap de l'Àrea d'Art Gòtic: respon al seu projecte museològic la nova presentació de la col·lecció permanent de l'art gòtic, inaugurada el 2010.

La dedicació del candidat a la recerca, que d'entrada havia orientat a l'art renaixentista i barroc, i en particular al gravat català dels s. XVI-XVIII, es desplaçà tot seguit cap a la pintura catalana de final del s. XV i l'inici del XVI (amb treballs sobre Aine Bru, sobre els Gascó i altres pintors del Museu Episcopal de Vic, sobre el Mestre de la Llotja de Mar de Perpinyà, etc.). Tanmateix, el vessant fonamental de la seva recerca és el centrat en les arts figuratives i sobretot la pintura dels s. XIV i XV a la Corona d'Aragó, que aquí no podem recollir en detall (per això remetem al currículum complet del candidat); però en aquest punt convindria observar els tres aspectes que es recullen a continuació.

En primer lloc, el marc museogràfic de molts dels seus treballs. Per exemple, la direcció dels catàlegs d'exposicions que també comissarià, en solitari com a la *Catalunya 1400. El gòtic internacional* (presentada al MNAC, 2012), o bé en col·laboració com a *Pedralbes. Els tresors del monestir* (presentada al Museu-Monestir de Pedralbes, 2005; nova exposició, 2015), o també al volum *El gòtic a les col·leccions del MNAC* (2011). Tenen igualment enllaç museogràfic nombrosos articles i estudis d'obres que ha publicat en catàlegs raonats.

En segon lloc, remarquem que l'explicació adequada dels episodis estudiats de la pintura gòtica catalana i valenciana l'ha portat a eixamplar l'horitzó de la recerca fins a la pintura coetània francesa i dels Països Baixos, en particular per explorar la difusió de l'estil de Van Eyck als territoris de la Corona d'Aragó. És el cas d'una desena de treballs publicats entre 2007 i 2016 a Pàdua, Brussel·les, Barcelona i Vic.

En tercer lloc, convé destacar que el seu estudi de les arts figuratives, sempre conscient de la conformació material de les obres, cerca la integració de diferents gèneres: a més d'atendre l'escultura decorativa i la pintura sobre taula, dedica una atenció molt particular a la il·luminació de llibres, però també als brodats (a la iconografia i l'estil del brodat figuratiu o pictòric, un àmbit molt poc conegut i quasi gens estudiat). Els seus treballs més significatius en aquests camps (alguns fets amb col·laboració), s'han publicat entre 2010 i 2017 a Barcelona, Baltimore, Riggisberg (Suïssa) i Roma.

Deixem constància amb un simple esment global, no només dels nombrosos estudis d'obres publicats en catàlegs raonats, que superen de llarg la quarantena, sinó també de les abundants publicacions de caràcter divulgatiu, de les ressenyes, dels informes, etc., a l'enumeració dels quals ara hem de renunciar. Destaquem només el seu treball de corre-

dactor (amb Francesc Fontbona) de la secció d'història de l'art dels *Reports de la recerca a Catalunya. Història de l'art i musicologia, 1996-2002*, coordinat pel mateix Fontbona i per Romà Escalas i publicat per l'Institut d'Estudis Catalans el 2005.

Remetem igualment al currículum complet del candidat per precisar la seva intervenció en congressos i *workshops* internacionals, i també en els projectes de recerca finançats en convocatòries públiques que ha obtingut el seu grup del Departament d'Art de la UAB (encapçalat pel professor Bonaventura Bassegoda).

No volem acabar sense consignar la participació del candidat en comissions relacionades amb la gestió pública del patrimoni artístic, per destacar-ne almenys que és vocal de la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Cultural de Catalunya, des del novembre del 2011.

Esperem que les dades curriculars seleccionades aquí hagin contribuït a presentar Rafael Cornudella com un candidat plenament idoni per a la nostra institució. Un candidat excel·lent, que forma part de la nova generació d'investigadors d'història de l'art i que a més, en el seu cas, reuneix el rigor acadèmic de l'estudi amb la gestió museística del patrimoni artístic. I que ha acreditat amb escreix el seu compromís amb el país i amb la seva cultura i la seva llengua.

Text llegit pel senyor Joaquim Garriga i Riera en el Ple del dia 11 de maig de 2017

Josep Maria Gregori i Cifré

Josep Maria Gregori i Cifré va néixer a Igualada el 1954. És musicòleg i cantant. La seva formació musicològica es forjà a la Universitat Autònoma de Barcelona, on es llicencià el 1977 amb una tesina sobre l'obra compositiva de Joan Crisòstom Ripollès (1678-1746), mestre de capella de la catedral de Tarragona, i s'hi doctorà el 1986, amb la tesi —dirigida per Francesc Bonastre— *La*

música del Renaixement a la catedral de Barcelona, 1450-1582, centrada en l'estudi de la figura i l'obra de Pere Alberch Vila, un dels principals compositors catalans del Renaixement.

Des de 1978 exerceix la docència a la Universitat Autònoma de Barcelona, d'on és catedràtic de musicologia des de 2007. Ha rebut diversos guardons d'investigació musicològica, com els premis Higiní Anglès de la Societat Catalana de Musicologia (1977), Fundació Güell de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi (1982), Emili Pujol (1991), Fundació Ernest Lluch (2008), Beca Ernest Lluch Ciutat d'Olot (2010) i Joan Mercader (Igualada, 2014).

La seva recerca musicològica comprèn aspectes històrics i interpretatius de la música dels segles xv al xix i temes de pensament i d'estètica musicals, sobre els quals ha publicat 46 capítols de llibres, 77 articles en revistes d'investigació, 40 articles de divulgació científica (llibrets discogràfics, revistes de música, premsa) i ha presentat 38 ponències i comunicacions a congressos nacionals i internacionals.

El 2001 va iniciar en el si de la UAB el projecte de recerca IFMuC (Inventari dels Fons Musicals de Catalunya), aplicat a la catalogació del repertori compositiu de les col·leccions de manuscrits i impresos dels fons musicals de Catalunya. El projecte IFMuC —consolidat com a grup de recerca de la UAB— ha comptat, des de 2003, amb la concessió de quatre projectes de recerca del MICINN (Ministeri de Ciència i Innovació), i, entre 2006 i 2010, va rebre el suport de la Subdirecció General d'Arxius de la Generalitat de Catalunya.

Entre els anys 2001 i 2016, IFMuC ha censat més de 200 fons musicals de Catalunya, amb uns índexs de prop de 1.000 compositors i més de 10.000 obres catalogades. El 2007 va iniciar l'edició impresa dels catàlegs amb la creació de la col·lecció «Inventaris dels Fons Musicals de Catalunya», publicada, entre 2007 i 2010, pel Departament de Cultura de la Generalitat i, a partir de 2011, per la Universitat Autònoma de Barcelona. Entre 2007 i 2016 el projecte ha dut a terme la catalogació de setze fons musicals, tretze dels quals han estat publicats en nou volums.

El desembre de 2015 va presentar a l'ESMUC la plataforma digital (<http://ifmuc.uab.cat>), la pàgina web i les bases de dades que faciliten el lliure accés a la informació continguda en els camps de descripció dels 10.358 registres catalogràfics del repertori musical ordenat dels setze fons catalogats, a través de les col·leccions «manuscrits d'autor», «manuscrits anònims», «llibres de faristol», «llibres corals» i «impresos».

El 2013, dins del marc del projecte IFMuC, va endegar l'edició de la col·lecció de partitures «Mestres Catalans Antics. Quaderns dels Fons Musicals de Catalunya», amb els segells editorials Tritó i Ficta. Entre 2013 i 2016 han vist la llum vuit quaderns dedicats

a obres de compositors catalans dels segles XVI, XVII i XVIII (Pere Riquet, Joan Pujol, Josep Reig, Miquel Rosquelles, Tomàs Milans, Carles Bager, Felip Olivelles i Joan Crisòstom Ripollès), gràcies a la col·laboració de les entitats curadores dels fons, amb el concert del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Ha estat secretari de l'Institut de Musicologia Josep Ricart i Matas entre 1979 i 2002, secretari de la Societat Catalana de Musicologia entre 1992 i 2004, membre de la junta directiva de la Sociedad Española de Musicologia entre 2006 i 2008, i des de 2007 és acadèmic corresponent de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi per Vilassar de Mar, ciutat on resideix amb la seva família.

En el vessant artístic es formà amb el P. Robert de la Riba al Santuari de la Mare de Déu de Pompeia, amb qui estudià piano i harmonia; estudià direcció coral amb Manuel Cabero i Pierre Cao; cant amb Montserrat Pueyo i Jordi Albareda als conservatoris professionals de Terrassa i Badalona, i es perfeccionà amb Xavier Torra.

Ha dirigit diverses formacions corals (Cor Nou Ressó, 1982-1984; Dolce Stil Nuovo de Barcelona, 1984-1985; Cor Vila Atzari, 1998-2011; Ensemble Convivium Musicae, 2011-2013). Ha cantat amb La Capella Reial de Catalunya de Jordi Savall entre 1987 i 2011, amb qui ha participat en més d'un centenar de concerts arreu d'Europa, setze enregistraments discogràfics i en el DVD per a la BBC de la producció de L'Orfeo, de C. Monteverdi. Ha cantat amb els grups de música antiga Exaudi nos, entre 2007 i 2010, amb qui ha participat en tres enregistraments discogràfics per a Columna Música; la Capella de música de Santa Maria del Pi, des de 2014, i l'ensemble De canendi elegántia, que dirigeix Francesc Garrigosa, des de 2016. Així mateix, en qualitat de solista, ha interpretat recitals de música religiosa del barroc amb els organistes Miquel González, Carne Godall i Guido Iotti. Des de 2001, cada nit de Nadal, interpreta amb aquest organista el Cant de la Sibil·la a l'església parroquial de Sant Feliu de Cabrera de Mar.

En el vessant literari, entre 1999 i 2016, ha traduït al català cinc llibres de llengua francesa per a les editorials Publicacions de l'Abadia de Montserrat i Claret, i, entre 2002 i 2016, ha estat guardonat amb sis premis de poesia en llengua catalana.

Text llegit pel senyor Romà Escalas i Llinona en el Ple del dia 11 de maig de 2017

Josep Maria Nolla i Brufau

Josep Maria Nolla i Brufau va néixer a l'Albagés el 1949. És llicenciat en filosofia i lletres, branca d'història, per la Universitat Autònoma de Barcelona, on va obtenir el premi extraordinari de llicenciatura l'any 1973. Va ser becari del programa ministerial de formació del personal investigador entre 1974 i 1976, i es va doctorar a la UAB l'any 1977 amb la tesi «La ciutat romana de Gerunda». El 1978 va entrar a formar part del professorat de l'antic Col·legi Universitari de Girona (més endavant, Universitat de Girona), on ha desenvolupat la seva tasca acadèmica, el 1984 com a professor titular d'universitat i d'ençà de 1994 com a catedràtic d'universitat. En aquesta institució ha desenvolupat diferents càrrecs de gestió i govern, com a director de l'Institut de Patrimoni Cultural, secretari de la Facultat de Lletres i vicerector de Recerca. De manera paral·lela, en els primers anys d'activitat també fou tècnic superior de la Diputació de Barcelona i conservador del Conjunt Monumental i Museu d'Empúries en el període 1983-1985.

En el camp de la recerca ha desenvolupat una intensa tasca centrada en les comarques gironines, que va començar amb una beca de l'Obra Social de La Caixa d'Estalvis per a la realització d'un treball sobre la ciutat romana de *Gerunda*. D'ençà de l'any 2005 ha dirigit com a investigador principal tres projectes de recerca atorgats per diferents ministeris entre els anys 2003 i 2013, i ha estat codirector de dos més entre els anys 2014 i 2017, que han acabat en tots els casos amb una publicació monogràfica. Ha dirigit diversos projectes europeus en col·laboració amb ajuntaments del país, italians i francesos, i amb les universitats de Siena i Politècnica de Tolosa del Llenguadoc, i ha signat nombrosos convenis amb diverses institucions (ajuntaments, Diputació de Girona i diversos departaments de la Generalitat).

Format a Empúries, on va treballar entre 1970 i 1977, ha centrat la seva activitat arqueològica en els territoris gironins, en nombrosos jaciments com la mateixa Empúries, Girona, Roses, el monestir de Sant Feliu de Guíxols, Sant Julià de Ramis, les vil·les romanes dels Ametllers (Tossa de Mar) i Vilauba (Camós), i un llarg etcètera. A més va parti-

cipar en l'excavació internacional dels Trofeus de Pompeu a Panissars (la Jonquera-Portús) i al temple de la Magna Mater del conjunt monumental d'Òstia a Itàlia. La seva especialitat és el món romà, en la qual és un investigador força reconegut, i treballa fonamentalment en tres línies de recerca com són la ciutat de *Gerunda*, el poblament rural i l'arqueologia funerària, tot i que els seus interessos es prolonguen fins als períodes ibèric i visigòtic. En aquests camps ha dirigit un total de dotze tesis doctorals i n'ha codirigit dues més.

Producte d'aquesta important dedicació és un nombrós conjunt de publicacions, entre les quals destaquen divuit monografies signades amb una àmplia nòmina de col·laboradors, entre les quals destaquen *El poblament d'època romana al nord-est de Catalunya*; *El fòrum romà d'Empúries*; *La vil·la romana de Vilauba (Camós)*; *Aquae Calidae. Presència romana a la Selva*; *El món rural d'època romana a Catalunya. L'exemple del nord-est*; *Excavacions arqueològiques a la muntanya de Sant Julià de Ramis*; *Girona, de Carlemany al feudalisme*; *Els cementiris rurals de les antigues ciutats d'Emporiae, Gerundae i Aquae Calidae*; *Els trofeus de Pompeu als Pirineus*; *La vil·la romana dels Ametllers i el seu fundus*, i *Empúries a l'antiguitat tardana*. Ha publicat, amb diversos col·laboradors, un total de 440 treballs entre capítols de llibres i articles en nombroses revistes. Ha participat en més de 90 reunions científiques, tant nacionals com internacionals, on ha presentat ponències i comunicacions. En el camp de la divulgació ha desenvolupat igualment una intensa activitat en l'organització d'exposicions —de les quals ha estat comissari de cinc—, conferències i cursets —dels quals ha impartit més de dos-cents.

Amb la seua tasca docent i de recerca, el professor Josep Maria Nolla ha contribuït de manera decisiva al coneixement de les comarques gironines en els períodes ibèric, romà i alt medieval, i a la formació de nombrosos investigadors. A l'excel·lència en la recerca, afegeix una llarga trajectòria de ferm compromís amb el país i la seva llengua. Per tot això, considerem que és un magnífic candidat a formar part de la Secció Històrico-Arqueològica.

Text llegit pel senyor Ferran Arasa i Gil en el Ple del dia 11 de maig de 2017

Roser Salicrú i Lluch

Roser Salicrú i Lluch, nascuda a Mataró el 1967, treballa com a científica titular a la Institució Milà i Fontanals del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) de Barcelona.

Es va llicenciar en història a la Universitat de Barcelona, amb premi extraordinari, el 1990, i s'hi va doctorar, també amb premi extraordinari, el 1996, amb una tesi titulada *Relacions de la Corona d'Aragó amb el regne de Granada al segle XV (1412-1458)*, dirigida per la doctora M. Teresa Ferrer i Mallol. Aprofitant la nombrosa i cronològicament precisa documentació de la Cancelleria Reial conservada a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, Roser Salicrú ja va proposar, en la seva tesi, introduir alguns canvis en la genealogia dels sultans de Granada que havien construït els arabistes hispans i francesos, des de començament del segle XX, a partir bàsicament de les cròniques andalusines i castellanes, poc precises a l'hora de situar en el temps els esdeveniments. La seva proposta, pel fet de provenir d'una historiadora jova que no dominava la llengua àrab, va ser acollida amb sorpresa pels experts en la matèria. La qüestió resta oberta.

1. Formació

Roser Salicrú ha obtingut nombroses beques que li han permès dedicar-se a temps complet, sense càrregues docents sistemàtiques, a la recerca i efectuar estades a centres d'investigació estrangers.

Durant el bienni de 1989-1990, va gaudir d'una beca del CSIC, d'introducció a la recerca per a estudiants de segon cicle de llicenciatura, que li va permetre consultar els fons bibliogràfics del Centro de Estudios Históricos de Madrid i la Fundació Milà i Fontanals.

Va realitzar la seva tesi doctoral amb una beca de formació de personal investigador del Ministeri d'Educació i Ciència (1991-1994), a l'esmentada Institució Milà i Fontanals. Acabada la tesi, va obtenir una beca postdoctoral, que li va permetre fer una llarga estada a la Universitat de Gènova i iniciar recerques en l'important Archivio di Stato d'aquella ciutat italiana.

De retorn a Barcelona, el 1997, va obtenir un contracte d'investigadora del CSIC, a la Institució Milà i Fontanals, centre de recerca en què han desenvolupat tota la seva tasca investigadora.

Actualment dirigeix el Departament de Ciències Històriques de l'esmentada institució.

2. Línies de recerca

La seva extensa tasca investigadora, que ha tingut com a marc espacial la Mediterrània occidental i arc cronològic els segles XIV i XV, s'ha orientat en quatre línies temàtiques: els contactes entre la cristiandat i l'islam, l'esclavitud i el captiveri, la construcció naval i la navegació, i els viatges i els viatgers.

3. Participació en projectes de recerca

Va substituir, el 2010, la doctora M. Teresa Ferrer i Mallol com a coordinadora del grup de recerca consolidat per la Generalitat de Catalunya anomenat «La Corona d'Aragó, l'Islam i el món mediterrani».

Ha col·laborat en nombrosos projectes de recerca internacionals, entre els més recents destaquen STARCO («Status, race et couleurs dans l'Atlantique de l'Antiquité à nos jours»), finançat pel Centre de Recherches en Histoire Internationale Atlantique, de la Universitat de Nantes, i «La diplomatie des villes dans les mondes latin musulman et byzantin (XIIe-XVIIe siècle)», finançat conjuntament per centres de recerca de Montpeller, Lió i Trieste, i per l'École Française de Rome.

Ha dirigit el projecte «The Diplomatic Exchanges between Islamic Mediterranean Powers and Christian European Cities in the Middle Ages: New Methods for the Analysis of Documents», finançat pel CSIC, amb un equip integrat per experts espanyols, belgues i francesos.

Actualment coordina, amb el professor Eduardo Aznar de la Universitat de la Laguna, el projecte R+D «Tripulaciones, armamentos, construcción naval y navegación en el Mediterráneo Medieval», en què participen investigadors espanyols, francesos i italians.

4. Publicacions

La seva llarga i intensa activitat recercadora ha generat un ampli conjunt de monografies, publicades tant a Espanya com a Itàlia i França.

Ha publicat cinc llibres (*El tràfic de mercaderies a Barcelona segons la lleuda de Mediona; El sultanat de Granada i la Corona d'Aragó, 1410-1458; Esclaus i propietaris d'esclaus a la Catalunya del segle XV. L'assegurança contra fugues d'esclaus; Documents*

per a la història de Granada del regnat d'Alfons el Magnànim, i *El sultanato nazarí de Granada, Génova y la Corona de Aragón en el siglo XV*).

Ha coordinat l'edició d'altres sis llibres, entre els quals destaquen *Cataluña y Navarra en la Baja Edad Media*; *La Corona Catalanoaragonesa, l'Islam i el món mediterrani. Estudis d'història medieval en homenatge de la doctora Maria Teresa Ferrer i Mallol*, i *A l'entorn de la Barcelona medieval. Estudis dedicats a la doctora Josefina Mutgé i Vives*.

Ha publicat una cinquantena d'articles i de capítols de llibres, entre els quals mereixen un esment especial «Fou Yusuf V ibn Ahmad, rei de Granada, l'infant Coix de les cròniques castellanques?»; «Slaves in the Professional and Family Life of Craftsmen in the Late Middle Ages»; «Translators, Interpreters and Cultural Mediators in Late Medieval Eastern Iberia and Western Islamic Diplomatic relationships», i «Usi e costumi iberici agli occhi dei viaggiatori europei del Quattrocento».

5. Formació de personal investigador i direcció de tesis doctorals

La doctora Roser Salicrú ha acumulat una àmplia experiència en la formació de personal investigador, tant predoctoral com postdoctoral. Ha dirigit quatre tesis doctorals, que han obtingut la qualificació màxima, i la d'Ivan Armenteros, el premi extraordinari de la Universitat de Barcelona, el 2012. Actualment en dirigeix unes altres set.

6. Direcció i participació en comitès editorials de revistes especialitzades

Del 2010 ençà dirigeix la revista *Anuario de Estudios Medievales*, que la seva antecessora, la doctora M. Teresa Ferrer, havia aconseguit col·locar en el primer nivell en tots els rànquings. La forta dedicació a aquesta tasca de la doctora Salicrú ha aconseguit no sols conservar el caràcter de publicació de referència per al medievalisme català i ibèric, sinó també incrementar la seva difusió amb l'aplicació d'eines de gestió digitals.

La doctora Salicrú pertany alhora a nombrosos comitès editorials de revistes especialitzades en medievalisme, com *Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia*; *SVMMA*; *Aragón en la Edad Media*; *Rivista Italiana di Studi Catalani*; *Espacio, Tiempo y Forma*; *Anales de la Universidad de Alicante*, i *Miscelánea Medieval Murciana*.

Text llegit pel senyor Antoni Riera i Melis en el Ple del dia 11 de maig de 2017

Membres numeraris

Josep Lluís Barona Vilar

Josep Lluís Barona Vilar va néixer a València el 1955. És un metge valencià, catedràtic d'història de la ciència, autor d'una obra molt extensa en articles científics i en llibres, principalment en els àmbits de l'epidemiologia i la nutrició, orientats, d'una banda, al coneixement de la medicina valenciana i, de l'altra, als problemes socials i polítics en relació amb la medicina moderna.

Els inicis

Amb una formació sòlida, amb estudis als col·legis Alemany i Sant Josep dels jesuïtes, durant la carrera ja es va orientar cap a la psiquiatria, també va fer estudis de filosofia i va fer un doctorat en història de la ciència amb el tema «La fisiologia experimental en la societat espanyola del segle XIX». Va ser captat molt aviat per l'atracció en el mestratge de la forta personalitat de José María López Piñero. Ha estat, doncs, membre gairebé des del seu començament de l'Escola d'Història de la Medicina, creada i dirigida per López Piñero, la més important i activa de tot l'Estat. Probablement és la figura més representativa de la segona onada, més que generació, de membres de l'Escola Valenciana d'Història de la Medicina i de la Ciència.

Va veure ben aviat la importància de la projecció en l'àmbit internacional de la seva activitat. La seva formació exterior ha estat continuada. Va treballar cap a la dècada dels vuitanta als Serveis Lingüístics de l'Organització Mundial de la Salut (OMS) a Ginebra. Va fer recerca a l'arxiu de la Herzog August Bibliothek de Wolfenbüttel (Alemanya); en l'àrea de llengua anglesa fou professor visitant del Trinity College de la Universitat d'Ox-

ford el 1993. Després, fou professor convidat a Rockefeller Archive Center (Nova York), el 1996 i també el 2013. Va fer recerca a Amsterdam sobre les relacions entre la cultura científica i el moviment anarquista a Espanya, el 2001.

Actualment es dedica principalment als aspectes polítics de la salut pública i el seu desenvolupament, principalment a Europa, i també a la medicina de l'exili.

Publicacions

El nombre de llibres que ha publicat és bastant alt i en dos vessants principals: medicina valenciana i espanyola i els problemes internacionals de la medicina moderna. Destaquen, entre d'altres, *La salud y el Estado. El movimiento sanitario internacional y la administración española (1851-1945)*, amb Josep Bernabeu, publicat el 2008 per la Universitat de València; *José Chabás Bordehore (1877-1963). Tuberculosis y medicina social en la Valencia del primer tercio del siglo XX* (2007), i l'audiovisual *Ciencia, salud pública y exilio (España 1875-1939)* (2003). En aquest sentit, potser el que defineix de manera més clara la seva orientació és *José Puche Álvarez (1896-1979). Historia de un compromiso: estudio biográfico y científico de un republicano español*, amb María Fernanda Mancebo (1989). José Puche era membre de l'Institut de Fisiologia amb August Pi i Sunyer, i va ser catedràtic i rector de la Universitat de València.

En el vessant més dedicat a problemes socials i polítics de la medicina moderna, —la que es defineix com la història social de la medicina—, la seva obra és ben coneguda i ha tingut una projecció exterior força notable. Així, cal destacar el text signat juntament amb Steven Cherry, *Health and medicine in rural Europe (1850-1945)* (2005); *From hunger to malnutrition. The political economy of scientific knowledge in Europe, 1918-1975* (2012), i *La medicalización del hambre. Economía política de la alimentación en Europa, 1918-1960* (2014). Això enllaça amb el tema de la fam, tractat, anys abans, per membres del nostre Institut: el clàssic *Els orígens del coneixement: la fam* (1912), de Ramon Turró (amb una orientació diferent), i el d'August Pi i Sunyer, amb una orientació molt més política, *El hambre de los pueblos*, lliçó inaugural de curs de l'Acadèmia de Medicina el 29 de novembre de 1922; també, Jaume Pi i Sunyer i Bayo amb un enfocament més fisiològic, i encara el treball de Jesús Puche, publicat a Mèxic, «El hambre en Europa» (publicat a *Ciencia*, 1940).

Els articles publicats són més de dos-cents, entre els quals remarquem el seu compromís amb la revista *Mètode*, de la qual és col·laborador habitual amb una sèrie llarga d'articles sobre històries de científics i sobre dones i ciència, o bé «Els noms de la fam. La construcció de les categories mèdiques de la malnutrició» (2012; publicat a *Llengua, Societat i Comunicació*, núm. 10).

Finalment, voldria dir que Josep Lluís Barona és home molt actiu: història antiga i història moderna, erudició i visió de la societat. Li interessen especialment els aspectes socials i polítics dels temps moderns, ha estat vicerector d'estudis de l'any 1986 al 1990, i després, de relacions exteriors de la Universitat de València (1990-1992), en els equips del rector Ramon Lapiedra, membre de l'Institut. Fa periodisme d'opinió en diversos mitjans, entre ells, durant molt temps, *El País*.

La seva col·laboració amb la cultura catalana del Principat és continuada. Sovint ha estat aquí: el mes de febrer de 2017 ha estat convidat per la Societat Catalana d'Història de la Medicina de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, per donar notícia d'aspectes dels primers temps —cap a la meitat del segle XIX— de l'Institut Mèdic Valencià. I també, principalment, manté relació amb la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, filial de l'IEC.

El seu compromís amb el país és molt visible. Per aquestes raons —la vàlua de la seva obra, amb una forta repercussió internacional en el seu camp; per la transversalitat del seu estudi; pel compromís amb l'anàlisi dels problemes mèdics i socials del país; per la seva vinculació a les orientacions de l'Institut, i per la càrrega d'activitat del seu treball—, crec que seria un element important per a les activitats de la Secció i de l'Institut. És per això que us demano el vostre suport en l'elecció de Josep Lluís Barona i Vilar com a membre numerari de l'IEC.

Text llegit pel senyor Jacint Corbella i Corbella en el Ple del dia 16 de febrer de 2017

Roderic Guigó i Serra

Roderic Guigó i Serra va néixer a Barcelona el 1959. És investigador al Centre de Regulació Genòmica i professor a la Universitat Pompeu Fabra.

Estem davant de poder tenir com a membre de l'IEC un dels grans investigadors catalans actuals, amb un reconeixement internacional enorme i amb una força de treball i excel·lència que el portarà a ser un dels grans referents en la biomedicina actual.

Investigador inicialment en bioinformàtica i actualment en genòmica, treballa en la comprensió de la complexitat del genoma en el seu funcionament. Els seus treballs de com reconèixer gens en la seqüència del DNA van ser referent internacional. Cada vegada ha estat més a prop de buscar la comprensió biològica en la *big data* de les dades genòmiques; els seus treballs en l'expressió dels gens són un referent.

Ha liderat consorcis i projectes internacionals. Ha participat en els projectes més capdavanters de la biologia com a *big science*. Ha participat en els projectes sobre el genoma més influents del món, incloent-hi el ja clàssic genoma humà, i posteriorment s'ha associat en molts consorcis que han publicat nous genomes de referència.

Ha aconseguit liderar projectes dels National Institutes of Health (NIH) (EUA) des de Catalunya, per als quals ha rebut importants quantitats de fons de recerca. És líder i investigador principal del projecte ENCODE, que pretén entendre el funcionament del genoma, amb una anotació de totes seves regions, amb un enorme impacte internacional i amb un gran futur per a tirar endavant la biologia del genoma.

És present en la llista dels científics més citats i influents del món. Els seus resultats a Web of Knowledge són els següents: 234 publicacions, 45.345 citacions, 193,8 de mitjana en citacions per article, i amb un índex *h* de 67. Són unes dades realment extraordinàries que el situen entre els millors científics en biomedicina de tots els temps.

És una persona compromesa amb el país, com s'ha pogut comprovar per la seva proclamació pública a favor de la independència i per la lluita a favor dels drets nacionals,

i especialment preocupada perquè el nostre país sigui capdavanter en la recerca. Per tot això, és un esplèndid candidat a membre de l'IEC.

Text llegit pel senyor Jaume Bertranpetit i Busquets en el Ple del dia 29 de setembre de 2016

Joan Vallès i Xirau

Joan Vallès i Xirau va néixer a Figueres el 1959; actualment resideix a Barcelona, per bé que té molta relació amb la seva ciutat natal.

Activitat acadèmica

És llicenciat en farmàcia (1981) i en filologia (1982) per la Universitat de Barcelona, i doctor en farmàcia per la mateixa universitat (1986). La seva tesi de llicenciatura es va inscriure en el camp de la ficologia i duia per títol «Contribució a l'estudi de l'ambient dels aiguamolls de l'Empordà a través de les algues aquàtiques i edàfiques». Amb la tesi doctoral intitulada «Estudis biosistemàtics de les espècies ibèrico-baleàriques de les seccions *Artemisia* i *Seriphidium Bess.* del gènere *Artemisia L.*», es va decantar decididament cap a la biosistemàtica de les plantes vasculars. Obtingué el premi extraordinari de doctorat.

És persona de cultura àmplia i equilibrada, que coneix el català al nivell d'un filòleg, parla perfectament el francès, s'expressa correctament en anglès i en italià, i té estudis avançats de rus.

Activitat professional

Des de fa deu anys és catedràtic de la Universitat de Barcelona en l'àrea de botànica i exerceix bàsicament a la Facultat de Farmàcia, i també és professor del Màster de Biodiversitat, a la Facultat de Biologia.

La seva docència s'ha mogut bàsicament dins la botànica i la botànica econòmica, però ha impartit altres assignatures, com toxicologia vegetal i tècniques de cariologia de fanerògames.

Com a professor està molt valorat pels alumnes universitaris, i s'ha implicat sovint en projectes d'innovació pedagògica. Bon comunicador, li agrada fer tasques d'extensió universitària i de difusió cultural. Eventualment ha estat professor de llengua i literatura catalanes. Ha dirigit, o dirigeix actualment, quinze tesis doctorals i quinze tesis de llicenciatura o de màster.

La seva participació en els òrgans de govern universitaris l'ha portat a ser elegit cap d'unitat i secretari de departament. Ha format part de comissions acadèmiques diverses: Claustre, Consell d'Estudis, Comissió de Recerca, Comissió de Política Lingüística, etcètera.

Ha estat professor visitant a la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic, la Universitat de París Sud (París XI) —amb la qual manté una col·laboració ininterrompuda des del 1988—, la Universitat Pierre i Marie Curie (París VI), la Universitat de Sarajevo i la Universitat de l'Esperit Sant de Kaslik (Líban).

L'any 2005 va obtenir del Consell Nacional d'Universitats francès la qualificació per a optar al cos de professors del Museu Nacional d'Història Natural.

Recerca científica

Pel que fa a la recerca científica, s'ha especialitzat en dues branques: la biosistemàtica de plantes vasculars (bàsicament en el camp de l'organització i l'evolució del genoma) i l'etnobotànica. Dins la primera línia de recerca, ha posat a punt, juntament amb diferents col·legues i col·laboradors, alguns mètodes de citogenètica molecular (bandatge i hibridació *in situ*) i ha estat iniciador al nostre país de la tècnica de valoracions quantitatives del DNA nuclear. Ha aplicat la seqüenciació de regions del genoma a la filogenia vegetal, i ha replantejat sobre una base molecular la sistemàtica de diversos gèneres d'asteràcies, especialment l'extens gènere *Artemisia* i gèneres afins.

Pel que fa a l'etnobotànica, ha realitzat o dirigit diversos treballs etnoflorístics, sobretot a les àrees de muntanya de Catalunya (Pirineus i Montseny) on es conserven encara força coneixements sobre plantes i, darrerament, també a les Illes Balears (Mallorca, Formentera). Coordina grups de treball en ambdues línies (hom en pot trobar detalls a l'adreça web del seu equip de recerca, <http://www.etnobioc.cat>).

També s'interessa per la història de la botànica i la terminologia científica, disciplines en què ha fet algunes aportacions personals.

En el camp de la terminologia científica, ha coordinat un projecte d'elaboració d'una base de dades de noms catalans de plantes, que conté més de 35.000 denominacions catalanes per a més de 6.000 tàxons, el gruix de la qual ha estat publicat com a llibre, que ha rebut el Premi Crítica Serra d'Or de recerca el 2015. I és coordinador del Comitè de Botànica, dins el Comitè General d'Organismes Vius, del TERMCAT.

Ha participat en 44 projectes de recerca subvencionats, en 21 dels quals ha estat l'investigador principal o el coordinador. Ha fet 178 aportacions a congressos científics, entre les quals, 19 ponències invitades a congressos internacionals.

Pertany a la International Organization of Plant Biosystematists (IOPB) —de l'Executive Council de la qual és membre—, a l'Organization for the Phyto-Taxonomic Investigation of the Mediterranean Area (OPTIMA) —de la comissió de noms de plantes de la qual és previst que sigui nomenat membre enguany—, a la Society for Economic Botany (SEB), etc. És membre de l'Editorial Board del *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*, d'*Ecology of Food and Nutrition* i de *Comparative Cytogenetics*, i ha estat proposat per a ser-ho pròximament de *Caryologia* i, des del 2001, pertany a la Comissió Internacional Permanent dels Congressos Internacionals d'Etnobotànica.

Ha col·laborat regularment amb diversos centres estrangers, principalment de França, Rússia, Polònia i els Estats Units d'Amèrica. La seva activitat científica l'ha portat a viatjar per tota la península Ibèrica i per molts països europeus. I fora d'Europa, ha fet expedicions a l'Àfrica del Nord (Marroc, Tunísia, Algèria, Egipte), a diversos països orientals (des d'Armènia fins a Mongòlia i la Xina), a la regió Macaronèsica (Canàries, Madeira, Cap Verd) i a l'Amèrica del Nord (Mèxic i els Estats Units).

La seva productivitat científica ha quedat reflectida, fins a aquest moment, en 264 treballs especialitzats, entre els quals, hi ha 4 llibres com a editor, 14 llibres com a autor, 44 capítols de llibre —18 dels quals internacionals— i 202 articles —108 dels quals publicats en revistes indexades (SCI). A banda d'aquests treballs, ha escrit més d'un centenar d'articles de divulgació científica i és autor d'alguns vídeos, CD i publicacions electròniques. El seu factor o índex *h* és de 29 segons l'ISI Web of Knowledge i de 38 segons Google Scholar (abril del 2016).

Destaca la publicació, en col·laboració amb M. Àngels Bonet i Galobart i altres, de *Noms de plantes: corpus de fitonímia catalana* (Barcelona: TERMCAT, 2014, 1.085 p.).

Relacions amb la cultura catalana

La seva contribució a la cultura catalana es fa efectiva, no solament mitjançant els seus estudis de filologia, d'etnobotànica i d'història de la ciència, sinó també de les activitats relacionades amb la biosistemàtica, a través de les quals dona testimoni de la seva condició nacional.

Forma part del Grup d'Història de la Ciència de l'Institut d'Estudis Catalans. Ha estat vocal del Consell Directiu de la Institució Catalana d'Història Natural de l'IEC (2003-2007). També pertany a la Societat Catalana de Biologia, a la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, a l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Ca-

talanes, a l'Institut d'Estudis Empordanesos i a la Institució Altempordanesa per a la Defensa i l'Estudi de la Natura, de la qual fou fundador (1980).

En resum, Joan Vallès i Xirau és un científic ben qualificat, que contribueix notablement a la cultura catalana i que tindrà una disponibilitat personal i un esperit de col·laboració adequats per a ser membre de la Secció de Ciències Biològiques de l'Institut d'Estudis Catalans.

Text llegit pel senyor Xavier Llimona i Pagès en el Ple del dia 29 de setembre de 2016

SECCIÓ DE CIÈNCIES I TECNOLOGIA

Membres numeraris

Lluís Cabrera Pérez

Lluís Cabrera Pérez va néixer a Barcelona el 1955. És doctor en geologia per la Universitat de Barcelona (1983), on és catedràtic d'estratigrafia d'ençà de l'any 2001. Durant un període força llarg, del 2009 al 2016, ha estat degà de la Facultat de Geologia (la qual ha canviat de nom recentment per Facultat de Ciències de la Terra).

És membre destacat d'un dels instituts més potents en l'àmbit estatal en l'estudi de formacions geològiques: l'Institut de Recerca Geomodels, i membre del grup de recerca Geodinàmica i Anàlisi de Conques. És especialista en l'anàlisi integrada de conques sedimentàries (treballs principals a Espanya, Colòmbia, el Brasil i Xile), i la seva aplicació a

la comprensió del registre tectònicosedimentari i paleoclimàtic i a l'exploració de recursos energètics (carbó, petroli i gas natural).

Lluís Cabrera Ha seguit bàsicament quatre línies de treball:

1a) Anàlisi paleoambiental de sistemes lacustres. En aquest sentit ha estat coordinador a Espanya del Projecte 219 (*Ancient lacustrine systems*) de l'International Geological Correlation Programme (IGCP) (1984-1990), colíder del Projecte 324 (*Global Paleoenvironmental archives in lacustrine systems*) de l'IGCP (1992-1995), i membre del *board* de la International Association of Limnogeology (IAL), de la qual fou membre fundador.

2a) Caracterització, modelització i reconstrucció geoestadística de cossos sedimentaris. Ha participat en diversos projectes, entre els quals destaquen «CARES: Caracterització de reservoris sedimentaris: desenvolupament de models anàlegs en afloraments i subsol» (2002-2005); «MARES 3D: Modelització 3D d'anàlegs de reservoris sedimentaris» (2004-2007), i «REMOSS: Reconstrucció i modelització 3D i 4D de sistemes sedimentaris» (2007-2010).

3a) Aplicació de la magnetobiocronologia a l'anàlisi de conques, i a la millora de les escales cronoestratigràfiques estàndard del Paleogen i el Neogen. En aquesta línia, cal destacar el projecte «CENOCRON: Cronologia continental del Cenozoic del NE la placa ibèrica» (2004-2007), i, amb implicacions per a la datació de fòssils d'hominoides del Miocè, el projecte «SOMHI: Search of Miocene Hominoids Initiative» (2005-2006).

4a) Anàlisi de conques en el marc de la interacció entre evolució tectònica i climàtica, i les seves implicacions en l'evolució de les superfícies continentals (*sediment routing systems*). Ha sigut investigador principal en projectes molt rellevants com són «MAGDALENA: Anàlisi, interpretació i modelització geoestadística d'unitats fluvials a la conca de la vall mitjana del Magdalena», a Colòmbia (Ecopetrol, 2010-2012); «CONORBIT: Control climàtic (orbital) en medis sedimentaris continentals i marins som» (2011-2013), i «SRS: Sediment routing systems: stratigraphic analysis and models» (2014-2017), actualment vigent.

Per no estendre'm massa, presento un resum de la seva producció científica, i també m'ha semblat adient destacar l'organització d'esdeveniments científics rellevants. És autor de 126 articles, dels quals 65 estan publicats en revistes internacionals indexades. És autor de 47 llibres i capítols de llibre, dels quals 23 són internacionals (publicats en editorials tan prestigioses en aquest camp com són Blackwell, Cambridge University Press, Elsevier, The Geological Society of London...). Ha fet un altíssim nombre de contribucions a congressos internacionals i nacionals, incloent-hi ponències, conferències convidades i presidència de sessions. Ha dirigit nou tesis doctorals i ha participat en l'or-

ganització de congressos i conferències científiques, entre els quals voldria destacar el congrés internacional *Linnogeology: Tales of an Evolving Earth*, que tingué lloc a Barcelona (CosmoCaixa, 2007) i fou una fita en aquest camp.

Una part molt important de la seva activitat professional ha estat la realització d'assessories tècniques per a empreses i institucions. N'assenyalaré, per exemple, l'ampli camp de les cartografies geològiques (Institut Geològic i Miner d'Espanya, Junta d'Energia Nuclear, Institut Geològic de Catalunya, Institut Cartogràfic de Catalunya i algunes companyies petrolieres). Ha fet també cursos de formació en geologia estructural a personal de companyies de petroli (entre moltes d'altres, Exxon Production Research, que és una de les grans). Ha participat en l'estudi del tram del projecte de tren d'alta velocitat de Martorell al Papiol, i ha intervingut en la síntesi de les dades geològiques i petrolieres, per exemple, de les conques oligomiocenes de Catalunya (conques de Roses i de Barcelona) en relació amb les dades del golf de Lleó (patrocinat per la companyia Elf Aquitaine Production).

Altres activitats destacables són que ha estat director del comitè editorial de la revista *Geologia Acta* (1996-2010), inclosa al Science Citation Index des del 2007, d'accés lliure; revisor de revistes prestigioses i llibres; avaluador de diverses agències de finançament de la recerca, i membre de la Comissió d'Accreditació Nacional de Professors Titulars d'Universitat-Ciències, de l'ANECA, en l'àrea de geologia, durant el període 2014-2016. A més, també ha realitzat activitats de divulgació (museologia, trobades de professorat de batxillerat, geologia, Saló de l'Ensenyament, Expominer i App BCN Rocks, una aplicació per aprendre geologia a la ciutat).

En resum, Lluís Cabrera Pérez és un científic de primer nivell, molt actiu, entregat, rigorós i reconegut en el seu camp. Està sempre disposat a servir la col·lectivitat —una prova és que en temps difícils va ser degà d'una facultat tan petita com és la de geologia—, i a participar en allò que hom li demani, i està compromès amb el país des del punt de vista científic i personal.

Text llegit pel senyor Miquel Canals i Artigas en el Ple del dia 16 de febrer de 2017

Ramon López de Mántaras i Badia

Ramon López de Mántaras i Badia va néixer a Sant Vicenç de Castellet el 1952. En la formació acadèmica, ha obtingut els títols següents: *maître des sciences* per la Universitat Paul Sabatier (Tolosa III), el 1974; *docteur 3ème cycle en physique* per la Universitat Paul Sabatier (Tolosa III), el 1977; *master of science in computer science* per la Universitat de Califòrnia a Berkeley, el 1979; llicenciat en informàtica per la Universitat del País Basc, el 1980, i doctor en informàtica per la Universitat Politècnica de Catalunya, el 1981.

En l'activitat professional, ha exercit els càrrecs següents: *assistant* a la Universitat Paul Sabatier (Tolosa III) (1975-1977); *research assistant* a la Universitat de Califòrnia a Berkeley (1978-1979); professor a la Universitat Politècnica de Catalunya (1980-1986); *professeur invité 1ère classe* a la Universitat Pierre i Marie Curie (París VI) (1986); professor associat a la Universitat Autònoma de Barcelona (1991-1998); investigador científic del CSIC, al Centre d'Estudis Avançats de Blanes (1986-1989); vicedirector (1994-2007) i director de l'Institut d'Investigació en Intel·ligència Artificial (2007-), i professor d'investigació del CSIC (actualment).

Les seves línies de recerca són les següents: sistemes d'aprenentatge, agents intel·ligents, raonament lògic, mercats electrònics, robots autònoms i música amb intel·ligència artificial.

Pel que fa a l'activitat científica, Ramon López de Mántaras ha publicat dos llibres i 270 articles científics, i ha participat en 235 conferències convidades. Ha estat editor associat de la revista internacional d'intel·ligència artificial *AI Journal* (2007-2014); president de la International Joint Conferences on Artificial Intelligence (gener 2007 - juliol 2009); membre del Consell de la International Joint Conference on Artificial Intelligence (IJCAI), del 2003 al 2013, i membre de comitè executiu de l'European Coordinating Committee for Artificial Intelligence (ECCAI) durant dos mandats (1988-1990 i 1990-1992). Ha participat en quaranta projectes (en vint-i-quatre com a investigador principal) i ha estat assessor científic de quatre empreses.

Resum del text llegit pel senyor Antoni Olivé i Ramon en el Ple del dia 24 d'octubre de 2016

Marta Sanz-Solé

Marta Sanz-Solé va néixer a Sabadell el 1952. És llicenciada i doctora en matemàtiques per la Universitat de Barcelona i catedràtica de probabilitat i estadística a la mateixa universitat des de l'any 1986.

El seu camp de recerca més concret és el de les equacions diferencials estocàstiques en derivades parcials i l'anomenat *càlcul de Malliavin*. La seva gran vàlua científica es posa de manifest en les seves moltes publicacions, de l'ordre d'un centenar, en revistes molt prestigioses de la seva àrea. Ha dirigit dotze tesis doctorals i és potser la persona que ha estat i segueix sent més influent i important en el desenvolupament de l'àrea de probabilitat i càlcul estocàstic a la matemàtica catalana. El seu reconeixement científic fora del nostre país es manifesta en què és membre de dotze consells editorials de revistes internacionals de molt de prestigi. I també en què és *fellow* de l'Institute of Mathematical Statistics.

La doctora Sanz-Solé ha desenvolupat també tasques de responsabilitat i com a autoritat acadèmica: per exemple, ha estat degana de la Facultat de Matemàtiques de la UB i també vicepresidenta de la Divisió de Ciències d'aquesta universitat. És una professora molt respectada i estimada pels seus alumnes i els seus companys. També va ser adjunta a la Direcció del Centre de Recerca Matemàtica, durant quatre anys.

La seva feina potser més important en l'àmbit del servei a les societats científiques ha estat com a presidenta de la European Mathematical Society entre el 2011 i el 2014. Aquest càrrec representa, en primer lloc, haver estat capaç de guanyar-se la confiança, tant científica com organitzativa, d'un conjunt molt ampli de matemàtics, de molts països i de societats diferents. En segon lloc, aquest càrrec li ha donat un coneixement molt gran de tota l'activitat científica en matemàtiques, tant a Europa com a la resta del món, i una relació de primera mà amb líders científics i les autoritats acadèmiques d'Europa i del món. És innegable que això pot ser molt útil a l'IEC.

La professora Marta Sanz-Solé ha tingut diversos reconeixements importants al nostre país i fora d'ell. És Medalla Narcís Monturiol de la Generalitat de Catalunya

i va ser membre del Jurat del Premi Ciutat de Barcelona del 2015. Actualment és membre del Jurat del Premi Princesa d'Astúries. Finalment, i com a dada veritablement important en el món de la matemàtica, actualment és membre del Jurat del Premi Abel.

Ha tingut sempre una excel·lent relació amb l'Institut d'Estudis Catalans i amb la Societat Catalana de Matemàtiques, i ha col·laborat de manera sempre generosa en les tasques que se li han demanat.

Text llegit pel senyor Joan de Solà-Morales i Rubió en el Ple del dia 24 d'octubre de 2016

Carme Torras i Genís

Carme Torras i Genís va néixer a Barcelona el 1956. És llicenciada en matemàtiques per la Universitat de Barcelona (1978), màster en Computer Science per la Universitat de Massachusetts (1981), doctora en informàtica per la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) (1984) i professora d'investigació del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) des del 1991.

És investigadora de l'Institut de Robòtica i Informàtica Industrial del CSIC-UPC. Ha dirigit deu tesis doctorals i n'ha codirigit sis més. És coautora de cinc llibres, vuitanta-set articles en revistes internacionals i cent vint-i-set ponències en conferències internacionals. (Té un extens currículum, que es pot consultar al web de la Secció.)

Les seves àrees d'expertesa són tres: robòtica (cinemàtica, planificació del moviment i visió), aprenentatge automàtic (que inclou la neurocomputació) i intel·ligència artificial (raonament geomètric i visió per computador).

Ha estat coordinadora del projecte europeu I-DRESS, ha participat també per la Universitat de Bristol i l'IDIAP suís, que tracta del disseny d'algorismes de percepció,

manipulació i aprenentatge, perquè un robot amb dos braços ajudi a vestir persones amb mobilitat reduïda.

Pel que fa al compromís amb la cultura catalana, cal destacar que és membre de la Societat Catalana de Matemàtiques des del 1978; de l'Associació Catalana d'Intel·ligència Artificial, des de la seva fundació el 1994; de la Societat Catalana de Ciència-ficció i Fantasia, de la qual ha estat membre de la Junta Directiva, i de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, d'ençà de la publicació de les seves novel·les i relats. Va ser guardonada, l'any 2000, amb la Medalla Narcís Monturiol de la Generalitat de Catalunya al Mèrit Científic i Tecnològic.

Voldria posar en relleu també l'incís relatiu de Carme Torres en l'activitat d'escriptora. Ha publicat les novel·les *Pedra de toc* (Columna, 2003), Premi Primera Columna; *Miracles perversos* (Pagès, 2011), Premi Ferran Canyameres d'Intriga i Misteri, i *La mutació sentimental* (Pagès, 2008), premis Manuel de Pedrolo 2007 i Ictineu 2009, traduïda al castellà (Milenio, 2012). Alguns dels seus relats sobre màquines, com «Zac i el rellotge de l'ànima», «La vita e-terna», «El joc de jocs», «Una arítmia silenciada» i «L'indigent», han estat recollits en diverses antologies.

Té plena disponibilitat per a col·laborar amb l'IEC. Ha estat particularment activa en nombroses institucions d'àmbit acadèmic, entre les quals destaca com a membre numerària de l'Academia Europaea, des del 2010; com a *fellow* de l'European Coordinating Committee for Artificial Intelligence, amb la filial catalana del qual ha col·laborat molt, i com a membre electe de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (en aquest moment, hi està llegint el seu discurs d'ingrés). Fa poc va participar en una reunió de l'IEC, convocada per la Secretaria Científica, per a l'elaboració d'un document sobre l'impacte social de la robòtica.

Els qui la vam proposar (Damià Barceló i Cullerés, Pilar Bayer i Isant, Joaquim Casal i Fàbrega, Ramon López de Mántaras i Badia i jo mateix) i la Secció de Ciències i Tecnologia, que va aprovar la proposta, creiem que és una candidata plenament adequada i, és per això, que un demanem el vostre vot favorable a Carme Torres i Genís.

Text llegit pel senyor Joaquim Agulló i Batlle en el Ple del dia 16 de febrer de 2017

SECCIÓ FILOLÒGICA

Membres numeraris

August Bover Font

August Bover i Font va néixer a Barcelona el 1949. És catedràtic emèrit de filologia catalana de la Universitat de Barcelona i escriptor. Ha fet estades de recerca a la Universitat de Saskatchewan (Canadà), on fou assistent de recerques del professor Curt J. Wittlin (curs 1976-1977) i a la Universitat de Califòrnia, a Berkeley (EUA) (curs 1996-1997). En el marc del programa Erasmus, ha estat professor visitant a la Universitat de Perpinyà (1988, 1989 i 1998) i a la Universitat de Càller (Sardenya) (1991 i 1992); en el cas d'aquesta Universitat, convidat pel professor Jordi Carbonell. En aquest mateix marc organitzà el primer intercanvi d'Estudis Catalans, amb la participació de les universitats de Barcelona, Perpinyà, Càller, Lió 2, Cardiff, Hamburg i Goethe de Frankfurt.

Especialitzat en la literatura catalana de l'època moderna i, sobretot, del segle XVI, entre els seus treballs destaquen les edicions i estudis sobre la poesia de Pere Serafí, de qui contribuí a destacar la seva modernitat com a poeta manierista, en front de la interpretació que se n'havia fet fins llavors, quan se'l veia com un trobador endarrerit, a més de les edicions d'alguns poetes menors de la mateixa època: Nicolau de Credença, Benet Espanyol i Joan Ferrandis d'Herèdia. I també ha estudiat la novel·la anònima d'influència lul·liana *Spill de la vida religiosa* (Barcelona, 1515) i la seva extraordinària difusió, que la convertí en una mena de *best-seller* mundial, en documentar-ne noranta-cinc edicions entre els segles XVI i XIX, amb traduccions a onze idiomes (italià, castellà, francès, alemany, llatí, neerlandès, polonès, anglès, danès, irlandès i portuguès), que la feren coneguda ja en aquest temps en tres continents (Europa, Àsia i Amèrica).

D'altra banda, vinculat a la Catalunya del Nord d'ençà de la seva època d'estudiant universitari —quan, en possessió del títol de Mestre de Català, s'hi desplaçava periòdicament per fer classes de llengua catalana a Perpinyà—, la seva admiració pel gran poeta nord-català Josep Sebastià Pons, membre corresponent de la Secció Filològica de l'IEC, el dugué a l'estudi de l'obra ponsiana, una altra de les seves línies d'investigació. A més de nombrosos llibres i articles sobre aquest autor, n'ha recopilat el seu valuós epistolari. En aquests moments s'han recuperat ja 142 documents, entre els quals, a més de les cartes escrites per Pons, n'hi ha d'escrites per Caterina Albert, Ramon Aramon, Pau Casals, Pompeu Fabra, J. V. Foix, Tomàs Garcés, Ventura Gassol, Aristides Maillol, Marià Manent, Joan Maragall, Francesc Matheu, Frederic Mistral, Enric Morera, Raymond Queneau, Jordi Rubió o Joaquim Ruyra, entre d'altres. Actualment, l'edició electrònica d'aquest epistolari s'hostatja al web de l'Institut d'Estudis Catalans: <http://taller.iec.cat/jspons>.

D'ençà de 1975, quan obtingué la beca Rafael Catardi per fer una estada a l'Alguer, ha tingut una relació continuada amb l'illa de Sardenya —ja he esmentat els seus cursos a la Universitat de Càller— i ha fet de l'estudi de la cultura catalana a l'illa una altra de les seves línies de recerca, tema sobre el qual ha publicat nombrosos articles, un capítol del llibre *Els catalans a Sardenya / I catalani in Sardegna* (1984), dirigit per Jordi Carbonell i Francesco Manconi, i un llibre fonamental: *Sardocatalana. Llengua, literatura i cultura catalanes a Sardenya* (2007), a més de l'edició de la *Nuova grammatica del dialetto algherese odierno*, de Joan Palomba (2000), el manuscrit de la qual descobrí a Sicília i que publicà conjuntament amb Joan Veny. Fou membre del consell de redacció de la *Revista de l'Alguer* (1990-1999), que dirigia l'enyorat Rafael Caria i que avui és consultable a l'Heremoteca Científica Catalana de l'Institut d'Estudis Catalans.

Ha estat vicepresident de la Societat Catalana de Llengua i Literatura, filial de l'IEC, entre 1990 i 1995, quan la presidia Joan Martí i Castell, i president, entre 1995 i 2012. Sota la seva presidència donà una presència internacional a la Societat, que ara forma part de la Federació Internacional d'Associacions de Catalanística (FIAC); es creà la col·lecció «Treballs de la Societat Catalana de Llengua i Literatura», i es constituí en el si de la societat el Grup d'Estudis Etnopoètics (2005), que presidí entre 2005 i 2007, i que cada any celebra una trobada en algun punt de les terres de llengua catalana i publica un volum monogràfic. Des de l'any 2011 codirigeix la revista *Llengua & Literatura*, l'anuari de la Societat Catalana de Llengua i Literatura, amb Josep Moran i Ocerinjauregui, que malgrat les greus restriccions econòmiques que pateix van aconseguir de situar en la categoria A de CARHUS Plus+ (2014) i han convertit en una publicació electrònica.

Les seves estades a l'estranger i els fructífers contactes que hi ha establert li han permès desenvolupar un paper important en la difusió de la catalanística internacional.

Per això fou escollit secretari tècnic en crear-se la Comissió de promoció de l'ensenyament del català a les universitats de fora de l'àmbit territorial de Catalunya —més coneguda com a Comissió de Lectorats—, constituïda per la Generalitat i les universitats de Catalunya entre 1988 i 2002. Aquesta comissió establí la xarxa de lectorats de català a les universitats estrangeres, que després passà a gestionar l'Institut Ramon Llull. Com a eina per als lectors de català a l'estranger publicà el *Manual de catalanística* (1993), per a la confecció del qual li fou concedida la XXI Beca Manuel de Montoliu, de la Diputació de Tarragona. En aquest mateix àmbit de la catalanística internacional, cal recordar que, a més de la *Revista de l'Alguer*, ha estat membre dels consells editorials de la revista polonesa *Hispanica Posnaniensis* —a partir del segon volum, *Hispanica Polonorum*— i de la revista argentina *Estudios Catalanes*. I ha codirigit la *Catalan Review* —la revista de la North American Catalan Society (NACS)— entre 1995 i 2009, primer al costat de Josep Roca-Pons i, després, de Josep Miquel Sobrer. També ha estat vocal de la North American Catalan Society i de l'Associazione Italiana di Studi Catalani (AISC), que gràcies als seus contactes a Sardenya aconseguí de fer reactivar (2000), després que l'associació estigués inactiva els anteriors quatre o cinc anys. Ha estat la figura clau per a la creació de l'Associació de Catalanistes de l'Amèrica Llatina (ACAL), que es constituí l'any 2012 al Colegio de Jalisco, a Guadalajara (Mèxic), després d'haver estat l'organitzador de dues reunions prèvies preparatòries: una a la Temple University, de Philadelphia (EUA, 2010), i l'altra a la Universitat de l'Havana (Cuba, 2011). Des de l'any 2012 és el president de la Federació Internacional d'Associacions de Catalanística (FIAC), que aplega l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (AILLC), l'Anglo-Catalan Society (ACS), la Deutscher Katalanistenverband (DKV), l'Associazione Italiana di Studi Catalani (AISC), la North American Catalan Society (NACS), l'Association Française des Catalanistes (AFC) i l'Associació de Catalanistes de l'Amèrica Llatina (ACAL), és a dir, totes les associacions actualment dedicades als estudis catalans arreu del món.

En l'àmbit de la creació i sovint amb la col·laboració de fotògrafs —com Toni Vidal— o artistes plàstics —com Salvador Alibau o Pere Capellà Simó— ha publicat els reculls poètics: *En pèlag d'amor* (1999), *L'hivern sota el Cadí* (2001), *Mojave* (2006), *Terres de llicorella. Imatges del Priorat* (2008), *Cloc!* (2011; segona edició, 2014) i *Beabà* (2014), i els seus poemes han estat traduïts a l'alemany, anglès, coreà, espanyol, francès, italià i japonès. Els dos darrers reculls, que formaran part d'una trilogia, exploren lúdicament les característiques de la llengua catalana, en la línia del grup francès OULIPO (Ouvroir de Littérature Potentielle), i han començat a ser utilitzats per alguns mestres i alguns professors de les facultats de formació del professorat. Conjuntament amb la soprano i violoncel·lista Eulàlia Ara, ha creat el Taller de Vora Mar, que produeix espectacles

poeticomusicals basats en els seus poemes i en la música de compositors com Manuel Garcia Morante, com ara *Cloc! i altres sons*, que entre altres llocs s'ha pogut veure ja a les universitats d'Alacant, Barcelona i Lleida, les universitats bretones de Rennes i de la Bretanya del Sud, a Lorient, i aquest mateix mes de juny, a la Sorbona, a París, i també a la jornada que la Secció Filològica celebrà a Ceret (Catalunya del Nord, 2015). En prosa, ha publicat el dietari de la seva estada al Canadà com a assistent de recerques els anys 1976/1977: *Dotze llunes a Saskatchewan. Impressions des de la Gran Praderia canadenca* (2013).

Durant el període en què presidí la Societat Catalana de Llengua i Literatura, participà molt directament i activament en els projectes de la Secció Filològica. Altrament, la seva dedicació a les tasques de l'Institut d'Estudis Catalans li han permès de conèixer molt a fons aquesta nostra institució.

El senyor August Bover ha mostrat ostensiblement sempre i arreu una lleialtat ferma, sòlida i una gran estimació envers l'Institut d'Estudis Catalans.

És un patriota que s'ha distingit per la defensa de les llibertats, de Catalunya, dels Països Catalans, i de la projecció al món de la llengua, la literatura, la filologia, la cultura catalanes.

Per tot això, la Secció Filològica considera que és un excel·lent candidat a membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans i us demana que vulgueu donar-li el suport perquè així sigui.

Text llegit pel senyor Joan Martí i Castell en el Ple del dia 24 d'octubre de 2016

José Enrique Gargallo Gil

José Enrique Gargallo Gil va néixer a la Pobla d'Arenós (Alt Millars) el 1960. Fa dos anys que José Enrique Gargallo Gil és membre corresponent de la Secció Filològica, on ha prestat una col·laboració exemplar. Aprovada ara una plaça de membre numerari per al perfil de lingüística romànica, una àrea que coneix pocs investigadors i necessària per a les relacions del català amb les altres llengües romàniques, creiem que és ell la persona que reuneix les condicions idònies per a cobrir aquesta plaça.

Format a la Universitat de Barcelona, va esdevenir professor de lingüística romànica a la mateixa universitat, disciplina que professa amb eficàcia i entusiasme des de fa més de trenta anys.

Gargallo és especialista en dialectologia en els àmbits fronterers de la península Ibèrica, coneix a fons els parlars xurros, ha estudiat la frontera catalanoaragonesa, ha fet incursions valuoses en els parlars gallegoportuguesos de la província de Càceres i és un bon coneixedor de l'aranès.

La seva tesi doctoral, llegida a la Universitat de Barcelona el 1987 sobre els parlars del Racó d'Ademús, cruïlla de castellà vulgar, aragonès i valencià, és un model de monografia sobre una àrea de dialectes en contacte, que va ser publicada amb el títol de «Habla y cultura popular en el Rincón de Ademuz» (2004), com a annex 96 de la *Revista de Filología Española*.

La major part dels seus estudis giren entorn de la lingüística romànica, amb publicacions importants com la *Guía de lingüística románica* (1989), *Les llengües romàniques. Tot un món lingüístic fet de romanços* (1994; 2a ed., 1996) i *Manual de lingüística románica* (2007), i la col·laboració en monografies romàniques de l'*Atlas Linguistique Roman* (Grenoble), com la que s'ocupa de la variació lèxica del concepte *rusc* en tots els dominis de la Romània; en relació amb aquest aspecte, ha estat un assidu participant en els col·loquis d'aquest projecte internacional de recerca i gaudeix de gran predicament entre els col·legues romanistes.

Un altre centre d'estudis de Gargallo és la paremiologia romànica: és l'investigador principal de tres projectes ministerials (2005, 2008, 2011), és autor de *Calendario romance de refranes* (en col·laboració) i coordinador d'obres col·lectives com *Paremiología romance. Los refranes meteorológicos* (2010), *I proverbi meteorologici. Ai confini dell'Europa romanica* (2011) o el volum monogràfic (núm. 13, 2012) de la prestigiosa revista *Géolinguistique*, intitulat *Géoparémiologie romane*.

Entre els col·legues és coneguda la seva categoria científica i docent, i per això ha estat professor convidat a les universitats d'Illinois (1996), de Sant Petersburg (1997), de San José de Costa Rica (1998) i de Grenoble (2004).

La seva capacitat organitzativa es fa ostensible en la coordinació de tres seminaris sobre paremiologia romànica (Universitat de Barcelona, 2009, 2010, 2011), així com de dues trobades iberoromàniques de poesia (2012, 2013), d'una trobada aranesa (2012) i d'una jornada sobre el judeoespanyol (2013).

Cal destacar, particularment, la vinculació de la primera d'aquestes trobades (*L'amor per la paraula viva*, 14 de maig de 2014) amb l'Any de la Paraula Viva (2011-2012). A més, en el darrer trienni ha organitzat sengles col·loquis de caràcter interdisciplinari sota el lema «Mirades de la ciència sobre el temps». El primer, amb el referit títol genèric; el segon, amb el subtítol *El cicle de l'any*; i el tercer, amb *El cicle de la vida*, que ha comptat amb especialistes de fisiologia, física, matemàtiques, psicologia, medicina, art, literatura, antropologia, etnobotànica i lingüística.

La seva innata facultat expositiva i didàctica, unida a la solidesa de la seva formació lingüística, a més de guanyar-se l'estima i admiració dels alumnes, l'han acostat a una projecció mediàtica: des del setembre de 2011 fins a l'octubre de 2014 va cobrir una secció setmanal sobre etimologia al programa *Para todos La 2*, de RTVE, on transmutava l'aridesa del tema en un oasi de claredat i delectança.

Des del 1999, any de la represa d'*Estudis Romànics*, a proposta del doctor Badia, és membre del comitè de redacció de la nostra revista de la qual ha estat sempre col·laborador puntual, fidel, amant i eficaç, tant en la revisió d'articles i la proposta de col·laboracions com en la redacció de cròniques i l'aportació d'articles.

Per si fos poc, ja fa una corrua d'anys que s'ha implicat com a col·laborador desinteressat en activitats docents de caire *amateur* a l'ensenyament primari i secundari, sempre en relació amb la llengua i la literatura catalanes; entre aquestes activitats, destaquem les següents: al CEIP Auró, *Joan Amades i el cicle de l'any* (2009); *Plou i fa sol. El temps i el clima* (2010) i *Veles e vents. El món de la mar* (2012); a l'escola Súnion, *Filologia, amor per la paraula* (14 de març de 2014) i *Un tast filològic de cognoms de Súnion* (12 de maig de 2016).

El seu vessant cívic es mostra en la participació en múltiples actes acadèmics i extraacadèmics, com és ara l'organització del col·loqui *L'aragonès avui / L'aragonès güé / El aragonés hoy* (Universitat de Barcelona - Centro Aragonés de Barcelona, 13 i 14 de juny de 2014); de la taula rodona «El català a l'Aragó», amb Ramon Sistac, Hèctor Moret i Natxo Sorolla (Centro Aragonés de Barcelona, 10 de juny de 2016); d'homenatges als mestres (Joan Veny, 20 de desembre de 2012; Germà Colón, 27 de novembre de 2014; Ernesto Carratalá, 1 d'abril de 2014 i 22 d'octubre de 2015), i el previst per al 2017 dedicat a Joan Coromines i el País Valencià.

Anotem encara la seva participació en el cicle de seminaris sobre l'aragonès (gener-juliol de 2016) i en conferències com «“Cèu rogent, plueio o vènt”. Refranys meteorològics al Tresor de Mistral» (l'Hospitalet, centenari de la mort del poeta Frederic Mistral, 24 d'abril de 2014); «Refranys meteorològics i del cicle de l'any al Tresor de Frederic Mistral», Biblioteca Jaume Fuster de Barcelona (22 d'octubre de 2014), i «Excursió etimològica pels Aiguamolls de l'Empordà» (el Cortalet, Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà, 28 de maig de 2016).

D'altra banda, Gargallo ha manifestat en més d'una ocasió la seva lleialtat a l'Institut, amatent sempre a les sol·licituds de la institució, i sempre adherit respectuosament a la seva normativa.

A la seva saviesa, a la seva capacitat expositiva, al seu coneixement de la seva llengua nativa —el castellà— i de l'adoptiva —el català, que domina com un natiu—, Gargallo suma el domini de les llengües romàniques més importants (italià, francès, portuguès i gallec, romanès), així com de les llengües instrumentals (anglès i alemany). El seu poliglòtisme es completa amb unes condicions humanes modèliques, que s'afegiran, en el cas que la seva candidatura sigui acceptada, al clima d'harmonia i bona convivència de la Secció i de l'Institut.

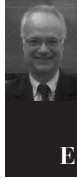
Per tots aquests perfils que he dibuixat crec, juntament amb molts altres col·legues, que Gargallo és la persona idònia per a ocupar una plaça de lingüística romànica com a membre numerari de la Secció Filològica, amb ampliació de responsabilitats en l'edició d'*Estudis Romànics*, del consell de redacció de la qual forma part, i que contribuiran a mantenir el gran prestigi que aquesta revista s'ha guanyat en el món de la romanística.

Per totes aquestes raons, en nom de la Secció Filològica, demano al Ple de l'Institut que l'aculli com a un més dels seus membres numeraris.

Text llegit pel senyor Joan Veny i Clar en el Ple del dia 24 d'octubre de 2016

Membres numeraris

Enoch Albertí Rovira

Enoch Albertí Rovira va néixer a Vilafranca del Penedès el 1958 i viu a Sitges des de fa molt de temps.

En Joan Egea, en Lluís Jou i jo mateix, després de consultar amb la resta de juristes de la nostra Secció (Enric Argullol, Enric Rebés, Encarna Roca i Isidre Moles), proposem com a candidat a esdevenir membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials i de l'Institut d'Estudis Catalans el professor Enoch Albertí i Rovira, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Barcelona, i, fins fa quatre mesos, degà de la Facultat de Dret d'aquesta universitat.

Enoch Albertí és en essència un professor universitari, un professor universitari d'alt nivell. Ha dedicat tota la seva vida professional, de manera exclusiva, a la universitat i ha excel·lit en tots els vessants propis d'un acadèmic: la docència, la recerca, les publicacions, l'exercici —sempre incòmode— de càrrecs universitaris i també en un seguit d'activitats professionals, que podríem incloure en un concepte ampli «d'extensió universitària» i que, com veurem, li han permès participar activament —tot i que des de la posició «modesta» atribuïda als experts, als acadèmics— en molts dels esdeveniments i reptes socials i polítics que fa temps té plantejats el nostre país.

El professor Albertí es va llicenciar amb grau (1982) i es va doctorar (1986) a la Universitat de Barcelona. La seva tesi doctoral, sobre les relacions de cooperació en el federalisme alemany, va obtenir el Premi Nicolás Pérez Serrano del Centro de Estudios Constitucionales, que és, sens dubte, un dels premis de tesis doctorals més prestigiosos en l'àmbit del dret públic.

Durant dos anys va fer estudis i recerca a la universitat alemanya de Bielefeld sota la direcció del professor Dieter Grimm. Posteriorment va ser investigador convidat a la Universitat de Harvard (European Law Research Center de la Law School) (2003-2004).

Pel que fa als càrrecs acadèmics, va ser director del Departament de Dret Constitucional i Ciència Política de la Facultat de Dret de la UB (1996-2000) i, degà, ja s'ha dit, d'aquesta Facultat (2008-2016). També va ser consultor de la Universitat Oberta de Catalunya en l'etapa fundacional d'aquesta universitat (1996-2000).

Actualment dirigeix la *Revista Catalana de Dret Públic*, de l'Escola d'Administració Pública de la Generalitat de Catalunya.

És investigador principal del Grup de Recerca d'Estudis Constitucionals i Europeus, reconegut com a grup de recerca consolidat per la Generalitat de Catalunya (des de 1996).

La seva recerca, així com les publicacions i les altres activitats associades, s'han centrat essencialment en quatre àmbits:

El primer i el més important és el relatiu a l'organització territorial de l'Estat; de fet, no ha deixat de treballar-hi des de principis dels anys vuitanta.

El segon és el de la integració europea, analitzada des del punt de vista jurídic. Destaca en aquesta línia de recerca, entre d'altres, la dedicada al paper de les regions a la Unió Europea (UE).

El tercer àmbit és el de la constitució econòmica. El professor Albertí és un dels pocs especialistes que tenim a Catalunya en aquesta matèria rellevant.

I, finalment, la recerca sobre els drets i llibertats en la qual sobresurten els treballs sobre el dret a la privacitat i a l'honor i sobre els drets lingüístics.

Des de 1991 fins avui ha treballat, sense interrupció, com a investigador principal en un total de nou projectes de recerca finançats en convocatòries competitives.

Pel que fa a les publicacions, ha publicat 68 articles en les revistes acadèmiques més rellevants de Catalunya, Espanya i Europa i 4 monografies, 64 capítols de llibre, 6 llibres com director/editor, 6 llibres col·lectius i 8 pròlegs, treballs tots ells publicats a editorials de prestigi.

És impossible comentar o simplement esmentar aquí totes les publicacions. Fins i tot intentar fer una tria de les publicacions de més impacte podria resultar força arbitrari i probablement no coincidiria amb la que faria el mateix autor.

Com a única excepció gosaria destacar els quatre manuals, que, amb altres tres autors, ha publicat sobre diversos aspectes del dret constitucional; especialment el *Dret constitucional. Les comunitats autònomes* i, sobretot, el *Manual de dret públic de Catalunya*, que va dirigir i del qual se n'han fet tres edicions.

També són molt nombroses i rellevants les ponències a congressos i les conferències, així com els cursos i seminaris impartits arreu del món, a Catalunya, Espanya, França, Alemanya, Itàlia, la Xina, Turquia, Xile, Bèlgica, Mèxic, Guatemala, el Brasil o l'Argentina. Des de l'ENA francesa a la Universitat alemanya d'Espira passant pel Comitè de les Regions de la Unió Europea.

Per acabar aquesta presentació, voldria fer referència a les activitats del professor Albertí que he qualificat, potser una mica abusivament, com a activitats d'extensió universitària, que li han permès donar una aplicació pràctica als seus treballs teòrics.

En aquest àmbit destacaria, en primer lloc, les nombroses compareixences parlamentàries com a expert, a les quals ha estat cridat pel Parlament de Catalunya, pel Senat, per la Comissió Mixta Congrés-Senat per a la UE o pel Parlament de Canàries.

En segon lloc, la tasca d'elaboració d'esborranys de projectes de llei encarregats pel Govern de la Generalitat. Entre d'altres, cal citar la Llei del sistema de seguretat de Catalunya, la Llei de protecció civil de Catalunya, el Decret de regulació de l'ús de videocàmeres i, molt recentment, en projectes de les mal denominades «lleis de desconexió», com el Codi tributari de Catalunya —les tres primeres lleis— o la Llei de transitorietat o fundacional.

També ha elaborat importants informes i dictàmens jurídics per encàrrec de diverses institucions: el Govern de la Generalitat —diversos departaments—, l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona, la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió, el Govern i el Consell General i Comuns d'Andorra, el Congrés dels Diputats o l'Institut Nacional de Administració Pública.

Però de tots aquests informes i dictàmens jo en destacaria tres, per concloure. El primer és un informe sobre la reforma de l'Estatut de Catalunya, elaborat amb tres professors més per encàrrec de l'Institut d'Estudis Autònomic —avui Institut d'Estudis de l'Autogovern— el 2002-2003, que va ser l'inici, en el seu vessant jurídic, del procés de la reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, que va culminar l'any 2006. Així com els treballs que va elaborar, un cop iniciat aquest procés, sobre diversos aspectes del nou Estatut. El tercer dictamen és de 2012, i tenia per objecte la proposta d'un pacte fiscal entre Catalunya i l'Estat, proposta que, com és conegut, va ser titllada d'inconstitucional i refusada pel Govern de l'Estat abans de poder-se iniciar qualsevol negociació. El treball del professor Albertí, però, restarà.

A més va ser membre del Consell Assessor per a la Transició Nacional, on puc donar fe que va tenir també un paper molt rellevant.

El professor Enoch Albertí és, a parer nostre, un dels millors iuspublicistes que tenim avui a Catalunya.

El seu compromís amb el país i la cultura és clar, i ens consta també el seu compromís amb l'Institut i la disponibilitat a participar en les seves tasques, si és elegit.

Estem convençuts que la seva incorporació a la Secció i a l'Institut seria beneficiosa per la nostra institució i, per això, el proposem com a candidat.

Text llegit pel senyor Carles Viver Pi i Sunyer en el Ple del dia 19 de gener de 2017

Josep Vicent Boira i Maiques

Josep Vicent Boira i Maiques va néixer a València el 1963. Presentem el doctor Boira com a membre per a una vacant de l'àrea de sociologia. I, tanmateix, volem destacar la transversalitat de les seves recerques i publicacions, que van des de l'economia a l'urbanisme, o des de la ciència política a, molt especialment, la geografia; una transversalitat que és la pròpia de la nostra Secció.

Per tal que el situïn ràpidament, els donaré quatre referències bàsiques que vostès podran completar consultant el seu extens currículum. Josep Vicent Boira és doctor en geografia per la Universitat de València i professor d'aquesta universitat. Va ser premi extraordinari de llicenciatura l'any 1986 i premi extraordinari de doctorat el 1992. Ha ampliat estudis i ha exercit de professor visitant en diverses universitats italianes i nord-americanes, entorns acadèmics amb els quals manté encara avui una estreta relació, bé implicant-se activament en revistes com el *Bollettino della Società Geografica Italiana*, bé col·laborant estretament amb entitats de gran pes i rellevància, com l'American Association of Geographers.

Josep Vicent Boira és un dels qui primer va obrir el debat entorn de la urgència d'apostar per l'eix mediterrani i la conveniència de visibilitzar molt més les relacions entre les economies catalana i valenciana. Alguns dels aquí presents potser recordaran l'impacte que va tenir —i segueix tenint— el Premi d'assaig Ramon Trias Fargas de l'any 2009,

que ell va guanyar amb un treball d'investigació sobre les relacions econòmiques entre Catalunya i València, i que, un any més tard, el 2010, Edicions 62 publicaria amb el títol *La Commonwealth catalanovelenciana. La formació de l'eix mediterrani al segle XX*. Abans i després rebrà molts altres guardons, entre d'altres, el Premi 25 d'Abril de Recerca de l'Ajuntament de Benissa (1995), el Premi Joan Fuster d'assaig en els Premis Octubre de 2002 i el Premi Vicent Andrés Estellés de Narrativa Científica de l'any 2007.

Actualment és secretari autonòmic de la Conselleria d'Habitatge, Obres Públiques i Vertebració del Territori de la Generalitat Valenciana, des de juliol de 2015, càrrec temporal que, amb paraules seves, no li impedirà implicar-se activament en la nostra institució.

Aquesta és una brevíssima radiografia del seu perfil, un perfil que és, clarament, el d'un acadèmic i investigador, el d'un professor universitari, però que sempre presenta i ha presentat un vessant de compromís; un compromís cap a la comunitat universitària, però sobretot cap al país i el seu teixit social, econòmic i cultural. Així, i per posar només alguns exemples a tall de mostra, ha combinat la seva tasca com a investigador i professor amb altres tasques com les següents:

— Director acadèmic de la Càtedra d'Estudis Econòmics i Territorials Ignasi Viallonga (Universitat d'Alacant), entre l'1 de juliol de 2002 i l'1 de juliol de 2003.

— Director del Servei de Política Lingüística de la Universitat de València, des de l'octubre de 2006 fins al març de 2012.

— Membre de la Comissió Universitària sobre el Barri del Cabanyal-Canyamelar, el 2010.

— Membre del Consell Consultiu de l'Hàbitat Urbà de l'Ajuntament de Barcelona, des del 14 de desembre de 2011.

Té un compromís social i de país, compromís amb la llengua i la cultura catalanes, de bracet d'una tasca investigadora i divulgadora extraordinàries. El doctor Josep Vicent Boira és autor (sol o en col·laboració) de 23 llibres, 77 capítols de llibre i 62 articles de caràcter científic i erudit, per no parlar de la quantitat ingent de ponències i comunicacions a congressos i seminaris. No té sentit que m'hi estengui ara. Vostès les poden consultar en el seu currículum, on també descobriran una altra de les seves facetes importants, vinculada a la transferència del coneixement al teixit social, cultural i econòmic, en especial del País Valencià. Ell ha estat el responsable d'un munt d'informes, que van des de l'assessorament per a la conformació d'una imatge de marca per a la ciutat de València fins al paper de l'aigua en la indústria del Xúquer, passant per un estudi sobre el sistema urbà i el desenvolupament territorial de l'arc mediterrani nord-occidental, el potencial comercial de la xarxa de ciutats de l'Euroregió Pirineus Mediterrània, la governança ter-

ritorial i urbana o l'impacte econòmic i geogràfic del corredor mediterrani, un dels seus temes preferits.

Vet aquí, en definitiva, un candidat idoni per entrar a formar part de la nostra institució, tant per la seva transversalitat temàtica, a cavall —com he dit— entre les ciències polítiques, la sociologia, l'economia regional i la geografia humana, com per la seva vàlua professional i pel seu compromís amb la llengua i la cultura catalanes.

Text del senyor Salvador Cardús i Ros, llegit per la senyora Àngels Pascual de Sans en el Ple del dia 9 de març de 2017

Albert Carreras de Odrizola

Albert Carreras de Odrizola va néixer a Barcelona el 1955. És llicenciat en economia i empresa (premi extraordinari) per la Universitat Autònoma de Barcelona (1979) i doctor *cum laude* en economia i empresa per la mateixa universitat (1983) sota la direcció del doctor Jordi Nadal.

Ha estat professor a la Universitat Autònoma de Barcelona, a la Universitat de Barcelona, a la Universitat Pompeu Fabra i a l'Institut Universitari Europeu de Florència (on va dirigir el Departament d'Història i Civilització, 1991-1992), i també ha estat professor visitant a la Universitat de Califòrnia a Berkeley i a la Universitat de Georgetown (amb la Càtedra Príncep de Astúries).

Des del 1992 és catedràtic d'història i institucions econòmiques a la Universitat Pompeu Fabra (UPF) i ha estat director del Departament d'Economia i Empresa (1996-1997), vicerector de la UPF (1997-2001) i degà de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales (2008-2011).

Del 2011 al 2016 fou secretari general d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya.

El doctor Carreras ha contribuït a desenvolupar i aprofundir els estudis d'història econòmica. Les seves principals línies de recerca han estat la mesura de la industrialització per Espanya i Catalunya, el creixement econòmic a llarg termini i la modernització a l'Amèrica Llatina, les xarxes europees de transports, la mesura de la gran empresa, l'anàlisi de l'evolució històrica de magnituds macroeconòmiques de conjuntura, així com l'estudi de l'economia catalana i l'evolució d'institucions com el port de Barcelona, la Fira de Mostres i les exposicions internacionals.

El doctor Carreras és autor de més de cent articles en revistes especialitzades i capítols de llibres, autor o coautor de set llibres i editor o coeditor de vuit altres. Ha estat membre de l'equip editorial de diverses revistes científiques i president de l'European Business History Association.

El reconeixement a la seva producció acadèmica es reflecteix en el nombre de cites enregistrades per Google Scholar, 2559; un índex *h* de 25, i 42 publicacions amb índex *i10*.

A més, ha participat en l'organització de nombroses reunions científiques, i va presidir el comitè organitzador del Congrés de l'European Economic Association i l'Econometric Society, que va tenir lloc a Barcelona el 2009.

El doctor Carreras ha tingut una trajectòria de recerca, gestió acadèmica i de servei públic remarcable.

En síntesi, creiem que, tant pel seu prestigi acadèmic com pel seu demostrat compromís amb el país, el doctor Carreras és un candidat excel·lent per cobrir la vacant a l'àrea d'economia de la nostra Secció. Per tant, proposem formalment la seva candidatura.

Text llegit pel senyor Xavier Vives i Torrents en el Ple del dia 9 de març de 2017

Andreu Casero Ripollés

Andreu Casero Ripollés va néixer a Morella el 1976. Em plau presentar la candidatura del doctor Andreu Casero Ripollés, per a accedir a una plaça vacant de membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans, adscrita a la Secció de Filosofia i Ciències Socials, en l'àmbit de comunicació. És per a mi un honor i una satisfacció. També una responsabilitat: la responsabilitat de fer una presentació que reflecteixi amb justícia els mèrits d'aquest candidat que ha estat proposat inicialment per Maria Corominas, Miquel de Moragas, Jaume Guillamet i jo mateix. I que el Ple de l'esmentada Secció proposa al Ple de l'Institut.

Andreu Casero és catedràtic d'universitat acreditat per l'Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación (ANECA), a la Universitat Jaume I de Castelló.

És doctor en periodisme per la Universitat Pompeu Fabra i llicenciat en periodisme per la Universitat Autònoma de Barcelona.

És director i fundador, des de l'any 2009, dels estudis de grau en periodisme a la Universitat Jaume I de Castelló, i codirector del Màster Oficial en Noves Tendències i Processos d'Innovació en Comunicació a la mateixa universitat.

Les seves línies de recerca s'orienten cap a dos grans àmbits. D'una banda, cap a l'estudi del periodisme i la comunicació política, específicament tant a l'estudi de les relacions entre periodistes i polítics com a l'anàlisi de les estratègies comunicatives dels activistes digitals i els nous moviments socials. De l'altra, ha estudiat les transformacions del periodisme en l'entorn digital, prestant atenció, especialment, als nous models de negoci i al fenomen de l'emprenedoria en periodisme.

Els seus treballs s'han publicat en les principals revistes comunicació i periodisme dels nostres àmbits lingüístics, com ara *Estudios del Mensaje Periodístico*, *Textual & Visual Media*, *Periodística*, *Comunicar*, *El Profesional de la Información*, *Historia y Comunicación Social*, *Telos*, *Revista Latina de Comunicación Social* o *Trípodos*, entre d'altres.

Els seus treballs s'han projectat a escala internacional amb la publicació d'articles a les revistes anglosaxones de referència en el nostre camp, com ara *Information*, *Communi-*

nication & Society, Journalism Practice, American Behavioral Scientist, International Journal of Communication o *Media International Australia*, entre d'altres.

La seva producció científica comprèn 54 articles en revistes acadèmiques, un llibre monogràfic, 37 capítols de llibre. Ha estat editor de 8 llibres col·lectius, i té 106 comunicacions defensades en congressos nacionals, estatals i internacionals.

Des del 2008 ha dirigit, com a investigador principal, 6 projectes de recerca finançats en convocatòries competitives estatals, regionals i locals. L'any 2014 va obtenir, d'entre 1.664 candidats, un dels 56 ajuts de la Fundació BBVA per a investigadors altament productius i amb una carrera acadèmica basada en l'excel·lència.

Ha estat professor i investigador convidat en alguns dels principals centres internacionals de prestigi. Entre aquests centres destaca l'Escola de Periodisme de la Columbia University a Nova York, on l'any 2015 va treballar amb Michael Shudson, un dels investigadors de referència mundial sobre periodisme, i amb Anya Schiffrin, professora de periodisme internacional (muller del Premi Nobel d'Economia Joseph Stiglitz).

A la Universitat de Westminster, a Londres, va treballar l'any 2014 amb Jeanette Steemers, directora del CARM i catedràtica especialista en televisió pública; amb Christian Fuchs, catedràtic expert en xarxes socials i comunicació digital, i amb Daya Thussu, catedràtic especialitzat en infoentreteniment i periodisme.

A la Universitat París 8 va treballar l'any 2009 amb Jacques Guyot, catedràtic expert en llengües minoritàries i comunicació; amb Philippe Bouquillion, catedràtic especialitzat en indústries culturals, i amb Tristan Mattelart, catedràtic de comunicació internacional, fill d'Armand Matterlart, investigador rellevant en els estudis de comunicació de final de segle.

Entre 2011 i 2016, el doctor Andreu Casero ha dirigit cinc tesis doctorals. Des de l'any 2011 és coordinador del grup de treball de recerca en premsa de proximitat a la Xarxa Vives d'Universitats.

Col·labora de manera habitual amb l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR) i l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU).

Des de l'any 2016 és responsable d'avaluació de projectes de recerca de les àrees de Comunicació i Documentació de l'Agència Nacional d'Avaluació i Prospectiva (ANEP) de l'Estat espanyol.

És avaluador i membre del Comitè Científic de nombroses revistes, entre les quals en destaquen dues d'editades per la Societat Catalana de Comunicació, filial de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'Institut d'Estudis Catalans: *Comunicació. Revista de Recerca i Anàlisi* i *Periodística*, especialitzada en teoria del periodisme.

Des de l'any 2010 és també avaluador de la revista *Anàlisi*, editada per la Universitat Autònoma de Barcelona, la més antiga de les publicacions catalanes en el domini dels estudis de comunicació.

El doctor Andreu Casero ha estat membre de la Comissió d'Experts en Comunicació de les Universitats Valencianes (CECUV), designada per les Corts Valencianes i el Govern de la Generalitat Valenciana, el novembre de l'any 2015, per a elaborar l'informe intitulat *Bases per a la renovació de l'espai comunicatiu valencià i la restitució del servei públic de radiotelevisió*.

Entre altres guardons, el professor Casero ha rebut el 5è Premi d'Investigació Universitària concedit l'any 2011 per l'Associació Catalana de Premsa Comarcal, i el 14è Premi d'Innovació Educativa atorgat pel Banco Santander i la Universitat Jaume I, de Castelló, l'any 2014.

En el nostre candidat, el doctor Andreu Casero Ripollés, concorren justament i a bastament els tres requisits que ens cal ponderar en endegar processos d'incorporació de nous membres, requisits que la Secció de Filosofia i Ciències Socials vetlla tostemps per aplicar amb tota cura.

També remarcaré, per acabar, que els mèrits acadèmics i les condicions personals del professor Andreu Casero encaixen amb els suggeriments que l'actual equip de la Presidència, el Consell Permanent i el Ple de l'Institut, en definitiva, han expressat novellament respecte al perfil idoni que és recomanable en les propostes d'ingrés de nous membres numeraris.

Pel que fa al primer dels requisits —el de la qualitat científica—, el doctor Casero presenta uns resultats de recerca acadèmica excel·lent i tenaç, i de reconeixement ampli de la comunitat científica, en l'àmbit català i en l'internacional, que supera amb escreix els barems aplicables a investigadors de la seva edat en el domini dels estudis de comunicació i de periodisme. És un investigador altament competent en el seu àmbit.

Pel que fa al segon requisit —el del compromís amb la cultura catalana—, no hi ha dubte que Andreu Casero ha desplegat una reeixida tasca docent i investigadora vinculada a un exercici inequívoc de catalanitat, com no podria ser altrament en un professor que va fundar els estudis de periodisme a la Universitat Jaume I, i que ha triat com a objectius de recerca el periodisme de proximitat des d'una valencianitat comparada amb perspectives de territorialitat pancatalana, i amb la publicació preferent en revistes acadèmiques en la nostra llengua.

Pel que fa al tercer requisit —el de la qualitat humana i la disponibilitat a participar en les tasques de l'Institut—, ens consta als col·legues que el doctor Casero, universitari íntegre i amb gran capacitat per al treball en equip, ha mostrat sempre un capteni-

ment generós, sense reserves, a participar en tasques i missions derivades dels seus compromisos i responsabilitats institucionals, i d'acceptar quan és l'hora càrregues de gestió acadèmica universitària, i aquí, si fos el cas, corporativa.

Aquesta tercera constatació es vincula amb les característiques que d'un temps ençà hom demana per a acceptar candidats a treballar per l'Institut d'Estudis Catalans, i per la nostra Secció en particular: 1) capacitat de poder integrar-se en grans projectes de l'Institut, 2) perspectiva cultural pancatalana, 3) voluntat d'articular la seva recerca en nous programes d'investigació de la nostra Secció o en programes vius de l'Institut.

Ateses les seves aptituds, capacitats i competències, el doctor Casero podrà participar a l'Institut en programes de recerca de llarga durada, com el que dirigeix el doctor Jaume Guillamet, i en el qual col·laboro jo mateix en l'àmbit de la història de la premsa i del periodisme, programes als quals el doctor Andreu Casero assegurarà continuïtat, atesa sobretot la seva joventut.

Són treballs de recerca propis de l'Institut amb una notable potencialitat de transferència social del coneixement, com ho proven els llibres més recents del doctor Guillamet, amb els successius volums del seu ingent catàleg de la premsa catalana, una obra cabdal de la nostra Secció i de l'Institut, i la meua modesta secció de transferència pública de la recerca en el diari *Ara*, uns i altres treballs signats sempre com a membres de l'Institut d'Estudis Catalans, com cal que sigui.

Cal remarcar que la incorporació del doctor Casero a la Secció reforçarà aquestes línies de recerca que són genuïnes de l'Institut.

Són recerques en catalanística que es corresponen del tot amb els fins que són propis de l'Institut d'Estudis Catalans. És un tipus de recerca que només pot trobar suport en aquesta corporació. És el tipus de recerca en catalanística que escau a l'Institut, i que només aquí pot trobar acollida pel fet que, per la seva naturalesa epistemològica i pel seu abast territorial i lingüístic, s'emmarquen en un àmbit totalment desatès per les convocatòries oficials de recerca a Catalunya i, no cal dir, d'Espanya, i encara menys d'Europa.

Confio haver aportat la informació necessària per a afinar els nostres criteris respecte a un candidat que trobem en el primer rengle dels estudis catalans en el camp de la comunicació, i del qual podem esperar raonablement que estarà disposat a treballar amb altruisme al servei de l'Institut d'Estudis Catalans.

Text llegit pel senyor Josep M. Casasús i Guri en el Ple del dia 29 de setembre de 2016

Guillem López Casasnovas

Guillem López Casasnovas va néixer a Ciutadella el 1955. És llicenciat en ciències econòmiques (premi extraordinari, 1978), llicenciat en dret (1979) per la Universitat de Barcelona i doctor en economia pública per la Universitat de York (Regne Unit, 1984). Ha sigut professor a la Universitat de Barcelona, *visiting scholar* a l'Institute of Social and Economic Research (Regne Unit), a la Universitat de Sussex i a la Graduate School of Business de la Universitat de Stanford (Estats Units).

Des de juny de 1992 és catedràtic d'economia de la Universitat Pompeu Fabra, de Barcelona. Ha estat vicerector d'Economia i Relacions Internacionals i degà de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials de la mateixa universitat entre el 2000 i el 2004. El 1996 cofundà, juntament amb Vicente Ortún, el Centre de Recerca en Economia i Salut (CRES-UPF), centre que va dirigir fins al 2006. Actualment és director, investigador principal i vocal del Consell de Govern del mateix centre. És codirector del Màster de Gestió Pública (UPF-UAB-EAPC) i del màster Health Economics & Policy de la Barcelona Graduate School of Economics (Barcelona GSE).

Les seves principals línies de recerca inclouen la medició de l'eficiència del sector públic, la revisió del paper del sector públic en general (i en l'àmbit sanitari en particular), les balances fiscals, el finançament de les hisendes locals, l'economia de la salut, la dependència i els equilibris intergeneracionals. El reconeixement de la producció acadèmica del doctor López Casasnovas en tots aquests camps queda reflectit clarament en el nombre important de cites generades per les seves publicacions: 1.735, d'acord amb Google Scholar, amb un índex *h* de 19.

Des de 2005 és conseller independent del Consell de Govern del Banc d'Espanya i membre del Consell Assessor per a la Reactivació Econòmica i el Creixement (CAREC). És membre del Consell Assessor del Ministeri de Sanitat i Consum (des del 2000) i de les conselleries de Sanitat de Catalunya i de les Illes Balears (des de 2001). Fou president de la International Health Economics Association entre el 2007 i el 2011 i també ha exercit

d'assessor expert per l'Organització Mundial de la Salut (OMS) sobre les desigualtats en salut a la Unió Europea.

En resum, creiem que tant pel seu prestigi acadèmic com pel seu compromís amb el país, el doctor López Casasnovas és un candidat excel·lent per cobrir la vacant a l'àrea d'economia de la nostra Secció i, per això, volem proposar formalment la seva candidatura.

Text llegit pel senyor Andreu Mas-Colell en el Ple del dia 29 de setembre de 2016

Joana Maria Seguí Pons

Joana Maria Seguí Pons va néixer a Ciutadella de Menorca el 1956. Viu i treballa a Palma, a la Universitat de les Illes Balears (UIB), amb desplaçaments continus a Barcelona, ateses les seves múltiples i diverses connexions amb el Principat.

Llicenciada amb grau en geografia el 1981 amb la memòria d'investigació titulada *Evolució del transport col·lectiu urbà a Ciutat de Mallorca: 1890-1959*, és premi extraordinari de llicenciatura el mateix any. Cinc anys més tard, el 1987, presenta una tesi doctoral dirigida pel doctor Bartomeu Barceló també en l'àmbit de la geografia del transport i els estudis de mobilitat, que rep la qualificació d'apte *cum laude*. El 1989 esdevé professora titular d'universitat de l'àrea de geografia humana i, des de l'any 2001, és catedràtica de la mateixa àrea de coneixement a la Universitat de les Illes Balears.

Poliglota, ha estat professora del Departament de Geografia de la Universitat del Quebec a Montreal i investigadora principal de diversos i rellevants projectes d'investigació finançats pel Govern del Canadà. Dirigeix el Grup de Recerca de la UIB Turisme, Mobilitat i Territori; és membre del Comitè d'Experts del *Llibre verd. Les Illes Balears en la societat de la informació i del coneixement* (2002), elaborat pel Govern balear, i és autora d'una quantitat ingent d'articles en revistes acadèmiques de prestigi (com *Environ-*

ment and Planning B: Planning and Design, Cahiers de Géographie, de la Universitat del Quebec, i moltes d'altres d'aquest estil i nivell), així com de molts capítols de llibre, tant en editorials peninsulars com, sobretot, en editorials canadenques i europees.

Ha elaborat informes per encàrrec de diverses administracions, com són el *Llibre blanc del turisme a les Balears* (2008), de la Conselleria de Turisme del Govern Balear; *Mobilitat i accessibilitat* (en col·laboració), del Centre de Recerca Econòmica i la Universitat de les Illes Balears; *Transports, tourisme et articulation territoriale: la diversification et la monoculture à Québec (Canada) et aux Îles Baléares (Espagne)* (2005-2006), del Ministeri d'Affers Exteriors de Canadà; el *Llibre verd. Les Illes Balears en la societat de la informació i del coneixement: un marc integrador per al desenvolupament sostenible de la societat balear en el segle XXI* (2002), del Govern de les Illes Balears, i *Aplicació dels sistemes d'informació geogràfica per a la construcció del mapa escolar de la comunitat autònoma de les Illes Balears* (1997), de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport del Govern de les Illes Balears.

Resumint: té una trajectòria acadèmica impecable que no l'ha allunyada de diversos càrrecs de gestió de pes en diferents moments de la seva vida, tant en la Unió Geogràfica Internacional com en el Govern Balear, com, ara mateix, a la UIB, on és vicerectora de Projecció Cultural i Universitat Oberta. Tot plegat mostra, d'altra banda, una capacitat de treball extraordinària i un compromís decidit envers les institucions de les quals forma part.

La relació amb les institucions i la cultura catalanes

Permeteu-me ressaltar un altre aspecte de la candidata que em sembla especialment rellevant. Em refereixo al seu compromís personal envers la cultura catalana i la seva relació amb les institucions catalanes.

No em refereixo només al fet que ha participat activament en iniciatives com la *Geografia general dels Països Catalans*, o en el I Congrés Català de Geografia de l'any 1991, o en les Jornades sobre Sostenibilitat i Territori: «Els límits del creixement als Països Catalans», o al fet que és sòcia numerària d'entitats com la Societat Catalana de Geografia des de fa molts anys, per citar-ne només una a tall d'exemple i no allargar-me més del compte, sinó a la defensa pública, a través dels seus escrits, de la personalitat nacional catalana en fòrums internacionals —i crec que això encara és més significatiu— des del seu àmbit temàtic i investigador. Em refereixo, per exemple, al capítol «La Catalogne : un État-région en territoire européen» en l'obra col·lectiva *Le Monde dans tous ses États. Une approche géographique*, capítol que ha esdevingut quasi un clàssic, d'un llibre que ha estat objecte de múltiples reedicions, la darrera de les quals és d'aquest mateix any 2016.

O a una conferència inaugural impartida el 2010 a la Universitat del Quebec a Montreal amb el títol «La Catalogne du XXIème siècle: une nation à l'intérieur de l'État espagnol évoluant dans le contexte des Eurorégions», conferència que en alguns sentits avançava esdeveniments que hem viscut entre el 2010 i el 2016. Sense que ningú li demanés, la doctora Seguí, des de Mallorca i com a mallorquina, ha explicat la realitat nacional catalana en fòrums internacionals d'una manera exquisida, convincent i argumentada, quelcom que alguns valorem de manera especial.

Com també valorem que s'hagi implicat en múltiples iniciatives impulsades per entitats com l'Institut Ignasi Villalonga d'Economia i Empresa (València) o l'Euroregió Pirineus-Mediterrània, amb un paper molt actiu en tant que comissionada del Govern de les Illes Balears o representant la UIB.

Resumint: considerem que la candidata que presentem compleix amb escreix, a ulls dels qui la proposem, tots els requisits imprescindibles per passar a formar part de la Secció i de l'Institut. S'hi implicarà i s'hi dedicarà.

Text del senyor Joan Nogué i Font, llegit per la senyora Maria Dolors Garcia Ramon en el Ple del dia 19 de gener de 2017

Membres emèrits

Són membres emèrits les persones que, havent estat membres numeraris, per raó d'edat són exonerables de les obligacions institucionals, d'acord amb el Reglament de règim interior. Els membres emèrits són els numeraris que han complert setanta anys d'edat, que durant el curs 2016-2017 han estat els següents:

SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

Xavier Barral i Altet

Licenciat en història de l'art i arqueologia per la Universitat de Barcelona i la Universitat de París-Sorbona, es doctorà per la Universitat de París-Sorbona, on fou professor adjunt d'història de l'art medieval fins que l'any 1978 va ser nomenat catedràtic d'història de l'art i arqueologia a la Universitat de Rennes. Ha estat director de la Missió Històrica Francesa a Alemanya i del Museu Nacional d'Art de Catalunya. És membre acadèmic corresponent de la Real Academia de la Historia de Madrid, de l'Institut d'Estudis Avançats de Princeton (Estats Units) i de diverses acadèmies i institucions científiques europees. Ha estat vicepresident de la Universitat Catalana d'Estiu, director de *Quaderns d'Estudis Medievals* i membre del consell assessor de les revistes *Fonaments* i *Catalunya Romànica*. Ha dirigit les obres col·lectives *Historia del arte de España* (Lunweg, 1996), *Art de Catalunya = Ars Cataloniae* (16 volums, 1977-2003, L'Isard), *Guia del patrimoni monumental i artístic de Catalunya* (Pòrtic, 2000), i també la col·lecció «Corpus Vitrearum Medii Aevi. Catalunya».

Ernest Belenguier i Cebrià

Doctorat en filosofia i lletres per la Universitat de València, fou professor a la Universitat Autònoma de Barcelona i a la Universitat de les Illes Balears —on va dirigir el Departament d'Història Moderna i Contemporània— i, actualment, és catedràtic emèrit d'història moderna a la Universitat de Barcelona. És autor d'obres de referència per a la historiografia dels Països Catalans, entre les quals destaquen *València en la crisi del segle XV* (1976); *Jaume I a través de la història* (1984); *Ferran el Catòlic: un monarca decisiu davant la cruïlla de la seva època* (1999); *Un reino escondido: Mallorca, de Carlos V a Felipe II* (2000); *El imperio de Carlos V. Las coronas y sus territorios* (2002), *Jaume I i el seu regnat* (2007), i *El com i el perquè del Compromís de Casp (1412)*. *Història i debat* (2012). Ha estat coordinador dels cinc volums d'*Història del País Valencià* i director dels tres volums d'*Història de les Illes Balears*, d'*Història d'Andorra* i dels dos volums d'*Història de la Corona d'Aragó*. Durant més d'una dècada ha dirigit la col·lecció «Biblioteca d'Història dels Països Catalans» de l'editorial Curial.

Carme Gràcia Beneyto

És doctora en filosofia i lletres, en l'especialitat d'història, per la Universitat de València. Ha fet diverses estades en centres d'investigació de Londres, Florència i Nova York. Des del 1975, és professora d'història de l'art a la Universitat de València i, des del 1990, n'és catedràtica. Ha fet estades de treball per invitació governamental a Londres, Oxford i Dublín, als museus nord-americans de San Diego, Los Angeles i Saint Louis, i als museus de Liverpool i Londres. És directora honorària del Museu de Belles Arts de València. Ha publicat diversos llibres, entre els quals destaca *El Tribunal de las Aguas. Ferrándiz ante la modernidad* (1986), i articles de recerca a *Archivo de Arte Valenciano*, *Saitabi: Revista de la Facultat de Geografia i Història*, *L'Espill* (València), *Asparkía: Investigació Feminista* (Castelló) i *Fragments: Revista de Arte i Goya* (Madrid). També és autora d'articles de divulgació a revistes com *El Temps* i *Serra d'Or*. Ha col·laborat a la televisió valenciana i ha estat comissària de diverses exposicions. És coneedora de la rica escola valenciana de pintura de la segona meitat del segle XIX i de la primera meitat del segle XX.

Ramon Gomis de Barbarà

Doctor en medicina per la Universitat de Barcelona, és catedràtic emèrit d'endocrinologia d'aquesta mateixa universitat. Ha estat director de l'Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer (IDIBAPS) i de la Fundació Clínic per a la Recerca Biomèdica, i director científic del Centre d'Investigació Biomèdica en Xarxa de Diabetis i Malalties Metabòliques Associades (CIBERDEM). A més de dedicar-se a l'atenció hospitalària, a la docència i a la gestió de la recerca, participa en diversos projectes europeus adreçats a investigar els determinants moleculars de la diabetis. Ha rebut la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic (2001), el Premi Nacional de Recerca de la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació (2005) —ambdós de la Generalitat de Catalunya—, els premis August Pi i Sunyer (1985) i Llean-dre Cervera (1985), que atorga l'IEC, i la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya (2013). És autor de diverses obres de teatre i de textos en prosa. En aquest vessant, ha estat guardonat amb el Premi Joan Santamaria de Teatre (1970), per *La petita història d'un home qualsevol*; amb el Premi Crítica Serra d'Or (1990), per *Capvespre al jardí*, i amb el Premi Fundació Enciclopèdia Catalana de Narrativa (1992), per l'obra *Viatge per la mar de la Frau*.

Joan Josep Guinovart i Cirera

És doctor en farmàcia i llicenciat en ciències químiques per la Universitat de Barcelona (UB). És catedràtic emèrit de bioquímica i biologia molecular de la UB, fundador de l'Institut de Recerca Biomèdica de Barcelona i director d'aquest centre de recerca des de l'octubre del 2005. Ha estat professor de bioquímica a la Facultat de Farmàcia de la UB (1975-1983); professor, catedràtic i vicedegà de la Facultat de Veterinària de la Universitat Autònoma de Barcelona (1984-1990), i director del Parc Científic de Barcelona (2000-2001). És expert en el metabolisme del glicogen, directament relacionat amb la diabetis i les patologies neurodegeneratives. Els seus estudis sobre aquest tema han estat publicats a *Nature Neuroscience*. És acadèmic numerari de la Reial Acadèmia Nacional de Farmàcia, de la Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya i de l'Acadèmia Europaea. Entre altres distincions ha rebut la Medalla Narcís Monturiol de la Generalitat de Catalunya (1999), el Diploma d'Honor de la Federació Europea de Societats de Bioquímica (2007), el Premi Prat de la Riba de l'IEC (2009) i la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya (2014). També ha estat guardonat en la novena edició dels Premis Gaudí Gresol a la notorietat i l'excel·lència dins la categoria de ciència (2015) i nomenat doctor *honoris causa* per la Universitat Andrés Bello de Xile (2016).

Salvador Alegret i Sanromà

Doctor en ciències químiques, és catedràtic emèrit de química analítica de la Universitat Autònoma de Barcelona, on ha exercit diversos càrrecs. Ha estat investigador i professor en diverses universitats europees i americanes. La seva activitat principal de recerca se centra en el camp dels sensors químics. Ha participat en diferents programes europeus de recerca i desenvolupament, i ha actuat d'expert en diverses agències de la Unió Europea. Fou redactor i assessor de química de la *Gran enciclopèdia catalana* i membre del comitè editor del *Full Lexicogràfic*. És membre de la Societat Catalana de Química, de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació i de la Societat Catalana de Terminologia, filials de l'IEC. Ha format part també del Consell Rector de la Universitat Catalana d'Estiu i ha estat president de la Fundació puntCAT (2010-2011). És autor de nombrosos articles especialitzats de recerca i de diverses patents, i també de treballs de lexicografia química, especialment de nomenclatura de química analítica. Ha rebut el Premi Marià Aguiló de l'IEC (1975) pel *Diccionari de l'utilatge químic* (1977), i és catedràtic honorari de química de la Universitat de Santo Tomás de Manila (Filipines).

Àngel Messeguer i Peypoch

Es doctorà en química orgànica per la Universitat de Barcelona, amb una tesi realitzada al Consell Superior d'Investigacions Científiques, i feu estudis postdoctorals a la Universitat de Cornell (Estats Units), basats en la síntesi d'inhibidors de l'hormona juvenil d'insectes. És el responsable del Grup de Química Bioorgànica de l'Institut de Química Avançada de Catalunya, institució de la qual també ha estat director des del 2005 fins al 2008. Ha estat president de la Societat Catalana de Química del 2002 al 2008. Des de la seva creació, ha assessorat el TERMCAT en matèria de química. Ha centrat principalment la investigació en els compostos orgànics bioactius i en l'aplicació de la moderna metodologia de química mèdica dirigida a la identificació de hits rellevants davant de dianes farmacèutiques i la seva optimització estructural per a convertir-los en candidats a fàrmacs. Ha publicat més de cent vuitanta articles, és coinventor de vint-i-quatre patents i ha dirigit vint-i-cinc tesis doctorals. Ha estat cofundador de dues empreses de l'àmbit farmacèutic.

Jaume Pagès Fita

És llicenciat en magisteri per l'Escola Normal de Girona, en informàtica per la Universitat de Tolosa i en enginyeria industrial per l'Escola Tècnica Superior d'Enginyers Industrials de Barcelona de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), on es doctorà el 1975. És professor de mecànica, matemàtiques i automàtica de la UPC, de la qual ha estat vicerector (1986-1994) i rector (1994-2002). Ha fet recerca en l'àrea del tractament del senyal sobre síntesi de filtres lineals i no lineals, i en anàlisi i resolució de problemes de control i planificació de missions interplanetàries. És doctor *honoris causa* per la Universitat Tècnica de Nagaoka (Japó) i per la UPC (2008). És president i fundador de l'Associació contra la Anorèxia i la Bulímia; va ser conseller delegat del Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004 i és conseller delegat d'Universia (Grupo Santander) des del 2005.

Pere Santanach i Prat

És doctor en geologia per la Universitat de Barcelona —amb la tesi *Estudi tectònic del Paleozoic inferior del Pirineu entre la Cerdanya i el riu Ter*— i catedràtic emèrit de geodinàmica interna d'aquesta universitat, on fou degà de la Facultat de Geologia (1985-1989 i 1999) i vicerector (1981-1985). Feu estades de

formació acadèmica a la Universitat de Washington, a Seattle (Estats Units); la Universitat de Montpeller (França), i la Universitat de Clausthal-Zellerfeld (Alemanya). Va ser l'artífex del volum *Geologia I* de la *Història natural dels Països Catalans* (1986). Inicià la seva tasca de recerca en l'estructura de terrenys metamòrfics i, posteriorment, s'interessà per la d'estructures més superficials. S'ha centrat en la tectònica recent i activa. Les seves investigacions s'han dut a terme a les serralades Herciniana (Pirineus i serralada Costanera Catalana), Alpina (Pirineus, serralades Bètiques i serralada Ibèrica, Galícia) i Andina (península Antàrtida i nord de Xile).

SECCIÓ FILOLÒGICA

Joan A. Argenter i Giralt

És llicenciat en filologia romànica per la Universitat de Barcelona i doctor en filologia hispànica per la Universitat Autònoma de Barcelona, de la qual és catedràtic emèrit de lingüística general. És titular de la Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural (abans, Càtedra UNESCO de Llengües i Educació) de l'IEC des del 2002, on promou projectes de revitalització de llengües amenaçades i l'estudi de la diversitat lingüística. Ha estat membre del Consell de direcció del TERMCAT i del Patronat de la Fundació Mercè Rodoreda (1995-2002). És membre corresponent del Centre de Recerca sobre el Multilingüisme de la Universitat de Brussel·les i membre de la junta consultiva del Center for Multiple Languages and Literacies de la Universitat de Colúmbia (Nova York). La seva activitat de recerca, que abraça la lingüística, la poètica i la sociolingüística, s'ha centrat en l'etnografia lingüística i la pragmàtica històriques, en els treballs de planificació de la llengua catalana de l'IEC i en els processos de manteniment i substitució lingüística. Ha estat membre del Consell de Redacció de la

revista *Els Marges* i dels consells científics de *Ciència, Sintagma* i *Estudios de Sociolingüística*; també, director de *Límits. Revista d'Assaig i Informació sobre les Ciències del Llenguatge*, i impulsor de la represa d'*Estudis Romànics*.

M. Teresa Cabré i Castellví

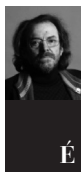
És doctora en filologia romànica per la Universitat de Barcelona, on va ser professora (1984-1990) i catedràtica (1990-1994). És catedràtica emèrita de la Universitat Pompeu Fabra (UPF), on ha dirigit l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada. També ha estat directora del TERMCAT (1985-1988) i dels serveis de Lexicometria (1985-1987) i de Llengua Catalana (1988-1993) de la Universitat de Barcelona. És presidenta de la Secció Filològica de l'IEC i dirigeix la Càtedra Pompeu Fabra de la UPF (2014-). Ha publicat més d'un centenar d'articles i diversos llibres, com *A l'entorn de la paraula; La terminologia. Teoria, mètodes, aplicacions*, traduït a tres llengües, i *La terminologia: representació i comunicació*. Ha escrit alguns llibres en col·laboració, com *Lexicologia i semàntica*, realitzat amb Gemma Rigau, i d'altres els ha coordinat (*Caplletra*) o dirigit (*Cicle de conferències 1994-1995. Lèxic, corpus i diccionaris*). Ha rebut la Medalla Narcís Monturiol de la Generalitat de Catalunya (1996), el Premi Internacional de Terminologia Eugen Wüster (2007) i la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya (2015).

Jaume Cabré i Fabré

És escriptor i guionista. Llicenciat en filologia catalana per la Universitat de Barcelona, ha estat catedràtic d'ensenyament secundari i professor de la Universitat de Lleida. En el camp audiovisual, va col·laborar en els programes de Joaquim Maria Puyal i en la creació de *La Granja*, i ha continuat fent de guionista en altres sèries com *Estació d'enllaç* o *Crims*, així com en diverses pel·lícules i telefilms. En teatre, va estrenar *Pluja seca* al Teatre Nacional de Catalunya (2001). Ha publicat, entre d'altres, els llibres de relats *Llibre de preludis* (1985) i *Viatge d'hivern* (2000), i les novel·les *Carn d'olla* (1978), *Galceran, l'heroi de la guerra negra* (1978), *La teranyina* (1984), *Fra Junoy o l'agonia dels sons* (1984), *Senyoria* (1991), *L'ombra de l'eunuc* (1996), *Les veus del Pamano* (2004) i *Jo confesso* (2011). De la seva experiència creativa han sorgit les reflexions sobre el fet d'escriure a *El sentit de la ficció* (1999); sobre la lectura a *Llegia però no movia els llavis* (2001) i *La matèria de l'esperit* (2005), i sobre el fet creatiu a l'assaig *Les incerteses* (2015). La seva obra s'ha traduït a més d'una vintena de llengües i gaudeix de prestigi entre els lectors i la crítica europea. Ha rebut nombrosos premis de literatura catalana per obra inèdita i publicada, i també el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (2010), atorgat per Òmnium Cultural, i la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya (2014).

Josep Piera Rubio

És poeta, assagista i narrador. Fou membre fundador de la revista *Cairell* (1979-1982), vicepresident de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (1981-1985) i del Centre Català del Pen Club, i assessor dels Encontres d'Escriptors del Mediterrani de l'Ajuntament de València. Fou lector a la Càtedra de Llengua i Literatura de l'Institut Universitari Oriental de Nàpols (1985-1986), director de *L'Any del Tirant* (1989-1991) de l'Ajuntament de Gandia, director literari de l'editorial *Tres i Quatre* (1991-1993) i conseller executiu del Centre d'Estudis i Investigació *Alfons el Vell de Gandia* (1984-1994). És autor de catorze llibres de poemes, disset llibres de narracions i nombrosos articles de crítica literària, opinions, impressions, viatges en revistes i publicacions literàries en diverses llengües. Col·labora en mitjans de comunicació i en revistes culturals i científiques. Ha rebut nombroses distincions: el Premi Andròmina de Narrativa (1977), el Premi Carles Riba de Poesia (1979), el Premi Josep Pla de Narrativa (1981), el Premi de la Crítica Valenciana (1987), el premi nacional *Vita di Artista* (1990), el Premi Josep Vallverdú d'Assaig (1994), el Premi Crítica Serra d'Or d'assaig (1996), el Premi Sant Joan de Literatura Catalana (1996) i la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya (1991).

Antoni Joan Colom Cañellas

És doctor en pedagogia per la Universitat de Barcelona i catedràtic emèrit de teoria de l'educació de la Universitat de les Illes Balears (UIB). Fou fundador i director del Departament de Ciències de l'Educació de la UIB, degà de la Facultat d'Educació i director de l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) d'aquesta universitat. Ha fet recerca en teoria de l'educació, educació no formal i història de l'educació i del pensament contemporani. Ha publicat obres en nou països i en sis llengües. És assessor en qüestions d'avaluació del Ministeri d'Educació i forma part dels consells de redacció de revistes especialitzades estrangeres, així com de l'editorial Armand Colin de París. Ha estat biografiat a *Internacional who's who in education*, de la Universitat de Cambridge (Regne Unit), i ha estat professor convidat a universitats europees i americanes. Col·laborador de l'Organització d'Estats Iberoamericans (OEI) i de la UNESCO, va rebre el Premi Enric Larreta de l'IEC (1978) i el Premi Baldiri Reixac de la Fundació Jaume I (1981). També fou distingit amb l'Escut d'Argent de la UIB.

Josep González-Agàpito i Granell

És doctor en pedagogia per la Universitat de Barcelona i catedràtic emèrit de teoria i història de l'educació d'aquesta universitat, en la qual també fou degà de la Facultat de Pedagogia. Ha fet recerca de fonts bibliogràfiques i ha publicat *Bibliografia pedagògica catalana dels segles XIX i XX*. És autor de diversos estudis sobre història de l'educació contemporània, entre els quals, *Rosa Sensat i Vilà, fer de la vida escola* (1989) o «Alguns apunts sobre el pensament pedagògic d'Alexandre Galí», dins *L'obra pedagògica d'Alexandre Galí* (1980). Per fomentar la investigació de la història educativa va elaborar, amb Ramon Cortada i altres autors, la *Guia didàctica per a l'investigador de la història de la pedagogia catalana* (1978). És membre de la Societat Catalana de Pedagogia de l'IEC, i pertany al Consell Escolar de Catalunya.

Necrologies

Membres emèrits

M. Teresa Ferrer i Mallol

(25.8.1940 - 4.3.2017)

El 4 de març passat va morir, als setanta-set anys, la senyora M. Teresa Ferrer i Mallol, membre de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut. Es va llicenciar en història a la Universitat de Barcelona el 1963, amb una memòria de llicenciatura sobre Martí l'Humà i la ciutat de Barcelona, dirigida pel professor Emilio Sáez, que la va integrar al Departament d'Història Medieval de l'esmentada universitat i la Institució Milà i Fontanals del Consell Superior d'Investigacions Científiques.

En aquests anys d'aprenentatge, M. Teresa Ferrer ja va redactar alguns articles importants, un dels quals, sobre la recuperació de les senyories jurisdiccionals per la monarquia catalanoaragonesa a la fi del segle XIV, continua sent encara de consulta obligada pels historiadors del conflicte remença. Aleshores va participar també en la creació de la revista *Anuario de Estudios Medievales*.

Des del 1976 fins al 1972, va assumir el càrrec d'arxivera de l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona, el segon d'Europa pel volum de documentació medieval. Aquesta tasca li va permetre efectuar una immersió prolongada i intensa en la documentació notarial catalana i esdevenir una experta en l'estudi del comerç exterior de Barcelona, temàtica a la qual va dedicar nombrosos articles i un llibre importat, redactat conjuntament amb Arcadi Garcia: *Assegurances i canvis marítims medievals de Barcelona*, que va obtenir el Premi Ferran Armengou i Tubau de l'Institut.

El 1972 es va incorporar a l'esmentada Institució Milà i Fontanals, a la qual va continuar vinculada fins a la seva jubilació. La incorporació a aquesta important institució

científica va permetre a M. Teresa Ferrer reprendre la consulta de l'abundant i variada documentació de l'Arxiu de la Corona d'Aragó i ampliar considerablement el seu camp inicial de recerca. Des d'aleshores, sense abandonar mai el tema del comerç català, es va dedicar també a estudiar les relacions polítiques de la Corona catalanoaragonesa amb els estats cristians i musulmans de la Mediterrània occidental, així com la navegació, el cors, la pirateria i les minories islàmiques al regne de València. A aquest darrer tema va dedicar la seva tesi doctoral, que va llegir el 1984, amb quaranta-quatre anys; una obra de maduresa, ben documentada i fruit d'una llarga reflexió, que va donar origen a un conjunt de quatre llibres publicats pel Consell Superior d'Investigacions Científiques, entre 1984 i 1989.

Per aquests anys, M. Teresa Ferrer, tot coincidint amb el trasllat del Prof. Emilio Sáez a la Universitat Complutense de Madrid, va assumir la direcció de la Institució Milà i Fontanals. Entre els seus objectius principals com a directora va figurar establir relacions amb altres centres de recerca europeus i nord-americans, amb els quals va signar un acord de col·laboració i va organitzar col·loquis i congressos científics. També va dedicar esforços importants a convertir l'*Anuario de Estudios Medievales* en la revista de referència del medievalisme català i ibèric,

M. Teresa Ferrer va dirigir aleshores nombrosos programes de recerca sobre les relacions polítiques i culturals a la Mediterrània, finançats per la CIRIT i la DIGICYT. Es va integrar a nombrosos consells de redacció de revistes especialitzades i consells de societat científiques nacionals i estrangeres, i va crear finalment un nucli de medievalistes altament qualificat, que avui continua amb èxit la seva tasca i ha produït nombroses tesis doctorals.

El 1992, va ingressar com a membre de la Secció Històrico-Arqueològica de l'Institut d'Estudis Catalans, de la qual seria secretaria (1995-2001), vicepresidenta (2001-2006) i presidenta (2006-2014). A l'Institut, la tasca desenvolupada per M. Teresa Ferrer ha estat realment gran i ferma. Ha coordinat i editat jornades científiques (*Els catalans a la Mediterrània oriental a la baixa edat mitjana*) i congressos internacionals (*Jaume I. Commemoració del VII centenari del naixement i Martí L'Humà, el darrer rei de la dinastia de Barcelona. L'interregne i el Compromís de Casp*). Ha dirigit, amb el professor Manuel Riu, el projecte de recerca «Tractats i negociacions diplomàtiques de Catalunya i de la Corona catalanoaragonesa a l'edat mitjana», del qual ja s'ha publicat el primer volum, dedicat als estats occitans i italians. Ha prologat diverses reimpressions de les obres de la Secció ja exhaurides com l'*Itinerari de Jaume I*, de Joaquim Miret i Sans, i *La politique orientale d'Alfonse Cinquième d'Aragon, roi de Naples*, de Constatin Marinescu. La seva darrera contribució ha estat la revisió històrica de la reedició de les quatre grans cròniques de Ferran Soldevila.

M. Teresa Ferrer ha estat una dona de caràcter, molt intel·ligent, amb una capacitat de treball inusual; una dona que, lliure de dedicació docent, ha pogut concentrar totes les seves energies en la recerca. Ha deixat una obra gran en magnitud i molt solvent científicament, basada en l'anàlisi precisa dels documents i en la prudència metodològica. Ha seguit els corrents canviats de la historiografia del darrer terç del segle XX i la primera meitat del segle XXI, dels quals només ha agafat aquells elements que ha considerat adients per a la seva pròpia recerca, sense canviar-ne, emperò, les línies mestres. La seva obra romandrà en el temps, envellirà bé, al marge dels canvis de modes.

M. Teresa Ferrer és, com la va catalogar la seva col·laboradora Roser Salicrú a l'acte de comiat, «la gran dama del medievalisme català de començament del segle XXI», categoria a la qual jo afegiria la professora Carme Batlle. Ha estat, en paraules del senyor Josep Massot, «una gran historiadora, molt valuosa, treballadora, que ha deixat un important llegat intel·lectual en la institució, al qual donarem continuïtat».

Finalment, com recordava el president de l'Institut, Joandomènec Ros, en l'esmentat acte, M. Teresa Ferrer ha estat «una gran patriota», que ha conreat sempre l'amor a la terra, a la llengua i a la cultura catalanes, que li van inculcar els seus pares, sentiment que ha difós per allà on ha passat, com podem acreditar tots els que l'hem coneguda de prop. M. Teresa Ferrer, descansa en pau i —com deien els clàssics— «que la terra et sigui lleu».

Text llegit pel senyor Antoni Riera i Melis en el Ple del dia 9 de març de 2017

Josep M. Muntaner i Pasqual

(27.4.1939 - 27.4.2017)

Josep M. Muntaner i Pasqual va morir a Barcelona el passat 27 d'abril, dia de la Mare de Déu de Montserrat, en la mateixa ciutat i el mateix dia en què havia nascut setanta-vuit anys abans.

Economista i llicenciat en ciències de la informació, va tenir una molt estreta relació amb l'Institut d'Estudis Catalans. Membre numerari des de 1979, en va ser tresorer del 1980 al 1984.

Membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, la va presidir del 1994 al 2000. Abans n'havia estat tresorer (1990-1992) i vicepresident (1992-1994).

El 1986, va ser un dels fundadors de la Societat Catalana de Comunicació, en la qual va exercir de delegat de l'IEC des de 1985 fins a 2005.

Va recuperar amb la col·laboració de Josep M. Ainaud de Lasarte, la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials (SCEJES), filial de l'IEC, activa en els anys cinquanta (1953-1959), presidida per Lluís Duran i Ventosa, amb Francesc de P. Maspons i Anglasesell, Salvador Millet i Bel i Joan B. Roca i Caball, com vicepresidents, i actuant de secretari, Enric Jardí.

Josep M. Muntaner i Pasqual presidí la Secció d'Economia de l'SCEJES des de 1977, que ha esdevingut l'actual Societat Catalana d'Economia, i va promoure el Premi Catalunya d'Economia des del 1991.

Economista molt compromès en el coneixement de l'economia catalana, analitzà diverses economies locals, s'especialitzà en economia del territori i la seva relació amb l'urbanisme i l'organització del territori. Participà en la recuperació del govern de Catalunya i la seva administració, el 1984 fou el primer director general de l'Institut Català del Crèdit Agrari, i el 1985, el primer president i director general de l'Institut Català de Finances. Va conrear l'estudi de l'economia financera i les institucions financeres, com es pot veure en alguns dels seus articles, també s'hi dedicà professionalment com a director d'estudis i màrqueting del Banc d'Europa.

La seva voluntat de servir a la nostra nació i contribuir al seu coneixement, està present en tota la seva obra com a economista i també com a divulgador amb els seus articles i col·laboracions a *Destino*, *Presència*, *Avui*, *Canigó* i *Serra d'Or*. Llicenciat en ciències de la informació i un dels fundadors de la Societat Catalana de Comunicació, era molt conscient de la necessitat de comptar amb una posició destacada d'aquest àmbit pel redreçament de la nostra societat, el que el portà també a aprofundir-hi en la seva anàlisi. Estudiant d'economia en els anys seixanta recordo com d'útils i interessants van ser per a la meua formació professional i ciutadana els seus escrits, especialment a la secció «Economia i societat» a la revista *Destino* i els seus articles a *Serra d'Or*.

Defensor dels Països Catalans, va fer una aportació molt destacada com a economista amb el seu llibre *Cap a una economia dels Països Catalans*, un dels seus camps d'estudi i anàlisi més destacats. També dedicà una atenció especial a les nostres relacions amb Occitània formant part durant vint anys del jurat del Premi Rei en Pere.

He estat company d'en Josep M. Muntaner i Pasqual des que ens vàrem incorporar com a membres numeraris de l'Institut el 1979 en la Secció de Filosofia i Ciències Socials, amb una relació que venia d'abans amb les tasques de recuperació de l'SCEJES i consolidació de la seva Secció d'Economia, que ha esdevingut la Societat Catalana d'Economia, i també d'unes classes que ens va donar *pro bono* a un grup d'estudiants de quart curs d'econòmiques, quan el 1966, vàrem ser expulsats de la facultat i la universitat per les nostres activitats contràries a la Dictadura i a favor de la constitució del Sindicat Democràtic d'Estudiants de la Universitat de Barcelona. Una manifestació de la seva vocació docent que el va portar a donar classes a les universitats de Barcelona, Autònoma de Barcelona, Girona i Perpinyà. Va ser membre del Consell Social de la Universitat Politècnica de Catalunya.

També el recordo contribuint a la recuperació de les institucions catalanes i de l'IEC, en els anys setanta, en unes sessions de reflexió sobre el futur de la recerca a Catalunya i el paper principal que hi havia de tenir l'IEC, sessions que celebraven regularment els diumenges al matí al Palau Dalmaes.

Josep M. Muntaner i Pasqual ha estat un referent de rigor, honestat personal i intel·lectual, un autèntic patriota català, sempre al servei de Catalunya, de la seva societat i de les seves institucions. Em mereix i ens mereix respecte i admiració.

Text escrit pel senyor Carles A. Gasòliba i Böhm i llegit per la senyora Maria Corominas i Piulats en el Ple del dia 11 de maig de 2017

Joan Rodés i Teixidor

(11.3.1938 - 10.1.2017)

El doctor Joan Rodés va morir el passat dia 10 de gener, als 78 anys. Un parell de generacions de metges i científics, que ens hem aplegat al seu voltant ens hem quedat orfes d'un líder, d'un mentor, no només com a director general de l'Hospital Clínic i primer director de l'Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer (IDIBAPS), sinó també com a impulsor de la recerca biomèdica a Catalunya i l'Estat.

El doctor Joan Rodés va estudiar medicina a la Universitat de Barcelona, on es va llicenciar el 1962. El seu referent familiar mèdic era el seu avi, metge de Rodonyà, el doctor Pau Teixidor, que fou molt estimat per la seva vocació i generositat envers els malalts. En acabar la llicenciatura, el doctor Joan Rodés va ser nomenat cap clínic de Medicina Interna a la càtedra del professor Joan Gibert-Queraltó. L'any 1964 el doctor Joan Rodés, amb una ajuda del Govern francès, va passar un any a l'Hospital Saint Antoine de París amb el professor Jacques Caroli. L'estada fou ben profitosa: el doctor Rodés hi va descobrir la importància de l'hepatologia com a possible futura especialitat i un model d'atenció mèdica innovador.

Al seu retorn, el 1968, va aplegar, a la seva casa de Montferri, un petit grup de metges i estudiants, i, sota el seu lideratge, van emprendre la decisió de crear la Unitat d'Hepatology de l'Hospital Clínic de Barcelona, que, amb el temps, ha estat un referent per als estudiants d'arreu del món, considerat com un dels llocs on s'ha desenvolupat la millor medicina i recerca en l'àmbit de les malalties del fetge. Aquesta Unitat d'Hepatology va apostar per una estructura ben diferent de la clàssica, que en aquell moment es practicava als hospitals catalans. La conducta clàssica proposava que un metge especialista dominés tots els aspectes de la seva especialitat, sense exclusions. El doctor Joan Rodés impulsà un altre sistema, la subespecialitat dins l'especialitat. Un hepatòleg es dedicaria a l'hepatitis, un altre a la cirrosi, un altre a l'ascites, un altre a la hipertensió

portal, i així un per a cadascuna de les branques del coneixement establert. Aquest canvi serà molt important en la pràctica mèdica als hospitals de més alt nivell. És possible que el doctor Rodés rebés part d'aquesta influència de la medicina anglosaxona després de ser convidat, el 1973, per Roger Williams a donar una conferència al King's College de Londres, amb qui més endavant i conjuntament amb un altre eminent hepatòleg europeu el doctor Jean Pierre Benhamou de l'Hospital Beaujou a Clichy impulsaren la Societat Europea de Fetge (EASLD) i el *Journal of Hepatology*.

Aquesta trajectòria personal s'ha d'emmarcar en un procés de canvi, diríem revolucionari, que es produeix l'any 1973 a l'Hospital Clínic. Suposa l'organització de l'hospital en serveis i seccions, i la professionalització i la jerarquització dels metges que hi treballen. El doctor Joan Rodés participa activament en aquest canvi. I ho fa des de baix, afavorint l'adscripció dels professionals a una associació mèdica, el Comitè de Delegats, amb eleccions democràtiques —estem parlant d'un període fosc, dictatorial— que amb el temps esdevindrà clau per a l'Hospital Clínic.

El doctor Rodés sabia millor que ningú que el seu projecte, en el camp de l'especialitat, no aniria endavant si no era capaç de fer possible un hospital modern que l'acollís. I es va proposar fer-ho. No ocupava un lloc de poder, no era catedràtic, ni cap de departament, ni degà. Ho va fer des del Comitè de Delegats que he esmentat i va proposar dues iniciatives que han resultat importants. La primera va ser finançar un any d'estada a l'estranger a aquells metges de plantilla que estiguessin decidits a millorar la seva formació, a través d'un projecte de recerca o innovació, amb la idea que, en retornar al nostre país, fossin capaços d'aplicar aquest coneixement al mateix Hospital Clínic, alhora que a través d'aquest exercici n'afavorien la seva internacionalització. La segona iniciativa consistia a pagar un any addicional de contracte als metges residents perquè poguessin iniciar-se en la recerca, i, si fos possible, iniciessin el projecte de tesis doctoral. Era impensable, en aquell temps, que l'administració de l'hospital acceptés aquesta despesa. Però els metges, en ple debat per un conveni laboral, van incorporar la renúncia a un percentatge del seu propi sou perquè aquestes accions es poguessin dur a terme. El doctor Joan Rodés fou un dels promotors d'aquesta decisió. Estava ben convençut que la incorporació de talent i l'impuls a la innovació i la recerca eren els pilars del futur de l'Hospital.

El projecte avança. La Unitat de Fetge esdevé ja un referent. Altres professionals de l'hospital s'emmirallen en la iniciativa d'en Joan Rodés i els seus companys. El doctor Joan Rodés aprofita aquesta embranzida no sols per renovar l'Hospital, sinó també per apropar-se a alguns organismes de recerca a Madrid —els diners són a Madrid, em deia— com l'incipient FIS, on contribueix al disseny d'una política de recerca en l'àmbit sanitari, que acaba per beneficiar i molt —i no només— a un hospital competitiu com el Clínic.

L'any 1985 crea, amb altres investigadors, la Fundació Clínic per a la Recerca Biomèdica, amb l'ànim de donar la màxima facilitat a la sol·licitud de projectes competitius, la seva gestió i justificació, i crear el canemàs adequat per a la pràctica d'assaigs clínics suportats per la indústria farmacèutica. En poc temps, la Fundació esdevé un ens útil, imprescindible, per als investigadors clínics.

Als anys vuitanta es va plantejar un debat conceptual. La recerca que es podia impulsar des de l'hospital, era clínica, de base epidemiològica, estudiava cohorts, rebia suport d'algunes especialitats mèdiques com la immunologia, la bioquímica, la microbiologia i l'anatomia patològica. Però la irrupció en el camp de la ciència de la biologia molecular, i més tard, de les òmiques, plantejava nous reptes. Entrem en un terreny de molta més complexitat i es comença a parlar de la medicina traslacional que exigeix posar sota un mateix aixopluc investigadors bàsics i clínics, amb la idea d'implicar la recerca bàsica en la resolució de problemes clínics. Es tractava de respondre la pregunta des d'un vessant còmplice, sabent que en medicina, la ciència biomèdica es fa la pregunta capçalera del llit del malalt.

És aleshores, quan el doctor Rodés promou la creació de l'Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer (IDIBAPS), on aplega investigadors acreditats de l'Hospital Clínic, de la Universitat de Barcelona, del Consell Superior d'Investigacions Científiques i més endavant de la Fundació ICREA, del Instituto de Salud Carlos III, i investigadors contractats pel mateix IDIBAPS. Aquest institut vol entroncar amb aquell Institut de Fisiologia que August Pi i Sunyer i altres professors de la Universitat de Barcelona construeixen a principis del segle xx. El doctor Joan Rodés va estar al davant de l'IDIBAPS fins a l'any 2003, quan, en plena crisi hospitalària, va considerar que per seguir el model assistencial de qualitat, amb bona docència i recerca d'excel·lència, era necessari que assumís la direcció general de l'Hospital Clínic.

El pensament del doctor Joan Rodes en l'àmbit biomèdic i en especial pel que fa a la recerca no sols ha influït a Catalunya. Arreu de l'Estat espanyol, metges i investigadors s'emmirallen en les seves propostes. És una referència nacional i internacional.

El doctor Joan Rodés ha estat un home generós, un líder, abocat de ple a una medicina social de qualitat. Ha esmerçat una part considerable de la seva vida, a fer possible la millor recerca en medicina, aquí i arreu, amb el convenciment que el progrés de la medicina va molt lligat als avenços de la recerca i la innovació. Ha ocupat màximes responsabilitats a l'Hospital Clínic, ha estat catedràtic de medicina a la Universitat de Barcelona, i guardonat amb el Premi Nacional de Recerca, la Creu de Sant Jordi i la Medalla d'Or de la Generalitat, entre altres múltiples distincions. Crec que ens honora que hagi estat membre actiu de l'Institut d'Estudis Catalans.

He fet un breu resum de la seva trajectòria. No tinc cap dubte que la figura del doctor Joan Rodes s'engrandirà amb el temps i serà considerat com una de les personalitats majors de la medicina catalana a la segona meitat del segle XX. Tanmateix, la seva absència no sols serà rellevant per a l'Hospital Clínic, per a la Universitat de Barcelona i per a l'IDIBAPS, sinó per a tota la medicina i la ciència catalana.

Text llegit pel senyor Ramon Gomis de Barbarà en el Ple del dia 19 de gener de 2017

Xavier Roselló i Molinari

(3.8.1948 - 10.9.2016)

El 10 de setembre passat ens deixà sobtadament, a l'edat de seixanta-vuit anys, Xavier Roselló i Molinari, qui havia estat membre de la Secció de Ciències i Tecnologia de l'Institut des del febrer de 2005, en l'especialitat de transport dins l'àrea d'enginyeria industrial. La seva sobtada mort ha deixat un dolorós buit en el seu entorn familiar i professional i en el nombrós cercle d'amistats.

En l'entorn familiar, va assumir el paper de fill gran a la mort del seu pare als cinquanta-set anys, quan ell en tenia vint-i-cinc i el petit dels seus cinc germans en tenia onze. Va posar per sobre d'interessos personals el bé de la família, mare i germans més joves, sense que això fos impediment per ser proper, divertit, amic de la gresca, per xerrar de tot, per riure i per compartir tot el que sabia sense ser mai alligador.

La vida d'en Xavier ha estat marcada per grans passions: passió per les llengües, passió per la seva feina —el món del transport públic—, passió pels viatges i la descoberta del món i, projectada sobre totes elles, la seva gran estimació vers el país.

Entenia les llengües com a interpretacions del món fetes en els diferents llocs, i això l'esperonava a passejar-se per la geografia i conèixer la seva gent. A Catalunya, es delia

per identificar amb precisió les diferents parles locals. La seva afició a l'excursionisme el va portar a descobrir els subtils canvis en la manera de dir les coses, gairebé diria que d'un poble a l'altre. En els darrers trenta anys va procedir a un aprenentatge continuat i sistemàtic del llatí, amb reunions periòdiques amb un grup d'amics i sota el mestratge d'Agustí Espriu. Aquest coneixement li permetia apreciar vincles profunds entre moltes de les llengües europees actuals. Bon coneixedor del francès i l'anglès, havia fet incursions en moltes de les altres. Darrerament s'havia endinsat en l'estudi de l'italià i preveia d'iniciar-se en el de l'àrab. El seu domini del català i el llatí li permeteren el de l'occità, la llengua dels trobadors.

La feina va ser l'altra gran passió seva. Tenia dues titulacions universitàries: la de doctor enginyer industrial per la Universitat Politècnica de Catalunya, i la de llicenciat en ciències econòmiques per la Universitat de Barcelona. L'interès pel transport públic l'havia captivat fins i tot abans d'accedir a la universitat, i la seva tesi doctoral (*Dos algorismes heurístics per al disseny d'una xarxa d'autobusos i llur assignació a les línies*), ja s'hi referia de ple, com també s'hi referí el seu discurs de presentació com a membre de l'Institut (*El procés d'integració tarifària del transport públic a la regió metropolitana de Barcelona*).

El seu perfil professional ha estat molt centrat en l'Administració pública. Després de dirigir durant dos anys el Servei de Planejament i Estudis en la Direcció General de Ports i Transports de la Generalitat de Catalunya, fou director tècnic adjunt de l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM). En aquest càrrec participà en les grans línies d'acció desenvolupades pel consorci, tot participant, a més, en les propostes de denominació de les estacions, parades i línies de transport, on vetllà (amb la col·laboració de Josep Moran, director de l'Oficina d'Onomàstica de la Secció Filològica de l'Institut) per la idoneïtat i propietat del nom, així com per la coherència global del sistema. El seu coneixement de llengües el portà a exercir la representació de l'ATM en organismes internacionals i en projectes europeus, circumstància que va fer que col·loquialment se'l conegués, per part dels companys de l'ATM, com a ministre d'Exteriors.

Treballà, també, en altres entitats públiques, com ara la Gerència de Protecció Civil (Mossos d'Esquadra); la Direcció General de Transports de la Generalitat, l'Institut Provincial d'Urbanisme de la Diputació Provincial de Barcelona i, finalment, també participà en la Comissió Gestora de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, on col·laborà en la redacció del Pla d'Ordenació, per al qual desenvolupà models urbanístics de localització residencial i de transport de viatgers.

Feu esporàdicament incursions en l'àmbit de l'empresa privada. Com a cap de la Divisió Industrial d' AIS (Aplicaciones de Inteligencia Artificial), dirigí el desenvolupament

del Sistema Expert d'Ajut a la Programació Esportiva dels Jocs Paralímpics, encomanat pel COOB'92, i, amb l'empresa Advanced Logistics Group, desenvolupà el projecte «Ajut a la programació del transport de viatgers a la demanda», que tenia per objecte la gestió de la demanda de transport de persones amb mobilitat reduïda severa.

Paral·lelament a la seva activitat professional com a enginyer, va mantenir una activitat acadèmica a la Universitat Politècnica de Catalunya com a professor associat en diversos departaments. La llengua no va ser aliena a aquesta activitat acadèmica. Dirigí la tesi doctoral *SONDES: Sistema generador d'alternatives similars ortogràficament o fonèticament a una cadena textual*, i coordinà el programa de doctorat interdisciplinari Formalització del llenguatge natural, que tenia per objecte l'aplicació d'eines estadístiques, lògiques i informàtiques per facilitar el procés automàtic del llenguatge natural.

Dos dies abans de la seva mort el vaig trobar quan sortia del Palau de Pedralbes, on havia assistit a la reunió de la Taula Estratègica Catalana del Corredor Mediterrani, preàmbul de la recent cimera dels governs català i valencià per impulsar aquest corredor. En Xavier estava eufòric, tant pel que s'hi havia debatut com pel fet que era el primer cop que el convocaven com a economista i no com a enginyer industrial (tot i que em va reconèixer que la manera de fer, basada en l'aplicació de l'estadística, era la mateixa per als uns i els altres).

La seva mort prematura li ha impedit, entre moltes altres coses, viure la realització indubtable d'aquest corredor, que haurà estat aconseguit amb l'esforç i l'entusiasme de persones com ell. També li ha impedit viure les darreres passes vers la independència del seu país que tant va estimar. Que descansi en pau.

Text llegit pel senyor Joaquim Agulló i Batlle en el Ple del dia 29 de setembre de 2016

Pere Verdaguer i Juanola

(9.4.1929 - 1.2.2017)

Pere Verdaguer i Juanola —el nostre intel-

lectual del Nord— moria la matinada del dia 1 de febrer a Perpinyà a l'edat de vuitanta-set anys. Era membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans des de 1993.

Amb el seu traspàs, el nostre país, la nostra llengua i la nostra cultura han perdut un dels referents més insignes de la catalanitat del Nord. En la seva llarga i fecunda trajectòria com a ensenyant, escriptor, investigador i activista, Pere Verdaguer es convertí en l'intel·lectual català que es proposà com a missió personal i moral el deure de propiciar alhora la recuperació de la llengua i de les senyes d'identitat de la Catalunya del Nord i l'aproximació i connexió entre la Catalunya del Nord i la resta dels Països Catalans.

Pere Verdaguer havia nascut a Banyoles el 1929, fill de Miquel i Josefina. La seva família, pagesos humils i de tendències republicanes, hagué d'emprende el camí de l'exili el 1939 en el moment de la Retirada. La família s'establí primer a l'Illa, a la vall de la Tet, i més tard, a Perpinyà. El 1957 es casà amb Gineta Bernard, amb qui tingué dos fills, en Miquel i la Mireia. Com tants altres exiliats catalans, Pere Verdaguer va escriure anys després els seus records de l'exode a *Pàgines d'un exili ordinari* (2002). Als seus pares, ja grans, dedicà un altre llibre memorable: *Crepuscles* (1986).

El període de formació de Verdaguer resseguí el periple vital de la família: des de l'escola, primer en castellà als «Hermanos», i l'escola en català de la República a Banyoles, fins a l'escola en francès de la République del Maréchal Pétain als anys quaranta, i, des de casa, els cursos a distància de la famosa «École universelle», que li estimularen la curiositat per les lletres, les llengües, la ciència i la història. Al liceu seguí primer el batxillerat de filosofia i després el científic. I a la Universitat de Montpeller cursà els estudis superiors.

Com a ensenyant, començà la seva carrera com a professor d'institut a diferents poblacions: Ribesaltes, Port Vendres, Elna. Finalment ingressà a la Universitat de Perpinyà com a professor de llengua i literatura catalanes fins a la seva jubilació, el 1994.

La recuperació i l'ensenyament del català a l'escola el preocupà i l'ocupà des dels anys seixanta, i a tal fi preparà diferents manuals: en francès, com *Cours de langue catalane* (1974, editat encara) o *Histoire de la littérature catalane* (1981), i també en català, com *Poesia rossellonesa del segle XX* (1968), *Fabulistes rossellonesos* (1973) i *Lectures escollides rosselloneses* (1979).

La seva primera incursió en la creació literària en català es remunta a la participació en els Jocs Florals de Perpinyà del 1952 i als de Tolosa del 1953, on feu coneixença dels que serien grans amics: Jordi Pere Cerdà i Francesc Català. Des d'aleshores, la seva inquietud literària començà a expressar-se a través de diversos gèneres. Com a novel·lista, destaca la seva dedicació inicial a la ciència-ficció, amb obres anticipadores de temes com la màquina del temps (*El cronomòbil*, 1966), la genètica (*El mirall de protozous*, 1968), la criogenització i el clonatge humà (*Nadina bis*, 1981), les manipulacions a través de la biologia molecular (*L'altra ribera*, 1982), les nanotecnologies (*Quaranta-sis quilos d'aigua*, 1983), les modificacions ondulatòries (*Àxon*, 1985), les ruptures espaciotemporals (*La dent de coral*, 1985) o els encontres d'àliens (*Arc de Sant-Martí*, 1992). També va publicar obres de narrativa breu, de prosa poètica i de teatre, així com la traducció al francès (juntament amb Bernat Lesfargues) de *La plaça del diamant*.

Ara bé, hi ha dues altres facetes de la seva trajectòria que mereixen ser especialment destacades. Una és la de Pere Verdaguer filòleg, especialment dedicat a la recuperació i la normalització del català septentrional com a gran dialecte del català. L'altra és el de Pere Verdaguer activista i pancatalanista, compromès de sempre amb la recuperació de la catalanitat de la Catalunya del Nord.

Com a filòleg, i a part dels manuals preparats com a eines didàctiques per a l'ensenyament de la llengua i la literatura catalanes, Pere Verdaguer dedicà gran atenció a la fixació de les varietats pròpies del dialecte sovint anomenat *rossellonès*. Publica *El català al Rosselló* (1974), *Diccionari de renecs i paraulotes* (1999) i, el 2002, la que és sens dubte la seva obra de referència en matèria de lèxic septentrional, el *Diccionari rossellonès*. Verdaguer investigà la llengua, però alhora emprèn una continuada tasca de divulgació en dues direccions. D'una banda, prepara obres en francès per als francoparlants: *Connaissiez-vous le catalan* (1974), *Le catalan et le français comparés* (1976), *Le catalan et le français. Études de vocabulaire* (1980). I, d'altra banda, manté durant anys col·laboracions periodístiques sobre llengua, que s'estenen des de les columnes en català al *Midi Libre* de Montpeller fins a les de *L'Indépendant* de Perpinyà.

Pel que fa al seu activisme cívic pancatalanista, Pere Verdaguer impulsà i despleguà iniciatives de gran calat, tant en la recuperació de les senyes d'identitat catalanes de la Catalunya del Nord com en la voluntat de facilitar les interrelacions entre el nord i el sud

dels Països Catalans. Participà molt activament en la fundació el 1960 i en les activitats del Grup Rossellonès d'Estudis Catalans (GREC), impulsor de l'ensenyament del català, de l'adopció de les normes de l'IEC, de la promoció de l'ús del català, etc., iniciatives que es difonien a través del seu butlletí *Sant Joan i Barres* (en referència al patró de Perpinyà i a les quatre barres). Verdaguer fou secretari general del Grup durant anys. La iniciativa de més rellevància històrica que Verdaguer i el Grup impulsaren fou sens dubte la creació el 1969 de la Universitat Catalana d'Estiu (UCE), celebrada anualment fins avui a Prada del Conflent, una de les institucions culturals més representativa de la plasmació de l'ideal fusterià d'unitat en la diversitat dels Països Catalans. En la seva voluntat de connexió entre el nord i el sud, Pere Verdaguer desplegà també una intensa activitat periodística en diverses publicacions de Catalunya, començant a col·laborar a *TeleEstel* a finals dels seixanta; després, a *Serra d'Or*, i al diari *Avui* durant més de deu anys (1989-2000), entre d'altres.

Entre els reconeixements públics de l'exemplar trajectòria de Pere Verdaguer, hem de mencionar: la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya (1983), el Premi Carles Rahola d'Assaig (1992), els homenatges diversos a la UCE i el desembre a la Casa dels Països Catalans de la Universitat de Perpinyà, i la Medalla d'Or de la Vila de Perpinyà (2016).

El divendres 3 de febrer, les despulles de Pere Verdaguer rebien el comiat d'una nombrosa gernació de catalans i catalanes del nord i del sud al crematori de Perpinyà, que li retien el darrer homenatge. El seu fèretre era cobert per una bandera estelada. En la seva emotiva intervenció en la cerimònia de comiat, Miquela Valls va resumir de manera magistral el llegat i la rellevància del pas de Pere Verdaguer per la Catalunya del Nord amb aquestes paraules: «Tothom qui en aquesta terra catalana del Nord té alguna consciència catalana ho deu poc o molt a en Pere Verdaguer».

Text llegit pel senyor Josep Gifreu i Pinsach en el Ple del dia 16 de febrer de 2017

Nòmina de membres

Membres numeraris

Montserrat Agudé i Porres	Nicolau Dols i Salas
Enoch Albertí Rovira	Josep Domingo Ferrer
Ferran Arasa i Gil	Martí Domínguez Romero
Ignasi J. Baiges i Jardí	Joan Egea i Fernández
Damià Barceló i Cullerés	Manuel Esteller Badosa
Josep Lluís Barona Vilar	M. Teresa Estrach i Panella
Ramon Bartrons i Bach	Antoni Ferrando i Francès
Bonaventura Bassegoda i Hugas	Lluís Ferrer i Caubet
Xavier Bellés i Ros	Francesc Fontbona i de Vallescar
Vicenç Beltran i Pepió	Antoni Josep Furió i Diego
Jaume Bertranpetit i Busquets	Jordi Galí i Garreta
Josep Vicent Boira i Maiques	José Enrique Gargallo Gil
Xavier Bonfill i Cosp	Joaquim Gosálbez i Noguera
August Bover Font	Albert Gras Martí
Lluís Cabrera Pérez	Josep Maria Gregori i Cifré
Oriol Camps i Giralt	Joan Grimalt i Obrador
Miquel Canals i Artigas	Roderic Guigó i Serra
Salvador Cardús i Ros	Jaume Guillamet Lloveras
Albert Carreras de Odrizola	Enric Guinot i Rodríguez
Joaquim Casal i Fàbrega	Lluís Jofre i Roca
Alícia Casals i Gelpí	Joan Jofre i Torroella
Jaume Casals i Pons	David Jou i Mirabent
Jordi Casanova i Roca	Lluís Jou i Mirabent
Jordi Casassas i Ymbert	Joan Ramon Laporte i Roselló
Andreu Casero Ripollés	Josep Enric Llebot Rabagliati
Bonaventura Clotet Sala	Jordi Lleonart i Aliberas
Rafael Cornudella i Carré	Guillem López Casasnovas
Jordi Corominas i Dulcet	Ramon López de Mántaras i Badia
Maria Corominas i Piulats	Mercè Lorente i Casafont
Josepa Cucó i Giner	Isidor Marí i Mayans
Maria Josep Cuenca Ordinyana	Josep Martines Peres
Núria de Dalmasas i Balañà (<i>pas a super-</i> <i>numerària el 16.2.2017</i>)	Tomàs Martínez Romero

Joan Mas i Vives
Marc Mayer i Olivé
Jaume Mensa i Valls
Concepció Mir i Curcó
Jaume Miranda i Canals
Tomàs de Montagut Estragués
Brauli Montoya Abat
Josep M. Nadal i Farreras
Gabriel Navarro i Ortega
Oriol Nel·lo i Colom
Joan Nogué i Font
Josep Maria Nolla i Brufau
Josep Olesti i Vila
Josep Peñuelas i Reixach
Juli Peretó i Magraner
Manuel Pérez Saldanya
Joan Peytaví Deixona
Ramon Pinyol i Torrents
Lluís B. Polanco i Roig
Damià Pons i Pons
Miquel Àngel Pradilla Cardona
Pere Puigdomènec i Rosell
Enric Pujol i Casademont
Joaquim M. Puyal i Ortiga
Pere J. Quetglas i Nicolau
Ferran Requejo i Coll
Jaume Reventós Puigjaner
Carles-Enric Riba i Campos

Membres emèrits

Joaquim Agulló i Batlle
Salvador Alegret i Sanromà
Josep Amat i Girbau
Gabriel Amengual Coll

Gemma Rigau i Oliver
Pere Roca i Fabregat
Antoni Roca Rosell
Albert Rossich i Estragó
Flocel Sabaté i Curull
Ferran Sagarra i Trias
Jordi Salas-Salvadó
Roser Salicrú i Lluç
Josep Samitier Martí
Joan Sanmartí Grego
Marta Sanz-Solé
Mila Segarra i Neira
Joana Maria Seguí Pons
Francesca S. Segura Beltrán
Màrius Serra i Roig
David Serrat i Congost
Antoni Simon i Tarrés
Ramon Sistac i Vicén
Joan de Solà-Morales i Rubió
Narcís Soler i Masferrer
Rolf Tarrach Siegel
Carme Torras i Genís
Joan Vallès i Xirau
Mariàngela Vilallonga Vives
Joan Viñas i Salas
Carles Viver i Pi Sunyer
Xavier Vives i Torrents

Joan A. Argenter i Giralt
Enric Argullol i Murgadas
Joaquim Arnau Querol
Francesc Asensi i Botet

Albert Balcells i González	Carles A. Gasòliba i Böhm
Xavier Barral i Altet	Josep Gifreu i Pinsach
Carles Bas i Peired	Salvador Giner de San Julián
Pilar Bayer i Isant	Joan Girbau i Badó
Joan Becat i Rajaut	Ramon Gomis de Barbarà
Ernest Belenguier i Cebrià	Josep González-Agàpito i Granell
Eduard Bonet i Guinó	Pilar González Duarte
Dolors Bramon i Planas	Francesc González i Sastre
Josep M. Bricall i Masip	Carme Gràcia i Beneyto
M. Teresa Cabré i Castellví	Ricard Guerrero i Moreno
Jaume Cabré i Fabré	Joan Josep Guinovart i Cirera
Anna Cabré i Pla	Josep Guitart i Duran
Josep M. Casasús i Guri	Albert G. Hauf i Valls
Manuel Castellet i Solanas	Albert Jané i Riera
Josep Castells i Guardiola	Manuel Jorba i Jorba
Antoni Joan Colom Cañellas	Ramon Lapiedra i Civera
Germà Colón Domènech	Àngel Llàcer i Escorihuela
Jacint Corbella i Corbella	Xavier Llimona i Pagès
Jordi Cots i Moner	Pere Lluís Font
Josep M. Domènech i Mateu	Joaquim Mallafrè i Gavallda
Eulàlia Duran i Grau	Abel Mariné i Font
Mercè Durfort i Coll	Joan Martí i Castell
Romà Escalas i Llimona	Andreu Mas-Colell
Marta Estrada i Miyares	Josep Massot i Muntaner
Joan Estruch i Gibert	Àngel Messeguer i Peypoch
Gaspar Feliu i Montfort	Joan-Francesc Mira i Casterà
Gabriel Ferraté i Pascual	Joan Miralles i Monserrat
M. Teresa Ferrer i Mallol († 4.3.2017)	Isidre Molas i Batllori
Ramon Folch i Guillèn	Aina Moll i Marquès
Josep M. Font i Rius	Miquel de Moragas i Spà
Màrius Foz i Sala	Josep Moran i Ocerinjuregui
Octavi Fullat i Genís	Josep M. Muntaner i Pasqual († 27.4.2017)
Maria Dolors Garcia Ramon	Antoni Olivé i Ramon
Lluís Garcia i Sevilla	Jaume Pagès Fita
Jesús Andrés García Sevilla	Josep M. Panareda Clopés
Joaquim Garriga i Riera	Ramon Parés i Farràs

Vicent Pascual Granell
Àngels Pascual de Sans
Josep Perarnau i Espelt
Josep Piera i Rubio
Vicent Pitarch i Almela
Antoni Pladevall i Font
Jaume Porta i Casanellas
Jaume de Puig i Oliver
Joaquim Rafel i Fontanals
Josep-Enric Rebés i Solé
Antoni Riera i Melis
Santiago Riera i Tuèbols
Encarna Roca i Trias
Joan Rodés i Teixidor († 10.1.2017)
Joandomènec Ros i Aragonès
Xavier Roselló i Molinari († 10.9.2016)
Vicenç M. Rosselló i Verger
Xavier Rubert de Ventós
Josep Maria Salrach i Marés

Pere Santanach i Prat
Francesc Serra i Mestres
Eva Serra i Puig
Antoni Serra i Ramoneda
Carles Solà i Ferrando
Joan Antoni Solans i Huguet
Carlota Solé i Puig
Jaume Terradas i Serra
Josep-Maria Terricabras i Nogueras
Ricard Torrents i Bertrana
Josep Vallverdú i Aixalà
Josep Vaquer i Timoner
Joan Veny i Clar
Pere Verdaguer i Juanola († 1.2.2017)
Josep Vigo i Bonada
Joan Vilà-Valentí
Miquel Vilardell i Tarrés
Jordi Vives i Puiggròs

Membres corresponents

Cosme Aguiló Adrover
Josep Amengual i Batle
Robert Archer
Francesc Badia Gomis
Francesc Ballone
Isidre Bartumeu Martínez
Alà Baylac-Ferrer
Joan Beltran i Cavaller
Thomas Noël Bisson
Carles Boix i Serra
Anthony Bonner
Denise Boyer
Martina Camiade

Efrem Compte i Roux
Michel Contini
Jordi Joaquim Costa i Costa
Dominique de Courcelles
Juan de Dalmau Mommertz
Michel Delseny
Georges Fabre
Kálmán Faluba
Paul Freedman
Joan Genescà i Llongueras
Gonzalo Giribet
Manuel González González
Maria Grossmann

Montserrat Guibernau i Berdun
Christian Guilleré
Joseph Gulsoy
Gonzalo Halffter Salas
Jocelyn N. Hillgarth
Nikolas Jaspert
Simon Keay
Georg Kremnitz
Christer Laurén
Gabriel Llompart i Moragues
Antoni Lloret i Orriols
Joan F. López Casanovas
Henry de Lumley-Woodyear
Adélio Alcino Sampaio Castro Machado
Joan Massagué i Solé
Federico Mayor Zaragoza
Jordi Mir i Parache
Ambler H. Moss
Carlos Ulises Moulines Castellví
José María Murià Rouret
Olimpio Musso
Bob de Nijs
Antoni Nughes
Alexandre Olivar i Daydí
José Antonio Pascual Rodríguez
Àngel Pellicer i Garrido

Norberto Piccinini
F. Xavier Pi-Sunyer
Olivier Poisson
Paul Preston
Josep Quer i Villanueva
Artur Quintana i Font
Jorge-Óscar Rabassa
Lídia Rabassa Areny
Philip D. Rasico
Enric Ribes i Marí
Claude Roux
Xavier Sáez-Llorens
José Sarukhán Kermez
Beatrice Schmid
Borís Pàvlovitx Sobolev
Giuseppe Tavani
Antoni Torre
Eliseu Trenc i Ballester
Andrés Urrutia Badiola
Miquela Valls
Jill Rosemary Webster
Max Woodfield Wheeler
Curt Wittlin
Alan Yates
Marie Claire Zimmermann
Michel Zimmermann

III. Les seccions

L'Institut d'Estudis Catalans és format per les cinc seccions següents: Secció Històrico-Arqueològica (SHA), Secció de Ciències Biològiques (SECCB), Secció de Ciències i Tecnologia (SECCT), Secció Filològica (SF) i Secció de Filosofia i Ciències Socials (SFCS), integrades per membres numeraris, emèrits, supernumeraris i corresponents.

Els membres numeraris i els emèrits constitueixen el Ple de l'Institut, del qual també formen part els presidents de les societats filials.

Els membres numeraris són els que, elegits pel Ple, tenen tots els drets i les obligacions que estableixen els Estatuts. Els membres emèrits són els que, havent estat membres numeraris, per raó d'edat són exonerats de les obligacions corporatives.

Els membres corresponents col·laboren en les tasques científiques de l'Institut i no participen en els òrgans de govern.

<i>Any/membres</i>	<i>SHA</i>	<i>SECCB</i>	<i>SECCT</i>	<i>SF</i>	<i>SFCS</i>	<i>Total</i>
2012						
Numeraris	22	25	25	26	27	125
Emèrits	16	10	11	11	20	68
Corresponents	20	10	8	24	4	66
						259
2017						
Numeraris	25	24	24	22	23	118
Emèrits	19	23	20	17	33	112
Corresponents	19	11	7	29	12	78
						308

Secció Històrico-Arqueològica

Crònica

La Secció Històrico-Arqueològica (SHA) té actualment vint-i-cinc membres numeraris, dinou membres emèrits i dinou membres corresponents.

Han estat nomenats nous membres numeraris Bonaventura Bassegoda i Hugas, Rafael Cornudella i Carré, Josep Maria Gregori i Cifré, Josep Maria Nolla i Brufau i Roser Salicrú i Lluch, i han passat a la condició d'emèrits Xavier Barral i Altet, Ernest Belenguer i Cebrià i Carme Gràcia Beneyto. Núria de Dalmasas i Balaña ha passat a la condició de supernumerària a causa d'una greu malaltia que li impedeix complir amb les obligacions de membre numerària.

La Secció ha hagut de lamentar el traspàs de M. Teresa Ferrer i Mallol.

Actes acadèmics

El dia 20 d'octubre, Flocel Sabaté pronuncià el seu discurs d'ingrés a la Secció: «Percepció i identificació dels catalans a l'edat mitjana».

Els dies 26, 27 i 28 d'octubre es va celebrar el congrés *Ferran II i la Corona d'Aragó*, en què participaren vint ponents de reconeguda trajectòria investigadora.

El dia 17 de novembre, Pere Casanellas, president de la Societat Catalana d'Estudis Hebraics, presentà un informe

les activitats de la societat filial que presideix en una reunió ordinària de la Secció.

El dia 15 de desembre, en una reunió de la Secció, Eva Serra feu una presentació sobre l'estat del projecte «Llibres de matrícula de les insaculacions (Llibres de l'ànima) de la ciutat de Barcelona (1498-1713)», del qual és directora.

El dia 15 de març es va celebrar un acte en record del pare Gregori Estrada, membre traspassat de la Secció Històrico-Arqueològica, organitzat per les Trobades d'Animadors de Cant per a la Litúrgia de Montserrat amb la col·laboració de l'IEC.

El dia 30 de març tingué lloc una jornada en record de Josep Puig i Cadafalch amb motiu de l'Any Puig i Cadafalch. Entre altres persones hi intervingueren Albert Balcells, Enric Pujol i Josep Massot. L'acte va incloure la presentació de la publicació *L'arquitectura cristiana preromànica a Catalunya*, llibre inèdit de Puig i Cadafalch.

El dia 4 d'abril tingué lloc a la seu de l'IEC la presentació del llibre *Testimonis de la Catalunya contemporània (1875-1986)*, d'Albert Balcells.

Durant el mes de maig, es van celebrar tres jornades amb motiu de la commemoració del centenari del naixement de Joan Reglà i de Joan Mercader,

dos dels historiadors més destacats de la historiografia del segle xx. El 8 de maig tingué lloc a Barcelona la jornada dedicada a Joan Reglà, en què va intervenir, entre d'altres, Ernest Belenguier. La taula rodona dedicada a Joan Mercader, que fou membre corresponent de la Secció, es va celebrar el 10 de maig, també a Barcelona. Posteriorment, el 16 de maig, es va dur a terme una segona jornada d'homenatge a Joan Reglà a la Universitat de València, en què participaren Antoni Furió i altres professors d'aquesta mateixa universitat.

El dia 8 de juny, Albert Balcells presentà una comunicació científica titulada «Els membres de l'IEC i la política fins a 1939», en la reunió de la Secció.

Propostes a les autoritats (després d'un debat intern)

En la reunió de la Secció del dia 1 de juny de 2017, es va aprovar l'adhesió a la «Declaració sobre el futur de l'ensenyament de la llengua i la literatura als centres d'educació secundària de Catalunya», que promogué la Coordinadora d'Estudis de Filologia Catalana.

Premis i distincions

Diversos membres de la Secció han estat distingits o guardonats:

Jordi Casassas va ser honorat amb el 37è Premi Carles Rahola d'assaig pel llibre *La voluntat i la quimera*.

Miquel de Crusafont, president de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, va ser distingit amb la Creu de Sant Jordi per la seva obra d'estudi i difusió de les monedes i la seva circulació en els territoris de l'antiga Corona catalanoaragonesa, traduïda en més d'una vintena de llibres i en centenars d'articles sobre la matèria.

Antoni Simon fou guardonat amb el XXII Premi Ferran Soldevila amb l'obra *Llengua i política a la Catalunya del segle xvii, Alexandre Ros i Gomar (1604-1656)*, que li va ser lliurat el dia 14 de juny a l'Auditori del Museu Marítim de Barcelona.

M. Teresa Ferrer (1940-2017) rebé el Premi d'Honor Extraordinari a títol pòstum, en el lliurament del XXXII Premi Ferran Soldevila, atorgat per la Fundació Congrés de Cultura Catalana, que tingué lloc al Museu Marítim de Barcelona, el 14 de juny de 2017.

Comissions i representacions

En la reunió del dia 11 de maig de 2017, la Secció va acordar nomenar el senyor Joan Sanmartí representant de l'SHA a la Comissió de la Terminologia Científica i Tècnica de l'IEC.

El senyor Josep Massot ha estat nomenat representant de l'SHA al Fons Noguera, en substitució de la senyora M. Teresa Ferrer, en el moment que traspassà.

Membres

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Ferran Arasa i Gil	18.1.2016 Arqueologia
Ignasi J. Baiges i Jardí	18.1.2016 Història medieval, paleografia i diplomàtica
Albert Balcells i González	21.11.1986; emèrit des del 29.5.2010 Història contemporània, social i política de Catalunya
Xavier Barral i Altet	18.12.1992; emèrit des del 15.1.2017 Història de l'art antic i medieval
Bonaventura Bassegoda i Hugas	8.6.2017 Història de l'art
Ernest Belenguer i Cebrià	17.3.2014; emèrit des del 13.12.2016 Història moderna
Vicenç Beltran i Pepió	13.12.2010 Filologia romànica
Dolors Bramon i Planas*	27.2.2012; emèrita des del 31.12.2013 Filologia semítica
Jordi Casassas i Ymbert	27.2.2012 Història contemporània
Rafael Cornudella i Carré	8.6.2017 Història de l'art

* Fou membre corresponent d'aquesta Secció des del 17.6.1996 fins al 27.2.2012.

Núria de Dalmases i Balañà	17.6.1996; supernumerària des del 16.2.2017 Història de l'art medieval
Eulàlia Duran i Grau	7.5.1990; emèrita des del 2.4.2004 Història i literatura catalana a l'època moderna
Romà Escalas i Llimona	17.6.2002; emèrit des del 5.7.2015 Musicologia
Gaspar Feliu i Montfort	26.2.2007; emèrit des del 18.4.2012 Història medieval (alta edat mitjana)
M. Teresa Ferrer i Mallol	18.12.1992; emèrita des del 25.8.2010 († 4.3.2017) Història medieval (baixa edat mitjana)
Josep M. Font i Rius	26.6.1970; emèrit des del 5.6.1989 Història del dret
Francesc Fontbona i de Vallescar	18.12.1992 Història de l'art modern
Antoni Josep Furió i Diego	2.3.2015 Història medieval
Joaquim Garriga i Riera	17.6.2002; emèrit des del 17.8.2015 Història de l'art dels segles XVI-XVIII
Carme Gràcia Beneyto	17.12.2001; emèrita des del 29.5.2017 Història de l'art
Josep Maria Gregori i Cifré	8.6.2017 Musicologia

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Enric Guinot i Rodríguez	17.12.2001 Història rural medieval
Josep Guitart i Duran	7.5.1990; emèrit des del 14.2.2016 Arqueologia
Albert G. Hauf i Valls	1.2.1991; emèrit des del 8.1.2008 Història de la literatura, edició de textos medievals i espiritualitat medieval
Manuel Jorba i Jorba	7.4.2003; emèrit des del 9.5.2012 Història de la literatura del segle XIX
Tomàs Martínez Romero	7.4.2003 Història de la literatura de l'edat mitjana
Joan Mas i Vives	25.2.2008 Història de la literatura (s. XVI-XIX)
Josep Massot i Muntaner	14.6.1999; emèrit des del 3.11.2011 Història de la literatura i història contemporània
Marc Mayer i Olivé	17.6.1996 Epigrafia, tradició clàssica i història antiga de Catalunya
Concepció Mir i Curcó	18.12.1992 Història sociopolítica contemporània
Tomàs de Montagut Estragués	17.12.2001 Història del dret
Josep Maria Nolla i Brufau	8.6.2017 Arqueologia

Ramon Pinyol i Torrents	17.3.2014 Història de la literatura catalana contemporània
Antoni Pladevall i Font	7.5.1990; emèrit des de l'11.2.2004 Història eclesiàstica i història de l'art
Damià Pons i Pons*	2.3.2015 Assagística
Enric Pujol i Casademont	18.1.2016 Història moderna i contemporània
Antoni Riera i Melis	17.6.1996; emèrit des de l'1.12.2014 Història social de l'edat mitjana
Santiago Riera i Tuèbols	17.6.2002; emèrit des del 18.5.2005 Història de la ciència i de la tècnica
Albert Rossich i Estragó	17.3.2014 Literatura catalana de l'edat moderna i del segle XIX
Flocel Sabaté i Curull	2.3.2015 Història medieval
Roser Salicrú i Lluch	8.6.2017 Història medieval
Josep Maria Salrach i Marés	26.2.2007; emèrit des del 8.12.2015 Història medieval (alta edat mitjana)
Joan Sanmartí Grego	26.2.2007 Protohistòria (àrea d'arqueologia)

* Fou membre corresponent de la Secció Filològica des del 25.2.2008 fins al 2.3.2015.

Eva Serra i Puig	17.6.2002; emèrita des del 27.7.2012
	Història moderna
Antoni Simon i Tarrés	26.2.2007
	Història de la historiografia (àrea moderna i contemporània)
Narcís Soler i Masferrer	17.6.1996
	Paleolític i prehistòria
<hr/>	
Membres corresponents*	
Josep Amengual i Batle	13.2.1987
	Història (Palma)
Thomas Noël Bisson	13.2.1987
	Història medieval (Estats Units)
Efrem Compte i Roux	25.2.2008
	Història medieval, paleografia i litúrgia (Estats Units)
Dominique de Courcelles	25.2.2008
	Història de la literatura (França)
Georges Fabre	16.12.1996
	Història romana (França)

* Entre parèntesis consta el país de procedència o residència habitual, i la ciutat, en el cas dels membres procedents de l'Estat espanyol o de l'àmbit d'influència de llengua i cultura catalanes.

Paul Freedman	16.12.1996 Història medieval (Estats Units)
Christian Guilleré	31.3.2008 Història medieval (França)
Jocelyn N. Hillgarth	16.12.1996 Història hispànica i dels Països Catalans (Regne Unit)
Nikolas Jaspert	31.3.2008 Història medieval peninsular (Alemanya)
Simon Keay	16.6.2008 Arqueologia catalana (Regne Unit)
Gabriel Llompart i Moragues	13.2.1987 Religiositat popular (Palma)
Henry de Lumley-Woodyear	16.12.1996 Paleontologia humana (França)
Olimpio Musso	16.12.1996 Filologia grega i llatina (Itàlia)
Alexandre Olivar i Daydí	6.7.1973 Litúrgia (Monistrol de Montserrat)

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA

Olivier Poisson	31.3.2008 Història de l'art (Perpinyà)
Paul Preston	25.2.2008 Història contemporània d'Espanya (Regne Unit)
Eliseu Trenc	16.6.2008 Història de l'art català dels segles XIX i XX (França)
Jill Rosemary Webster	16.12.1996 Història (Canadà)
Michel Zimmermann	16.12.1996 Història cultural (França)

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDENCIA

Secció de Ciències Biològiques

Crònica

La Secció de Ciències Biològiques (SECCB) té vint-i-quatre membres numeraris, vint-i-tres membres emèrits i onze membres corresponents. Les àrees temàtiques que cobreixen llurs especialitats són molt diverses, tant del que podríem dir-ne biologia general (biologia cel·lular, biologia molecular, bioquímica, genètica, antropologia, etc.), com de biologia d'organismes i sistemes (ecologia, entomologia, botànica, micologia, zoologia, etc.), com de ciències de la salut, més diversificades (microbiologia, cardiologia, ciències de la conducta, embriologia humana, endocrinologia, farmacologia, geriatria, hepatologia, immunologia, neurociències, nutrició i bromatologia, pediatria, psiquiatria, toxicologia, veterinària, etcètera).

Han estat nomenats nous membres numeraris Josep Lluís Barona Vilar, Roderic Guigó i Serra i Joan Vallès Xirau.

Han passat a ésser emèrits Ramon Gomis de Barbarà i Joan Josep Guinovart i Cirera.

La Secció ha hagut de lamentar el traspàs de Joan Rodés i Teixidor.

Reunions

La Secció s'ha reunit en nou sessions ordinàries (el 3 d'octubre, el 21 de novembre i el 19 de desembre de 2016, i el 16

de gener, el 20 de febrer, el 20 de març, el 24 d'abril, el 15 de maig i el 19 de juny de 2017). D'aquestes, les dels mesos de novembre, febrer i maig han anat seguides d'una sessió conjunta amb la Secció de Ciències i Tecnologia.

Conferències i discursos de presentació

Durant aquest període s'han presentat sis discursos i tres conferències, que són els següents:

— «Conservació de la biodiversitat vegetal dels Països Catalans: cinc models per resoldre un mateix problema», a càrrec de Cèsar Blanché (3.10.2016).

— Discurs de presentació de Josep Domingo Ferrer (SECCT): «Privadesa en temps de megadades: entre el nihilisme i el fonamentalisme» (21.11.2016).

— Discurs de presentació de M. Teresa Estrach, titulat «Els limfòcits i la pell: una relació d'amor i odi» (19.12.2016).

— «Josep Rodrigo Botet, fundador del Museu Paleontològic de València», a càrrec d'Antoni Zaragoza Hombrados (16.1.2017).

— Discurs de presentació de Martí Domínguez, titulat «L'embolic de Darwin» (20.2.2017).

— Discurs de presentació de Ramon Gomis, titulat: «Nous horitzons en la

història de la *diabetis mellitus*: la recuperació de la cèl·lula beta» (20.3.2017).

— Discurs de presentació de Joan Josep Guinovart, titulat «Una nova visió del paper del glicogen en el cervell» (24.4.2017).

— Discurs de presentació de Jaume Reventós (15.5.2017).

— «La malaltia de Duchenne. Aspectes histopatològics i xarxes europees d'estudi», a càrrec de Marisol Montolio (19.6.2017).

Premis i distincions

Josep Peñuelas va ser nomenat fill adoptiu de Figueres (octubre del 2016). Obtingué la distinció de Highly Cited Scientist per Thomson Reuters (novembre del 2016).

Marta Estrada ha estat nomenada sòcia d'honor de la Societat Catalana de Biologia (novembre del 2016).

Ramon Gomis ha rebut un dels quatre premis del certamen Millors Idees de l'Any, que atorga el *Diario Médico*, en la categoria de Mecenatge i Solidaritat, pel projecte «Living Lab Diabetes» (28 de novembre de 2016); ha estat nomenat president del Consell Assessor de Recerca i Innovació en Salut de la Generalitat de Catalunya (17 de març de 2017) i fou investit doctor *honoris causa* per la Universitat Rovira i Virgili (29 de març de 2017).

Joan Guinovart ha estat nomenat doctor *honoris causa* per la Universi-

tat Andrés Bello de Xile (1 de desembre de 2016).

Joan Ramon Laporte i Miquel Vilardell han rebut la Medalla Josep Trueta al Mèrit Sanitari, atorgada per la Generalitat de Catalunya (19 de desembre de 2016).

Joandomènec Ros va rebre el Premi Ramon Margalef a la investigació científica, que atorga l'Associació per a l'Estudi, la Divulgació i la Conservació de la Natura (EDC) Fundació Omacha, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Vila-real (22 d'abril de 2017).

Martí Domínguez fou guardonat amb el Premi de Divulgació Científica en els II Premis Literaris Ciutat de Benicarló, per l'obra *Veus de ciència* (14 de juliol de 2017). El lliurament de premis es farà en un acte al Parador de Turisme de Benicarló el 30 de setembre

Publicacions

El web Galeria de Científics Catalans ha incorporat la biografia de catorze científics catalans i n'ha actualitzat les dades de quatre. L'editorial Santillana va demanar el permís de reproducció de la imatge de Carmina Virgili.

De la revista *Contributions to Science* han sortit el volum 11, número 2 (desembre 2015); el volum 12, número 1 (juny 2016), i el volum 12, número 2 (desembre 2016).

Membres

Montserrat Agudé i Porres	18.3.2013 Genètica
Francesc Asensi i Botet	15.6.1998; emèrit des del 24.11.2009 Pediatría
Josep Lluís Barona Vilar	9.3.2017 Història de la medicina i de la ciència
Ramon Bartrons i Bach	13.12.2010 Bioquímica
Carles Bas i Peired	14.4.1978; emèrit des del 3.8.1992 Ecologia dels recursos marins
Xavier Bellés i Ros	23.10.1992 Entomologia
Jaume Bertranpetit i Busquets	6.6.1994 Antropologia biològica
Xavier Bonfill i Cosp	16.6.2014 Medicina
Jordi Casanova i Roca	16.6.2014 Biologia
Bonaventura Clotet Sala	22.6.2015 Medicina
Jacint Corbella i Corbella	20.12.1999; emèrit des del 25.1.2007 Toxicologia
Josep M. Domènech i Mateu	11.1.1985; emèrit des del 3.10.2014 Embriologia humana

DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Martí Domínguez Romero	22.6.2015 Divulgació científica
Mercè Durfort i Coll	3.11.1989; emèrita des del 4.4.2013 Biologia cel·lular
Manuel Esteller Badosa	22.6.2015 Medicina
Maria Teresa Estrach i Panella	16.6.2014 Dermatologia
Marta Estrada i Miyares	7.4.2003; emèrita des del 27.6.2016 Ecologia marina
Lluís Ferrer i Caubet	13.12.2010 Patologia animal
Ramon Folch i Guillèn	17.3.1978; emèrit des del 20.2.2016 Ecologia vegetal i gestió ambiental
Màrius Foz i Sala	11.1.1985; emèrit des de l'1.3.1999 Endocrinologia
Lluís Garcia i Sevilla	15.6.1998; emèrit des del 8.10.2014 Psiquiatria
Jesús Andrés García Sevilla	6.6.1994; emèrit des del 27.4.2016 Farmacologia
Ramon Gomis de Barbarà	25.2.2013; emèrit des del 25.12.2016 Endocrinologia
Francesc Gonzàlez i Sastre	6.6.1994; emèrit des del 15.1.2009 Bioquímica clínica i patologia molecular

Joaquim Gosálbez i Noguera	23.10.1992 Zoologia
Ricard Guerrero i Moreno	6.6.1994; emèrit des del 29.9.2013 Microbiologia
Roderic Guigó i Serra	17.11.2016 Ciències de la vida
Joan Josep Guinovart i Cirera	13.12.2010; emèrit des del 3.7.2017 Bioquímica
Joan Jofre i Torroella	25.2.2008 Microbiologia
Joan Ramon Laporte i Roselló	16.6.2014 Farmacologia
Àngel Llàcer i Escorihuela	13.6.2005; emèrit des del 22.6.2014 Cardiologia
Jordi Lleonart i Aliberas	6.6.1994 Biologia pesquera
Xavier Llimona i Pagès	23.10.1992; emèrit des de l'1.2.2013 Micologia i líquenologia
Abel Mariné i Font	7.4.2003; emèrit des del 26.5.2013 Nutrició i bromatologia
Ramon Parés i Farràs	23.10.1992; emèrit des de l'1.12.1997 Microbiologia
Josep Peñuelas i Reixach	16.6.2014 Ecologia

DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT

	DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT
Juli Peretó i Magraner	20.12.1999 Bioquímica i biologia molecular
Pere Puigdomènech i Rosell	7.4.2003 Biologia molecular
Jaume Reventós Puigjaner	22.6.2015 Medicina
Joan Rodés i Teixidor	11.1.1985; emèrit des de l'11.3.2008 († 10.1.2017) Hepatologia
Joandomènec Ros i Aragonès	17.9.1990; emèrit des del 8.3.2016 Ecologia
Jordi Salas-Salvadó	25.2.2013 Nutrició i bromatologia
Jaume Terradas i Serra	14.6.2004; emèrit des del 19.12.2013 Ecologia
Joan Vallès Xirau	17.11.2016 Ciències de la vida
Josep Vigo i Bonada	17.3.1978; emèrit des del 24.5.2007 Geobotànica
Miquel Vilardell i Tarrés	12.6.2006; emèrit des del 20.7.2016 Reumatologia i geriatria
Joan Viñas i Salas	13.12.2010 Cirurgia
Jordi Vives i Puiggròs	25.2.2008; emèrit des del 23.4.2011 Immunologia

Membres corresponents

Michel Delseny	26.2.2007 Biologia molecular de plantes (Perpinyà)
Gonzalo Giribet	17.3.2014 Biologia animal (Estats Units)
Gonzalo Halffter Salas	6.6.1994 Entomologia i ecologia (Mèxic)
Joan Massagué i Solé	6.6.1994 Biomedicina (Estats Units)
Federico Mayor Zaragoza	9.6.1997 Biomedicina (Madrid)
Àngel Pellicer i Garrido	22.5.1995 Patologia (Estats Units)
F. Xavier Pi-Sunyer	26.2.2007 Endocrinologia i nutrició (Estats Units)
Claude Roux	26.2.2007 Liquenologia (França)
Xavier Sáez-Llorens	7.6.2010 Malalties infeccioses infantils (Panamà)

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA

José Sarukhán Kermez

21.12.2009

Botànica agrícola
(Mèxic)

Antoni Torre

26.2.2007

Naturalisme i zoologia
(L'Alguer)

DATA DE NOMENIVAMENT I PROCEGENCIA

Crònica

La Secció de Ciències i Tecnologia (SECCT) té vint-i-quatre membres numeraris, vint membres emèrits i set membres corresponents.

Han estat nomenats nous membres numeraris Lluís Cabrera Pérez, Ramon López de Mántaras i Badia, Marta Sanz-Solé i Carme Torras i Genís.

Han passat a ésser emèrits Salvador Alegret i Sanromà, Àngel Messeguer i Peypoch, Jaume Pagès Fita i Pere Santanach i Prat.

La Secció ha hagut de lamentar el traspàs de Xavier Roselló i Molinari.

Reunió de la Secció a Manresa

(19 de desembre de 2016)

La Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC celebrà una reunió a Manresa, on fou rebuda, a l'ajuntament, per l'alcalde Valentí Junyent. Després de la recepció institucional visità el Centre Tecnològic de Manresa i participà en un dinar col·loqui amb Rosa Argelaguet, directora de l'Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa (EPSEM). Abans de celebrar la reunió, la Secció visità el Museu de Geologia Valentí Masachs.

Conferència inaugural de l'IEC

— Antoni Roca Rosell pronuncià la ponència «Un curs matemàtic a la Menorca

de la Il·lustració, en la commemoració de Pasqual Calbó i Caldés (1752-1817)», en la sessió inaugural del curs 2016-2017 de l'IEC.

Cloenda del cicle de conferències sobre energia i canvi climàtic

— «És possible establir el sistema climàtic per sota els 2 °C d'increment de temperatura?», a càrrec de Josep Canadell (3 d'octubre de 2016).

Discursos de recepció

— Discurs de recepció de Josep Domingo Ferrer: «Privadesa en temps de megadades: entre el nihilisme i el fonamentalisme» (21 de novembre de 2016).

— Discurs de recepció de Ferran Sagarra: «Aprendre i ensenyar arquitectura en època de canvis» (12 de juny de 2017).

Altres activitats

El 7 d'octubre de 2016, la Secció organitzà juntament amb la Universitat Politècnica de Catalunya, l'Institut Peter the Great, la Universitat d'Évora, Universitat Nova de Lisboa i l'École des Hautes Études en Sciences Sociales, el seminari internacional *El «Grand Tour» i el coneixement. Experiències europees, des de Rússia a la península Ibèrica*, que tingué lloc a

l'IEC. S'hi van tractar diversos casos de viatges d'iniciació i la influència que tingueren en el món de la ciència, la tècnica i la indústria, a partir de l'exemple del tsar Pere I el Gran (1672-1725), que va realitzar un viatge per Europa en el transcurs del qual va acumular idees i inspiracions que posteriorment aplicà en el seu mandat per modernitzar Rússia.

El 14 de desembre, junt amb la Societat Catalana de Química i l'Institut de Diagnosi Ambiental i Estudis de l'Aigua del CSIC, la Secció participà en l'organització de la XVI Conferència Enric Casassas: «La revolució de les big data en la química», que tingué lloc al Centre d'Investigació i Desenvolupament del CSIC (Barcelona).

Premis i distincions

Jordi Corominas va rebre la Varnes Medal 2016, concedida per l'International Consortium of Landslides, el dia 21 de novembre de 2016.

Marta Sanz-Solé fou reconeguda per la Reial Societat Matemàtica Espanyola (RSME) amb una de les medalles amb què de la RSME reconeix a les persones que han fet aportacions rellevants,

excepcionals i contínues en qualsevol camp de les matemàtiques, el dia 23 de juny de 2017.

Ramon López de Mántaras va ser guardonat per la International Joint Conferences on Artificial Intelligence amb el Premi Donald E. Walker d'intel·ligència artificial, el 23 d'agost de 2017.

Publicacions

Contributions to Science, vol. 11, núm. 2 (desembre 2015); vol. 12, núm. 1 (juny 2016); vol. 12, núm. 2 (desembre 2016)

UNIÓ INTERNACIONAL DE QUÍMICA PURA I APLICADA (IUPAC). DIVISIÓ DE QUÍMICA ORGÀNICA. COMISSIÓ DE NOMENCLATURA DE QUÍMICA ORGÀNICA (III.1). *Guia de la IUPAC per a la nomenclatura de compostos orgànics: Recomanacions de 1993 (incloent-hi les revisions, tant publicades com no publicades fins ara, de l'edició del 1979 de la 'Nomenclature of organic chemistry')*. Versió catalana a cura d'Àngel Messeguer i revisió a cura de Jaume Vilarasa. Barcelona: Secció de Ciències i Tecnologia, 2017. 199 p.

Membres

Joaquim Agulló i Batlle	23.10.1992; emèrit des del 13.11.2013 Enginyeria mecànica
Salvador Alegret i Sanromà	17.9.1990; emèrit des del 26.1.2017 Química analítica
Josep Amat i Girbau	17.9.1990; emèrit des del 29.7.2010 Informàtica industrial
Damià Barceló i Cullerés	15.6.1998 Química analítica
Pilar Bayer i Isant	18.6.2001; emèrita des del 12.2.2016 Teoria de nombres
Eduard Bonet i Guinó	7.7.1978; emèrit des del 7.11.2006 Probabilitats, estadística, lògica i epistemologia
Lluís Cabrera Pérez	9.3.2017 Estratigrafia i sedimentologia
Miquel Canals i Artigas	27.6.2011 Geociències marines
Joaquim Casal i Fàbrega	3.11.1989 Enginyeria química
Alicia Casals i Gelpí	26.2.2007 Arquitectura i tecnologia de computadors
Manuel Castellet i Solanas	17.3.1978; emèrit des del 19.12.2013 Àlgebra i topologia

DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT

	DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT
Josep Castells i Guardiola	14.4.1978; emèrit des del 27.5.1995 Química orgànica
Jordi Corominas i Dulcet	19.6.2000 Enginyeria geològica
Josep Domingo Ferrer	18.1.2016 Ciències de la computació i intel·ligència artificial
Gabriel Ferraté i Pascual	7.7.1978; emèrit des del 3.3.2002 Enginyeria automàtica
Joan Girbau i Badó	17.9.1990; emèrit des del 14.3.2012 Geometria diferencial
Pilar González Duarte	14.6.2004; emèrita des del 26.1.2015 Química inorgànica
Albert Gras Martí	28.2.2006 Física
Joan Grimalt i Obrador	17.12.2012 Química ambiental
Lluís Jofre i Roca	17.6.1996 Enginyeria de telecomunicació
David Jou i Mirabent	3.11.1989 Termodinàmica
Ramon Lapiedra i Civera	27.6.1986; emèrit des del 10.7.2010 Física relativista
Josep Enric Llebot Rabagliati	18.6.2001 Termodinàmica i física ambiental

Ramon López de Mántaras i Badia	17.11.2016 Tecnologies de la informació i la comunicació
Àngel Messeguer i Peypoch	27.6.2011; emèrit des del 20.9.2016 Química
Jaume Miranda i Canals	15.12.2014 Geografia i cartografia
Gabriel Navarro i Ortega	28.2.2005 Teoria dels grups
Antoni Olivé i Ramon	27.6.2011; emèrit des de l'1.7.2016 Enginyeria industrial
Jaume Pagès Fita	23.10.1992; emèrit des del 18.11.2016 Enginyeria de sistemes
Jaume Porta i Casanellas	24.2.1997; emèrit des del 24.8.2014 Edafologia i química agrícola
Pere Roca i Fabregat	14.6.2004 Enginyeria de la construcció
Antoni Roca Rosell	15.12.2014 Història de la ciència i de la tècnica
Xavier Roselló i Molinari	28.2.2005 († 10.9.2016) Enginyeria industrial
Ferran Sagarra i Trias	17.12.2012 Arquitectura
Josep Samitier Martí	18.1.2016 Nanotecnologia aplicada a la biotecnologia

DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT

	DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT
Pere Santanach i Prat	17.9.1990; emèrit des del 27.12.2016 Geologia estructural i tectònica
Marta Sanz-Solé	17.11.2016 Matemàtiques
Francesc Serra i Mestres	17.9.1990; emèrit des del 19.12.2010 Microelectrònica
David Serrat i Congost	17.6.1996 Geologia i geomorfologia
Carles Solà i Ferrando	23.10.1992; emèrit des del 28.11.2015 Enginyeria química
Joan de Solà-Morales i Rubió	17.12.2012 Matemàtiques
Joan Antoni Solans i Huguet	28.2.2005; emèrit des del 15.10.2011 Arquitectura
Rolf Tarrach Siegel	14.6.2004 Física
Carme Torras i Genís	9.3.2017 Intel·ligència artificial i robòtica
Josep Vaquer i Timoner	7.7.1978; emèrit des de l'1.7.1998 Geometria diferencial

Membres corresponents

Juan de Dalmau Mommertz	17.12.2012 Enginyeria aeroespacial (Països Baixos)
Joan Genescà i Llongueras	28.2.2006 Química (Mèxic)
Antoni Lloret i Orriols	2.3.1992 Física nuclear (França - Barcelona)
Adélio Alcino Sampaio Castro Machado	23.11.1992 Química ambiental (Portugal)
Norberto Piccinini	6.6.1994 Química (Itàlia)
Jorge-Óscar Rabassa	20.12.1999 Geologia (Argentina)
Borís Pàvlovitx Sobolev	17.5.1992 Química (Rússia)

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA

Secció Filològica

Crònica

La Secció Filològica (SF) té vint-i-dos membres numeraris, disset membres emèrits i vint-i-nou membres corresponents.

Han estat nomenats nous membres numeraris August Bover Font i José Enrique Gargallo Gil. Han passat a ésser emèrits Joan A. Argenter i Giralt, M. Teresa Cabré i Castellyí, Jaume Cabré i Fabré i Josep Piera Rubio. La Secció ha hagut de lamentar el traspàs de Pere Verdaguer i Juanola, el dia 1 de febrer de 2017.

El Ple de la Secció Filològica s'ha reunit els dies 16 de setembre, 21 d'octubre, 18 de novembre i 16 de desembre de 2016, i 20 de gener, 17 de febrer, 10 de març, 7 d'abril, 12 de maig, 9 de juny i 7 de juliol de 2017.

Seguint el costum de la Secció Filològica de fer algunes de les reunions ordinàries del seu Ple en diversos indrets de l'àmbit lingüístic, la sessió del 21 d'octubre es feu a l'Hospitalet de Llobregat, i la del 9 de juny, a Balaguer, totes dues incloses en la celebració de les Jornades de la Secció.

En les reunions plenàries s'han tractat temes propis de l'àmbit filològic i de la normativa lingüística, així com de funcionament de la Secció. En el primer àmbit, les qüestions més destacades que s'hi ha tractat han estat el pla de presen-

tació pública de la *Gramàtica de la llengua catalana* (aprovada en la reunió de la Secció Filològica del 12 de juny de 2015 i ratificada en el Ple de l'IEC del 29 de setembre de 2016) i de l'*Ortografia catalana* (aprovada en la reunió de la Secció Filològica del 10 de juny de 2016 i ratificada en el Ple de l'IEC del 24 d'octubre de 2016), l'actualització del *Diccionari de la llengua catalana*, la preparació de la *Gramàtica essencial de la llengua catalana*, i l'aprovació i l'inici dels treballs del projecte Gramàtica Bàsica de la Llengua Catalana.

Dins el portal de recursos lingüístics del web de l'IEC, s'ha millorat la consulta dels diccionaris de l'Institut. També s'hi ha publicat la revisió de la proposta sobre el sistema de transcripció i transliteració dels noms russos al català i s'ha fet pública una nova actualització de la versió digital del DIEC.

Quant als projectes científics, cal destacar la finalització del *Vocabulari de la llengua medieval de Lluís Faraudo de Saint-Germain* (versió digital), la publicació del volum VIII de l'*Atlas lingüístic del domini català* (ALDC) i el tancament del projecte del *Diccionari descriptiu de la llengua catalana*.

Amb referència al funcionament de la Secció, en les reunions plenàries

s'han tractat qüestions relatives a l'organització de la Secció Filològica promoguda pel Consell de Govern des que fou elegit l'any 2014, per tal de dur a terme les actuacions normatives que aquesta Secció té encomanades, amb la continuació del desenvolupament del programa electoral amb un full de ruta dedicat a qüestions internes (estructura, funcionament i projectes de la Secció Filològica) i a qüestions externes (relacions de la Secció amb col·lectius professionals de la llengua). En l'àmbit intern, s'ha promogut novament la reorganització del personal tècnic de la Secció Filològica per tal de destinar els recursos necessaris als treballs en curs. S'han elegit nous membres experts en àrees que s'han considerat prioritàries o amb poca representació dins la Secció i s'ha continuat el procés d'enfortiment de la cooperació per als treballs de la Secció amb les societats filials i el TERMCAT. També s'ha creat un grup de treball d'estudi per a la creació d'un corpus oral d'estàndard oral formal i s'ha iniciat l'activitat de l'Àrea de Visibilitat (anteriorment Comissió per a la realització d'accions de visibilitat de la Secció Filològica). Així mateix, la Secció Filològica, amb la cooperació de la Societat Catalana de Terminologia, ha promogut la creació de la Comissió de Terminologia Científica i Tècnica de l'Institut, integrada per un representant de cada Secció. És un projecte té com a objectiu general situar i establir a l'Institut la terminologia

científicotècnica com un element central de la seva activitat normativitzadora de la llengua catalana, en el marc de la voluntat d'interconnectar les activitats i l'estructura de les diverses seccions. Aquesta proposta respecta els àmbits de treball propis del TERMCAT —que és el Centre de Terminologia de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya—, en el Consell Supervisor del qual la Secció Filològica participa assumint-ne la presidència.

Pel que fa l'àmbit extern del full de ruta del Consell de Govern, s'ha continuat el projecte «L'Acadèmia Oberta: a propòsit de la normativa», que té com a objectiu general articular i sistematitzar les relacions d'intercanvi d'informació entre la Secció Filològica i els col·lectius professionals de la llengua de tot el territori catalanoparlant que treballen en tres àmbits: la creació (escriptors, correctors, traductors i món editorial), l'educació (mestres i professors de llengua catalana) i la divulgació (responsables lingüístics dels mitjans de comunicació i divulgadors lingüístics). L'any 2015 es va crear la plataforma L'Acadèmia Oberta als Mitjans de Comunicació i durant aquest curs s'han obert L'Acadèmia Oberta als Ensenyants i L'Acadèmia Oberta als Escriptors, Traductors i Correctors.

Tal com s'ha fet des del 2002, en algunes de les sessions ordinàries de la Secció s'ha dedicat la primera part de l'ordre del dia, de les 10.30 a les 12 hores,

a la presentació monogràfica d'un projecte de l'IEC o de l'activitat d'un organisme extern que pot interessar als membres de la Secció. Les exposicions fetes durant aquest període han estat les següents: presentació del *Diccionari descriptiu de la llengua catalana*, a càrrec de Joaquim Rafel, director del projecte (16 de setembre); presentació de la Ruta Pompeu Fabra, a càrrec de David Paloma i Mònica Montserrat, autors de la iniciativa, i presentació del projecte Gramàtica Essencial de la Llengua Catalana, a càrrec de M. Josep Cuenca, directora del projecte (18 de novembre); presentació de les iniciatives de la Generalitat Valenciana en matèria de llengua, a càrrec de Rubén Trezano, director general de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme (17 de febrer), i exposició sobre la *Gramàtica de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans i la *Gramàtica normativa valenciana* de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, a càrrec de Joan Rafael Ramos, professor del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de València (10 de març).

La Secció Filològica duu a terme les tasques normatives a través de comissions delegades i grups de treball. Actualment les comissions són les següents: Comissió de Lexicografia (president: Joan Martí i Castell), Comissió d'Onomàstica (president: Enric Ribes), Comissió de Gramàtica (presidenta: Gemma Rigau), Comissió de Publicacions (presidenta:

M. Teresa Cabré), Comissió de Català Estàndard (amb les subcomissions de Sintaxi i Lèxic, presidides per Vicent Pitarch i Joan Veny, respectivament), Comissió de Transcripció i Transliteració (president: Lluís B. Polanco), Comissió d'Infraestructura i Corpus Lingüístics (presidenta: M. Teresa Cabré), Comissió d'Estandardització (presidenta: Mila Segarra), Comissió de Relacions amb els Col·lectius Lingüístics (president: Màrius Serra), i Àrea de Visibilitat —anteriorment Comissió per a la realització d'accions de visibilitat de la Secció Filològica (president: Joaquim M. Puyal). Els grups de treball operatius actualment són el Grup de treball d'Ortografia (coordinador: Vicent Pitarch) i el Grup de treball d'Ortoèpia (coordinador: Miquel Àngel Pradilla). Així mateix, les comissions de Transcripció i Transliteració, de Relacions amb els Col·lectius Lingüístics i d'Estandardització organitzen grups de treballs *ad hoc* per a finalitats concretes. Per a l'elaboració de l'*Ortografia catalana* es va constituir el grup de treball d'Ortografia, l'activitat del qual ha acabat durant aquest curs.

El nombre de reunions tingudes durant el curs de les comissions i grups suara esmentats ha estat el següent: Comissió de Lexicografia, catorze; Comissió d'Onomàstica, vuit; Comissió de Gramàtica, onze; Comissió de Publicacions, una; Comissió de Català Estàndard, catorze; Comissió de Transcripció i Transliteració,

cinc; Comissió d'Infraestructura i Corpus, una; Comissió d'Estandardització, dues; Comissió de Relacions amb Col·lectius Externs, una; Àrea de Visibilitat, dues, i Grup de treball d'Ortografia, dues.

Celebracions, distincions, nomenaments i homenatges

Les distincions rebudes pels membres de la Secció durant aquest curs, han estat les següents:

Joan Veny fou investit doctor *honoris causa* de la Universitat de les Illes Balears, el 10 d'octubre de 2016. També fou guardonat amb la Medalla d'Or de les Illes Balears, que li fou lliurada el 28 de febrer a Palma en el marc de la celebració del Dia de les Illes Balears.

Germà Colón fou guardonat amb la Medalla de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, el 5 de desembre de 2016.

Josep Vallverdú fou guardonat amb el Premi Culturàlia de Tàrraga, el 19 de novembre. Així mateix, l'Ajuntament de Balaguer el va nomenar fill adoptiu de la ciutat el 16 de desembre. D'altra banda, com cada any, l'Ajuntament de Lleida i l'Institut d'Estudis Ilerdencs han convocat el Premi d'Assaig Josep Vallverdú (enguany, la trenta-tresena edició). També va ser homenatjat per la seva trajectòria cívica i política per la Fundació Josep Irla, el 28 d'abril a la Universitat de Lleida.

Vicent Pascual va rebre la Medalla de la Universitat de València, el 20 de gener.

Albert Jané va ser distingit amb el Premi Especial del Jurat dels Premis Martí Gasull i Roig, impulsat per Plataforma per la Llengua, que va rebre el 27 de febrer al Teatre Poliorama, a Barcelona.

Joan Martí i Castell va ser distingit amb la Creu de Sant Jordi que concedeix la Generalitat de Catalunya. Va rebre el guardó el 3 de maig. Així mateix, el 20 d'abril va ingressar en la Reial Acadèmia de Bones Lletres amb el discurs «Josep Pin i Soler: el personatge i la competència lingüística», contestat per Manuel Jorba i Jorba.

Joaquim Mallafre va ser guardonat amb el Premi Recercat, de l'Institut Ramon Muntaner, el 29 d'abril al Centre de Lectura de Reus.

Onada Edicions, de la qual és editor Miquel Àngel Pradilla, va ser guardonada amb un dels premis col·lectius Maestrat Viu, que concedeix el Col·lectiu en defensa de la llengua i la cultura Maestrat Viu. El premi va ser lliurat el 20 de maig a l'Auditori de Sant Mateu.

Quant als membres corresponents, les distincions rebudes han estat les següents:

Artur Quintana fou guardonat el 24 de novembre amb un dels Premis d'Actuació Cívica de la Fundació Carulla per l'estudi i la divulgació del català de l'Aragó i de l'aragonès, i el 28 de novembre, amb el Premi Lo Grifonet d'Òmnium Cultural de les Terres de l'Ebre, per la

seva dedicació a l'estudi i suport del català a la Franja, per la feina acumulada durant tota la seva trajectòria i per la seva vinculació a la vida cultural del territori i el foment de les terres de cruïlla. També fou distingit amb el Premi Desideri Lombarte, del Govern d'Aragó, l'11 de setembre.

Joan S. Beltran fou homenatjat el 24 de novembre a Tortosa, amb un acte organitzat pel Campus Terres de l'Ebre de la Universitat Rovira i Virgili, el centre associat de la UNED a Tortosa i la seu territorial de la Universitat Oberta de Catalunya, i amb l'exposició «Joan Beltran. Les paraules són les aïnes del poble. Una mirada artística a la passió d'un home per la seua llengua», del projecte de creació col·lectiva URVIART.

Pel que fa a antics membres de la Secció Filològica, s'han fet les activitats de record següents:

Antoni M. Badia i Margarit i Josep M. de Casacuberta han estat recordats amb la publicació de sengles obres sobre l'aragonès, que van ser presentades a l'IEC el 16 de desembre (vegeu, més endavant, l'apartat d'activitats).

Pere Verdaguer va ser homenatjat per la Universitat de Perpinyà el dia 1 de desembre, abans de produir-se el seu traspàs.

Jordi Carbonell va ser guardonat, a títol pòstum, amb uns dels Premis Nacionals Joan Coromines de la Coordinadora d'Associacions per la Llengua Cata-

lana, a Pallejà, el 20 de maig. El 8 de juliol, l'Institut Menorquí d'Estudis el va recordar amb una jornada d'estudi i homenatge al Cercle Artístic de Ciutadella.

Ramon Amigó ha estat homenatjat amb la creació del Premi Ramon Amigó, per a treballs de recerca que tinguin com a objectiu la confecció d'inventaris de noms de lloc i de persona, convocat per la Universitat Rovira i Virgili, per mitjà de la seva Fundació i el Departament de Filologia Catalana, i amb el suport de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya.

La publicació de la *Gramàtica de la llengua catalana* ha rebut una menció especial del jurat del Premi Ciutat de Barcelona 2016 d'assaig, ciències socials i humanitats, que concedeix l'Ajuntament de Barcelona.

Activitats

Les activitats més destacables de la Secció Filològica durant el curs han estat, per ordre cronològic, les que consten a continuació. Més endavant es fan constar en un apartat específic les relacionades amb L'Acadèmia Oberta i amb la presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana*.

Els dies 21 i 22 d'octubre de 2016 es van dur a terme les Jornades de la Secció Filològica a l'Hospitalet de Llobregat, organitzades amb l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat i amb la col·laboració del Museu de l'Hospitalet, el

Centre de Normalització Lingüística de l'Hospitalet, la Biblioteca Central Tecla Sala, la Biblioteca La Bòbila, l'Auditori Barradas, el Centre Cultural Bellvitge, l'Escola de Música - Centre de les Arts de l'Hospitalet, l'Ateneu de Cultura Popular, el Centre d'Estudis de l'Hospitalet, l'Associació Cultural Mediterrània i la Unión Extremeña de l'Hospitalet, i amb el patrocini de l'Obra Social La Caixa. El dia 21 es va fer a l'Auditori Barradas la primera sessió acadèmica (sobre temes de llengua), que fou moderada per Ramon Sistac, membre de la Secció i coordinador de les Jornades, i va comptar amb les intervencions de David Quirós, regidor de Cultura de l'Ajuntament de l'Hospitalet; M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció; Josep Moran, membre de la Secció Filològica i director de l'Oficina d'Onomàstica de l'IEC («Toponímia històrica de l'Hospitalet de Llobregat»); Albert Fabà, sociolingüista («La situació sociolingüística a l'Hospitalet de Llobregat»); Gemma Vázquez, directora del Centre de Normalització Lingüística de l'Hospitalet («Del Servei d'Acolliment Lingüístic a la Gimcana de les Llengües»); Ahmed Yafou, president de l'Associació Cultural Mediterrània («Cursos d'acollida»), i Gemma Rigau, membre de la Secció Filològica i presidenta de la Comissió de Gramàtica («La nova *Gramàtica de la llengua catalana* de l'IEC»). La segona sessió acadèmica, moderada per Màrius Serra, membre de la Secció Filològica i coordinador

de les Jornades, estava dedicada majoritàriament a la literatura i va tenir lloc al Centre Cultural de Bellvitge el dia 22. Hi van intervenir Carles Ferrer, filòleg i documentalista («Presència de l'Hospitalet de Llobregat a la literatura»); Jordi Canal, director de la Biblioteca La Bòbila («L'experiència del Premi L'H Confidencial i l'especialització de la Biblioteca La Bòbila en novel·la negra»); Matilde Marcé, membre de l'Ateneu de Cultura Popular de l'Hospitalet («L'evolució del català a l'Hospitalet de Llobregat»); Joan Francesc Marco, coordinador de projectes estratègics de l'Ajuntament de l'Hospitalet («L'Hospitalet: Districte Cultural»), i Gemma Isern i Olga Marcos, coordinadores de la iniciativa L'Hospitalet Escriu («L'Hospitalet Escriu»). Totes dues sessions es van cloure amb un col·loqui moderat pels coordinadors de les Jornades.

El 12 de desembre es va fer el llançament de la campanya El Neologisme de l'Any 2016, organitzada per l'Observatori de Neologia del Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge de la UPF i l'IEC. La paraula escollida va ser *vegà -ana*.

El 16 de desembre, l'IEC va acollir la presentació de les obres *Encuestas lingüísticas en el Alto Aragón (1922)*, de Josep M. de Casacuberta (edició i estudi d'Óscar Latas Alegre), i *El habla del Valle de Bielsa*, d'Antoni M. Badia i Margarit (edició i introducció d'Artur Quintana), publicades per Aladrada Ediciones,

en un acte organitzat per l'SF i la Sociedad Cultural Aladrada.

Del 25 al 27 de maig es va celebrar el Congrés «Joan Coromines i el País Valencià», a Vinaròs, Benicarló i Rossell, organitzat per l'IEC amb la col·laboració de l'Ajuntament de Vinaròs i Maestrat Viu. Per part de l'IEC, hi van participar José Enrique Gargallo, Vicent Pitarch i Miquel Àngel Pradilla (membres del comitè organitzador), Germà Colón, Antoni Ferrando, Joseph Gulsoy, Brauli Montoya, Josep Martines, José Antoni Pascual i Joan Veny. La presidenta de la Secció va intervenir en l'acte d'inauguració.

El 12 de maig es va presentar el *Nomenclàtor toponímic de les Illes Balears* (NOTIB) a l'IEC, amb les intervencions de la presidenta de la Secció Filològica i dels senyors Jaume Guiscafrè, director del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la UIB; Joan Miralles, director de l'obra, i Enric Ribes i Xavier Gomila, col·laboradors. Prèviament, el 25 d'abril, la Universitat de les Illes Balears i el Govern de les Illes Balears n'havien fet una presentació al Teatre Xesc Forteza, de Palma, amb les intervencions de la presidenta del Govern de les Illes Balears; el rector de la Universitat de les Illes Balears; la consellera de Cultura, Participació i Esports; la presidenta de la Secció Filològica; el director del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la UIB, i els senyors Joan Miralles, director de l'obra, i Enric Ribes i

Xavier Gomila, col·laboradors. Aquesta activitat fou organitzada per la Universitat de les Illes Balears i el Govern de les Illes Balears.

Les Jornades de la Secció Filològica de 2017 es van celebrar a Balaguer els dies 9 i 10 de juny, organitzades amb l'Ajuntament d'aquesta ciutat, amb la col·laboració de la Càtedra Màrius Torres de la Universitat de Lleida, del Centre d'Empreses Innovadores (CEI) de Balaguer, del Museu Comarcal de la Noguera, de la Delegació de l'IEC a Lleida i l'Obra Social La Caixa. Les sessions acadèmiques es van fer a la Sala d'Actes de l'Ajuntament. Ramon Sistac va moderar la primera sessió de les Jornades, el dia 9, dedicada a literatura i aspectes culturals. Després de la inauguració a càrrec de Jordi Ignasi Vidal, alcalde; Joan Biscarri, regidor de Cultura, i M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, hi van participar els especialistes següents: Ignasi Aldomà, professor de la Universitat de Lleida («El concepte de Ponent, de Vallverdú a la vegueria que no arriba mai»); Jordi Mir, membre de la Secció Filològica («Trep i Balaguer, amb el Montsec al mig»); Carme Alòs, directora del Museu de la Noguera («La cultura andalusina i el castell de Balaguer»); Margarida Prats, professora de la Universitat de Barcelona («Llegir Màrius Torres, avui»), i Josep Vallverdú, membre de la Secció Filològica («Teresa Pàmies, exili i talent»). A continuació, hi va haver la taula rodona

«L'aportació de l'occident català a la postmodernitat literària», moderada per Imma Farré, membre de la Càtedra Màrius Torres de la Universitat de Lleida, i amb les intervencions dels escriptors Rafel Molina, Carles M. Sanuy, Pep Coll i Albert Villaró. El 10 de juny es va celebrar al mateix indret la segona sessió acadèmica (sobre temes de llengua) i va ser moderada per Josep Vallverdú. Hi van participar Mercè Lorente, membre de la Secció Filològica («La *Gramàtica de la llengua catalana*, l'*Ortografia catalana* i els recursos lingüístics de l'IEC»); Josefina Carrera-Sabaté, professora de la Universitat de Barcelona («Alguns aspectes de pronunciació del lleidatà actual: entre la persistència i l'oblit»); Albert Turull, professor de la Universitat de Lleida («Història i terra a la toponímia de la Noguera») i Aitor Carrera, professor de la Universitat de Lleida («Algunes consideracions dialectològiques sobre el català de Balaguer i de la comarca de la Noguera»). Tot seguit, Joan Julià-Muné, professor de la Universitat de Lleida, va moderar la taula rodona «Vora trenta anys després de la *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana*», que va comptar amb la participació d'Oriol Camps, membre de la Secció Filològica; Imma Creus, professora de la Universitat de Lleida, i Noèlia Motlló, doctoranda de la Universitat de Lleida i professora d'ensenyament secundari. Les Jornades es van cloure amb parlaments de l'alcalde i de la presidenta

de la Secció Filològica. Totes dues sessions es van cloure amb un col·loqui moderat pels coordinadors de les Jornades.

El 20 de juny es va presentar l'obra publicada per la Secció Filològica *Atles ornitoniàmic de les Illes Balears*, de Cosme Aguiló i Antoni Mestre, a l'Arxiu del Regne de Mallorca (Palma), en un acte organitzat per la delegació de l'IEC a Palma i l'Institut d'Estudis Baleàrics (IEB), que ha coeditat l'obra amb la Secció Filològica. Hi van intervenir, a més dels autors, Francesca Tur, consellera de Cultura, Participació i Esports del Govern de les Illes Balears i presidenta de l'IEB; Francesc M. Rotger, director de l'IEB; Damià Pons, delegat de l'IEC a Palma; Nicolau Dols, membre de l'SF, i Francesc Avellà, catedràtic d'institut i expresident del GOB-Mallorca. Prèviament, el 8 de juny, es va presentar l'obra en una roda de premsa.

Pel que fa a les activitats de L'Acadèmia Oberta, s'ha aprofitat la presentació de les novetats normatives ortogràfiques i gramaticals per a iniciar el funcionament de les plataformes L'Acadèmia Oberta als Ensenyants i L'Acadèmia Oberta als Escriptors, Traductors i Correctors, tal com s'informarà a continuació. El 29 de novembre, un cop publicada la *Gramàtica de la llengua catalana*, es va iniciar l'activitat de la plataforma web de L'Acadèmia Oberta als Ensenyants. Mercè Lorente n'és la moderadora. De manera regular es llancen pro-

postes de debat diferenciades per al professorat de primària i per al de secundària. Les primeres propostes de debat es van fer públiques el 15 de desembre. Les conclusions es publiquen en la plataforma i es porten al Ple de l'SF. L'Acadèmia Oberta als Escriptors, Traductors i Correctors es va obrir el 30 de març. La participació en aquestes dues plataformes es fa per inscripció. Es va voler que la participació en aquesta plataforma sigui per inscripció per tal de conèixer-ne els participants i amb la intenció de poder-hi interactuar.

Quant a L'Acadèmia Oberta als Mitjans de Comunicació, el 31 de maig es va celebrar la tercera jornada conjunta, amb la participació de representants de la Secció Filològica (Comissió de Relacions amb els Col·lectius Lingüístics i altres membres) i un grup de responsables d'assessorament i divulgadors lingüístics dels mitjans de comunicació de tot el territori.

Les iniciatives que han reclamat més dedicació per part de la Secció Filològica durant aquest curs han estat les relacionades amb l'aparició de la *Gramàtica de la llengua catalana* (a la venda el 23 de novembre) i l'*Ortografia catalana* (disponible en línia i posada a la venda el 7 de juny) tant abans de la publicació de totes dues obres com després. Les activitats concretes han estat les següents:

— 14 de setembre de 2016: conferència de M. Teresa Cabré, presidenta

de la Secció Filològica, «Convergència i variació: els treballs sobre gramàtica i lèxic de la Secció Filològica de l'IEC», en la inauguració del programa d'actes del 40è aniversari de la creació del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de València, organitzada per aquest Departament, a València.

— 21 d'octubre de 2016: ponència «La nova *Gramàtica de la llengua catalana* de l'IEC», a càrrec de Gemma Rigau, en la primera sessió acadèmica de les Jornades de la Secció Filològica a l'Hospitalet de Llobregat (Auditori Barradas), organitzades amb l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat i amb la col·laboració del Museu de l'Hospitalet, el Centre de Normalització Lingüística de l'Hospitalet, la Biblioteca Central Tecla Sala, la Biblioteca La Bòbila, l'Auditori Barradas, el Centre Cultural Bellvitge, l'Escola de Música - Centre de les Arts de l'Hospitalet, l'Ateneu de Cultura Popular, el Centre d'Estudis de l'Hospitalet, l'Associació Cultural Mediterrània i la Unión Extremeña de l'Hospitalet, i amb el patrocini de l'Obra Social La Caixa.

— 25 d'octubre: roda de premsa de presentació de l'*Ortografia catalana*, a càrrec del president de l'IEC, la presidenta de la Secció Filològica i el coordinador del Grup de treball d'Ortografia catalana.

— 3 de novembre de 2016: sessió informativa de presentació de la *Gramà-*

tica de la llengua catalana i l'*Ortografia catalana* als responsables de les organitzacions administratives, acadèmiques, editorials i associatives vinculades a la llengua catalana de tots els Països Catalans, a càrrec del president de l'IEC, la presidenta de la Secció Filològica i els responsables de la gramàtica (Gemma Rigau i Manuel Pérez Saldanya) i de l'ortografia (Vicent Pitarch), a l'IEC.

— 4 de novembre de 2016: sessió informativa de presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana* als tècnics lingüístics de la Generalitat de Catalunya de l'àrea de Barcelona, organitzada per la Direcció General de Política Lingüística, a càrrec de la presidenta de la Secció Filològica, Manuel Pérez Saldanya i Mila Segarra, a l'Ateneu Barcelonès, Barcelona.

— 11 de novembre de 2016: sessió informativa de presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana* als tècnics lingüístics de la Generalitat de Catalunya de l'àrea de Tarragona, organitzada per la Direcció General de Política Lingüística, a càrrec de Manuel Pérez Saldanya i Mila Segarra, a la Universitat Rovira i Virgili, Tarragona.

— 23 de novembre: roda de premsa de presentació de l'obra, a càrrec del president de l'IEC, la presidenta de la Secció Filològica, la presidenta de la Comissió de Gramàtica i el director de l'Oficina de Gramàtica, a la seu de l'IEC.

— 23 de novembre: sessió informativa sobre la *Gramàtica de la llengua catalana* i de l'*Ortografia catalana* per als tècnics lingüístics i traductors de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, a càrrec d'Isidor Marí i Oriol Camps, a la seu de TVC, Sant Joan Despí.

— 2 de desembre: sessió informativa de presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana* als tècnics lingüístics de la Generalitat de Catalunya de l'àrea de Girona i als professors de filologia catalana i els tècnics lingüístics de la Universitat de Girona, a càrrec d'Isidor Marí i Mila Segarra, organitzada per la Direcció General de Política Lingüística, a la Casa de Cultura de Girona.

— 2 de desembre: lliurament de la *Gramàtica de la llengua catalana* al president de la Generalitat de Catalunya, a càrrec del president de l'IEC, la presidenta de la Comissió de Gramàtica i el director de l'Oficina de Gramàtica, al Palau de la Generalitat.

— 15 de desembre de 2016: presentació pública de la *Gramàtica de la llengua catalana*, a càrrec del conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el president de l'IEC, la presidenta de la Secció Filològica, Àngel Font (Fundació Bancària La Caixa), Gemma Rigau i Manuel Pérez Saldanya, al Palau Macaya, de l'Obra Social La Caixa, Barcelona.

— 19 de gener de 2017: sessió de presentació de la *Gramàtica de la llengua*

catalana i l'*Ortografia catalana* al personal de l'IEC, a càrrec de la presidenta de la Secció Filològica, Gemma Rigau i Manuel Pérez Saldanya (gramàtica) i Vicent Pitarch (ortografia), a l'IEC.

— 24 de gener de 2017: sessió de presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana* al personal de l'Institut Ramon Llull, a càrrec d'Isidor Marí, a la seu de l'Institut Ramon Llull.

— 31 de gener de 2017: presentació institucional de la *Gramàtica de la llengua catalana* a Palma, a càrrec del president de l'IEC; la Consellera de Transparència, Cultura i Esports del Govern i la directora general de Política Lingüística de les Illes Balears; la presidenta de la Secció Filològica, i Nicolau Dols, organitzada per la Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears, a l'Arxiu del Regne de Mallorca, Palma.

— 1 de febrer de 2017: sessió de presentació a Tortosa de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana* als docents de primària i secundària i als tècnics lingüístics de la Generalitat de Catalunya i del Consorci per a la Normalització Lingüística de les Terres de l'Ebre, a càrrec de Vicent Pitarch, Miquel Àngel Pradilla i Joan Perera, organitzada pels Serveis Territorials d'Ensenyament i de Cultura de la Generalitat de Catalunya, al Palau Oliver de Boteller, Tortosa.

— 2 de febrer de 2017: sessió de presentació de la *Gramàtica de la llengua*

catalana i l'*Ortografia catalana* als professors de Filologia Catalana, els membres de l'IIFV i els tècnics lingüístics de la Universitat de València i la Universitat Jaume I, a càrrec de la presidenta de la Secció, Gemma Rigau, Manuel Pérez Saldanya i Vicent Pitarch, organitzada per l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, el Departament de Filologia Catalana i el Servei de Política Lingüística de la Universitat de València, a la Sala de Graus de la Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació de la Universitat de València.

— 3 de febrer de 2017: sessió de presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana* als tècnics lingüístics del Consorci per a la Normalització Lingüística, a Barcelona, a càrrec de M. Josep Cuenca i Mila Segarra, organitzada per la Direcció General de Política Lingüística, a la Filmoteca de Catalunya, Barcelona.

— 10 de febrer de 2017: sessió de presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana* als professors de filologia catalana i als tècnics lingüístics de la UB, la UAB, la UPC, la UPF, la URL (Escola Blanquerna) i la UOC, a càrrec de la presidenta de la Secció Filològica i de Gemma Rigau, Manuel Pérez Saldanya i Mila Segarra, organitzada per aquestes universitats, a la Universitat de Barcelona.

— 14 de febrer de 2017: sessió de presentació de la *Gramàtica de la llengua*

catalana al personal de l'editorial Barcanova, a càrrec d'Oriol Camps, a la seu d'aquesta editorial.

— 22 de febrer de 2017: presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* a Alacant, càrrec del vicerector de Cultura, Esports i Llengües d'aquesta universitat, el president de l'IEC, la presidenta de la Secció Filològica, Gemma Rigau i Manuel Pérez Saldanya, a la Universitat d'Alacant.

— 28 de febrer de 2017: sessió de presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana* al professorat de llengua catalana d'Aragó, a càrrec de Vicent Pitarch, organitzada per l'Àrea de Català de la Direcció General de Política Lingüística del Govern d'Aragó, al CEIP Fraga III, Fraga.

— 3 de març de 2017: sessió de presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana* als tècnics lingüístics de la Generalitat de Catalunya de l'àrea de Lleida i als professors de filologia catalana i els tècnics lingüístics de la Universitat de Lleida, a càrrec de Gemma Rigau i Mila Segarra, organitzada per la Direcció General de Política Lingüística, a la Universitat de Lleida.

— 7 de març de 2017: sessió informativa sobre la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana* per a professors de la Universitat Jaume I, a càrrec de Vicent Pitarch, dins les Jornades Sociolingüístiques i Culturals Universitàries organitzades pel Servei de Llengües

de la Universitat Jaume I i Voluntariat Lingüístic d'aquesta universitat, a la Universitat Jaume I.

— 23 de març de 2017: conferència sobre l'*Ortografia catalana* a càrrec de Mila Segarra a Manresa, organitzada per Òmnium Cultural de Manresa.

— 28 de març de 2017: sessió de presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana*, a càrrec de Ramon Sistac, amb la conferència «La norma catalana» dins la Setmana Occitana organitzada per Òsca, Associació Occitana de la Universitat de Tolosa II, a la seu d'aquesta universitat.

— 29 de març de 2017: presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana* a professors de la Universitat de Perpinyà, organitzada per l'Institut Franco-Català Transfronterer de la Universitat de Perpinyà, la Delegació de l'IEC a Perpinyà, la Secció Filològica i el Consorci d'Estudis Catalans, a càrrec d'Alà Baylac-Ferrer, director de l'Institut Franco-Català Transfronterer d'aquesta universitat; Joandomènec Ros, president de l'IEC; Ramon Sistac, secretari de la Secció Filològica, i Vicent Pitarch, membre de la Secció Filològica, a la Casa dels Països Catalans de la Universitat de Perpinyà.

— 29 de març de 2017: presentació pública de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana*, organitzada per la Casa de la Generalitat de Catalunya a Perpinyà, l'Institut Franco-

Català Transfronterer de la Universitat de Perpinyà, l'IEC i el Consorci d'Estudis Catalans, a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Martina Camiade, delegada de l'IEC a Perpinyà; Ramon Sistac, secretari de la Secció Filològica, i Vicent Pitarch, membre de la Secció Filològica, a la Casa de la Generalitat a Perpinyà.

— 30 de març de 2017: sessió de presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana* a escriptors, traductors i correctors vinculats a l'Associació d'Escriptors de Llengua Catalana, el Pen Català, l'Associació Col·legial d'Escriptors de Catalunya, l'Associació Professional de Traductors i Intèrprets de Catalunya, l'Associació de Traductors i Intèrprets Jurats de Catalunya i l'Associació d'Editors en Llengua Catalana, a càrrec d'Isidor Marí i Mila Segarra, organitzada per l'Associació d'Escriptors de Llengua Catalana, a l'IEC. També hi participa la presidenta de la Secció Filològica, que hi presenta per primera vegada L'Acadèmia Oberta als Escriptors, Traductors i Correctors.

— 20 d'abril de 2017: conferència «Una gramàtica al servei de la llengua catalana», a càrrec de M. Teresa Cabré, organitzada pel Centre d'Estudis Catalans de París, a la seu d'aquesta entitat.

— 21 d'abril de 2017: presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana*, a càrrec de Gemma Rigau, organitzada

per la Llibreria La Pilonia i la Biblioteca La Cooperativa de Malgrat de Mar, a la seu d'aquesta biblioteca.

— 27 d'abril de 2017: presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana*, a càrrec de Gemma Rigau i Mila Segarra, dins una sessió científica adreçada als estudiants i al professorat sobre les obres lingüístiques de l'IEC, organitzada pel Deganat de la Facultat de Filosofia i Lletres de la UAB, amb la col·laboració del Departament de Filologia Catalana. També hi participà la presidenta de la Secció Filològica, que hi presentà els projectes i obres més recents de la Secció Filològica i L'Acadèmia Oberta als Ensenyants.

— 28 d'abril de 2017: presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana*, a càrrec de Gemma Rigau, organitzada pel Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, a la seu d'aquesta entitat.

— 20 de maig de 2017: presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana*, a càrrec de Vicent Pitarch, al Centre Municipal de Cultura de Castelló de la Plana, en el marc dels «Vermuts literaris», organitzats per la Delegació de l'IEC a Castelló i la plataforma Castelló per la Llengua.

— 7 de juny de 2017: taula rodona «La GIEC i l'assessorament lingüístic», moderada per Neus Nogué (UB) i amb la participació d'Isidor Marí (IEC), Marga Hervàs (CCMA) i Jordi Ginebra (URV), a la Facultat de Filologia de la UB, com

a activitat de cloenda del postgrau en Assessorament Lingüístic i Serveis Editorials, de la UB.

— 12 de juny de 2017: Presentació la *Gramàtica de la llengua catalana* a l'Alguer, a càrrec de Mario Bruno, síndic de l'Alguer; Joandomènec Ros, president de l'IEC; Antoni Torre, delegat de l'IEC a l'Alguer; M. Josep Cuenca, que presentà l'obra, i Francesc Ballone, que parlà de l'aportació algueresa a la gramàtica, a la Biblioteca Municipal Rafael Sari de l'Alguer, organitzada per la Delegació de l'IEC a l'Alguer.

— 18 de juliol de 2017: presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* al professors de la Xarxa universitària d'estudis catalans a l'exterior, a càrrec de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, i Vicent Pitarch, en la inauguració de 31es Jornades Internacionals per a Professors de Català 2017, organitzades per l'Institut Ramon Llull, a la Universitat Rovira i Virgili (Tarragona).

Durant els mesos de setembre i octubre, dins del pla de L'Acadèmia Oberta als Ensenyants, la nova gramàtica i les modificacions ortogràfiques es van presentar als docents de primària i secundària de Catalunya, amb la col·laboració del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i amb la participació de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, a través de Joaquim Arnau, que va coordinar la participació d'especialistes en

didàctica de la llengua en les sessions destinades al professorat de primària. La relació de les presentacions, per ordre cronològic, és la següent:

— 20 de setembre: Servei Territorial del Baix Llobregat (Sant Feliu de Llobregat), docents de primària, a càrrec d'Albert Jané, Mercè Lorente i Oriol Guasch.

— 21 de setembre: Servei Territorial del Baix Llobregat (Sant Feliu de Llobregat), docents de secundària, a càrrec de Jaume Martí i Llobet.

— 27 de setembre: Servei Territorial de Maresme-Vallès Oriental (Mataró), docents de primària, a càrrec d'Oriol Camps i Marta Milian.

— 27 de setembre: Consorci d'Educació de Barcelona (IEC), docents de secundària, a càrrec de M. Teresa Cabré i Vicent Pitarch.

— 28 de setembre: Servei Territorial de Maresme-Vallès Oriental (Mataró), docents de primària, a càrrec de Jaume Martí i Llobet.

— 3 d'octubre: Servei Territorial del Vallès Occidental (Sabadell), docents de primària, a càrrec de Nicolau Dols i Xavier Fontich.

— 4 d'octubre: Consorci d'Educació de Barcelona (Barcelona), docents de primària, a càrrec de Josep Martines i Marta Milian.

— 4 d'octubre: Servei Territorial de Lleida, docents de primària, a càrrec de Mercè Lorente i Oriol Guasch.

— 5 d'octubre: Servei Territorial de Girona, docents de primària, a càrrec de Gemma Rigau i Teresa Ribas.

— 5 d'octubre: Servei Territorial de Tarragona, docents de secundària, a càrrec d'Oriol Camps.

— 6 d'octubre: Servei Territorial de Lleida, docents de secundària, a càrrec de Gemma Rigau.

— 6 d'octubre: Servei Territorial de Tarragona, docents de primària, a càrrec de M. Teresa Cabré i Anna Camps.

— 10 d'octubre: Servei Territorial del Vallès Occidental (Sabadell), docents de secundària, a càrrec de Joan A. Argenter.

— 11 d'octubre: Servei Territorial de Catalunya Central (Manresa), docents de primària, a càrrec d'Isidor Marí i Joan Perera.

— 13 d'octubre: Servei Territorial de Girona, docents de secundària, a càrrec de Vicent Pitarch.

— 18 d'octubre: Servei Territorial de Catalunya Central (Manresa), docents de secundària, a càrrec de Manuel Pérez Saldanya.

— 19 d'octubre: Servei Territorial de Barcelona Comarques (Barcelona), docents de primària i secundària, a càrrec de M. Josep Cuenca i Anna Camps.

Per causes alienes a la Secció Filològica, es va ajornar la presentació als docents adscrits al Servei Territorial de les Terres de l'Ebre, els quals, posteriorment, van ser convidats a la sessió de

presentació de la gramàtica i l'ortografia de l'1 de febrer a Tortosa, organitzada pels Serveis Territorials d'Ensenyament i de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Membres i tècnics de la Secció Filològica també han participat en els següents cursos de formació sobre les novetats gramaticals i ortogràfiques adreçats a professionals de la llengua:

— Del gener al maig de 2017, Nicolau Dols impartí cursos de formació sobre les novetats normatives de la llengua catalana (*Gramàtica de la llengua catalana* i *Ortografia catalana*) adreçats a mestres i professors, organitzats per la Conselleria d'Educació i Universitat del Govern de les Illes Balears.

- CEP Palma (docents de primària): 30 de gener, 1, 7 i 9 de febrer.
- CEP Menorca: 3 i 4 de febrer (Maó) i 10 i 11 de febrer (Ciutadella).
- CEP Palma (docents de secundària): 13, 15, 21 i 23 de febrer.
- CEP Manacor: 6, 8, 14 i 16 de març.
- CEP Eivissa: 17, 18, 24 i 25 de març.
- CEP Inca: 2, 4, 8 i 10 de maig.
- CEP Eivissa: 19, 20, 26 i 27 de maig.

— El febrer de 2017, Nicolau Dols impartí cursos de formació sobre les novetats normatives de la llengua catalana (*Gramàtica de la llengua catalana* i *Ortografia catalana*) adreçats a assessors lingüístics i a correctors de proves de nivell

de català, organitzats per la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports del Govern de les Illes Balears:

- Escola Balear d'Administració Pública a Palma: 6 i 8 de febrer (assessors lingüístics).

- Escola Balear d'Administració Pública a Palma: 20 i 22 de febrer (correctors de proves de nivell de català).

— 24 de gener de 2017: curs de formació sobre les novetats de la *Gramàtica de la llengua catalana* i de l'*Ortografia catalana* per als correctors externs i el personal tècnic del Gabinet de la Presidència, a càrrec del Servei de Correcció de l'IEC.

— 31 de gener de 2017: curs de formació sobre les novetats de la *Gramàtica de la llengua catalana* i de l'*Ortografia catalana* per als treballadors de l'IEC, excepte els que l'han rebut en la sessió del 24 de gener, a càrrec del Servei de Correcció de l'IEC.

— 20 i 27 de març, i 3 i 10 d'abril de 2017: cursos de presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* adreçats a professors, organitzats per la Universitat de les Illes Balears, a càrrec del senyor Nicolau Dols.

— 2 de maig de 2017: conferència «La gramàtica de l'Institut d'Estudis Catalans: breu incursió en el nou tractament d'aspectes lingüístics», a càrrec de Xavier Rofes, cap de l'Oficina de Gramàtica, en el marc de la Setmana de la GIEC, organitzada per l'Estudi de Llengua i

Literatura Catalanes i l'Associació d'Estudiants Filocat UdG de la Universitat de Girona.

Una altra activitat destacable relacionada amb la publicació de la gramàtica va ser la trobada que, el 15 de novembre, la Secció Filològica va organitzar amb els col·laboradors externs de la *Gramàtica de la llengua catalana* per agrair-los la feina feta. Hi participà la Comissió de Gramàtica, la resta dels membres de la Secció i el personal tècnic de l'Oficina de Gramàtica.

La Secció ha col·laborat en l'organització de les activitats següents d'altres institucions: presentació de l'obra *Jornades de la Secció Filològica de l'IEC a Móra la Nova*, en el marc de la IV Jornada Institut Ramon Muntaner: «Cultura i recerca en el territori», organitzada per l'Institut Ramon Muntaner a Móra la Nova (11 de novembre), i VIII Simposi internacional «Vers una sintaxi històrica del català», organitzat per la Universitat d'Alacant (3 i 4 de febrer).

Diversos membres i tècnics de la Secció Filològica han participat en activitats relacionades amb la llengua i la cultura catalanes arreu del món. Les més significatives han estat les següents: la commemoració del 40è aniversari de la creació del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de València (del setembre al desembre); el II Congrés d'Onomàstica de la Mediterrània, organitzat per les universitats de València i de

Torí, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i la Societat d'Onomàstica (del 8 al 10 de setembre); el 25è Col·loqui Germanocatalà de la Societat Germanocatalana, a Bamberg (Alemanya, del 21 al 24 de setembre); la Jornada de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes: «El repte d'investigar sobre la Franja d'Aragó», a Saragossa, organitzada per aquesta entitat i l'Àrea de Filologia Catalana de la Universitat de Saragossa, amb el suport de la Institució de les Lletres Catalanes (28 d'octubre); el 29è Curs de Sociolingüística de la Nucia: «Nosaltres? Construïm la identitat ara i ací. Ensenyament i referents culturals», a la Seu Universitària de la Nucia (del 28 d'octubre al 5 de novembre); la Jornada d'Onomàstica de l'Alt Camp i Muntanyes de Prades (V Jornada de la Societat d'Onomàstica), a Valls, organitzada per aquesta societat i l'Institut d'Estudis Vallencs; la Jornada sobre els models lingüístics de la comunicació audiovisual: «El valencià de la futura RTVV: reptes i oportunitats», a la Universitat de València, organitzada per aquesta universitat, l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, la Universitat Autònoma de Barcelona, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, la Direcció General de Política Lingüística de la Ge-

neralitat Valenciana, l'Associació Tirant lo Blanch i la Universitat Cardenal Herrera CEU (19 de maig); el Simposi «Congrés de Cultura Catalana. Un balanç des de l'actualitat», a la seu de l'IEC (30 de juny i 1 de juliol), i la commemoració del 30è aniversari de la creació del Departament de Filologia Catalana de la Universitat d'Alacant (7 de juliol).

La Secció Filològica ha acollit la visita de grups universitaris i investigadors que han sol·licitat conèixer les seves activitats i funcions, especialment en recerca i normativa lingüística. El 29 de novembre, la presidenta de la Secció va rebre Miguel Verón, membre de l'Acadèmia Guaraní, acompanyat de Joan A. Argenter, director de la Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural, que l'havia convidat a l'IEC; el 28 de febrer, un grup d'estudiants del Servei Local Català Cerdanyola, i el 5 de maig, un grup d'estudiants de filologia catalana de la Universitat de Girona.

La Secció ha obtingut el suport de l'Obra Social La Caixa, com en anys anteriors, per a dur a terme les activitats ordinàries del 2016, i, com a novetat, per a la realització d'accions de visibilitat de la Secció Filològica i d'incidència social de la llengua catalana.

Membres

	<i>DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT</i>
Joan A. Argenter i Giralt	3.11.1989; emèrit des del 17.2.2017 Lingüística i sociolingüística
August Bover Font	17.11.2016 Literatura catalana moderna
M. Teresa Cabré i Castellví	03.11.1989; emèrita des del 10.2.2017 Lexicologia i lexicografia
Jaume Cabré i Fabré	19.6.2000; emèrit des del 30.4.2017 Escriptor
Oriol Camps i Giralt	18.1.2016 Codificació i estandardització
Germà Colón Domènech*	7.6.1993; emèrit des del 30.11.1998 Filologia romànica, lexicografia i edició de textos
Maria Josep Cuenca Ordinyana	13.6.2005 Gramàtica
Nicolau Dols i Salas	19.5.2014 Fonètica i fonologia
Antoni Ferrando i Francès	22.3.1985 Història de la llengua
José Enrique Gargallo Gil**	17.11.2016 Lingüística romànica

* Fou membre corresponent d'aquesta Secció des del 25.2.1966 fins al 7.6.1993.

** Fou membre corresponent d'aquesta Secció des del 19.5.2014 fins al 17.11.2016.

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Josep Gifreu i Pinsach	22.11.1993; emèrit des del 31.10.2014 Sociolingüística i polítiques de comunicació
Albert Jané i Riera	19.6.2000; emèrit des del 19.6.2001 Gramàtica
Mercè Lorente i Casafont	18.1.2016 Lexicologia, lexicografia, terminologia i fraseologia
Joaquim Mallafre i Gavaldà	21.5.1991; emèrit des del 2.6.2011 Traductor i escriptor
Isidor Marí i Mayans	3.11.1989 Sociolingüística
Joan Martí i Castell	23.10.1992; emèrit des del 17.11.2015 Lingüística diacrònica, història de la llengua, sociolingüística i lexicografia
Josep Martines Peres	13.6.2005 Lexicografia
Joan Miralles i Monserrat	14.6.1985; emèrit des del 15.11.2015 Història de la llengua, onomàstica i literatura popular
Aina Moll i Marquès	22.11.1993; emèrita des del 14.8.2000 Lingüística
Brauli Montoya Abat	17.6.2002 Sociolingüística
Josep Moran i Ocerinjuregui	22.5.1995; emèrit des del 22.12.2014 Onomàstica i lingüística històrica

Josep M. Nadal i Farreras	23.2.2009 Història de la llengua
Vicent Pascual Granell	25.2.2013; emèrit des del 25.2.2014 Educació plurilingüe i intercultural
Manuel Pérez Saldanya	9.6.1997 Gramàtica
Joan Peytaví Deixona	28.2.2005 Onomàstica
Josep Piera Rubio	28.2.2005; emèrit des del 30.5.2017 Escriptor
Vicent Pitarch i Almela	14.6.1985; emèrit des del 5.11.2012 Sociolingüística
Lluís B. Polanco i Roig	27.11.1989 Sociolingüística i lingüística
Miquel Àngel Pradilla Cardona	13.6.2005 Sociolingüística (variació i planificació)
Joaquim M. Puyal	21.12.2009 Teoria de la comunicació
Pere J. Quetglas i Nicolau	15.2.2016 Filologia llatina
Joaquim Rafel i Fontanals	24.10.1984; emèrit des del 13.10.2013 Fonètica i lexicografia
Gemma Rigau i Oliver	17.6.2002 Sintaxi i semàntica

Mila Segarra i Neira	28.2.2005 Gramàtica i història de la normativa
Màrius Serra i Roig	25.2.2013 Escriptor i traductor
Ramon Sistac i Vicén	14.12.1998 Dialectologia
Josep Vallverdú i Aixalà	21.5.1991; emèrit des del 9.7.1993 Escriptor
Joan Veny i Clar	17.11.1978; emèrit des del 22.8.2002 Dialectologia i història de la llengua
Pere Verdaguer i Juanola	7.6.1993; emèrit des del 9.4.1999 († 1.2.2017) Lingüística i literatura
Mariàngela Vilallonga Vives	28.2.2005 Filologia clàssica

Membres corresponents

Cosme Aguiló Adrover	12.6.2006 Toponímia, dialectologia i etimologia (Santanyí)
Robert Archer	19.6.2000 Hispanista medievalista (Regne Unit)
Alà Baylac-Ferrer	20.6.2016 Sociolingüística (Perpinyà)

Francesc Ballone	18.3.2013 Fonètica (L'Alguer)
Joan Beltran i Cavaller	20.6.2016 Didàctica de la llengua (Tortosa)
Denise Boyer	27.6.2011 Literatura (França)
Michel Contini	28.2.2006 Dialectologia (França)
Jordi Joaquim Costa i Costa	28.2.2006 Dialectologia (França)
Kálmán Faluba	23.11.1992 Lingüística (Hongria)
Manuel González González	21.12.2009 Lingüística (Santiago de Compostel·la)
Maria Grossmann	18.3.2013 Lingüística (Itàlia)
Joseph Gulsoy	6.6.1994 Gramàtica històrica (Canadà)

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA

	DATA DE NOMEJAMENT I PROCEDÈNCIA
Georg Kremnitz	16.6.2014 Lingüística (Àustria)
Joan F. López Casasnovas	28.2.2006 Cultura catalana a Menorca (Ciutadella)
Jordi Mir i Parache	20.6.2016 Lingüística (Tremp)
Bob de Nijs	19.6.2000 Poeta i novel·lista (Bèlgica)
José Antonio Pascual Rodríguez	9.6.1997 Lexicografia (Madrid)
Josep Quer i Villanueva	28.2.2006 Llengua de signes catalana (Veneçuela - Barcelona)
Artur Quintana i Font	28.2.2006 Llengua i literatura catalanes (La Franja - Barcelona)
Lídia Rabassa Areny	28.2.2006 Dialectologia (Tolosa de Llenguadoc)
Philip D. Rasico	9.6.1997 Llengua i literatura (Estats Units)

Enric Ribes i Marí	12.6.2006 Toponímia (Eivissa)
Beatrice Schmid	9.6.1997 Lingüística (Suïssa)
Giuseppe Tavani	23.11.1992 Literatura catalana medieval (Itàlia)
Andrés Urrutia Badiola	21.12.2009 Lèxic jurídic (Bilbao)
Max Woodfield Wheeler	9.6.1997 Fonologia i morfologia (Regne Unit)
Curt Wittlin	9.6.1997 Filologia romànica (Suïssa)
Alan Yates	28.2.2006 Llengua i literatura (Regne Unit)
Marie Claire Zimmermann	9.6.1997 Poesia d'Ausiàs March (França)

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA

Secció de Filosofia i Ciències Socials

Crònica

La Secció de Filosofia i Ciències Socials (SFCS) té vint-i-tres membres numeraris, trenta-tres membres emèrits i dotze membres corresponents, distribuïts en set àrees d'especialitat: filosofia, dret, economia, geografia i demografia, pedagogia i psicologia, comunicació i antropologia, i sociologia i ciència política.

Han estat nomenats nous membres numeraris Enoch Albertí Rovira, Josep Vicent Boira i Maiques, Albert Carreras de Odriozola, Andreu Casero Ripollés, Guillem López Casanovas i Joana Maria Seguí Pons. Han passat a ésser emèrits Antoni Joan Colom Cañellas i Josep González-Agàpito i Granell. La Secció ha hagut de lamentar el traspàs de Josep M. Muntaner i Pasqual.

Reunions

La Secció ha celebrat disset sessions plenàries: onze d'ordinàries i sis d'extraordinàries d'electors que s'han dedicat, d'acord amb la normativa interna de la Secció, a la presentació i votació de candidats a membre numerari.

Les reunions ordinàries han inclòs comunicacions científiques que s'han debatut, dins el programa institucional de recerca «Propostes per una societat en procés de reconstrucció. Una anàlisi social i econòmica»: «Nois/es i joves de parelles

binacionals a Catalunya: entre l'elecció i la construcció identitària», a càrrec de Miguel Solana, Dan Rodríguez i Anna Ortiz, investigadors de la UAB (setembre del 2016); «Sobre l'evolució de l'esquerra revolucionària a l'Estat espanyol. Una etnografia del moviment comunista», a càrrec de Josepa Cucó, membre de la Secció (novembre del 2016); «La cooperació transfronterera a Europa, una perspectiva històrica», a càrrec de Martina Camiade, membre corresponent de la Secció (desembre del 2016); «L'educació a Catalunya avui, entre la continuïtat i el canvi», a càrrec de Ferran Ruiz, expresident del Consell Escolar de Catalunya (gener del 2017); «Innovar per retrobar l'escola del segle XXI», de Josep Maria Esteve, director de l'Institut Escola de Sant Sadurní d'Anoia (febrer del 2017); «Ara és demà. Debat sobre el futur de l'educació a Catalunya», a càrrec de Joaquim Arnau, secretari de la Secció de Filosofia i Ciències Socials (març del 2017); «Gestió de l'aigua a la Mediterrània. Reptes i alternatives», de David Saurí, coordinador del Grup de Recerca en Aigua Territori i Sostenibilitat (GRATS), de la UAB (maig del 2017), i «Canvis en el paisatge mediterrani de ribera: nous usos i noves perspectives», a càrrec de Josep M. Panareda, vicepresident de la Secció (juny del

2017). (Per a una informació més detallada d'aquest programa, vegeu l'apartat dedicat als programes de recerca de la Secció en el capítol vi, «Activitat de recerca».)

La Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'Institut d'Estudis Catalans celebrà una reunió del seu ple a Menorca els dies 13 i 14 d'octubre, emmarcada dins del programa institucional de la Secció «Propostes per una societat en procés de reconstrucció. Una anàlisi social i econòmica», a la seu de l'Institut Menorquí d'Estudis (IME), el qual col·laborà en l'organització. La sessió acadèmica, titulada *Menorca: una anàlisi social, cultural i política. Reptes i perspectives*, inclogué les ponències següents: «Menorca: el futur passa per l'educació», a càrrec de Pau Salort, membre de l'IME, i Mar Lluch, vicepresidenta del Consell Escolar de Menorca; «Llengua i cultura a la Menorca del segle XXI: una navegació atzarosa», per Joan F. López Casasnovas, membre corresponent de la Secció Filològica de l'IEC; «La societat menorquina: un procés de reestructuració», de Jaume Mascaró Pons, membre del Consell Científic de l'IME; «D'on ve i cap a on va l'economia de Menorca», d'Alfons Méndez Vidal, doctor en ciències econòmiques i cap de la Secció de Ciències Socials de l'IME.

Discursos de recepció

— 17 d'octubre, José María Murià va pronunciar el discurs «Podrem ser el que

som?»; li va respondre Josep González-Agàpito, membre emèrit.

— 1 de desembre. Jaume Guillaumet va pronunciar el discurs «Política, mercat i llengua: una interpretació històrica del periodisme català»; li va respondre Josep M. Casasús, membre emèrit.

— 2 de febrer. Joan Nogué va pronunciar el discurs «El paisatge, entre el subjecte i l'objecte»; li va respondre Maria Dolors Garcia Ramon, membre emèrita.

— 6 de març. Josep Olesti va pronunciar el discurs «Elogi de la història de la filosofia»; li va respondre Pere Lluís Font, membre emèrit.

Premis i distincions

Maria Dolors Garcia Ramon rebé el Premi Vautrin-Lud, conegut com el «Nobel de Geografia», en el marc del Festival International de Géographie, que se celebrà del 30 de setembre al 2 d'octubre de 2016, a Saint-Dié-des-Vosges (França).

Joan Francesc Mira també va ser distingit amb dos premis rellevants. Va rebre la Medalla de la Universitat de València, màxima distinció honorífica de la institució. En l'acte es va ressaltar la seva tasca, no només en l'àmbit de l'antropologia i la literatura, sinó també en el seu compromís cívic i polític, caracteritzat per la defensa de la llengua i la cultura catalanes al llarg de la seva trajectòria (1 de desembre de 2016). A més, va ser distingit amb el Premi Nacional de Cultura que

atorga el Consell Nacional de Cultura i de les Arts (CoNCA). El Premi Nacional de Cultura, el més rellevant en l'àmbit cultural que atorga la Generalitat de Catalunya, reconeix figures i entitats que han contribuït i contribueixen a donar més rellevància a la cultura catalana, ja sigui per la labor intel·lectual, artística o d'identitat compartida que desenvolupen (5 d'abril de 2017).

Nomenaments

Lluís Jou fou nomenat president de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya (gener del 2017), i Jaume Casals, president de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (24 de gener de 2017).

Homenatges

El dia 16 de novembre, Josep Perarnau i Espelt, membre emèrit de l'SFCS de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) i professor emèrit de la Facultat de Teologia de Catalunya, va rebre un homenatge a la Facultat de Teologia de Catalunya, organitzat per l'Ateneu Universitari Sant Pacià. En l'acte, realitzat al Seminari de Barcelona, hi van assistir el president de l'IEC, Joandomènec Ros, i la presidenta de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, Maria Corominas.

El dia 18 d'abril, la Societat Catalana d'Economia homenatjà Joaquim Muns, membre de la Secció, amb l'acte «Joaquim Muns: una trajectòria internacionalista», en què assistí la presidenta de l'SFCS, Maria Corominas.

Debat *Ara és demà*

La Conselleria d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya va encarregar al Consell Escolar de Catalunya (CEC) que articulés un debat sobre el futur de l'educació a Catalunya. El projecte es denominà «Ara és demà» i s'hi proposà un marc inicial de debat en forma de cinc ponències, elaborades per experts en cadascun dels àmbits: «Els pilars del sistema educatiu» (Lluís Font, president del CEC), «L'arquitectura del sistema educatiu» (Joan Mateo, president del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu), «El centre educatiu» (Francesc Pedró, expert en educació de la UNESCO), «El professorat» (Miquel Martínez, catedràtic de la UB) i «L'alumnat» (Neus Sanmartí, catedràtica emèrita de la UAB). Des del mes de novembre de 2016 fins al febrer de 2017 es desenvolupà el debat sobre aquestes ponències al Consell, mitjançant una subcomissió específica, amb representants de la comunitat educativa, institucions, entitats i persones relacionades amb l'educació, que es dedicaren a analitzar el contingut dels textos dels ponents i a expressar les seves idees, propostes i conclusions.

A l'Institut d'Estudis Catalans, representat al CEC, es va crear una comissió oberta als seus membres i a altres personalitats externes de l'àmbit de l'educació que coordinà Joaquim Arnau i Querol, en condició de representant de l'IEC al Consell Escolar. La comissió es-

tava composta per Guillem López Casanovas, membre de l'IEC; Walter Garcia-Fontes, degà de la Facultat d'Economia de la Universitat Pompeu Fabra; Carme Yus, membre de la Societat Catalana d'Història de la Pedagogia, i Ferran Ruiz, expresident del Consell Escolar de Catalunya. Aquest grup de treball va realitzar quatre sessions compreses entre el desembre de 2016 i el gener del 2017.

Un cop recollides totes les propostes i celebrades les jornades de participació, la Secretaria del Consell elaborà un esborrany del document, aprovat el juliol de 2017 en sessió plenària del Consell, que serà lliurat a la Conselleria.

Publicacions

Catalan Social Sciences Review [en línia], núm. 6 (2016).

COLOM, Antoni J. *La renovació educativa a Mallorca (1880-1936): Assaig de síntesi*. Barcelona, 2016. 406 p. [Coedició amb Lleonard Muntaner]

PUIG, Jaume de. *Catàleg dels manuscrits de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona*. Vol. I: *Manuscrits 1-50*. Barcelona, 2016. 649 p. (Treballs de la Secció de Filosofia i Ciències Socials; 49)

SANS, Jaume; PANAREDA, Josep M. *Els paisatges de l'aigua al delta del Llobregat*. Barcelona, 2016. 157 p. (Treballs de la Secció de Filosofia i Ciències Socials; 48) [1a reimpr.: abril del 2017]

TEIXIDÓ, Martí. *Pedagogia, ara. Aplicació a la societat catalana. Principis. Tensions. Referents. Accions. Cultura*. Barcelona, 2017. 171 p.

Membres

Enoch Albertí Rovira

DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT 16.2.2017

Dret

Gabriel Amengual Coll

28.2.2006; emèrit des del 25.1.2013

Filosofia

Enric Argullol i Murgadas

1.2.1991; emèrit des del 12.2.2016

Dret administratiu

Joaquim Arnau Querol

16.6.2008; emèrit des del 27.9.2014

Psicopedagogia del llenguatge

	DATA DE NOMEJAMENT I ESPECIALITAT
Joan Becat i Rajaut	15.11.1991; emèrit des del 29.6.2011 Geografia
Josep Vicent Boira i Maiques	11.5.2017 Sociologia
Josep M. Bricall i Masip	28.2.2006; emèrit des del 28.2.2007 Economia
Anna Cabré i Pla	29.3.2010; emèrita des del 18.10.2013 Demografia
Salvador Cardús i Ros	16.6.2008 Sociologia
Albert Carreras de Odriozola	11.5.2017 Economia
Jaume Casals i Pons	27.6.2011 Filosofia
Josep M. Casasús i Guri	7.5.1990; emèrit des del 31.7.2014 Teoria del periodisme
Andreu Casero Ripollés	17.11.2016 Periodisme i comunicació política
Antoni Joan Colom Cañellas	14.6.2004; emèrit des del 17.9.2016 Teoria i història de l'educació
Maria Corominas i Piulats	16.6.2008 Estructura i polítiques de comunicació
Jordi Cots i Moner	13.2.1987; emèrit des del 17.2.2003 Dret de família

Josepa Cucó i Giner	27.6.2011 Antropologia
Joan Egea i Fernández	27.2.2012 Dret civil
Joan Estruch i Gibert	20.12.1995; emèrit des del 24.7.2013 Sociologia de la religió
Octavi Fullat i Genís	20.12.1995; emèrit des del 12.1.1998 Filosofia de l'educació
Jordi Galí i Garreta	23.2.2009 Teoria macroeconòmica i economia monetària
Maria Dolors Garcia Ramon	28.2.2006; emèrita des del 7.11.2013 Geografia i gènere
Carles A. Gasòliba i Böhm	12.1.1979; emèrit des del 22.11.2015 Economia
Salvador Giner de San Julián	22.5.1995; emèrit des del 10.2.2004 Sociologia
Josep González-Agàpito i Granell	15.11.1991; emèrit des del 3.10.2016 Teoria i història de l'educació
Jaume Guillamet Lloveras	15.12.2014 Història del periodisme
Lluís Jou i Mirabent	15.2.2016 Dret
Pere Lluís Font	7.5.1990; emèrit des de l'1.5.2004 Història de la filosofia

	DATA DE NOMENAMENT I ESPECIALITAT
Guillem López Casasnovas	17.11.2016 Economia
Andreu Mas-Colell	13.6.2005; emèrit des del 29.6.2014 Economia
Jaume Mensa i Valls	15.2.2016 Filosofia medieval
Joan-Francesc Mira i Casterà	14.6.1999; emèrit des del 3.12.2009 Antropologia cultural
Isidre Molas i Batllori	22.11.1993; emèrit des del 12.10.2010 Dret constitucional
Miquel de Moragas i Spà	7.5.1990; emèrit des del 9.6.2013 Teoria de la comunicació
Josep M. Muntaner i Pasqual	12.1.1979; emèrit des del 27.4.2009 († 27.4.2017) Economia
Oriol Nel·lo i Colom	23.2.2009 Geografia
Joan Nogué i Font	17.3.2014 Geografia humana
Josep Olesti i Vila	15.12.2014 Filosofia
Josep M. Panareda Clopés	28.2.2006; emèrit des del 13.9.2015 Biogeografia
Àngels Pascual de Sans	28.2.2006; emèrita des del 3.12.2008 Estudis de població

Josep Perarnau i Espelt	7.5.1990; emèrit des del 8.7.1998 Filosofia
Jaume de Puig i Oliver	16.6.2008; emèrit des del 6.9.2014 Filosofia i textos medievals
Josep-Enric Rebés i Solé	16.6.2008; emèrit dels del 10.3.2010 Dret
Ferran Requejo i Coll	2.3.2015 Ciència política
Carles-Enric Riba i Campos	27.6.2011 Psicologia
Encarna Roca i Trias	22.5.1995; emèrita des del 26.4.2014 Dret civil
Vicenç M. Rosselló i Verger	1.2.1991; emèrit des del 12.9.2001 Geografia
Xavier Rubert de Ventós	13.6.2005; emèrit des de l'1.9.2009 Estètica
Joana Maria Seguí Pons	16.2.2017 Geografia
Francesca Soledat Segura Beltrán	22.6.2015 Geografia
Antoni Serra i Ramoneda	13.2.1987; emèrit des del 20.7.2003 Economia de l'empresa
Carlota Solé i Puig	7.5.1990; emèrita des de l'11.12.2014 Sociologia de les migracions i de les organitzacions (empresarials), estructura i canvi social (modernització)

Josep-Maria Terricabras i Nogueras	22.5.1995; emèrit des del 12.7.2016 Filosofia
Ricard Torrents i Bertrana	14.6.1999; emèrit des del 10.1.2007 Educació universitària i filosofia de l'educació
Joan Vilà-Valentí	29.1.1990; emèrit des del 29.3.1995 Geografia regional i didàctica de la geografia
Carles Viver i Pi Sunyer	27.2.2012 Dret
Xavier Vives i Torrents	27.6.2011 Economia

Membres corresponents

Francesc Badia Gomis	18.3.2013 Dret (Andorra)
Isidre Bartumeu Martínez	18.3.2013 Dret (Andorra)
Carles Boix i Serra	18.1.2016 Ciència política (Estats Units)
Anthony Bonner	15.2.2016 Ramon Llull (Mallorca)

Martina Camiade	15.2.2016 Estudis transfronterers (Perpinyà)
Montserrat Guibernau i Berdun	27.6.2011 Sociologia (Regne Unit)
Christer Laurén	17.3.2014 Filologia medieval (Finlàndia)
Ambler H. Moss	16.6.2008 Política internacional (Estats Units)
Carlos-Ulises Moulines Castellví	16.6.2008 Filosofia (França)
José María Murià Rouret	18.1.2016 Història de Jalisco (Mèxic)
Antoni Nughes	17.3.2014 Cultura algueresa (L'Alguer)
Miquela Valls	23.2.2009 Humanitats (Perpinyà)

DATA DE NOMENAMENT I PROCEDÈNCIA

IV. Memòria econòmica

La informació que es presenta es divideix en tres apartats:

- informació dels estats comptables a 31 de desembre de 2016;
- informació sobre la liquidació del pressupost del 2016;
- informació sobre el pressupost del 2017.

1. Informació dels estats comptables i del balanç de situació el 31 de desembre de 2016

Els comptes anuals de l'exercici 2016 han estat confeccionats a partir dels registres comptables de l'Institut, seguint els principis de comptabilitat generalment acceptats, per tal de presentar la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de l'Institut.

El balanç adjunt presenta les xifres del darrer exercici tancat per tal de facilitar-ne la comparació. Les bases d'elaboració, els principis comptables i les normes de valoració han estat aplicats de manera homogènia.

Balanç de situació el 31 de desembre de 2016 (expressat en €)

<i>Actiu</i>	<i>Exercici 2016</i>	<i>Exercici 2015</i>
A) ACTIU NO CORRENT	7.829.615,03	8.047.915,13
I. Immobilitzat intangible	19.086,06	32.837,55
1. Aplicacions informàtiques	19.086,06	32.837,55
II. Immobilitzat material	7.693.986,33	7.957.545,00
1. Construccions	2.474.262,06	2.530.266,51
2. Instal·lacions tècniques	4.917.077,35	5.108.978,31
3. Maquinària	873,29	551,17
4. Mobiliari	167.481,47	200.053,32
5. Equips per a processament de la informació	120.455,31	110.282,10
6. Altre immobilitzat	13.836,85	7.413,59
III. Inversions financeres a llarg termini	116.542,64	57.532,58
1. Valors representatius de deute	109.013,14	0,00
2. Altres actius financers	7.529,50	57.532,58
B) ACTIU CORRENT	5.268.202,68	5.365.440,98
I. Actius no corrents mantinguts per a la venda	39.979,40	935.819,84
II. Existències	277.541,13	295.184,96
1. Primeres matèries	2.286,03	1.409,57
2. Béns destinats a les activitats	275.255,10	293.775,39
III. Usuaris, patrocinadors i deutors de les activitats i altres comptes a cobrar	2.174.446,57	3.029.919,86
1. Usuaris i deutors per vendes i prestació de serveis	157.467,22	75.110,70
2. Patrocinadors i altres deutors de les activitats	337.180,90	205.777,01
3. Altres crèdits amb les administracions públiques	1.679.798,45	2.749.032,15
IV. Inversions financeres a curt termini	140.127,71	194.590,14
1. Valors representatius de deute	0,00	109.119,45
2. Altres actius financers	140.127,71	85.470,69
V. Periodificacions a curt termini	10.766,44	17.728,71
VI. Efectiu i altres actius líquids equivalents	2.625.341,43	892.197,47
1. Tresoreria	2.625.341,43	892.197,47
TOTAL ACTIU	13.097.817,71	13.413.356,11

Balanç de situació el 31 de desembre del 2016 (expressat en €)

<i>Passiu</i>	<i>Exercici 2016</i>	<i>Exercici 2015</i>
A) PATRIMONI NET	10.668.766,81	10.730.583,78
A-1) Fons propis	1.966.538,41	1.966.538,41
I. Fons dotacionals o fons socials	1.966.538,41	1.966.538,41
II. Excedent de l'exercici	0,00	0,00
A-2) Subvencions, donacions i llegats rebuts	8.702.228,40	8.764.045,37
I. Subvencions oficials de capital	6.860.400,36	6.931.455,19
II. Donacions i llegats de capital	1.218.501,32	1.200.307,53
III. Altres subvencions, donacions i llegats	623.326,72	632.282,65
B) PASSIU NO CORRENT	604.967,15	852.775,49
II. Deutes a llarg termini	604.967,15	852.775,49
1. Deutes amb entitats de crèdit	593.967,15	852.775,49
2. Altres passius financers	11.000,00	0,00
C) PASSIU CORRENT	1.824.083,75	1.829.996,84
I. Deutes a curt termini	258.704,89	256.546,45
1. Deutes amb entitats de crèdit	258.704,89	256.546,45
III. Deutes amb entitats del grup i associades a curt termini	299.085,45	279.049,46
IV. Creditors per activitats i altres comptes a pagar	1.216.073,41	1.199.027,38
1. Proveïdors	208.865,04	174.182,20
2. Creditors diversos	622.541,20	661.825,41
3. Personal (remuneracions pendents de pagament)	98.440,80	98.321,55
4. Passius per impost corrent i altres deutes amb les administracions públiques	286.226,37	264.698,22
V. Periodificacions a curt termini	50.220,00	95.373,55
TOTAL PATRIMONI NET I PASSIU	13.097.817,71	13.413.356,11

2. Informació sobre la liquidació del pressupost de l'exercici 2016

E l pressupost de l'exercici 2016 fou aprovat pel Ple de l'Institut celebrat el dia 14 de juliol de 2016.

La liquidació del pressupost va ser aprovada pel Ple de l'Institut el 9 de març de 2017. Aquesta liquidació incorpora l'execució dels ingressos i les despeses previstes en el pressupost de l'IEC, així com els ingressos i despeses provinents de l'activitat de les 28 societats filials de l'Institut d'Estudis Catalans.

El superàvit de 2.593.410,82 euros amb què es liquida el pressupost és conseqüència dels romanents positius que han generat els projectes de recerca finalistes de caràcter plurianual que ja han incorporat tots els seus ingressos, l'activitat dels quals ha de continuar més enllà de desembre de 2016.

Resum per capítols de la liquidació del pressupost d'ingressos de l'any 2016 (incloent-hi les societats filials) i resultat de l'exercici 2016

	<i>Pressupost 2016</i>	<i>% s/total</i>	<i>Liquidació 2016</i>	<i>% s/total</i>	<i>Estat d'execució 2016</i>	<i>% s/pressupost</i>
Capítol 3. Ingressos propis	1.086.724,01	10,96 %	1.217.790,32	12,09 %	131.066,31	112,06 %
Capítol 4. Transferències corrents	4.932.642,18	49,76 %	4.972.912,16	49,39 %	40.269,98	100,82 %
Capítol 5. Ingressos patrimonials	94.223,21	0,95 %	80.129,75	0,80 %	-14.093,46	85,04 %
Capítol 6. Inversions reals	910.000,00	9,18 %	910.000,00	9,04 %	0,00	—
Capítol 7. Transferències de capital	1.142.954,24	11,53 %	1.142.820,89	11,35 %	-133,35	99,99 %
Capítol 8. Variació d'actius financers	1.745.769,68	17,61 %	1.745.769,68	17,34 %	0,00	100,00 %
Capítol 9. Variació de passius financers	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
TOTAL DEL PRESSUPOST D'INGRESSOS	9.912.313,32	100,00 %	10.069.422,80	100,00 %	157.109,48	101,58 %

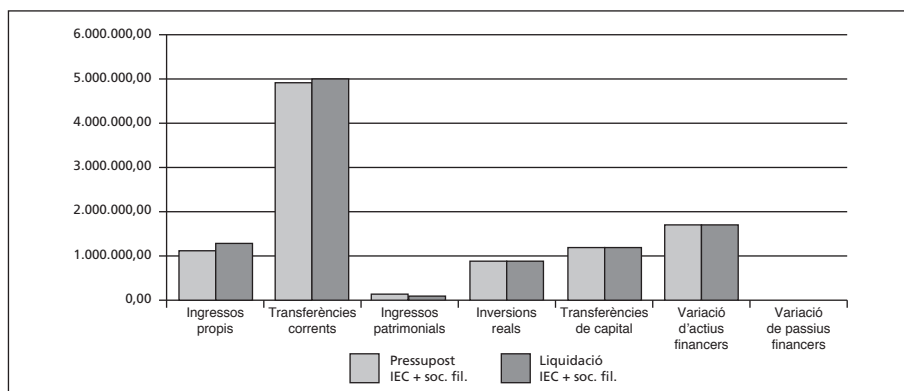
Resum per capítols de la liquidació del pressupost de despeses de l'any 2016 (incloent-hi les societats filials) i resultat de l'exercici 2016

	<i>Pressupost 2016</i>	<i>% s/total</i>	<i>Liquidació 2016</i>	<i>% s/total</i>	<i>Estat d'execució 2016</i>	<i>% s/pressupost</i>
Capítol 1. Remuneracions de personal	3.788.696,58	38,22 %	3.751.418,89	50,18 %	-37.277,69	99,02 %
Capítol 2. Despeses de béns corrents i serveis	2.681.343,93	27,05 %	2.242.479,98	30,00 %	-438.863,95	83,63 %
Capítol 3. Despeses financeres	38.183,86	0,39 %	27.441,79	0,37 %	-10.742,07	71,87 %
Capítol 4. Transferències corrents	261.048,77	2,63 %	263.230,03	3,52 %	2.181,26	100,84 %
Capítol 6. Inversions reals	2.886.390,28	29,12 %	934.791,39	12,50 %	-1.951.598,89	32,39 %
Capítol 9. Variació de passius financers	256.649,90	2,59 %	256.649,90	3,43 %	0,00	100,00 %
TOTAL DEL PRESSUPOST DE DESPESES	9.912.313,32	100,00 %	7.476.011,98	100,00 %	-2.436.301,34	75,42 %

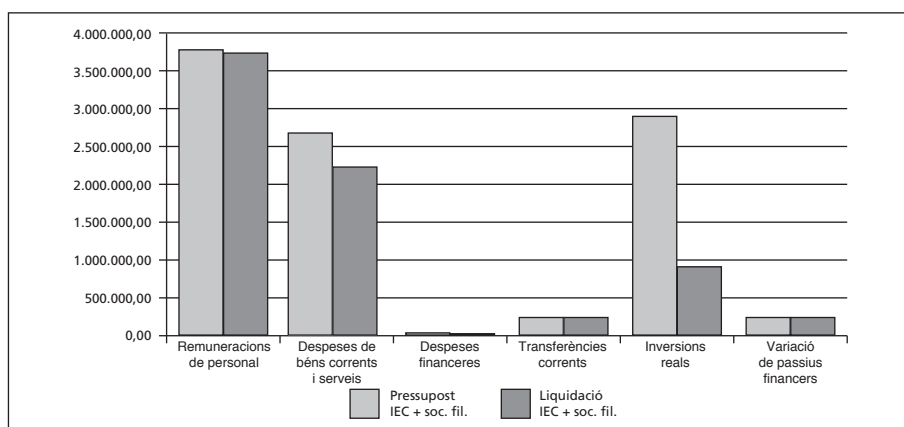
Romanent de l'exercici 2016 (incloent-hi les societats filials)

Total ingressos 2016	10.069.422,80
Total despeses 2016	7.476.011,98
ROMANENT TEÒRIC 2016	2.593.410,82

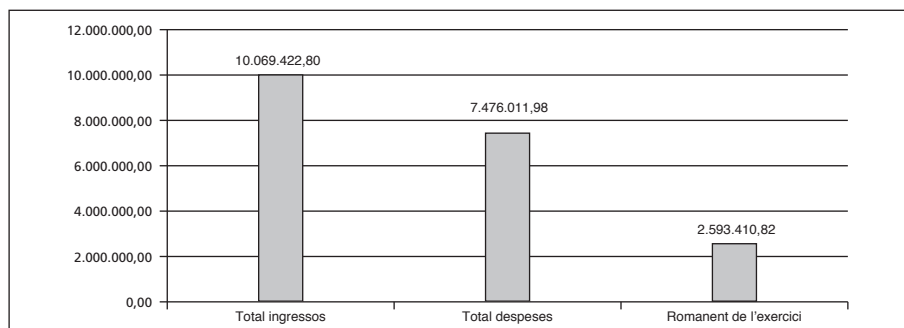
*Resum per capítols de la liquidació del pressupost d'ingressos de l'exercici 2016
(incloent-hi les societats filials)*

*Resum per capítols de la liquidació del pressupost de despeses de l'exercici 2016
(incloent-hi les societats filials)*

Romanent de l'exercici 2016 (incloent-hi les societats filials)

*Resum general per capítols, articles i serveis de la liquidació
del pressupost d'ingressos de l'exercici 2016
(incloent-hi les societats filials)*

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Liquidació pressupost 2016</i>
a) Operacions corrents		
30	Vendes i prestació de serveis	874.100,88
39	Altres ingressos	343.689,44
TOTAL CAPÍTOL 3. INGRESSOS PROPIS		1.217.790,32
40	De l'Administració de l'Estat	273.070,00
44	D'empreses públiques i d'altres ens públics	6.240,00
45	De la Generalitat de Catalunya	4.036.367,87
46	D'ens territorials	252.200,00
47	D'empreses privades	7.258,23
48	De famílies i institucions sense finalitat de lucre	392.561,67
49	D'organismes internacionals	5.214,39
TOTAL CAPÍTOL 4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS		4.972.912,16
52	Altres ingressos financers	926,59
54	Arrendaments	79.203,16
TOTAL CAPÍTOL 5. INGRESSOS PATRIMONIALS		80.129,75
TOTAL OPERACIONS CORRENTS		6.270.832,23
b) Operacions de capital		
60	Alienació de terrenys i béns naturals	400.000,00
61	Alienació d'edificis i altres construccions	510.000,00
TOTAL CAPÍTOL 6. INVERSIONS REALS		910.000,00

*Resum general per capítols, articles i serveis de la liquidació
del pressupost d'ingressos de l'exercici 2016
(incloent-hi les societats filials) (continuació)*

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Liquidació pressupost 2016</i>
70	De l'Administració de l'Estat	0,00
75	De la Generalitat de Catalunya	1.142.820,89
76	D'ens territorials	0,00
77	D'empreses privades	0,00
78	De famílies i institucions sense finalitat de lucre	0,00
79	Altres transferències de capital	0,00
TOTAL CAPÍTOL 7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL		1.142.820,89
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL		2.052.820,89
c) Operacions financeres		
87	Romanent d'exercicis anteriors	1.745.769,68
TOTAL CAPÍTOL 8. VARIACIÓ D'ACTIUS FINANCERS		1.745.769,68
91	Préstecs en euros	0,00
TOTAL CAPÍTOL 9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS		0,00
TOTAL OPERACIONS FINANCERES		1.745.769,68
Resum		
Total operacions corrents		6.270.832,23
Total operacions de capital		2.052.820,89
Total operacions financeres		1.745.769,68
TOTAL GENERAL		10.069.422,80

*Resum general per capítols, articles i serveis de la liquidació
del pressupost de despeses de l'exercici 2016
(incloent-hi les societats filials)*

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Liquidació pressupost 2016</i>
a) Operacions corrents		
10	Sous i salaris	2.926.890,31
11	Assegurances i prestacions socials	824.528,58
12	Altres despeses socials	0,00
TOTAL CAPÍTOL 1. REMUNERACIONS DE PERSONAL		3.751.418,89
20	Comptes i aprovisionaments	414.200,61
21	Serveis exteriors	1.823.946,91
22	Tributs	4.332,46
28	Activitats i altres	0,00
TOTAL CAPÍTOL 2. DESPESES DE BÉNS CORRENTS I SERVEIS		2.242.479,98
30	Deute a llarg termini	7.648,40
31	Deute a curt termini i altres	19.793,39
TOTAL CAPÍTOL 3. DESPESES FINANCERES		27.441,79
48	A famílies i institucions sense finalitat de lucre	263.230,03
TOTAL CAPÍTOL 4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS		263.230,03
TOTAL OPERACIONS CORRENTS		6.284.570,69

*Resum general per capítols, articles i serveis de la liquidació
del pressupost de despeses de l'exercici 2016
(incloent-hi les societats filials) (continuació)*

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Liquidació pressupost 2016</i>
b) Operacions de capital		
64	Inversions en mobiliari i estris	406,66
65	Inversions en equips de processament de dades	28.153,01
66	Actuacions i inversions destinades a l'ús general	904.116,87
67	Inversions en altre immobilitzat material	2.114,85
68	Inversions en immobilitzat immaterial	0,00
TOTAL CAPÍTOL 6. INVERSIONS REALS		934.791,39
TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL		934.791,39
c) Operacions financeres		
90	Amortització de deute a llarg termini	256.649,90
TOTAL CAPÍTOL 9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS		256.649,90
TOTAL OPERACIONS FINANCERES		256.649,90
Resum		
Total operacions corrents		6.284.570,69
Total operacions de capital		934.791,39
Total operacions financeres		256.649,90
TOTAL GENERAL		7.476.011,98

3. Informe sobre el pressupost per a l'any 2017

El pressupost de l'Institut d'Estudis Catalans té, des d'anys anteriors, un dèficit estructural (ingressos corrents menys despeses corrents) d'entre 500.000 i 600.000 euros que només es pot assumir mitjançant la generació de romanents en la gestió del mateix pressupost i amb la incorporació de recursos propis addicionals procedents de cànons i llegats rebuts per la institució.

Així, en el pressupost per a l'any 2017, aquest dèficit és de 582.312,79 euros i està previst assumir-lo amb 200.000 euros procedents del romanent genèric generat en la liquidació del pressupost del 2016, i amb la incorporació de 382.312,97 euros procedents de llegats i cànons aplicats a projectes.

Durant els anys de retallades pressupostàries, aquesta decisió ha permès afrontar la davallada continuada de les aportacions públiques i, alhora, continuar donant compliment a les finalitats que l'IEC té assignades.

El pressupost de l'Institut d'Estudis Catalans per al 2017 és un pressupost de continuïtat, tant pel que fa als ingressos com pel que fa a les despeses.

Si pel que fa a les aportacions externes la previsió és de continuïtat, no passa el mateix respecte als ingressos propis. La publicació de la *Gramàtica de la llengua catalana* de l'IEC el mes de novembre de 2016 i l'anualització del lloguer del local de la plaça de Salvador Seguí permeten pressupostar un increment significatiu d'aquestes partides.

En definitiva, les previsions contingudes en l'avantprojecte de pressupost són les següents:

Pel que fa als ingressos

Quant a l'aportació de la Generalitat, la quantitat prevista per al 2017 és la mateixa que per al 2016. Aquesta xifra és de 5.019.217,87 euros.

Pel que fa a l'aportació del Govern de l'Estat espanyol, es preveu una aportació de 273.070 euros, igual a la del 2016.

Respecte a l'aportació de la Diputació de Barcelona, es considera la mateixa xifra pactada per al 2016.

Es pressuposta un any sencer del lloguer dels locals de la plaça de Salvador Seguí i, per primera vegada, no es pressuposta cap tipus de despesa per al manteniment d'aquests locals.

Pel que fa als ingressos per venda de llibres, es consideren 68.000 euros addicionals respecte al 2016 per les vendes previstes de la *Gramàtica*.

Respecte als altres ingressos propis (lloguer de sales, facturació de serveis, cobrament de drets d'autor, aportacions per convenis, ingressos per inscripcions a cursos i quotes de socis), es preveu que es mantinguin en els mateixos nivells que el 2016.

Pel que fa als ingressos de l'Academia Europaea (AE), també es preveu el manteniment de les mateixes aportacions que per al 2016. El conveni de creació inicial del Hub de Barcelona, signat el 2012, preveia un període de tres anys i una pròrroga de dos més. L'exercici 2017 és l'últim d'aquesta pròrroga. Els mecanismes de control pressupostari garanteixen que si no s'executen tots els ingressos previstos, no s'executaran tampoc les despeses associades a l'activitat de l'AE, de manera que en cap cas un possible dèficit de l'AE repercutirà en l'IEC.

Finalment, s'incorporen com a ingressos:

— 200.000 euros de romanent genèric procedent de la liquidació del pressupost de 2016, i

— 382.312,97 euros de recursos propis procedents de liquidacions de cànon, romanents i projectes finalitzats.

Pel que fa a les despeses

S'incrementa la massa salarial d'un 1,5%.

Es mantenen la reducció dels tiratges en paper i el foment de les publicacions digitals, sobretot en l'àmbit de les publicacions periòdiques i de les monografies.

Es redueixen les trameses de publicacions per correu ordinari. Es mantenen només en els casos que tinguin un interès evident per a la difusió de les nostres publicacions.

Es mantenen els contractes de subministraments, seguretat i neteja en els nivells actuals, i es preveu negociar els preus en funció de l'evolució del mercat.

S'incrementa la partida de recerca en 30.000 euros, de tal manera que, entre l'increment de dotació i els recursos alliberats de la tercera anualitat de la convocatòria vigent, el 2017, la convocatòria per a nous projectes que gestiona la Secretaria Científica disposarà de 50.000 euros.

S'incorporen a la Presidència dues partides, de 10.000 euros i de 20.000 euros, per finançar activitats transversals i complementàries.

S'incrementa la dotació prevista per a publicacions institucionals.

Es manté la partida de lliure disposició de les seccions.

Pel que fa a les partides destinades a finançar l'activitat i les publicacions de les societats filials, es proposa mantenir-les en les mateixes quantitats pressupostades per al 2016.

S'assigna la dotació completa a la partida per al funcionament i la direcció de la nova delegació de l'Alguer.

Es dota una partida en l'àmbit de les inversions informàtiques i d'infraestructures, per dur a terme les actuacions següents:

— Realització d'un estudi tècnic integral de la Sala Prat de la Riba (climatització, so i il·luminació).

— Renovació progressiva dels climatitzadors de la seu de la Casa de Convalescència i de Maria Aurèlia Capmany.

— Renovació de la xarxa corporativa i de la xarxa sense fils.

— Renovació dels elements de seguretat.

— Renovació dels ordinadors personals i dels portàtils.

Es pressuposten les quantitats necessàries per complir els compromisos de finançament de projectes i d'activitats externes.

Es pressuposta un rendiment del llegat Sàlvia com si l'import del llegat estigués invertit a un tipus d'interès del 0,5 %.

Resum del pressupost de l'any 2017 consolidat per capítols

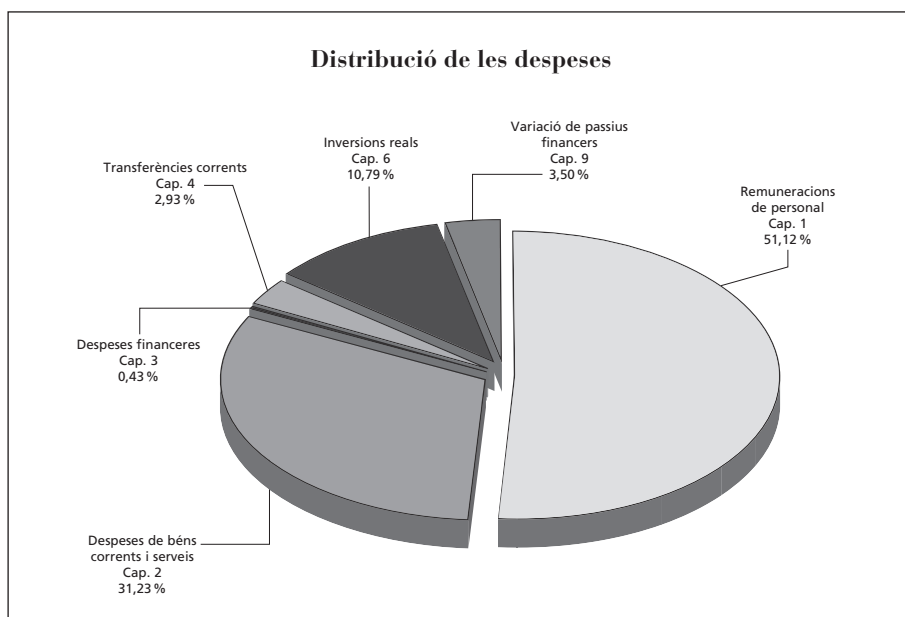
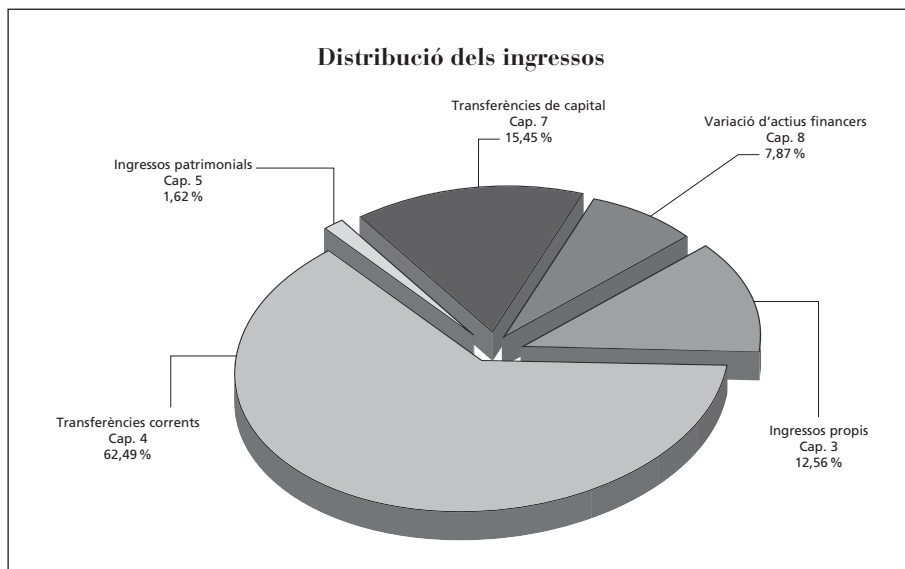
Resum del pressupost d'ingressos consolidat

Capítol 3	Ingressos propis	929.309,00
Capítol 4	Transferències corrents	4.622.717,20
Capítol 5	Ingressos patrimonials	119.820,10
Capítol 7	Transferències de capital	1.142.955,00
Capítol 8	Variació d'actius financers	582.312,97
TOTAL PRESSUPOST D'INGRESSOS		7.397.114,27

Resum del pressupost de despeses consolidat

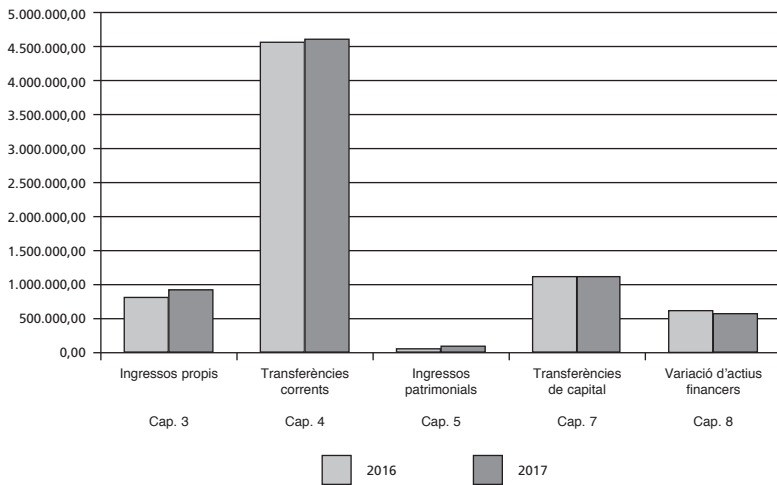
Capítol 1	Remuneracions de personal	3.781.377,97
Capítol 2	Despeses de béns corrents i serveis	2.309.760,30
Capítol 3	Despeses financeres	32.087,00
Capítol 4	Transferències corrents	216.971,00
Capítol 6	Inversions reals	798.212,00
Capítol 9	Variació de passius financers	258.706,00
TOTAL PRESSUPOST DE DESPESES		7.397.114,27

Gràfics de distribució percentual del pressupost de l'any 2017 consolidat

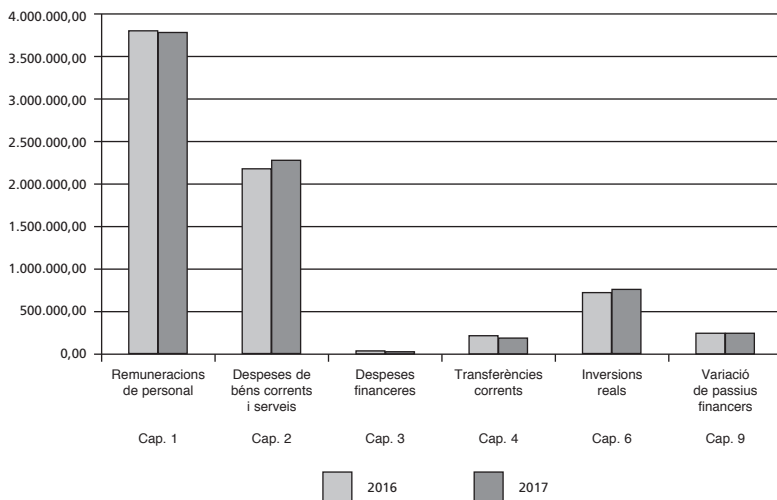
Gràfics comparatius del pressupost de l'any 2017 consolidat respecte al de 2016

Comparació del pressupost d'ingressos

216

Comparació del pressupost de despeses

Pressupost d'ingressos per naturalesa consolidat

Resum general per capítols, articles i serveis del pressupost d'ingressos consolidat de l'any 2017

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Pressupost 2017</i>
a) Operacions corrents		
30	Vendes i prestació de serveis	770.819,00
39	Altres ingressos	158.490,00
TOTAL CAPÍTOL 3. INGRESSOS PROPIS		929.309,00
<hr/>		
40	De l'Administració de l'Estat	278.070,00
44	D'empreses públiques i d'altres ens públics	3.000,00
45	De la Generalitat de Catalunya	3.938.418,00
46	D'ens territorials	258.000,00
47	D'empreses privades	13.000,00
48	De famílies i institucions sense finalitat de lucre	132.229,20
TOTAL CAPÍTOL 4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS		4.622.717,20
<hr/>		
52	Altres ingressos financers	5.070,10
54	Arrendaments	114.750,00
TOTAL CAPÍTOL 5. INGRESSOS PATRIMONIALS		119.820,10
TOTAL OPERACIONS CORRENTS		5.671.846,30

*Resum general per capítols, articles i serveis del pressupost
d'ingressos consolidat de l'any 2017 (continuació)*

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Pressupost 2017</i>
	b) Operacions de capital	
75	De la Generalitat de Catalunya	1.142.955,00
76	D'ens territorials	0,00
	TOTAL CAPÍTOL 7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL	1.142.955,00
	TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL	1.142.955,00
	c) Operacions financeres	
87	Romanent d'exercicis anteriors	582.312,97
	TOTAL CAPÍTOL 8. VARIACIÓ D'ACTIUS FINANCERS	582.312,97
	TOTAL OPERACIONS FINANCERES	582.312,97
	Resum	
	Total operacions corrents	5.671.846,30
	Total operacions de capital	1.142.955,00
	Total operacions financeres	582.312,97
	TOTAL GENERAL	7.397.114,27

Pressupost de despeses per naturalesa consolidat

Resum general per capítols, articles i serveis del pressupost de despeses consolidat de l'any 2017

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Pressupost 2017</i>
a) Operacions corrents		
10	Sous i salaris	2.924.310,72
11	Assegurances i prestacions socials	857.067,25
12	Altres despeses socials	0,00
TOTAL CAPÍTOL 1. REMUNERACIONS DE PERSONAL		3.781.377,97
<hr/>		
20	Compres i aprovisionaments	424.661,00
21	Serveis exteriors	1.641.735,30
22	Tributs	2.083,00
28	Activitats i altres	291.281,00
TOTAL CAPÍTOL 2. DESPESES DE BÉNS CORRENTS I SERVEIS		2.359.760,30
<hr/>		
30	Deute a llarg termini	5.457,00
31	Deute a curt termini i altres	26.630,00
TOTAL CAPÍTOL 3. DESPESES FINANCERES		32.087,00
<hr/>		
48	A famílies i institucions sense finalitat de lucre	216.971,00
TOTAL CAPÍTOL 4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS		216.971,00
TOTAL OPERACIONS CORRENTS		6.390.196,27

Resum general per capítols, articles i serveis del pressupost de despeses consolidat de l'any 2017 (continuació)

<i>Article</i>	<i>Denominació</i>	<i>Pressupost 2017</i>
	b) Operacions de capital	
64	Inversions en mobiliari i estris	0,00
65	Inversions en equips de processament de dades	0,00
66	Actuacions i inversions destinades a l'ús general	758.212,00
67	Inversions en altre immobilitzat material	30.000,00
68	Inversions en immobilitzat immaterial	10.000,00
	TOTAL CAPÍTOL 6. INVERSIONS REALS	798.212,00
	TOTAL OPERACIONS DE CAPITAL	798.212,00
	c) Operacions financeres	
90	Amortització de deute a llarg termini	258.706,00
	TOTAL CAPÍTOL 9. VARIACIÓ DE PASSIUS FINANCERS	258.706,00
	TOTAL OPERACIONS FINANCERES	258.706,00
	Resum	
	Total operacions corrents	6.390.196,27
	Estalvi de gestió	-50.000,00
	Total operacions de capital	798.212,00
	Total operacions financeres	258.706,00
	TOTAL GENERAL	7.397.114,27

V. Activitat institucional

Inauguració del curs

El dia 26 d'octubre de 2016 tingué lloc a la Sala Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans la sessió inaugural del curs interacadèmic i de l'IEC 2016-2017.

L'acte va ser presidit per Carles Mundó i Blanch, conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya i president del Consell Interacadèmic de Catalunya, que pronuncià un parlament, i per l'Equip de Govern de l'IEC. La sessió s'obrí amb l'actuació musical dels ministres de la companyia Xuriach, que interpretaren peces del Renaixement a Catalunya. El secretari general de l'IEC, Romà Escalas, presentà un resum de la *Memòria del curs*

2015-2016, i es lliuraren els diplomes als membres de l'Institut que han passat a la condició d'emèrit i les insígnies als nous membres. La lliçó inaugural, titulada «Un curs matemàtic a la Menorca de la Il·lustració, en la commemoració de Pasqual Calbó i Caldés (1752-1817)», va ser dictada per Antoni Roca Rosell, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia. L'acte inclogué també un discurs del president de l'Institut, Joandomènec Ros, que, tal com estableix la tradició de l'inici del curs interacadèmic, va proposar un tema de treball comú per a totes les acadèmies: «Els aliments».

Discurs del president de l'Institut d'Estudis Catalans

Els discursos inaugurals dels tres darrers cursos, que he tingut l'honor de dirigir, així com els darrers que va dictar el president Giner, feien referència obligada a les dificultats econòmiques a les quals s'enfrontava el país i, de retruc, l'Institut, i a les mesures d'estalvi que, per força, s'havien hagut d'implantar a la casa a fi de resoldre-les de la millor manera possible. Avui no els en parlaré, de dificultats econòmiques, però sí que recordaré que el Govern de la Generalitat encara

no té aprovats els pressupostos per al 2017, però sembla que l'Institut podrà comptar, si més no, amb els mateixos ingressos que va rebre el curs passat de la Generalitat, de la Diputació de Barcelona i del Ministeri de Cultura, i que intentarem aprovar els pressupostos de l'Institut abans d'acabar l'any. Els diré també que, finalment, hem pogut vendre les finques que fa anys havíem rebut com a llegat i que fins enguany només ens generaven despeses.

Vostès recordaran que el curs passat poguérem tornar a remunerar els treballadors de l'IEC sense la retallada de les pagues extres; enguany hem pogut començar a recuperar l'augment anual que els correspon per conveni, i espero que al llarg dels pròxims anys aquesta recuperació serà total. Torno a agrair al personal de l'Institut que aleshores acceptés la retallada, i que no hagi deixat de complir amb les tasques que té encomanades. Les múltiples activitats de l'Institut i de les societats filials no es podrien dur a terme sense la implicació, l'esforç i la professionalitat de les persones que hi treballen.

També vull destacar quelcom que jutjo molt important, i que es deu al mèrit de tothom, membres de l'Institut, socis de les filials i personal de la casa: malgrat l'enconyiment del pressupost que hem patit des de fa ja quasi una dècada, les activitats que són la raó de ser de l'Institut, és a dir, la recerca, les reunions científiques, les publicacions i els informes institucionals, no se n'han ressentit, i hem pogut mantenir el nivell d'altres anys, àdhuc superar-lo en algun cas. La *Síntesi memòria* en dona bon compte. Els ajuts que l'Institut ha rebut de diverses entitats, entre les quals vull destacar la Fundació Bancària La Caixa, i, molt especialment, la moderació en les despeses, ho han fet possible.

Però voldria fer èmfasi en dos aspectes més afalagadors que l'economia,

i que ens omplen d'esperança. El primer és la situació política del país i dels països. Ja fa un any que el color polític dels governs del País Valencià, de les Illes i de l'Aragó ha canviat, i això ha comportat, entre altres coses, que la política lingüística i educativa dels governs anteriors (si és que se'n podia dir política) hagi canviat radicalment. Confiem que la nova situació en aquests països de la catalanofonia farà innecessàries les crides a la racionalitat que sovint l'Institut ha hagut de fer en relació amb el maltractament que la llengua hi havia rebut, i permetrà a valencians, balears i franjolins estudiar en la seva llengua, que és la nostra, i expressar-s'hi sense traves. Hem començat ja a reprendre les relacions institucionals i acadèmiques amb els governs esmentats, amb bon peu i amb ganes per totes les parts de col·laborar en activitats conjuntes. Hem de lamentar, però, que els canvis en la denominació de les regions franceses hagin fet desaparèixer el nom de *país català* de la macroregió que inclou la Catalunya del Nord.

En aquest àmbit s'inscriu el nomenament d'un delegat del president de l'Institut a l'Alguer, que s'afegeix als que ja tenim a Perpinyà, Castelló, València, Alacant, Palma i Lleida, que haurà de facilitar les activitats conjuntes amb les entitats culturals i polítiques de Sardenya. Pel que fa a les delegacions, vull també informar-los que ben aviat la de Castelló

gaudirà d'un nou espai en un edifici noble propietat de l'Ajuntament de Castelló i de la Universitat Jaume I.

Al Principat, la situació política que viu Catalunya en els darrers anys, malgrat les dificultats que vostès coneixen bé, és motiu d'esperança. En aquest sentit, l'IEC va signar en el seu moment el Pacte Nacional pel Dret a Decidir i ha subscrit les declaracions que el Pacte ha emès a propòsit dels diversos impediments que el poder judicial o l'executiu han interposat a fi de poder exercir aquest dret sense traves. Així mateix, l'IEC ha impulsat en els darrers anys —sol o en col·laboració amb altres entitats culturals— seminaris i estudis per a aportar idees des de l'acadèmia sobre com haurien de ser la cultura, la recerca, l'ensenyament, l'economia, la llengua, la societat, la política, etc., en la Catalunya del futur. Aquests documents s'han publicat i han estat recollits al web de l'IEC. Aquest és el vessant de país de l'Institut, que conviu sense problemes amb el vessant científic i d'estudi, i que el caracteritza des de fa més d'un segle. Continuarem explorant els diferents aspectes socials, culturals i polítics que poden ser d'interès per al futur del país, i oferint els resultats de les nostres recerques als polítics perquè en facin l'ús que creguin convenient. Però aquesta és només una faceta de les tasques múltiples de l'Institut, de les quals la principal ha estat en el passat, ho és ara mateix i ho ha de continuar sent, la recer-

ca en gairebé tots els camps de les ciències i les humanitats.

Mitjançant les seves recerques, l'IEC s'ha fet un nom en la ciència internacional i, molt especialment, ha estudiat i ha posat de manifest el valor del patrimoni històric, cultural, artístic, científic, tecnològic i natural del país, i ha contribuït a recuperar el sentit de pertinença a una nació amb un passat i un present gloriosos, que la pressió uniformitzadora de l'Estat espanyol havia fet perdre en bona part des de fa tres segles. Mitjançant les seves recerques, l'IEC és un dels forjadors de la nostra identitat nacional. És per això, per aquesta descoberta i posada en relleu del patrimoni nacional dels Països Catalans que, sense exageració, afirmem que l'IEC és, ja des de la seva fundació, una veritable estructura d'Estat.

Va ser creat per Enric Prat de la Riba per a «produir ciència i facilitar la investigació que dugui a saber directament tot el que tenim de propi; constituir-nos com un centre d'investigació metòdica que supleixi les deficiències produïdes més per falta de mitjans i d'organització que no pas de persones competents, i assessorar el Govern, com a nucli científic, en tot el que pugui convenir a les urgents demandes d'aquesta terra». Al llarg del segle i escaig de la seva existència, l'Institut ha complert fidelment aquests objectius.

Però, benvolgudes i benvolguts col·legues, això forma part de la història

de l'Institut, d'un passat que, amb els trasbalsos polítics que tots coneixem, ha estat brillant i útil al país i a la ciència en general. Avui dia maldem per continuar fent ciència i fent país alhora, però les condicions de contorn han canviat tant que, algú ens ho ha suggerit de bona fe, potser les tasques de l'Institut ja no són necessàries com ho foren ara fa un segle. Ho continuen sent, i tant que sí!

És cert que avui hom podria plantejar que les tasques de recerca, de posada en relleu del patrimoni històric, cultural, artístic, natural, d'estudi de la llengua, etc., dels Països Catalans ja les fan també altres institucions, entre les quals les universitats i els centres de recerca, molts d'ells centres d'excel·lència a Catalunya i en altres territoris, i que l'IEC podria abandonar la recerca, limitar-se a reunir de tant en tant els seus membres segons les especialitats acadèmiques perquè escoltessin alguna dissertació interessant feta per algun d'ells sobre temes científics d'actualitat o no, en el si de la institució o en sessions públiques, publicar-les i assessorar el Govern.

Vull declarar de manera ben diàfana que la funció de l'IEC dins del panorama científic i acadèmic de la Catalunya i dels Països Catalans del segle XXI és encara ben vàlida per tota una sèrie de raons, que van des de la molta feina que queda per fer en els camps d'estudi de la catalanística fins a l'ús (i la creació) de terminologia científica en català, passant

per la publicació en la nostra llengua d'obres erudites i de divulgació i, molt particularment, per l'elaboració de corpus i bases de dades, fonamentals per a basar-hi posteriorment les recerques que calguin. Per definició, la ciència no tanca mai cap dels diferents camps de recerca: com més va, més se n'obren de nous; l'àmbit de la catalanística no n'és una excepció.

D'altra banda, mentre que la publicació dels resultats de la recerca gairebé exclusivament en anglès, tant en el camp de les ciències experimentals com en el de les humanes i socials, té l'avantatge de la gran difusió d'aquests resultats a tot el món —avui de manera instantània gràcies a Internet i a l'accés obert—, també té l'inconvenient de preterir les llengües pròpies i el perill que, per manca de terminologia, acabin esdevenint inútils per a comunicar ciència. La labor de difusió científica de l'IEC intenta evitar aquesta situació. I en un món de la recerca en què la pressió per publicar és angoixant, els membres de l'Institut, que ja han assolit l'excel·lència en els seus camps d'expertesa, es poden dedicar, sense presses per publicar, a tasques erudites de llarga durada que normalment són evitades pels centres amb investigadors joves o en formació.

Però he dit en alguna ocasió que crec que ens cal una redefinició de les activitats científiques de l'Institut. Si fullegem les pàgines de l'apartat de recerca

de la *Síntesi memòria*, veuran que el nombre dels programes de recerca és elevat; l'abast d'alguns d'ells és restringit i són pensats per a assolir resultats al llarg dels tres anys de durada del programa, en tant que d'altres tenen una durada més llarga, o bé abasten àmbits més extensos. No és aquest aspecte el que vull tractar aquí; m'interessa més insistir en aquell tipus de programes de recerca que signifiquen una contribució raonable a la ciència universal alhora que fan país, que impliquen al mateix temps fites importants per la ciència, en majúscula, i pel coneixement del patrimoni català. I si, a més, aquests programes de recerca tenen prou al·licient perquè el finançament es garanteixi amb fons externs, encara millor.

No és aquest un desideràtum utòpic. Els esmentaré alguns d'aquests projectes que ara mateix s'han acabat, s'estan duent a terme o es preparen a l'Institut, que tenen un abast prou ampli, que segurament només l'Institut els pot fer (amb totes les col·laboracions i complicitats que es vulgui), i que són finançats per altri, o que estem treballant perquè ho siguin.

Són els següents: «La societat catalana al segle XXI», ja acabat (el volum que n'ha resultat serà presentat d'aquí a pocs dies); «Registre i inventari dels vitralls de Catalunya», que inicia una nova etapa en la recerca que s'ha estat fent sobre els vitralls; «Les ciutats mediterrànies: factors de desenvolupament i progrés», que

està en la fase de construcció i de cerca de fons europeus i que el mes que ve organitza un congrés internacional en aquesta mateixa seu; «Tabula Imperii Romani - Forma Orbis Romani» en línia, que s'està definint actualment. En podria esmentar alguns altres, però ja es veu per on vull anar: crec que l'Institut ha de concentrar els esforços principals a realitzar programes de recerca que compleixin alhora les cinc característiques que esmento tot seguit, i que en major o menor mesura tenen els projectes esmentats: 1) que siguin de gran abast; 2) que contribueixin al coneixement del patrimoni nacional, en qualsevol dels seus vessants; 3) que siguin rigorosos des del punt de vista científic; 4) que siguin desenvolupats per diferents membres de la casa, si pot ser de seccions diferents, i de les societats filials, amb col·laboració d'investigadors externs o sense, i 5) que ens siguin finançats externament, cosa que rarament s'aconsegueix si no es donen totes o algunes de les condicions anteriors.

Des de fa alguns mesos estem treballant per fer més àgil les convocatòries de nous projectes de recerca, per insistir en aquests aspectes suara esmentats i per finançar millor la nostra recerca; espero que ben aviat disposarem del document resultant.

Que no s'entenguin aquestes reflexions com una imposició als membres, a les seccions o a les societats filials de l'Institut. Tots ells són autònoms a l'hora

de triar quina recerca volen fer. Però els recursos són limitats, i, en especial, els convido a plantejar-se la pregunta següent: «Quina recerca puc fer que, a més de donar-me satisfacció intel·lectual i a més de contribuir al coneixement científic universal, quan se'n difonguin els resultats la societat pugui dir: "Aquest és el tipus de recerca que ha fet sempre l'Institut d'Estudis Catalans, que contribueix al coneixement científic del país"». Queda dit.

Recordo que el mes que ve tindrem a les llibreries, finalment, la *Gramàtica* de l'Institut, en l'elaboració de la qual la Secció Filològica ha esmerçat molt de temps i molts esforços, i a la qual augurem tant d'èxit com al seu dia va tenir, i continua tenint, el *Diccionari* de l'Institut. Al mateix temps, s'han iniciat les tasques per a fer-ne una versió més accessible al gran públic. No gaire més tard sortirà també publicada l'*Ortografia* de l'Institut, que abans d'hora ja ha generat tot un rebombori mediàtic, segurament exagerat, però que demostra l'interès de la ciutadania per la llengua catalana, i que hem aprovat aquesta mateixa setmana.

No serà sobrer recordar que l'Institut és l'acadèmia de la llengua catalana, sense que això vulgui dir que tingui butlla per fer i desfer amb l'estructura i les funcions del català. L'Institut, i per delegació d'ell la Secció Filològica, sol ser molt curós a l'hora d'aprovar canvis com els proposats i, en els darrers mesos, s'ha

explicat a bastament als professionals de la llengua de tots els Països Catalans com serien la *Gramàtica* i l'*Ortografia*. Esperem que, passat el període transitori previst, tots els usuaris de la llengua acabarem adaptant-nos-hi, com va passar fa gairebé un segle amb la normativa fabriana.

El curs passat, l'Institut va commemorar, entre d'altres, el centenari de la mort d'Enric Granados i el set-centè aniversari de la mort de Ramon Llull; algunes de les activitats de l'Any Llull s'estendran també al curs que ara inaugurarem. En aquest és previst que homenatgem Josep Puig i Cadafalch en el cent cinquantè aniversari del seu naixement. Ultra la seva activitat com a arquitecte i com a polític, Puig fou president de l'Institut entre els anys 1915 i 1956 rotativament (entre el 1942 i el 1950 de manera continuada). Està previst publicar dues importants obres seves, que l'ensulsiada de la guerra deixà inèdites. L'Institut també recordarà adientment Prudenci i Aurora Bertrana, Carles Soldevila i Joan Fuster, entre d'altres.

Finalment, tres reflexions: les dues primeres sobre el futur immediat i l'altra sobre el futur mediat de l'Institut. Pel que fa als propers mesos, aquest és el darrer any de presidència de l'equip de govern actual: a la primavera l'Institut celebrarà eleccions a la Presidència. Amb independència de quin sigui l'equip que agafi el relleu de l'actual, ja des d'ara li volem

desitjar tota classe d'encerts en la seva tasca i li oferim la nostra col·laboració sincera. Al mateix temps, i sense voler ser triomfalistes, estimo que el nou equip trobarà en més bon estat la situació general de l'Institut de com la vam trobar nosaltres, en especial, com a conseqüència de la crisi econòmica. Ja he esmentat el redreç que estem donant a la recerca; cal afegir-hi les modificacions mínimes, però raonables i necessàries, al Reglament de règim intern; la nova estructura dels plens, i la redistribució del personal i les activitats de l'Institut entre la Casa de Convalescència i l'espai de Maria Aurèlia Campmany, que estimem assolides sense dificultats majors. No vull dir que no hi hagi problemes que encara se'ns resisteixen, però espero que també s'aniran resolent, amb l'ajut i la bona voluntat de tots.

Pel que fa al futur a més llarg termini, em vull referir al paper de l'Institut d'Estudis Catalans en una Catalunya independent. L'autoritat lingüística de l'IEC s'estén per tota la catalanofonia, i tenim membres numeraris i emèrits de tots els territoris, així com membres corresponents de tot el món. En una Catalunya independent, la funció de l'IEC com a acadèmia de la llengua no ha de canviar. Tampoc no es veuria afectada l'activitat de recerca i d'estudi, ni la pertinença a l'IEC de membres dels diferents territoris. Dit d'una altra manera, l'Institut, que va néixer el 1907, abans de l'establiment

de la Mancomunitat, i que ha viscut èpoques esponeroses i d'altres eixorques, encara amb il·lusió el futur de llibertat que s'albira per a Catalunya, segur que la seva activitat continuarà sent necessària per al país i per a la ciència en general.

Senyores i senyors, ni la conjuntura econòmica desfavorable, ni els nous anhels de llibertat política que ens arriben de la societat catalana han de destorbar les activitats fonamentals de l'Institut, que són la recerca i l'estudi, la creació i la integració del coneixement col·lectiu, les trobades científiques, les publicacions i els projectes acadèmics d'abast nacional i internacional. Al llarg del curs que avui inaugurem, aquestes activitats han de continuar; trobarem a faltar en aquestes tasques els membres que ens han deixat durant el curs passat, tots ells persones molt volgudes a la casa, però tindrem la participació dels nous membres que avui hem acollit a l'Institut i que, en certa manera, han rebut la torxa dels absents. Entre tots treballarem com s'ha fet sempre en aquesta casa, per fer-nos mereixedors de la confiança del país i del suport que la Generalitat de Catalunya i la resta d'entitats que financen el funcionament de l'Institut ens aporten any rere any, i per la noble i meravellosa tasca d'interrogar la natura i la societat per a descobrir-ne i divulgar-ne els secrets.

I aquesta és la tercera de les reflexions que els esmentava. Ens agradarà dur a terme aquestes activitats en compa-

nyia de les acadèmies catalanes, amb les quals hem trobat en el passat i trobarem en el futur immediat espais comuns de col·laboració. Ara mateix els vull proposar que al llarg dels propers mesos treballem, cada acadèmia al seu aire, per oferir una panoràmica científica àmplia i polifacètica sobre un tema comú i d'interès social, sanitari, econòmic i científic evident: «Els aliments».

No voldria acabar la meua intervenció sense demanar-vos que en abandonar avui aquesta sala doneu un cop d'ull als tapissos que estan penjats a les parets i que ens han acompanyat durant tants anys i durant tants actes. Demà, a

primera hora del matí, un equip del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya els despenjarà i se'ls emportarà per tal de fer-hi una conservació preventiva. L'estat de deteriorament progressiu que experimenten en aquest indret aconsella de retirar-los per a preservar-los.

Estimats col·legues, senyores, senyors, us agraeixo l'assistència i que m'hàgiu escoltat amb tanta atenció. Em plau ara donar la paraula a l'Honorable Conseller Carles Mundó, que ens dirigirà unes paraules per a inaugurar el curs; en acabar l'acte, podran prendre una copa de cava al claustre, gentilesa de la Conselleria.

Lliçó inaugural

Un curs matemàtic a la Menorca de la Il·lustració, en la commemoració de Pasqual Calbó i Caldés (1752-1817), per Antoni Roca Rosell

El 2017 es commemora el dos-cents aniversari de la mort de Pasqual Calbó i Caldés, l'artista menorquí que en les darreres dècades ha aconseguit el reconeixement que mereix, després d'un període d'una certa marginació. El Consell Insular de Menorca declarà, el novembre de 2015, que el 2017 seria l'Any Calbó, i diverses institucions cíviques i culturals hi participen activament.

El 1986, s'organitzà una exposició dedicada a Calbó, que culminava un procés de reconeixement de la seva figura. De fet, el 1866, l'Ajuntament de Maó havia creat una Galeria de Menorquins Il·lustres i acordà que Calbó hi figurés, però en realitat el retrat no s'hi instal·là fins a 1911. Es tracta d'una còpia d'un autoretrat feta per Francesc Hernández Sanz (1863-1949), que a més de pintor fou un historiador de primer rang.¹ Aquesta reparació de la figura de Calbó venia després que el mateix Ajuntament s'hagués oposat, el 1902, a donar el seu nom al carrer on havia nascut i viscut Calbó (s'Arravaleta) amb l'argument que la seva figura no era prou rellevant.² Avui en dia, en canvi, a les principals col·leccions patrimonials de la ciutat, Calbó és mostrat amb orgull.

Pasqual Calbó, com a complement a la seva activitat artística, preparà una col·lecció d'una vintena de tractats científics redactats en català, amb les corresponents il·lustracions, que constitueix un vertader «curs matemàtic», incloent-hi les matemàtiques pures i les mixtes. Conté diverses lliçons de matemàtiques que podríem anomenar *elementals* i, a més, lliçons de física experimental, d'arquitectura civil i militar, de construcció de vaixells, de disseny de rellotges de sol i de perspectiva.

Aquest manuscrit de Calbó és prou conegut pels historiadors i, en particular, els historiadors de l'art de Menorca, però tots han tingut dificultats per a integrar aquesta obra científica dins la trajectòria de l'autor.

Recentment, preparant un text en homenatge al malaguanyat Josep Miquel Vidal Hernández (1939-2013), vaig recordar el seu interès en l'estudi d'aquesta obra de

1. Vegeu HERNÁNDEZ SANZ (1912a). Hernández Sanz va fer la còpia de l'autoretrat de Calbó de la col·lecció Vives Escudero, actualment al Museu de Menorca.

2. HERNÁNDEZ SANZ (1925).

FIGURA 1. Autoretrat de Pasqual Calbó (Museu de Menorca).

Calbó.³ En vam parlar en més d'una ocasió, però reconec que no el vaig ajudar gens. Ell es preguntava per l'interès d'un text de matemàtiques, física i arquitectura l'originalitat del qual era manifestament limitada. Jo no vaig saber respondre-li adequadament, però en els darrers anys el grup de recerca en el qual treballa a la Universitat Politècnica de Catalunya ens hem anat centrant en els textos d'ensenyament orientats als tècnics, inicialment el Curs militar matemàtic que s'explicava a l'Acadèmia Militar de Matemàtiques de Barcelona, activa entre 1720 i 1803. El nostre objectiu és explicar un dels antecedents de l'ensenyament tècnic establert de manera acadèmica a mitjan segle XIX.

En aquest discurs, ens proposem analitzar la figura de Calbó en el marc de la història de la ciència i de la tècnica, dins d'un estudi en curs que implicarà, sens dubte, diversos investigadors. L'obra científica de Calbó té, a més, la singularitat d'estar escrita en menorquí, en una època en què el català vivia les més grans dificultats després de la Guerra de Successió i la Nova Planta.⁴

3. Vegeu Antoni ROCA ROSELL, «La història de la ciència i de la tècnica en clau local. Algunes notes sobre el "curs matemàtic" de Pasqual Calbó (1752-1817)», *Randa*, en premsa. També ROCA ROSELL (2013).

4. Diverses persones m'han ajudat a preparar aquest text: Josefina Salord i Joan Lluís Torres, de l'Institut Menorquí d'Estudis; Cristina Andreu Adame, del Museu de Menorca; M. Rosa Massa, de la Universitat Politècnica de Catalunya; Emma Suriñach Cornet, de la Universitat de Barcelona, i Víctor Navarro Brotons, de la Universitat de València. Aquest treball s'inscriu en els projectes HAR2013-44643-R i 2014 SCR 1410.

Una trajectòria excepcional, de Menorca a la cort imperial de Viena

Pasqual Calbó va néixer a Maó el 24 d'octubre de 1752 en una família menestral;⁵ el seu pare, d'origen aragonès, era, segons està documentat, un home de mar. La família de la seva mare provenia, probablement, de Xàtiva. El talent per a les arts del jove Pasqual va beneficiar-se de la presència a Maó de Giuseppe Chiesa Barati (Liorna, 1720 - Maó, 1789), que s'establí cap a 1748 a la ciutat com a vicecònsol del Gran Ducat de la Toscana. Calbó fou un dels deixebles avantatjats de l'escola de dibuix i pintura que Chiesa dirigia. El 1770, amb disset anys i sens dubte per les gestions de Chiesa, anà a Gènova i, després, a Venècia.⁶ Havia partit de Menorca amb un passaport signat pel governador militar britànic del moment (corresponent a la segona dominació de l'illa).⁷ A Venècia, sembla que el seu tutor fou Giacomo Durazzo (Gènova, 1717- Venècia, 1794), llavors ambaixador de l'Imperi austríac a Venècia. Durazzo era un home de confiança del canceller d'Estat, el príncep Wenzel Anton de Kaunitz (Viena, 1711-1794), l'home que havia recuperat les relacions culturals de l'Imperi amb França, relacions que les guerres de successió havien deteriorat.⁸ En la seva etapa vienesa, Durazzo havia estat director general de teatre i és recordat com el promotor del compositor Christoph Willibald Gluck (1714-1787), considerat el pioner del nou gènere operístic. Durazzo era un notable col·leccionista de gravats i dibuixos i, amb el suport d'Albert de Saxònia-Teschén, gendre de l'emperadriu Maria Teresa, creà la col·lecció Albertina de Viena. És probable que Calbó s'allotgés al Palazzo Loredan, llavors seu de l'ambaixada austríaca. Estudià a Venècia durant quatre anys a la Veneta Accademia di Pittura, Scultura e Architettura (creada el 1756, que adoptà més tard el nom d'Acadèmia de Belles Arts de Venècia). Sembla que l'Acadèmia tenia trenta-sis professors, quatre dels quals eren escollits cada any per a les tasques d'ensenyament de figura, retrat, paisatge i escultura. El 1768, s'hi havia establert l'ensenyament de la perspectiva i de l'arquitectura, amb un curs de Giovan Francesco Costa (1711-1772), que el 1767 proposà el pla següent:

5. Sobre Calbó, vegeu RAMIS I RAMIS (1817); HERNÁNDEZ SANZ (1912a, 1912b i 1925); CIRIGI PELLICER (1964); ANDREU ADAME *et al.* (1986); SINTES ESPASA (1986); SINTES Y DE OLIVAR (1987); PONS Povedano (2002); SINTES ESPASA *et al.* (2004).

6. PONS Povedano (2002).

7. Calbó nasqué en la Menorca britànica (1713-1756), visqué l'etapa de dominació francesa (1756-1763), a la qual seguí una nova dominació britànica (1763-1782), una primera dominació espanyola (1782-1798) i la tercera i darrera ocupació britànica (1798-1802). El 1802, l'illa fou incorporada definitivament al Regne d'Espanya. El passaport de 1770 està transcrit a HERNÁNDEZ SANZ (1925) i reproduït i transcrit a ANDREU ADAME *et al.* (1986).

8. PONS Povedano (2002).

[...] Piano dello studio dell'Architettura Civile per uso dell'Accademia Veneta

Deffinendo Vitruvio l'architetto per un'artefice universale, che deve adoperarsi in ciò che riguarda la sicurezza, e i comodi della vita, dimostra ancora quali cognizioni deve avere per esser tale, et esercitare meritevolmente questa nobilissima Professione; frà esse hò scelto quella che sono indispensabili all'architetto, le ho ridotte in semplici Elementi facili, et intelligibili, che sono bastevoli ad aprire l'intelletto a maggiori progressi. E perché per quanto è possibile venga facilitato il modo di studiare con pacatezza, e profitto, darò alle stampe questi stessi Ellementi, che serviranno alli studenti per ripetere da se stessi le lezioni, e comprendere le dimostrazioni, e saranno li seguenti

La Geometria Pratica

La Trigonometria Pratica

Il Mecanismo dei solidi applicabili alla machinazione

Il Mecanismo dei Fluidi applicabili alle acque correnti, e acorte

L'Architettura in tutte le sue parti

La Prospettiva Universale

Non sarà ammesso ch' non sapia leggere, scrivere, e almeno le quattro parti dell'architetica comune. [...].⁹

Veurem més endavant que Calbó recollí els principals elements d'aquesta proposta en les seves obres didàctiques, i les orientà, per tant, a la formació d'arquitectes en el sentit de Vitruvi, deia Costa, com l'artista o artesà universal.

El 1774, Pasqual Calbó va rebre una assignació de 600 florins anuals del príncep De Kaunitz per a continuar la seva formació a Roma, en un nou moment de recuperació de l'art clàssic. Probablement havia completat els estudis a Venècia i havia demostrat el seu talent. Segons declarà,¹⁰ l'emperadriu Maria Teresa d'Àustria (1717-1780) l'havia honorat amb una medalla en una capsula, com a recompensa d'uns dibuixos que li havia fet arribar. Aquest favor reial es degué traduir, igualment, en la concessió de la pensió.

El seu tutor a Roma fou Giovanni Francesco Brunati (1723-1806), que seguí les orientacions que rebia de De Kaunitz des de Viena. D'aquesta època tenim nombrosa correspondència entre Brunati, De Kaunitz i el mateix Calbó, conservada en arxius austríacs i

9. Veneta Accademia di Pittura e Scultura de Venècia, registre, lligall 1, 15 agost 1767, Archivio dell'Accademia di Belle Arti di Venezia, citat per Ceccon (2012), p. 18-19.

10. Vegeu el qüestionari de Calbó reproduït més endavant.

de Menorca i reproduïda —un parell de cartes a Andreu Adame *et al.* (1986) i la resta a Sintès y de Olivar (1987). A Roma, Calbó acudí a l'Acadèmia de França i a altres entitats per formar-se com a pintor, dibuixant i escultor, i, pel que fa a la pintura, fou deixeble de Domenico Corvi (1721-1803). En la seva formació, copià quadres i frescos de diferents artistes, com ara Anton Raphael Mengs (1728-1779), una referència de l'art del moment, llavors resident a Roma, però que, entre altres coses, havia estat pintor a la cort espanyola. D'altra banda, Calbó també realitzà plànols de diferents elements arquitectònics. Tot plegat completà una formació clàssica, però integrada en els nous corrents artístics del moment.¹¹ La correspondència entre De Kaunitz, Brunati i també Calbó revela que el príncep vienès seguí en detall els passos de la formació de Calbó durant l'estada a Roma. Fins i tot, en una carta a Brunati, el príncep De Kaunitz havia dit que Calbó tenia assignada una «graziosissima confidenziale commisione», una comissió de la qual no hi ha altra informació.

El darrer dia d'octubre de 1778, Calbó sortí de Roma cap a Viena. Al cap d'un any, era contractat per 700 florins anuals com a delineant («Delineatori») a la Galeria Imperial d'Art de Belvedere, on s'instal·là. El palau Belvedere de Viena, que havia estat construït pel príncep Eugeni de Savoia (1663-1736), havia estat adquirit per l'emperadriu Maria Teresa el 1752 i estava destinat a ser la seu de la col·lecció imperial d'art.

FIGURA 2. Palau del Belvedere, Viena, pintat per Canaletto cap al 1758 (Kunsthistorisches Museum, Viena).

11. CIRICI PELLICER (1964) fa una interpretació de l'obra artística de Calbó, que SINTÈS Y DE OLIVAR (1987) va matisar. PONS POVEDANO (2002) i SINTÈS ESPASA *et al.* (2004) representen l'estat actual de l'avaluació artística de Calbó.

El primer any, segons recull Pons Povedano (2002), Calbó va viure o va passar temporades llargues al palau del príncep De Kaunitz a Mariahilf (Viena), on havia acumulat una col·lecció d'art molt notable, actualment al Museu de Belles Arts de Budapest. Calbó treballà un any i mig a Viena, i el març de 1780 abandonà gairebé sobtadament el seu treball i emprengué el viatge de retorn a Menorca. Es conserva una carta del príncep De Kaunitz des de Laxenburg, residència d'estiu de la cort, a trenta quilòmetres de Viena, en la qual prova de donar ànims a Calbó per a continuar la seva tasca. La carta està datada el 27 d'agost de 1779.¹² Parcan, secretari de De Kaunitz, escrigué a Calbó convidant-lo al palau de Laxenburg, on podria reposar i refer-se.¹³ Potser hi va anar, però sense el resultat esperat, perquè el març de 1780, com hem dit, diversos salconduits a favor de Calbó li permeteren de fer el viatge de retorn a Menorca.¹⁴ El doctor Sastre li escrigué a Maó des d'*Alore* (Alaior), Menorca, el 14 de juny de 1780, donant-li la benvinguda.¹⁵

No es coneixen les raons de la renúncia de Calbó. Ramis i Ramis (1817) parlà d'una «hipocondria»; alguns suposen que es tractà d'un desgany amorós o d'un excés de feina.¹⁶ El cas és que Calbó tornà a Maó per viure amb la seva família (germà i germanes i nebots) i s'hi estigué fins a 1787. S'ha de recordar que el 1782 Menorca passà a ser administrada per l'Estat espanyol. Calbó treballà com a pintor, entre d'altres, amb un retrat del nou administrador, el comte de Cifuentes. Segons Ramis, també es dedicà «a l'ensenyament d'alguns joves», probablement de dibuix i pintura...

El 1787 tornà a marxar de Menorca (aquesta vegada a Amèrica) i tornà a Maó el 1790. D'aquest viatge es conserven dues cartes: una de juny de 1787 des de Màlaga, dirigida per Calbó al seu germà; la segona des de l'Havana, datada el 14 d'octubre de 1787, també dirigida al seu germà.¹⁷ En la carta des de Màlaga, explica que envia a la família diverses coses de menjar, panses i patates de Màlaga, i que està pendent de partir «per enfora». En la segona carta, explica que havia estat detingut perquè el trobaren preparant «vistes» de l'Havana que, segons el governador, podien tenir finalitats d'espionatge. Demanà

12. Transcrita a HERNÁNDEZ SANZ (1925) i reproduïda i transcrita a ANDREU ADAME *et al.* (1986), p. 94-95.

13. Transcrita a HERNÁNDEZ SANZ (1925) i reproduïda i transcrita a ANDREU ADAME *et al.* (1986), p. 96-97.

14. Transcrits parcialment a HERNÁNDEZ SANZ (1925) i reproduïts i transcrits a ANDREU ADAME *et al.* (1986), p. 98-101. Els passaports són de De Kaunitz, en nom de l'emperadriu Maria Teresa, per viatjar de Viena a Venècia, i dels representants d'Espanya, la Gran Bretanya, Àustria i França a la República de Venècia, per a seguir el viatge.

15. Sastre escriu a Calbó en italià. Carta transcrita a HERNÁNDEZ SANZ (1925) i reproduïda i transcrita a ANDREU ADAME *et al.* (1986), p. 102-103.

16. Ho digué HERNÁNDEZ SANZ (1925), en un treball que inclou el contacte amb els descendents de Calbó a Maó.

17. Cartes transcrites a HERNÁNDEZ SANZ (1925) i reproduïdes a ANDREU ADAME *et al.* (1986), p. 108-112.

FIGURA 3. Retrat del comte de Cifuentes, per Pasqual Calbó (Museu de Menorca).

autorització per a treballar com a retratista i pintor d'allò que li autoritzessin, i la hi denegaren. Diu al seu germà que havia pensat fer-se «frare de St. Domingue», amb la garantia («un contracte») per escrit d'ocupar-se únicament de «coses de pintura, o que requerian disseny o gust de dibuix», però només l'acceptaven «de paraula». Havia decidit, doncs, d'anar a Nova Orleans, on li havien dit que trobaria feina. També avisa al seu germà que s'ha fet entregar 35 duros amb un rebut contra ell, que el patró Bartomeu, amb qui s'havia embarcat, li reclamaria en tornar a Maó.

No se sap si arribà a instal·lar-se a Nova Orleans. Sí que anà a Santo Domingo, on aconseguiria una feina al servei de l'Administració francesa de l'illa. Tanmateix, el 1790 retornà a Menorca, ara ja definitivament. Pasqual Calbó treballà activament com a pintor

FIGURA 4. Perspectiva de la ciutat i del port de Maó, per Giuseppe Chiesa Barati (Museu de Menorca).

i dissenyador fins almenys 1812, quan una malaltia greu li impedí fer servir les mans. Morí a Maó el 12 d'abril de 1817.

Un professor de matemàtiques (pures i mixtes)

En els anys de la seva estada a Menorca després del període de formació —entre 1780 i 1787; de 1790 a la mort, el 1817—, a més de la seva activitat artística (pintura, dibuix, probablement disseny de construccions i de mobles), Calbó esdevingué professor de «matemàtiques».

Quan Joan Ramis i Ramis preparava un llibre sobre menorquins il·lustres, inclogué Calbó entre ells, cosa que ens proporciona una primera biografia apareguda el 1817, el mateix any de la mort de Calbó (Ramis i Ramis, 1817). Preparà el text amb documentació vària, però envià a Calbó un qüestionari, probablement el mateix que va fer servir per als altres menorquins il·lustres vius. Les respostes de Calbó, que no ens resistim a reproduir, ens han de servir com a primera orientació sobre el nostre personatge:¹⁸

Preguntas fetas a Pasqual Calbo.

Pretg.ta El año del Nexement,

Resposta. Lo año 1752.

Pretg.ta En que part ha fet, los estudios.

Resp.ta En Maho, Venezia y Roma.

Pretg.ta Quant partí de Maho, quant ha tornat, y per haont ha viatjat.

Resp.ta Partit de Maho la primera vegada lo año 1770, y tornat lo año 1780: partit altra vegada. lo año 1787, y tornat en 1790. Viatjat per Italia, Alemania, y America.

Pretg.ta Retirat en Maho que ha enseñat.

Resp.ta Al principi vatx exercitar la Pintura sols a temporades par cauza de la mia poca salut, y en seguida he enseñat Diseñy, Geometria practica, y Architectura civil.

Pretg.ta Que tituls y quin año los obtinguè.

Resp.ta Lo año 1774 vatx ser elegit pensionari de S. M. Maria Teresa de Austria; y lo año 1779, elegit diseñador de la Galeria Imperial de Austria.

Pretg.ta Si ha fet alguna pintura qui haje merescut algun premi.

Resp.ta No me he may exposat a ningun concurs de premi. Los anteditos tituls los vatx obtenir en vista de mos diseños. Y lo año 1774 vatx ser honrat de una Medalla y una caps de la mencionada M. I. Maria Teresa, en gratificació de dos diseños.

18. Document transcrit per HERNÁNDEZ SANZ (1912b) i reproduït en diversos treballs.

Pretg.ta El titul de las obretas, si son manuscritas o estampades y lo añiy,

Resp.ta Varios tractats manuscrits traduïts en menorquí, extrets de Autors varios, y son: Geometria practica; Architectura civil, y militar; Perspectiva; Física experimental; Gnomonica, &c., tots acompanyats ab las corresponents figuras diseñadas. Entre aquestos tractats, el que més he aumentat de mia potencia, es el de Perspectiva; y tots son escrits en los ultims años.

A més de confirmar algunes de les coses que hem assenyalat, pel que fa als seus cursos, Calbó declara que, després d'una etapa de pintor, a causa de les dificultats sorgides per la seva «poca salut», es dedicà a l'ensenyament de disseny, geometria pràctica i arquitectura civil. A la darrera pregunta, sobre les obres manuscrites o impreses, Calbó respongué que havia «traduït» al menorquí textos extrets de diversos autors sobre geometria pràctica, arquitectura civil i militar, perspectiva, física experimental, gnomònica, etc. Assenyala que els tractats van acompanyats de figures i que el que «més he augmentat de mia potència» és el de perspectiva. Afegeix: «Tots són escrits els últims anys».

Analitzem una mica més en detall les seves paraules. L'ensenyament que va preparar era, segons ho manifesta en la primera pregunta, el d'arquitectura en el sentit més general, considerant un arquitecte com a persona amb coneixements per a construir i dissenyar tot tipus de coses. A l'època de Calbó, *arquitecte*, *enginyer*, *matemàtic*, *artista* i *artesà* eren denominacions gairebé intercanviables. Podem veure reflectida aquesta amplitud de significació quan, en la darrera resposta, Calbó inclou en els seus cursos la física experimental i la gnomònica. S'ha de dir, però, que no menciona que havia redactat diversos textos sobre aritmètica, àlgebra i trigonometria, i un tractat sobre construcció naval.

La llista de tractats, amb indicació tant dels fulls on estan inclosos com de les làmines corresponents, és la següent:

1. *De las fracciones decimales* (16 capítols) [f. 1r - f. 9r]
2. *De las proporcions* (6 capítols) [f. 11r - f. 15r]
3. *Algebra* (25 capítols) [f. 17r - f. 22v]
4. *De los logaritmes* (5 capítols) [f. 23r - f. 27r]
5. *Geometria y algebra n° 1* (30 capítols) [f. 29r - f. 50r] [lám.: f. 51r - f. 59r]
6. *Tractat de geometria n° 2* (29 capítols) [f. 60r - f. 86r]
7. *Tractat de geometria n° 3* (28 capítols) [f. 87r - f. 109v] [lám.: f. 112r - f. 122r]
8. *Reglas geometricas* (6 capítols) [f. 123r - f. 127r]
9. *De los solidos* (21 capítols) [f. 129r - f. 133v] [lám.: f. 135r]

10. *Aplicacio de la algebra a la geometria* (6 capítols) [f. 136r - f. 141r] [làm.: f. 145r]
11. *Trigonometria rectilínea* (7 capítols) [f. 147r - f. 152r]
- 11 bis. *Trigonometria rectilínea* [f. 154r - f. 154v] [làm.: f. 155r bis]
- 11 ter. *Resolucio de los triangols rectangols* [f. 155r - f. 155v] [làm.: f. 155v bis]
- 11 quater. *Usos del pantometra per la trigonometria* [f. 156r - f. 157r] [làm.: f. 158r - f. 159r]
12. *Trigonometria esferica* (5 capítols) [f. 160r - f. 167v] [làm.: f. 168v]
13. *Física experimental* (tractats I-XVII) [f. 169r - f. 215r bis] [làm.: f. 170v bis, f. 172r bis, f. 174r bis, f. 178r bis, f. 180r bis, f. 182v, f. 184r, f. 187v, f. 195r, f. 199v, f. 201v, f. 205v, f. 209v, f. 215v]
14. *Tractat de la estatica i de la hidrostatica* (7 capítols) [f. 216r - f. 220r] [làm.: f. 221v]
- 14 bis. *Física experimental* (tractats XVIII-XXII) [f. 222r - f. 249r bis] [làm.: f. 226v, f. 230v, f. 232v, f. 235v, f. 244v, f. 249v]
15. *Física matematica. De la optica* (1 capítol) [f. 250r - f. 251v bis] [làm.: f. 251r]
16. *Física matematica. De la catroptica* (7 capítols) [f. 252r - f. 255r bis] [làm.: f. 255v]
17. *Rollotjes de sol* (16 capítols) [f. 256r - f. 265r] [làm.: f. 267r - f. 270v]
18. *Perspectiva* (9 capítols) [f. 271r - f. 285v] [làm.: f. 287r - f. 301r; incloses làmines de construcció naval]
- 18 bis. *Perspectiva* (4 capítols) [f. 302r - f. 318v]
19. *Tractat de arquitectura civil* (22 capítols) [f. 322r - f. 353r] [làm.: f. 354r - f. 371v]
20. *Tractat de la arquitectura militar* (10 capítols) [f. 372r - f. 381v] [làm.: f. 382r - f. 384v]
21. *Tractat de construcció naval* (10 capítols) [f. 385r - f. 394r] [làm. i taules: f. 395r - f. 398v]
- * Altres làmines de temes diversos: f. 399r - f. 438v.

[Total aproximat = 525 pàgines manuscrites + 131 làmines = 656]¹⁹

19. Agraïixo a Joan Lluís Torres, de l'Institut Menorquí d'Estudis, aquesta classificació i el recompte. La numeració dels tractats no apareix en el manuscrit, però sembla útil per a manejar els textos. La numeració general de fulls fou incorporada quan es va digitalitzar el manuscrit.

Aquests tractats foren relligats en un volum que estava en mans del menorquí Antoni Vives Escudero (1859-1925), catedràtic arqueòleg i numismàtic, que el diposità al Museu de Menorca a principi del segle XX.²⁰

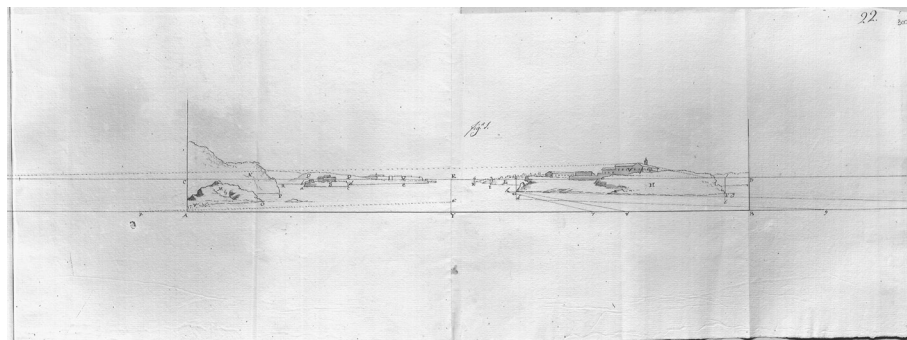

FIGURA 5. Esquema del port de Maó de Pasqual Calbó (*Obras didàcticas*, f. 300r, Museu de Menorca).

Els tractats de Calbó no han passat desapercibuts pels autors que s'han interessat en la seva figura, ans al contrari, gairebé tots els autors destaquen l'activitat de Calbó com a professor. El 1912, Hernández Sanz dedicà un article a l'estudi sobre els tractats, el treball més específic dels que han aparegut fins ara (Hernández Sanz, 1912b).

En els darrers anys, n'hi ha sovint referències concretes. Cristina Andreu Adame portà a terme, el 1986, una revisió dels tractats de perspectiva, d'arquitectura civil i d'arquitectura militar.²¹ L'any següent, María Sintes y de Olivar va llegir la memòria de llicenciatura a la Universitat Autònoma de Madrid amb un treball sobre Calbó, que inclou un estudi i la transcripció dels tractats de perspectiva i d'arquitectura.²² Mencionem, igualment, l'edició del tractat de gnomònica com a suplement de la revista *La Busca de Paper*, el 2006, amb transcripció i introducció a càrrec de Josep M. Vallhonrat.²³ En la mateixa revista, Rafael Soler Gayà havia publicat un estudi preliminar sobre Calbó com a gnomonista el 2004.²⁴ Recentment, el professor Vicente Meavilla Seguí ha

20. Recentment (maig de 2016), gràcies a les iniciatives de l'Institut Menorquí d'Estudis, que és un dels promotors de l'Any Calbó (2017), han estat identificats quatre plecs més sobre equacions, trigonometria i arquitectura, de temàtiques, doncs, properes a les fins ara conegudes, però que caldrà integrar en l'estudi.

21. ANDREU ADAME *et al.* (1986), p. 46-62.

22. L'estudi, sense les transcripcions, constitueix SINTES Y DE OLIVAR (1987).

23. VALLHONRAT (ed.) (2006).

24. SOLER GAYÀ (2004).

preparat uns estudis sobre algunes de les parts de matemàtiques «pures» (geometria, àlgebra i trigonometria), en què posa de manifest que els textos s'han de vincular al *Compendio matemático* del valencià Tomàs Vicent Tosca (1651-1723) i als *Elementos de matemática* del català Benet Baïls (1730-1797).²⁵ El mateix Meavilla ha fet, també, un estudi sobre un instrument descrit per Calbó en un dels seus tractats de geometria, la «tavoletta», que, segons Meavilla, ens assenyala fonts italianes.²⁶

Tanmateix, l'estudi del contingut i de les fonts dels tractats de Calbó haurà de tenir un llarg recorregut per a trobar el context dels seus estudis en el saber científic i tècnic de cap a 1800. Calbó aprengué probablement les matemàtiques a Itàlia i a Viena; tingué sens dubte a l'abast els principals autors, en aquella època majoritàriament francesos, britànics i alemanys.

Un dels documents de què disposem és una sol·licitud de Calbó de 1776, quan estava a Roma, dirigida al papa Pius VI per a ser autoritzat a llegir llibres prohibits. La resposta fou positiva i explicitava que l'autoritzaven a llegir llibres prohibits «polítics, filosòfics, matemàtics, gramàtics, poètics, retòrics i d'història», sempre que fossin escrits per autors catòlics. S'exceptuaven, també, les obres de Maquiavel i d'altres, en una llista en què s'inclou Lucreci i també les obres obscenes o que ataquessin la religió.

D'altra banda, a Menorca, algunes biblioteques privades eren molt riques, sens dubte beneficiades per la xarxa tan extensa de relacions comercials de l'illa.²⁷ La Societat Maonesa, creada el 1778, una entitat molt representativa del moviment il·lustrat a Menorca, tenia per objectiu principal formar una biblioteca.²⁸ En la seva curta existència, la Societat adquirí un cert nombre de llibres, entre els quals hi havia dues obres de l'abat Antoine Pluche,²⁹ un clergue divulgador molt destacat de la primera meitat del segle XVIII, unes obres generals, cosa que no exclou referències més específiques a les biblioteques privades dels seus membres.

Com s'ha pogut comprovar, els tractats de Calbó comprenen matemàtiques «pures» (aritmètica, àlgebra, geometria, sòlids, logaritmes i trigonometria)³⁰ i matemàtiques «mixtes» o físicomatemàtiques (física experimental, estàtica i hidrostàtica, gnomònica o disseny

25. MEAVILLA (en premsa) (2016a, 2016b i 2016c). Agraïxo a aquest autor haver-me confiat una versió preliminar dels seus treballs.

26. MEAVILLA (2016d).

27. Josep M. Camarasa demostra que Josep Sanxo (1776-1847), pertanyent a la generació següent a la de Calbó, tenia accés a llibres d'història natural molt rellevants en biblioteques privades. Vegeu CAMARASA (2014).

28. PONS i SALORD (cur.) (1991).

29. Es tracta dels nou volums de *Spectacle de la nature* (edició de 1764-1770), autèntic *best-seller* d'història natural de l'època, i els dos volums d'*Histoire du ciel* (edició de 1757). Vegeu PONS i SALORD (cur.) (1991).

30. No hi ha, però, càlcul infinitesimal i integral.

de rellotges de sol, perspectiva, arquitectura civil i militar i construcció naval). Això vol dir que el contingut del manuscrit de Calbó s'ha de comparar amb els anomenats *cursos matemàtics*, compendis de textos preparats per a l'ensenyament, alguns dels quals foren impresos des del segle XVII al XIX.³¹

Val la pena aturar-se en el concepte de les matemàtiques pures i mixtes. En efecte, la matemàtica no s'especialitzà tal com la podem conèixer avui en dia fins ben entrat el segle XIX.³² Fins llavors, totes les disciplines que empraven d'alguna manera els nombres, l'àlgebra i la geometria (i el càlcul infinitesimal) s'anomenaven *matemàtiques*. Això vol dir que es consideraven disciplines matemàtiques activitats científiques i tècniques tals com l'arquitectura, la fortificació, l'artilleria, la geografia, la cartografia, l'òptica, l'estàtica, la hidràulica, la cosmografia, l'astronomia i la geodèsia.³³ Aquestes disciplines, en què les matemàtiques «pures» eren emprades, s'anomenaren *mixtes*, segons ho havia denominat Francis Bacon,³⁴ o físicomatemàtiques, quan es confrontaren amb la filosofia natural i la nova física experimental. Camps nous com l'electricitat, el magnetisme, la calor o l'estudi dels fenòmens meteorològics també es consideraren dins de les matemàtiques mixtes.³⁵ En realitat, les matemàtiques mixtes foren el punt de partida de la nova física matemàtica³⁶ i ajudaren a consolidar l'enginyeria acadèmica, amb les ciències de l'enginyeria sorgides en la primera meitat del segle XIX.³⁷

Les matemàtiques pures i mixtes donaren lloc a un gènere científic que es denominà *curs matemàtic*. Aquest tipus d'obres eren compilacions de sabers pensats per a l'ensenyament, generalment privat, fora de les institucions acadèmiques. Els cursos que coneixem a través de la seva publicació impresa o manuscrita inclouen, habitualment, indicacions de per a qui estaven preparats.³⁸ S'hi parla, sovint, de la necessitat que els nobles i els militars tinguin una formació matemàtica. En algun cas, són llibres de text per

31. Vam proposar una anàlisi d'aquests cursos a MASSA-ESTEVE *et al.* (2011).

32. KAWAJIRI (1980) va veure que l'*Encyclopaedia Britannica* no recollí una classificació com l'actual fins a la novena edició (1875-1889).

33. Dins de la física experimental, Calbó tracta sobre astronomia i cosmografia. En el que diu física matemàtica, hi inclou l'òptica i l'estudi de les lents i la seva composició en diferents tipus d'ulleres.

34. Nobuo Kawajiri defensa que el concepte baconià de «matemàtiques mixtes» es corresponia a la «ciència composta» d'Aristòtil (KAWAJIRI, 1980). Sobre les matemàtiques mixtes, vegeu igualment BROWN (1991).

35. Dins la física experimental, Calbó tracta sobre calor, electricitat i fenòmens meteorològics.

36. WARWICK (2003).

37. LUSA i ROCA ROSELL (1999).

38. Mencionem, com a autors principals tant a Europa com a la península Ibèrica, Pierre Hérigone (1580-1643), Luís Serrão Pimentel (1613-1679), Claude François Milliet Dechaies (1621?-1678), Jacques Ozanam

a escoles militars o civils. És el cas de l'Aula da Esfera de Lisboa, que coneixem per les obres de Serrão Pimentel; les escoles d'artilleria, per algun dels tractats de Bèlidor, o la formació d'arquitectes a l'Espanya de final del segle XVIII, pels manuals de Baïls. A la Reial Acadèmia Militar de Matemàtiques de Barcelona, Pedro de Lucece va preparar un curs que s'explicava tant a Barcelona com a les places de Ceuta i Orà, on es dictaven només els primers cursos. En el cas del Curs militar de matemàtiques, el text no va ser imprès i és a través de còpies d'alumnes que en coneixem el contingut.³⁹ Conseqüentment, els cursos s'adreçaven a un públic ampli i variat, generalment persones que havien d'aprendre alguna disciplina matemàtica o ser-ne usuàries, incloses l'arquitectura, l'enginyeria (civil o militar), la navegació o la física experimental.

El curs de Calbó, per tant, s'inclou en aquests cursos preparats a l'Europa del seu temps. D'entrada, era un curs de caràcter privat, explicat fora d'un marc institucional definit. Això pot xocar als ulls d'avui, però era possiblement el més comú en l'època de Calbó. En realitat, el mateix Calbó conegué, sens dubte, pràctiques docents d'aquest tipus a les ciutats on visqué, tant a Itàlia (Venècia i Roma) com a l'Imperi austríac (Viena). Hem mencionat que, poc abans d'arribar a Venècia, l'Acadèmia de Belles Arts havia organitzat els ensenyaments d'arquitectura, en un programa que té molt en comú amb el que Calbó redactà. Recordem les lliçons proposades a Venècia: geometria pràctica, trigonometria pràctica, mecanisme dels sòlids aplicable a la seva mecanització, mecanisme dels fluids aplicable a les aigües corrents o agitatedes, arquitectura en totes les seves parts i perspectiva universal. Trobem aquestes matèries en el manuscrit de Calbó, això sí, tractades amb més o menys extensió. Si algun autor ha dit que els cursos privats de Calbó preparaven per a l'arquitectura, ho podem confirmar, almenys en una part.⁴⁰ S'ha de tenir present que l'organització d'escoles d'enginyeria (i d'arquitectura) s'inicià al segle XVIII en unes poques ciutats d'Europa, com a element singular, ja que solien ser escoles vinculades a un cos de l'estat, civil o militar.⁴¹

Pot sorprendre que un pintor, un artista, fos expert en matemàtiques. Altra vegada, l'especialització de les activitats i de les denominacions ens pot portar a confusió.

(1640-1717?), Manuel de Azevedo Fortes (1660-1749), Christian Wolff (1679-1754), Tomàs Vicent Tosca (1651-1723), Pedro de Lucece (1692-1779), Bernard Forest de Bèlidor (1698-1761), Tomàs Cerdà (1715-1791), Pedro Padilla y Arcos (1724-1807?) i Benet Baïls (1730-1797).

39. MASSA-ESTEVE *et al.* (2011); MASSA ESTEVE (2014).

40. S'insinua que els cursos eren dirigits a l'arquitectura en la *Gran enciclopèdia catalana*, en la veu signada per AMu, <<http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0013482.xml>> (consulta: juliol 2016).

41. Vegeu, per exemple, GOUZÉVITCH *et al.* (coord.) (2004), que aplega una sèrie d'estudis sobre la formació dels enginyers al món des del segle XVIII al XX. També KRANZBERG (ed.) (1986).

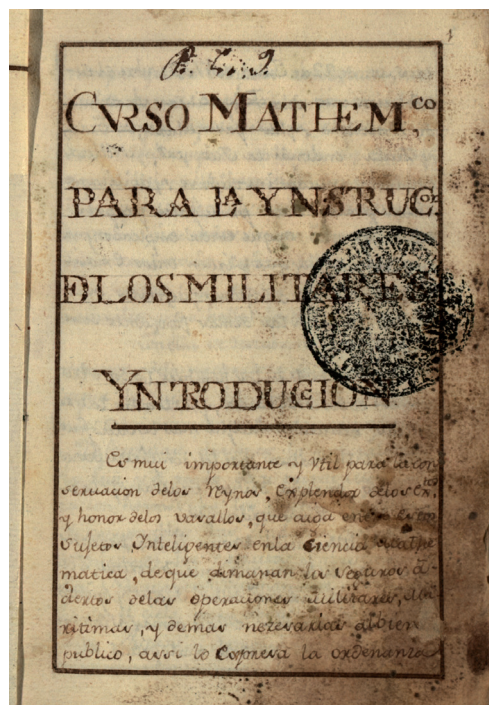

FIGURA 6. Primer full del *Curso matemático para instrucción de los militares*, de Pedro de Lucuce (apunts d'Antonio Remon Zarco (c. 1767), Biblioteca Central Militar, Madrid).

En el context del Renaixement, *art* fou considerat tot allò que no era *natura*. D'aquesta manera, pertanyien a l'art tant un retrat o una escultura commemorativa com una roda hidràulica o una peça d'artilleria. Aquesta vaguetat del terme *art* s'anà resolent afegint-li complements o adjectius: «art de la guerra», «belles arts» o «arts mecàniques» podien resultar expressions més aclaridores. Però aquesta diferenciació fou progressiva i no es consolidà fins a mitjan segle XIX. En el període anterior, com hem dit, *artista*, *arquitecte*, *enginyer*, *artesà* i *matemàtic* podien ser termes perfectament intercanviables.

Finalment, cal dir que Calbó se situa perfectament en el moviment il·lustrat tan singular a Menorca.⁴² El grup il·lustrat fundà una entitat acadèmica el 1778, la Societat Maonesa, per formar una biblioteca, que esdevingué de seguida una vertadera acadèmia, tot i que les circumstàncies (probablement, el primer retorn de l'illa a la Corona espanyola) n'aconsellaren la dissolució ja el 1780.⁴³ La societat, però, marcà un camí ben clar, que

42. PAREDES i SALORD (cur.) (1999); SALORD (2010); SALORD (2012).

43. PONS i SALORD (cur.) (1991).

es continua en els nostres dies! Els il·lustrats menorquins, entre ells Joan Ramis, connectats amb el desenvolupament del pensament i de la ciència a l'Europa del seu temps, compartien els ideals científics del moviment. L'interès de Joan Ramis per Calbó ens demostra aquest compromís amb les ciències i les arts. Al voltant de la Societat, es desenvolupà un moviment científic en què destacaren els metges i sanitaris, algun pertanyent als destacaments britànics, però també els naturalistes.⁴⁴

Orientació i finalitats del curs de Calbó

Documents com els manuscrits de Calbó constitueixen un repte molt gran per a la història de la ciència, perquè situar-los representa enfrontar-se amb materials molt diversos, que cal considerar en contextos específics. L'estudi dels manuscrits de Calbó acabarà sent necessàriament resultat de la col·laboració de diferents especialistes, però, tanmateix, volem plantejar algunes qüestions.

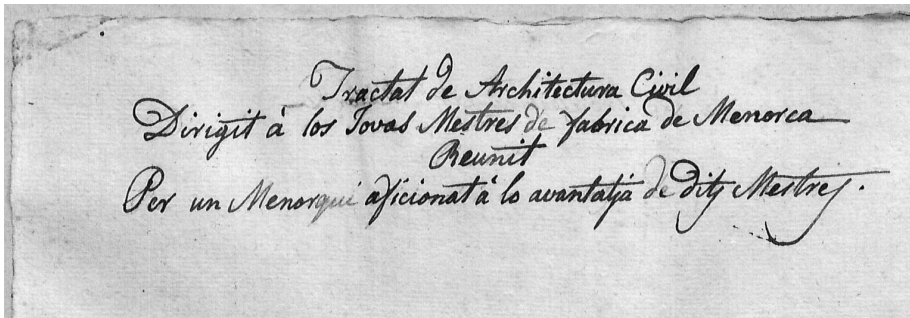

FIGURA 7. Encapçalament del *Tractat de arquitectura civil* de Pasqual Calbó (*Obras didàcticas*, f. 322v, Museu de Menorca).

Primer, com a curs didàctic, el text de Calbó no pretenia ser original, sinó contribuir a la formació dels seus deixebles, tant fossin «joves menestrals de Menorca» (f. 29v) com «joves mestres de fàbrica» (f. 322v). Aquestes expressions són realment molt notables, ens mostren que l'objectiu dels ensenyaments de Calbó era la formació de tècnics pràctics que havien de tenir prou coneixements científics. Copiem els encapçalaments complets en què defineix els seus alumnes i la seva motivació:

⁴⁴. Vegeu, entre d'altres, MOLL i VIDAL HERNÁNDEZ (dir.) (2008); VIDAL HERNÁNDEZ (2009a i 2009b); VIDAL HERNÁNDEZ i BATLLÓ (2006).

[f. 29r]

Tractat de Geometria
Dirigit á los Jovas Menestrals de Menorca
Reunit
Per un Menorquí aficionat á lo avantatja de dits Jovas

[f. 322r]

Tractat de Architectura Civil
Dirigit á los Joves Mestres de Fabrica de Menorca
Reunit
Per un Menorquí aficionat á lo avantatja de dits Mestres

L'autodefinició repetida de Calbó és prou interessant, com a menorquí dedicat a afavorir els joves artesans. En l'«Advertencia» inicial del tractat de geometria també diu:

[f. 30r] Lo intent ab que se ha reunit aquest Tractat de Geometria no es per mostrar reglas y operaciones que no sian estades ja mostrades per la major part de varios Auteurs, si sols per mostrar ab Idioma vulgar las mateixes operaciones obreviadas sens demostracions.

Com es veu, Calbó ofereix els coneixements científics i tècnics del seu temps de manera abreujada i en idioma vulgar, tot per facilitar-ne l'accés.

Una segona qüestió: era un curs destinat a la impremta? En el volum dipositat al Museu de Menorca, hi figuren, segons la revisió que n'hem fet, diverses anotacions al començament d'alguns tractats que diuen «examinat». Amb una lletra que ens sembla la mateixa, hi ha una anotació que posa:

Juan Orfila y Ramis Febrer 3 l'any 1806.

Es troba en un full en blanc, el 301v, entre les dues parts del tractat de perspectiva. La lletra de l'anotació és diferent de la lletra del manuscrit.

La indicació «Examinat» apareix al començament dels tractats sobre proporcions (f. 11r), sobre trigonometria rectilínia (f. 147r), usos del pantòmetre (f. 156r), trigonometria esfèrica (f. 159v), estàtica i hidrostàtica (f. 216r), sobre rellotges de sol (f. 256r), sobre perspectiva, primera part (f. 271r), i sobre perspectiva, segona part (f. 302r).

Tanmateix, en el full 372r, inici del tractat d'arquitectura militar, amb la mateixa lletra s'hi diu:

Se ha de Examinar y cor=.

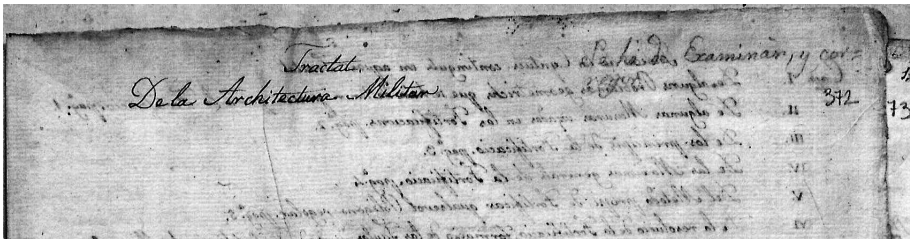

FIGURA 8. Encapçalament del *Tractat de la arquitectura militar* de Pasqual Calbó (*Obras didácticas*, f. 372r, Museu de Menorca).

En veure aquest darrer apunt, podem pensar que els «examinat» representen que els tractats corresponents s'havien revisat, però, en el cas del d'arquitectura militar, calia encara fer-ho per *corregir-lo*. Aquesta revisió i correcció es poden entendre en el context d'un curs que es repeteix un any rere l'altre i en el qual s'adverteixen errors o coses a modificar. També es podria pensar en la possibilitat de revisar-lo de cara a la publicació. Hi ha, en efecte, correccions i afegits en el text, però són pocs. En realitat, el manuscrit és net i té un aspecte de text definitiu. Tot i que finalment no va ser imprès, és possible que els tractats manuscrits de Calbó circuïssin entre persones interessades a introduir-se a les matemàtiques durant el segle XIX, sense perdre gaire vigència. Devien de ser enquadernats quan ja no eren útils, però se'n reconeixia el valor.⁴⁵

Com hem dit, per la certa homogeneïtat de la lletra, podríem pensar que les revisions van ser fetes per Joan Orfila i Ramis. Tenim algunes notícies d'aquesta persona. En primer lloc, gràcies a un web de genealogia que ens diu que era fill de Nicolau Orfila Guàrdia (1744-?) i de Maria Anna Ramis i Ramis (1756-1808).⁴⁶ Nicolau Orfila és un personatge rellevant vinculat a la Il·lustració menorquina, un dels membres de la Societat Maonesa, que es comprometé seriosament amb els ocupants britànics de 1798-1802, cosa que

45. Recordem que no tots els tractats foren enquadernats, com ho demostra el fet recent de l'aparició de quatre tractats en mans particulars.

46. Antoni GUASCH BOSCH (s. d.), *Genealogia dels menorquins*: <<http://gw.geneanet.org/aguasch?lang=fr&iz=4&p=joan&n=orfila+ramis>> (consulta: juliol 2016).

comportà la seva persecució en retornar les autoritats espanyoles. La mare, Maria Anna, era una germana de Joan Ramis i Ramis, un altre dels promotors de la Il·lustració a l'illa. En una altra genealogia, se'ns diu que Joan Orfila es casà el 1814 amb Joana Caules Pons.⁴⁷

Per raons de cronologia, aquest Joan Orfila ens sembla que no pot ser el corresponent de Calbó de desembre de 1780, que li escrigué des de Roma donant-li ànims per a desenvolupar una nova carrera a Menorca. En l'arxiu de la família Calbó es conserva una carta en italià signada a Roma el 18 de desembre de 1780 per «Giov. Orfila».⁴⁸ La carta té un to íntim personal i comença amb una citació llarga de Ciceró sobre l'amistat. Li agraeix, amb ironia, que li hagi fet un retrat i li desitja que se li reconegui el mèrit rodejat de la seva família, a la qual també dóna records.

De moment, no tenim més evidències directes sobre els col·laboradors o deixebles de Calbó. Tanmateix, la seva tasca com a professor ha estat tan reconeguda com les seves contribucions artístiques. En la seva història de l'ensenyament a Maó, Jaume Ferrer inclou el nom de Calbó com a mestre de dibuix i de disseny, molt abans que l'Ajuntament de Maó no establís una escola municipal de dibuix (1869) que finalment fou reconeguda.⁴⁹ En la revisió de Ferrer, veiem el llarg procés d'establir ensenyaments de nivell superior a Menorca, iniciat probablement el 1802, després de la dominació definitiva espanyola. Mentre l'Ajuntament no era capaç d'establir un centre d'aquest nivell, algunes escoles privades el supliren, destacadament la promoguda i dirigida per Carles Ernest Cook, molt probablement d'origen alsacià, creada el 1803.

Volem afegir, a més, una menció no explícita que ens atrevim a atorgar a Calbó. En la seva autobiografia, publicada a partir de 1845, Mateu Orfila i Rotger (1787-1853), el conegut químic, professor a París i iniciador de la toxicologia, recordà que algú li ensenyà els fonaments de les matemàtiques, una persona insòlita en una terra tan endarrerida i allunyada de tot:

[...] et je finis par découvrir dans cette terre si arriérée, un home qui pourra m'apprendre l'arithmétique jusqu'aux logarithmes, l'algèbre jusqu'aux équations de premier degré et la géométrie dans ce qu'elle a de plus élémentaire.⁵⁰

47. ANTONI GUASCH BOSCH (s. d.), *Genealogia dels menorquins*: <<http://gw.geneanet.org/aguasch?lang=fr&p=agueda&n=guardia+pons>> (consulta: juliol 2016).

48. La carta fou transcrita per HERNÁNDEZ SANZ (1925) i reproduïda i transcrita a ANDREU ADAME *et al.* (1986).

49. FERRER ALEDO (2013). La referència a Calbó fou facilitada per la publicació, el 1912, dels treballs d'Hernández Sanz.

50. ORFILA (2011), p. 110.

Mateu tenia només catorze anys (1801?), i, segons ell, després de sis lliçons, es veié amb cor d'ensenyar a altres dos nois. En un any, diu, estudià matemàtiques i nocions de navegació. La descripció que apareix d'aquests estudis concorda força bé amb part del contingut dels tractats de Calbó que coneixem, inclosa la menció a la navegació, tot i que en el manuscrit que coneixem es planteja el disseny d'un vaixell —de fet, d'una barca—, més que parlar de navegació.

El 1802, el jove Orfila s'embarcà en un viatge per la Mediterrània, un viatge ple d'aventures i riscos. Amb setze anys, tornà a Maó i ingressà al col·legi que acabava de fundar Carles Ernest Cook, on es preparà per anar a la Universitat de València. El fet que Orfila no mencionés el nom de Calbó podria explicar-se no solament per l'acumulació d'experiències, inclòs el seu viatge en vaixell pel Mediterrani, sinó també pels llargs períodes en què la figura de Calbó no va rebre el reconeixement que de ben segur mereixia.

Els diferents materials del curs presenten, com és natural, «nivells» prou diferents en la seva orientació i el seu desenvolupament. Això és comú en totes les obres de tipus compendi, ja que l'autor inclou les temàtiques en funció de les necessitats d'ensenyament i no dels seus coneixements personals o de la seva recerca. Fins i tot, en els camps en què l'autor podria fer aportacions originals, el caràcter del curs l'obliga a continuar en un to didàctic. És, doncs, en el marc d'aquesta finalitat d'ensenyament que cal avaluar el text.

Un comentari final sobre les connexions del moviment il·lustrat de Menorca i el de Catalunya, pel que fa a la ciència i la tècnica. En la revisió general que hem portat a terme, no hem estat capaços de trobar-hi vinculacions. Sabem que alguns científics il·lustrats catalans, com Salvà i Campillo, es refugiaren a Mallorca durant la Guerra del Francès (1808-1814). Tanmateix, tenim una figura com la de Joan Ramis i Ramis, acadèmic de la història, que actuà com a dinamitzador de la Il·lustració a Menorca, amb contactes a Mallorca, Catalunya, la Península i més enllà.⁵¹

Conclusió

Podem veure Pasqual Calbó com una personalitat prou singular en el panorama cultural menorquí i, per extensió, baleàric i català. La seva formació a Itàlia com a artista barroco-neoclàssic durant vuit anys el portà a la cort imperial austríaca, on fou contractat. Tanmateix, abandonà aquesta posició per tornar a la seva illa, on romangué la resta de la seva vida, excepte un viatge a Amèrica de tres anys. A Menorca desenvolupà una carrera notable com a artista i com a professor.

51. SALORD (2011).

El conjunt de tractats manuscrits en català preparats per Pasqual Calbó és un vertader repte per a la historiografia de la ciència i de la tècnica. La varietat de continguts que hi trobem correspon al que es denominà *curs matemàtic*, incloent-hi matemàtiques pures i mixtes. La finalitat del curs era la formació de joves tècnics (menestrals i mestres de fàbrica, segons la denominació del mateix Calbó), de cara a les activitats manufactureres, industrials i comercials de la Menorca del voltant de 1800.

Els tractats són desenvolupaments pràctics tant d'aritmètica, àlgebra, trigonometria, logaritmes i geometria com de disciplines experimentals i pràctiques: perspectiva, física experimental, física matemàtica, arquitectura civil i militar i construcció naval. Caldrà estudiar-los un per un, buscant les possibles fonts de Calbó, que reconeix que havia «traduït» dels autors, però no sempre els menciona. L'anàlisi s'haurà de basar no en la recerca d'originalitat científica, sinó en l'oportunitat de les matèries presentades, els plantejaments didàctics i la possible eficàcia en diferents oficis i activitats científicotècnics.

L'obra de Calbó s'inclou de ple en el moviment il·lustrat menorquí, tan rellevant en aquesta època, i hi afegeix un component específic, proper a la tècnica, que potser no havia estat prou assenyalat. Caldrà fer una revisió de les concepcions actuals del moviment per integrar l'aportació tan especial de Calbó.

Calbó escrigué els seus tractats en menorquí, probablement ja en època de dominació espanyola, com un mitjà d'acostar-se a les necessitats dels joves aprenents. Com s'ha dit, el fet que Menorca passés a control britànic a principi del segle XVIII permeté que les estructures de la Corona d'Aragó, dissoltes per Felip V, continuessin vigents a l'illa. No fou fins a la segona dominació espanyola —a partir de 1802—, que la Corona espanyola imposà la «normalització» de les institucions. El curs de Calbó ens demostra que les persones estan per sobre dels dissenys de les autoritats, almenys en alguns àmbits i durant certs períodes.

Parlament de Carles Mundó i Blanch, conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya i president del Consell Interacadèmic de Catalunya

Em plau molt participar en l'acte d'inauguració del curs interacadèmic 2016-2017. Les dotze acadèmies que en formen part prenen avui el seu inici en aquesta magnífica casa, en la qual tinc el goig de poder tornar amb motiu d'un acte solemne, però també un acte que vol reivindicar la vigència i la funció que tenen les acadèmies a casa nostra.

Per descomptat, voldria començar aquesta intervenció felicitant els membres emèrits de l'Institut d'Estudis Catalans, que avui veuen reconeguda aquesta condició, i, molt especialment, els que us incorporeu com a nous membres, i agrair i felicitar també per la seva lliçó el senyor Antoni Roca. En el discurs inaugural, ens ha donat la perspectiva d'un personatge menorquí que val la pena posar en relleu atesa la seva trajectòria. També vull felicitar l'Institut d'Estudis Catalans per la tasca feta al llarg del curs passat, la *Síntesi memòria* n'és un bon testimoni. I —ho dic expressament i segurament la conjuntura ho afavoreix— vull manifestar en nom del Govern el suport a la feina que fa l'Institut en l'àmbit de la llengua. Certament, ahir —si em permeteu la broma— va ser un «dia crític», però crec que el que fa l'Institut per a preservar, millorar i modernitzar la llengua catalana és digne d'esment, i és la seva obligació fer-ho. Per

tant, aquell que té l'obligació de fer una feina, la fa i la fa ben feta, el que ha de merèixer és el reconeixement i el respecte. Per això: molta força i endavant!, no cal excusar-se de res per fer la feina ben feta.

Som aquí, doncs, en nom del Govern, per a donar valor i reconeixement a la feina que fan les acadèmies, i crec que el debat sobre la seva vigència no cal tenir-lo, perquè és evident que les acadèmies fan una feina insubstituïble. És una tasca diferent de la que duen a terme les universitats —que tenen altres objectius i dinàmiques—, i, de ben segur, la feina —i la possibilitat de com encarar-la per part de les acadèmies—, no la faran mai les universitats, que responen a altres criteris, a altres incentius i a altres necessitats. La feina de les acadèmies, del conjunt de les acadèmies, és una feina que s'ha de preservar i que, en bona mesura i malgrat les dificultats —que segurament no són més grans ara que fa uns anys—, continuarem mantenint. I aquest és el nostre compromís —com sabeu, més modest del que sense dubte voldríeu i ens agradaria—, però és un compromís constant; un compromís que durant aquests primers nous mesos que m'ha correspost l'honor d'encapçalar el Departament de Justícia, he tingut l'oportunitat d'acompanyar-vos a mitja dotzena d'acadèmies,

ja sigui en alguns actes que heu organitzat o bé visitant la seu que us acull. I, per tant, crec que aquests primers mesos hem aconseguit mantenir viva la bona relació entre el conjunt d'acadèmies i el Govern a través del Departament de Justícia.

Seré breu, només em vull centrar en dues idees finals. En primer lloc, hi feia referència, més o menys explícitament, el president de l'Institut d'Estudis Catalans, quan pensem en el nou país, crec que som molts els que pensem en les fortaleses que tenim, que bàsicament se centren en la fortalesa de les persones que en formem part. No som un país que puguem presumir de tenir grans recursos naturals ni de ser una potència econòmica mundial, però sí que som un país que en molts aspectes pot presumir de les persones que el formen i d'aquelles que dediquen els seus esforços a l'àmbit de la recerca i la investigació. Per tant, quan pensem en el nou país, som molts els que ens agradaria creure que el nostre actiu principal és el coneixement i la recerca. És evident que en aquest àmbit, les acadèmies hi teniu, no només un paper important, sinó un paper, com a mínim, coprotagonista.

En segon lloc, l'any 2017 serà un any políticament rellevant, o almenys aquest és el propòsit que les principals institucions del país, el Parlament de Catalunya i el Govern han acordat com a resultat també d'aquell mandat sorgit de les urnes fa poc més d'un any. Han acor-

dat que l'any 2017 es pugui donar veu als ciutadans. És evident que les acadèmies no tenen com a funció principal la de ser agents polítics, ni la de, si no volen, participar en el debat polític. Malgrat tot, jo crec que les acadèmies tampoc podeu ser alienes del moment polític, i crec sincerament que és necessari que totes les persones que penseu que Catalunya mereix poder decidir sobre la seva llibertat, no us abstingueu, no deixeu passivament que siguin els altres els protagonistes sinó que, amb la intensitat que considereu que hi podeu contribuir, us sentiu interpel·lats per aquest moment polític que vivim i que certament és complexíssim, carregat d'obstacles, amb un final incert. Però, certament, els catalans ens tenim només a nosaltres mateixos quan es tracta de la defensa dels interessos de Catalunya. Per tant, en nom del Govern us demano que aquest any 2017 no sigueu espectadors passius d'aquest moment polític tan intens i que contribuïu, en la mesura que considereu convenient, a forjar la concreció del que han de ser les il·lusions que molts ciutadans de Catalunya dipositen en les institucions a l'hora de poder donar veu i decidir el futur polític del nostre país.

Acabo la meua intervenció donant-vos les gràcies per la feina que heu fet aquest curs, animant-vos a treballar encara més en el curs que ara comença, desitjant-vos, per tant, un bon curs i agraint-vos la feina que feu i la feina que fareu.

Convenis de col·laboració

Durant el curs 2016-2017, l'Institut d'Estudis Catalans ha establert els convenis de col·laboració següents (per ordre cronològic de signatura):

- El 2 de setembre de 2016, amb el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural, un conveni de col·laboració per a la realització de l'inventari dels vitralls catalans.
- El 22 de setembre de 2016, amb la Fundació Salvador Alibau, un acord de col·laboració per a l'any 2016.
- El 17 d'octubre de 2016, amb la Societat Onomàstica, un conveni de col·laboració per a l'estudi, la preservació i la difusió de l'onomàstica catalana.
- El 17 d'octubre de 2016, amb la Fundació Bancària La Caixa, un conveni de col·laboració per a l'organització del seminari *Ciutats mediterrànies. L'espai i el territori*.
- El 26 d'octubre de 2016, amb la Fundació Catalunya - La Pedrera i la Federació d'Entitats per l'Ensenyament de les Matemàtiques a Catalunya, un conveni de col·laboració per al finançament del programa Bojos per les Matemàtiques 2016.
- El 29 d'octubre de 2016, amb la Fundació Carles Salvador, l'addenda número 1 al conveni de col·laboració signat el 23 de febrer de 2016.
- El 2 de novembre de 2016, amb la Institució Milà i Fontanals (CSIC), l'addenda número 1 al conveni específic de col·laboració signat el 4 de desembre de 2015 per a l'elaboració i edició del *Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae*.
- El 17 de novembre de 2016, amb la Fundació Bancària La Caixa, un conveni de col·laboració per al desenvolupament del Portal de Recursos Lingüístics.
- El 25 de novembre de 2016, amb la Universitat d'Alacant, un document d'acord per al finançament del projecte Constitució d'un corpus textual per a una gramàtica del català modern (GCM).
- El 28 de novembre de 2016, amb l'editorial Obrador Edendum, un conveni de coedició de l'obra *Testimonis de la Catalunya contemporània*, d'Albert Balcells.
- El 7 de desembre de 2016, amb la Fundació Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears, l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears, Enciclopèdia Catalana, el Departament de Salut

de la Generalitat de Catalunya i el TERM-CAT, un conveni marc de col·laboració per a impulsar l'actualització i la difusió de les dades terminològiques del *Diccionari enciclopèdic de medicina*.

- El 7 de desembre de 2016, amb l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet i el Centre Excursionista Puigcastellar, un conveni de col·laboració per a la gestió i difusió dels béns inclosos en la zona arqueològica del poblat ibèric del Puig Castellar.

- L'11 de desembre de 2016, amb la Fundació Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears, l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears, Enciclopèdia Catalana, el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya i el TERMCAT, un acord específic per a l'any 2016 per a impulsar l'actualització i la difusió de les dades terminològiques del *Diccionari enciclopèdic de medicina*.

- El 20 de desembre de 2016, amb la Societat Espanyola de la Ciència del Sòl, un conveni específic de col·laboració per al desenvolupament del *Diccionari multilingüe de la ciència del sòl*.

- El 22 de desembre de 2016, amb la Universitat Pompeu Fabra, un acord per al projecte Neologismes per a l'actualització del diccionari normatiu.

- El 22 de desembre de 2016, amb la Universitat Pompeu Fabra, un conveni específic de col·laboració per al suport a les activitats de l'Observatori de Neologia per a l'any 2016.

- El 2 de febrer de 2017, amb Thermo Fisher Scientific, un conveni de col·laboració per a l'organització de l'Olimpíada de Biologia 2017.

- El 13 de febrer de 2017, amb MAGMA Associació per Promoure la Recerca Jove, un conveni de col·laboració per a la celebració de l'Exporecerca Jove.

- El 15 de febrer de 2017, amb Lleonard Muntaner Editor, un conveni per a la coedició de l'*Obra en vers de Miquel dels Sants Oliver*.

- El 21 de febrer de 2017, amb la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació, un conveni de col·laboració per a l'organització de l'Olimpíada de Física 2017.

- El 21 de febrer de 2017, amb l'Institut d'Estudis Gironins, un conveni de col·laboració per a dur a terme activitats conjuntes.

- L'1 de març de 2017, amb la Fundació Privada Salvador Alibau, un acord de col·laboració per a l'any 2017.

- El 20 de març de 2017, amb la Fundació Carles Salvador, un conveni de col·laboració per a l'any 2017.
- El 21 de març de 2017, amb l'Associació Catalana de Ciències de Laboratori Clínic, una addenda al conveni de vinculació signat el 30 d'octubre de 2014.
- El 28 de març de 2017, amb el Centre de Recerca Matemàtica, una pròrroga del conveni de col·laboració per al Programa de Visitants Lluís Santaló.
- El 3 d'abril de 2017, amb el Centre de Recerca en Economia Internacional, un conveni de col·laboració per a l'organització de la 1st Catalan Economic Society Conference.
- El 4 d'abril de 2017, amb l'Escola Superior de Música de Catalunya, un conveni per a la cessió en comodat de la barítona de l'IEC.
- El 18 d'abril de 2017, amb l'Associació Catalana per a la Divulgació Científica, un conveni de vinculació.
- El 25 d'abril de 2017, amb la Fundació Privada Alsina i Bofill, un acord de col·laboració per a l'organització del XX Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana.
- El 5 de maig de 2017, amb la Universitat de Lleida, un protocol de col·laboració per al desenvolupament del projecte Diccionari Multilingüe de la Ciència del Sòl, que promou la Societat Espanyola de la Ciència del Sòl.
- El 24 de maig de 2017, amb el Centre de Recerca en Economia Internacional, una addenda al conveni de col·laboració formalitzat el dia 3 d'abril de 2017.
- El 5 de juny de 2017, amb la Universitat d'Alacant, un conveni per a la coedició de l'obra *Literatura catalana contemporània: memòries, traducció i noves tecnologies*.
- El 14 de juny de 2017, amb l'Institut Menorquí d'Estudis, una addenda al conveni de col·laboració per a l'edició de l'obra gramatical d'Antoni Febrer i Cardona de data 16 de juliol de 2002.
- El 22 de juny de 2017, amb l'Academia das Cièncias de Lisboa, un conveni de col·laboració científic i cultural.
- El 20 de juliol de 2017, amb la Càtedra Màrius Torres de la Universitat de Lleida, l'addenda núm. 5, de concreció de l'anualitat 2017, en virtut dels compromisos adquirits amb la signatura del conveni de cooperació per a la realització del projecte Corpus Literari Digital, dedicat a la preservació, difusió i estudi del patrimoni literari català.

- El 27 de juny de 2017, amb l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM), una addenda al conveni de col·laboració per l'assessorament en temes de toponímia a la Comissió de Nomenclatura de l'ATM de data 6 d'abril de 2016.

- El 7 de juliol de 2017, amb la Fundació Bancària La Caixa, un conveni de col·laboració per a la subvenció de les diverses activitats i de les accions de visibilitat de la Secció Filològica.

Fons d'art

Al llarg del curs 2016-2017, s'han produït els moviments següents en el fons d'art de l'IEC:

- **Retirada dels tapissos flamencs del s. XVI, el 27 d'octubre de 2016**

La Sala Prat de la Riba de l'IEC, antiga Sala d'Exposicions de la Biblioteca de Catalunya, hostatjava —aproximadament des del 1937/1942— quatre tapissos flamencs del segle XVI, adquirits per la Generalitat de Catalunya de l'època, els quals, quan aquesta institució va desaparèixer pel Decret de Nova Planta, van passar a mans de l'Audiència i, posteriorment, de la Diputació de Barcelona. Atès que actualment els tapissos estan en mal estat de conservació, deteriorats per les vicissituds històriques, el Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya hi aplicarà una conservació preventiva i els custodiarà. Són el tercer tapís de la sèrie «Els Triomfs de Petrarca» (*Triomf de la*

Mort sobre la Castedat), i el segon, el tercer i el setè de la sèrie «Amors de Mercuri i Herse» (*Passeig de Mercuri i Herse*, *Mercuri aturat per Aglauros* i *Cambra Nupcial d'Herse*). Un altre exemplar del grup, el primer de la seqüència (*Mercuri enamorat d'Herse*), es troba a la Biblioteca de Catalunya.

- **Donació a l'IEC de l'obra original titulada Joan Fuster, del pintor valencià Sento Masià, el 4 d'abril de 2017**

Pintat l'any 2009 amb tècnica mixta, el quadre forma part d'una sèrie d'obres que Sento Masià ha creat com «un homenatge» a les persones que li han aportat alguna cosa, entre les quals hi ha, a més de Joan Fuster, Paco Ibáñez i Ovidi Montllor, entre d'altres. L'obra serà exposada a la nova seu de la delegació de l'IEC a Castelló, situada a Menador Espai Cultural.

Llegats

Durant el curs 2016-2017, l'Institut d'Estudis Catalans ha rebut els llegats següents:

- De la doctora M. Teresa Ferrer i Mallol (1940-2017), membre de l'IEC des del 1992 i presidenta de la Secció Històrico-Arquelògica durant el període 2006-2010, una donació econòmica que incrementa el Fons Ferrer Mallol instaurat en vida de la doctora Ferrer.

- De la senyora Maria Teresa Asenjo Bernis, vídua del senyor Jordi Cervera Pino, que era fill del doctor Leandre Cervera i Astor (1891-1964), metge i veterinari membre de l'IEC des del 1946, un immoble situat al Vendrell i una donació econòmica.

Representació en institucions

Institucions d'àmbit català

Biblioteca de Catalunya *Consell Rector*
Vicepresident segon
President de l'IEC (representant nat)

Casa-Museu Prat de la Riba *Vocal*
Albert Balcells i González

**Centre de Recerca Ecològica
i Aplicacions Forestals (CREAF)** *Patronat*
President de l'IEC

**Consell Assessor de les Comunitats
Catalanes de l'Exterior del Departament
d'Afers i Relacions Institucionals
i Exteriors i Transparència** Àngel Messeguer i Peypoch

Consell Interuniversitari de Catalunya *Conferència general*
President de l'IEC (representant nat)

**Consell Nacional d'Arxius
de la Generalitat de Catalunya** *Vocal*
Eva Serra i Puig

**Consell Social de la Llengua Catalana
de la Generalitat de Catalunya** *Vicepresident*
President de l'IEC (representant nat)

**Consorci Centre de Recerca Matemàtica
(CRM)** President de l'IEC (membre nat)

**Consorci del Centre de Terminologia
(TERMCAT)** President de l'IEC (representant nat)
Presidenta de l'SF (representant nada)

Consorci Institut Ramon Llull *Consell de Direcció*
President de l'IEC

**Federació d'Organitzacions Catalanes
Internacionalment Reconeegudes (FOCIR)** *Tresoreria*
Àngel Messeguer i Peypoch

Junta de Museus de Catalunya *Ple*
Vocal
Josep Guitart i Duran

Institucions d'àmbit estatal

Comité Español de Ciencias Históricas Antoni Riera i Melis

Museo Arqueológico Nacional de Madrid *Reial Patronat*
Marc Mayer i Olivé

Institucions d'àmbit internacional

**Centre d'Estudis Catalans
de la Universitat de París IV
(París-Sorbona)** President de l'IEC (representant nat)

Institut Franco-Català Transfronterer President de l'IEC (representant nat)

Unió Acadèmica Internacional *Vicepresident*
Josep Guitart i Duran
Delegats
Josep Guitart i Duran (titular)
Antoni Riera i Melis (adjunt)

Patronats

Fundació Carles Salvador Joandomènec Ros i Aragonès
(vicepresident)
Ramon Sistac i Vicén
Vicent Pitarch i Almela

Fundació Ferran Sunyer i Balaguer	President de l'IEC Secretari general de l'IEC President de la Secció de Ciències i Tecnologia President de la Societat Catalana de Matemàtiques (representants nats)
Fundació Mercè Rodoreda	<i>Membres nats</i> Membres del Consell Permanent <i>Membres electius</i> Joaquim Mallafrè i Gavaldà Damià Pons i Pons Maria Mercè Boronat <i>Comissió Tècnica</i> Joaquim Mallafrè i Gavaldà Josep Massot i Muntaner Damià Pons i Pons
Fundació Pau Casals	President de l'IEC (membre nat)
Fundació Pere Coromines d'Estudis Filosòfics, Històrics, Literaris i d'Investigació Lingüística	President de l'IEC (membre nat)
Fundació Tot Raval	Ramon Corbella i Bosch
Fundació Universitat Catalana d'Estiu	President de l'IEC (representant nat)
Monestir de Poblet	President de l'IEC (representant nat)
Monestir de Sant Cugat del Vallès	Antoni Pladevall i Font
Monestir de Santes Creus	Josep Guitart i Duran

**Parc Nacional d'Aigüestortes
i Estany de Sant Maurici**

Carles Cortés i Moragrega
Joandomènec Ros i Aragonès (suplent)

Vil·la Romana dels Ametllers de Tossa

Narcís Soler i Masferrer

Intervencions institucionals

Visitants il·lustres

Durant el curs 2016-2017, l'Institut d'Estudis Catalans ha rebut els visitants il·lustres següents:

- Michael Oberguggenberger, representant de la Societat Austríaca de Matemàtiques. 21 de setembre de 2016.
- Jan Kratochvíl, representant de la Societat Txeca de Matemàtiques. 21 de setembre de 2016.
- Roman Nedela, representant de la Societat Eslovaca de Matemàtiques. 21 de setembre de 2016.
- Jasna Prezelj, representant de la Societat Eslovena de Matemàtiques. 21 de setembre de 2016.
- John Rognes, Marie-France Vignéras i Luigi Ambrosio, membres del comitè del Premi Abel de matemàtiques. 16 de gener de 2017.
- Kristian Ranestad, president del comitè del Premi Abel de matemàtiques. 16 de gener de 2017.
- Ole M. Sejersted, president de l'Acadèmia Noruega de les Ciències i les Lletres. 16 de gener de 2017.
- Marie Farge, directora de Recerca del Centre Nacional de la Recerca Científica, de París. 1 de març de 2017.
- Sento Masià, artista. 4 d'abril de 2017.
- Salvador Macip, president de l'Associació Catalana per a la Divulgació Científica. 18 d'abril de 2017.
- Darío Villanueva, director de la Real Academia Española. 24 de maig de 2017.
- Joan-Enric Vives, arquebisbe d'Urgell i copríncep d'Andorra. 6 de juny de 2017.
- Ramon Ferrer, Joan Rafael Ramos i Verònica Cantó, president, vicepresident i secretària de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, respectivament. 13 de juliol de 2017.

Assistència a actes, visites i missions institucionals

2016

- Inauguració 34a Setmana del Llibre en Català, a l'avinguda de la Catedral de Barcelona. 2 de setembre.
- Preestrena del documental *Jo, Ramon Llull*, produït per Televisió de Catalunya, Som Batabat i la Xarxa Audiovisual Local, a la Filmoteca de Catalunya. 5 de setembre.

- Reunió del Consell de Direcció del Tercer Informe sobre el Canvi Climàtic a Catalunya, a la seu del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (Barcelona). 5 de setembre.
- Lliurament del Premi Trajectòria a Anna Casassas, dins de la 34a Setmana del Llibre en Català. 7 de setembre.
- European Conference on Research in Chemical Education (ECRICE 2016): «Inspiring Science Education through Research», organitzada per l'European Association for Chemical and Molecular Sciences (EuCheMS) i la Societat Catalana de Química, a l'IEC. 7 de setembre.
- Acte inaugural del curs 2016-2017 del sistema universitari català al Paraninf de l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona, en el transcurs del qual el president de l'IEC rebé la Medalla de la UB per la seva jubilació. 7 de setembre.
- Acte de lliurament de la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya, a Muriel Casals, a títol pòstum, que tingué lloc al Palau de la Generalitat. 8 de setembre.
- Sessió inaugural del curs acadèmic 2016-2017 de la Universitat de les Illes Balears (Palma). 9 de setembre.
- Sessió inaugural del curs acadèmic 2016-2017 de la Universitat de València. 9 de setembre.
- Acte institucional de la Diada Nacional de Catalunya organitzat per la Generalitat de Catalunya i el Parlament de Catalunya al Born de Barcelona. 10 de setembre.
- Mobilització organitzada per Òmnium Cultural i l'Assemblea Nacional Catalana: «A punt. Endavant República catalana», al passeig de Lluís Companys de Barcelona. 11 de setembre.
- Presentació a l'IEC del llibre *Molts granets de sorra*, de Liz Castro. 12 de setembre.
- Presentació a l'IEC del portal transmèdia d'informació ambiental Samaruc Digital. 14 de setembre.
- Missa en memòria de Jordi Carbonell (1924-2016), membre de la Secció Filològica, al monestir de Sant Pere de les Puel·les (Barcelona). 19 de setembre.
- Entrevista a l'IEC amb Jesús del Hoyo, degà del Col·legi Oficial de Disseny Gràfic de Catalunya. 21 de setembre.
- Recepció dels representants de la quarta edició del CSASC, congrés de les societats txeca, eslovena, austríaca, eslovaca i catalana de matemàtiques, que tingué lloc a l'IEC, acompanyats del president de la Societat Catalana de Matemàtiques, Xavier Jarque. 21 de setembre.
- Josep Guitart, delegat de l'IEC i vicepresident de la Unió Acadèmica Internacional (UAI) assisteix a la reunió del *Bureau* de la UAI a Varsòvia (Polònia). 22 i 23 de setembre.

- Sessió inaugural del curs acadèmic 2016-2017 de la Universitat Politècnica de Catalunya (Barcelona). 23 de setembre.
- El president de l'IEC participa de la tertúlia del programa *Els matins* de TV3, dirigit per Lúdia Heredia, sobre el futur del món. 23 de setembre.
- Reunió de la Junta Directiva del Centre UNESCO de Catalunya, a la seu del Centre. 26 de setembre.
- El president de l'IEC amb la presidenta de la Secció Filològica reben els autors de la Ruta Pompeu Fabra, inclosa en el projecte «GEO Rutes Filològiques» i patrocinada per la Càtedra Pompeu Fabra, que els mostren la ruta que han preparat i estableixen el calendari de posada en marxa. 26 de setembre.
- Reunió del Consell de Direcció del Premi Ramon Margalef d'Ecologia, al Palau de la Generalitat. 28 de setembre.
- Acte i concert de la Beca Internacional Pau Casals, organitzat per la Fundació Pau Casals, al Saló del Tinell (Barcelona). 28 de setembre.
- El president de l'IEC dona la benvinguda als metges i apotecaris que visiten l'IEC amb motiu de les activitats organitzades per la celebració del centenari de l'Hospital Santa Maria de Lleida. 29 de setembre.
- Celebració del Dia Internacional de la Traducció a l'IEC, organitzat per l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC) i l'IEC. 30 de setembre.
- Inauguració de la Jornada *Catalunya i les noves tendències en cartografia històrica*, organitzada per la Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC), el Centre d'Història Contemporània de Catalunya i l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica. 3 d'octubre.
- *Ara és demà. Debat sobre el futur de l'educació a Catalunya*, organitzat pel Consell Escolar de Catalunya, al Palau de la Generalitat. 3 d'octubre.
- Solemne acte d'obertura del curs acadèmic 2016-2017 de la Universitat Internacional de Catalunya (UIC), a l'Aula Magna de la UIC (Barcelona). 4 d'octubre.
- Conferència del president de l'IEC «L'esdevenidor de la Mediterrània», en la sessió inaugural del curs 2016-2017 de l'Aula d'Extensió Universitària d'Arenys de Mar per a Gent Gran, al Teatre Principal d'Arenys de Mar. 4 d'octubre.
- Inauguració del curs acadèmic 2016-2017 de la Societat Catalana de Pedagogia de l'IEC: «Innovació educativa i sistema pedagògic a l'escola». 5 d'octubre.
- Inauguració del curs acadèmic 2016-2017 de l'Ateneu Universitari Sant Pacià. 6 d'octubre.
- Acte d'investidura de Joan Veny, membre de la Secció Filològica, com a doctor *honoris causa* de la Universitat de les Illes Balears, a Palma. 10 d'octubre.

- Primera trobada dels parcs naturals i reserves marítimes dels Països Catalans, organitzada per les delegacions de l'IEC a Perpinyà i a l'Alguer, que tingué lloc a la seu de l'IEC. 10 d'octubre.
- Conferència del president de l'IEC «El mar d'ahir, d'avui i de demà», en el I Cicle de Xerrades de Medi Ambient i Participació, organitzat per l'Ajuntament de Calella i la Diputació de Barcelona, que tingué lloc a l'Espai Mercat (Calella). 13 d'octubre.
- Reunió a l'IEC de la Comissió Específica del Consell de Protecció de la Natura de la Generalitat de Catalunya. 13 d'octubre.
- Sessió inaugural del curs acadèmic 2016-2017 de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. 13 d'octubre.
- Simposi *Music Criticism 1900-1950*, organitzat pel Centro Studi Opera Omnia Luigi Boccherini de Lucca i la Societat Catalana de Musicologia (IEC). 17 d'octubre.
- Discurs de presentació de José María Murià com a membre corresponent de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC: «Podrem ser el que som?». 17 d'octubre.
- VI Fòrum del Patrimoni Literari: «L'art d'escriure», organitzat per la Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent, al Centre Cultural La Mercè (Girona). 18 d'octubre.
- Espais Terminològics 2016: «Creació terminològica: de Lull a les xarxes socials», organitzats pel TERMCAT, al Museu Marítim (Barcelona). 20 d'octubre.
- Entrevista amb Mònica Pereña, presidenta de Linguapax, acompanyada d'Àlicia Fuentes-Calle, directora de programes, al Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA). 24 d'octubre.
- Lliurament del XXVIII Premi Internacional Catalunya als oncòlegs Manel Esteller i Joan Massagué, membres de la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC, i a Josep Baselga, director mèdic del Memorial Sloan-Kettering Cancer Center de Nova York, que tingué lloc al Palau de la Generalitat. 25 d'octubre.
- Roda de premsa de presentació de l'*Ortografia catalana* de l'IEC. 25 d'octubre.
- Acte d'inauguració del congrés *Ferran II i la Corona d'Aragó*, organitzat per l'IEC. 26 d'octubre.
- Sessió inaugural del curs interacadèmic i del curs 2016-2017 de l'IEC, presidit per Carles Mundó, conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya i president del Consell Interacadèmic, amb el discurs reglamentari a càrrec d'Antoni Roca Rosell, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia: «Un curs matemàtic a la Menorca de la Il·lustració, en la commemoració de Pasqual Calbó i Caldés (1752-1817)», i l'actuació musical dels ministres de la companyia Xuriach. 26 d'octubre.

- Acte d'homenatge a Jordi Monés Pujol-Busquets, antic president de la Societat Catalana d'Història de l'Educació dels Països Catalans, organitzat per l'Ajuntament de Badalona, Òmnium Cultural i la Federació d'Associacions de Veïns de Badalona, que tingué lloc a l'Ajuntament de Badalona. 27 d'octubre.
- Acte d'inauguració del curs acadèmic 2016-2017 de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya. 28 d'octubre.
- XIV Trobada d'Història de la Ciència i de la Tècnica, organitzada per la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, a la Universitat Jaume I de Castelló (IEC). 29 d'octubre.
- Reunió del Patronat de la Fundació Carles Salvador, a Benassal (Castelló). 29 d'octubre.
- Assistència de Pere Puigdomènech, en representació del president de l'IEC, a la reunió de l'ALLEA Working Group Science & Ethics, a la seu de l'Acadèmia Noruega de Ciències i Lletres (Oslo). 31 d'octubre.
- Reunió de la Comissió Permanent del Consell de Protecció de la Natura, a la seu de la Secretaria de Medi Ambient i Sostenibilitat (Barcelona). 31 d'octubre.
- Acte d'inauguració de la jornada d'estudis *Francesc Maspons i Anglasesell (1872-1966)*, organitzada per la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, a l'IEC. 2 de novembre.
- Acte inaugural del curs acadèmic 2016-2017 de la Facultat de Ciències de la Terra de la Universitat de Barcelona. 2 de novembre.
- Sessió de presentació als responsables de les organitzacions administratives, acadèmiques i editorials de tot el territori català de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana* de l'IEC. 3 de novembre.
- Entrevista amb Mireia Boya, diputada al Parlament de Catalunya per Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent, al Parlament de Catalunya. 3 de novembre.
- Jornada en commemoració del desè aniversari de la Comissió Dona i Ciència del Consell Interuniversitari de Catalunya, a l'Aula Magna de la Casa de Convalescència (Barcelona). 4 de novembre.
- Lliurament dels Premis Literaris Ciutat de Benicarló, a l'Auditori Pedro Mercader (Benicarló). 4 de novembre.
- Reunió del Patronat de la Vila dels Ametllers de Tossa de Mar, a l'Ajuntament de Tossa de Mar. 7 de novembre.
- Conferència a l'IEC de Najat El Hachmi «La veu que perdura», en l'acte de lliurament de premis del concurs literari *Un mar de paraules*, atorgats per l'Institut Europeu de la Mediterrània i la Fundació Anna Lindh. 7 de novembre.
- Entrevista amb Antonello Usai, vicesíndic de l'Alguer, a l'IEC. 8 de novembre.
- Inauguració del simposi sobre la figura de Caterina Albert/Víctor Català, organitzat per l'IEC i la Institució de les Lletres Catalanes de la Generalitat de Catalunya. 8 de novembre.

- Acte de lliurament al Palau de la Generalitat amb la presidència del president de la Generalitat del Premi Ramon Margalef d'Ecologia a Josep Peñuelas, membre de la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC. 8 de novembre.
- Benvinguda als assistents a la reunió estratègica de la xarxa ALTER-Net, que tingué lloc a l'IEC. 8 de novembre.
- Conferència «La universitat i la recerca en un context de recursos limitats: algunes experiències», d'Andreu Mas-Colell, en l'acte de celebració dels deu anys de l'Espai Ciència de l'Octubre Centre de Cultura Contemporània (València). 9 de novembre.
- Segona Jornada de la Càtedra Pompeu Fabra de la UPF: «El multilingüisme en blanc i negre», que tingué lloc a l'IEC i a la UPF. 10 i 11 de novembre.
- Acte d'inauguració de la 21a Setmana de la Ciència a Catalunya, organitzada per la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació, al Palau del Parlament de Catalunya. 11 de novembre.
- Presentació a l'IEC del llibre *L'organització territorial i el règim jurídic dels governs locals de Catalunya*, de Xavier Forcadell, coordinador general de la Diputació de Barcelona. 14 de novembre.
- Inauguració del Congrés internacional de NET-SCARCE: *Rivers Under Water Scarcity: Threats and Challenge*, que tingué lloc a l'IEC. 15 de novembre.
- Presentació del llibre *Raó de Catalunya. La societat catalana al segle XX*, dirigit pels sociòlegs Salvador Giner i Oriol Homs i publicat per l'IEC i Enciclopèdia Catalana, al Palau de la Generalitat. L'acte fou presidit per Santi Vila, conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya. 15 de novembre.
- Roda de premsa de presentació del llibre *Raó de Catalunya. La societat catalana al segle XX*, publicat per l'IEC i Enciclopèdia Catalana. 15 de novembre.
- Acte d'homenatge a Josep Perarnau i Espelt, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, a la Facultat de Teologia de Catalunya (Barcelona). 16 de novembre.
- Presentació de l'Informe anual sobre l'Estat de la Cultura i de les Arts 04_2016, publicat pel Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA), al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. 17 de novembre.
- Concert a l'IEC: *Iter Luminis*, de Lídia Pujol, organitzat per l'oficina de l'Academia Europaea com a cloenda de la *Disputatio of Barcelona 2016*. 21 de novembre.
- Lliurament del títol de Membre d'Honor i Medalla d'Or en homenatge al doctor Joaquim Ramis i Coris, organitzat per l'Institut Medicofarmacèutic de Catalunya a la seva seu. 22 de novembre.
- Seminari internacional: *Ciutats mediterrànies: l'espai i el territori*; organitzat per l'IEC i l'Institut Europeu de la Mediterrània. 22-25 de novembre.

- Presentació a l'IEC del llibre *El reconeixement internacional de l'Institut d'Estudis Catalans i les seves filials*, de Josep M. Camarasa, publicat per la Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes (FOCIR). 23 de novembre.
- Conferència de premsa de presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana*, a l'IEC. 23 de novembre.
- Entrevista a l'IEC amb Mònica Güell, directora del Centre d'Estudis Catalans de la Universitat de la Sorbona de París. 24 de novembre.
- Reunió a l'IEC del Patronat de la Fundació Salvador Alibau. 24 de novembre.
- Reunió plenària extraordinària del Consell de Protecció de la Natura (CPN) i acte commemoratiu dels 30 anys del CPN, al Palau de Pedralbes (Barcelona). 28 de novembre.
- Presentació a l'IEC del *IX Informe sobre la situació de la llengua catalana (2015)*, coordinat per la Xarxa CRUSCAT de l'IEC, amb la col·laboració d'Òmnium Cultural i Plataforma per la Llengua. 29 de novembre.
- Lectura pública en diferents llengües de fragments del *Quixot* amb motiu de la celebració de l'Any Cervantes, organitzada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, a la Reial Acadèmia de Bones Lletres (Barcelona). 29 de novembre.
- Acte de presentació del *Llibre d'estil de la Diputació de Barcelona*, a l'edifici de Can Serra de la Diputació de Barcelona. 30 de novembre.
- Inauguració del simposi *A 80 anys del cop d'Estat de Franco. La Generalitat de Catalunya i la Guerra Civil (1936-1939)*, organitzat per la Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC), el Centre d'Història Contemporània de Catalunya i el Departament d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència de la Generalitat de Catalunya, a l'IEC. 1 de desembre.
- Inauguració de la jornada d'estudis *Enric Prat de la Riba (1870-1917)*, presidida pel conseller de Cultura de la Generalitat i organitzat per la Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC), a l'IEC. 1 de desembre.
- Seminari d'homenatge a Pere Verdaguer, membre de la Secció Filològica, organitzat per l'IEC, l'Institut Franco-Català Transfronterer i l'Institut Català de Recerca en Ciències Socials de la Universitat de Perpinyà, que tingué lloc a la Casa dels Països Catalans de la Universitat de Perpinyà. 1 de desembre.
- Reunió de la Comissió de Commemoracions de la Generalitat de Catalunya, al Palau de la Generalitat. 2 de desembre.
- El president de l'Institut, acompanyat dels directors de l'obra Gemma Rigau i Manuel Pérez Saldanya, lliura un exemplar de la *Gramàtica de la llengua catalana* al president de la Generalitat de Catalunya, Carles Puigdemont, al Palau de la Generalitat. 2 de desembre.

- Cloenda de l'Any Lull, organitzada pel Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, al Teatre Nacional de Catalunya. 13 de desembre.
- Reunió del Consell de Direcció del TERMCAT, a la seu del centre (Barcelona). 13 de desembre.
- El president de l'IEC condueix la taula rodona «Què fem amb la natura en un món dirigit per l'home?», en el marc de la Jornada IRBio *La biodiversitat enfront el canvi global*, organitzada per l'Institut de Recerca de la Biodiversitat (IRBio) de la Universitat de Barcelona. 13 de desembre.
- Conferència General del Consell Interuniversitari de Catalunya, al Palau de Pedralbes. 14 de desembre.
- Reunió del Ple del Consell Social de la Llengua Catalana, al Palau Marc (Barcelona). 14 de desembre.
- Reunió del Patronat de la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer, a l'IEC. 15 de desembre.
- Reunió de la Junta Rectora de l'Institut Ramon Llull, a la seu de l'Institut (Barcelona). 15 de desembre.
- Presentació al Palau Macaya de la *Gramàtica de la llengua catalana* de l'IEC, presidida per Santi Vila, conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya; Joandomènec Ros, president de l'Institut; M. Teresa Cabré, presidenta de l'SF; Gemma Rigau i Manuel Pérez Saldanya, directors de l'obra, i Àngel Font, director corporatiu de Persones i Estratègia de la Fundació Bancària La Caixa. 15 de desembre.
- El president de l'IEC col·labora en la recepció de trucades de donants amb motiu de la celebració de la 25a Marató de TV3, dedicada a la recerca en l'ictus i les lesions medul·lars i cerebrals traumàtiques, a la Fira de Barcelona. 18 de desembre.
- Acte commemoratiu del 10è aniversari de la celebració a Madrid de l'ICM2006 (International Congress of Mathematicians), organitzat pel Comité Español de Matemáticas, al Paraninf de la Universitat Complutense de Madrid. 19 de desembre.
- 31a Nit de l'Edició, organitzada pel Gremi d'Editors de Catalunya, a la Filmoteca de Catalunya (Barcelona). 19 de desembre.
- Reunió del Patronat de la Fundació Pau Casals, al CCCB. 21 de desembre.
- Reunió del Patronat de la Fundació Universitat Oberta de Catalunya, a la seva seu. 22 de desembre.
- Reunió del Pacte Nacional pel Dret a Decidir, al Palau del Parlament de Catalunya (Barcelona). 23 de desembre.

2017

- El president de l'IEC visita el Centre d'Estudis Pere Virgili, a Vilallonga del Camp (Tarragonès). 11 de gener.

- Funeral de Joan Rodés i Teixidor, membre de la Secció de Ciències Biològiques, al Tanatori de Sant Gervasi (Barcelona). 12 de gener.
- Conferència de premsa de presentació de la jornada *Abel in Barcelona*, a l'IEC. 16 de gener.
- Acte d'inauguració de la jornada acadèmica *Abel in Barcelona*, organitzada per l'Acadèmia de Ciències i Lletres de Noruega, en cooperació amb l'Ambaixada de Noruega, la UAB, la UPC, el Centre de Recerca Matemàtica, l'Institut de Matemàtica de la UB, la Barcelona Graduate School of Mathematics i l'IEC. 16 de gener.
- Recepció oferta per l'Ambaixada Noruega amb motiu de la celebració de la reunió de l'Abel Committee i la jornada científica *Abel in Barcelona*. 16 de gener.
- Reunió de la Comissió Cívica per a la commemoració dels 125 anys de les Bases de Manresa, a l'Ajuntament de Manresa. 17 de gener.
- Entrevista a l'IEC amb Alà Baylac-Ferrer, director de l'Institut Franco-Català Transfronterer de la Universitat de Perpinyà. 20 de gener.
- Reunió del Consell de Direcció del *Tercer informe sobre el canvi climàtic* a Catalunya, a la seu del CADS. 20 de gener.
- Inauguració del Museu Joan Fuster, a Sueca (País Valencià). 25 de gener.
- Acte institucional del Dia Internacional de Commemoració en Memòria de les Víctimes de l'Holocaust, al Parlament de Catalunya. 26 de gener.
- Commemoració del trentè aniversari de la Societat Catalana de Comunicació en el marc de la 8a Jornada de Recerca, a l'IEC. 26 de gener.
- Reunió informativa amb els responsables i caps dels serveis de l'IEC sobre els canvis en la normativa i la seva aplicació. 27 de gener.
- 1a Jornada de Metrologia a Catalunya (jornada de presentació de la nova Secció Catalana de Metrologia de la Societat Catalana de Tecnologia), que tingué lloc a l'IEC. 27 de gener.
- Presentació al Palau de la Generalitat del *Tercer informe sobre el canvi climàtic a Catalunya* (TICCC), impulsat pel Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible i l'Oficina del Canvi Climàtic de la Generalitat, el Servei Meteorològic de Catalunya i l'IEC. 30 de gener.
- Presentació a l'Arxiu del Regne de Mallorca (Palma) de la *Gramàtica de la llengua catalana* de l'IEC, organitzat per la Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears. 31 de gener.
- Entrevista al Palau Marc amb Ester Franquesa, directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya. 1 de febrer.
- Presentació a la Casa de Cultura de Girona del llibre *Joan Subias Galter (1897-1984): Dues vides i una guerra*, de Joaquim Nadal, publicat per l'IEC. 1 de febrer.

- Reunió a l'IEC del Consell Rector de la Biblioteca de Catalunya. 1 de febrer.
- Reunió del Pacte Nacional pel Referèndum, al Parlament de Catalunya. 1 de febrer.
- Reunió de la Comissió Permanent i del plenari del Consell de Protecció de la Natura, a la seu de la Secretaria de Medi Ambient i Sostenibilitat (Barcelona). 2 de febrer.
- Funeral de Pere Verdaguer, membre de la Secció Filològica de l'IEC, al Crematori de Perpinyà. 3 de febrer.
- Funeral de Pere Artús i Benach, patró de la Fundació Pau Casals, al Tanatori de les Corts. 3 de febrer.
- Dissabte Transfronterer de les Matemàtiques a l'Alt Empordà 2017, que tingué lloc al Centre de Formació Integrat Ferran Sunyer i Balaguer (Figueres) i fou organitzat per la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer, la Fundació Princesa de Girona i l'Ajuntament de Figueres. 4 de febrer.
- El president de l'IEC participa en la mobilització de suport a l'expresident de la Generalitat Artur Mas i les exconselleres Joana Ortega i Irene Rigau amb motiu del judici pel procés participatiu del 9-N del 2014, que tingué lloc a l'exterior del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (Barcelona). 6 de febrer.
- Presentació a l'IEC del llibre *Joan Subias Galter (1897-1984): Dues vides i una guerra*, de Joaquim Nadal. 7 de febrer.
- Inauguració de la restauració de la biblioteca de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona i de l'exposició de llibres i edicions jurídiques de l'ICAB i la Diputació de Barcelona relacionats amb la Mancomunitat de Catalunya. 8 de febrer.
- Cloenda de la Jornada d'Investigadors Predoctorals Interdisciplinària (JIPI) 2017, al Paraninfo de la Universitat de Barcelona. 9 de febrer.
- Presentació a la Universitat de Barcelona de la *Gramàtica de la llengua catalana* i de l'*Ortografia catalana*. 10 de febrer.
- Entrevista amb Faust Ripoll, director del Servei Cultura del Vicerektorat de Cultura, Esport i Llengües de la Universitat d'Alacant, i Ferran Isabel, director del Servei de Llengües de la Universitat d'Alacant. 10 de febrer.
- Entrevista a l'IEC amb Marta Rovira, directora de la Fundació Congrés de Cultura Catalana, i Sergi Torres, cap de l'Oficina de la directora. 14 de febrer.
- Inauguració de la nova seu de la UVic-UCC a Barcelona (Via Augusta, 123). 14 de febrer.
- Presentació a l'IEC del llibre editat per Pagès Editors i la Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural de l'IEC *Els gitanos catalans de França*, d'Eugeni Casanova. 15 de febrer.
- Acte de lliurament a l'Ajuntament de Barcelona dels Premis Ciutat de Barcelona 2016. La *Gramàtica de la llengua catalana* rep una menció especial en la categoria d'Assaig, Ciències Socials i Humanitats. 16 de febrer.

- Entrevista amb Francesc Farré, director de la Residència d'Investigadors. 17 de febrer.
- Ruta Pompeu Fabra a Prada de Conflent, amb la col·laboració de l'IEC i la Càtedra Pompeu Fabra de la Universitat Pompeu Fabra. 18 de febrer.
- Presa de possessió del president de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, Ramon Ferrer, en què el president de l'IEC assisteix convidat pel president de la Generalitat Valenciana, Ximo Puig. 20 de febrer.
- Entrevista amb Lluís Font, president del Consell Escolar de Catalunya. 20 de febrer.
- Presentació del *Compendi de les constitucions de Catalunya*, de Narcís de Sant Dionís, i signatura del conveni de col·laboració entre l'IEC i l'Institut d'Estudis Gironins, a la seu de la Generalitat de Catalunya a Girona. 21 de febrer.
- Reunió del Jurat del Premi Serra d'Or, a la seu de Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Barcelona). 21 de febrer.
- Presentació a la Universitat d'Alacant de la *Gramàtica de la llengua catalana* i de l'*Ortografia catalana*. 22 de febrer.
- Lliurament a l'Ajuntament de Barcelona de la Medalla d'Or de la Ciutat de Barcelona, a títol pòstum, a Muriel Casals. 23 de febrer.
- Inauguració de la jornada internacional *Genocidis del segle xx*, organitzada pel Centre d'Història Contemporània de Catalunya, l'Institut Barcelona d'Estudis Internacionals i l'IEC. 24 de febrer.
- Inauguració de Menador Espai Cultural, seu de la delegació de l'IEC a Castelló, organitzat per la Universitat Jaume I i l'Ajuntament de Castelló. 24 de febrer.
- Acte de lliurament de la Medalla d'Or de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears a Joan Veny, que tingué lloc al Conservatori Superior de Música (Palma). 28 de febrer.
- Reunió de la Comissió Cívica 125 anys de les Bases de Manresa, a l'Ajuntament de Manresa. 28 de febrer.
- Entrevista amb Marie Farge, directora de Recerca al Centre National de la Recherche Scientifique (CNRS) de París. 1 de març.
- Acte institucional de l'Any Bertrana, organitzat pel Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, al Palau de la Generalitat. 1 de març.
- Lliurament dels Premis d'Actuació Cívica, atorgats per la Fundació Carulla. 2 de març.
- Entrevista amb Pere Pugès, Àlicia Casals i Josep Ferrer, impulsors d'un projecte relacionat amb Reinicia Catalunya. 6 de març.
- Entrevista amb Pasqual Bernat, vocal al Consell Directiu de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica. 6 de març.
- Homenatge a Gabriel Ferraté, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, amb motiu del seu 85è aniversari, organitzat per la Universitat Politècnica de Catalunya, al Teatre Poliorama. 6 de març.

- Entrevista amb Josèp Maria Boya, director general d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni de la Generalitat de Catalunya. 6 de març.
- Reunió a l'IEC amb els representants de les cinc seccions per a preparar la participació de l'IEC a la Conferència Internacional de les Humanitats a Lieja el 2017. 6 de març.
- Funeral de M. Teresa Ferrer i Mallol, membre de l'Institut i presidenta de la Secció Històrico-Arqueològica durant el període 2006-2014, al Tanatori de les Corts (Barcelona). 6 de març.
- Entrevista amb Josep Marquès, gestor de Programació de l'Espai Mallorca. 8 de març.
- Primera edició del cicle *Ciència i dona*, organitzat pel Centre d'Història Contemporània de Catalunya i la Societat Catalana d'Estudis Històrics de l'IEC, al Museu d'Història de Catalunya. 8 de març.
- Entrevista amb Sebastià Xambó, vicepresident de l'Associació Catalana de Divulgadors Científics. 9 de març.
- Homenatge pòstum al doctor Joan Rodés, membre de la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC, organitzat per l'Hospital Clínic de Barcelona, al Paraninf de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de la Universitat de Barcelona. 9 de març.
- Acte institucional d'obertura de l'Any Puig i Cadafalch, al Palau de la Generalitat. 13 de març.
- Reunió a l'IEC amb els representants de les acadèmies catalanes per a organitzar el cicle interacadèmic *Els aliments*. 14 de març.
- Acte d'homenatge pòstum a Gregori Estrada, membre de la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC, amb la col·laboració de l'Abadia de Montserrat, a l'IEC. 15 de març.
- Reunió del Patronat de la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer, a l'IEC. 16 de març.
- Reunió del Consell Assessor del Parlament sobre Ciència i Tecnologia (CAPCIT), al Palau del Parlament de Catalunya. 20 de març.
- Entrevista amb Jordi Ferrer, alcalde de Sant Llorenç d'Hortons, a l'Ajuntament de Sant Llorenç d'Hortons. 20 de març.
- Lliurament dels Premis Nacionals de Recerca 2016, atorgats per la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació, al Teatre Nacional de Catalunya. 21 de març.
- Celebració dels 95 anys de la col·lecció de clàssics Bernat Metge, organitzat pel grup SOM, a CaixaForum (Barcelona). 22 de març.
- Sessió acadèmica: *Raimon Galí i Herrera (1917-2005). Humanisme i compromís amb Catalunya*, organitzada per la Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC). 23 de març.
- Simposi *La cultura que ve*, organitzat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, a l'Auditori de la Fundació Miró (Barcelona). 23 i 24 de març.
- Acte solemne d'inici de la commemoració del 125è aniversari de les Bases de Manresa, a l'Ajuntament de Manresa. 24 de març.

- Presentació a l'IEC del llibre *Santuaris, ermites i capelles a l'època del barroc. Geografia sagrada de la muntanya catalana*, de Maria Garganté i Xavier Solà, publicat per l'IEC i la Diputació de Barcelona. 28 de març.
- Presentació de la Gramàtica a Perpinyà, acte organitzat per la Casa de la Generalitat de Catalunya a Perpinyà, l'Institut Franco-Català Transfronterer, la Casa dels Països Catalans i l'IEC, a la Casa de la Generalitat de Catalunya a Perpinyà. 29 de març.
- Commemoració dels 40 anys del Congrés de Cultura Catalana, a la seu de l'II-lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona. 29 de març.
- Assemblea General Ordinària de la Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes (FOCIR), a la SGAE (Barcelona). 29 de març.
- Reunió de la Comissió Permanent del Consell de Protecció de la Natura, a la seu de la Secretaria de Medi Ambient i Sostenibilitat (Barcelona). 29 de març.
- Reunió del Consell de Direcció del TERMCAT, a la seu del TERMCAT (Barcelona). 30 de març.
- Sessió plenària del Patronat de la Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC), a la seu de la FUOC (Barcelona). 30 de març.
- Entrevista amb Joaquim Coello, president de la Fundació Carulla, a la seu de la Fundació. 30 de març.
- Jornada a l'IEC en record de Josep Puig i Cadafalch, amb motiu de l'Any Puig i Cadafalch 2017. 30 de març.
- Cloenda de la XXVIII Olimpíada Espanyola de Física, organitzada per la Universitat de Girona i l'IEC, a l'Auditori EspaiCaixa de Girona. 3 d'abril.
- Presentació a l'IEC del llibre *Testimonis de la Catalunya contemporània (1875-1986)*, d'Albert Balcells, publicat per Obrador Edèndum i l'IEC. 4 d'abril.
- Conferència d'Abel Soler, investigador de la Universitat de València, a l'IEC: «*Curial e Güelfa*: text català, context italià». 6 d'abril.
- Entrevista amb Jaume Collboni i Janet Sanz, tinent d'alcalde de Cultura i d'Urbanisme, respectivament, a l'Ajuntament de Barcelona. 11 d'abril.
- Reunió a l'IEC del Patronat de la Fundació Privada Salvador Alibau. 12 d'abril.
- Conferència de premsa a l'IEC per a presentar l'Associació Catalana per a la Divulgació Científica i signatura del conveni de vinculació amb l'IEC. 18 d'abril.
- Entrevista amb Míriam Romeu, de la Institució de les Lletres Catalanes, i Manel Guerrero, comissari de l'Any Palau i Fabre, a l'IEC. 19 d'abril.
- Entrevista amb Josep Barba, president del Centre d'Estudis Amazònics, a l'IEC. 20 d'abril.
- Discurs d'ingrés de Joan Martí i Castell, membre de la Secció Filològica, a la Reial Acadèmia de les Bones Lletres. 20 d'abril.

- Participació del president de l'IEC en l'acte de lectura pública «Lletres al Parlament», organitzat pel Parlament de Catalunya i la Institució de les Lletres Catalanes, davant del Parlament de Catalunya. 21 d'abril.
- Acte de lliurament de la LXXXVI edició dels Premis Sant Jordi de l'IEC, presidit per Carme Forcadell, presidenta del Parlament de Catalunya. 21 d'abril.
- Parada de llibres de l'IEC a la Rambla. 23 d'abril.
- Acte de presentació del *Nomenclàtor toponímic de les Illes Balears* (NOTIB), al Teatre Xesc Forteza (Palma). 25 d'abril.
- Reunió de la Comissió Cívica 125 anys de les Bases de Manresa, a l'Ajuntament de Manresa. 25 d'abril.
- III Simposi sobre l'ensenyament de la llengua i de la literatura catalanes a la secundària i a la universitat, organitzat pel Departament de Filologia Catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona, que tingué lloc a l'IEC. 26 d'abril.
- Entrevista a l'IEC amb Joana Ortega, exvicepresidenta del Govern de la Generalitat de Catalunya. 27 d'abril.
- Entrevista amb Òscar Esteban i Roger Marcet, director i president, respectivament, de la Fundació Tot Raval, a l'IEC. 27 d'abril.
- XXVIII Nit de Sant Jordi, organitzada per Òmnium Catalunya Nord, i lliurament del Premi Catalunya del Nord de l'IEC, al Palau de Congressos de Perpinyà. 28 d'abril.
- Acte «Actualitat i vigència de M. Àngels Anglada», organitzat per l'IEC i la Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent de la Universitat de Girona, a l'IEC. 2 de maig.
- Entrevista amb Conxa Planas i Meritxell Anton, cap de Serveis Lingüístics i cap de Publicacions, respectivament, de la Universitat de Barcelona, que tingué lloc a l'IEC. 3 de maig.
- Acte de lliurament de la Creu de Sant Jordi a Joan Martí i Castell i Jaume Miranda i Canals, membres de l'IEC, i Miquel de Crusafont i Sabater, president de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, al Palau de la Generalitat. 3 de maig.
- Acte de proclamació dels Premis Crítica Serra d'Or, a l'Espai Endesa (Barcelona). 3 de maig.
- Taula rodona «El nacionalisme català en la transició democràtica espanyola», organitzada per l'IEC i la Casa de Velázquez. 4 de maig.
- Entrevista amb Josep Codina i Rosa M. Domenjó, president i vicepresidenta respectivament de l'Associació d'Amics i Amigues de M. Aurèlia Capmany. 8 de maig.
- Sessions acadèmiques d'homenatge a l'IEC als historiadors Joan Reglà i Campistol i Joan Mercader i Riba, organitzades per la Societat Catalana d'Estudis Històrics, l'IEC i el Centre d'Història Contemporània de Catalunya. 8 i 10 de maig.

- Entrevista amb Rafael Marín i Laura Rubio, director i directora de Comunicació i Divulgació, respectivament, de la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació. 9 de maig.
- Reunió del Bureau de la Unió Acadèmica Internacional a Viena, en què assistí Josep Guitart, delegat del president i vicepresident de la UAI. 12 de maig.
- Commemoració del 25è aniversari del desplaçament del sistema universitari català, organitzat pel Departament de la Presidència de la Generalitat, al Palau de la Generalitat. 16 de maig.
- Acte d'inauguració a l'IEC de la reunió del Centro Interuniversitario de Desarrollo Andino (CINDA). 17 de maig.
- Reunió del Comitè Editorial de RACO (Revistes Catalanes amb Accés Obert), a l'IEC. 17 de maig.
- Reunió del Patronat de la Fundació Privada Salvador Alibau, a l'IEC. 18 de maig.
- Entrevista amb Joan Cuyàs, membre del Consell de Redacció de la revista *L'Agró Negre*, de DEPANA, Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural, a l'IEC. 18 de maig.
- Presentació a l'IEC del llibre *Carles Riba. Retrat de grup. Protagonistes de la cultura catalana del segle XX*, de Carles-Jordi Guardiola. 18 de maig.
- Commemoració dels 20è aniversari de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, a la UVic. 19 de maig.
- Acte central de la campanya del Pacte Nacional pel Referèndum, al Palau de Congressos de Catalunya (Barcelona). 19 de maig.
- Lliurament dels Premis Nacionals Joan Coromines, atorgats per la Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana (amb premi pòstum a Jordi Carbonell), a la Sala Pal·làdius (Pallejà). 20 de maig.
- Entrevista amb Laia Altarriba, directora del diari *Jornada*. 22 de maig.
- Inauguració de l'exposició «Enemic de gàbies. Joaquim Molas i les avantguardes», al Palau Robert (Barcelona). 22 de maig.
- Lliurament al Palau de la Generalitat de la Insígnia d'Or de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) al membre de l'IEC Gabriel Ferraté, que fou fundador i rector de la UOC. 23 de maig.
- Presentació a l'IEC del *Glossari català de numismàtica (amb totes les poblacions emissores)*, de Miquel de Crusafont, publicat per l'IEC. 23 de maig.
- Reunió del Patronat de la Fundació Mercè Rodoreda, a l'IEC. 24 de maig.
- Reunió extraordinària del Consell de Protecció de la Natura, a la seu de la Secretaria de Medi Ambient i Sostenibilitat. 24 de maig.
- Lliurament del Premi Societat Catalana d'Economia, al Palau Macaya (Barcelona). 25 de maig.

- Acte organitzat per la Comissió 125 anys Bases de Manresa: «Les Bases de Manresa, del passat al futur. Les constitucions en la història», a l'Institut Lluís de Peguera (Manresa). 25 de maig.
- Inauguració a l'IEC del 1r Congrés de la Societat Catalana d'Economia (CESC). 26 de maig.
- Lliurament dels premis de la Prova Cangur de Matemàtiques, al Teatre Poliorama (Barcelona). 29 de maig.
- Conferència del president de l'IEC al Centre d'Estudis Catalans de París: «El canvi climàtic i el mar», a la seu del Centre, a París. 29 de maig.
- Inauguració a l'IEC de l'exposició «L'enginy (in)visible. Dones i tecnologia: passat, present i futur» i conferència «Dones, ciència i tecnologia: una “carrera” de fons», de Núria Salán, presidenta de la Societat Catalana de Tecnologia. 30 de maig.
- Acte de cloenda a l'IEC de la 1a Convenció Ciutadana sobre la Universitat Catalana. 31 de maig.
- EuroMeSCo Annual Conference: «Confronting Violent Extremism in the Euro-Mediterranean Region», jornada organitzada per l'Institut Europeu de la Mediterrània (IEMed) que tingué lloc a l'IEC. 1 de juny.
- European Forum on Urban Forestry, organitzat per l'Àrea Metropolitana de Barcelona, a l'IEC. 2 de juny.
- Reunió a l'IEC del Patronat de la Fundació Universitat Catalana d'Estiu. 2 de juny.
- Preestrena a l'IEC del documental dirigit per Eduard Miguel *El segrest de Núria*, produït per Zeba i TV3. 6 de juny.
- Reunió del Pacte Nacional pel Referèndum, al Parlament de Catalunya (Barcelona). 6 de juny.
- Seminari al monestir de Poblet: «Memòria d'una determinació», en commemoració del 40è aniversari del retorn del president Josep Tarradellas, organitzat per la Diputació de Barcelona i l'Arxiu Montserrat Tarradellas i Macià. 7 de juny.
- Diada de l'Enginyer a Les Arenes de Barcelona, organitzada per l'Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya. 7 de juny.
- Presentació a l'IEC del llibre editat per edicions Bromera *Encara no és tard. Claus per a entendre i aturar el canvi climàtic*, d'Andreu Escrivà. 9 de juny.
- Acte de presentació de la delegació de l'Alguer, firma del conveni de col·laboració entre l'IEC i l'Ajuntament de l'Alguer i acte de presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana*. 12 de juny.
- Seminari internacional *Repensant el patrimoni. Natura, cultura i paisatge*, organitzat pel Campus Patrimoni Cultural i Natural de la Universitat de Girona, a la Facultat de Lletres. 14 de juny.

- Lliurament del XXXII Premi Ferran Soldevila, atorgat per la Fundació Congrés de Cultura Catalana. 14 de juny.
- Lliurament dels Premis Nacionals de Cultura de la Generalitat de Catalunya, al Teatre Municipal La Sala (Rubí). 14 de juny.
- Reunió del Consell de Direcció del Centre de Recerca Matemàtica. 14 de juny.
- Acte d'agraïment a Joan Vilà Valentí, en reconeixement a la seva tasca de delegat de l'IEC a la Societat Catalana de Geografia (2002-2017). 15 de juny.
- Reunió del Patronat de la Fundació Pau Casals, a la Casa del Gremi dels Velers (Barcelona). 16 de juny.
- Reunió del Consell del Centre d'Estudis Catalans de París, a la Universitat París Sorbona. 20 de juny.
- Participació de l'IEC a la *Sessão de homenagem a Raimundo Lúlio (1232-1315) e à Catalunha*, organitzada per l'Academia das Ciências de Lisboa. 22 de juny.
- Presentació a l'IEC del tercer número de la revista *El Món d'Ahir*, publicada per Minoria Absoluta. 26 de juny.
- Homenatge a l'escriptora i lingüista Renada-Laura Portet, organitzat per l'IEC i la Institució de les Lletres Catalanes, que tingué lloc a l'IEC. 28 de juny.
- Cloenda de la XXVII Conferència Anual de la Societat Catalana de Comunicació, en memòria de Josep M. Muntaner, que tingué lloc a la Universitat de Girona. 30 de juny.
- Conferència de Santi Vila, conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, organitzada per Barcelona Tribuna, a l'Hotel Palace (Barcelona). 3 de juliol.
- Presentació del llibre editat per Arpa Editores *Dos Estados*, de Ferran Mascarell, a la Casa del Llibre (Barcelona). 3 de juliol.
- Presentació de l'Observatori de l'Enginyeria, organitzat pel Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya, al Museu de les Aigües (Cornellà de Llobregat). 6 de juliol.
- Reunió de la Comissió de Commemoracions de la Generalitat de Catalunya, al Palau de la Generalitat. 6 de juliol.
- Primer i segon concert del cicle *Música al claustre* a l'IEC: «Cent anys del llegat científic i musical de Felip Pedrell». 6 i 13 de juliol.
- Reunió a l'IEC de la Comissió Permanent del Consell de Protecció de la Natura. 10 de juliol.
- Segona Nit de la Biologia, a la Casa de Convalescència de l'Hospital de Sant Pau (Barcelona). 11 de juliol.
- Conferència del president de l'IEC: «L'assaig científic vist per l'autor i pel traductor» en el marc del curs d'estiu de la Universitat Jaume I (Castelló). 12 de juliol.

- Reunió a l'IEC amb Ramon Ferrer, Joan Rafael Ramos i Verònica Cantó, president, vicepresident i secretària de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, respectivament. 13 de juliol.
- Reunió del Consell Assessor del Parlament sobre Ciència i Tecnologia (CAPCIT), al Palau del Parlament de Catalunya. 17 de juliol.
- Reunió del Patronat de la Fundació Universitat Oberta de Catalunya (FUOC), a la seu de la Fundació. 19 de juliol.
- Reunió del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF), a la seu del Departament de Territori i Sostenibilitat. 25 de juliol.
- Presentació dels resultats del procés participatiu de l'Estratègia del Patrimoni Natural i la Biodiversitat de Catalunya, organitzat per la Secretaria de Medi Ambient i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, al Palau Robert (Barcelona). 26 de juliol.
- Reunió extraordinària del Patronat de la Fundació Universitat Catalana d'Estiu, a l'IEC, i roda de premsa de presentació de la XLIX de la Universitat Catalana d'Estiu: «Una societat, una cultura, un país, un futur». 26 de juliol.
- Debat i votació del dictamen de la Comissió de Medi Ambient i Sostenibilitat sobre el Projecte de llei del canvi climàtic, al Palau del Parlament de Catalunya. 27 de juliol.
- Acte d'homenatge a Joan Coromines, a l'Ajuntament de Vilamòs (Vall d'Aran). 15 d'agost.
- XLIX Universitat Catalana d'Estiu: «Una societat, una cultura, un país, un futur», a Prada de Conflent. 16-23 d'agost.

Premis i distincions

2016

El senyor Artur Quintana i Font, membre corresponent de la Secció Filològica, rebé de mans del Govern d'Aragó el Premi Desideri Lombarte, a la trajectòria en defensa de la llengua catalana, l'11 de setembre, i un dels Premis d'Actuació Cívica de la Fundació Carulla per l'estudi i la divulgació del català de l'Aragó i de l'aragonès, el 24 de novembre.

El senyor Jordi Casassas i Ymbert, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, va ser guardonat amb el 37è Premi Carles Rahola d'assaig pel llibre *La voluntat i la químera*. 22 de setembre.

La senyora Maria Dolors Garcia Ramon, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, rebé el Premi Vautrin Lud «Nobel» de Geografia 2016, en el marc del Festival Internacional de Géographie, que se celebrà a Saint-Dié-des-Vosges (França). 30 de setembre - 2 d'octubre de 2016.

El senyor Joan Veny i Clar, membre de la Secció Filològica, fou investit doctor *honoris causa* per la Universitat de les Illes Balears. 10 d'octubre.

Els senyors Joan Massagué i Solé i Manel Esteller i Badosa, membres de la Secció de Ciències Biològiques, van rebre el XXVIII Premi Internacional Catalunya (junt amb Josep Baselga, director mèdic del Memorial Sloan-Kettering Cancer Center), al Palau de la Generalitat. 25 d'octubre.

El senyor Josep Peñuelas i Reixach, membre de la Secció de Ciències Biològiques, va rebre el Premi Ramon Margalef d'Ecologia, que li fou lliurat al Palau de la Generalitat. 8 de novembre.

El senyor Jordi Corominas i Dulcet, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, va rebre la Varnes Medal 2016, concedida per l'International Consortium of Landslides, el 21 de novembre.

El senyor Josep Vallverdú i Aixalà, membre de la Secció Filològica, fou nomenat fill adoptiu de la ciutat de Balaguer. 17 de desembre.

El senyors Joan Ramon Laporte i Roselló i Miquel Vilardell i Tarrés, membres de la Secció de Ciències Biològiques, han rebut la Medalla Josep Trueta al mèrit sanitari, atorgada per la Generalitat de Catalunya. 19 de desembre.

2017

El senyor Lluís Jou i Mirabent, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, fou nomenat president de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya. Gener del 2017.

El senyor Vicent Pascual i Granell, membre de la Secció Filològica, rebé la Medalla de la Universitat de València en un acte que tingué lloc al Paranimf de l'edifici històric de la Nau. 20 de gener.

El senyor Jaume Casals i Pons, membre de la Secció de Filosofia i Cièn-

cies Socials, fou nomenat president de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques. 24 de gener.

El senyor Albert Jané i Riera, membre de la Secció Filològica, rebé el Premi Especial del Jurat Martí Gasull i Roig per la construcció d'un imaginari col·lectiu infantil en català. 22 de febrer.

El senyor Joan Veny i Clar, membre de la Secció Filològica, rebé la Medalla d'Or de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, juntament amb Maria del Mar Bonet. 28 de febrer.

El senyor Martí Teixidó i Planas, president de la Societat Catalana de Pedagogia de l'IEC, va ser un dels sis guardonats dels XXXIV Premis d'Actuació Cívica, que atorga la Fundació Carulla. 2 de març.

La senyora Núria Salán Ballesteros, presidenta de la Societat Catalana de Tecnologia de l'IEC, rebé el Premio Mujer y Tecnología, que atorga la Fundació Orange, a Segòvia en el marc dels VII Encuentros de Mujeres que Transforman el Mundo. 18 de març.

El senyor Joan Martí i Castell, membre de la Secció Filològica, va pronunciar el discurs d'ingrés a la Reial Acadèmia de les Bones Lletres, de la qual forma part des del 2016. El discurs, titulat «Josep Pin i Soler: el personatge i la competència lingüística», va ser contestat en nom de la corporació per l'acadèmic numerari Manuel Jorba. 20 d'abril.

El senyor Joandomènec Ros i Aragonès, membre de la Secció de Ciències Biològiques i president de l'IEC, va ser guardonat en els premis EDC 2017, amb el Premi Ramon Margalef a la investigació científica, que atorga l'Associació per a l'Estudi, la Divulgació i la Conservació de la Natura (EDC) Fundació Omacha, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Vila-real. 22 d'abril.

El senyor Joaquim Mallafre i Galvada, membre de la Secció Filològica, va ser guardonat amb el Premi Recercat, de l'Institut Ramon Muntaner, al Centre de Lectura de Reus. 29 d'abril.

El senyor Jordi Carbonell i de Ballester (1924-2016), que fou membre de la Secció Filològica, fou homenatjat a títol pòstum en els Premis Nacionals Joan Coromines, atorgats per la Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana. 20 de maig.

El senyor Joan-Francesc Mira i Casterà, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, fou guardonat amb el Premi Nacional de Cultura 2017, que atorga el Consell Nacional de la Cultura i les Arts (CoNCA) de la Generalitat de Catalunya. 14 de juny.

La senyora M. Teresa Ferrer i Mallol (1940-2017), que fou membre de la Secció Històrico-Arqueològica, rebé el Premi d'Honor Extraordinari a títol pòstum, en el lliurament del XXXII Premi Ferran Soldevila, atorgat per la Fundació Congrés de Cultura Catalana, que

tingué lloc al Museu Marítim de Barcelona.

Així mateix, el senyor Antoni Simon i Tarrés, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, fou guardonat amb el XXXII Premi Ferran Soldevila amb l'obra *Llengua i política a la Catalunya del segle XVII. Alexandre Ros i Gomar (1604-1656)*. 14 de juny.

El senyor Martí Domínguez Romero, membre de la Secció de Ciències

Biològiques, fou guardonat amb el Premi de Divulgació Científica en els II Premis Literaris Ciutat de Benicarló, per l'obra *Veus de ciència*. 14 de juliol (data de lliurament: 30 de setembre).

El senyor Ramon López de Mántaras i Badia, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, rebé el Premi Donald E. Walker d'intel·ligència artificial, que atorga la International Joint Conferences on Artificial Intelligence. 23 d'agost.

Seus i delegacions

Seu de Perpinyà

Any de creació: 1999

Delegada: Martina Camiade Boyer

Adreça: Casa dels Països Catalans

Universitat de Perpinyà

Camí de la Passió Vella

F-66860 Perpinyà Cedex

A/e: *perpinya@iec.cat*

La Seu de Perpinyà s'ha encarregat d'organitzar o ha intervingut en les activitats següents:

El 10 d'octubre de 2016, junt amb la delegació de l'Alguer, realitzà la I Trobada dels Parcs Naturals i Reserves Marítimes dels Països Catalans, a la seu de l'IEC, en la qual van participar representants de l'Alguer, el País Valencià, les Illes Balears, la Catalunya del Nord i Catalunya. S'hi plantejaren treballar conjuntament amb la finalitat de desenvolupar projectes que abordin la relació de la natura amb la llengua, la cultura i el territori. El principal resultat de la trobada fou l'assentament de les bases per a crear una xarxa d'àrees marítimes protegides dels territoris de llengua i cultura catalanes.

Del 24 d'octubre a final de febrer del 2017, la seu va organitzar per mitjà del projecte POCTEFA CCI Pirineus Med, un cicle de cinc formacions transfrontereres per a tècnics i empresaris deslocalitzat a Andorra.

El 29 d'octubre, la seu col·laborà en el patrocini de la jornada de divulgació científica *Science needs you*: «Relativitat, la ciència del futur», una iniciativa de Yecora Patent Agency, amb el suport de Planeta Da Vinci, l'Ajuntament de Figueres, la Diputació de Girona i diverses entitats culturals de la Catalunya del Nord, que tingué lloc a La Cate - Entitat Cultural, de Figueres. La sessió es va centrar en les ones gravitatòries, en el vessant humà d'Albert Einstein, en la relació entre relativitat i art i en l'astronomia, temes que van ésser abordats en les conferències de diversos divulgadors científics de renom, com Carles F. Sopena, de l'Institut de Ciències de l'Espai. També s'hi dugueren a terme altres activitats, entre les quals destaquen una projecció audiovisual acompanyada de piano, una exposició fotogràfica de fenòmens astronòmics de Juan Carlos Casado i una observació astronòmica nocturna a Albanyà (municipi de l'Alt Empordà catalogat per la UNESCO com a zona de «cel fosc» per la seva baixa contaminació lumínica).

El 18 de novembre de 2016, Josep Maria Terricabras, membre de l'IEC, pronuncià la conferència «El procés d'independència de Catalunya i Europa», a la Casa de la Generalitat. Antic professor de filosofia a la Universitat de Girona, Josep Maria Terricabras és diputat pel

partit Esquerra Republicana de Catalunya des del 2014 i, des del Parlament Europeu, té un coneixement directe de com es viu des de les institucions europees el procés de Catalunya cap a la independència.

L'1 de desembre de 2016, junt amb l'Institut Franco-Català Transfronterer (IFCT) i l'Institut Català de Recerca en Ciències Socials de la Universitat de Perpinyà, organitzà un seminari d'homenatge al filòleg i escriptor Pere Verdaguer, membre de l'IEC, que tingué lloc a la Casa dels Països Catalans i a la Casa de l'Estudiant de la Universitat de Perpinyà. Entre d'altres, hi intervingueren el president de l'IEC i la presidenta de la Secció Filològica, i Alà Baylac-Ferrer, membre corresponent de la mateixa Secció i director de l'IFCT.

El 28 de gener de 2017, Martina Camiade, delegada a Perpinyà, participà en les Primeres Jornades de Conservació i Aprofitament del Litoral Català, al Mas El Cortalet, del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà (Castelló d'Empúries), amb la conferència «Creació de la Xarxa de les Àrees Marines protegides dels Països Catalans». Les Jornades van ser un punt de trobada de gestors, pescadors, usuaris i científics que treballen en l'àmbit del litoral català i que estan interessats en la conservació i l'ús sostenible dels recursos natural marins.

Els dies 2 i 3 de març, a la Casa dels Països Catalans de Perpinyà i a Sala

la Cate de Figueres tingué lloc el I Congrés Transfronterer de l'Espai Català: «Ensenyament i llengües». El programa inclogué diverses sessions en què es tractaren temes com la política lingüística, l'aprenentatge de llengües com a eines de comunicació intercultural, l'ensenyament de llengua i noves tecnologies i l'ensenyament en immersió en contextos multilingües. L'organització va ser fruit de la col·laboració entre l'Institut d'Estudis Empordanesos (IEE) i el Consorci dels Estudis Catalans (CEC), en conveni amb la delegació de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) a la Catalunya del Nord.

El 22 de març, les doctorandes catalanes Fanny Bonafos i Claudine Tarrene participaren en les Jornades sobre Diplomàcia Territorial a Estrasburg, i també donaren suport a l'organització de les conferències de la seu de l'IEC de Perpinyà: «Microestats d'Europa, cooperació, diplomàcia», sota la direcció de Martina Camiade i Birte Wassenberg (Institut d'Estudis Polítics, de la Universitat d'Estrasburg).

El 29 de març de 2017, es van fer dues presentacions de la *Gramàtica de la llengua catalana* de l'IEC: una adreçada al públic universitari i una altra d'institucional. La presentació dedicada als universitaris es va fer a la Casa dels Països Catalans de la Universitat de Perpinyà, a les dues del migdia, i la institucional tingué lloc a la Casa de la Generalitat de Catalunya a Perpinyà, en un acte en què

intervingueren el president de l'IEC, Joan Domènec Ros; Vicent Pitarch i Ramon Sistac, membres de la Secció Filològica de l'IEC, i Martina Camiade, delegada del president de l'IEC a la Catalunya del Nord. L'organització dels actes de presentació de la *Gramàtica* a Perpinyà fou en col·laboració amb l'Institut Franco-Català Transfronterer de la Universitat de Perpinyà, el Consorci d'Estudis Catalans i la Casa de la Generalitat de Perpinyà.

El 2 de maig, va tenir lloc a la Casa dels Països Catalans de la Universitat de Perpinyà, la conferència «Llengües i identitats: com una nina russa», del professor Pere Figueres, en què explicà les relacions entre llengua i identitat.

Premi Catalunya del Nord 2017

El premi, inclòs dins el *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, distingeix estudis, treballs o documents pedagògics per a l'ensenyament del català a qualsevol nivell i per al coneixement de la Catalunya del Nord o de qüestions que l'afecten. En la novena convocatòria, el jurat, format per Maria Corominas (presidenta de la Secció de Filosofia i Ciències Socials), Joan Martí (membre de la Secció Filològica), Enric Pujol (membre de la Secció Històrico-Arqueològica), Alà Baylac-Ferrer (director de l'Institut Franco-Català Transfronterer de la Universitat de Perpinyà i membre de l'IEC) i Martina Camiade (delegada del president de l'IEC a Perpinyà), decidí atorgar el premi a

l'obra *El català dels països i dels gitanos al Riberal*, de Claudi Balaguer. El lliurament tingué lloc al Palau de Congressos de Perpinyà, el 28 d'abril de 2017, durant la celebració de la XXVIII Nit de Sant Jordi.

Seu de Castelló

Any de creació: 2001

Delegat: Vicent Pitarch i Almela

Adreça: Menador Espai Cultural

Plaça de l'Hort dels Corders, 4

12001 Castelló de la Plana

A/e: castello@iec.cat

La Seu de Castelló s'ha encarregat d'organitzar o ha intervingut en les activitats següents:

El 22 de setembre es presentà l'Informe 2016 STEPV: *El valencià en l'ensenyament*, a la seu del Sindicat de Treballadors i Treballadores de l'Ensenyament del País Valencià (STEPV) de Castelló. Hi participaren Vicent Pitarch i Avel·lí Flors, de Castelló per la Llengua.

El 8 d'octubre tingué lloc a la Llotja de Catí la presentació del llibre *Oficis, càrrecs i estats. Vocabulari de Catí II*, obra inèdita de mossèn Joan Puig, a cura de Pere-Enric Barreda i Àngela Buj, a iniciativa de l'Associació Cultural Tossal de la Nevera, en la qual col·laboraren Lluís Gimeno, José León Ortí Roca i Vicent Pitarch.

El 15 d'octubre, el Centre Gallec de Castelló «O Aturuxo», coincidint amb el centenari de la fundació de les Irmandades da Fala (Germandats de la Llengua) (1919) organitzà la conferència «As Irmandades da Fala, 1919-2016 / Les Normes de Castelló, 1932 (Sinais identitarios)», que tingué lloc al saló d'actes del Museu de Belles Arts de Castelló. Hi intervingueren Vicent Pitarch i l'aleshores president del Centre Gallec de Barcelona, Manoel Carrete.

El 29 d'octubre, el Forn de Dalt de Benassal acollí la presentació del llibre *Pere-Enric Barreda i Edo, l'humanista fidel*, coordinat i editat per Vicent Pitarch. La presentació fou a càrrec de l'editor i, a continuació, a l'església parroquial tingué lloc l'actuació de la soprano Ximena Agurto i els seus músics.

Del 21 al 23 d'octubre, se celebra a la Pobla Tornesa les XXI Jornades Culturals Plana de l'Arc, en què la seu de Castelló col·labora anualment i que tenen per objectiu posar en contacte els habitants d'aquestes zones a fi de difondre i intercanviar experiències culturals, socials, antropològiques i etnogràfiques que enriqueixin les relacions interpersonals d'aquestes comunitats rurals.

El 21 de desembre, amb motiu dels vuitanta-quatre anys de la signatura de les *Normes de Castelló*, la seu col·laborà en la commemoració d'aquesta efemèride, que enguany es titulà «Castelló batega en valencià. 5 anys d'estima passió i movi-

ment», ja que el desembre de 2011 es convocà la primera mobilització unitària per reivindicar les *Normes* sota el paraigua de Castelló per la Llengua. Els actes centrals de la commemoració van tenir lloc per primera vegada a la plaça Major de Castelló, el 17 de desembre, i es complementaren amb cinc activitats dedicades a reflexionar sobre la història i l'estat actual de la llengua i a analitzar les diferents iniciatives, tant per a promoure l'ús social del valencià com per a protegir els drets lingüístics dels parlants.

El 27 de gener, a la Biblioteca de Vinaròs, Vicent Pitarch va pronunciar la conferència «Vitalitat i futur de les *Normes de Castelló*», en un acte organitzat per l'Associació Cultural Jaume I de Vinaròs, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Vinaròs i l'IEC.

L'11 de febrer, Vicent Pitarch va representar la seu castellenca de l'IEC en l'acte de lliurament del premi Socarrat Major a l'escriptor Vicent Usó, atorgat per l'Associació Cultural Socarrats.

El 24 de febrer, Amparo Marco, alcaldessa de Castelló, i Vicent Climent, rector de la Universitat Jaume I (UJI), inauguraren el Menador Espai Cultural, situat a la plaça de l'Hort dels Corders de Castelló, nova seu de la delegació castellenca de l'IEC. Hi assistiren el president de l'IEC, Joandomènec Ros, i Vicent Pitarch.

El 2 de març Vicent Pitarch va participar en la presentació del manifest

Estem per la democràcia, de solidaritat amb el procés democràtic i sobiranista de Catalunya.

El 7 de març foren presentades a la UJI la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana* de l'IEC.

Del 18 al 25 de març, la seu va col·laborar en les diverses actuacions del grup de teatre L'Enfilat durant les festes majors de Castelló.

A l'abril, es va col·laborar amb els autors de l'exposició itinerant «Lingüistes pel carrer», i amb la III Fira de Teatre Breu de Castelló, celebrada entre els dies 21 i 30 i organitzada per la Ravalera Teatre. El dia 25, Vicent Pitarch va intervenir en l'acte de lliurament dels XVIII Premis Vicent Ventura, a la Universitat de València.

Els dies 6 i 7 de maig, es va col·laborar amb el Col·lectiu per la Llengua i la Cultura de Castelló en la XXIX Festa per la Llengua a Borriol i a Vinaròs (Baix Maestrat).

El 9 de maig, al Menador Espai Cultural tingué lloc la presentació del projecte «Literatura Km 0. Comarques de Castelló. Els autors del territori a l'aula», en què Onada Edicions presentà un recull de llibres que aposten per la literatura de proximitat, amb autors del territori i amb la intenció que aquestes obres siguin recomanades a l'alumnat de secundària i batxillerat. L'acte inclogué la conferència «Literatura, territori i identitat», de Joan F. Mira, membre de l'IEC i de l'Acadèmia

Valenciana de la Llengua. La presentació va ser a càrrec de Miquel Àngel Pradilla, director científic d'Onada Edicions i membre de l'IEC.

L'11 de maig va tenir lloc a la sala d'actes de la Llotja del Cànem (Castelló), la xerrada «La Institució Catalana d'Història Natural o l'exercici del naturalisme en ple segle XXI», a càrrec de Joan Pino, president de la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN) de l'IEC. L'acte fou organitzat conjuntament amb l'Ateneu de Natura, la ICHN, la UJI i la Llotja del Cànem.

Els dies 13, 20 i 27 de maig, al pati del Centre Municipal de Cultura de Castelló, s'organitzaren els *Vermuts literaris*, iniciativa conjunta amb Castelló per la Llengua que té per objectiu promoure la literatura en valencià i generar un espai de trobada entre escriptors i lectors en un espai distès i de proximitat. Aquesta edició es dedicà al pensament de Joan Fuster, a conèixer les novetats de la gramàtica catalana de l'IEC i a retre homenatge al poeta Miquel Peris i Segarra (1917-1987):

— «El pensament i l'acció. De Marx a Gramsci en Joan Fuster», amb Toni Rico, llicenciat en història contemporània i antropologia, i Ferran Archilés, professor del Departament d'Història Contemporània de la UV.

— «Presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana*», per Vicent Pitarch, membre de la Secció Filològica de l'IEC i delegat del president de l'IEC a Castelló.

— «Acte d'homenatge pel centenari del poeta Miquel Peris i Segarra», a càrrec del catedràtic de la UJI Lluís Mesguer, i d'escriptors d'El Pont, que recitaren versos del poeta.

Durant el mateix mes de maig, la seu de Castelló va col·laborar en els Dissabtes Literaris (dies 13, 20 i 27), de l'Agrupació Borrianenca de Cultura, que enguany han tingut com a ponents Tomás Martínez, David Miró i Fèlix Edo. Així mateix, participà activament en la quarta edició dels Premis Maestrat Viu, celebrada el 20 de maig a Sant Mateu (Alt Maestrat).

Els dies 25, 26 i 27 de maig, va tenir lloc a Vinaròs, Benicarló i Rossell (Baix Maestrat) el congrés *Joan Coromines i el País Valencià*, organitzat per l'IEC.

Així mateix, Vicent Pitarch va intervenir en la presentació del projecte de premsa diària *Jornada*, a l'edifici Menador (13 de juny) i al Centre Cultural Molí de l'Arròs (Almenara, 3 de juliol).

El dia 23 de juny, en qualitat de delegat a Castelló de l'IEC, Vicent Pitarch va participar en l'acollida de la Flama del Canigó, a la Tinença d'Alcaldia del Grau.

Com ja és habitual, la seu castellanenca ha col·laborat amb l'Associació Cultural Feslloch en el Feslloch 2017, festival de música en català que organitza Escola Valenciana a Benlloch (6, 7 i 8 de juliol).

El dia 12 de juliol, a la UJI i dins el curs d'estiu 2017 «L'assaig: pensament

en diàleg i models de llengua», el president de l'IEC va oferir la conferència «L'assaig científic vist per l'autor i pel traductor».

Durant el curs es va col·laborar en la difusió i l'avaluació del XIX Concurs Literari i Fotogràfic Carles Salvador, organitzat per la Fundació Carles Salvador, durant la primavera. El 22 d'agost es van lliurar els premis, en un acte en què va intervenir Vicent Pitarch.

També es va col·laborar en la publicació *De Castelló a l'univers*, del Seminari d'Informàtica de Castelló i en l'edició del llibret *Penyagolosa fascinant, de nom venerable*, de Vicent Pitarch, que es publicà en homenatge al centenari del naixement del poeta castellanenc Miquel Peris i Segarra (1917-1987). Juntament amb l'IEC, participaren en la publicació, feta per Onada Edicions, la Fundació Huguet i el Centre Excursionista de Castelló.

En resum, entre les activitats que ha dut a terme la seu de Castelló durant el curs 2016-2017 han assolit un relleu notori la gestió de la parcel·la administrativa del congrés *Joan Coromines i el País Valencià*; la convocatòria i la planificació de l'Any Miquel Peris, la celebració del qual ha de culminar en el primer trimestre del curs vinent; la intensificació de les relacions especials amb l'Ateneu de Natura, i els contactes amb la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC per a preparar la jornada acadèmica que tindrà lloc a Castelló durant el curs 2017-2018.

Així mateix, convé assenyalar que aquest ha estat el curs del trasllat de la seu, del Centre Municipal de Cultura al Menador Espai Cultural.

Seu de Lleida

Any de creació: 2005

Delegat: Ramon Sistac i Vicén

Adreça: Edifici Polivalent

Universitat de Lleida

Av. Jaume II, 71

25001 Lleida

A/e: *lleida@iec.cat*

La seu de Lleida s'ha encarregat d'organitzar les activitats següents:

— El berenar col·loqui «El navegant i els mots», organitzat amb la col·laboració del Departament de Filologia Catalana i Comunicació i el Departament d'Anglès i Lingüística de la Universitat de Lleida (UdL). Va anar a càrrec de l'escriptor rossellonès Joan Lluís Lluís i va tenir lloc el dia 4 de maig al Rectorat de la UdL.

— L'edició del DVD *100 anys dels Totxets de Camporrells* i de l'opuscle *Camporrells a Aux rives des Nogueras*.

— La transcripció i traducció de textos medievals de la vall d'Àger, amb les primeres referències a pobles de l'Alta Llitera i la Baixa Ribagorça (Benavarri-Viella). Es va dur a terme durant el mes de juliol.

Així mateix, ha col·laborat en les presentacions i publicacions que es detallen a continuació:

— Actes de presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* als professors de primària (EOI de Lleida, 4 d'octubre); als professors de secundària (EOI de Lleida, 6 d'octubre); presentació de la nova gramàtica a Fraga i al professorat de català a l'Aragó (CEIP Fraga III, 28 de febrer); conferència en occità «Era norma catalana: presentacion dera naua *Gramàtica de la llengua catalana* der IEC» (Universitat de Tolosa Jean Jaurès, 28 de març), i presentació de l'obra a Lleida (UdL, 30 de març).

— Presentació dels llibres *El habla del Valle de Bielsa*, d'Antoni M. Badia i Margarit, i *Encuestas lingüísticas en el Alto Aragón (1922)*, de Josep M. de Casacuberta, que tingueren lloc a la seu de l'IEC en un acte organitzat per la Secció Filològica i la Sociedad Cultural Aladrada, el 16 de desembre.

— Presentació de l'obra *Raó de Catalunya. La societat catalana al segle XVI*, a càrrec dels seus directors, Salvador Giner i Oriol Homs, en l'acte de presentació de l'Associació Catalana de Sociologia a Lleida, al Saló Víctor Siurana de l'Edifici del Rectorat de la UdL, el 7 de febrer.

— Presentació de *Dites, refranys i paraules de la Vall de Cabó*, de Josep Obiols i amb l'edició a cura de Ramon Sistac, que tingué lloc a Cabó (Alt Urgell), el 13 de maig.

— Presentació de l'*Enquesta d'usos lingüístics a la Franja (2014)*, fruit de la col·laboració entre la Generalitat de Catalunya i la Universitat de Saragossa, mitjançant un conveni entre la Direcció General de Política Lingüística (DGPL) del Departament de Cultura de la Generalitat i el Grup d'Estudis sobre la Societat de Risc del Departament de Sociologia i de l'Àrea de Filologia Catalana de la Universitat de Saragossa. Es va assistir i participar en la presentació a Saragossa d'aquest estudi, que tingué lloc a la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Saragossa, el 31 de maig.

— Participació en l'edició dels llibres d'Antoni M. Badia i Margarit *El habla del Valle de Bielsa* i *Entre manuscritos y encuestas. Trabajos sobre el aragonés y el catalán de Aragón*, i l'obra de Josep M. de Casacuberta *Encuestas lingüísticas en el Alto Aragón (1922)*. Així mateix, va acordar col·laborar amb el Consell Cultural de les Valls d'Àneu per a l'edició del llibre *Toponímia aneuenca*, d'Albert Turull.

La seu ha tingut representació institucional en les activitats següents:

— 13 d'octubre. Conferència «Mèxic i la Segona República espanyola», impartida pel membre de l'IEC José M. Murià i organitzada pel Centre Llatinoamericà de Lleida i l'equip docent de Processos i contextos educatius II i Geo-

grafia i història de Catalunya, del grau d'educació primària (UdL).

— 28 d'octubre. Conferència «Fronteres lingüístiques en una Europa sense fronteres», en la jornada *El repté d'investigar sobre la Franja d'Aragó*, que van organitzar l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes i la secció de Filologia Catalana del Departament de Lingüística General i Hispànica de la Universitat de Saragossa i que tingué lloc a la Facultat de Filosofia i Lletres d'aquesta universitat.

— 4 de novembre. Lliurament dels XIII Premis a Treballs de Recerca d'Estudiants de Batxillerat i Cicles Formatius de Grau Superior (UdL).

— 15 de novembre. Inauguració de curs de l'Institut d'Estudis Ilerdencs (IEI).

— 23 de novembre. Signatura del protocol de donació del llegat de Joan Baptista Xuriguera a la UdL.

— 23 de novembre. Espectacle literari «De l'oblit i del silenci. Ramon Xuriguera (1901-1966). 50 anys d'absència», al Cafè Teatre de l'Escorxador (Lleida).

— 16 de desembre. Acte de nomenament de Josep Vallverdú com a fill adoptiu de la ciutat de Balaguer, a la Sala d'Actes de l'Ajuntament de Balaguer.

— 17 de març. II Dictat plurilingüe per a alumnes de 4t d'ESO de les Terres de Lleida, a la UdL.

— 21 de març. Presentació i obertura del curs «Els fonaments de la cultu-

ra xinesa», que tingué lloc a l'Institut d'Estudis Ilerdencs i fou coordinat per l'Aula d'Estudis Xinesos de la UdL.

— 28 de març. Espectacle: *Entre dos desembre, la primavera. Màrius Torres (Sanatori de Puig d'Olena, 1935-1942)*, al Cafè del Teatre de l'Escorxador de Lleida.

— 28 d'abril. Homenatge *Josep Vallverdú: la força i la lucidesa*, organitzat per la Fundació Josep Irla i la UdL. Es va celebrar al Saló Víctor Siurana del Rectorat d'aquesta universitat.

— 15 de maig. Rebuda a la UdL dels professors i estudiants d'occità de la Universitat de Tolosa-Joan Jaurés en el marc del conveni d'intercanvi que tenen aquestes dues universitats en matèria de filologia occitana.

— 9 i 10 de juny. Jornades de la Secció Filològica de l'IEC a Balaguer.

— 14 de juny. Homenatge i recital de la poeta Rosa Fabregat, titulat *Versos al Cafè d'en Toni* i inclòs en el cicle *Vespres en vers*, que tingué lloc al Cafè Teatre de l'Escorxador (Lleida).

— 29 de juliol. Inauguració de l'exposició cultural de Camporrells, dins els actes de la festa major d'aquest municipi de la comarca de la Llitera.

— 15 d'agost. Homenatge a Joan Coromines amb el descobriment d'una placa d'agraïment a Vilamòs (Vall d'Aran), inclòs en els actes de la festa major.

Seu d'Alacant

Any de creació: 2005

Delegat: Brauli Montoya Abat

Adreça: Seu Ciutat d'Alacant

Universitat d'Alacant

Av. Ramón y Cajal, 4

03001 Alacant

A/e: alacant@iec.cat

La Seu d'Alacant s'ocupa de la gestió de la Biblioteca Enric Valor-IEC, que conté el fons bibliogràfic de l'IEC i un fons bibliogràfic i documental d'Enric Valor. La biblioteca, situada a la Seu Ciutat d'Alacant, és oberta al públic dilluns i divendres de 10h a 12h i dimecres de 16h a 20h. D'altra banda, s'ha encarregat o ha intervingut en les activitats següents:

Els dies 5 i 7 de setembre, tingué lloc a l'edifici Germà Bernàcer de la Universitat d'Alacant, el curs «La ciència pren la paraula: els problemes socials de les pseudociències en l'era de la informació», coorganitzat amb la Universitat d'Alacant, la Càtedra Telefònica i la Societat per a l'Avenç del Pensament Crític, amb l'objectiu que els ciutadans siguin crítics davant l'auge de pseudociències, creences, mites o supersticions que estan arrelant en la societat, i que la ingent quantitat d'informació d'Internet amplia. En la quarta edició, les sessions, seguides d'un debat col·lectiu cadascuna, es van dedicar a qüestions com ara els aspectes psicològics de les creences irracionals i la pseu-

dociència, o l'ús de tècniques d'il·lusionisme en fenòmens paranormals.

El 30 de setembre, a la Casa de Cultura de Castalla, es projectà el documental *Bicicleta, cullera, poma*, i es dugué a terme un col·loqui posterior amb la psicòloga Pilar Mira. L'acte fou organitzat juntament amb el Centre Cultural Castellut, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Castalla, l'Associació de Familiars de persones amb Alzheimer i altres demències de Castalla i Onil.

D'octubre de 2016 a juny de 2017, s'impartiren les Sessions de Conversa de la Biblioteca Enric Valor-IEC, coordinades per Lliris Picó. S'hi fan lectures i debats sobre textos procedents tant de la premsa diària com del fons bibliogràfic de l'IEC i del fons bibliogràfic i documental d'Enric Valor. Estan dirigides a totes les persones interessades a practicar la conversa i la reflexió en valencià i s'integren en el programa del Voluntariat per la Llengua, organitzades en col·laboració amb la Seu Universitària Ciutat d'Alacant, La Cívica - Escola Valenciana i l'Ajuntament d'Alacant. Dins les sessions de conversa se celebren activitats especials puntualment, com visites als diferents museus de la ciutat i passejos guiats pels edificis més emblemàtics, i degustacions dels plats més típics de la nostra gastronomia.

D'octubre de 2016 a juliol de 2017 (primer dissabte de mes), es realitzà el Club de Lectura en Català, iniciativa de la llibreria Libros 28, de Sant Vicent del

Raspeig, amb el suport de la Seu d'Alacant. S'hi tractaren obres com *La sega*, de Martí Domínguez, que obtingué el Premi de la Crítica dels Escriptors Valencians 2016 a la millor novel·la per a adults publicada el 2015; *60 dies a Cuba*, de Roger de Gràcia; *Califòrnia*, de Jordi Coca; *Des del balcó*, de Teresa Muñoz; *La llum de les estrelles mortes*, de Josep Manuel Vidal, i *Quan arriba la penombra*, de Jaume Cabré, entre d'altres.

Els dies 18 i 19 de novembre, se celebrà la Plaça del Llibre d'Alacant 2016, a la plaça de l'Ajuntament. Organitzada per l'Ajuntament d'Alacant, la Universitat d'Alacant i Escola Valenciana, és una iniciativa per a promoure el llibre en llengua catalana i fomentar-ne la lectura. La delegació hi va participar amb una parada de llibres de l'IEC.

El 28 de gener, es va realitzar una visita guiada al Carxe (Regió de Múrcia), a càrrec de la historiadora Imma Garrigós.

Del 3 de febrer al 31 de març, es va fer l'exposició i edició del catàleg corresponent amb motiu de l'Any Joan Valls: «100 vegades Joan Valls», a la Capella de l'Antic Asil (Alcoi).

Els dies 24 i 25 de març, tingué lloc a la Universitat Politècnica de València (campus d'Alcoi), la XXII Jornada de Sociolingüística d'Alcoi. Vicent Marzà, conseller d'Educació de la Generalitat Valenciana, hi pronuncià la conferència: «Reptes socials i polítics de la normalització lingüística al País Valencià». La

jornada es clogué amb un debat sobre l'homologació dels títols de llengua en els territoris de llengua catalana, que reuní per primera vegada les persones responsables de la política lingüística del País Valencià, Catalunya i les Illes Balears: Rubén Trenzano, Ester Franquesa i Marta Fuxà, respectivament. L'organització va ser conjunta amb la Universitat Politècnica de València, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, l'Ajuntament d'Alcoi, la Coordinadora Alcoià - Comtat pel Valencià i el Centre Ovidi Montllor.

Del 3 al 9 d'abril, es van dur a terme els tallers «El mar a fons», organitzats per la delegació d'Alacant en col·laboració amb les regidories d'Educació i de Cultura de l'Ajuntament d'Alacant. Aquesta activitat tenia per objectiu apropar el coneixement sobre els mars i els oceans tant a la comunitat educativa com a la societat en general. Aquests tallers formen part del projecte «El mar a fons», realitzat per l'Obra Social La Caixa en col·laboració amb el Consell Superior d'Investigacions Científiques i l'Institut de Ciències del Mar de Barcelona.

Del 2 al 6 de maig, se celebrà el II Curs sobre Llengua i Identitat al Sud: «La cultura popular valenciana», organitzat per l'Associació El Temps en col·laboració amb la Universitat d'Alacant, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i la delegació d'Alacant, entre d'altres. Hi va participar Joan Francesc Mira, membre de l'IEC,

amb la conferència inaugural: «La festa i la identitat. El cas del País Valencià».

El 4 de juliol, l'IEC participà en la quaranta-setena Fira del Llibre d'Alacant (29 de juny - 9 de juliol), amb una parada situada al passeig de Soto, on oferí una selecció de les seves publicacions. També s'hi va presentar el llibre *Certàmens d'experiències científiques*, prologat pel president de l'IEC, Joandomènec Ros, que recull els experiments presentats en les dues últimes edicions de les jornades que duen el mateix nom que l'obra i que han coorganitzat la delegació de l'IEC a Alacant i l'Aula de la Ciència de la Universitat d'Alacant. La presentació es va incloure en els actes de la jornada *Història local i divulgació científica*, i hi intervingueren Isabel Abril, Vicent Hernandis, Carles Martín Cantarino i Josep Martines, membre de l'IEC, en nom de Brauli Montoya, delegat de l'IEC a Alacant. La fira va ser promoguda per l'Ajuntament d'Alacant, el Pla de Cultura Alacant 2017, l'Associació Provincial de Libreros y Papeleros de Alicante i el Gremi de LlibreTERS Independents de les Comarques Alacantines.

Al llarg del mes de juliol, es van impartir les sessions del Pati de la Ciència, tallers de divulgació científica adreçats als participants de l'Escola d'Estiu de la Universitat d'Alacant i organitzats per la delegació d'Alacant en col·laboració amb la Universitat d'Alacant.

Delegació de València

Any de creació: 2005

Delegat: Juli Peretó i Magraner

Adreça: No té seu pròpia, les activitats organitzades es duen a terme principalment a l'Octubre Centre de Cultura Contemporània (carrer de Sant Ferran, 12, 46001 València)

A/e: *valencia@iec.cat*

La Delegació de València s'ha encarregat d'organitzar o ha intervingut en les activitats següents:

Bar de Ciències

El 19 d'octubre, a la Cafeteria de l'Octubre Centre de Cultura Contemporània de València, es dugué a terme una sessió del Bar de Ciències: «L'eloqüència dels morts», a propòsit de la publicació del llibre *La ciència a l'ombra*, amb J. M. Mulet, autor del llibre, i Mercedes Aler, de l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de València. El Bar de Ciències s'organitza juntament amb la Unitat de Cultura Científica i de la Innovació de la Càtedra de Divulgació de la Ciència de la Universitat de València i el CSIC.

Desè aniversari de l'Espai Ciència

El 9 de novembre, es va celebrar el desè aniversari de l'Espai Ciència, a l'Octubre Centre de Cultura Contemporània. Durant aquests deu anys, l'Espai Ciència ha promogut nombroses activitats: conferèn-

cies, tertúlies a la cafeteria, presentacions de llibres, demostracions d'experiments..., per tractar temàtiques que van des del canvi climàtic fins al genoma humà, passant pels virus o la fotònica, o la recuperació de figures importants per a la ciència com Alfred Wallace o Alan Turing. L'acte s'organitzà juntament amb Acció Cultural del País Valencià i la Càtedra de Divulgació de la Ciència - Unitat de Cultura Científica de la Universitat de València, amb el suport del CSIC i la revista *Mètode*. Andreu Mas-Colell, membre de l'IEC i catedràtic d'economia de la Universitat Pompeu Fabra, hi va pronunciar la conferència: «La universitat i la recerca en un context de recursos limitats: algunes experiències».

Presentació del llibre *El camí de la pesta*

El 29 de novembre de 2016, a la Llibreria Fan Set de l'Octubre Centre de Cultura Contemporània tingué lloc la presentació de la novel·la *El camí de la pesta*, de Daniel Closa. Hi intervingueren l'autor, que és investigador del CSIC, i Manuel Porcar, investigador de la Universitat de València. A més, els assistents gaudiren d'un tast de bacteris amanit per Fernando Sapiña, professor de Ciències Gastro-nòmiques de la Universitat de València.

Els premis Nobel del 2016

L'Espai Ciència, d'altra banda, va realitzar al llarg del mes de gener l'habitual cicle

de conferències dedicat a analitzar les contribucions a la ciència i a la literatura dels guardonats amb els premis Nobel d'Economia, Física, Química, Medicina i Literatura. Totes les conferències es van impartir a l'Octubre Centre de Cultura Contemporània de València:

— El 16 de gener, s'inaugurà el cicle amb la conferència titulada «Propietaris, alts executius i treballadors: contractes i institucions», a càrrec de Gonzalo Olcina, especialista en teoria de jocs, incentius i contractes i economia del comportament, que va explicar l'aportació d'Oliver Hart, Premi Nobel d'Economia 2016, per les seves contribucions a la teoria del contracte.

— El 18 de gener, Vicent Vento, de l'Institut de Física Corpuscular de la Universitat de València - CSIC, va pronunciar la segona conferència, «Vòrtex d'Espín», en què tractà del Premi Nobel de Física 2016, atorgat a David J. Thouless, Duncan M. Haldane i J. Michael Kosterlitz, pels seus descobriments teòrics de les transicions de fase topològiques i fases topològiques de la matèria.

— El 23 de gener, Jordi Solà, del CSIC de Barcelona, va impartir la conferència «Màquines i motors moleculars: què són i com i per a què es fabriquen?» sobre la transcendència dels guardonats amb el Premi Nobel de Química 2016, Jean-Pierre Sauvage, Sir J. Fraser Stoddart i Bernard L. Feringa.

— El 25 de gener, Carmen Agüedo, del Centre d'Investigació Príncep

Felip de València, va argumentar la importància de Yoshinori Ohsumi, Premi Nobel de Fisiologia o Medicina 2016, amb la conferència «Autofàgia, una via de degradació intracel·lular».

— El 31 de gener, Vicent Partal, periodista i director de Vilaweb, i Borja Penalba, músic, van parlar de Bob Dylan, Premi Nobel de Literatura 2016, per haver creat noves expressions poètiques dins la tradició de la cançó americana.

Dia de Darwin

El 8 de febrer de 2017, a la Universitat de València, es va celebrar el Dia de Darwin 2017, amb la conferència «L'avantpassat comú universal», a càrrec de Luis Delgado; la presentació de «Trau la llengua: projecte de microbioma bucal», del Centre de Regulació Genòmica, i la xerrada «Eau de neurone, un cervell d'olors», amb la neurobiòloga Carmen Agustín. Ho organitzà 10 anys d'Espai Ciència, amb el suport de l'IEC, la Societat Catalana de Biologia (IEC), Acció Cultural del País Valencià, la Càtedra de Divulgació de la Ciència de la Universitat de València, la Fundación Española para la Ciencia y la Tecnología (FECyT) i el Consell Superior d'Investigacions Científiques.

Converses a l'Espai Ciència 2016-2017: «Investigació científica per millorar la nostra vida»

L'activitat, organitzada amb la col·laboració de la Llibreria Fan Set, *Vilaweb*,

Cartelera Turia i Mètode amb l'objectiu de difondre la investigació científica, consistí en un cicle de converses en forma de programa de ràdio sense ràdio, conduït per la periodista Reis Juan. Els convidats van ser els següents: Pere Estupinyà, divulgador de la ciència (1 de desembre de 2016); Dolors Corella, catedràtica de medicina preventiva i salut pública a la Universitat de València (2 de març de 2017); Andreu Escrivà, doctor en biodiversitat i divulgador ambiental (6 d'abril de 2017); Toni Granell, professor d'investigació de l'Institut de Biologia Molecular i Cel·lular de Plantes de la Universitat Politècnica de València - CSIC (11 de maig de 2017), i Consuelo Guerri, directora del grup de Patologia Cel·lular i Molecular de l'Alcohol del Centre de Investigació Príncep Felip (8 de juny de 2017).

Delegació de Palma

Any de creació: 2009

Delegat: Damià Pons i Pons

Adreça: No té seu pròpia, les activitats organitzades es duen a terme en diversos indrets.

A/e: *palma@iec.cat*

La Delegació de Palma s'ha encarregat d'organitzar o ha intervingut en les activitats següents:

El 26 d'octubre de 2016, a l'edifici universitari de Sa Riera (Palma), el

filòleg Joaquim Mallafrè, membre de la Secció Filològica, va impartir la conferència «Temes i recursos a l'*Ulisses* de James Joyce». Els assistents foren una trentena. L'acte fou coorganitzat amb el Departament de Filologia Catalana (UIB) i el Servei d'Activitats Culturals (UIB). El filòleg Nicolau Dols, membre de l'SF i professor de la UIB, va presentar el conferenciant.

El 27 d'octubre de 2016, conferència de Joaquim Mallafrè, a l'edifici Ramon Llull del Campus de la UIB. El títol va ser el següent: «Tribu i polis a l'*Ulysses* / *Ulisses*». Hi assistiren uns vuitanta alumnes dels graus de filologia catalana i d'estudis anglesos. L'acte fou coorganitzat amb el Departament de Filologia Catalana i el Servei d'Activitats Culturals (SAC). Damià Pons va presentar el conferenciant.

Els dies 15, 22 i 29 de novembre de 2016, a l'edifici universitari de Sa Riera, Bartomeu Payeras, «Tomeu l'Amo», artista plàstic i estudiós de l'obra de Salvador Dalí, impartí les tres conferències següents: «El diví Dalí: un personatge desconegut», «Desxifrant el diví Dalí» i «La connexió mallorquina de Dalí: Llull i els dos Alomar, l'escriptor i l'arquitecte». Damià Pons va presentar el conferenciant. La mitjana d'assistents va ser de vint-i-cinc persones. L'acte fou coorganitzat amb el Servei d'Activitats Culturals (UIB).

El 10 de novembre de 2016, a l'edifici universitari de Sa Riera, l' Troba-

da d'estudiosos de la literatura i la cultura produïda a les Illes Balears en el segle XIX. Es presentaren cinc ponències: «Estat de la qüestió sobre la poesia del vuit-cents», a càrrec de Margalida Tomàs; «Estat de la qüestió sobre el teatre del vuit-cents», a càrrec de Joan Mas i Vives, membre de la Secció Històrico-Arqueològica; «Estat de la qüestió en referència a l'illa de Menorca», a càrrec de Fina Salord, i «Estat de la qüestió en referència a l'illa d'Eivissa», a càrrec d'Isidor Marí, membre de la Secció Filològica. Amb posterioritat a cada ponència, hi va haver un temps de debat. Els assistents oscil·laren entre els vint i els trenta. Josep M. Domingo, director del Grup d'Estudi sobre la Literatura del Vuit-cents (GELIV), i Damià Pons foren els presentadors i els moderadors de la jornada. Finalment, a darrera hora del dia, es va fer una visita a la tomba de Ramon Llull, a l'església de Sant Francesc de Palma. La Trobada fou coorganitzada amb el GELIV i el Departament de Filologia Catalana de la UIB.

El 10 de novembre de 2016, a Can Alcover - Espai de Cultura (Palma), l'historiador Pere Gabriel, de la Universitat Autònoma de Barcelona, pronuncià la conferència: «Progressistes i demòcrates. Anàlisi i debats a l'entorn dels escriptors i polítics illencs i Barcelona el segle XIX». Hi assistiren unes trenta-cinc persones. L'acte fou coorganitzat amb el Grup d'Estudi sobre la Literatura del Vuit-cents (GELIV) i el Departament de Filologia

Catalana de la Universitat de les Illes Balears (UIB), amb la col·laboració de l'Obra Cultural Balear.

L'11 de novembre de 2016, l'Edifici Ramon Llull de la UIB acollí el VI Seminari d'Estudis Catalans del Vuit-cents, titulat «Ramon Llull en la literatura catalana del segle XIX». Hi participaren Margalida Tomàs, amb la ponència «Ramon Llull i Marian Aguiló»; Pere Rosselló, amb «L'obra lul·lística de Jeroni Rosselló»; Joan Alegret, amb «Ramon Llull a *La tradició catalana* de Josep Torras i Bages»; Rosa M. Planas, amb «*Fores vilan de malehida raça?* Ramon Llull segons la visió de Josep Tarongí»; Rafael Roca, amb «Ramon Llull i València (1868-1933)»; Ramon Pinyol, membre de la Secció Històrico-Arqueològica, amb «Llull, Verdaguer i M. S. Oliver. A propòsit de l'edició pòstuma de *Perles del llibre d'Amic e Amat (1908)*»; Magí Sunyer, amb «El mite de Ramon Llull. Una mirada heretodoxa», i Isabel Ripoll, amb «Bartomeu Muntaner i el projecte d'edició de l'obra de Ramon Llull». Els assistents, investigadors i estudiants, foren una quarantena. El Seminari fou coorganitzat amb la UIB, el GELIV i el Govern de les Illes Balears. Damià Pons en fou el coordinador.

El 30 de gener, al Col·legi d'Arquitectes (Palma), Francesc Nel·lo, membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, i Margalida Mestre impartiren la conferència «Ciutat i territori en l'obra de Gabriel Alomar i Villalonga». L'organit-

zació va anar a càrrec del grup Palma Segle XXI. L'IEC-Palma va col·laborar en la difusió de l'acte.

El 4 de febrer de 2017, a l'edifici universitari de Sa Riera (Palma), celebració del seminari *De l'oralitat a l'aprenentatge de llengües*, organitzat per la Societat Catalana de Pedagogia (IEC), en col·laboració amb l'IEC-Palma i amb la Direcció General d'Innovació i de Formació del Professorat, adscrita a la Conselleria d'Educació del Govern de les Illes Balears. Hi va haver intervencions de Martí Teixidor, Carme Rider i Ramon Bassa. Damià Pons i Martí Teixidor, president de la Societat Catalana de Pedagogia, presentaren l'acte. Hi assistiren uns cent ensenyants.

El 30 de març, a Binissalem, a la Casa-Museu Llorenç Villalonga, Llorenç Soldevila, professor de literatura catalana de la Universitat de Vic, va impartir la conferència «Geografia literària de Mallorca». Hi assistiren unes quaranta persones. Carme Castells, directora de la Fundació de les Cases-Museu del Consell de Mallorca, va presentar el conferenciant. L'acte fou coorganitzat per l'IEC-Palma i la Casa-Museu.

Els 3 d'abril de 2017, a l'edifici Ramon Llull (Campus UIB), Llorenç Soldevila va parlar de les «Aplicacions didàctiques d'Endrets.cat. Geografia literària dels Països Catalans» als alumnes de primer i segon del grau de filologia catalana (uns vint-i-cinc). Damià Pons va

presentar el conferenciant. L'acte fou organitzat juntament amb el Departament de Filologia Catalana de la UIB.

El 4 d'abril, a l'edifici universitari de Sa Riera (Palma), Llorenç Soldevila, professor titular de la Universitat de Vic, va impartir la conferència «Itineraris literaris: metodologia d'elaboració i ús. El comte Arnau / El comte Mal: mite identitari». Hi assistiren unes trenta persones. Damià Pons va presentar el conferenciant. L'organització fou conjunta amb el Servei d'Activitats Culturals (SAC) i el Departament de Filologia Catalana de la UIB.

El 25 d'abril de 2017, al Teatre Xesc Forteza (Palma), presentació del *Nomenclàtor Toponímic de les Illes Balears* (NOTIB), obra col·lectiva impulsada i dirigida per Joan Miralles; membre de la Secció Filològica. Hi va haver intervencions de Joan Miralles; Enric Ribes, corresponent de la Secció Filològica; Xavier Gomila; M. Teresa Cabré; Jaume Guiscafrè; Llorenç Huguet, rector de la UIB, i Francina Armengol, presidenta del Govern de les Illes Balears. Hi assistiren prop de tres-centes persones. L'IEC-Palma va col·laborar en la promoció de l'acte.

El 26 d'abril, a l'edifici universitari de Sa Riera (Palma), un seminari (3 hores) impartit per Isidor Marí, membre de la Secció Filològica, amb el títol «Un projecte intercultural compartible per tothom. L'acolliment lingüístic de la immigració: bones pràctiques». Damià Pons

va presentar l'acte. Hi assistiren unes quaranta persones, la majoria ensenyants. Va ser coorganitzat amb el SAC i el Departament de Filologia Catalana de la UIB.

El 8 de juny, a la seu de l'Institut d'Estudis Baleàrics (Palma) es dugué a terme la roda de premsa de presentació de l'*Atlas ornitoniímic de les Illes Balears*, editat conjuntament per l'IEC i l'Institut d'Estudis Baleàrics (IEB), adscrit a la Conselleria de Cultura, Participació i Esports del Govern de les Illes Balears. El Departament de Cultura del Consell de Mallorca i l'Ajuntament de Santanyí també col·laboraren en el finançament de l'edició. En la roda de premsa hi hagué intervencions dels dos autors —Cosme Aguiló, membre corresponent de la Secció Filològica, i Antoni Mestre— i també de Francesc Rotger, director de l'IEB; de Damià Pons, delegat de l'IEC a Palma, i de Rafel Creus, director insular de l'àrea de Cultura del Consell de Mallorca.

El 20 de juny, l'Arxiu del Regne de Mallorca (Palma) va acollir la presentació de l'*Atlas ornitoniímic de les Illes Balears*, en què participaren els autors, Cosme Aguiló, membre corresponent de la Secció Filològica, i Antoni Mestre, i també Francesc Avellà, catedràtic d'ins-titut i expresident del GOB-Mallorca; Nicolau Dols, membre de l'IEC; Damià Pons, delegat de l'IEC a Palma; Llorenç Calmés, batle de Santanyí; Manchado Rojas, director insular de Medi Ambient

del Consell de Mallorca; Francesc M. Rotger, director de l'Institut d'Estudis Baleàrics, i Francesca Tur Riera, consellera de Cultura, Participació i Esports del Govern balear i presidenta de l'Institut d'Estudis Baleàrics. La sessió fou organitzada conjuntament amb la Secció Filològica (IEC) i l'Institut d'Estudis Baleàrics-ILLENC.

Els dies 5, 6 i 7 de juliol, als edificis universitaris de Sa Riera (Palma) i Ramon Llull (Campus UIB), es va celebrar el Simposi Galeusca Història IV, titulat «Identitats nacionals i nacionalismes a l'Estat espanyol a l'època contemporània». Hi participaren com a ponents professors d'història d'universitats de Catalunya, del País Valencià, de les Illes Balears, de Navarra, de Galícia i del País Basc. Els noms dels ponents i els títols de les seves intervencions varen ser els següents: Justo Beramendi González, catedràtic emèrit de la Universitat de Santiago de Compostel·la, «Tensiones nacionales en el Estado español»; Ramon Arnabat, de la Universitat Rovira i Virgili, «Pàtria, nació i estat a l'inici de la revolució liberal a Catalunya (1808-1823)»; Giovanni Cattini, professor agregat de la Universitat de Barcelona, «Les identitats a Catalunya entre 1860-1901»; Sebastià Serra Busquets, catedràtic de la Universitat de les Illes Balears, «Plataformes i moviment associatiu entre Catalunya, les Illes Balears, la Catalunya del Nord i el País Valencià i les seves publicacions en el temps

present»; Eduardo Alonso Olea, investigador permanent de la EHU-UPV, «Los vascos y la nacionalización de España: los parlamentarios cuneros vascos en la Restauración, 1876-1923»; Mikel Sorauren, investigador de Nabarralde, «Precedentes del movimiento nacional en los territorios del Estado de Navarra»; Ramon Arnabat i Xavier Ferré, investigadors del grup de recerca ISOCAC de la Universitat Rovira i Virgili, «Associacionisme i difusió del catalanisme (1880-1923)»; Antoni Marimon Riutort, professor titular de la Universitat de les Illes Balears, «Entre nació cultural i nació política. La construcció dels Països Catalans des de Mallorca, 1860-1936»; Unai Belaustegi, professor de la EHU-UPV, «Modelos de nacionalización política española y/o vasca según los republicanos de Euskal Herria, en el período de la política de élites y de masas. 1880-1937»; Teresa Abelló Güell, profesora titular de la Universitat de Barcelona, «L'antiestatisme obrer»; Bartomeu Carrió, membre del Grup d'Estudi de la Cultura, la Societat i la Política al Món Contemporani (UIB), «Les publicacions nacionalistes de Mallorca entre principis del segle xx fins a la Guerra civil»; Josep Maria Figueres, professor titular de periodisme a la Universitat Autònoma de Barcelona, «La polèmica catalanista als anys trenta als mitjans de comunicació»; Arnau Company, membre del Grup d'Estudi de la Cultura, la Societat i la Política al Món Contemporani (UIB), «Els intents auto-

nòmics a les Illes Balears durant la Segona República»; Joseba Agirreazkuenaga, catedràtic de la EHU-UPV, «La nacionalización política vasca: del mensaje de 1917 para la devolución de los derechos históricos al proyecto de Gobierno nacional vasco (1918) y su constitución en 1936»; Justo Beramendi González, catedràtic emèrit de la Universitat de Santiago de Compostel·la, «El nacionalismo gallego en perspectiva històrica»; Uxío Breogán Diéguez Cequiel, professor de la Universitat de la Corunya, «Movilización obrera y cuestión nacional en la Galicia de la Transición: de las movilizaciones del 1972 al SOG»; Xosé Estévez, professor sènior de la Universitat de Deusto, «Xosé Velo Mosquera e o Galeuzca de 1959 en Caracas»; Damià Pons, catedràtic de la UIB i membre de la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC, «Ideologia i cultura a la Mallorca dels anys seixanta: inici d'un nou cicle»; Josep Miquel Santacreu Soler, catedràtic d'història contemporània a la Universitat d'Alacant, «La feblesa electoral del valencianisme polític durant la Transició democràtica (1977-1982)»; Fermí Rubiralta, del Departament d'Ensenyament del País Basc, «El nou nacionalisme radical basc, gallec i català: 1959-1974»; Carles Santacana, professor titular d'història contemporània a la UB: «Reformulacions de la cultura i la identitat en el tardo franquisme»; Jordi Casasas i Ymbert, catedràtic de la UB i membre de la Secció Històrico-Arqueològica

de l'IEC, «Les identitats a Catalunya entre 1901 i 1939», i Maria Antònia Font, presidenta de la Federació d'Organitzacions per la Llengua Catalana-FOLC, «El protocol de drets lingüístics de 2016, eina de participació de la societat civil per a la normalització del català». A més de les sessions dedicades a les ponències, es va fer la presentació de cinc llibres sobre el fet nacional català publicats recentment i dues taules rodones, titulades, respectivament, «Després de cinquanta anys de *Nosaltres els valencians* (1962), de Joan Fuster, i *Els mallorquins* (1967), de Josep Melià», amb la participació de Damià Pons, Antoni Marimon i Josep Miquel Santacreu, i «Els nacionalismes en perspectiva», amb Joseba Agirreazkuenaga, Justo Beramendi, Jordi Cassas, Josep Miquel Santacreu, Mikel Sorrauren i Sebastià Serra. Al Simposi també hi hagué una sessió de presentació de comunicacions. El coordinador principal del Simposi va ser el catedràtic Sebastià Serra Busquets. El nombre de participants va sobrepassar de mitjana els seixanta. L'organització va anar a càrrec de la UIB (Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts, Grup d'estudi de la Cultura, la Societat i la Política al Món Contemporani, Centre d'estudis i Documentació Contemporània) i de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC-Palma).

La primera setmana de juliol, a petició de la Societat Catalana de Pedagogia (IEC), l'IEC-Palma va fer la difusió

a tots els centres educatius de les Illes Balears de l'enllaç al nou número de la *Revista Catalana de Pedagogia*.

El 19 de juliol, a Can Alcover-Espai de Cultura, es feu una taula rodona commemorativa del 40è aniversari del Congrés de Cultura Catalana (CCC), amb la participació de Jaume Mateu, president de l'Obra Cultural Balear; de Miquel Strubell, president de la Fundació Congrés de Cultura Catalana; d'Antoni Serra, coordinador del CCC a les Balears, i de Biel Mesquida, membre de la Comissió executiva del CCC. L'IEC-Palma va col·laborar en la difusió de l'acte.

Per acabar, cal destacar l'edició en curs del volum desè de les *Obres completes* de Miquel dels Sants Oliver: *Obra envers*, una coedició entre l'Institut d'Estudis Catalans i Leonard Muntaner Editor.

Delegació de l'Alguer

Any de creació: 2016

Delegat: Antoni Torre

Adreça: No té seu pròpia, les activitats organitzades es duen a terme en diversos indrets.

A/e: alguer@iec.cat

La Delegació de l'Alguer s'ha encarregat d'organitzar o ha intervingut en les activitats següents:

El 10 d'octubre de 2016, conjuntament amb la seu de Perpinyà, es realit-

zà la I Trobada dels Parcs Naturals i Reserves Marítimes dels Països Catalans, a la seu de l'IEC, en la qual van participar representants de l'Alguer, el País Valencià, les Illes Balears, la Catalunya del Nord i Catalunya. S'hi plantejà treballar conjuntament amb la finalitat de desenvolupar projectes que abordin la relació de la natura amb la llengua, la cultura i el territori. El principal resultat de la trobada fou l'assentament de les bases per a crear una xarxa d'àrees marítimes protegides dels territoris de llengua i cultura catalanes.

El 2 de desembre de 2016, la delegació de l'Alguer va dur a terme la Jornada d'Estudi sobre els Sistemes de Depuració Natural i Zones Humides, amb la col·laboració de la Fundació Meta, el Parc Natural Regional de Port del Comte i el Municipi de l'Alguer, a l'espai Lo Quarter de l'Alguer. L'obertura de la jornada fou a càrrec de Mario Bruno, síndic de l'Alguer, i d'Antoni Torre, delegat de l'IEC a l'Alguer, i va constar de sis ponències a càrrec d'experts: «Sistemes de depuració natural per a la protecció dels llacs i aigües de transició», de Fabio Masi, director tècnic de l'empresa IRIDRA; «Depuració via LIFE del pantà de Foix. Mesures adaptatives i gestió», de

Martí Boada, Roser Maneja i Quim Zaldo, de l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals de la Universitat Autònoma de Barcelona; «Recuperació mediambiental del tram final del riu Besòs», d'Antoni Alarcon, gerent del Consorci del Besòs; «Perspectives per a la protecció de les zones humides de la Xarxa Natura 2000», de Marianna Mossa, de l'Assessorat per a la Defensa del Medi Ambient de la Regió Autònoma de Sardenya; «RETRALAGS: cap al contracte de llacuna del Calich», de Raniero Selva i Salvatore Masia, del Municipi de l'Alguer, i «Importància natural i ambiental de la llacuna del Calich: realitat i perspectives de protecció i valoració», de Mariano Mariani, director del Parc Natural Regional de Port del Comte.

El 12 de juny de 2017, a la Biblioteca Rafael Sari de l'Alguer, es va fer la presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* de l'IEC, amb la benvinguda a càrrec del síndic de l'Alguer, Mario Bruno, i les intervencions d'Antoni Torre, delegat de l'IEC a l'Alguer; Maria Josep Cuenca, membre de la Secció Filològica de l'IEC, i Francesc Ballone, membre corresponent de la Secció Filològica de l'IEC, que se centrà en l'aportació algueresa a l'obra. Joandomènec Ros, president de l'IEC, presidí i clogué l'acte.

VI. Activitat de recerca

Programes de recerca

Secció Històrico-Arqueològica

Base de dades de manuscrits catalans de l'edat moderna (1474-1814)

Directores: Eulàlia Duran i Grau
Maria Toldrà Sabaté

L'equip investigador està format per Joan Mahiques i Helena Rovira, de la Universitat de Barcelona, i Enric Querol, de la Universitat Autònoma de Barcelona.

El programa té per objecte crear un catàleg en línia de manuscrits en qualsevol llengua produïts als Països Catalans en l'edat moderna (des del final del s. XV fins al començament del XIX). Gira entorn de la implementació de la base de dades sobre patrimoni bibliogràfic *Manuscrits catalans de l'edat moderna* (MCEM, <http://mcem.iec.cat>), centrada en les qüestions relacionades amb l'autoria dels manuscrits i la identificació d'obres desconegudes.

D'entre les tasques realitzades al llarg del curs, per exemple s'han publicat descripcions de manuscrits d'arxius i biblioteques de Barcelona, Palma, Tortosa i Viella, i s'han revisat i completat les descripcions de manuscrits de la mateixa procedència incorporades a MCEM en cursos anteriors. Pel que fa a la catalogació de manuscrits de la biblioteca de la

Reial Acadèmia de Bones Lletres, s'ha treballat sobretot en la descripció dels medievals i dels contemporanis, dels quals s'han incorporat a MCEM els corresponents als límits cronològics de la base de dades.

Quant al *Cens de poesia catalana de l'edat moderna*, s'ha treballat en l'entrada i correcció de registres i actualment es troba en fase de disseny la interfície de consulta d'aquesta base de dades.

Base de dades de monuments commemoratius

Director: Albert Balcells i González

Projecte dedicat a l'elaboració d'una base de dades interactiva de més de 1.300 monuments commemoratius dels segles XIX-XXI de les ciutats catalanes, des de modestos monòlits fins a grups escultòrics d'envergadura. Aquesta base de dades recull la informació bàsica de cada monument (títol, inscripció, autor, data d'inauguració i dimensions), almenys una fotografia, una breu descripció i un comentari sobre el significat i la justificació del monument. Al llarg del curs s'han continuat les tasques habituals de mante-

niment i actualització de la base de dades, com és ara la introducció de nous monuments erigits en els municipis catalogats, o la incorporació de monuments de les poblacions que encara no s'havien catalogat.

Catalunya Carolíngia

Directors: Gaspar Feliu i Montfort
Josep Maria Salrach i Marés

L'objectiu d'aquest programa de recerca és recollir i publicar tots els documents referents a Catalunya fins a l'any 1000, incloent-hi els preceptes dels reis francs expedits per al nostre país. Aquest corpus documental té un interès excepcional per a la història dels segles IX i X no tan sols de Catalunya, sinó també de l'Europa occidental de l'època carolíngia. Els resultats de les investigacions es publiquen en els volums corresponents als diferents comtats de la Catalunya Carolíngia. Durant aquest curs s'ha treballat en la finalització del volum VIII, corresponent als comtats d'Urgell, Cerdanya i Berga, i en l'elaboració del volum IX, d'apèndix i resum general de tota l'obra.

Corpus des Troubadours

Directors: Tomàs Martínez Romero
Vicenç Beltran i Pepió

L'IEC és el director internacional d'aquest projecte de la Unió Acadèmica Interna-

cional, centrat en l'empremta trobadoresca sobre la tradició cultural europea. L'objectiu és reunir, dins d'una col·lecció completa i homogènia, els textos que es troben dispersos en nombroses publicacions de qualitat molt desigual i no sempre fàcilment accessibles. Al marge dels títols apareguts a la col·lecció, publicats a Edizioni dell Galluzzo de Firenze, el web rep moltes consultes (entre altres materials, hi ha disponibles poemes escrits per uns dos-cents trobadors, que a més estan vinculats a les imatges disponibles dels manuscrits).

Al llarg del curs s'ha continuat la incorporació d'imatges i s'ha treballat en la digitalització de tres edicions: *I trovatori d'Italia*, de Giulio Bertoni; *Poésies completes du troubadour Peire Cardenal*, de René Lavaud, i *Raimon Gaucelm de Béziers. Poesie*, d'Anna Radaelli. Així mateix, es té prevista la digitalització, correcció i incorporació dels següents articles i edicions: *Poésies du troubadour Guilhem Adémar* (Almqvist, K.), *Rigaut de Barbezieux*, *Le canzoni* (Braccini, M.), *L'École des Jaloux* (Cluzel, I.), *Le biographe trovadoriche, testi provenzali dei secc. XIII e XIV* (Favati, G.), *The poems of Aimeric de Peguilhan* (Chambers, F. M. i Shepard, W. P.), i *The Poetry of Cercamon and Jaufre Rudel* (Wolf, G. i Rosenstein, R.).

**Corpus Documental de les Relacions
Internacionals de Catalunya
i de la Corona d'Aragó**

Directora: M. Teresa Ferrer i Mallol (†)

Projecte dedicat a la publicació en edició crítica dels tractats internacionals de Catalunya i després de la Corona d'Aragó des del segle XII fins a la mort de Ferran el Catòlic. Entre altres tasques, aquest curs s'han corregit els articles relatius a les conquestes de Jaume I i les relacions exteriors d'aquest rei i els seus dos successors —el seu fill Pere el Gran i el seu net Alfons el Liberal—, i s'ha treballat en la redacció de l'obra sobre les relacions amb els països islàmics. Està pendent el relleu en la direcció després del traspàs de la doctora M. Teresa Ferrer i Mallol.

Corpus Inscriptionum Latinarum

Director: Marc Mayer i Oliver

Des de l'any 2015, l'equip investigador està constituït per Javier Velaza Frias, Noemí Moncunill Martí, Blanca Rodríguez Belló, Silvia Tantimonaco i Alejandra Guzmán Almagro, de la Universitat de Barcelona; Giulia Baratta, de la Universitat de Macerata, i Silvia Braitto, de les universitats de Verona, Venècia i Pàdua.

Aquest programa de recerca té per objecte la redacció d'una nova edició del volum II del catàleg d'inscripcions en llengua llatina *Corpus Inscriptionum*

Latinarum (CIL), que inclourà inscripcions a Hispània. Al llarg del curs s'ha treballat especialment en la redacció definitiva del conjunt epigràfic de Ruscino i en la redacció en llatí de les inscripcions per al CIL 11.2 corresponents al *conventus Tarraconensis* nord.

**Corpus Textual de la Catalunya
del Nord: Catàleg d'impresos
rossellonesos**

Directores: Eulàlia Duran i Grau

Eulàlia Miralles i Jori

Programa dedicat a la confecció d'un corpus d'impressions fetes a Perpinyà i al territori del Rosselló entre els anys 1500 i 1840, alhora que s'ocupa de l'estudi dels impressors nord-catalans i els llibreters establerts en aquest territori, de la seva activitat empresarial i de la història de la cultura catalana, de la literatura i de la llengua en la premsa d'aquestes terres. La recerca d'aquest curs s'ha centrat especialment en impresos digitalitzats a la xarxa i en fons al nostre abast, tot i que es té la intenció de visitar fons estrangers. Així mateix, s'ha continuat ampliant i millorant el web del programa, sobretot pel que fa a la incorporació de descripcions tipobibliogràfiques del Catàleg d'impresos rossellonesos.

Diccionari d'Historiadors de l'Art Català-Valencià-Balear

Directors: Francesc Fontbona
i de Vallescar
Bonaventura Bassegoda
i Hugas

Aquest programa té per objecte elaborar el *Diccionari d'historiadors de l'art català-valencià-balear* en línia (<http://dhac.iec.cat>). Les entrades contenen una breu biografia professional i el perfil del treball intel·lectual dels historiadors de l'art de tots els territoris de llengua i cultura catalanes. En total es disposa de sis-centes biografies, la major part d'autors del Principat, entre els quals des del principi s'han inclòs els de la Catalunya del Nord. Al llarg del curs han continuat arribant les poques biografies que falten d'historiadors de l'art del Principat i, sobretot, se n'han rebut d'autors valencians i balears.

Índex de *Les quatre grans cròniques*

Director: Josep Massot i Muntaner

Projecte iniciat el 2002 per reeditar *Les quatre grans cròniques*, obra revisada per Ferran Soldevila i publicada per l'editorial Selecta l'any 1971. Després de la publicació dels quatre volums (*Llibre dels feits del rei En Jaume*, *Crònica de Bernat Desclot*, *Crònica de Ramon Muntaner* i *Crònica de Pere III el Cerimoniós*), aquest

curs ha sortit el cinquè. Amb aquest volum, que correspon a l'apèndix i l'índex, elaborats per Andreu Gabriel, ha finalitzat el projecte.

Llibres de matrícula de les insaculacions (llibres de l'ànima) de la ciutat de Barcelona (1498-1713)

Directora: Eva Serra i Puig

Projecte endegat l'any 2008 amb l'objectiu d'editar les insaculacions de la ciutat de Barcelona entre el final del s. xv i l'últim any insaculatori abans del decret de Nova Planta. L'activitat del curs 2016-2017 s'ha centrat especialment en l'acabament de la transcripció de la llista dels jurats del Consell de Cent i de la base legal.

Recerca arqueològica de la ciutat romana de Iesso (Guissona)

Director: Josep Guitart i Duran

Programa desenvolupat en el marc de col·laboració del Patronat d'Arqueologia de Guissona, del qual l'IEC és membre fundador des de la seva creació el 1995, i, conjuntament amb l'Ajuntament de Guissona, un dels principals impulsors institucionals. Té com a principals objectius l'estudi arqueològic de la ciutat romana de Iesso i el seu territori, i la potenciació de la difusió i la socialització de coneixements que genera la recerca.

Al llarg del curs 2016-2017 han continuat les excavacions i l'estudi de resultats, i el Museu de Guissona ha seguit promovent el jaciment i divulgant-ne la recerca, tot organitzant activitats com ara visites guiades i concursos. A més, s'ha estrenat el nou web del Museu de Guissona i el Parc Arqueològic de la ciutat romana de *Iesso* (<http://museudeguissona.cat>), que presenta un disseny més modern i intuïtiu.

Així mateix, d'entre les activitats dutes a terme destaca l'XI Curs d'Arqueologia Ciutat Romana de *Iesso*, impartit entre els dies 3 i 14 de juliol i organitzat pel Museu de Guissona, la Universitat Autònoma de Barcelona, l'Ajuntament de Guissona, l'IEC i l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica. Va anar adreçat a estudiants, llicenciats, graduats i qualsevol persona interessada en l'arqueologia, que van tenir l'oportunitat de fer pràctiques de camp al Parc Arqueològic i conèixer de primera mà la recerca arqueològica i el procés de romanització a l'interior de Catalunya. El programa també va incloure altres activitats, com conferències i visites als jaciments de Puig Castellar de Biosca (Segarra) i Sant Miquel de Sorba (Berguedà).

En les excavacions realitzades a *Iesso* en el marc de l'onzena edició d'aquest curs, es va trobar una gran quantitat de material orgànic dins d'un pou de sis metres de profunditat situat extramurs. Els objectes trobats són una

galleda de fusta amb tapa, única a Espanya; plats, també de fusta; una sabata de cuir, i eines, que possiblement van caure al pou entre els segles II i III dC. A més d'aquestes peces, es van trobar restes de vegetació i fruits com ara nous, pinyols de préssec o llavors de vinya, cosa que contribuirà a l'estudi de la flora i l'alimentació de l'època romana. Tot aquest material s'ha conservat en molt bon estat perquè ha romàs sota l'aigua en una atmosfera anaeròbica, i serà tractat per poder ésser exposat al Museu de Guissona.

Tabula Imperii Romani - Forma Orbis Romani (TIR-FOR)

Director: Josep Guitart i Duran

L'IEC assumeix, des del 2014 i a proposta de la Unió Acadèmica Internacional, la coordinació internacional del projecte Tabula Imperii Romani - Forma Orbis Romani (TIR-FOR) i encomana aquesta tasca a la Comissió de l'IEC per a la TIR-FOR, presidida per Josep Guitart, qui també presideix la Comissió Internacional del projecte, i integrada per Marta Prevosti, Ferran Arasa, Antoni González Sanmartí, Ada Cortés, Núria Romani, Pau de Soto i Núria Padrós. La TIR-FOR és fruit de la unió de dos projectes: Tabula Imperii Romani (TIR) i Forma Orbis Romani (FOR). El primer es proposa la preparació d'un mapa de l'Imperi romà a partir de 56 fulls a escala 1:1.000.000, i

l'altre desenvolupa la mateixa línia però a escala 1:25.000.

Al llarg del curs s'ha continuat la tasca permanent de promoció internacional de la TIR-FOR i d'incorporació de nous països de l'àmbit geogràfic de l'Imperi romà, com és ara Tunísia. Així mateix, s'han prosseguit els treballs de confecció de l'aplicació amb la TIR i la FOR digitalitzada i en actualització permanent —l'execució de les dues primeres fases es va encarregar al Laboratori d'Informació Geogràfica i Teledetecció de la Universitat Autònoma de Barcelona—, i s'ha elaborat un Word Press per fer visible a la xarxa el treball que s'està realitzant, que comprèn textos explicatius, fotografies, etc. També s'han començat a actualitzar les fitxes de la TIR Catalunya.

Finalment, entre les activitats organitzades, destaca la jornada *Catalunya i les noves tendències en cartografia històrica*, celebrada el 3 d'octubre a la seu de l'IEC i coorganitzada amb l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica, el Centre d'Història Contemporània de Catalunya i la Societat Catalana d'Estudis Històrics (per a més informació, vegeu l'apartat d'aquesta societat al capítol VIII, «Societats filials»). A més, la Comissió de l'IEC per a la TIR-FOR va participar al II Simposi Internacional Linked Pasts, que va tenir lloc els dies 15 i 16 de desembre a la Facultat de Filologia de la Universitat Nacional d'Educació a Distància (Madrid).

Altres projectes de recerca de l'SHA

Corpus Antiquitatum

Americanensium

Directora: Victòria Solanilla Demestre

Ponent: Josep Guitart i Duran

Corpus des Antiquités Phéniciennes et Puniques

Directora: M. Eugènia Aubet Semmler

Ponent: Josep Guitart i Duran

Corpus International des Timbres Amphoriques

Director: Cèsar Carreras i Monfort

Ponent: Josep Guitart i Duran

La justícia a la Catalunya medieval

Directors: Josep Maria Salrach i Marés
Tomàs de Montagut
Estragués

Preparació de l'edició crítica de l'epistolari de Ferran Soldevila

Directors: Antoni Simon Tarrés
Enric Pujol i Casademont

Preparació de l'edició crítica de la traducció catalana del *Breviari d'amor*

Director: Josep Massot i Muntaner

Repertori d'autobiografies, dietaris i epistolaris

Director: Albert Balcells i González

Secció de Ciències Biològiques

Anàlisi històrica dels efectes de la sequera als boscos dels

Països Catalans

Director: Francisco Lloret Maya

Ponent: Jaume Terradas i Serra

Col·laboren en el projecte Josep Maria Espelta Morral, Jordi Martínez Vilalta i Joan Pino Vilalta, del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals.

L'objectiu principal d'aquest programa és recollir i estructurar la informació relativa als efectes de la sequera sobre els boscos del Països Catalans entre els segles XVIII i XX, i emprar-la per a analitzar quantitativament les seves causes i els seus impactes allà on el volum i la consistència de les dades ho permeti.

L'activitat del curs 2016-2017 s'ha centrat principalment en l'anàlisi quantitativa de les dades d'explotació forestal dels boscos privats de la demarcació de Girona durant el s. XX (relacionant aquesta informació amb les dades climàtiques disponibles), i en la recopilació d'informació sobre el bosc de Poblet amb vista a una possible anàlisi sistemàtica d'aquest territori. Així mateix, a fi de comprovar canvis en la percepció dels valors dels boscos al llarg de la història, i com s'actuava i es gestionava el bosc davant la crisi provocada per la sequera, s'ha estudiat la viabilitat d'obtenir dades sistemàtiques a partir d'informació

digitalitzada disponible en línia (www.memoriapersonal.eu) sobre relats personals històrics, com ara dietaris de pagès, que compreguin períodes documentats de sequera dels segles XIX (1812-1818) i XX (1922-1923).

Distribució de *Galemys pyrenaicus* a Catalunya: possibles variacions després de quinze anys

Director: Joaquim Gosálbez i Noguera

L'objectiu principal del projecte és actualitzar la distribució de l'almesquera (*Galemys pyrenaicus*) a Catalunya. Es tracta d'un mamífer insectívor semiaquàtic, endèmic de les muntanyes del nord ibèric, que està catalogat com a amenaçat i protegit a escala internacional. A més, és un excel·lent indicador de la qualitat dels hàbitats fluvials.

La seva distribució a Catalunya es va establir amb un elevat grau de precisió l'any 2000, mitjançant la prospecció d'indícis en 409 trams fluvials. La comparació dels resultats de 2000 amb els actuals permetrà avaluar la tendència de l'espècie en el període 2000-2017, el seu estat de conservació i les possibles causes dels canvis que s'observin. A aquest efecte s'estan prospectant els mateixos trams de l'any 2000, i aplicant la mateixa metodologia. En cada tram es recorren entre 200 i

300 metres, cercant excrements d'almesquera. La prospecció es fa almenys cinc dies després de pluges fortes, ja que un increment del cabal pot rentar els excrements, i generalment es considera que les condicions de prospecció són acceptables si es detecten excrements de musaranyes d'aigua, que són més abundants i fàcils de localitzar.

L'any 2016 es va cloure amb 108 trams prospectats, a la conca del Segre, on el 2000 les poblacions d'almesquera s'hi presentaven molt fragmentades i potencialment vulnerables. I el 2017 s'ha destinat a la prospecció de les conques de la Noguera Pallaresa i de la Garona. Pel que fa a la conca de la Noguera Pallaresa, la prospecció comprèn els trams visitats l'any 2000 situats fora dels límits del Parc Natural de l'Alt Pirineu, ja que els trams de dins es van revisar els anys 2013-2014 i les condicions no han canviat significativament. I quant a la conca de la Garona dins l'Aran, la prospecció comprèn els mateixos trams del 2000.

Els sistemes naturals del delta del Llobregat

Director: Joan Pino i Vilalta

Ponent: Joaquim Gosálbez i Noguera

Programa iniciat el 2012 amb l'objectiu de sintetitzar i publicar la informació sobre els sistemes naturals del delta del Llobregat. La tasca s'ha conclòs amb la

publicació, al final del 2016, de *Flora vascular del delta del Llobregat*, que constitueix el número 18 de la col·lecció «Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural» i està disponible tant en format digital com en paper. L'obra conté un catàleg florístic que eleva a 1.137 el nombre de tàxons vasculars del delta del Llobregat, i una cartografia sistemàtica i detallada de cadascun. A més, cada espècie va acompanyada d'una breu descripció de l'hàbitat que ocupa i del seu grau de raresa al Delta. Cal assenyalar també que el programa de recerca ha tingut com a resultat una altra obra, *l'Atlas de les plantes vasculares del delta del Llobregat*, pendent de publicació.

Flora i cartografia de les plantes, els fongs i la vegetació

Aquest programa de recerca consta de tres subprogrames: «Flora i cartografia de briòfits», «Biodiversitat dels fongs i líquens dels Països Catalans» i «Flora i cartografia de les plantes vasculares».

Flora i cartografia de briòfits

Directores: Montserrat Brugués

i Domènec

Rosa M. Cros i Matas

Ponent: Josep Peñuelas i Reixach

Al llarg del curs s'ha revisat el material, s'han introduït dades al formulari i s'ha

elaborat la fitxa de 50 espècies de briòfits, que generaran 50 mapes nous, i amb això es podran consultar un total de 450 espècies. Així mateix, s'han actualitzat els mapes anteriors d'acord amb les noves dades publicades i revisades, i s'han realitzat tasques de manteniment, difusió i millora en el posicionament de l'aplicació *Cartografia de briòfits. Península Ibèrica i illes Balears* (<http://briofits.iec.cat>).

Biodiversitat dels fongs i líquens dels Països Catalans

Directors: Xavier Llimona i Pagès
Claude Roux

L'equip està integrat pels col·laboradors següents:

— Mercedes Barbero i Castro, Antonio Gómez-Bolea, Enric Gràcia i Barba, Néstor Hladun i Simón, Esteve Llop i Vallverdú i Pere Navarro-Rosinés (Universitat de Barcelona);

— Joaquim Carbó i Pericay, Carlos Cortés i Moragrega, Narcís Macau i Roig, Joan Montón i Martínez, Miquel Àngel Pérez-de-Gregorio i Capella, Jordi Rius, August Rocabruna i Llavanera, Manuel Tabarés i Llavanera, Àngel Torrent, Josep M. Vidal i Frigola i Jordi Vila i Garcia (Societat Catalana de Micologia);

— Andreu Cera Rull, Samantha Fernández-Brime, Ester Gaya Bellés, Mireia Giralt i Esteve (Universitat Rovira i Virgili); Eloi Llenas Rofes (col·laborador

d'Enric Gràcia); Diana Muñiz i Pérez (Institut de Biotecnologia i de Biomedicina), i Miquel Oltra (Universitat d'Alcalá de Henares i Societat Micològica Valenciana).

L'activitat del curs 2016-2017 s'ha centrat a donar més visibilitat als resultats de la recerca d'aquest projecte al web de l'IEC a partir de més de dues-centes fotografies i macrofotografies, digitals i analògiques, de fongs i líquens dels Països Catalans. Aquest material s'anirà ampliant —la majoria d'imatges de què es disposa són de Jordi Vila— i permetrà generar una base de dades dirigida tant al públic general com a científics, consultable per camps com ara el nom científic (gènere, espècie i varietat) o el nom popular.

Aquest repertori d'imatges destaca pels seus valors científic (mostres representatives, fresques, fidelitat de colors, visibilitat dels principals caràcters diagnòstics) i artístic (composició, fons corresponent al medi, enquadrament, il·luminació). Les imatges es podran veure en dues escales, i aniran acompanyades d'informació relativa als drets d'autor (autor i IEC) i a aspectes com ara la localitat, la data, l'ecologia o els trets principals que faciliten el reconeixement de l'espècie. Així mateix, convé destacar tant la correcta identificació de les espècies —les imatges ofertes per cercadors com Google sovint són poc representatives o no corresponen a l'espècie indicada— com

la seva selecció —es dona preferència a les espècies de menys iconografia o mal identificades en altres webs.

Flora i cartografia de les plantes vasculares

Director: Xavier Font i Castell
 Ponent: Jaume Terradas i Serra

Aquest curs s'ha continuat treballant en el divuitè volum de l'*Atlas corològic de la flora vascular dels Països Catalans*, que recull tots els tàxons de les famílies *Cyperaceae* i *Juncaceae* (199 tàxons) i que es preveu enllestir al final del 2017. Després es duran a terme tasques de manteniment del portal web sobre la cartografia de les plantes vasculares als Països Catalans, l'ORCA (uw.orca.cat), revisant i publicant-hi les observacions d'aquest divuitè volum, i començant a informatitzar el volum següent, que inclourà tots els tàxons de gramínies dels Països Catalans (264).

Indicadors de l'estat ambiental del mar catalano-balear (interdisciplinari amb la SECCT)

Director: Miquel Canals i Artigas

El grup investigador està integrat pels membres de l'IEC Damià Barceló, Marta Estrada i Joan Grimalt, i pels col·laboradors Enric Ballesteros, del CEAB-CSIC;

Joan Batista Company, de l'ICM-CSIC, i Àlex Aguilar, Rut Pedrosa, Anna Sánchez-Vidal, Xavier Tubau, Aitor Rumín i William O. P. de Haan, de la UB.

Al llarg d'aquest curs s'ha completat la recopilació d'informació relativa als set objectius específics del projecte, que eren els següents:

- determinar si tots els elements de les xarxes tròfiques marines es presenten en abundància i diversitat normals i en nivells que puguin garantir l'abundància de les espècies a llarg termini i el manteniment ple de les seves capacitats reproductives i de provisió de serveis;

- reavaluar la biodiversitat del mar catalano-balear per saber si la qualitat i la freqüència dels hàbitats i la distribució i l'abundància d'espècies s'adiuen amb les condicions fisiogràfiques, geogràfiques, climàtiques i ambientals regnants;

- examinar les concentracions de contaminants en partícules en suspensió, sediments i organismes, amb vista a escatir els efectes que puguin causar;

- revisar els inventaris de deixalles marines per conèixer-ne la composició, distribució i origen, així com els seus efectes i interrelacions amb els hàbitats i els organismes;

- avaluar la integritat dels fons marins del mar catalano-balear;

- determinar l'estat de les poblacions d'espècies explotades d'alt interès, i

- establir les relacions entre fenòmens naturals d'alt nivell energètic

propis del mar catalano-balear i els punts clau recollits en els objectius anteriors.

L'activitat dels propers anys se centrarà en la redacció d'un document final publicable que inclogui els principals resultats assolits. Això permetrà mostrar no només allò conegut, sinó també identificar les mancances de coneixement i, consegüentment, les possibles línies futures de recerca en el camp de l'ambient marí del mar catalano-balear i del Mediterrani sencer.

Millora de la presència de la llengua catalana dins de recopilacions internacionals de noms de plantes. *Vocabulari multilingüe de noms de plantes*

Directors: Mercè Durfort i Coll
Eduard Parés i Español

Projecte iniciat el 2009 amb l'objectiu de millorar substancialment la presència de la llengua catalana dins de les recopilacions internacionals de noms de plantes. Es duu a terme en col·laboració amb la base de dades multilingüe més àmplia existent de noms de plantes, *Multilingual Multiscript Plant Name Database* (MMPND), de la Universitat de Melbourne (Austràlia). El treball de base són 475 tàxons dels gèneres *Castanea*, *Quercus*, *Salix*, *Abies*, *Picea*. Inclou noms científics, sinònims i autors (1.400); noms catalans (725), i noms en altres llengües (6.300). Tots els noms implicats són més de 12.000.

Vitis Catalana

Director: Josep M. Puiggròs i Jové

Projecte liderat pel Centre de Documentació Vinseum (CDV) i emmarcat en el Grup de Recerca de les Varietats Autòctones i Tradicionals de la Vinya (GREVA) de l'àrea dels països de llengua i cultura catalanes. Aquest grup està impulsat per VINSEUM Museu de les Cultures del Vi de Catalunya i la Secció de Viticultura i Enologia de la Institució Catalana d'Estudis Agraris de l'IEC amb l'aval de la Secció de Ciències Biològiques.

A fi de contribuir a la recerca i difusió de la viticultura catalana, es va crear el portal *Vitis Catalana*, que aplega informació lexicogràfica i descriptiva de les varietats de vinya presents als territoris de cultura catalana al llarg dels segles. El portal es basa en el buidatge de documents escrits i en la investigació feta pel GREVA, i inclou més de 2.000 referències.

Al llarg del curs 2016-2017, s'han continuat introduint fitxes per obtenir resultats més equilibrats en el territori i entre les varietats. Així mateix, convé destacar que el 20 d'octubre la responsable del CDV, Jordina Escala, va presentar *Vitis Catalana* a l'Auditori del VINSEUM (Vilafranca del Penedès). L'acte va incloure una conferència del filòleg Xavier Fava sobre les motivacions que expliquen els noms dels ceps i raïms catalans, un debat i una degustació de vins de varietats catalanes.

Altres projectes de recerca de la SECCB

**Anàlisi dels aspectes socials dels
fons d'Arxiu de la Reial Acadèmia
de Medicina de Barcelona
en el període 1770-1850**

Director: Jacint Corbella i Corbella

**Aplicacions de la radiació
de sincrotró en biomedicina**

Directora: M. Teresa Estrach i Panella

Secció de Ciències i Tecnologia

Diccionari Multilingüe de la Ciència del Sòl (català, espanyol, gallec i portuguès amb equivalències en anglès, francès i eusquera)

Director: Jaume Porta i Casanellas

Projecte de la Sociedad Española de la Ciencia del Suelo, que compta amb la participació de la Sociedad Latinoamericana de la Ciencia del Suelo i la col·laboració del TERMCAT, de l'IEC, de la Real Academia Galega i de la Real Academia Española. Consisteix a elaborar un diccionari terminològic sincrònic en línia (<http://cit.iec.cat/GLOSECS/inici.html>), amb accés obert, amb entrades separades en espanyol (amb americanismes), català, gallec i portuguès (amb americanismes), i amb equivalències en anglès, francès i eusquera. S'elabora per àmbits d'especialitat de la ciència del sòl (propietats fisicoquímiques i químiques i comportament del sòl; propietats físiques i comportament del sòl; atmosfera i aigua del sòl; origen del sòl i organitzacions edàfiques; classificació, taxonomia i correlació de sòls, i components minerals del sòl). El projecte va ésser presentat pel seu director, Jaume Porta, al XXI Congreso Latinoamericano y XV Congreso Ecuatoriano de la Ciencia del Suelo, que es va celebrar a Quito (Equador) entre els dies 24 i 28 d'octubre de 2016.

Història de la matemàtica, resultats, contextos i textos. Grècia I, II i III

Directora: Pilar Bayer i Isant

Col·laboradors: Josep Pla i Carrera (UB)

Margarida Bassols

Puig (UB)

El projecte consisteix a elaborar una història de la matemàtica grega en quatre volums, cadascun dels quals consta de dues parts: un corpus històric i traduccions al català de textos grecs que constitueixen la base del corpus. El primer volum comprèn el període que va de Tales i Pitàgores a Plató i Aristòtil; el segon inclou una adaptació anotada i comentada dels *Elements* d'Euclides; el tercer cobreix la matemàtica grega del segle III aC amb textos d'Euclides, Apol·loni, Arquímedes, Eratòstenes i Aristarc de Samos, i el quart volum comprendrà la resta de la matemàtica grega fins al final del segon període de l'Escola d'Alexandria, al s. IV dC.

Aquest curs Josep Pla i Carrera ha acabat de redactar el volum *Grècia II b*), pendent de correccions, i actualment està treballant en la redacció de *Grècia III*. El volum anterior, *Grècia II a*), està pendent de la tercera correcció lingüística (ajustada a la nova gramàtica de l'IEC) i de revisió matemàtica. Així mateix, cal destacar que els volums *Història de la matemàtica: Egipte i Mesopotàmia* i *Història de la matemàtica: Grècia I*, publicats el

juliol de 2016, van rebre el Premi Crítica Serra d'Or corresponent a l'apartat de Recerca (altres ciències).

La millora de les condicions d'habitabilitat i la reducció de la demanda energètica en grans conjunts residencials de l'Àrea Metropolitana de Barcelona

Director: Pere Joan Ravetllat Mira

Ponent: Joan Antoni Solans i Huguet

Programa iniciat el 2015 amb l'objectiu de contribuir a la millora de les condicions d'habitabilitat i a la reducció de la demanda energètica en grans conjunts residencials de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. A aquest efecte, s'analitzen els complexos residencials construïts en aquesta zona entre els anys 1954 i 1979, tenint en compte tant les dades estrictament tecnològiques com els factors sociològics.

Al llarg d'aquest curs s'ha treballat, entre altres coses, en la caracterització específica dels sis àmbits d'estudi (sectors urbans), l'aplicació d'estratègies d'intervenció, l'avaluació dels diferents escenaris tant des d'un punt de vista del comportament energètic com de la percepció dels usuaris, i l'avaluació de la factibilitat econòmica i tecnològica dels escenaris estudiats. Així mateix, s'han previst i dut a terme un bon nombre d'estratègies de difusió de l'estudi. N'és

un exemple la publicació, el desembre de 2016, del llibre *Millora de les condicions d'habitabilitat i reducció de la demanda energètica en els grans conjunts residencials de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Part I: Estat de la qüestió i caracterització dels conjunts indicadors sociodemogràfics, socioeconòmics i socioespacials*.

Portal CiT. Edició, publicació i difusió en línia de terminologia de ciències i tecnologia

Director: Salvador Alegret i Sanromà

El portal CiT (Terminologia de Ciències i Tecnologia, <http://cit.iec.cat>) consta de tres interfícies principals: una biblioteca en línia d'obres terminològiques (BiblioCiT), les quals es poden consultar individualment de manera avançada; un motor de cerca avançat (CercaCiT), mitjançant el qual es poden consultar totes les obres de la BiblioCiT simultàniament o per grups temàtics (actualment conté 175.346 unitats terminològiques catalanes de 62 obres), i la interfície ContextCiT, que permet veure contextos d'ús de termes apareguts en les revistes especialitzades recollides en l'Hereroteca Científica Catalana.

D'entre les activitats dutes a terme durant el curs 2016-2017, destaca la publicació en línia del *Vocabulari multilingüe dels fongs*, d'Eduard Parés; el *Vo-*

cabulari de l'automòbil (català-castellà-anglès), de Juan José Granados i Francisco Liesa, i de la *Terminologia de Bioquímica* (traducció catalana de la sisena edició de la publicació en anglès *Biochemistry*, de Jeremy Berg, John L. Tymoczko i Lubert Stryer). Així mateix, s'està traduint al català el *Compendium of Chemical Terminology* de la IUPAC, un compendi de terminologia química que recull més de 6.000 termes i que es coneix com a *Gold Book*. I pel que fa al *Vocabulari de microbiologia*, a cura de David Miñana, es preveu que es pugui publicar pròximament.

Altres projectes de recerca de la SECCT

**Presència de les matemàtiques
curriculars a enciclopèdies en línia
de lliure accés (fase 1: transició
batxillerat-universitat)**

Director: Joan de Solà-Morales i Rubió

**Revisió de continguts tecnològics
a enciclopèdies en català en línia
de lliure accés (entorns curriculars de
batxillerat i formació professional)**

Directora: Alicia Casals i Gelpí

Secció Filològica

Programes normatius i d'estandardització

Són aquells que tenen per objectiu l'establiment de la normativa explícita o de propostes normatives que responen a encàrrecs oficials. Són competència exclusiva de l'IEC, que delega en la Secció Filològica.

Actualització periòdica del DIEC2

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

L'objectiu principal del projecte és actualitzar periòdicament el DIEC2 en línia amb modificacions que, en bona part, són la resposta a algunes de les propostes de millora rebudes a les Oficines Lexicogràfiques (OL).

Al llarg del curs s'han resolt les consultes de caràcter lèxic rebudes a les OL, especialment les relacionades directament amb el diccionari, i s'ha aplicat la nova normativa ortogràfica al DIEC2 en línia i a l'aplicació del diccionari per als sistemes Android i iOS.

A més d'incorporar les novetats ortogràfiques, s'hi han afegit quaranta-sis termes nous, entre els quals destaquen *ebrenc* i *disseccionar*, i els dos mots escollits com a «neologisme de l'any» el 2015 i el 2016: *dron* i *vegà -ana* —i, per extensió, *veganisme*.

Així mateix, s'hi han fet unes dues-centes quaranta modificacions que

afecten parts diverses de l'article de diccionari (la informació morfològica, la categoria gramatical, la definició, els exemples...). Quant a les definicions modificades, destaquen els canvis fets als articles *mongòlic -a*, *mongolisme*, *síndrome de Down* i *subnormal*.

Codificació de la llengua de signes catalana

Director: Josep Quer i Villanueva

Ponent: Joan Martí i Castell

El projecte té dues línies de recerca actives: la primera, iniciada el 2012, consisteix en la creació d'un corpus de referència de la llengua de signes catalana (LSC), i la segona, que va començar l'any 2016, consisteix en la creació d'una base de dades lexicogràfica de l'LSC.

Corpus de la llengua de signes catalana

L'equip de treball està format per Gemma Barberà (coordinadora), Santiago Frigola (expert sord), Delfina Aliaga (anotadora), Xavi Álvarez (anotador) i Alexandra Navarrete (revisora).

Aquest projecte pretén documentar l'estat actual de l'LSC per mitjà d'una mostra àmplia i representativa de diferents tipus de discurs signat per part de

signants nadius de diferents municipis del territori català i generar una anotació neutra i descriptiva a partir del programa d'anotació multimodal ELAN. Al llarg del curs 2016-2017, entre altres tasques s'han continuat els enregistraments i anotacions, s'ha actualitzat la informació sobre el corpus al portal de l'FLSC de l'IEC, s'ha iniciat el noticiari del corpus, i s'ha treballat en el desenvolupament tècnic de la base de dades del corpus i la publicació de les dades de vídeo disponibles (sense anotació).

Projecte de base de dades lexicogràfica per a l'FLSC

L'equip de treball el formen Eulàlia Ribera (coordinadora), Santiago Frigola (expert sord) i Alexandra Navarrete (col·laboradora).

La finalitat del projecte és crear una base de dades lexicogràfica en format digital a partir de l'estudi i el buidatge dels vocabularis i diccionaris existents, que tenen cobertures i enfocaments variis. Així mateix, té per objecte descriure les unitats lèxiques de l'FLSC i centralitzar el coneixement existent sobre el lèxic de l'FLSC, també amb l'estudi del material contingut al corpus. Amb això es vol aconseguir una eina útil per a la consulta lingüística, per a la recerca i per a l'elaboració de materials lexicogràfics en l'FLSC, incloent-hi el diccionari normatiu que caldrà elaborar més endavant.

Al llarg d'aquest curs es van buidar les obres lexicogràfiques generals següents: *Primer diccionari general i etimològic de la llengua de signes catalana* (Ramon Ferrerons), *Llengua de signes catalana (LSC). Nivell A2* (María del Pilar Fernández Viader *et al.*), i els volums 1 i 2 d'*Aprenem LSC!*, de la Fundació Illescat. Així mateix, es va fer el buidatge de vuit obres lexicogràfiques específiques, relacionades amb àmbits com ara la salut, el medi natural, la toponímia de Catalunya i els aliments.

Diccionari manual de la llengua catalana. Segona edició

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

Projecte per a elaborar la segona edició del *Diccionari manual de la llengua catalana* de l'IEC (DM2), que parteix de la primera d'aquest mateix diccionari (DM1), publicada l'any 2001, i de la segona edició del *Diccionari de la llengua catalana* de l'IEC (DIEC2), publicat el març de 2007. La distribució de la informació en articles respon a criteris formals i les accepcions s'ordenen d'acord amb el criteri d'ús (de més usual a menys usual). Les subentrades formen una secció a part dins dels articles i s'ordenen alfabèticament. Així mateix, s'incorporen comentaris amb informacions de caràcter funcional, dialectal, sintàctic i morfològic als articles per orientar millor l'usuari.

D'entre les actuacions portades a terme al llarg d'aquest curs, destaquen la continuació de l'inventari i validació d'usos apareguts durant la redacció i no recollits explícitament en l'article corresponent del DIEC, i l'adequació dels articles redactats als canvis en la normativa introduïts per la nova ortografia de l'IEC.

Gramàtica de la Llengua Catalana

Directors: Gemma Rigau i Oliver
(presidenta de la Comissió de Gramàtica)
Manuel Pérez Saldanya
(director de l'Oficina de Gramàtica)

El 27 de setembre de 2016, la *Gramàtica de la llengua catalana* de l'IEC (GIEC) fou ratificada pel Ple de l'Institut i es presentà en conferència de premsa el 23 de novembre. El dia 12 de desembre, el president de l'IEC i els directors de l'obra en lliuraren un exemplar al president de la Generalitat de Catalunya, i el 15 de desembre fou presentada en un acte institucional al Palau Macaya. L'obra ha estat possible gràcies a la col·laboració de la Generalitat de Catalunya, l'Obra Social La Caixa i la Diputació de Barcelona.

La GIEC dona continuïtat a la normativa gramatical que Pompeu Fabra va establir l'any 1918, i es presenta més completa i actualitzada. No introdueix, doncs, canvis substancials, sinó matisos i

més flexibilitat, i amplia i detalla la gramàtica de Fabra per donar resposta a qüestions que aquest no va plantejar o que va apuntar molt esquemàticament. Al mateix temps, incorpora les solucions avalades per la tradició i el prestigi social que encara no tenien el reconeixement per part de la norma. Presenta la norma partint de la descripció gramatical i atenent al marc geogràfic (els parlars) i social (els diferents registres), així com, més esporàdicament, a la dimensió oral i escrita. També presenta, en primer terme i d'una manera neutra, els fets generals que són vàlids en tots els territoris del domini lingüístic català i en tots els registres, i concreta en quins parlars i registres són vàlids els restants, i si una determinada forma és acceptable o no.

Gramàtica Essencial de la Llengua Catalana

Directora: Maria Josep Cuenca Ordinyana

Projecte d'elaboració de la *Gramàtica essencial de la llengua catalana* (GIEC), que serà una obra de referència i de caràcter institucional, dissenyada per a la consulta en línia. El resultat serà fruit de l'adaptació de la GIEC, tant pel que fa al contingut com a la forma d'expressió i l'accés a la informació, perquè s'ajusti a les necessitats d'un públic general. Al llarg d'aquest curs s'ha treballat principalment en la reformulació dels capítols de mor-

fologia i de fonologia, i en la inserció de continguts en la plataforma informàtica en què es presentarà la GEIEC.

Nomenclàtor Toponímic de les Illes Balears

Director: Joan Miralles i Montserrat

Projecte iniciat el 1999 al Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la Universitat de les Illes Balears, i vinculat a la Secció Filològica de l'IEC des del 2014. Entre altres objectius, es volia oferir una àmplia mostra de la toponímia actual no urbana de les Balears a partir del buidatge i l'anàlisi de grans fonts escrites (entre les quals, per exemple, el *Corpus de toponímia de Mallorca*, de Josep Mascaró), i de la verificació i certificació de l'ús actual de les llistes procedents d'aquestes fonts (duta a terme gràcies als més de cinc-cents informants).

El resultat, el *Nomenclàtor toponímic de les Illes Balears* (NOTIB), és una llista de més de cinquanta mil topònims, que es poden consultar a l'espai web <http://notib.recerca.iec.cat> i van acompanyats d'una mostra de la seva georeferència i pronúncia. El NOTIB es va presentar al públic el 25 d'abril de 2017 al Teatre Municipal Xesc Forteza de Palma.

Nou Diccionari Normatiu de la Llengua Catalana

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

Projecte destinat a la creació d'un nou diccionari normatiu d'acord amb els principis de la lexicografia moderna i sense les limitacions de la tradició lexicogràfica catalana, que no serà una continuació del DIEC. Al llarg del curs 2016-2017, s'ha treballat principalment en els criteris per a la selecció de la nomenclatura i en la redacció definitiva del criteri sobre les orientacions d'ús que s'inclouran en el diccionari.

Ortografia Catalana

Director: Vicent Pitarch i Almela

La nova ortografia catalana va ésser projectada com a tractat complementari de la *Gramàtica de la llengua catalana* i ha estat elaborada pels membres de l'IEC Albert Jané, Joan Martí, Brauli Montoya, Mila Segarra i, en qualitat de coordinador, Vicent Pitarch. Les reunions de treball van començar el setembre del 2012 i, finalment, el Ple de l'Institut va ratificar l'*Ortografia catalana* (OIEC) en la sessió plenària del 24 d'octubre de 2016. Aquesta nova versió es va exposar l'endemà en una roda de premsa a la seu de l'IEC i des d'aleshores s'han celebrat nombroses sessions informatives i de formació adreçades als diversos col·lectius i institucions implicats en l'aplicació de la normativa de la llengua, en diversos punts dels territoris de llengua i cultura catalanes. La implantació dels canvis plantejats per

l'OIEC es farà al llarg d'un període de quatre anys, a fi que es vagin coneixent i integrant progressivament.

L'OIEC aplega en un sol tractat l'ortografia fundacional, les rectificacions que va fer-hi el mateix Pompeu Fabra, els retocs introduïts després de Fabra, i la legislació ortogràfica de l'SF d'ençà de 1984. Està disponible en format digital al web de l'IEC des del 8 de maig i en paper a les llibreries des del dia 7 de juny.

Proposta per a un Estàndard Oral de la Llengua Catalana. Lèxic

Director: Joan Veny i Clar

Projecte iniciat l'any 1995 com una subcomissió de la *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana*. Els membres de la Subcomissió de Lèxic de la Comissió d'Estàndard Oral són Francesc Ballone, Antoni Ferrando, Josep Gifreu, Josep Martines, Joan Miralles, Joan Peytaví, Ramon Sistac i Joan Veny, i en el passat en van formar part Aina Moll i Carles Miralles.

Els objectius principals han estat seleccionar elements del lèxic oral bàsic i disponible de tot el territori i/o de cada varietat, adreçat sobretot als mitjans de comunicació de tot el territori; rendibilitzar tant els elements genuïns propis de cada varietat com els comuns a més d'una varietat, i valorar el diatopisme dins l'estàndard en el marc de la unitat de la llengua.

Es preveu que la Proposta sortirà publicada en línia el tercer trimestre del 2017.

Proposta sobre el Sistema de Transcripció i Transliteració dels Noms Russos en Català i Proposta de Transcripció del Xinès al Català

Director: Lluís B. Polanco i Roig

L'objectiu principal és revisar i actualitzar la *Proposta sobre el sistema de transcripció i transliteració dels noms russos en català*, document aprovat per l'SF l'any 1994, i redactar una *Proposta de transcripció del xinès al català*.

L'actualització del document de la transcripció del rus al català va ésser aprovada el 3 de novembre del 2015; s'ha publicat en línia aquest curs i properament sortirà en versió impresa. El text parteix d'una proposta de la dècada dels setanta de la *Gran enciclopèdia catalana*, i inclou comentaris i aclariments sobre els punts problemàtics. S'ha procurat simplificar la lectura per al públic no especialitzat, simplificar la feina dels impressors i reduir les variants. S'ha confegit gràcies a la feina dels membres de l'IEC Jordi Carbonell (†), Joaquim Mallafrè, Lluís B. Polanco i Jordi Sarsanedas (†), conjuntament amb Helena Vidal, professora de rus a la Universitat de Barcelona, que n'havia elaborat la versió original. La proposta es basa en una

transcripció pràctica, consistent a traslladar un alfabet a un altre per permetre de llegir uns noms originàriament escrits en un altre alfabet, sense trencar d'una manera significativa els hàbits dels lectors. Però malgrat que es parteix de la llengua escrita, es tenen en compte qüestions essencials de pronunciació per no tergiversar la pronúncia original.

Quant a la proposta de transcripció del xinès al català, va ésser aprovada en la primera meitat del 2016 per la Comissió de Transcripció i Transliteració, juntament amb les ponents especialistes del Grup de Treball de Transcripció del Xinès, Helena Casas i Sara Rovira. Després va passar a revisió per part d'altres especialistes i al llarg d'aquest curs s'han revisat i avaluat les seves propostes i esmenes. Es preveu que la publicació final estigui disponible al final del 2017.

Programes de recerca

Són aquells l'objectiu dels quals és constituir o dotar la comunitat científica d'una infraestructura de recerca o d'una obra de caràcter fonamental.

Atles Lingüístic del Domini Català

Directors: Joan Veny i Clar
Lídia Pons i Grieria

Projecte de dialectologia iniciat l'any 1964 a la Universitat de Barcelona i aco-

llit i patrocinat per l'IEC des del 1989. La finalitat és posar a l'abast dels investigadors i del públic en general un conjunt de materials lingüístics recollits entre els anys 1964 i 1978 per mitjà d'enquestes realitzades a 190 poblacions de tot el domini català. Aquests materials es difonen en forma de llibre a través de les tres publicacions que es comenten a continuació.

Atles lingüístic del domini català (ALDC)

Atles descriptiu que ofereix una radiografia rigorosa de l'estat de la llengua catalana en les dècades dels seixanta i setanta i que recupera una part del patrimoni de la llengua oral. Els resultats es presenten classificats en volums temàtics, i aquest curs s'ha publicat el vuitè. Aquest volum recull el lèxic patrimonial relatiu al mar, als vaixells i a la pesca, i inclou un capítol dedicat a la morfologia no verbal. Conté 303 mapes i 51 llistes de materials no cartografiats, tot en transcripció fonètica, i es complementa amb 125 fotografies i dibuixos sobre aspectes relacionats amb el contingut. Actualment s'està treballant en el novè volum.

Petit atles lingüístic del domini català (PALDC)

Atles interpretatiu de les dades de l'ALDC, seleccionades i acompanyades de mapes de síntesi en colors. Aquest curs s'ha estat treballant en el sisè volum.

Etnotextos

Transcripció d'un recull d'etnotextos, dels quals el 1998 es va publicar el volum *Etnotextos del català oriental*. Actualment s'està treballant en els etnotextos de català nord-occidental.

Portal web

Al portal del projecte es difonen les activitats dutes a terme, com és ara la participació en congressos, i es pot consultar una bona part dels materials publicats.

Constitució d'un corpus textual per a una gramàtica del català modern

Director: Josep Martines Peres

Projecte iniciat el 2015 a fi de constituir un corpus textual per a una gramàtica del català modern. Es porta a terme dins un conveni de col·laboració amb la Universitat d'Alacant i, concretament, amb l'Institut Superior d'Investigació Cooperativa IVITRA (ISIC-IVITRA), que aporta el suport tècnic (instal·lacions, escàner, programari i maquinari) per al tractament dels textos i la constitució del corpus.

Al llarg del curs s'ha continuat la incorporació de textos al corpus i s'han lematitzat i etiquetat els materials. Així mateix, col·laboradors del projecte han presentat un bon nombre de ponències i comunicacions relacionades amb aquest en trobades científiques, nacionals i internacionals. N'és un exemple la ponència

«Observacions sobre els verbs de percepció en el 'Curial e Güelfa'», presentada per Antolí Martínez i Jordi Manuel l'11 d'octubre en el marc del *Convegno Internazionale Curial e Güelfa. La cavalleria umanistica italiana nel XV secolo*, a la Universitat de Verona (Itàlia).

Continuació del Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC2)

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

Projecte articulat en dues fases: una fase inicial que té per objectiu establir tots els elements i protocols de treball necessaris per al desenvolupament del projecte, i una fase executiva en què es desenvoluparà el corpus pròpiament dit. Actualment es troba en la fase inicial, i al llarg del curs 2016-2017 s'ha treballat en els àmbits següents:

— Disseny i implementació de les eines per a la introducció d'esmenes específiques i operacions de manteniment en general sobre el CTILC1 i el CTILC2.

— Determinació final, integració i instal·lació definitiva dels components necessaris per a l'escamesa de la fase executiva del projecte.

— Selecció dels textos no literaris del CTILC2 corresponents als grups cronològics compresos entre 1989 i 1998.

— Incorporació sistemàtica de textos, literaris i no literaris, al CTILC2,

d'acord amb els procediments establerts en el projecte.

— Determinació de les qüestions relacionades amb la propietat intel·lectual dels textos del CTILC i establiment dels protocols d'accessibilitat i distribució de les obres que formin part del corpus.

**Cultura, memòria, llengua:
la construcció de la identitat
en els territoris fronterers
de la llengua catalana**

Director: Josep M. Nadal i Farreras

Projecte iniciat el gener del 2015, que té com a objectiu principal analitzar com es representa el català a les dues bandes de la frontera administrativa catalana: la Franja (Catalunya/Aragó), la frontera del Sènia (Catalunya/País Valencià), la frontera de les Alberes (Catalunya/França) i el cas aïllat de Menorca. Amb això es vol conèixer fins a quin punt la frontera administrativa afecta la representació de la llengua i els sentiments i el comportament lingüístics.

Durant aquest curs s'han analitzat les dades recollides en les entrevistes i els qüestionaris realitzats l'any passat, a fi de veure com són percebuts els dialectes de la llengua, des del més personal (l'ídiolacte) fins al més general (l'estàndard): acceptació de l'estàndard, sentiments sobre els diferents registres, fins a quin punt s'han de tenir en compte els drets

intralingüístics... Així mateix, les dades s'han estudiat per franges d'edat, estudis i sexe, i s'ha fet una comparació sobre espais separats per la frontera administrativa.

D'altra banda, el director del projecte, Josep M. Nadal, va impartir la ponència «Llengües i identitats: com una nina russa» dins del marc del 25è Col·loqui Germano-Català (21-24 de setembre a la Universitat Otto Friedrich de Bamberg, Alemanya). I, juntament amb Francesc Feliu, de l'equip de treball del projecte, Nadal va presentar la ponència «Politiche linguistiche ed appropriazioni diverse della lingua: i nomi del catalano» a les X Jornades dels Drets Lingüístics: «Avaluar les polítiques lingüístiques: quins objectius, criteris, indicadors?» (Giulianova, Itàlia, 14-16 de desembre).

**Diccionari Descriptiu
de la Llengua Catalana**

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

El projecte de redacció del *Diccionari descriptiu de la llengua catalana* (DDLCC), és la segona fase del programa Diccionari del Català Contemporani (DCC), iniciat el 1985. L'objectiu principal d'aquesta segona fase ha estat la redacció d'un diccionari descriptiu basat en els recursos lingüístics —fonamentalment, CTILC i BDLex— constituïts en la primera fase del DCC.

Els articles del DDLC han estat publicats electrònicament i es poden consultar des del web del projecte (<http://dccc.iec.cat/ddlc/index.asp>). Tot i que la redacció del DDLC ja ha finalitzat, al llarg del curs s'ha treballat per introduir els canvis vinculats a la publicació de l'OIEC i de la GIEC; revisar i sistematitzar els articles corresponents a classes tancades redactats abans que els textos establerts definitivament per la GIEC, i revisar i sistematitzar també l'expressió dels diferents elements (categorials, literals, modificadors) i de les relacions d'alternança dels patrons sintàctics.

Els clàssics i la llengua literària:

norma i cànon

Directora: Montserrat Jufresa i Muñoz

Ponent: Mariàngela Vilallonga Vives

Col·laboren en el projecte: Jaume Almirall, Carles Garriga, Jordi Pujol i Josep Lluís Vidal (UB); Àlex Coroleu (UAB); Antoni Ferrando (IEC i Universitat de València), i Eulàlia Miralles (Universitat de València).

L'objectiu del projecte ha estat crear una base de dades de les traduccions dels autors clàssics grecs i llatins al català, realitzades entre els segles XVI i XX, per poder calibrar amb més precisió l'àmbit de la seva possible influència. Aquesta base de dades, confeccionada el 2015, s'ha anat actualitzat i conté més de 1.100

entrades diferenciades. Ofereix múltiples opcions de cerca a més de les habituals, per exemple per nom del curador o per la procedència i la presència de notes en l'edició. S'hi pot accedir tant des del web de la Societat Catalana d'Estudis Clàssics (SCEC), filial de l'IEC, com des del web de l'Aula Carles Riba, grup de recerca adscrit a l'IEC i a la UB.

Properament sortirà el llibre *Els clàssics i la llengua literària*, a cura de Montserrat Jufresa. L'obra es troba en procés d'edició i es publicarà dins la col·lecció «Els Peus d'Ícar», de l'SCEC.

Glossarium Mediae Latinitatis

Cataloniae

Director: Pere Quetglas i Nicolau

Coordinadors: Ana Gómez Rabal (CSIC)

Mercè Puig Rodríguez-
Escalona (UB)

Equip de treball

Equip de compilació, redacció i edició: Maria Antònia Fornés (UIB), Joan Maria Jaime Moya (CSIC), Marta Segarrés Gisbert (UB), Adelaida Terol Amigó (UB), Marta Punsola Munárriz (CSIC) i Carlos Prieto Espinosa (UB).

Col·laborador: Salvador Iranzo Abellán (UB).

El projecte Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae (GMLC), sota els auspicis de la Unió Acadèmica Internacional, té com

a finalitat oferir als investigadors i al públic interessat un ampli diccionari en què són consignades críticament les innovacions lèxiques i semàntiques del llatí medieval de l'alta edat mitjana catalana (800-1131) i també el lèxic pertanyent a la mateixa llengua catalana d'aquest període. L'execució pràctica i material es porta a terme a la Institució Milà i Fontanals del Consell Superior d'Investigacions Científiques, i amb el suport de la Universitat de Barcelona.

El GMLC s'articula al voltant de dues línies de treball: d'una banda, la redacció dels articles que conformen el glossari, i, de l'altra, la digitalització dels textos que serveixen com a punt de partida per a la redacció del Glossarium i la publicació digital d'aquests textos a través de la base de dades lèxica Corpus Documentale Latinum Cataloniae (CODOLCAT), de consulta pública i gratuïta. Atenent a aquestes dues línies de treball, al llarg d'aquest curs s'han continuat la redacció d'entrades lexicogràfiques i l'ampliació i desenvolupament del CODOLCAT, i s'ha treballat en el disseny tècnic i informàtic d'una plataforma de treball per a l'elaboració digital del GMLC.

Neologismes per a l'actualització del diccionari normatiu

Directora: Judit Freixa Aymerich

Ponent: Josep Martines Peres

Col·laboren en el projecte: Ona Domènech, Rosa Estopà, Mercè Lorente, Elisenda Bernal, Amor Montané, Elisabet Llopart, Víctor Ruiz i Martí Freixas, de la Universitat Pompeu Fabra; Carolina Bastida (Universitat d'Andorra); Immaculada Fàbregas (Universitat de la Bretanya Sud); Maria Gené (Universitat de les Illes Balears); Joan Julià-Munné (Universitat de Lleida); Jordi Ginebra (Universitat Rovira i Virgili), i Josep V. Garcia, Maribel Guardiola, Caterina Martínez, Jaume Pons i Andreu Sentí (Universitat d'Alacant).

El projecte Neologismes per a l'actualització del diccionari normatiu (NADIC) té la missió de seleccionar i tractar els neologismes en llengua catalana de l'Observatori de Neologia, de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada (Universitat Pompeu Fabra), per a oferir a l'SF de l'IEC un corpus integrat per un miler de neologismes candidats a ésser introduïts al diccionari normatiu acompanyats d'informacions lingüístiques i pragmàtiques (categoria gramatical, contextos d'ús amb indicació de la font de procedència, tipus de formació, freqüència d'aparició i tipus de textos en què apareix).

Fins al final del 2016 es van seleccionar neologismes candidats, i durant aquest curs s'ha treballat en la revisió de la selecció i en la base de dades amb l'objectiu d'elaborar l'informe final. Tota la informació relacionada amb el NADIC

es pot consultar al seu espai web (*www.upf.edu/web/nadic*).

Obres completes de Pompeu Fabra

Director: Jordi Mir i Parache

Les *Obres completes* de Pompeu Fabra són el resultat d'un projecte de recerca de l'IEC, la Generalitat de Catalunya i el Govern de les Illes Balears, fruit d'un conveni de col·laboració signat el 2002. Els nou volums que les formen recullen des de la bibliografia essencial de Fabra fins a escrits ignorats i fins i tot inèdits.

El primer volum inclou les tres primeres gramàtiques, de 1891, 1898 i 1912; el segon, les cinc gramàtiques publicades entre 1918 i 1946 i diversos cursos orals; el tercer, la gramàtica francesa de 1919 i l'anglesa de 1924, juntament amb articles tècnics publicats entre 1887 i 1926; el quart volum comprèn l'obra ortogràfica de Pompeu Fabra (*Tratat d'ortografia* de 1904, les *Normes ortogràfiques* de 1913 i el *Diccionari ortogràfic* de 1917-1937) i els manuals lingüístics publicats per l'editorial Barcino; el cinquè, el *Diccionari general de la llengua catalana* de 1932; el sisè, les gramàtiques de 1918-1933, la gramàtica catalana de 1946 i la gramàtica pòstuma de 1956, a més de les traduccions teatrals; el setè inclou les *Converses filològiques*, el vuitè, l'*Epistolari de Fabra* i el *Curs de llengua catalana per correspondència*, i el novè ofereix

textos i materials del lingüista trobats en diferents publicacions, una cronologia general de la seva vida i obra i una bibliografia sobre l'obra i la figura de Fabra.

Durant aquest curs s'ha acabat l'elaboració del desè i darrer volum de les *Obres completes*, que comprèn els índexs dels nou volums editats. Es preveu que surti publicat el 2017.

Observatori de Neologia

Directora: M. Teresa Cabré
i Castellví

Coordinadora: Judit Freixa Aymerich

L'IEC col·labora amb l'Observatori de Neologia (OBNEO), que va néixer com a grup de recerca el 1988 a la Universitat de Barcelona i el 1994 es va incorporar com a projecte a l'IULA de la Universitat Pompeu Fabra. L'OBNEO analitza el fenomen de l'aparició de neologismes en l'ús, tant pel que fa al català com al castellà.

Al llarg d'aquest curs s'han continuat les tasques habituals, que giren entorn del buidatge de textos per a l'extracció de nous neologismes, i l'anàlisi i difusió d'aquestes paraules noves. Pel que fa al buidatge, el corresponent a l'any 2015 es va tancar al principi del 2017, i cal assenyalar que l'OBNEO continua coordinant NEOXOC: Xarxa d'Observatoris de Neologia Catalans. Quant a la difusió, el 2016 es van difondre 228 neologismes a la Neolosfera, i l'OBNEO ha

continuat tenint presència a Facebook. A més, des del gener, l'Observatori publica el *Backup*, un butlletí electrònic mensual que resumeix la feina feta, accessible dins la pestanya de publicacions del web de l'Observatori.

Publicació de l'obra gramatical d'Antoni Febrer i Cardona

Director: Jordi Carbonell
i de Ballester (†)
Coordinadora: Maria Paredes
Baulida

El projecte de publicació de l'obra completa d'Antoni Febrer i Cardona permetrà disposar d'edicions filològiques d'un dels autors més significatius de la Il·lustració en l'àmbit català. L'obra gramatical i la preceptiva poètica de Febrer i Cardona és publicada per l'IEC mitjançant un conveni amb l'Institut Menorquí d'Estudis (vol. I-VI), i els volums restants (VII-XVIII), per les Publicacions de l'Abadia de Montserrat i la Universitat de les Illes Balears.

L'obra gramatical, lexicogràfica i la preceptiva poètica es transcriuen literalment a partir dels manuscrits de l'autor, a fi de respectar i transmetre fidelment les seves propostes ortogràfiques, lèxiques i sintàctiques pel que fa a la llengua escrita i la prosòdia i la mètrica pel que fa a la preceptiva poètica. Ja han estat publicats el *Diccionari Febrer i Cardona*, *Obres gramaticals I* i *Preceptiva poètica*. Es preveu que el tercer trimestre del 2017

es publicuin les *Obres gramaticals II* (edició a cura de Francesc Feliu i Gemma Albiol), i s'està preparant l'*Obra gramatical francesa* (dos volums).

Refranyer Aguiló

Director: Germà Colón Domènech

El *Refranyer Aguiló* és la col·lecció de parèmies (més de 40.000 fitxes) que Marià Aguiló i Fuster va recollir al llarg de la seva vida, en diferents indrets del domini lingüístic català o de les informacions que rebia de personalitats destacades.

La base de dades del Refranyer té com a camps obligatoris per a emplenar les pestanyes «Entrada» —en què figura el lema o paraula clau del refrany— i «Refrany». Les pestanyes «Obra», «Autor», «Territori» i «Temàtica» poden estar omplertes o buides en funció de cada fitxa. La pestanya «Variants» pot recollir el refrany o refranys que continguin variacions dialectals, ortogràfiques o bé que siguin exactament iguals que el refrany d'entrada, però que apareguin documentats en una obra, autor o territori diferent. I la pestanya «Observacions» presenta informació relacionada amb la datació del refrany, comentaris explicatius de qui ha recollit el refrany o bé una nota del director del projecte.

Al llarg d'aquest curs s'ha continuat introduint material nou a la base de dades. Es preveu que al final del 2017 haurà finalitzat la introducció i revisió de les fitxes de la lletra E.

**Vocabulari de la Llengua Catalana
Medieval de Lluís Faraudo
de Saint-Germain**

Director: Germà Colón Domènech

Projecte iniciat l'any 2000 i que finalitza el 2017. Ha posat a l'abast del públic el *Vocabulari de la llengua catalana medieval*, un conjunt de fitxes fruit de les recerques de català antic que va dur a terme l'erudit Lluís Faraudo mitjançant el

despullament de nombrosos textos medievals.

Al llarg del curs s'ha fet la revisió final de versió en línia del *Vocabulari*. Així mateix, s'ha preparat una selecció d'entrades de la base de dades amb vista a publicar-ne un volum en paper, d'acord amb un criteri d'innovació i representativitat, ja que es trien aquelles que no estan recollides en els repertoris lexicogràfics tradicionals.

Bases d'un diccionari de periodistes i articulistes, generalistes i especialitzats, en els territoris de llengua i cultura catalanes

Director: Josep M. Casasús i Guri
Coordinador científic: Francesc Salgado de Dios
Investigador associat: Sergi Cortiñas Rovira

Aquest projecte correspon a la segona fase del programa de recerca «La classificació temàtica i anàlisi històrica d'obra periòdica catalana especialitzada en ciències socials i experimentals». El propòsit és preparar i avançar en l'elaboració d'un diccionari de periodistes dels territoris de llengua i cultura catalanes, objectiu fonamentat en la classificació i catalogació temàtiques i en l'anàlisi històrica d'obra periòdica catalana enlestides en la primera fase del projecte. Al llarg del curs s'ha treballat en la planificació general de l'obra, amb les normes d'estil per a les entrades del diccionari, la distribució dels espais per àmbits geogràfics i temàtics, i la ponderació de les col·laboracions externes que caldrà encarregar en fases posteriors del projecte.

Cartografia dels Països Catalans des del Renaixement a l'edat moderna

Director: Vicenç M. Rosselló i Verger

L'objectiu del projecte és posar al dia i escometre diverses qüestions de forta personalitat i gran riquesa de la història de la cartografia catalana. Al llarg del curs 2016-2017, els col·laboradors han treballat en els temes següents: la cartografia urbana de la Ciutat de Mallorca (1644-1800), la xarxa viària del mapa d'en Despuig (1785), els mapamundis medievals i els mapes murals mallorquins del s. XVIII.

Catàleg dels manuscrits de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona, III-V. Ms. 101-250

Director: Jaume de Puig i Oliver

El fons de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona alberga uns 350 manuscrits, i és notable en manuscrits moderns de filosofia, teologia, dret i història. Aquest projecte, començat el 2012, vol completar la base de dades *Manuscrits catalans de l'edat moderna* (<http://mccem.iec.cat>) i estimular la recerca en fons semblants d'altres municipis.

L'activitat d'aquest curs s'ha centrat en la catalogació dels manuscrits 201-250. Així mateix, destaca l'aparició del volum 1 (manuscrits 1-50) del *Catàleg dels manuscrits de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona*, que va sortir publicat el desembre de 2016

com a número 49 de la col·lecció «Treballs de la Secció de Filosofia i Ciències Socials».

Catàleg històric general de la premsa en català, II. La renovació del periodisme, 1910-1923

Director: Jaume Guíllamet Lloveras

Projecte destinat a l'elaboració d'un catàleg històric de totes les publicacions periòdiques en català, basat en una fitxa hemerogràfica única que inclogui les dades de localització dels exemplars conservats en arxius i biblioteques. Consta de tres parts: «L'eclosió de les publicacions (1810-1898)», «La renovació del periodisme (1899-1939)» i «La prohibició i el ressorgiment (1939-1978)».

La segona part, «La renovació del periodisme, 1899-1939» (de *La Veu de Catalunya* al final de la Guerra Civil), comprèn tres fases, corresponents als períodes 1899-1909, 1910-1923 i 1924-1939. El curs anterior es va acabar amb treballs pendents de la segona fase; però amb la voluntat de completar la investigació el 2019 i avançar més enllà del període 1910-1923 propi del projecte, aquest curs s'ha prioritzat la col·laboració d'investigadors que puguin assegurar la recerca per zones i períodes complets fins al 1939.

Corpus Philosophorum Medii Aevi. Arnaldi de Villanova

Director: Josep Perarnau i Espelt

Programa que, sota els auspicis de la Unió Acadèmica Internacional (UAI), té per objectiu l'edició i el comentari de les vuit obres espirituals d'Arnau de Vilanova traduïdes al grec. Els resultats es publiquen en el projecte Arxiu de Textos Catalans Antics (ATCA), dut a terme en conveni amb la Facultat de Teologia de Catalunya. Al llarg del curs 2016-2017 s'ha continuat treballant en el sisè volum de la col·lecció «Arnaldi de Villanova Opera Theologica Omnia» (AVOThO).

Dinàmica i evolució del paisatge de ribera

Director: Josep M. Panareda Clopés

Aquest curs destaca l'aparició de l'estudi *Els paisatges de l'aigua al delta del Llobregat*, dels geògrafs Jaume Sans i Josep M. Panareda. Va sortir publicat el mes novembre de 2016 dins del número 48 de la sèrie «Treballs de la Secció de Filosofia i Ciències Socials». I amb motiu de la publicació, els autors han organitzat diverses conferències i sortides, com ara el dia 25 de març de 2017 (presentació de l'obra a la masia de Can Julià i Centre d'Interpretació del Riu, a Sant Boi de Llobregat, i passejada al voltant de l'entorn fluvial del Llobregat) o el 30 de març

(conferència a la seu de l'IEC), i, al cap de dos dies, es va fer un recorregut a peu pel delta del Llobregat, entre les estacions de ferrocarril de Sant Boi i del Prat.

El diàleg com a font de dret.

Modelització dels fonaments de la filosofia política i jurídica catalana (s. XII-XXI)

Directors: Pompeu Casanovas Romeu
Josep Monserrat i Molas

Ponent: Pere Lluís i Font

Projecte endegat el 2012 amb l'objectiu d'implementar les bases per a aplicar tècniques de processament de llenguatge natural, lingüística de corpus, clusterització estadística, anàlisi automàtica de contingut i ontologies als textos polítics i jurídics catalans, a fi de destriar-ne els models semàntics i oferir una formulació rigorosa de les estructures conceptuals que contenen i de les diferents fases i evolució del dret relacional. La primera fase del projecte va donar com a resultat una aplicació que constitueix un sistema distribuït per a emmagatzemar textos de la història intel·lectual, dret relacional, pactisme i filosofia política catalana de diferents autors. Actualment s'està duent a terme la segona fase (2015-2017), en què es pretén subministrar continguts materials a l'aplicació per validar les hipòtesis de partida.

Al llarg del curs 2016-2017 s'ha treballat especialment en l'elaboració d'un

patró sobre el diàleg i el pactisme en les seves diverses fases que permeti la gestió automàtica de textos. Així mateix, s'ha participat en un bon nombre d'activitats, com ara en les III Jornades Internacionals de la Càtedra Baixeras de Patrimoni Literari Català: «Identitat, literatura i dret» (7 i 8 de novembre al Campus Catalunya de la Universitat Rovira i Virgili), en què es va presentar el llibre *El compromís literari en la modernitat. Del període d'entreguerres al postfranquisme (1920-1980)*, de Montserrat Corretger, Vicent Salvador i Pompeu Casanovas, i aquest últim va oferir la conferència «Els discursos de la identitat». N'és un altre exemple la participació de Casanovas al Simposi Internacional Trias: «Jaume Balmes: quin llegat avui?» de la Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani de la Universitat de Girona (23 i 24 de novembre al Seminari de Vic), amb la conferència «La matriu balmesiana del pactisme polític». I pel que fa a les publicacions, destaca el llibre de Pompeu Casanovas titulat *Sub lege pugnamus: De la Gran Guerra a les Grans Dades*, dins la col·lecció sobre filosofia dirigida per Josep Monserrat d'Edicions de la Universitat Barcelona.

El Termòmetre Lingüístic i el Marc d'Ensenyament de les Llengües Vives (TL-MELvives)

Director: Martí Teixidó i Planas
 Ponent: Josep González-Agàpito
 i Granell

La Societat Catalana de Pedagogia (SCP), filial de l'IEC adscrita a la Secció de Filosofia i Ciències Socials (SFCS), impulsa la recerca i el desenvolupament del Termòmetre Lingüístic (TL), una prova d'identificació de la competència lingüística en infants de cinc anys inclosa en el *Marc d'Ensenyament de Llengües Vives* (document de referència fonamentat per a l'elaboració del projecte d'ensenyament plurilingüe a les escoles de llengua catalana). El TL està format per sis làmines que permeten als mestres avaluar l'habilitat fonètica, la memòria auditiva, el vocabulari i la capacitat d'expressió, i ha de permetre programar l'ensenyament de llengües estrangeres d'acord amb les possibilitats de cada alumne. (Vegeu-ne més detalls en l'apartat de l'SCP, al capítol VIII, «Societats filials».)

Propostes per a una societat en procés de reconstrucció.

Una anàlisi social i econòmica

Directora: Maria Coroninas i Piulats

Programa iniciat el 2015 que focalitza la recerca entorn de l'evolució i el futur de

la cohesió social i del sentit d'identitat. L'anàlisi i la recerca social s'hi aborden des d'un nou angle, en àmbits tan importants com ara les immigracions extraeuropees, les emigracions professionals de talent català, l'esdevenidor demogràfic del país, les mancances del sistema educatiu català, l'estat precari del capital social i del capital humà dels nostres territoris, o l'extensió de la qualitat científica de la recerca actual en els camps de les ciències i les humanitats.

Al llarg del curs 2016-2017 s'han celebrat, dins de les reunions ordinàries de l'SFCS, sessions d'estudi i debat a partir d'una ponència sobre qüestions relacionades amb l'educació, l'aigua o la comunicació. Així mateix, en el context d'aquest programa, l'SFCS va celebrar una reunió del seu ple a Menorca els dies 13 i 14 d'octubre, que va dur per títol «Menorca: una anàlisi social, cultural i política. Reptes i perspectives». (Per a una informació més detallada tant de les sessions d'estudi i debat com d'aquesta darrera sessió acadèmica, vegeu la crònica de l'SFCS dins del capítol III, «Les seccions».) Finalment, quant a les publicacions, s'ha continuat treballant per oferir en línia les ponències emmarcades dins d'aquest programa de recerca i per completar la traducció a l'anglès d'aquelles que poden interessar a un públic més ampli.

Recull i classificació de polítiques territorials

Programa de recerca de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (SCOT), adscrit a l'SFCS, i amb el suport de la Diputació de Barcelona. Es basa en l'exploració, anàlisi, sistematització i síntesi de la base de dades de l'*Anuari territorial de Catalunya* (<http://territori.scot.cat/cat/anuari.php>) i s'estructura en dues parts: «Recull i classificació de polítiques i transformacions territorials a Catalunya, 2003-2014», de la qual se'n va presentar la base de dades i l'informe el desembre de 2015, i «Recull i classificació de polítiques territorials a Catalunya, 2003-2015», que completa la informació i la base de dades incloses en el primer informe i s'ha publicat el gener del 2017.

Recull i classificació de polítiques i transformacions territorials a Catalunya 2003-2015

Director: Josep M. Llop Torné

Ponent: Joan Nogué i Font

L'equip de treball està format per Joan López Redondo, Irene Navarro Solé i Josep Bágüena Latorre.

El treball realitzat, que consta d'una base de dades i una memòria, reflecteix les tendències de les transformacions i de les polítiques territorials a partir de l'evolució, l'escala i la localització, la complexitat i l'encaix, i la capacitat de generar espais de governança que su-

peren els àmbits politicoadministratius. (Per a una informació més detallada, vegeu l'apartat de la SCOT al capítol VIII, «Societats filials».)

Reforma educativa i defensa de l'escola pública. L'Escola de Mestres Rosa Sensat (1982-2015)

Director: Josep González-Agàpito
i Granell

Amb el propòsit d'estudiar la història de l'Escola de Mestres Rosa Sensat (denominada Associació de Mestres Rosa Sensat a partir de l'any 1980) d'una manera integrada amb l'evolució de la societat, es va endegar el programa «L'Escola de Mestres Rosa Sensat (1965-2015)». Edificar una nova escola des de la societat civil». Continuant aquesta tasca, la recerca del curs 2016-2017 s'ha centrat en el període comprès entre el primer govern socialista espanyol (1982) i el 2015.

Gran part de l'activitat ha consistit a estudiar, contrastar i analitzar les fonts primàries sobre l'Associació del fons documental dipositat a l'Arxiu Nacional de Catalunya. Així mateix, s'ha realitzat la lectura, anàlisi i interpretació de les abundants fonts secundàries, especialment bibliogràfiques i d'hemeroteca.

Resolució i prevenció de conflictes a l'escola: contribucions de les dones arabomusulmanes a la millora de la convivència en una Catalunya multicultural

Directora: Carlota Solé i Puig

Equip

investigador: Olga Serradell Pumareda
 Maria del Mar Ramis Salas

Les dones arabomusulmanes residents al nostre país contribueixen a la prevenció i resolució de conflictes que es donen als centres educatius. Entre aquests problemes destaquen l'assetjament escolar i el poc coneixement de la llengua catalana d'una part de l'alumnat estranger que resideix a Catalunya. Aquest aspecte és de gran rellevància, ja que la comunicació entre els estudiants i el diàleg són imprescindibles per a resoldre qualsevol conflicte.

En aquest projecte s'analitza la participació de les dones arabomusulmanes en una escola d'educació infantil i primària que, des del curs 2014-2015, implementa un model de resolució i prevenció de conflictes basat en actuacions educatives d'èxit avalades per la comunitat científica internacional. En aquest procés destaca la creixent implicació

d'algunes mares del estudiants, majoritàriament d'origen marroquí, que es converteixen en actores clau de la reducció de conflictes que es donen a l'escola. Seguint els postulats de la metodologia d'orientació comunicativa, per a la recollida de dades es faran entrevistes amb mares arabomusulmanes i observacions comunicatives de les comissions mixtes de convivència en què aquestes participen. En l'anàlisi de la informació s'identificaran les dues dimensions de la realitat, exclusora i transformadora, a fi d'assolir els objectius plantejats i que relacionen la participació d'aquestes dones amb la millora de la convivència.

Altres projectes de recerca de l'SFCS

Diccionari dels Economistes i Literatura Econòmica

Director: Antoni Montserrat i Solé

Tutor: Jordi Galí i Garreta

Treball, innovació i noves masculinitats/feminitats. Iniciatives professionals a la Catalunya rural del segle XXI

Directora: M. Dolors Garcia Ramon

Presidència

La societat catalana al segle XXI

Directors: Salvador Giner de San Julián
Oriol Homs i Ferret

El setembre de 2016 va sortir publicada l'obra *Raó de Catalunya. La societat catalana al segle XXI*, fruit de la recerca d'una trentena d'acadèmics especialistes en diferents disciplines, com Josep Fontana, Marina Subirats, Joan Manuel Tresserras o Germà Bel, amb l'objectiu d'oferir una anàlisi sociològica de les transformacions que viu el país en àmbits fonamentals com és ara l'econòmic, el tecnològic, el cultural, el generacional, el lingüístic i el del teixit social, i també apuntar-ne els reptes. Es tracta d'una coedició de l'IEC i Enciclopèdia Catalana i ha tingut la col·laboració de l'Obra Social La Caixa. El llibre va ésser presentat el 15 de novembre de 2016 en una roda de premsa a l'IEC i en un acte institucional al Palau de la Generalitat, presidit pel conseller de Cultura, Santi Vila.

Les ciutats mediterrànies: els factors de desenvolupament i de progrés.

Ciutat i articulació territorial

Directors: Flocel Sabaté i Curull
Josep Guitart i Duran

Programa de recerca que participa del projecte de la Unió Acadèmica Internacio-

nal (UAI) *The Mediterranean towns: items for development. Diachronic, transversal and multidisciplinary Analysis / Les villes méditerranéennes: les facteurs de développement. Analyse diachronique, transversale et multidisciplinaire*. Aquest marc internacional impulsa diverses línies d'actuació, entre les quals estructurar una recerca en l'àmbit europeu mitjançant sis eixos: ciutat i articulació política i territorial; morfologia urbana i identitat social; mobilitat i desplaçament de persones; dinàmiques econòmiques; relacions culturals, religioses i diplomàtiques, i relacions energètiques i canvi climàtic.

L'objectiu principal del programa és assolir una visió diacrònica de les regions i els països de la Mediterrània, partint del cas català i comparant-lo amb tot el conjunt. D'entre les activitats realitzades durant el curs 2016-2017, destaca la celebració del seminari internacional *Ciutats mediterrànies: l'espai i el territori*, que va tenir lloc del 22 al 25 de novembre a la seu de l'IEC i va ésser coorganitzat per l'IEC i l'Institut Europeu de la Mediterrània, sota els auspicis de la UAI i amb la col·laboració de l'Obra Social La Caixa, l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació de Barcelona i altres institucions acadèmiques i científiques. El seminari va reunir més d'una quarantena d'investigadors que, per mitjà de sis sessions de conferències, tres taules rodones

i dues ponències, van abordar temes com ara la gestió dels nuclis urbans i la seva habitabilitat; la relació de les ciutats amb el seu territori d'influència i les àrees contradictòries que genera; la crisi dels refugiats, o les greus diferències socials i culturals entre les dues ribes del Mediterrani i la dificultat per a assolir un model de gestió comú.

Registre i inventari dels vitralls catalans

Directores: Sílvia Cañellas Martínez
Núria Gil Farré
Coordinador: Antoni Vila Delclòs

Programa iniciat l'any 2009 per contribuir a la protecció del patrimoni històric de Catalunya en l'àmbit dels vitralls. Els principals objectius són inventariar els vitralls religiosos i civils de les èpoques i estils del període comprès entre el s. XVII i el primer quart del s. XX; establir un ordre d'actuació segons l'estat de conservació i valor històric; registrar les peces d'interès històric o artístic per evitar-ne la comercialització i exportació, i crear una base de dades amb les informacions i imatges de cada vitrall i amb el seu estudi. Els inventaris dels vitralls de les províncies de Barcelona i de Girona ja estan acabats, i queden pendents els de Tarragona i Lleida. L'activitat d'aquest curs s'ha centrat en els vitralls d'aquesta darrera província, que comprèn els bisbats de Lleida, Solsona i Urgell.

Abans de res, es va contactar amb les persones responsables de patrimoni dels bisbats de Lleida, Solsona i Urgell, i amb els antics usuaris de la Casa de Maternitat de Lleida, i es van consultar diversos arxius, com ara l'Arxiu de la Diputació de Lleida, l'Arxiu del Bisbat de Lleida i l'Arxiu Comarcal de la Segarra. Un cop identificats els edificis on es podien trobar peces, es va procedir al treball de camp: visualització i valoració inicial, presa de fotografies, croquis de situació... Després ja es va passar al buidatge del material als arxius de treball i a les tasques per a preparar la fitxa de cada vitrall (estudi històric i iconogràfic; selecció de fotografies; determinació de l'estat, de la tècnica, i de la possible autoria, etc.).

La fitxa de cada vitrall, que conté informació relativa als camps prèviament establerts amb el Servei de Patrimoni de la Generalitat de Catalunya, va acompanyada de les imatges seleccionades. Aquest curs s'han elaborat les fitxes de les peces corresponents a 33 edificis de la província de Lleida. Els vitralls d'aquesta província fins ara no havien estat estudiats d'una manera exhaustiva, amb la qual cosa és possible que en futures revisions apareguin peces d'interès en indrets en què fins i tot els membres de les comunitats havien assegurat que no hi havia restes. Si es fan troballes, s'incorporaran a la base de dades, concebuda com una tasca oberta i viva.

**Xarxa CRUSCAT. Coneixement,
representacions i usos del català**

Director: Miquel Àngel Pradilla
i Cardona

La Xarxa CRUSCAT, creada el 2003, és una xarxa científica que depèn de la Presidència de l'IEC i aplega investigadors que analitzen la situació i l'evolució del català arreu dels Països Catalans. El principal objecte d'estudi són els usos, els

coneixements i les representacions de la llengua. D'entre les activitats realitzades al llarg del curs 2016-2017, destaca la presentació del *IX Informe sobre la situació de la llengua catalana (2015)*, que va tenir lloc el 29 de novembre a la seu de l'IEC. (Per a una informació més detallada, vegeu l'apartat d'aquesta xarxa al capítol VII, «Assessorament, promoció i difusió de la recerca».)

Centres de recerca

Centres propis

Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè
 Centre Català de la Nutrició
 Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural
 Laboratori de Fonètica

Centres consorciats

Centre de Terminologia Catalana
 Centre de Recerca Matemàtica
 Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals

Centres propis

Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè (LEGEF)

Directora: Emma Suriñach Cornet
 Coordinadora: M. del Mar Tapia
 Jiménez

El Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè (LEGEF) va ésser constituït l'any 1982 i està format per investigadors de diferents institucions amb la finalitat comuna de treballar i divulgar estudis en el camp de les ciències de la Terra. Aquest laboratori centra la seva activitat en l'estudi de la sismicitat i l'estructura interna (litosfera) de Catalunya a partir de les dades de les estacions que gestiona o bé fent servir la informació proporcionada per altres institucions que treballen en el mateix camp.

L'estructura del LEGEF consta d'un director, un col·laborador científic

(que forma part del personal de l'IEC i realitza funcions de secretari i coordinador) i diversos col·laboradors de diferents institucions dins la mateixa àrea de treball. Segons un conveni establert amb la Universitat de Barcelona (UB) el novembre de 1994, els professors, investigadors i becaris de la mateixa Universitat adscrits al LEGEF desenvolupen les activitats de recerca al LEGEF i a la UB. Com a laboratori de l'Institut d'Estudis Catalans, el LEGEF té assignat un membre de l'IEC com a ponent.

El LEGEF disposa d'estacions pròpies que tenen la funció de laboratori, instal·lades al túnel del Cadí (CADI) i al monestir de Poblet (POBL), a més de gestionar, per mitjà d'un conveni, l'estació de la CN Vandellòs II (VAN2). D'altra banda, i gràcies a un conveni marc de

cooperació amb la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (RACAB), gestiona també de manera conjunta amb aquesta institució les estacions digitals que envien senyal a l'Observatori Fabra (FBR i FONT). També rep senyals de les estacions sísmiques de Bardonecchia (BNI), de la MedNet i l'Institut Nacional de Geofísica i Vulcanologia (Itàlia); de Kerkira (KEK), de l'Institut de Geodinàmica de l'Observatori Nacional d'Atenes

(Grècia); de l'Ermita de los Tres Juanes (AETJ), a Granada; de Ceuta (CEUT), de l'Institut Andalus de Geofísica, i d'Hortiatís (HORT) i Coloumbo (CMBO), de la Universitat Aristotèlica de Tessalònica (Grècia).

La seu del LEGEF està situada a l'edifici del carrer de M. Aurèlia Capmany de l'Institut d'Estudis Catalans. Trobareu una informació més detallada sobre l'activitat a <http://sismic2.iec.cat/drupal>.

Centre Català de la Nutrició (CCNIEC)

Director: Jordi Salas-Salvadó

L'objectiu fonamental del Centre Català de la Nutrició (CCNIEC) és contribuir a l'avenç de la recerca bàsica i aplicada en nutrició i millorar la qualitat de la informació i de la formació nutricional de la societat.

Funcions

Entre les principals funcions del CCNIEC destaquen les següents:

— Coordinar els esforços individuals i col·lectius dels grups d'investigació per a poder resoldre els problemes nutricionals de la ciutadania.

— Fomentar i difondre missatges d'educació nutricional correcta a la població.

— Assessorar les administracions públiques, els mitjans de comunicació, la

indústria alimentària i la població en general en temes relacionats amb la nutrició.

— Contribuir a la lluita en contra dels trastorns alimentaris i en contra de l'obesitat.

— Actuar com a element dinamitzador i coordinador de projectes d'investigació bàsica, clínica i epidemiològica relacionats amb la nutrició.

— Desenvolupar iniciatives en el camp de la docència en aspectes relacionats amb la nutrició, en col·laboració amb les universitats.

— Assessorar a les administracions públiques en diferents problemes relatius a la competència i l'exercici professional en l'àmbit de la nutrició clínica.

Organització

Els grups que formen el CCNIEC són els següents:

- Grup de Recerca Nitrogen-Obesitat (Departament de Nutrició i Bromatologia, Universitat de Barcelona).
- Grup de Recerca Nutrició, Alimentació, Creixement i Salut Mental (NUTCRSM) (Facultat de Medicina de Reus, Universitat Rovira i Virgili).
- Grup de Recerca en Nutrició Comunitària (CRENC) (Parc Científic de la Universitat de Barcelona).
- Grup de Recerca en Nutrigenòmica (Universitat Rovira i Virgili).
- Grup Laboratori de Biologia Molecular, Nutrició i Biotecnologia - Nutri-genòmica (Universitat de les Illes Balears).
- Grup d'Estudi de l'Estat Nutricional - Biodisponibilitat d'Elements Minerals (BIONUTEST) (Universitat de València).
- Grup de Recerca Observatori de l'Alimentació (ODELA) (Parc Científic de la Universitat de Barcelona).
- Grup de Recerca Unitat de Trastorns de la Conducta Alimentària Infanto-juvenil (Hospital Clínic de Barcelona).
- Grup de Recerca en Nutrició i Fisiologia (Universitat de Barcelona).
- Grup de Recerca Unitat de Nutrició, Medi Ambient i Càncer (UNAC) (Institut Català d'Oncologia - IDIBELL).
- Grup de Recerca Unitat Funcional d'Obesitat (Hospital Clínic de Barcelona).
- Grup de Recerca Fundació Dieta Mediterrània (Fundació Dieta Mediterrània, Barcelona).
- Grup de Recerca Risc Cardiovascular i Nutrició (Institut Municipal d'Investigació Mèdica, Barcelona).
- Grup de Recerca Antioxidants Naturals: Polifenols (Universitat de Barcelona).
- Grup de Recerca en Lípids (IDIBAPS) (Hospital Clínic de Barcelona).
- Grup de Recerca en Nutrigenètica i Genòmica Cardiovascular i de l'Obesitat (Facultat de Medicina de la Universitat de València).
- Grup de Recerca en Medicina Interna (Hospital Clínic de Barcelona).
- Grup de Recerca Nutrició, Lípids, Genòmica Nutricional i Risc Cardiovascular (Universitat Rovira i Virgili / Hospital Universitari Sant Joan de Reus).
- Grup de Recerca Aspectes Nutricionals i Bromatològics dels Lípids (Universitat de Barcelona).
- Grup de Recerca en Nutrició Comunitària i Estrès Oxidatiu (Universitat de les Illes Balears).
- Grup de Recerca Amines i Poliamines Bioactives dels Aliments (Universitat de Barcelona).
- Grup de Recerca Antioxidants - Tecnologia de Productes Vegetals (Universitat de Lleida).
- Grup de Recerca Qualitat Nutricional i Tecnològica dels Aliments (Universitat de Barcelona).
- Grup de Recerca Nutrició i Salut Mental (Universitat Rovira i Virgili).

Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural

Director: Joan A. Argenter i Giralt

Creació de la Càtedra

El 25 de febrer de 2002, la UNESCO i l'IEC signaren el conveni de creació de la Càtedra UNESCO de Llengües i Educació. L'organisme internacional i la institució hoste n'han mantingut la vigència d'acord amb el procediment establert per a la renovació periòdica del conveni. Durant aquest període, la Càtedra UNESCO de Llengües i Educació promogué i cooperà amb projectes i activitats orientats a l'etnoeducació, l'objectiu de la qual és l'elaboració de programes escolars basats en la llengua, la cultura i els valors propis d'aquells qui en són destinataris: les comunitats que són desposseïdes d'aquests valors precisament allí on més caldria respectar-los, el sistema escolar.

La Càtedra UNESCO ha contribuït, doncs, en projectes que afecten aspectes que el sistema oficial no preveu, sigui perquè la llei n'és aliena sigui perquè resta inaplicada.

Amb data 25 de febrer de 2012, la UNESCO i la institució hoste acorden la conversió de la Càtedra UNESCO de

Llengües i Educació en Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural.

La Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural fomenta un sistema integrat d'activitats d'investigació, formació, informació i documentació en el camp de la diversitat lingüística i cultural.

Objectius

És objectiu de la Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural contribuir a l'estudi i la recerca, la documentació i el manteniment de la diversitat, l'elaboració de projectes orientats al seu coneixement, la conscienciació social i política sobre la seva incertesa i la difusió de bones pràctiques en la gestió dels problemes que hi són inherents.

Projecte de recerca

Arxiu d'Història Oral de Joan Miralles (AHOJM) (2014-2017)

L'Arxiu d'Història Oral de Joan Miralles conté els enregistraments d'àudio i vídeo duts a terme per Joan Miralles i Monserrat des del 1969 fins al moment actual. En els primers anys, l'enregistrament es va fer amb un magnetòfon Grundig TK 14 L de bobina oberta i després amb diversos aparells tipus casset i vídeo. El material

ha estat digitalitzat recentment i se n'ha millorat la qualitat de so. En total, el nombre d'enregistraments arriba a les set-centes hores. Els materials han estat classificats en sis grups temàtics segons la categoria dels interlocutors o la temàtica de les gravacions. El projecte de la Càtedra UNESCO se centra en un d'aquests grups:

— Gent des Pla. L'objectiu és la reconstrucció de la vida quotidiana dels pobles de la comarca des Pla de Mallorca sense costa des de la Restauració fins a la Guerra Civil a base de fonts orals, complementades amb fonts escrites i imatges. La temàtica és prou variada: història de vida, coneixement de la naturalesa, cultura popular material, cultura popular oral, usos i costums, creences i història local. Els enregistraments es feren entre 1969 i 1994 amb 310 informadors i informadores. Es completen les dades de les fitxes dels informadors i informadores, i es transcriuen les entrevistes d'acord amb els criteris de transcripció aprovats per la Comissió Tècnica d'Assessorament Lingüístic (CTAL) de la Universitat de les Illes Balears i la Secció Filològica de l'IEC. Es constitueix una base de dades de manera que el material sigui fàcilment consultable. Es fa una recerca de material gràfic (fotografies antigues i documentació escrita, manuscrita o inèdita, complementària de les fonts orals, junt amb noves fotografies de persones o indrets en relació amb l'entrevista).

Activitats

Seminari de recerca col·laborativa sobre llengües i cultures

Estructurat en dues jornades: «Documentació col·laborativa en llengua i cultura. Raons i beneficis. L'exemple del tsafiki», el 5 d'abril de 2017 a l'IEC, i «Documentació col·laborativa: ¿Qué, cómo y por qué?», el 6 d'abril a la UAB. En les darreres dècades, la recerca sobre pobles indígenes ha incorporat els mateixos indígenes com a investigadors, més enllà del rol de simples informants. Aquest canvi implica una transformació en les polítiques, les estratègies i la metodologia de camp. El seminari serví per a exposar com s'ha desenvolupat un projecte modèlic en aquest sentit, el projecte de documentació del tsafiki, una llengua de la família sud-barbacoa parlada a l'Equador per uns dos mil cinc-cents parlants, que en una vintena d'anys ha descrit, documentat, traduït i elaborat un diccionari digital.

Els ponents són Connie S. Dickinsson, doctora en lingüística per la Universitat d'Oregon (EUA) i professora de la Universitat Regional Amazònica IKIAM (Equador), i Alfonso Aguavil, investigador tsàchila i director del grup de recerca tsàchila Pikitsa.

Presentació del llibre Els gitanos

catalans de França, d'Eugení Casanova
L'acte fou organitzat juntament amb DIPLOCAT i Pagès Editors i tingué lloc a la seu de l'IEC el dia 15 de febrer de 2017.

Hi intervingueren Joandomènec Ros, president de l'IEC; Joan A. Argenter, de la Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural; Albert Royo, secretari general de DIPLOCAT; Eulàlia Pagès, directora de Pagès editors, i Eugeni Casanova, autor.

Participació en seminaris i congressos

El director de la Càtedra fou participant invitat en el seminari internacional *Language vitality in social context / Vitalitat lingüística en el context social*, que tingué lloc a la Universitat de Barcelona els dies 6 i 7 d'octubre de 2016. Organitzat per l'Smithsonian Center for Folklife and Cultural Heritage i el Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades (GELA), tingué per objectiu el debat sobre els fonaments del programa de recerca Sustaining Minority Languages in Europe (SMiLE).

Laboratori de Fonètica

Director: Daniel Recasens

El Laboratori de Fonètica de l'Institut d'Estudis Catalans desenvolupa projectes de recerca de fonètica experimental des del 1990 sota la direcció del lingüista Daniel Recasens, i la participació de personal contractat i becari procedents dels camps de l'estadística.

S'ocupa de l'estudi de les característiques articulatòries i acústiques dels

Publicacions

CASANOVA, Eugeni. *Els gitanos catalans de França: Llengua, cultura i itineraris de la gran diàspora*. Barcelona: Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural de l'IEC, 2016. [Coedició amb Pagès Editors]

GONZÁLEZ VENTURA, Josefa Leonarda. *Ku'va chachi ñivi ñuu chikua'a, iyoyatin nduta ñu'un, ñuu nduva / La alimentación de la gente de Jicayán, en la costa de Oaxaca*. Volum I. Barcelona: Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural de l'IEC, 2016.

Tochemet [enregistrament musical]. Buenos Aires: Wichi Lhomet; Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural, 2017. [1 disc àudio + 1 llibret]

dialectes catalans i de les tendències de canvi fonètic i fonològic en català antic i en català actual. També investiga els mecanismes de producció i coarticulació de vocals i consonants del català. Per a dur a terme la recerca disposa d'un equipament per a l'enregistrament i l'anàlisi articulatòria i acústica de sons de parla (magnetòmetre, electropalatògraf, electroglotògraf, equip Kay Elemetrics) i també està equipat per a preparar tests de percepció i de temps de reacció per a l'avaluació de

l'efectivitat de paràmetres acústics en la identificació de fonemes i sons.

Coordina un grup de recerca consolidat de la Generalitat de Catalunya, participa en altres projectes de recerca i publica articles en llibres i en revistes de prestigi en el camp de la fonètica experimental, de la lingüística i de la filologia: *Diachronica*; *Estudis Romànics*; *Journal of the Acoustical Society of America*; *Journal of Phonetics*; *Journal of Speech, Language and Hearing Research*; *Language and Speech*; *Phonetica*, i *Speech Communication*.

Projectes en curs

Producció i coarticulació de vocals i consonants del català amb la tècnica d'ultrasons

Té per objectiu l'estudi dels mecanismes que fan servir els parlants durant la producció de vocals i consonants del català en diferents condicions contextuais, com per exemple en grups de consonants. Les dades s'obtenen amb la tècnica d'ultrasons, que permet visualitzar la configuració de les regions anterior i posterior de la llengua en les cavitats oral i faríngia, respectivament.

Durant el curs 2016-2017, s'ha enllestit l'anàlisi de les dades d'ultrasons

de grups consonàntics i se n'han començat a redactar els resultats en forma d'articles. També s'han enregistrat i processat noves dades sobre producció de consonants amb la tècnica d'ultrasons.

Fonètica experimental i fonètica històrica del català i d'altres llengües romàniques

Té per objectiu la investigació de les causes articulatòries i acusticoceptuals del canvi fonètic i l'aplicació dels coneixements adquirits a la fonètica històrica del català i d'altres llengües romàniques.

Durant el curs 2016-2017, s'ha treballat en l'edició llibre que recull els treballs presentats al 3rd Workshop on Sound Change, que tingué lloc a Salamanca el 4 de març de 2016 (RECASENS, D.; SÁNCHEZ MIRET, F. *Production and perceptual mechanisms in sound change*, Lincom Europa, Munic), i ha sortit publicat el llibre *Fonètica històrica del català*, de Daniel Recasens, editat per Nicolau Dols, en el número 80 de la col·lecció «Biblioteca Filològica», amb el suport de la Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA) i el Grup de Recerca Consolidat d'Investigació en Fonètica Experimental, de la Generalitat de Catalunya.

Centres consorciats

Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT)

Director: Jordi Bover i Salvadó

L'Institut d'Estudis Catalans participa en el Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT) amb la presència al Consell de Direcció i al Consell Supervisor.

Consell de Direcció

Vicepresident: President de l'IEC

Vocal: M. Teresa Cabré
i Castellví

Consell Supervisor

President: Albert Jané i Riera

Vocals: Carolina Santamaria i Jordà
Josep M. Casasús i Guri

Centre de Recerca Matemàtica (CRM)

Director: Lluís Alsedà i Soler

L'Institut d'Estudis Catalans participa en el Centre de Recerca Matemàtica (CRM) amb la presència al Consell de Direcció.

Consell de Direcció

Vicepresident: President de l'IEC

Vocals: Joaquim Agulló
i Batlle
Joan Girbau i Badó

Creat el 1985 per l'Institut d'Estudis Catalans i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el Centre de Terminologia Catalana (TERMCAT) té per finalitat l'elaboració, la promoció i la difusió de recursos terminològics, la normalització dels neologismes catalans i la prestació de serveis d'assessorament per a facilitar l'ús de la llengua en els àmbits científics, tècnics i socioeconòmics.

Per a una informació detallada sobre l'activitat del TERMCAT, consulteu l'adreça www.termcat.cat.

L'Institut d'Estudis Catalans creà l'any 1984 el Centre de Recerca Matemàtica (CRM) amb l'objectiu principal de posar a la disposició dels matemàtics catalans un centre d'investigació que estimulés la millora de la recerca matemàtica a Catalunya, tant en l'aspecte qualitatiu com en el quantitatiu. El 2002, el CRM va esdevenir un consorci amb personalitat jurídica pròpia, integrat per l'Institut d'Estudis Catalans i la Generalitat de Catalunya, la qual hi participa per mitjà del Departament d'Economia i Coneixement.

Per assolir aquest objectiu, el CRM convida destacats científics d'arreu a fer estades de recerca, facilita el contacte amb aquests i amb institucions científiques als nostres joves investigadors, duu a terme programes de recerca, organitza congres-

sos, seminaris i altres reunions científiques i difon els resultats de la recerca.

Per a una informació detallada sobre l'activitat del CRM, consulteu l'adreça *www.crm.cat*.

Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)

L'Institut d'Estudis Catalans participa en el Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) amb la presència al Consell de Direcció i al Patronat.

Consell de Direcció

Director: Javier Retana Alumbrosos
Secretari: Joan Pino Vilalta
Vocal: Xavier Bellés i Ros

Patronat

President de l'IEC: Joandomènec Ros
i Aragonès

El Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) és un centre de recerca bàsica i aplicada en ecologia terrestre, especialment forestal.

La figura institucional del CREAF és la de consorci, creat pel Decret 300/1987, del 4 d'agost, i és constituït per la Generalitat de Catalunya, la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat de Barcelona i l'Institut d'Estudis Catalans.

Els seus objectius són:

- realitzar recerca bàsica i aplicada sobre els sistemes ecològics terrestres,
- desenvolupar eines conceptuals i metodològiques per a millorar la gestió del medi,
- difondre aquests coneixements mitjançant activitats de formació, assessorament i difusió.

El Patronat és el màxim òrgan de govern del CREAF. Un consell de direcció, nomenat pel Patronat, el regeix. El CREAF és un institut universitari adscrit a la Universitat Autònoma de Barcelona i un centre associat a l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA).

Òrgans de govern:

- Patronat: format pel president (conseller de Territori i Sostenibilitat); el secretari (director del CREAF); els vocals (el rector de la Universitat Autònoma de Barcelona, el rector de la Universitat de Barcelona, el president de l'Institut d'Estudis Catalans, el president del CSIC, un representant del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, un

representant de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries, un representant del Departament de Territori i Sostenibilitat, un representant del Departament d'Universitats i Recerca, de la Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments i un representant de la Institució CERCA), i els membres honoraris Jaume Terradas i Ferran Rodà.

— Consell de Direcció: format pel president (director del CREAF) i els vocals (CSIC; Departament d'Empresa i Coneixement; Departament d'Interior; Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, i Universitat de Barcelona).

Per a una informació detallada sobre l'activitat, consulteu l'adreça *www.creaf.cat*.

Oficines

Oficina d'Estandardització
 Oficina de Gramàtica
 Oficina d'Onomàstica
 Oficines Lexicogràfiques
 Oficina d'Assessorament Històric

Oficina d'Estandardització

Director: Isidor Marí Mayans

L'Oficina d'Estandardització (OE) s'ocupa d'atendre les consultes lingüístiques que s'adrecen a l'IEC, tenint en compte la normativa fixada per a la llengua catalana, i també d'estudiar les consultes no fixades des del punt de vista normatiu amb les altres oficines de la Secció Filo-

lògica. Realitza estudis de qüestions lingüístiques per a elaborar criteris i analitza dades lingüístiques per tal d'extreure'n resultats i possibles actuacions. També participa en l'actualització de l'Optimot (servei que ofereix la Direcció General de Política Lingüística en col·laboració amb l'IEC i el TERMCAT) i dona suport a la Comissió d'Estandardització de la Secció Filològica.

Oficina de Gramàtica

Director: Manuel Pérez Saldanya

L'Oficina de Gramàtica duu a terme, juntament amb la Comissió de Gramàtica, les tasques relatives a l'elaboració de la *Gramàtica essencial de la llengua catalana* i de la *Gramàtica bàsica de la llengua catalana*. Pel que fa a la *Gramàtica de la llengua catalana* (IEC, 2016),

ha col·laborat en les tasques de recepció i difusió i ha treballat en la preparació de la seva edició en línia i en l'elaboració de la bibliografia que inclourà, així com en l'actualització tecnològica del Corpus d'Obres Gramaticals (COG), a fi de posar-lo a l'abast del públic. Addicionalment, també s'ha ocupat d'atendre consultes gramaticals procedents de l'Oficina d'Estandardització.

Oficina d'Onomàstica

Director: Josep Moran i Ocerinjauregui

L'activitat principal de l'Oficina d'Onomàstica (OdO) és l'atenció i la resposta a les consultes onomàstiques, tant de toponímia com d'antroponímia, adreçades a l'IEC. Les consultes provenen dels centres de normalització lingüística del Consorci per a la Normalització Lingüística, de diversos departaments de la Generalitat de Catalunya (Territori i Sostenibilitat, Justícia, Medi Ambient, Cultura, Governació, etc.), dels serveis de llengua catalana dels ajuntaments i universitats, de diverses entitats públiques i privades (com associacions, editorials, i també molt sovint dels mitjans de comunicació) i de particulars. Així mateix, l'OdO s'ocupa de l'expedició de certificats per a la normalització de la grafia dels noms i, sobretot, dels cognoms catalans.

L'OdO participa en els projectes de la Comissió d'Onomàstica de la Secció Filològica, iniciats el 2015, que són els següents:

— Actualització del *Nomenclàtor oficial de toponímia major de Catalunya* (2a ed., 2009).

— Nomenclàtor mundial: establiment d'un corpus d'exònims oficial en català, basat en la revisió d'una base de dades de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC) d'uns 7.000 topònims per part de l'OdO.

— A partir de la signatura del conveni de col·laboració entre l'IEC i la

Societat d'Onomàstica, entitat adherida a l'IEC des del 18.1.2016 (vegeu l'apartat «Convenis de col·laboració» del capítol v), l'OdO i la Societat d'Onomàstica han programat activitats conjuntes, entre les quals destaca l'organització d'un curs d'onomàstica a l'IEC. Durant el curs, Josep Moran va dirigir una sortida toponímica a Sant Pere Màrtir i Collserola (15 d'octubre) i Joan Anton Rabella va pronunciar la conferència inaugural («Aspectes metodològics sobre els reculls d'onomàstica») de la Jornada d'Onomàstica de l'Alt Camp i Muntanyes de Prades (Valls, 26 de novembre), que coincidí amb la V Jornada de la Societat d'Onomàstica.

— Nomenclàtor Geográfico Básico de España.

— «L'aigua a Mollet», un estudi i difusió per mitjà de conferències, exposicions, publicacions i activitats del patrimoni cultural, toponímic i històric relacionat amb la hidrografia de Mollet del Vallès.

D'altra banda, també participa en altres projectes i tasques d'assessorament, entre les quals destaquen les següents:

— Col·laboració en l'obra *Priorat: paisatge cultural, patrimoni mundial*, per a impulsar la candidatura de la comarca del Priorat com a paisatge cultural patrimoni de la humanitat.

— Col·laboració amb l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM).

— Assessorament als Serveis Lingüístics de TV3.

— Assessorament de Josep Moran a la Comissió de la Ponència de Nomenclàtor dels carrers de Barcelona.

— Publicació i assessorament a la realització de monografies onomàstiques.

El 2017, en la col·lecció «Treballs de l'Oficina d'Onomàstica», núm. 26, s'ha publicat *Onomàstica del terme antic de Tamarit de Mar*, de Ramon Amigó, M. Teresa Muntanya i Montserrat Sanmartí.

Oficines Lexicogràfiques

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

Les tasques que duen a terme les Oficines Lexicogràfiques (OL) tenen per objectiu principal el desenvolupament dels projectes lexicogràfics aprovats per la Secció Filològica. Per això, l'activitat de les OL s'estructura a l'entorn de tres eixos: l'actualització de la segona edició del *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis

Catalans (DIEC2), l'elaboració d'un nou diccionari normatiu i la redacció de la segona edició del *Diccionari manual de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans. (Vegeu el capítol VI, «Activitat de recerca» per a una informació més detallada sobre els programes normatius.)

Les OL també s'ocupen d'atendre consultes sobre normativa lèxica del català i de fornir de materials lexicogràfics les institucions que en sol·liciten.

Oficina d'Assessorament Històric

Director: Albert Balcells i González

L'Oficina d'Assessorament Històric (OAH) ha respost algunes consultes de caràcter històric i artístic plantejades a l'IEC, tant les de particulars com les d'institucions. S'ha ocupat de l'elaboració d'informes i dictàmens preceptius de la Secció demanats per la Generalitat sobre els símbols dels ens locals i els béns culturals d'interès nacional.

Enguany s'han emès vint-i-tres informes preceptius sobre expedients de

declaració com a bé cultural d'interès nacional (BCIN), a més de dictaminar deu escuts heràldics i deu banderes de diversos municipis de Catalunya. Tots aquests informes han estat aprovats per la Secció.

L'oficina s'ocupa, per encàrrec de la Secció, de la preparació de la revista *Catalan Historical Review*, en anglès i en català, que difon balanços sobre els grans temes referents a tots els aspectes històrics, literaris i culturals dels Països Catalans. S'ha preparat el desè volum, corresponent al 2017.

Secretaria Científica

Secretari científic: David Serrat
i Congost

És funció de la Secretaria Científica l'assistència al Consell Permanent i a l'Equip de Govern en tot el que fa referència a la gestió científica de les activitats de recerca de l'Institut. També dona suport a la realització i la difusió d'activitats de recerca de les seccions, de les delegacions i de les societats filials i potencia, fomenta i coordina activitats de recerca i desenvolupament en tot l'àmbit de les terres de llengua i cultura catalanes. Durant el curs 2016-2017, la Secretaria Científica ha intervingut en la preparació, realització i difusió de les activitats següents:

Reunions de la Comissió d'Investigació

La Comissió d'Investigació de l'IEC té l'objectiu de facilitar la tasca de decisió de govern de l'Institut mitjançant l'estudi i la valoració de les propostes de programes de recerca fetes per les seccions. El secretari científic actua com a secretari d'aquesta Comissió, que és presidida pel president de l'IEC i es compon de cinc membres, un per secció, presentats a proposta de cada una d'elles, i és nomenada pel Ple.

D'acord amb l'article 60 del Reglament de règim interior de l'IEC, el Ple aprova per assentiment la constitució de la nova Comissió d'Investigació, els membres de la qual són nomenats per un pe-

ríode de quatre anys i són renovables consecutivament una sola vegada. La composició actual és la següent:

— Jordi Casassas i Ymbert, per la Secció Històrico-Arqueològica.

— Jaume Terradas i Serra, per la Secció de Ciències Biològiques.

— Alícia Casals i Gelpí, per la Secció de Ciències i Tecnologia.

— Joan A. Argenter i Giralt, per la Secció Filològica.

— Josep M. Panareda i Clopés (fins a l'11 de maig de 2017) i Maria Dolors Garcia Ramon (des de l'11 de maig de 2017), per la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

Durant aquest període, la Comissió es va reunir el dia 6 de febrer de 2017 amb la finalitat de fer el seguiment dels programes de recerca del període 2015-2017, a partir dels informes anuals corresponents a l'any 2016, i es va procedir a fer l'anàlisi i avaluació dels programes de recerca i el seguiment de les publicacions previstes. La innovació d'aquest any ha estat que la convocatòria es mantindrà oberta durant tot l'any, de manera que permeti als directors de projectes presentar propostes. També es va debatre sobre recerca científica.

Com cada any, s'ha fet la convocatòria d'ajuts per a les activitats de les societats filials per a l'any 2017 i se n'ha fet la resolució.

Seguiment i coordinació de projectes de recerca

El secretari científic ha mantingut reunions amb els directors dels projectes de recerca en curs amb la finalitat d'intercanviar opinions sobre l'estat dels projectes, les necessitats actuals i les perspectives futures.

Amb motiu dels quaranta anys de l'edició del llibre *Natura, ús o abús? Llibre Blanc de la Gestió de la Natura als Països Catalans*, la Secretaria Científica va proposar endegar una nova edició del *Llibre Blanc*, coordinada per Ramon Folch, Ramon Peñuelas i David Serrat. Aquest projecte vol assentar les bases d'un producte, amb una clara funció socio-científica, que modelitzi una opció de futur a deu o vint anys vista.

Aquest projecte rep la col·laboració i la implicació de membres de la Secció de Ciències Biològiques, de la Secció de Ciències i Tecnologia, i de la Secció de Filosofia i Ciències Socials. També rep la col·laboració de socis de la Institució Catalana d'Història Natural, de professors de les universitats dels Països Catalans i d'investigadors del CREAM i d'altres centres de recerca.

Setmana de la Ciència

La 21a Setmana de la Ciència 2016 (SC16), organitzada per la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació (FCRI), amb la col·laboració d'un conjunt d'entitats, se celebrà de l'11 al 20 de novembre de 2016. Els temes centrals coincidiren amb l'Any Internacional dels Llegums, l'Any Internacional del Mapa i l'Any Internacional de l'Entesa Mundial. Durant aquestes dates es dugueren a terme activitats diverses de divulgació científica arreu del territori català, com ara jornades de portes obertes, exposicions, xerrades, jocs i tallers científics. La sessió inaugural de l'SC16 tingué lloc al Parlament de Catalunya. Antoni Plasència, director general de l'Institut Global Barcelona (ISGlobal), pronuncià la conferència inaugural «Mecenatge científic: experiències globals, reptes de país».

Prèviament, s'organitzà un concurs per a seleccionar el cartell guanyador de l'SC16. La temàtica del cartell havia d'estar relacionada amb qualsevol dels objectius dels anys internacionals que se celebraren el 2016. Tots els cartells presentats s'exposaren al claustre de l'IEC de l'11 al 18 de novembre.

VII. Assessorament, promoció i difusió de la recerca

Assessorament

Observatori de la Recerca

Direcció: Secretaria Científica

L'any 2003, la Secretaria Científica va posar en funcionament l'Observatori de la Recerca de l'IEC (OR-IEC). L'OR-IEC és un servei d'informació especialitzada per a l'anàlisi, planificació, coordinació i difusió de les activitats de recerca, desenvolupament i innovació (R+D+I) dins el sistema de ciència i tecnologia dels territoris de llengua i cultura catalanes. Des de la perspectiva rigorosa, central i independent de l'IEC, es tracta d'una iniciativa col·laboradora, amb la voluntat d'integrar i compartir informació amb els altres agents, facilitant-los un coneixement exhaustiu sobre el seu entorn científic i tecnològic.

Portal web i xarxes socials

Meridià (Mesurament de la recerca, el desenvolupament i la innovació) es va presentar públicament el mes de maig del 2008. L'abast cronològic de les dades comença l'any 2000 (en alguns informes, arriba al 1996). Respecte a l'abast geogràfic, recull actuacions d'R+D+I desenvolupades a Catalunya, el País Valencià, les Illes Balears i Andorra i s'estableixen comparacions a escala estatal i internacio-

nal. Per a organitzar i comparar les dades, l'OR-IEC disposa d'una trentena de classificacions científiques, tecnològiques, socioeconòmiques i geogràfiques. Aquestes classificacions poden evolucionar (versions) i establir relacions entre elles (equivalències).

El 28 de juny de 2017, l'OR-IEC va posar en marxa un nou lloc web, (<http://observatori.iec.cat>) que integra el portal *Meridià (Mesurament de la recerca, el desenvolupament i la innovació)* i el *Blog de l'Observatori de la Recerca (OR-IEC)*.

El nou web és un servei d'informació especialitzada en les activitats d'R+D+I realitzades a les terres de llengua i cultura catalanes, que són posades, també, dins d'un context internacional. L'objectiu és difondre i analitzar la informació especialitzada sobre el sistema científic i tecnològic de les terres de llengua i cultura catalanes, i establir un canal de comunicació amb la comunitat científica i amb el personal que hi col·labora. Conté informació actualitzada i estructurada en diverses seccions d'informació: «Entrades» (notícies d'actualitat i anàlisis d'informació), «Dades» (informes estadístics elaborats per l'OR-IEC i altres organismes especialitzats), «Documents»

(memòries, informes, plans d'actuació, etc.) i «Enllaços» (llocs web recomanats). El web ofereix també un cercador exhaustiu. Les seccions d'informació s'organitzen en àmbits geogràfics: «Terres de llengua i cultura catalanes», «Estat espanyol», «Europa» i «Internacional», i, dins de cada àmbit, els informes s'ordenen per ordre alfabètic.

L'OR-IEC revisa periòdicament més de cent cinquanta fonts d'informació fiables i contrastades —butlletins oficials, estadístiques, memòries, informes, blogs, bases de dades, etc.— i treballa segons la metodologia documental de selecció, anàlisi, recuperació i difusió. En el curs 2016-2017, s'han actualitzat nou informes estadístics i vuitanta documents.

L'OR-IEC envia als usuaris interessats un butlletí electrònic mensual amb les entrades publicades (al curs 2016-2017 s'han publicat dues-centes trenta-dues notícies i comentaris especialitzats).

De manera conjunta, el portal *Memòria*, el blog i el nou lloc web de l'OR-IEC han rebut 41.643 visites, amb 386.848 pàgines vistes, des del mes de setembre de l'any 2016 al juny del 2017. Finalment,

el canal de l'OR-IEC a la xarxa social Twitter [*@IEC_ObsRecerca*] ha arribat als 3.551 seguidors.

Reports de la recerca a Catalunya: 3a edició (2003-2009)

Actualment, l'OR-IEC està ultimant la tercera edició dels informes, que estudia l'evolució de la ciència catalana en el període 2003-2009. Així, el Consell Permanent de l'IEC, en la reunió tinguda el dia 15 de setembre de 2011, va considerar convenient iniciar la tercera edició dels *Reports*, l'abast de la qual són les activitats d'R+D+I del septenni 2003-2009 desenvolupades a Catalunya, amb comparacions estatals i internacionals. Els treballs de redacció d'aquesta edició es van iniciar a final del 2011 i els informes es van començar a presentar, de manera esglaonada, a final del 2012. Actualment, en l'apartat «Recerca» del portal web de l'IEC hi ha disponibles vint-i-vuit reports (<http://www.iec.cat/reports>). S'està treballant en el de dret i resten pendents tres reports: arquitectura i urbanisme, lingüística i ciències del llenguatge, i pedagogia.

Xarxa CRUSCAT (Coneixements, representacions i usos del català)

Director: Miquel Àngel Pradilla
i Cardona

La Xarxa CRUSCAT és una xarxa científica creada l'any 2003, dependent de la Presidència de l'Institut d'Estudis Catalans, que aplega diversos investigadors que treballen sobre la situació i l'evolució del català. Les tasques principals que duu a terme són les següents:

— Reunir la informació existent i analitzar-la críticament.

— Arribar a criteris que facilitin l'avaluació consensual de la situació sociolingüística i les perspectives immediates i a mitjà termini.

— Destriar els factors crucials de l'evolució de la comunitat lingüística catalana.

— Generar sinergies entre els especialistes en estudis de l'ús.

La Xarxa CRUSCAT es vertebrava a partir d'equips de treball. L'estructura dels equips consta d'un director, els membres, els becaris i els investigadors associats.

De l'activitat duta a terme durant el curs 2016-2017 destaca la presentació del *IX Informe sobre la situació de la llengua catalana (2015)*, que estudia l'evolució sociolingüística dels territoris de parla catalana —Catalunya, País Valencià, Illes Balears, Catalunya del Nord, Andorra, l'Alguer i la Franja— i fa una radiografia l'estat del català l'any 2015. Coordinat per la Xarxa CRUSCAT de l'IEC, es va presentar a l'IEC el 29 de novembre en un acte en què van intervenir el president de l'IEC, Joandomènec Ros, i el president d'Òmnium Cultural, Jordi Cuixart. Miquel Àngel Pradilla, director de la Xarxa CRUSCAT de l'IEC i coordinador de l'informe, en va exposar les conclusions. Hi assistiren la directora general de Política Lingüística de la Generalitat, Ester Franquesa; la directora general de Política Lingüística de les Illes Balears, Marta Fuxà, i la subdirectora general de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme del País Valencià, Nathalie Torres.

Trobareu informació més detallada sobre l'activitat a l'espai web de la Xarxa CRUSCAT (blogs.iec.cat/cruscat).

Organismes administratius en els quals l'IEC té assessors

Institucions d'àmbit català

Agència Catalana de Protecció de Dades	<i>Consell Assessor</i> Josep Amat i Girbau
Comissió de Toponímia de Catalunya del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	<i>Vicepresident</i> Josep Moran i Ocerinjauregui <i>Vocal</i> Joan Anton Rabella i Ribas
Comissió de Toponímia del Govern d'Andorra	Ramon Sistac i Vicén
Comissió mixta del seguiment del conveni marc entre l'Institut d'Estudis Catalans i la Federació de Persones Sordes de Catalunya (FESOCA)	Joan Martí i Castell
Consell de Protecció de la Natura del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya	<i>President</i> Joandomènec Ros i Aragonès
Consell Escolar de Catalunya del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya	Joaquim Arnau i Querol
Institució de les Lletres Catalanes	<i>Consell Assessor</i> Mariàngela Vilallonga i Vives
Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA)	<i>Consell Assessor</i> Damià Barceló i Cullerés
Agència de Residus del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya	<i>Consell Assessor</i> David Serrat i Congost
Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya	<i>Junta de Protecció</i> Josep M. Mallarach i Carrera David Serrat i Congost Lluís Paluzié i Mir

**Parc Natural del Cadí-Moixeró del
Departament de Territori i Sostenibilitat
de la Generalitat de Catalunya**

Junta Rectora
Joaquim Gosálbez i Noguera

**Parc Natural dels Aiguamolls
de l'Empordà del Departament de
Territori i Sostenibilitat de la Generalitat
de Catalunya**

Junta de Protecció
Xavier Llimona i Pagès
Lluís Vilar Sais
Antoni Palau
Jordi Sargatal i Vicens

Promoció

Premis i borses d'estudi de l'IEC - Premis Sant Jordi 2017

Premi Internacional Catalònia de l'Institut d'Estudis Catalans

Ponència: Albert Balcells (membre de la Secció Històrico-Arqueològica), Francesc Gonzàlez i Sastre (membre de la Secció de Ciències Biològiques), David Jou (membre de la Secció de Ciències i Tecnologia), Mariàngela Vilallonga (membre de la Secció Filològica), Josep M. Casasús (membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials) i Romà Escalas (secretari general de l'IEC).

Atorgat a Jana Balacciu Matei, traductora i filòloga romanesa, editora i directora de la col·lecció «Biblioteca de Cultura Catalana», de l'editorial Meronia de Bucarest.

Premi Prat de la Riba de l'Institut d'Estudis Catalans

Ponència: Joandomènec Ros (president de l'IEC), Romà Escalas (secretari general de l'IEC) i Maria Corominas, Maria Dolors Garcia Ramon i Josep M. Panareda (membres de la Secció de Filosofia i Ciències Socials).

Atorgat a Andreu Domingo i Valls per l'obra *Catalunya al mirall de la immigració. Demografia i identitat nacional*.

Premi Rafael Patxot i Jubert

Ponència: Manuel Castellet (membre de la Secció de Ciències i Tecnologia), Francesc Xavier Barca (de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica) i Josep Massot (membre de la Secció Històrico-Arqueològica).

Atorgat a Marcel Pujol i Hamelink pel treball *La marina catalana a la baixa edat mitjana a través de Sant Feliu de Guíxols*.

Premi Catalunya del Nord

Ponència: Maria Corominas (presidenta de la Secció de Filosofia i Ciències Socials), Joan Martí (membre de la Secció Filològica), Enric Pujol (membre de la Secció Històrico-Arqueològica), Alà Baylac (director de l'Institut Franco-Català Transfronterer de la Universitat de Perpinyà i membre de l'IEC) i Martina Camiade (delegada del president de l'IEC a Perpinyà).

Atorgat a Claudi Balaguer pel treball *El català dels països i dels gitanos al Riberal*. Premi lliurat en acte públic a Perpinyà durant la Nit Literària de Sant Jordi, el dia 28 d'abril de 2017.

Premi IEC d'Arqueologia i Història Antiga Josep Puig i Cadafalch

Ponència: Ferran Arasa, Josep Guitart i Narcís Soler (membres de la Secció Històrico-Arqueològica).

Atorgat a Carles Padrós Gómez pel treball *La implantació militar romana a Catalunya: caracterització d'espais militars al NE de la Citerior en època tardorepublicana (s. II-I a.n.e.)*.

Premi IEC d'Història Medieval Pròsper de Bofarull

Ponència: Gaspar Feliu, Flocel Sabaté i Josep M. Salrach (membres de la Secció Històrico-Arqueològica).

Atorgat a Alejandro Martínez Giralt pel treball *Parentela aristocràtica, domini i projecció sociopolítica. Els vescomtes de Cabrera entre 1199 i 1423*.

Premi IEC de Ciències Físiques Eduard Fontserè

Ponència: Lluís Jofre, David Jou i Josep Enric Llebot (membres de la Secció de Ciències i Tecnologia).

Atorgat a Sergi Gonzàlez-Solís pel treball *Aplicacions fenomenològiques dels mesons eta i eta'*.

Premi IEC de Teoria i Crítica d'Arquitectura Lluís Domènech i Montaner

Ponència: Josep Amat, Ferran Sagarra i Joan Antoni Solans (membres de la Secció de Ciències i Tecnologia).

Atorgat a Eulàlia Gómez Escoda pel treball *Comerç, ciutat. Paisatges arran de terra*.

Premi IEC de Gramàtica Històrica i Història de la Llengua Marià Aguiló

Ponència: Antoni Ferrando, Joan Martí i Castell i Josep Moran (membres de la Secció Filològica).

Atorgat a Antoni Ignasi Alomar Canyelles pel treball *La construcció de la Seu de Mallorca. Vocabulari terminològic*.

Premi IEC de Lexicografia i Onomàstica Joan Coromines

Ponència: Josep Martines, Joan Miralles i Enric Ribes (membres de la Secció Filològica).

Atorgat a Carles Segura Llopes i Vicent Beltran Calvo pel treball *Els parlars valencians*.

Premi IEC de Filosofia Joaquim Carreras i Artau

Ponència: Pere Lluís Font, Josep Olesti i Jaume de Puig (membres de la Secció de Filosofia i Ciències Socials).

Atorgat a Sergi Grau Torras pel treball *Les transformacions d'Aristòtil. Filosofia natural i medicina a Montpeller: el cas d'Arnau de Vilanova (c. 1240-1311)*.

Premi IEC de Dret Manuel Duran i Bas

Ponència: Lluís Jou, Josep-Enric Rebés i Carles Viver i Pi Sunyer (membres de la Secció de Filosofia i Ciències Socials).

Atorgat a Vicenta Tasa Fuster pel treball *Drets lingüístics i ordenament constitucional: seguretat lingüística vs. jerarquia lingüística. Un estudi comparat de Suïssa i Espanya*.

Premi de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (per a estudiants)

Ponència: Pere Castells, Rosaura Farré i Abel Marín.

Atorgat a David Bars Cortina pel treball *Els compostos fenòlics de l'oliva com a agents antioxidants i la seva acumulació en teixit muscular*.

Premi de la Institució Catalana d'Estudis Agraris (per a estudiants)

Ponència: Miquel Aran, Joaquim Camps, Carles Folch, Josep Puiggròs, Joaquim Ros, Jordi Rosell, Assumpta Serra, Ester Torres i Josep M. Vives.

Atorgat a Paula Molina Melgares pel treball *Impacte dels marges florals en l'abundància d'enemics naturals en cultiu de tomàquet*.

Accèsit atorgat a Martí Figueras Paret pel treball *Influència de l'entorn dels hivernacles de tomàquet primerenc en la colonització del cultiu per mívrids depredadors*.

Premi Societat Catalana d'Economia

Ponència: Eduard Arruga, Enric Fernández, Jordi Galí, Guillem López Casanovas, Antoni Montserrat, Àngel Pes i Joan Tugores.

Atorgat a Humberto Llavador, John E. Roemer i Joaquim Silvestre per l'obra *Sustainability for a warming planet*.

Premi Eduard Valentí de la Societat Catalana d'Estudis Clàssics (per a estudiants)

Ponència: Carles Garriga, Montserrat Jufresa i Mariàngela Vilallonga.

Atorgat a Maria Cecilia Angioni pel treball *L'Orestea' d'Èsquil a la traducció de Pier Paolo Pasolini*.

Accèssit atorgat a Víctor González Galera pel treball *Política i teatre. El pes del mim en la vida política romana des dels orígens del teatre fins a l'inici de l'Imperi*.

Premi Antoni Quintana i Marí per a treballs de recerca d'estudiants de batxillerat de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica

Ponència: Francesc Xavier Barca, Agustí Camós, Ricard Duran i Pere Grapí.

Atorgat a Amina El Asri Zigaf pel treball *Algunes aportacions dels àrabs a la matemàtica*.

Premi de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (per a estudiants)

Ponència: Annalisa Giocoli, Marc Montlleó, Mireia Peris, Ramon Sisó i Ioana Spanou.

Atorgat a Gavina Corbetta Gallego pel *Projecte de regeneració urbana i ambiental a La Molina*.

Premi Societat Catalana de Biologia a la trajectòria professional

Ponència: Pere Puigdomènech, Jaume Raventós i Lluís Tort.

Atorgat a Joan Massagué i Solé (Memorial Sloan Kettering Cancer Center).

Premi Societat Catalana de Biologia a un article científic

Ponència: Mara Dierssen, Mario Cáceres i Joan Seoane.

Atorgat a David M. Alba per l'article «Miocene small-bodied ape from Eurasia sheds light on hominoid evolution».

Premi Societat Catalana de Biologia a la divulgació

Ponència: Cristina Junyent, Cristina Ribas i Raül Toran.

Atorgat a Jaume Llistosella Vidal i Antoni Sánchez-Cuxart per l'obra *Guia il·lustrada per a conèixer els arbres*.

Premi Societat Catalana de Biologia al jove investigador

Ponència: Assumpció Bosch, Gemma Marfany i Verònica Noé.

Atorgat a Eva M. Novoa Pardo pel treball *Evolution of the gene translation machinery and its applications to drug discovery*.

Premi Societat Catalana de Biologia a un treball de recerca de batxillerat (per a estudiants)

Ponència: Felip Fernández, Salomé Martínez, Jordi Morral, Neus Peris, Mercè Serra i Montse Vallmitjana.

Atorgat a Robert Cilleros Mañé (Institut Antoni de Martí i Franquès, de Tarragona) pel treball *La bioacumulació i biomagnificació del mercuri*.

Premi Jordi Porta i Jué de la Societat Catalana de Física (per a estudiants)

Ponència: Núria Ferrer, Jordi Isern i Jordi Mompart.

Atorgat a David Llorens del Pino pel treball *Inflació cosmològica: alguns problemes del Big Bang i la seva solució*.

Menció honorífica atorgada a Miquel Torras Martínez pel treball *Nanomaterials amb propietats magnètiques i plasmòniques: nanotriangles d'or decorats amb nanopartícules d'òxid de ferro superparamagnètiques*.

Premi Lluís Casassas i Simó de la Societat Catalana de Geografia (per a estudiants)

Ponència: Enric Bertran, Margarida Castañer i Jordi Royo.

Atorgat a Antoni Domènech Montaña pel treball *Geografia dels desnonaments a Espanya: els habitatges de segona mà propietat de la Societat de Gestió d'Actius Procedents de la Reestructuració Bancària (SAREB) com a indicador de la desigualtat urbana postcrisi*.

Menció honorífica atorgada a Marc Lemus Cánovas pel treball *La variabilitat espaciotemporal de la precipitació al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre*.

Menció honorífica atorgada a Albert Beneyto Dorado pel treball *Proposta metodològica d'avaluació de la qualitat de l'espai públic en un centre històric*.

Premi Joan Palau Vera de Geografia (per a estudiants)

Ponència: Anna Ortiz, Roser Serra i Maria Villanueva.

Atorgat a Kajol Viladrich Pons (Institut Guillem de Berguedà, de Berga) pel treball *Projecte d'anella verda de Berga*.

Menció honorífica atorgada a Mar Clua Sánchez (Institut Icària, de Barcelona) pel treball *El futur del delta de l'Ebre*.

Menció honorífica atorgada a Bernat Pujol Montiel (Institut Cal Gravat, de Manresa) pel treball *Les fonts del Bages*.

Premi Albert Dou de la Societat Catalana de Matemàtiques

Ponència: Montse Alsina, Esther Barrabés, Aleix Ruiz de Villa Robert, Joan de Solà-Morales i Manuel Udina.

Atorgat a Armengol Gasull i Embid pel treball *L'infinit i més enllà*.

Premi Emmy Noether (Societat Catalana de Matemàtiques)

Ponència: Àngel Jorba, Xavier Mora, Pere Pascual, Jordi Quer i Josep Lluís Solé.

Atorgat *ex aequo* a Aitor Nicolás Azemar Carnicero pel treball *Hausdorff dimension of the fractional Brownian motion* i a Óscar Rivero Salgado pel treball *Birch and Swinnerton-Dyer conjecture*.

Menció honorífica atorgada a Sergi Baena i Miret pel treball *Generalizations of the hexagramme mystique*.

Premi Évariste Galois de la Societat Catalana de Matemàtiques (per a estudiants)

Ponència: Xavier Jarque, Albert Ruiz i Enric Ventura.

Atorgat a Joan Claramunt Carós pel treball *Differential Galois theory*.

Premi Joan Profitós d'assaig pedagògic

Ponència: Joan Mallart, Josep Gallifa, Conrad Vilanou, Elena Venini i Núria Rajadell.

Atorgat a Albert Rumbo i Soler pel treball *Llegendes del Berguedà. Un actiu pedagògic excepcional*.

Menció honorífica atorgada a Emili Puig i Vilaró pel treball *Educar per a la sostenibilitat. Educar en un context d'urgència planetària i de crisi de civilització*.

Menció honorífica atorgada a Josep-Lluís Rodríguez i Bosch pel treball *La lectura com a antropogènesi en l'obra de Marc-Alain Ouaknin: 1991-2010*.

El premi es lliurà a l'Institut d'Estudis Catalans el dia 10 de maig de 2017.

Premi de la Societat Catalana de Química (per a estudiants)

Ponència: Carles Bo, Montserrat Heras i Ciril Jimeno.

Atorgat a Miquel Torras Martínez pel treball *Nanomaterials amb propietats magnètiques i plasmòniques: nanotriangles d'or decorats amb nanopartícules d'òxid de ferro superparamagnètiques*.

Premi Modest Reixach de la Societat Catalana de Sociolingüística

Ponència: Isidor Marí, Joaquim Torres i Francesc Xavier Vila.

Atorgat a Ignasi Clemente Pseudo pel treball *Uncertain futures. Communication and culture in childhood cancer treatment*.

Premi de la Societat Catalana de Tecnologia (per a estudiants)

Ponència: Ramon Bragós, Quim Corominas i Iván Nadal.

Atorgat a Frederic Luque i Carrillo pel treball *Anàlisi de les dades del trànsit urbà amb sensors de superfície. El cas de Figueres*.

Premi Ferran Sunyer i Balaguer

Ponència: Rafael de la Llave (Georgia Institute of Technology), Jiang-Hua Lu (Universitat de Hong Kong), Joan Porti (Universitat Autònoma de Barcelona), Eero Saksman (Universitat d'Hèlsinki) i Yuri Tschinkel (Courant Institute of Mathematical Science, Universitat de Nova York).

Atorgat a Antoine Chambert-Loir, Johannes Nicaise i Julien Sebag pel treball *Motivic integration*.

Premi Matemàtiques i Societat (Fundació Ferran Sunyer i Balaguer)

Ponència: Lluís Alsedà, Josep Amat, Marta Casanellas, Manuel Castellet, Romà Escalas, Joan Girbau, Xavier Jarque, Pere Pascual, Joandomènec Ros, Joan Antoni Solans i Núria Vila.

Atorgat a Esther Vera pel dossier especial dedicat a les matemàtiques publicat al diari *Ara*: «I love mates» (10 juliol 2016).

Borses Ferran Sunyer i Balaguer

Ponència: Lluís Alsedà, Josep Amat, Marta Casanellas, Manuel Castellet, Romà Escalas, Joan Girbau, Xavier Jarque, Pere Pascual, Joandomènec Ros, Joan Antoni Solans i Núria Vila.

Atorgada a Giulia Binotto pel projecte *Contribucions a l'anàlisi estocàstica*.

Atorgada a Alberto Debernardi Pinos pel projecte *Conjectura de Boas, principi d'incertesa, desigualtats de Fourier amb pesos i aplicacions*.

Atorgada a Jordi Delgado Rodríguez pel projecte *Extensions of free groups: algebraic, geometric, and algorithmic aspects*.

Atorgada a Núria Folguera Blasco pel projecte *Stochastic modelling of epigenetic and metabolic regulation of cellular reprogramming: implications for cancer stem cells and cancer therapy*.

Atorgada a Ricard Garra Oronich pel projecte *Computational optimization techniques for cryptographic protocols*.

Atorgada a Ana Navarro Quiles pel projecte *Métodos computacionales para ecuaciones diferenciales aleatorias. Teoría y aplicaciones*.

Premi Fundació Mercè Rodoreda

Ponència: Joaquim Mallafrè, Josep Massot i Damià Pons (membres de la Comissió Tècnica del Patronat de la Fundació Mercè Rodoreda).

Atorgat a Josep M. Domènech Gibert pel treball *Nous mètodes per a la comparació de textos. El cas d'Aloma de Mercè Rodoreda*.

Ajuts Fundació Mercè Rodoreda

Ponència: Joaquim Mallafrè, Josep Massot i Damià Pons (membres de la Comissió Tècnica del Patronat de la Fundació Mercè Rodoreda).

Atorgat a Eva Comas Arnal pel projecte *Els somnis en la narrativa de Mercè Rodoreda*.

Atorgat a Francesc Galera Porta pel projecte *Avel·lí Artís-Gener, traducció i alteritat. El com i el perquè de la praxi traductora de Tísner*.

Borsa d'estudi Abelard Fàbrega

Ponència: Joaquim Arnau (membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials), Francesc Fontbona (membre de la Secció Històrico-Arqueològica) i Martí Teixidó (president de la Societat Catalana de Pedagogia).

Atorgada a Cristina Petreñas Caballero pel projecte *Impacte dels processos d'aculturació i de les pràctiques educatives en la construcció de la identitat cultural dels joves d'origen immigrant en el sistema educatiu català*.

Borsa d'estudi Ramon d'Alòs-Moner

Ponència: Albert Balcells (membre de la Secció Històrico-Arqueològica), Josep M. Nadal (membre de la Secció Filològica) i Jaume de Puig (membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials).

Atorgada a Arantxa Llàcer Martorell pel projecte *Jaume Ramon Vila: l'intel·lectual barceloní del segle XVII. Estudi biogràfic*.

Borses d'estudi Eusko-Ikaskuntza - Institut d'Estudis Catalans

Ponència: August Bover, Josep Moran i Mariàngela Vilallonga (membres de la Secció Filològica).

Atorgada a Aritz Galarraga Lopetegi pel projecte *La literatura basca traduïda al català (1976-2016)*.

Borses d'estudi Generalitat de Catalunya

Ponència: Antoni Simon (en representació de la Secció Històrico-Arqueològica), Pere Quetglas (en representació de la Secció Filològica), Josep Anton Fernández (en representació del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya), Lídia Pons (en representació de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes) i Ivan Serrano (en representació de la Fundació Congrés de Cultura Catalana).

Atorgada a Julia Conesa (França) pel projecte *Els diputats eclesiàstics de la Generalitat medieval després de la Guerra Civil catalana: una xarxa d'actors polítics dins l'Església catalana? (1462-1515)*.

Atorgada a Martina Del Popolo (Itàlia) pel projecte *Els processos i l'administració de la justícia a Tàrraga i Vilagrassa al final del segle XV*.

Atorgada a Miriam Palomba (Itàlia) pel projecte *Les cartes de professió del monestir de Sant Pere de les Puel·les de Barcelona: segles XII-XIII*.

Atorgada a Giacomo Floris (Itàlia) pel projecte *Administrar un feu en el Regne de Sardenya. El govern de la Baronia de Posada en mans de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona. Estudi i edició dels documents de l'Arxiu de la Biblioteca de Catalunya*.

Borses d'estudi Països Catalans

Ponència: David Serrat (secretari científic de l'IEC), Josep Guitart i Damià Pons (membres de la Secció Històrico-Arqueològica) i Juli Peretó i Joandomènec Ros (membres de la Secció de Ciències Biològiques).

1) En relació amb l'àmbit de les Illes Balears

Atorgada a Catalina Maria Martorell Fullana pel projecte *L'anarquisme balear i les seves relacions amb el català: propagandistes, mestres racionalistes i lliurepensadors a Mallorca i Menorca (1898-1924)*.

Atorgada a Martí Serra Riera pel projecte *L'ecologisme als Països Catalans (2000-2015). Una lluita comuna*.

2) En relació amb l'àmbit del País Valencià

Atorgada a Francesc Marco Palau pel projecte *Valencianisme polític i partits catalans: l'evolució del vincle*.

Atorgada a Beatriz Lorente Brun pel projecte *Estudi de l'estructura genètica de les poblacions de *Paracentrotus lividus* de Colera i Xàbia utilitzant la proteïna de reconeixement gamètic *bindina* com a marcador*.

Atorgada a José Javier Guidi Sánchez pel projecte *Arqueologia i museïtzació. Les ciutats romanes del País Valencià durant l'antiguitat. Comparació i anàlisi vers la civitas de Tàrraco*.

Relació de premis que no s'han adjudicat o han restat deserts

Premi de Medi Ambient de l'Institut d'Estudis Catalans

Premi IEC de Fisiopatologia Quirúrgica Joaquim i Antoni Trias i Pujol

Premi IEC de Botànica Pius Font i Quer

Premi dels Amics de l'Art Romànic (per a estudiants)

Premi Catalunya de Sociologia

Concurs de Joves Sociòlegs (per a estudiants)

Premi CCNIEC Marc Viader, a la innovació en productes alimentaris

Premi CCNIEC, a la millor iniciativa de la indústria alimentària en el camp de la millora de l'alimentació de la població o l'educació alimentària

Premi CCNIEC Ramon Turró, en reconeixement d'una trajectòria d'excel·lència en el camp de la nutrició

Premi Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica per a treballs de màster d'història de la ciència amb una orientació professional

Relació d'activitats científiques organitzades, promogudes o acollides per l'IEC

Durant el curs 2016-2017, l'Institut d'Estudis Catalans ha organitzat, promogut o acollit 499 activitats científiques, la relació de les quals es detalla a continuació.

<i>Activitats</i>	<i>2016-2017</i>
Seminaris	33
Conferències	137
Discursos de recepció	11
Presentacions	53
Col·loquis	28
Jornades	75
Reunions i sessions científiques	14
Taules rodones i tertúlies	16
Debats	9
Simposis	12
Fires	4
Lliurament de premis	13
Congressos	12
Exposicions	6
Cursos i tallers	16
Commemoracions i homenatges	10
Concerts	3
Altres	47
<i>Total</i>	<i>499</i>

Seminaris

— Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC), 15 de setembre. *Llegir a les ciències, llegir científicament*. Organització: UVic i Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 26 de setembre. Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal.

Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 7 d'octubre. Seminari internacional: *El «Grand Tour» i el coneixement. Experiències europees, des de Rússia a la península Ibèrica*. Organització: Universitat Politècnica de Catalunya, Institute Peter the Great, Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC, Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica de l'IEC, Universitat d'Évora, Universitat Nova de Lisboa i École des Hautes Études en Sciences Sociales.

— Aula Magna del Seminari Conciliar de Barcelona, 24 d'octubre. Seminari: *Cinc-cents anys de la reforma protestant*, que inclogué les ponències «El cristianisme segons Martí Luther» i «L'espiritualitat luterana», un col·loqui sobre l'inici de la reforma protestant i la interpretació pel cor alemany Jubilate de Barcelona de cançons de J. S. Bach amb lletra de Martí Luther. Organització: Arquebisbat de Barcelona, Deutschsprachige Evangelische Gemeinde Barcelona i IEC.

— IEC, 24 d'octubre. Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal. Es continuà el debat del llibre *La democràcia en Amèrica*, d'Alexis de Tocqueville. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC / Escola Massana / Reial Acadèmia de Medicina, 3 i 4 de novembre. Seminari i taller: *Realising potentials: Arts-based sustainability science*, dedicat

a l'exploració i el diàleg entre les arts i la ciència de la sostenibilitat. Organització: Secció d'Ecologia Terrestre de la Societat Catalana de Biologia (IEC), CREAF, UOC, UAB, CAMBIO, ICAAM, UPO i Universitat d'Évora.

— Edifici Ramon Llull de la UIB, 11 de novembre. VI Seminari d'Estudis Catalans del Vuit-cents: «Ramon Llull en la literatura catalana del segle XIX», amb la participació de Margalida Tomàs, Pere Rosselló, Joan Alegret, Rosa M. Planas, Rafael Roca, Ramon Pinyol, Magí Sunyer, Isabel Ripoll, entre d'altres. Organització: UIB, Delegació de l'IEC a Palma, Grup d'Estudi sobre la Literatura del Vuit-cents i Govern de les Illes Balears.

— IEC / Basílica de Santa Maria del Mar (Barcelona), 14 i 15 de novembre. Seminari: «Santa Maria del Mar revisitada». Organització: Grup de recerca «Edificis i escenaris religiosos medievals a la Corona d'Aragó» de la UdG, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 22 de novembre. Seminari taller: «What is Life? In remembrance of Lynn Margulis (1938-2011)», en el context de la Disputatio of Barcelona 2016. Organització: Barcelona Knowledge Hub de l'Academia Europaea, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 22-25 de novembre. Seminari internacional: *Ciutats mediterrànies: l'espai i el territori*. Organització: IEC i Institut Europeu de la Mediterrània, amb la col·laboració de l'Obra Social La

Caixa i el suport de la Diputació de Barcelona i altres institucions.

— IEC, 28 de novembre. Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal, en el qual es continuà el debat del llibre *La democràcia en Amèrica*, d'Alexis de Tocqueville. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— Museu de la Música / IEC / Biblioteca de Catalunya, 15 i 16 de desembre. Seminari *Enric Granados (1867-1916)*, amb motiu del centenari de la seva mort. Organització: Museu de la Música, Biblioteca de Catalunya i Societat Catalana de Musicologia (IEC).

— IEC, 22 de desembre. Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal, sessió en què es continuà el debat del llibre *Construyendo utopías reales* (2014), d'Erik Olin Wright. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 11 de gener. Seminari de filosofia del cicle *10 qüestions, 10 filòsofs*: «El liberalisme de Mill i el debat sobre la prohibició del fulard islàmic», a càrrec de Neus Torbisco, de la UPF i el Graduate Institute (Ginebra). Organització: Grup de Filosofia Analítica de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 25 de gener. Seminari de filosofia del cicle *10 qüestions, 10 filòsofs*: «Ada Lovelace i la idea de computació», amb Manolo Martínez, de la UAB. Organització: Grup de Filosofia Analítica de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 8 de febrer. Seminari de filosofia del cicle *10 qüestions, 10 filòsofs*:

«Les idees revolucionàries d'Elizabeth Anscombe sobre la causalitat», amb Carl Hoefffer, investigador ICREA de la UB. Organització: Grup de Filosofia Analítica de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— Teatre Pere Serrat d'Els Catòlics (Olot), 18 de febrer. XI Seminari sobre Patrimoni Natural de la comarca de la Garrotxa. Organització: Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 22 de febrer. Seminari de filosofia del cicle *10 qüestions, 10 filòsofs*: «La justificació de les creences i la filosofia de Karl Popper», a càrrec de José Díez, de la UB. Organització: Grup de Filosofia Analítica de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 27 de febrer. Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal. Es continuà debatent el llibre *Construyendo utopías reales* (2014), d'Erik Olin Wright. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 8 de març. Seminari de filosofia del cicle *10 qüestions, 10 filòsofs*: «Escepticisme clàssic i modern i el problema de les altres ments», a càrrec de Mireia López, de la UdG. Organització: Grup de Filosofia Analítica de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 27 de març. Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal, en què es va debatre el primer capítol del llibre *El género en disputa. El feminismo y la subversión de la identidad*, de Judith

Butler (2007). Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— Facultat de Filologia de la UB, 29 de març. Seminari: *De com vaig construir una teoria o la necessitat de donar compte d'un objecte complex*, a càrrec de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica de l'IEC. Organització: Socio-complexitat: Grup de Complexitat, Comunicació i Sociolingüística; Scripta: Dialectologia Catalana, i Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació.

— IEC, 30 de març. Seminari interdisciplinari de recerca: *Cap a una nova agenda mediterrània: dinàmiques i actors en joc*, en què participaren polítics, acadèmics, periodistes i actors de la societat civil. Organització: Institut Europeu de la Mediterrània (IEMed), amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 3 d'abril. Primera sessió del seminari de recerca *Els elements de filosofia de Thomas Hobbes: «De corpore»*, a càrrec d'Yves-Charles Zarka, professor de la Universitat de París V (René Descartes) i director del Centre Thomas Hobbes. Organització: Societat Catalana de Filosofia, amb la col·laboració del Màster de Pensament Contemporani i Tradició Clàssica del Departament i la Facultat de Filosofia de la UB.

— IEC, 4 d'abril. Segona sessió del seminari de recerca *Els elements de filosofia de Thomas Hobbes: «De homine»*, a càrrec d'Yves-Charles Zarka, professor de la Universitat de París V (René Des-

cartes) i director del Centre Thomas Hobbes. Organització: Societat Catalana de Filosofia, amb la col·laboració del Màster de Pensament Contemporani i Tradició Clàssica del Departament i la Facultat de Filosofia de la UB.

— IEC, 5 d'abril. Tercera sessió del seminari de recerca *Els elements de filosofia de Thomas Hobbes: «De cive»*, a càrrec d'Yves-Charles Zarka, professor de la Universitat de París V (René Descartes) i director del Centre Thomas Hobbes. Organització: Societat Catalana de Filosofia, amb la col·laboració del Màster de Pensament Contemporani i Tradició Clàssica del Departament i la Facultat de Filosofia de la UB.

— IEC, 5 d'abril. Seminari de filosofia del cicle *10 qüestions, 10 filòsofs: «Marx i el treball cooperatiu»*, a càrrec d'Iñigo González, de la UB. Organització: Grup de Filosofia Analítica de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 26 d'abril. Seminari de filosofia del cicle *10 qüestions, 10 filòsofs: «Aristòtil i la validesa dels arguments»*, a càrrec de Sergi Oms, de la UB. Organització: Grup de Filosofia Analítica de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 3 de maig. Seminari de filosofia del cicle *10 qüestions, 10 filòsofs: «Ment i cos: dualismes contemporanis i el dualisme de Descartes»*, a càrrec de Josep Macià, de la UB. Organització: Grup de Filosofia Analítica de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 17 de maig. Seminari de filosofia del cicle *10 qüestions, 10 filòsofs: «Hume i el problema del mal»*, a càrrec de José Martínez, de la UB. Organització: Grup de Filosofia Analítica de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 22 de maig. Seminari de Teoria Sociològica Raimon Bonal, amb un debat sobre els quatre primers capítols de *La imaginación sociológica*, de C. Wright Mills. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 31 de maig. Seminari de filosofia del cicle *10 qüestions, 10 filòsofs: «El problema del canvi i la filosofia d'Heràclit d'Efes»*, a càrrec de Marta Campdelacreu, de la UB. Organització: Grup de Filosofia Analítica de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 5 de juliol. IX Workshop d'Avaluació del Risc a la Cadena Alimentària: «Riscos emergents en els productes del mar», amb la presentació a càrrec de Joan Guix, secretari de Salut Pública de la Generalitat de Catalunya. Organització: Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (IEC) i Agència Catalana de Seguretat Alimentària.

Conferències

— IEC, 19 de setembre. Conferència inaugural del curs de la Societat Catalana d'Economia (IEC): «Districtes industrials al segle XXI: de la continuïtat al canvi», a càrrec de Rafael Boix Domènech, professor titular del Departament d'Es-

tractura Econòmica de la Universitat de València.

— IEC, 22 de setembre. Conferència: «La materialitat i semiosi de la desigualtat. La classe social i la lluita de classes en les societats contemporànies», a càrrec de David Block, professor ICREA a la Universitat de Lleida. Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC).

— IEC, 26 de setembre. Conferència inaugural del curs d'Amics de l'Art Romànic (IEC): «La nueva musealización de las colecciones medievales del Museo Arqueológico Nacional de Madrid», a càrrec de Sergio Vidal Álvarez, conservador en cap del Departament d'Antiguitats del Museu Arqueològic Nacional de Madrid.

— IEC, 27 de setembre. Conferència inaugural del curs de la Societat Catalana de Geografia (SCG) de l'IEC, pronunciada per Franco Farinelli, president de l'Associació de Geògrafs Italians i catedràtic de la Universitat de Bolonya, que presentà la versió catalana del seu llibre *La invenció de la Terra*, editat per l'SCG. La introducció fou a càrrec de Bernat Lladó, traductor de l'obra.

— IEC, 28 de setembre. Conferència: «Quaranta anys de recerca en agronomia hortícola. Una mirada retrospectiva», a càrrec d'Oriol Marfà, enginyer agrònom. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— IEC, 3 d'octubre. Conferència: «És possible estabilitzar el sistema climà-

tic per sota els 2 °C d'increment de temperatura?», a càrrec de Josep Canadell, director executiu del Global Carbon Project (GCP). Organització: Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC.

— IEC, 3 d'octubre. Conferència del cicle *El gòtic a l'abast*: «La transmisión del conocimiento de los oficios artísticos. Valencia, 1370-1450», a càrrec d'Encarna Montero, de la Universitat de València. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— Aula Universitària d'Arenys de Mar, 4 d'octubre. Conferència: «L'esdevenidor de la Mediterrània», a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC. Organització: Ajuntament d'Arenys de Mar.

— IEC, 4 d'octubre. Conferència: «Progressos i tasques pendants en teràpia gènica de malalties monogèniques de la sang», a càrrec de Juan Antonio Bueren. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC) i Societat Catalana d'Immunologia.

— IEC, 4 d'octubre. Conferència: «Information and Communication Technologies: resolving inequalities?», a càrrec de Tim Unwin, professor emèrit del Departament de Geografia del Royal Holloway (Universitat de Londres). Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 5 d'octubre de 2016. Conferència: «L'auge dels Cartellà al segle XIII: política i genealogia», a càrrec de Mercè Homs, historiadora; Stefano M.

Cingolani, historiador; Armand de Fluvià, president de la Institució Catalana de Genealogia i Heràldica (ICGenHer), i Jaume Sobrequés, president de la Societat Catalana d'Estudis Històrics (SCEH). Organització: ICGenHer i SCEH (IEC).

— URV (Tarragona), 5 d'octubre. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «Model d'organització territorial estatal i nacional», a càrrec de Josep Ramon Fuentes, de la URV. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— CSIC, 5 d'octubre. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «Una dona enfront un món: Francisca de Pedraza, precursora de la lluita contra la violència de gènere», a càrrec d'Ignacio Ruiz, de la Universitat Rey Juan Carlos. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— IEC, 10 d'octubre. Conferència del cicle *El gòtic a l'abast*: «L'univers creatiu de Joan Mates, pintor del 1400. Una nova tauleta a Alemanya», a càrrec de Cèsar Favà, conservador del Museu Nacional d'Art de Catalunya. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— Espai Mercat de Calella, 13 d'octubre. Conferència inaugural de cicle *Medi ambient i participació*: «El mar d'ahir, d'avui i de demà», a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC. Organització: Ajuntament de Calella, Diputació de Barcelona i Espai Mercat de Calella.

— Centre de Lectura de Reus, 14 d'octubre. Conferència inaugural del curs del Centre de Lectura de Reus: «Els treballs de la Secció Filològica: una mirada al conjunt de la llengua catalana», a càrrec de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica de l'IEC, amb la presentació de Joaquim Mallafre, membre de l'IEC i soci d'honor del Centre de Lectura.

— Biblioteca Dos Rius de Torelló, 15 d'octubre. Conferència: «L'activitat lexicogràfica de l'Institut d'Estudis Catalans», a càrrec de Joaquim Rafel, membre de la Secció Filològica de l'IEC. L'acte fou presentat per Rosa Sayós, professora titular del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona. Organització: Òmnium Cultural.

— Societat Arqueològica Lul·liana (Palma), 18 d'octubre. Conferència: «L'educació i el projecte lul·lià», a càrrec d'Antoni J. Colom, de la Universitat de les Illes Balears (UIB). Acte inclòs en la celebració de l'Any Llull i de la publicació del monogràfic sobre Ramon Llull de la revista *Educació i Història*, que Pere Fullana, de la UIB i coordinador del monogràfic, presentà un cop acabada la conferència. Organització: Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana (IEC), Societat Catalana de Filosofia (IEC), Societat Arqueològica Lul·liana i UIB.

— Universitat Internacional de Catalunya (Barcelona), 19 d'octubre. Conferència del cicle *Institucions del*

nostre dret: «Dones, família i treball a la Barcelona moderna», de Josep Capdeferro, de la UPF. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i Comissió de Dones Advocades de l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona (ICAB).

— IEC, 21 d'octubre. Conferències Mineralògiques de Tardor: «Geología de la isla volcánica de Gran Canaria y el uso histórico de sus materiales líticos», a càrrec de José Mangas, de l'Instituto de Oceanografía y Cambio Global. Organització: Grup Mineralògic Català de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 26 d'octubre. Conferència inaugural del curs interacadèmic i del curs 2016-2017 de l'IEC: «Un curs matemàtic a la Menorca de la Il·lustració, en la commemoració de Pasqual Calbó i Caldés (1752-1817)», d'Antoni Roca Rosell, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia. Organització: IEC.

— IEC, 27 d'octubre. Conferència: «La imatge pedagògica en Ramon Llull», a càrrec d'Ignasi Roviró, de la URL, dins la celebració de l'Any Llull i de la publicació del monogràfic sobre Ramon Llull de la revista *Educació i Història*, que Pere Fullana, que Pere Fullana, de la UIB i coordinador del monogràfic, presentà un cop acabada la conferència. Organització: Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana (IEC), Societat Catalana de

Filosofia (IEC), Societat Arqueològica Lul·liana i UIB.

— IEC, 28 d'octubre. Conferència: «La hermenèutica, una forma de fenomenologia», a càrrec de Ramón Rodríguez. Organització: Grup d'Estudis Fenomenològics de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 2 de novembre. Conferència inaugural del curs de la Societat Catalana de Física (IEC): «Supernoves termonuclears», a càrrec de Jordi Isern, de l'Institut de Ciències de l'Espai i de l'Institut d'Estudis Espacials de Catalunya.

— IEC, 3 de novembre. Conferència: «El Premi Abel: una història d'èxit», a càrrec de Marta Sanz-Solé, catedràtica d'estadística de la UB i membre de la Comissió del Premi Abel 2016-2017. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— IEC, 4 de novembre. Conferències Mineralògiques de Tardor: «La mineria a la Conca del Priorat: els primers miners i la metal·lúrgia de l'entorn», a càrrec de Margarida Genera, arqueòloga del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i professora de la UNED. Organització: Grup Mineralògic Català de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 7 de novembre. Conferència del cicle *El gòtic a l'abast*: «Noves descobertes sobre el cor gòtic desaparegut de Santa Maria del Mar», a càrrec de

Joaquim Graupera, de la UB. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 7 de novembre. Conferència: «Desigualtats al mercat laboral: el contracte únic és la solució?», d'Albert Recio Andreu, professor titular d'economia aplicada de la UAB. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 9 de novembre. Conferència inaugural del curs de la Societat Catalana de Biologia (IEC): «El paper de la genètica forense en els tribunals de justícia», a càrrec de Manuel Crespillo, cap del Servei de Biologia de l'Institut Nacional de Toxicologia i Ciències Forenses del Ministeri de Justícia.

— Octubre Centre de Cultura Contemporània (OCCC) (València), 9 de novembre. Conferència: «La universitat i la recerca en un context de recursos limitats: algunes experiències», d'Andreu Mas-Colell, membre de l'IEC i catedràtic d'economia de la UPF, inclosa en la commemoració del desè aniversari d'Espai Ciència. Organització: IEC, Acció Cultural del País Valencià i Càtedra de Divulgació de la Ciència - Unitat de Cultura Científica de la Universitat de València, amb el suport del CSIC i la revista *Mètode*.

— Universitat Internacional de Catalunya (Barcelona), 10 de novembre. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «L'anihilació de la República pel general Franco i l'Administració de justícia de Catalunya (1936-1939)», a càrrec de Frederic Vázquez, de la UB.

Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i Comissió de Dones Advocades de l'ICAB.

— Can Alcover - Espai de Cultura (Palma), 10 de novembre. Conferència: «Progressistes i demòcrates. Anàlisi i debats a l'entorn dels escriptors i polítics illencs i Barcelona el segle XIX», a càrrec de l'historiador Pere Gabriel, de la UAB. Organització: Grup d'Estudi sobre la Literatura del Vuit-cents, Departament de Filologia Catalana de la UIB, i Delegació de l'IEC a Palma, amb la col·laboració de l'Obra Cultural Balear.

— IEC, 11 de novembre. Conferència: «The Spanish Inquisition and Nazi Germany: explaining the rise of two types of Antisemitism», a càrrec de Steven Saxonberg, del Departament d'Estudis Europeus i Relacions Internacionals de la Universitat Comenius de Bratislava. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC) i ISOR (Investigacions en Sociologia de la Religió) de la UAB.

— Campus de la Ciutadella de la UPF (Barcelona), 14 de novembre. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «Les corporacions lletrades: una complexa adaptació al nou ordre liberal», a càrrec de Carles Tormo Camallonga, de la Universitat de València. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i Comissió de Dones Advocades de l'ICAB.

— IEC, 15 de novembre. Conferència: «Biotechnological cults of affliction? Race, rationality and enchantment

in personal genomic histories», a càrrec de Stephan Palmié, professor d'antropologia i de ciències socials de la Universitat de Chicago. Joan Bestard, catedràtic d'antropologia social de la UB, presentà l'acte, i Olga Jubany, professora agregada de la mateixa universitat, el moderà. Organització: Institut Català d'Antropologia i IEC.

— IEC, 18 de novembre. Conferències Mineralògiques de Tardor: «Els elements de terres rares. Dipòsits clàssics i nous», a càrrec de Joan Carles Melgarejo, del Departament de Cristal·lografia, Mineralogia i Dipòsits Minerals de la Facultat de Geologia de la UB. Organització: Grup Mineralògic Català de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 21 de novembre. Conferència: «Tot resseguint el periple d'un sepulcre medieval desconegut, descobert en una col·lecció estrangera», a càrrec de Francesca Español, presidenta d'Amics de l'Art Romànic. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 23 de novembre. Conferència inaugural del curs de la Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC): «“Un gris verdós, clar, si l'ensopeguem, pot fer bonic”...», a càrrec de Joaquim Nadal.

— IEC, 24 de novembre. Conferència: «Geopolítica del independentismo en Cataluña», a càrrec de Cyril Trépier, geògraf. Abans de la conferència, es lliurà el XIII Premi Joan Palau Vera per a

treballs de recerca d'estudiants de batxillerat. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 25 de novembre. Conferències Mineralògiques de Tardor: «La primera mineria i metal·lúrgia al sud-est de la península Ibèrica», a càrrec de Roberto Risch, de la UAB. Organització: Grup Mineralògic Català de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Facultat de Dret de la UAB, 26 de novembre. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «De les Corts de Cadis al Sexenni democràtic: l'encaix de Catalunya a l'Espanya liberal», a càrrec de Josep Cañabate, de la UAB.

— IEC, 29 de novembre de 2016. Conferència del cicle *Física oberta*: «Violació de les desigualtats de Bell», a càrrec d'Antonio Acín, professor de recerca de la ICREA i de l'Institut de Ciències Fotòniques. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 30 de novembre. Conferència: «La Sagrada Família: bellesa i repte tecnològic del projecte de Gaudí», a càrrec de Jordi Faulí i David Puig, membres de l'equip d'arquitectura de la Sagrada Família. Organització: Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— IEC, 30 de novembre. Conferència: «És la predació entre microorganismes un pas necessari en la teoria de l'endosimbiosi?», a càrrec d'Isabel Esteve, catedràtica de microbiologia del Laboratori d'Ecologia Microbiana de la UAB.

Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 2 de desembre. Conferències Mineralògiques de Tardor: «L'abellaïta, la primera espècie mineral nova descoberta a Catalunya», a càrrec de Jordi Ibáñez, director científic del servei de DRX del ICT Jaume Almera (CSIC), i Joan Abella, gemmòleg i especialista en diamant per la Universitat de Barcelona. Organització: Grup Mineralògic Català de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 12 de desembre. Conferència del cicle *El romànic a l'abast*: «Piedad tangible. El mobiliario litúrgico medieval de las iglesias de Gotland», a càrrec del doctor Justin Kroesen, conservador del Museu de Bergen (Noruega). Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 13 de desembre. Conferència: «Els inuits (esquimals). Caçadors del Gran Nord», a càrrec de Francesc Bailón, antropòleg. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 13 de desembre. Conferència inaugural del curs de la ICHN: «El coneixement i la conservació de la natura a Catalunya (1976-2016)», sota la presidència de Marta Gumà, presidenta de DEPANA, i Joan Pino, president de la ICHN; amb les intervencions de Lluís-Xavier Toldrà i Jordi Sargatal, i un debat posterior.

— IEC, 14 de desembre. Conferència del cicle *Els premis Nobel de l'any*

2016: «Molècules amb enllaços mecànics i rotors moleculars», de Pau Ballester, de l'Institut Català d'Investigació Química. Organització: Societat Catalana de Química (IEC).

— IEC, 15 de desembre. Conferència del cicle *Els premis Nobel de l'any* 2016: «Dret i economia: contractes eficients i incentius», a càrrec de Francesc Xavier Mena, catedràtic d'economia de la URL. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 16 de desembre. Conferències Mineralògiques de Tardor: «Els cristalls gegants de guix de Naica (Mèxic)», a càrrec de M. Àngels Canals, de la Facultat de Geologia de la UB. Organització: Grup Mineralògic Català de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 19 de desembre. Conferència del cicle *El romànic a l'abast*: «Momento, narración e historia en la imagen románica y sus inscripciones», a càrrec de Vincent Debiais, del Centre d'Études Supérieures de Civilisation Médiévale de Poitiers. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 9 de gener. Conferència: «Josep Puig i Cadafalch i la recuperació de la pintura monumental romànica», a càrrec de Milagros Guardia, catedràtica del Departament d'Història de l'Art de la UB. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— OCCC (València), 16 de gener. Conferència del cicle *Els premis Nobel de*

l'any 2016: «Propietaris, alts executius i treballadors: contractes i institucions», a càrrec de Gonzalo Olcina, especialista en economia del comportament, que explicà l'aportació d'Oliver Hart, de la Universitat Harvard, i de Bengt Holström, del Massachusetts Institute of Technology (MIT), distingits amb el Premi Nobel d'Economia. Organització: Universitat de València, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 16 de gener. Conferència: «Està el sistema financer europeu encara en risc?», a càrrec de Xavier Freixas i Josep Peydró, de la UPF, autors del llibre *Risc sistèmic, crisi i regulació macroprudencial*. Organització: Grup de Treball d'Economia Financera de la Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 16 de gener. Conferència: «Influència intel·lectual i professional de Puig i Cadafalch en la trajectòria de l'arquitecte Josep Danés», a càrrec de Joaquim M. Puigvert, professor de la UdG. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— ICAB, 18 de gener. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «La funció notarial segons la nova legislació de jurisdicció voluntària», a càrrec d'Antoni Bosch, de la Universitat Internacional de Catalunya. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— OCCC (València), 23 de gener. Conferència del cicle *Els premis Nobel de l'any 2016*: «Màquines i motors molecu-

lars: què són i com i per a què es fabriquen?», a càrrec de Jordi Solà, del CSIC, sobre el Premi Nobel de Química atorgat a Fraser Stoddart, Jean-Pierre Sauvage i Ben Feringa. Organització: Espai Ciència de l'OCCC, amb la col·laboració de l'IEC.

— ICAB, 25 de gener. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «Els fills no comuns en la família reconstituïda segons el CCat», a càrrec de Carme Maria Lázaro, de la Universitat Internacional de Catalunya. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— OCCC (València), 25 de gener. Conferència del cicle *Els premis Nobel de l'any 2016*: «Autofàgia, una via de degradació intracel·lular», a càrrec de Carmen Aguado, del Centre d'Investigació Príncep Felip de València, sobre el Premi Nobel de Fisiologia, concedit a Yoshinori Ohsumi. Organització: Espai Ciència de l'OCCC, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 26 de gener. Conferència del cicle *Els premis Nobel de l'any 2016*: «Topologia i física quàntica en diàleg: Premi Nobel de Física 2016», a càrrec de Maria-Roser Valentí, de l'Institute for Theoretical Physics de la Universitat Goethe de Frankfurt, sobre el Premi Nobel de Física, concedit a David J. Thouless, F. Duncan M. Haldane i J. Michael Kosterlitz. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 26 de gener. Conferència inaugural del curs de la Societat Catalana

de Filosofia: «Sentiment i virtut. La visió aristotèlica de la dona», a càrrec de Margarida Mauri. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— Biblioteca de Vinaròs, 27 de gener. Conferència: «Vitalitat i futur de les *Normes de Castelló*», a càrrec de Vicent Pitarch, delegat de l'IEC a Castelló. Organització: Associació Cultural Jaume I de Vinaròs, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Vinaròs i l'IEC.

— IEC, 30 de gener. Conferència: «L'estela de Josep Puig i Cadafalch en la interpretació del romànic català», a càrrec de Raquel Lacuesta, de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, dins els actes de l'Any Puig i Cadafalch. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— OCCC (València), 31 de gener. Conferència del cicle *Els premis Nobel de l'any 2016* sobre l'aportació del Premi Nobel de Literatura, concedit a Bob Dylan, a càrrec de Vicent Partal, periodista i director de *Vilaweb*, i del músic Borja Penalba. Organització: Espai Ciència de l'OCCC, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 1 de febrer. Conferència: «Fotografia artística de paisatge. Progressió en proximitat», a càrrec de Juan Santos. Organització: Societat Catalana de Fotògrafs de Natura de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (Barcelona), 1 de febrer. Conferència del cicle *Institucions*

del nostre dret: «La jurisprudència europea enfront la legislació estatal. Casos de conflicte», a càrrec de Montserrat Nebreira, de la Universitat Internacional de Catalunya. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— IEC, 2 de febrer. Conferència: «Els goigs de Catalunya al món. Una forma musical culta i popular», a càrrec de Glòria Ballús i Antonio Ezquerro. Organització: Societat Catalana de Musicologia (IEC).

— IEC, 2 de febrer. Conferència: «Neurophysics: a new physics frontier to understand the structure of the brain and its function», a càrrec de Joaquín Torres, de la Universitat de Granada. Organització: IEC.

— IEC, 6 de febrer. Conferència: «L'etapa formativa de Puig i Cadafalch. Idees i referents», a càrrec de Joaquim Graupera, de la UB, dins els actes de l'Any Puig i Cadafalch. Organització: Amics de l'Art Romànic de l'IEC.

— IEC, 6 de febrer. Conferència del cicle *Aportacions dels economistes catalans*, sobre la personalitat i les aportacions del professor Fabià Estapé, a càrrec de Jacint Ros. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona, 8 de febrer. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «Incidència de la Llei orgànica 8/2015 en la regulació de la protecció jurídica del menor a Catalunya», a càrrec de Magalí

Riera, de la UPF. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona.

— IEC, 9 de febrer. Conferència: «El *Gran atlas topogràfic de Catalunya* a escala 1:25.000», a càrrec de Jaume Miranda, director de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya entre 1982 i 2017 i membre de l'IEC. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 13 de febrer. Conferència: «El primer romànic com a projecte europeu de Josep Puig i Cadafalch en temps d'entreguerres», a càrrec d'Eduard Riu-Barrera, del Servei de Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya, dins els actes de l'Any Puig i Cadafalch. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona (ICAB), 15 de febrer. Conferència del cicle *Institucions dels nostre dret*: «La coordinació de parentalitat: una eina al servei del dret de família», a càrrec de Pascual Ortuño, magistrat de l'Audiència Provincial de Barcelona i professor de la UPF. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— Sala de Graus de la Facultat de Filologia de la UB, 16 de febrer. Conferència: «Sur l'amour: la Vénus de Lucrèce et l'Eros platonicien», a càrrec d'Alain Gigandet, de la Universitat de París XII. Organització: Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC) i Àrea de Clàssiques de la UB.

— Campus Nord de la UPC, 17 de febrer. Conferència: «Tecnologies creatives: el moviment *maker* a Catalunya», a càrrec de David Cuartielles, enginyer de telecomunicacions, cofundador d'Arduino i professor a la Universitat de Malmö (Suècia), en el marc de la cloenda de la Setmana de la Robòtica. Organització: Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— Casa de Cultura de Girona, 21 de febrer. Conferència: «“Germanes roses, oïu”. Vint anys de *Quadern d'Aram* de Maria Àngels Anglada», a càrrec de Mariàngela Vilallonga, directora de la Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent, i membre de la Secció Filològica de l'IEC. Inclosa en els actes de commemoració del Dia Internacional de la Llengua Materna. Organització: Amics de la UNESCO de Girona, CNL de Girona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i Càtedra de Patrimoni Literari.

— Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona (ICAB), 22 de febrer. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «El règim de les famílies recomposades en el Codi civil de Catalunya», a càrrec d'Elena Lauroba, de la UB. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— IEC, 23 de febrer. Conferència: «Vilancets “de negre” catalans del segle XVII. La diversitat cultural, entesa des del Barroc», a càrrec de Josep Pujol. Organització: Societat Catalana de Musicologia (IEC).

— IEC, 23 de febrer. Conferència: «El potencial de les xarxes en sociolingüística: la Franja», a càrrec de Natxo Sorolla. Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC).

— Centre de Formació de l'ICAB, 2 de març. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «La discapacitat, protecció i autonomia: l'assistent», a càrrec de Sílvia Ventura, magistrada del Jutjat de 1a Instància número 40 de Barcelona. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— IEC, 2 de març. Distinguished Lecture amb motiu del Dia Internacional de la Dona Treballadora: «Scientific knowledge as a commons: How to improve the peer review and dissemination of research outputs», a càrrec de Marie Farge, del CNRS. Organització: Barcelona Knowledge Hub de l'Academia Europaea, amb la col·laboració de l'IEC.

— Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (mNACTEC) (Terrassa), 4 de març. Conferència del cicle *Leonardo da Vinci: el geni i els invents*: «Les cúpules de Leonardo», a càrrec d'Enric Brasó, vicepresident del Museu de Matemàtiques de Catalunya. Organització: mNACTEC, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i Societat Catalana de Tecnologia de l'IEC.

— IEC, 6 de març. Conferència del cicle *El gòtic a l'abast*: «Remembrança Luna y fama Mendoza. Arte y arquitectura de la capilla de Santiago en la

catedral de Toledo», a càrrec de Matilde Miquel, de la Universitat Complutense de Madrid. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 6 de març. Conferència: «Objectius de desenvolupament sostenible: progrés al segle XXI», a càrrec d'Àngel Pes, sotsdirector general de La Caixa. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— Biblioteca Carles Rahola (Girona), 8 de març. Conferència: «Les germanes Pepita i Elisa Úriz: més enllà de la pedagogia», a càrrec de Carme Agulló, del Departament d'Història de l'Educació de la Universitat de València. Activitat complementària de l'exposició «Pepita i Elisa Úriz Pi. De Badostáin a Berlín Oriental. Història i compromís de les germanes Úriz», instal·lada a la Biblioteca el mes de març. Organització: UdG, Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana i Ajuntament del Valle de Egués, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Girona, la Biblioteca Carles Rahola, la Xarxa Dones Girona i el Moviment de Renovació Pedagògica de Girona.

— UAB, 8 de març. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «Nova política local a Catalunya segons el seu dret públic», a càrrec d'Isidre Lluçà, secretari d'Administració Local. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— IEC, 8 de març. Conferència: «From "Divus Augustus" to "Vicarius

Christi”: examples of self-presentation in a period of Transition», a càrrec de Dionysios Benétos, de la Universitat d’Atenes. Organització: Societat Catalana d’Estudis Clàssics (IEC).

— mNACTEC (Terrassa), 11 de març. Conferència del cicle *Leonardo da Vinci: el geni i els invents*: «Les dones, la ciència i la tecnologia: des de l’època de Leonardo da Vinci fins a l’actualitat», a càrrec de Núria Salán, presidenta de la Societat Catalana de Tecnologia. Organització: mNACTEC, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— IEC, 13 de març. Conferència del cicle *El romànic a l’abast*: «La conservació-restauració del Brodat de la Creació de la catedral de Girona», a càrrec de Maite Toneu, María Luz Morata i Carme Masdeu, del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya. Organització: Amics de l’Art Romànic (IEC).

— IEC, 15 de març. Conferència: «Les cèl·lules de la glia i la regulació de la inflamació al cervell. Implicació en les malalties neurològiques», a càrrec de Bernardo Castellano, catedràtic de l’Institut de Neurociències de la UAB. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— ICAB, 15 de març. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «El dret successori a Catalunya, Espanya i Europa: una visió de conjunt», a càrrec de Jesús Gómez, notari i professor de la Universitat Internacional de Catalunya.

Organització: Societat Catalana d’Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— IEC, 16 de març. Conferència: «Redescobrint Emili Pujol, el guitarrista, musicòleg i pedagog», a càrrec de Maria Ribera. Organització: Societat Catalana de Musicologia (IEC).

— mNACTEC (Terrassa), 18 de març. Conferència del cicle *Leonardo da Vinci: el geni i els invents*: «Un passeig per la criptografia», a càrrec de Pura Fornals, vicepresidenta del Museu de Matemàtiques de Catalunya. Organització: mNACTEC, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— CaixaForum (Barcelona), 22 de març. Conferència: «95 anys de la Bernat Metge, camí del centenari», de Joan Francesc Mira, membre de l’IEC. Organització: SOM*la cultura de tots, amb la col·laboració de l’Obra Social La Caixa.

— ICAB, 22 de març. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «L’expedient de declaració d’hereus abintestat», a càrrec de Jaume Tarabal Bosch, de la UB. Organització: Societat Catalana d’Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— IEC, 23 de març. Conferència: «Biologia i física: hi ha nova física en els éssers vius?», a càrrec de Fèlix Ritort, catedràtic de física de la matèria condensada de la UB. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— ICAB, 29 de març. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «La

successió contractual a Catalunya», a càrrec de Laura Teresa Alascio, de la UPF. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— IEC, 30 de març. Conferència: «Els paisatges de l'aigua al delta del Llobregat», a càrrec de Jaume Sans i de Josep M. Panareda, geògrafs, amb motiu de la presentació del llibre amb el mateix títol. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 30 de març. Conferència: «The i-EETS project: Investigating early evidence of transhumance sheep movements in the Central Pyrenees», a càrrec de Carlos Tornero, investigador de l'Institut de Paleoecologia Humana i Evolució Social. Organització: Associació Catalana de Bioarqueologia, amb la col·laboració de la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC.

— IEC, 30 de març. Conferència: «Per què serveix la fotografia de natura?», a càrrec del fotògraf Fernando Puche. Organització: Societat Catalana de Fotògrafs de Natura de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 3 d'abril. Conferència del cicle *El gòtic a l'abast*: «Pintura gòtica a Mallorca: obres, promotors i mestres», a càrrec de Tina Sabater, de la UIB. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— UIB, 3 d'abril. Conferència: «Aplicacions didàctiques d'*Endrets.cat*. Geografia literària dels Països Catalans», a càrrec de Llorenç Soldevila, professor

titular de la UVic. Organització: UIB i delegació de l'IEC a Palma.

— UIB, 4 d'abril. Conferència: «Itineraris literaris: metodologia d'elaboració i ús. El comte Arnau / El comte Malmito identitari», a càrrec de Llorenç Soldevila, professor titular de la UVic, i presentada per Damià Pons, delegat de l'IEC a Palma. Organització: UIB i delegació de l'IEC a Palma.

— IEC, 5 d'abril. Conferència: «Saps què és el CRISPR?». El 2015 les revistes *Nature* i *Science* van declarar aquesta tècnica d'edició del genoma com l'avenç científic de l'any. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 5 d'abril. Conferència taller: «Documentació col·laborativa en llengua i cultura. Raons i beneficis. L'exemple del tsafiki», a càrrec d'Alfonso Aguavil, director del grup de recerca tsachila PIKITSÀ, i de Connie Dickinson, professora de la Universitat Regional Amazònica IKIAM de l'Equador. Organització: Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural de l'IEC.

— Facultat de Filosofia i Lletres de la UAB, 6 d'abril. Conferència taller: «Documentación colaborativa: ¿Qué, cómo y por qué?», a càrrec d'Alfonso Aguavil, director del grup de recerca tsachila PIKITSÀ, i Connie Dickinson, professora de la Universitat Regional Amazònica IKIAM de l'Equador. Organització: Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural de l'IEC i UAB.

— IEC, 6 d'abril. Conferència: «*Curial e Güelfa*: text català, context italià», a càrrec d'Abel Soler, de la Universitat de València, autor de l'article «Enyego d'Àvalos, autor de *Curial e Güelfa?*» (*Estudis Romànics*, vol. 39). Hi participaren Joan Veny, membre de l'IEC i director de la revista, i Antoni Ferrando, membre de l'IEC i director de la tesi doctoral del conferenciant. Organització: IEC.

— mNACTEC (Terrassa), 1 d'abril. Conferència del cicle *Leonardo da Vinci: el geni i els invents*: «La materialització dels somnis: de Leonardo a la impressió 3D», a càrrec d'Antoni Hernández-Fernández, professor a l'Escola d'Art i Disseny de Terrassa i a la UPC. Organització: mNACTEC, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— UdL, 4 d'abril. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «La llegítima catalana com a model comparat», a càrrec de Gorka H. Galicia Aizpuru, de la Universitat del País Basc. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— ICAB, 6 d'abril. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «Conflictes amb la llegítima: preterició, desheretament i condicions a la llegítima», a càrrec de Joan Maria Raduà Hostench, advocat. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— UB, 12 d'abril. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «La

persona jurídica», a càrrec de Sandra Camacho, de la UAB. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada, 19 d'abril. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «Pobresa, polítiques públiques i justícia constitucional», a càrrec de Joan Lluís Pérez Francesch, de la UAB. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— Centre d'Études Catalanes de la Universitat de la Sorbona, 20 d'abril. Conferència: «Una gramàtica al servei de la llengua catalana», a càrrec de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica de l'IEC. Organització: Centre d'Études Catalanes.

— IEC, 24 d'abril. Conferència del cicle *El gòtic a l'abast*: «El tern de Ferran II de la Capella Reial de Granada», a càrrec de Rosa Maria Martín, historiadora de l'art. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 25 d'abril. Conferència: «Encontres al tercer país: la frontera Mèxic-Estats Units», a càrrec de Xavier Oliveras, geògraf investigador del Departament d'Estudis Urbans i Medi Ambient del Colegio de la Frontera Norte, de Matamoros (Mèxic). Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— ICAB, 26 d'abril. Conferència del cicle *Institucions del nostre dret*: «Indemnització de danys i devolució dels

aliments pagats en casos d'ocultació de la paternitat», a càrrec d'Esther Farnós Amorós, de la UPF. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— IEC, 27 d'abril. Conferència: «El tàtar de Crimea: situació i perspectives», a càrrec de Miquel Cabal, de la UB. Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC).

— mNACTEC (Terrassa), 29 d'abril. Conferència del cicle *Leonardo da Vinci: el geni i els invents*: «Els ginys voladors de Da Vinci: somni o realitat?», a càrrec de Miquel Sureda, doctor en enginyeria aeronàutica i divulgador científic. Organització: mNACTEC, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— ICAB, 3 de maig. «Conseqüències jurídiques de la possessió», a càrrec d'Adolfo Lucas, de la Universitat Abat Oliva. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— IEC, 3 de maig. Conferència: «Quan un milionari fa l'elogi de la pobresa: el cinisme de Sèneca en les *Cartes a Lucili*», a càrrec del professor Jordi Pia Comella, de la Universitat de París III (Sorbona Nova). Organització: Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC).

— Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (Barcelona), 10 de maig. Conferència: «Transparència i bon govern», a càrrec de Pablo Nuevo, de la Universitat Abat Oliva. Organització: So-

cietat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— Facultat de Medicina de la UB, 11 de maig. Conferència: «Alpha-Synuclein & Parkinson's disease». Organització: Hospital Clínic Barcelona i Institut de Recerca Vall d'Hebron, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (Barcelona), 17 de maig. Conferència: «La responsabilitat extracontractual de les administracions públiques: plantejament i propostes de millora», a càrrec de Gabriel Capilla, de la Universitat Abat Oliva i director del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i ICAB.

— UB, 25 de maig. Conferència: «Desmitificar a Don Quijote: modelos clásicos y modelos caballerescos en la figura del hidalgo», a càrrec de Pierre Darnis, de la Universitat Michel de Montaigne (Bordeus III). Organització: Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC) i Departament de Filologia Hispànica de la UB.

— IEC, 25 de maig. Conferència: «La transformació postbèlica i postsocialista de la ciutat de Sarajevo», de Jordi Martín i Díaz, de la UB. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— mNACTEC (Terrassa), 27 de maig. Conferència del cicle *Leonardo da Vinci: el geni i els invents*: «Leonardo,

també urbanista», a càrrec de Zaida Muxí, professora a l'ETSAB-UPC. Organització: mNACTEC, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— Centre d'Études Catalanes (París), 29 de maig. Conferència: «El canvi climàtic i el mar», a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC. Organització: Centre d'Études Catalanes, de la Universitat de la Sorbona.

— IEC, 30 de maig. Conferència: «Dos testimonis llatins de la presència de Virgili en terres de la Corona d'Aragó (segles xv i xvi)», a càrrec de Raimon Sebastian, de la UB, i Àlex Coroleu, de la UAB. Organització: Societat Catalana d'Estudis Clàssics (IEC).

— IEC, 12 de juny. Conferència sobre Mariquita Tennant (Maria Francesca Eroles i Eroles), a càrrec de Lluís Barbé, autor del llibre *Mariquita Tennant*, i d'Antoni Montserrat, secretari de la Societat Catalana d'Economia (IEC). Organització: SCE (IEC).

— IEC, 15 de juny. Conferència de clausura del curs 2016-2017: «Els noms de lloc a la Catalunya Nord», per Joan Becat, membre de l'IEC. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 19 de juny. Conferència: «La malaltia de Duchenne. Aspectes histopatològics i xarxes europees d'estudi», a càrrec de Marisol Montolio, de la UB. Organització: Secció de Ciències Biològiques (IEC).

— IEC, 20 de juny. Conferència: «Justícia lingüística i societats mixtes: quines polítiques lingüístiques?», a càrrec d'Elvira Riera, del Grup de Recerca en Teoria Política de la UPF. Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC).

— Institut Ramon Llull (Barcelona), 18 de juliol. Conferència: «La GIEC: una mirada sobre el conjunt de la llengua catalana», de M. Teresa Cabré i Vicent Pitarch, presidenta i membre de la Secció Filològica, respectivament. La sessió inaugurarà les 31es Jornades Internacionals per a Professors de Català, que tingueren lloc a Tarragona del 18 al 21 de juliol. Organització: Institut Ramon Llull.

— IEC, 20 de juliol. Conferència: «La transformació olímpica de Barcelona, 25 anys després: paisatge i llegat urbà al parc de la Vall d'Hebron», a càrrec d'Eduard Bru, catedràtic de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (UPC). Organització: UdG, UAB, Universitat Tècnica de Lisboa, Universitat IUAV de Venècia, Universitat de Sàsser i Societat Catalana de Geografia (IEC).

Discursos de recepció

— IEC, 17 d'octubre. Discurs de recepció de José María Murià com a membre corresponent de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC: «Podrem ser el que som?».

— IEC, 20 d'octubre. «Percepció i identificació dels catalans a l'edat mitjana», discurs de recepció de Flocel Saba-

té com a membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC.

— IEC, 21 de novembre. Discurs de recepció de Josep Domingo Ferrer com a membre numerari de la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC: «Privadesa en temps de megadades: entre el nihilisme i el fonamentalisme».

— IEC, 1 de desembre. Discurs de recepció de Jaume Guillamet com a membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC: «Política, mercat i llengua: una interpretació històrica del periodisme català».

— IEC, 19 de desembre. Discurs de recepció de M. Teresa Estrach com a membre de la Secció de Ciències Biològiques: «Els limfòcits i la pell, una relació d'amor i odi».

— IEC, 2 de febrer. Discurs de recepció de Joan Nogué com a membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials: «El paisatge, entre el subjecte i l'objecte».

— IEC, 20 de febrer. Discurs de recepció de Martí Domínguez com a membre de la Secció de Ciències Biològiques: «L'embolic de Darwin».

— IEC, 6 de març. Discurs de recepció de Josep Olesti com a membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC: «Elogi de la història de la filosofia».

— IEC, 20 de març. Discurs de recepció de Ramon Gomis de Barbarà com a membre numerari de la Secció de Ciències Biològiques: «Nous horitzons en la

història de la *diabetis mellitus*: la recuperació de la cèl·lula beta».

— IEC, 24 d'abril. Discurs de recepció de Joan Josep Guinovart com a membre de la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC: «Una nova visió del paper del glicogen en el cervell».

— IEC, 12 de juny. Discurs de recepció de Ferran Sagarra com a membre de la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC: «Aprendre i ensenyar arquitectura en època de canvis».

Presentacions

— IEC, 12 de setembre. Presentació del llibre *Molts granets de sorra*, de Liz Castro, amb les intervencions de la presidenta del Parlament de Catalunya, Carme Forcadell; el president de l'IEC, Joandomènec Ros, i el periodista Arturo Puente. Organització: IEC.

— IEC, 14 de setembre. Presentació de Samaruc Digital, portal transmèdia d'informació ambiental, a càrrec del president de l'IEC; el president de la Institució Catalana d'Història Natural de l'IEC; Vicent Pitarch, membre de l'IEC, i Álvaro Olavarría, director de Samaruc Digital. Organització: Samaruc Digital, Institució Catalana d'Història Natural i IEC.

— IEC, 24 d'octubre. Presentació del programa de col·loquis 2016-2017 i dels itineraris virtuals de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (SCHCT), els quals reben la col·

laboració de la British Society for History of Science. Organització: SCHCT (IEC).

— Sala del Forn de Dalt de Benassal, 29 d'octubre. Presentació del llibre *Pere-Enric Barreda i Edo, l'humanista Fidel*, coordinat per Vicent Pitarch, membre de l'IEC, en la qual participaren el president de l'IEC, Vicent Pitarch i Ramon Sistac, vocals de la Junta de la Fundació Carles Salvador. Organització: Fundació Carles Salvador i IEC.

— IEC, 10 de novembre. Presentació del llibre *Gramàtica històrica de la llengua catalana*, de Mar Batlle, Joan Martí i Castell, Josep Moran i Joan Anton Rabella, editat per Publicacions de l'Abadia de Montserrat (PAMSA). Hi intervingueren Manuel Llanas (Societat Catalana de Llengua i Literatura), Mar Massanell (UAB), Josep Massot i Muntaner (IEC i PAMSA), Mila Segarra i Joan Veny (IEC). Organització: Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC).

— IEC, 14 de novembre. Presentació del llibre *L'organització territorial i el règim jurídic dels governs locals de Catalunya*, de Xavier Forcadell, coordinador general de la Diputació de Barcelona. Organització: IEC.

— IEC, 23 de novembre. Presentació del llibre *El reconeixement internacional de l'Institut d'Estudis Catalans i les seves filials*, sisè volum de la col·lecció «Casos d'internacionalització», a càrrec de Mònica Sabata, presidenta de la Federació d'Organitzacions Catalanes Interna-

cionalment Reconegudes (FOCIR), Josep M. Camarasa, autor del llibre, i Joandomènec Ros, president de l'IEC. Organització: FOCIR i IEC.

— Cèntric Espai Cultural (Prat de Llobregat), 23 de novembre. Presentació del llibre *Flora vascular del delta del Llobregat*, publicat per la Institució Catalana d'Història Natural (IEC), és el resultat d'un estudi iniciat l'any 2000. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC), amb la col·laboració de l'Ajuntament del Prat del Llobregat.

— Edifici de Can Serra de la Diputació de Barcelona, 30 de novembre. Presentació del *Llibre d'estil de la Diputació de Barcelona*, amb les intervencions de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Lluïsa Tena, coordinadora del llibre, i Josep M. Mestres, cap del Servei de Correcció Lingüística de l'IEC. Organització: Diputació de Barcelona.

— Facultat de Filologia de la UB, 12 de desembre. Presentació dels millors treballs sobre sociolingüística de fi de grau i de màster: «Nous talents en sociolingüística catalana III». Treballs presentats: «L'ensenyament-aprenentatge del català a Tolosa: On, qui i per què», d'Alba Ferran (UB); «La neologia formal en la premsa escrita en català», de Martí Freixas (UPF), i «L'oficialitat lingüística en la doctrina jurídica», de Carlota Fortià (UB). Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC) i Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació de la UB.

— IEC, 13 de desembre. Presentació del llibre *El Noucentisme a Barcelona*, a càrrec d'Aleix Catasús i Bernat Puigdollers, autors, i de Francesc Fontbona, membre de l'IEC. Organització: Editorial Àmbit, Ajuntament de Barcelona i IEC.

— Palau Macaya (Barcelona), 15 de desembre. Presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* de l'IEC, amb Joandomènec Ros, president de l'IEC; M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica, i Gemma Rigau i Manuel Pérez Saldanya, directors de la Gramàtica i membres de la Secció Filològica. Organització: IEC, amb la col·laboració de l'Obra Social La Caixa.

— IEC, 16 de desembre. Presentació dels llibres *Encuestas lingüísticas en el Alto Aragón (1922)*, de Josep M. de Casacuberta, i *El habla del Valle de Bielsa*, d'Antoni M. Badia i Margarit. Hi participaren M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica; Carlos Serrano, president de la Sociedad Cultural Aladrada; Ramon Sistac, delegat de l'IEC a Lleida; Artur Quintana, membre de la Secció Filològica, i Óscar Latas, investigador. Organització: Secció Filològica de l'IEC.

— IEC, 20 de desembre. Presentació del número monogràfic *Models anatòmics* de la revista *Dynamis*, a càrrec d'Alba del Pozo, de l'Institut Cervantes de Leeds, i Maribel Morente, de la Universitat Complutense de Madrid, que in-

auguraren el cicle *Objectes perduts: explicar i exposar ciència a museus i altres llocs públics*. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Biblioteca Jaume Fuster (Barcelona), 20 de desembre. Presentació del llibre *L'estrangera. Recull de contes*, de Marta Prunés-Bosch, a càrrec d'August Bover, membre de l'IEC; Eulàlia Pagès, directora de Pagès Editors, i Marta Prunés-Bosch, autora del llibre. Organització: Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC).

— IEC, 21 de desembre. Presentació de la revista *Lambard. Estudis d'Art Medieval*, volum xxv (2013-2014). Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— IEC, 10 de gener. Presentació del número 26 de la revista *Treballs de Sociolingüística Catalana*. Organització: Societat Catalana de Sociolingüística (IEC).

— IEC, 23 de gener. Presentació dels dos volums de l'obra *Història de la matemàtica (Egipte i Mesopotàmia i Grècia I)*, de Josep Pla, professor emèrit de la UB. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— Campus Terres de l'Ebre de la URV (Tortosa), 26 de gener. Presentació *l'Informe sobre la situació de la llengua catalana (2015)* de la Xarxa CRUSCAT, a càrrec de Miquel Àngel Pradilla, membre de l'IEC, que inaugurarà el II Cicle de Conferències sobre Sociolingüística a les

Terres de l'Ebre: «Llengua, societat i poder», que enguany porta per títol «L'escola i la revitalització del català: la llengua a l'aula i al pati». Organització: URV.

— Palau de la Generalitat (Barcelona), 30 de gener. Presentació del *Tercer informe sobre el canvi climàtic a Catalunya* (TICCC). Hi intervingueren Raül Romeva, conseller d'Afers Exteriors, Relacions Institucionals i Transparència; Josep Rull, conseller de Territori i Sostenibilitat; Joandomènec Ros, president de l'IEC; Jordi Portabella, director de la Fundació Bancària La Caixa; Arnau Queralt, director del CADS, i Javier Martín, coordinador científic de l'informe. Organització: Generalitat de Catalunya, Servei Meteorològic de Catalunya i IEC.

— Arxiu del Regne de Mallorca, 31 de gener. Presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana*, amb les intervencions de Marta Fuxà, directora general de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears; Joandomènec Ros, president de l'IEC; M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica de l'IEC; Nicolau Dols, membre de l'IEC, i Ruth Mateu, consellera de Transparència, Cultura i Esports del Govern balear. Organització: Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears.

— IEC, 7 de febrer. Presentació del llibre *Joan Subias Galter (1897-1984). Dues vides i una guerra*, de Joaquim Nadal. Acte presidit pel conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Santi Vila,

amb les intervencions del president de l'IEC i de l'autor. Organització: IEC.

— Rectorat de la UdL, 7 de febrer. Presentació de l'Associació Catalana de Sociologia a Lleida, amb la participació del rector de la UdL, Roberto Fernández, i del delegat de l'IEC a Lleida, Ramon Sistac. En l'acte es presentà el llibre *Raó de Catalunya. La societat catalana al segle XX*, a càrrec dels directors de l'obra, Salvador Giner i Oriol Homs. Organització: IEC i Universitat de Lleida.

— Edifici Històric de la UB, 10 de febrer. Presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana*, als professors de filologia catalana i als tècnics lingüístics de la UB, la UAB, la UPC, la UPF, la URL (Escola Blanquerna) i la UOC. Organització: Departament de Filologia Catalana i Lingüística General, Serveis Lingüístics de la UB i Secció Filològica de l'IEC.

— IEC, 15 de febrer. Presentació del llibre *Els gitanos catalans de França*, d'Eugeni Casanova, amb les intervencions de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Joan A. Argenter, de la Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural de l'IEC; Albert Rojo, secretari general de DIPLOCAT; Eulàlia Pagès, directora de Pagès Editors, i Eugeni Casanova, autor del llibre. Organització: Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural, IEC, DIPLOCAT i Pagès Editors.

— Seu de la Generalitat de Catalunya a Girona, 21 de febrer. Presentació

del *Compendi de les constitucions de Catalunya*, de Narcís de Sant Dionís, i signatura del conveni de col·laboració entre l'IEC i l'Institut d'Estudis Gironins (IEG). L'acte fou presidit pel conseller de Justícia de la Generalitat, Carles Mundó; el president de l'IEC, i Narcís Soler, president de l'Institut d'Estudis Gironins. Organització: Departament de Justícia de la Generalitat, IEC i IEG.

— Edifici de Rectorat de la Universitat d'Alacant, 22 de febrer. Presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* a la Universitat d'Alacant, amb la participació de Carles Cortès, vicerector de Cultura, Esports i Llengües de la Universitat d'Alacant (UA); Joandomènec Ros, president de l'IEC; M. Teresa Cabré, presidenta de l'SF; Juan Mesa, degà de la Facultat de Filosofia i Lletres de la UA; Maria Àngels Francès, directora del Departament de Filologia Catalana de la UA; Gemma Rigau i Manuel Pérez-Saldanya, directors de la *Gramàtica*, i Josep Martines i Brauli Montoya, membres de l'SF. Organització: IEC i UA.

— IEC, 27 de febrer. Presentació del llibre *Romanesque Cathedrals in Mediterranean Europe. Architecture, Ritual and Urban Context*, a càrrec de Marc Sureda i Esther Lozano, del grup de recerca Templa. Organització: Templa i IEC.

— IEC, 2 de març. Presentació del llibre *L'últim jardiner*, de Josep Batlle Gras (1920-2006), a càrrec de Joaquim Camps, coordinador de la Secció de Jar-

dineria i Paisatgisme de la ICEA; Enric Batlle, arquitecte; Josep M. Montserrat, director del Jardí Botànic de Barcelona; Montse Rivero i Jordi Cartaña, autors del llibre. Organització: ICEA (IEC).

— UdL, 3 de març. Presentació de les novetats de la Secció Filològica en matèria normativa a Lleida. Gemma Rigau, presidenta de la Comissió de Gramàtica, i Mila Segarra, membre del Grup de Treball d'Ortografia, membres de l'SF, presentaren les característiques de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana* en una sessió tècnica adreçada als professionals de la llengua. Organització: Direcció General de Política Lingüística, amb la col·laboració de l'IEC.

— Biblioteca Fages de Climent de Figueres, 23 de març. Acte a Figueres: «Actualitat i vigència de Maria Àngels Anglada», en què es presentà la reedició de les seves obres *Sandalies d'escuma*, publicada per L'Avenç, i *Artemísia*, publicada per Brau. També es commemorà el vintè aniversari de la publicació de la novel·la *Quadern d'Aram*. Hi intervingueren Mercè Cuartiella, Assumpció Heras, Núria Iceta, Maria Ohannesian, i Mariàngela Vilallonga, directora de la Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent i membre de l'IEC. Organització: Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent de la UdG, amb la col·laboració de la Diputació de Girona, l'Ajuntament de Castelló d'Empúries,

l'Ajuntament de Figueres, la Biblioteca Fages de Climent, L'Avenç, Brau Edicions i la llibreria Edison.

— IEC, 28 de març. Presentació del llibre *Santuaris, ermites i capelles a l'època del barroc. Geografia sagrada de la muntanya catalana*, de Maria Garganté i Xavier Solà, que rebé el Premi Rafael Patxot en la seva primera edició. Hi intervingueren el president de l'IEC i el diputat adjunt d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona, Jesús Calderer. Organització: Diputació de Barcelona i IEC.

— IEC, 28 de març. Presentació del llibre *Man on mountain. Home a la muntanya*, de John Langdon-Davies, a càrrec de Jordi Casanova, membre de l'IEC i un dels editors del llibre; Miquel Berga, biògraf de John Langdon-Davies, i Josep M. Jaumà, traductor de les poesies. Organització: Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès i IEC.

— Casa de la Generalitat a Perpinyà, 29 de març. Presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana*, amb Joandomènec Ros, president de l'IEC; Vicent Pitarch i Ramon Sistac, membres de la Secció Filològica de l'IEC, i Martina Camiade, delegada del president de l'IEC a la Catalunya del Nord. Organització: Casa de la Generalitat de Catalunya a Perpinyà, Institut Franco-Català Transfronterer, Casa dels Països Catalans i IEC.

— IEC, 30 de març. Presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i

de l'*Ortografia catalana* als escriptors, traductors i correctors, a càrrec d'Isidor Marí, membre de la Secció Filològica i de la Comissió de Gramàtica, i de Mila Segarra, membre de la Secció Filològica i del Grup de Treball d'Ortografia. M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica presentà la plataforma de l'Acadèmia Oberta dels Escriptors, Traductors i Correctors. Organització: AELC i Secció Filològica de l'IEC.

— IEC, 4 d'abril. Presentació del llibre *Testimonis de la Catalunya contemporània (1875-1986)*, d'Albert Balcells, amb les intervencions del president de l'IEC; d'Elena de la Cruz Vergari, directora de l'editorial Obrador Edèndum; de Jordi Casassas, membre de l'IEC, i de l'autor. Organització: Obrador Edèndum i IEC.

— IEC, 4 d'abril. Presentació del llibre *El Pla de Barcelona a la fi del s. XVIII. Respostes al qüestionari de Francisco de Zamora*, de Jesús Burgueño (ed.), a càrrec de Francesc Nadal, de la UB, i de Josep Moran, director de l'Oficina d'Onomàstica de l'IEC. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— Sala MoraBanc (Andorra la Vella), 5 d'abril. Presentació del llibre *Recull de conferències 2014*, que inclou «Cicle de conferències 2014: 450 anys del naixement de Galileu» i dels «8ns Debats de recerca. Física i química, investigant la realitat». Hi intervingueren Mireia Mestre, directora de màrqueting, comunicació i qualitat de Morabanc; Àngels

Mach, presidenta de la Societat Andorran de Ciències; Mercè Balcells, gerent de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears; Marc Pons, cònsol d'Andorra la Vella, i Èric Jover, ministre d'Educació i Ensenyament Superior. Organització: MoraBanc, Govern d'Andorra, Comú d'Andorra la Vella, Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears i IEC.

— Teatre Xesc Forteza (Palma), 25 d'abril. Presentació del *Nomenclàtor toponímic de les Illes Balears* (NOTIB), amb les intervencions de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica de l'IEC; de Joan Miralles, director de l'obra i membre la mateixa Secció; d'Enric Ribes, membre corresponent de la mateixa Secció, i de Xavier Gomila, professor associat de la UIB. Organització: UIB i Govern de les Illes Balears.

— Jardí Mercè Rodoreda de l'IEC, 3 de maig. «Actualitat i vigència de Maria Àngels Anglada», acte de presentació de la reedició de *Sandàlies d'escuma* (L'Avenç) i *Artemísia* (Brau), amb Joandomènec Ros, president de l'IEC; Mariàngela Vilallonga, directora de la Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent; Núria Iceta, editora de L'Avenç, i els escriptors Sam Abrams i Susanna Rafart. Christos Barbas i Anna Pont hi interpretaren peces musicals. Organització: Càtedra de Patrimoni Literari Maria Àngels Anglada - Carles Fages de Climent, UdG i IEC.

— IEC, 18 de maig. Presentació del llibre *Carles Riba. Retrat de grup. Protagonistes de la cultura catalana del segle XX*, de Carles-Jordi Guardiola, en què intervingueren Josep-Lluís Carod Rovira, director de la Càtedra UPF sobre Diversitat Social; Jordi Casassas, president de l'Ateneu Barcelonès i membre de l'IEC, i l'autor. Organització: IEC.

— IEC, 23 de maig. Presentació del llibre *Glossari català de numismàtica. Amb totes les poblacions emissores (Països Catalans i Corona catalano-aragonesa)*, de Miquel de Crusafont, president de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (SCEN). Organització: SCEN (IEC).

— Can Palauet (Mataró), 30 de maig. Presentació del volum 27 de la revista *L'Atzavara*, editada per la Delegació de la Serralada Litoral Central de la ICHN i la Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 6 de juny. Presentació del llibre *Simón de Rojas Clemente*, de Fernando Martín, mestre jubilat, a càrrec d'Horacio Capel, geògraf i escriptor director de la tesi doctoral de l'autor. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 6 de juny. Preestrena del documental *El segrest de Núria*, de Zeba Produccions i Televisió de Catalunya, en què col·laborà Manuel Castellet, membre de l'IEC, i presentació del llibre *Mossèn, ens han pres la marededeu!*, de Manuel

Castellet i Rosa Anna Felip. Organització: IEC.

— IEC, 8 de juny. Presentació del llibre *Materials per a repensar la sociologia a partir de Darwin*, amb una xerrada i debat a càrrec de l'autor del llibre, Josep Maria Masjuan Codina. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 9 de juny. Presentació del llibre *Encara no és tard. Claus per a entendre i aturar el canvi climàtic*, d'Andreu Escrivà, que ha rebut el XXII Premi Europeu de Divulgació Científica Estudi General. Organització: IEC.

— Biblioteca Rafael Sari (l'Alguer), 12 de juny. Presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* de l'IEC, amb la benvinguda a càrrec del síndic de l'Alguer, Mario Bruno, i les intervencions d'Antoni Torre, delegat de l'IEC a l'Alguer; Maria Josep Cuenca, membre de la Secció Filològica de l'IEC, i Francesc Ballone, membre de la Secció Filològica de l'IEC. Joandomènec Ros, president de l'IEC, clogué l'acte. Organització: Delegació de l'IEC a l'Alguer.

— Arxiu del Regne de Mallorca (Palma), 20 de juny. Presentació de l'*Atlas ornitòmic de les Illes Balears*, amb els autors; Francesc Avellà, catedràtic d'institut i expresident del GOB-Mallorca; Nicolau Dols, membre de l'IEC; Damià Pons, delegat de l'IEC a Palma; Francesc M. Rotger, director de l'Institut d'Estudis Baleàrics, i Francesca Tur Riera, consellera de Cultura, Participació i Esports del Govern balear i

presidenta de l'Institut d'Estudis Baleàrics. Organització: Secció Filològica (IEC) i delegació de l'IEC a Palma.

— Casa Llotja de Mar (Barcelona), 21 de juny. Presentació del llibre *Joan Subias Galter (1897-1984). Dues vides i una guerra*, de Joaquim Nadal, amb l'autor i Francesc Fontbona, acadèmic de número de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi (RACBA), i Eva Subias, neta de Joan Subias. Organització: Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi (RACBA).

— IEC, 26 de juny. Presentació del número tres d'*El Món d'Ahir*, revista publicada per Minoria Absoluta, a càrrec d'Albert Sánchez Piñol i Joan B. Culla, en un acte conduït per Toni Soler, director de la publicació. Organització: Minoria Absoluta.

— IEC, 5 de juliol. Presentació del llibre *Pedagogia, ara*, de Martí Teixidó, en què l'autor de l'obra dialogà amb Marina Subirats, sociòloga, gestora pública i política catalana. Organització: Societat Catalana de Pedagogia (IEC).

— Biblioteca municipal de Bigues i Riells, 20 de juliol. Presentació del llibre *Miscel·lània 2. Francesc Maspons i Anglasesell*, que recull les ponències de la jornada d'estudi que es va fer a l'IEC el 2 de novembre de 2016. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC), Ajuntament de Bigues i Riells i Comissió Jurídica Assessora de la Generalitat de Catalunya.

Col·loquis

— Universitat de Bamberg (Alemanya), 21-24 de setembre. 25è Col·loqui Germanocatalà: «La batalla de les identitats: discursos de centre i perifèria», en què participaren, entre d'altres, M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica; els membres Josep Martines, Josep M. Nadal, Miquel-Àngel Pradilla i Ramon Sistac, i el president de la Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC), Manuel Llanas. Organització: Associació Germano-Catalana, Universitat de Bamberg, Institut Ramon Llull, Deutsche Forschungsgemeinschaft i Generalitat de Catalunya.

— Consell Comarcal d'Osona (Vic), 6 i 7 d'octubre. XXI Col·loquis de Vic: «La tradició». Organització: Ajuntament de Vic, Consell Comarcal d'Osona, Societat de Filosofia del País Valencià, Associació Filosòfica de les Illes Balears, Universitat La Sapienza de Roma, Institut de Dret i Tecnologia (UAB), Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya i Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 19 d'octubre. Col·loqui internacional en geohumanitats: *Tancant cercles, obrint horitzons*. Organització: Departament d'Humanitats de la UPF, en col·laboració amb el Departament de Geografia de la UdG, el Grupo de Pensamiento de la Asociación de Geógrafos Españoles i la Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 19 d'octubre. Quart Fòrum Forestal de Barcelona. Organització:

Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero (València), 2 de novembre. Col·loqui del cicle *Catàstrofes artificials*: «The American Nuclear Cover-up in Spain», a càrrec de John Howard, catedràtic d'estudis americans al King's College de Londres. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 4 de novembre. Col·loquis del cicle *Leibniz, 300 anys després*: «Una aproximació a la figura de Leibniz: filòsof, físic, enginyer i matemàtic», per M. Rosa Massa, de la UPC, i «Tras las huellas de Leibniz», per Guillermo Lusa, de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona (UPC). Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 10 de novembre. Col·loqui del cicle *¿Tienen historia las enfermedades mentales?*: «¿Qué hay en un síntoma? La narrativa de aflicción como historia cultural», a càrrec d'Angel Martínez Hernáez. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero (València), 16 de novembre. Col·loqui del cicle *Catàstrofes artificials*: «An Oral History of the Torrey Canyon Disaster», a càrrec de Timothy Cooper, de la Universitat d'Exeter. Organització: Societat Catalana

d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 18 de novembre. Col·loquis del cicle *Leibniz, 300 anys després*: «Algunes qüestions al voltant del càlcul de Leibniz» i «Gottfried Wilhelm Leibniz (1646-1716) and John Wallis (1616-1703)», a càrrec de Mònica Blanco, de la UPC, i Siegmund Probst, del Leibniz Archive. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero (València), 30 de novembre. Col·loqui cicle *Catàstrofes artificials*: «Not All Live in Bhopal: The Una(Count)able Catastrophe», a càrrec de Bridget Corbett Hanna, de la Universitat de Northeastern. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 11 de gener. Col·loqui del cicle *Raça i determinisme geogràfic*: «Discursos identitaris y raciales en la Cuba del siglo XIX», a càrrec de Consuelo Naranjo, directora de l'Institut de Historia del Centro de Ciencias Humanas y Sociales de Madrid. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 12 de gener. Col·loqui del cicle *Ciència i fotografia II*: «Innocent Paulí i Galceran (1854-1921): visió d'una figura polifacètica», a càrrec de Salvador Tió, llicenciat en ciències químiques per la UB i estudiós de la fotografia antiga.

Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Associació Astronòmica d'Osona (Vic), 17 de gener. Col·loqui del cicle *La invenció del patrimoni natural: política, acadèmia, activisme i comunicació*: «Un arca de Noé en el Parc de la Ciutadella? El zoològic de Barcelona i la història natural aplicada de Francesc Darder», a càrrec d'Oliver Hochadel, de la Institució Milà i Fontanals (CSIC). Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 18 de gener. Col·loqui del cicle *¿Tienen historia las enfermedades mentales?*: «La identidad de los trastornos mentales en Europa premoderna», a càrrec de Jon Arrizabalaga, de la Institució Milà i Fontanals (CSIC). Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 25 de gener. Col·loqui del cicle *Raça i determinisme geogràfic*: «Raza y geografía antes, durante y después del III Reich: el caso del alemán Franz Termer (1894-1968)», a càrrec de Wolfgang Kophamel, de la Universitat Lliure de Berlín. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Museu d'Història de Barcelona (MUHBA), 2-4 de febrer. Col·loqui: «Models en la cartografia urbana espanyola: una anàlisi històrica». Organització: MUHBA i UB.

— IEC, 9 de febrer. Col·loqui del cicle *Ciència i fotografia II*: «La fotografia

i l'Hospital de la Santa Creu», a càrrec de Ricard Marco, fotògraf i historiador de la fotografia. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Associació Astronòmica d'Osona (Vic), 14 de febrer. Col·loqui del cicle *La invenció del patrimoni natural: política, acadèmia, activisme i comunicació*: «Ciències naturals, mitjans, patrimoni i modernització: el Parc Nacional de Doñana en *El hombre i la Tierra* (Félix Rodríguez de la Fuente, 1979)», a càrrec de Mònica Alcalá (CEHIC-UAB). Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 22 de febrer. Col·loqui del cicle *¿Tienen historia las enfermedades mentales?*: «Varieties of depression and melancholia, ancient and modern», a càrrec de Matthew Bell, professor d'alemany i literatura comparada al King's College de Londres. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 23 de febrer. Col·loqui del cicle *Objectes perduts: explicar i exposar ciència a museus i altres llocs públics*: «Exhibiciones etnológicas vivas en las exposiciones universales, coloniales, misionales y comerciales españolas», a càrrec de Luis Ángel Sánchez, de la Universitat Complutense de Madrid. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Museu d'Història de Barcelona, 6 de març. Diàlegs d'Història Urbana

i Patrimoni: «El rellotge dels flamencs de la catedral de Barcelona, 1577», a càrrec de Joaquim Agulló, vicepresident de l'IEC. Organització: Museu d'Història de Barcelona.

— Associació Astronòmica d'Osona (Vic), 14 de març. Col·loqui del cicle *La invenció del patrimoni natural: política, acadèmia, activisme i comunicació*: «Patrimoni natural en el postfranquisme. L'emergència dels Parcs Naturals a Catalunya (1975-1990)», a càrrec de Judit Gil (CEHIC-UAB). Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 15 de març. Col·loqui del cicle *¿Tienen historia las enfermedades mentales?*: «Diagnosing the past? Interpreting phobias and anxiety disorders in ancient Greece», a càrrec de Helen King, professora d'estudis clàssics especialitzada en pensament mèdic, gènere i sexualitat. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 16 de març. Col·loqui del cicle *Ciència i fotografia II*: «Claroscurs de la invenció de la fotografia en color», a càrrec de Ramon Barnadas, de l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 23 de març. Col·loqui del cicle *Objectes perduts: explicar i exposar ciència a museus i altres llocs públics*: «Anatomy's photography: objectivity, showmanship and the reinvention of the

anatomical image, 1860-1950», a càrrec de Michael Sappol, membre del Swedish Collegium for Advanced Study, a Uppsala. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— IEC, 6 d'abril. Col·loqui del cicle *Ciència i fotografia II: «La ciència a través de la càmera d'Emili Godes (1895-1970)»*, a càrrec de Laia Foix, de l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Seu de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB), 31 de maig - 3 de juny. Fòrum Europeu sobre Boscos Urbans (EFUF 2017): «Les vores del bosc urbà. Franges, marges i espais de transició». Organització: EFUF, AMB i Centre Tecnològic Forestal de Catalunya, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 22 de juny. Col·loqui del cicle *Àtoms a la plaça: conflictes ambientals i energia nuclear, 1977-2016*, a càrrec de membres del Comitè Antinuclear de Catalunya i activistes del moviment contra l'energia nuclear.

Jornades

— IEC, 20-23 de setembre. CSASC 2016. IV Trobada de les Societats Txeca, Eslovèna, Austríaca, Eslovaca i Catalana de Matemàtiques. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— IEC, 29 de setembre. TMSB 2016: XXI Transfrontier Meeting of Sensors and Biosensors. Organització: UAB,

Societat Catalana d'Història de la Ciència i la Tècnica, i Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC.

— IEC, 3 d'octubre. Jornada: *Catalunya i les noves tendències en cartografia històrica*, en què participaren Johan Åhlfeldt, de la Universitat de Lund (Suècia), i Leif Isaksen, de la Universitat de Lancaster (Gran Bretanya). Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC), Centre d'Història Contemporània de Catalunya i Institut Català d'Arqueologia Clàssica.

— IEC, 10 d'octubre. Jornada: *Catalanisme i economia*. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC) i Centre d'Estudis Econòmics i Socials.

— Facultat de Traducció i d'Interpretació de la UAB (Bellaterra), 19 d'octubre. VII Jornades sobre Traducció i Literatura: «Els Llibres del Mall (1973-1988). Un catàleg de poesia amb mires europees». Organització: Càtedra Jordi Arbonès, Grup d'Estudi de la Traducció Catalana Contemporània (GETCC), Facultat i Departament de Traducció i d'Interpretació de la UAB, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC).

— Museu Marítim de Barcelona, 20 d'octubre. Espais Terminològics 2016: «Creació terminològica: de Llull a les xarxes socials». Organització: TERMCAT, amb la col·laboració de l'IEC.

— Edifici del Rectorat de la Universitat de Lleida (UdL), 21 d'octubre.

Jornada acadèmica d'inauguració del curs de la Societat Catalana de Comunicació (IEC), que inclogué la conferència «La recerca en comunicació al País Valencià» de Josep Lluís Gómez Mompert, catedràtic de la UV; una taula rodona titulada «Els mitjans locals en l'era global», i una sessió amb diversos investigadors vinculats a la UdL que presentaren els resultats de recerques en els àmbits de comunicació i periodisme.

— Hospitalet de Llobregat, 21 i 22 d'octubre. Jornades de la Secció Filològica de l'IEC, en què se celebra el ple mensual de la Secció i s'estudiaren diversos aspectes relacionats amb el municipi com la toponímia històrica, els cursos d'acollida o la literatura. Organització: Secció Filològica de l'IEC i Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat, amb la col·laboració de diverses entitats culturals, i amb el patrocini de l'Obra Social La Caixa.

— IEC, 27 i 28 d'octubre. III REDTROP: Trobada d'Ecologia i Biologia Tropical. Organització: Secció d'Ecologia Terrestre de la Societat Catalana de Biologia (IEC) i RedTrop.

— IEC, 28 d'octubre. Jornada: *La poesia catalana al segle XXI, balanç crític*, que inclogué la ponència «Temes, formes, esclats i fluències en la poesia catalana entre dos segles (XX-XXI)», de Víctor Obiols, de la Universitat de Southampton; diverses comunicacions, i la taula rodona «Edició i política editorial del segle XXI», amb Jordi Cornudella, Francesc Parceri-

sas i Antoni Clapés, moderada per Jordi Florit. Organització: Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC), amb la col·laboració de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana.

— Sala La Cate de Figueres, 29 d'octubre. Jornada de Relativitat, la Ciència del Futur: «Science needs you!». Organització: Planeta da Vinci i Yecora Patent Agency, amb el patrocini de l'IEC.

— Universitat Jaume I (Castelló), 29 d'octubre. XIV Trobada de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (SCHCT). Hi assistiren el president de l'IEC i el delegat del president de l'IEC a Castelló, Vicent Pitarch. Organització: SCHCT (IEC).

— Elx, 29 d'octubre. XI Jornades d'Intercanvi Cultural: «Elx i el camp d'Elx», amb visites culturals i conferències sobre societat, llengua i literatura. Organització: Societat Verdaguer, Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC) i Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la UVic.

— IEC, 3 de novembre. Jornada d'estudis: *Els arxius patrimonials catalans*. Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC), Centre d'Història Contemporània de Catalunya de la Generalitat de Catalunya, Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya, UdG i el Grup de Recerca Arxius Familiars i Patrimonials de Banda a Banda dels Pirineus.

— IEC, 8 de novembre. Jornada: *Els cultius transgènics a Europa: legisla-*

ció, avaluació i perspectives, que inclogué una conferència de Josep Maria Casacuberta, investigador del Center for Research on Agricultural Genomics i membre de l'Autoritat Europea de Seguretat Alimentària, i un col·loqui. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— IEC, 9 de novembre. XI Jornada de Física i Química a l'IEC: «100 anys de la teoria de Lewis: l'enllaç químic a debat». Organització: Societat Catalana de Física (IEC), Societat Catalana de Química (IEC) i Associació de Professors de Física i Química de Catalunya.

— IEC, 10 i 11 de novembre. Segona Jornada de la Càtedra Pompeu Fabra: «El multilingüisme en blanc i negre». S'hi va presentar la Ruta Pompeu Fabra. Organització: Càtedra Pompeu Fabra de la UPF i IEC, en col·laboració amb el Consell Europeu de les Llengües (CEL/ELC).

— IEC, 10 de novembre. Jornada: *La qualitat dels habitatges a Catalunya, mirant el futur*, centrada en quatre línies de debat: funcionalitat, conservació i rehabilitació, ecoeficiència i tecnologia. Obertura a càrrec de Jaume Fornt, director de l'Agència de l'Habitatge de Catalunya; Lluís Comerón, degà del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, i Raimon Soler, advocat i vocal de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (SCOT) de l'IEC. Organització: Agència de l'Habitatge de Catalunya i SCOT (IEC).

— Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB), 11 de novembre. XIII Jornada d'Avenços en Ecologia. Organització: Societat Catalana de Biologia, CEAB i Grup d'Ecologia dels Canvis Ambientals (GECA).

— IEC, 18 de novembre. IV Jornada de Biologia del Desenvolupament. Organització: Secció de Biologia del Desenvolupament de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 22 de novembre. XIII Jornada del CREAF, en què s'abordaren diversos temes, entre els quals, «El paper dels sòls en la conservació de la natura». Organització: Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF), Societat Catalana de Biologia i Institució Catalana d'Història Natural (IEC), amb la col·laboració del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya i el Pla Anual de Transferència Tecnològica.

— Universitat Miguel Hernández (UMH) (Elx), 22 de novembre. Jornada: *Avenços en diabetis i obesitat*. Hi intervingueren: Ivan Quesada, de la UMH; Anabel Rojas, del Centro Andaluz de Biología Molecular y Medicina Regenerativa de Sevilla; Eva Tudurí, del Centro Singular de Investigación en Medicina Molecular e Enfermedades Crónicas de Santiago de Compostel·la, i Alex Rafacho, de la Universitat Federal de Santa Catarina (Florianópolis, Brasil). Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC) i UMH.

— IEC, 22 de novembre. Jornada acadèmica: «El Maresme en la línia del temps de la Guerra de Successió (1702-1714)», amb la intervenció de Jordi Mir, conseller delegat de Cultura del Consell Comarcal del Maresme. Organització: Consell Comarcal del Maresme, Diputació de Barcelona, Generalitat de Catalunya i IEC.

— Institut d'Estudis Vallencs (Valls), 26 de novembre. V Jornada d'Onomàstica de l'Alt Camp i Muntanyes de Prades, que coincidí amb la V Jornada de la Societat d'Onomàstica. Organització: Institut d'Estudis Vallencs i Societat d'Onomàstica.

— IEC, 28 de novembre. XV Jornada de Virologia / BCN Virology Meeting. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 30 de novembre. Primera sessió de la jornada *Què se n'ha fet de la nova cultura del territori?*, amb la participació de Josep Oliveras, president de la Societat Catalana de Geografia (SCG); Antonio Prieto, president del Col·legi de Geògrafs d'Espanya; Oriol Nel·lo, del Departament de Geografia de la UAB, i Helena Cruz, de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona de la UAB. El debat fou moderat per Jaume Busquets, president de la Delegació del Col·legi de Geògrafs de Catalunya. Organització: Col·legi de Geògrafs, Societat Catalana d'Ordenació del Territori i SCG (IEC).

— IEC, 30 de novembre. XIII Jornada de la SCATERM: «La terminologia abans de la Terminologia: del segle XIII al XVII». Ponents: Lola Badia, catedràtica de la UB; Antònia Carré, de la UOC; Raimon Sebastian, de Ciència.cat; Lluís Gimeno, de la UJI, i Pere Montalat, de l'IEC. Organització: Societat Catalana de Terminologia (IEC).

— IEC, 1 de desembre. Jornada d'estudis: *Enric Prat de la Riba (1870-1917)*. Inauguració a càrrec del conseller de Cultura de la Generalitat, Santi Vila, i del president de l'IEC. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC), amb el suport de la Diputació de Barcelona i la Càtedra Enric Prat de la Riba d'Estudis Jurídics Locals.

— IEC, 2 de desembre. Jornada: *La llum de la ciutat*, en què es van presentar i debatre els resultats del projecte «La llum de la ciutat. La delimitació, evolució i consum de sòl a les àrees urbanes espanyoles a partir de les imatges nocturnes de la Terra (1992-2012)», realitzat pel Grup d'Estudis sobre Energia, Territori i Societat de la UAB. Organització: Societat Catalana d'Ordenació del Territori (IEC) i UAB.

— Lo Quarter (Alguer), 2 de desembre. Jornada d'Estudi sobre els Sistemes de Depuració Natural i Zones Húmedes. Organització: Delegació de l'IEC a l'Alguer, amb la col·laboració de la Fundació Meta, el Parc Natural Regional de Port del Comte i el Municipi de l'Alguer.

— Centre d'Investigació i Desenvolupament del CSIC (Barcelona), 14 de desembre. XVI Conferència Enric Casassas: «La revolució de les *big data* en la química». Organització: Societat Catalana de Química (IEC), Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC i Institut de Diagnosi Ambiental i Estudis de l'Aigua del CSIC.

— IEC, 14 de desembre. VI Jornada de Biofísica. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 15 de desembre. Segona sessió de la jornada *Què se n'ha fet de la nova cultura del territori?*, amb un debat moderat per Joan Subirats, del Departament de Ciència Política i Dret Públic de la UAB en què intervingueren Àlex Casademunt, del Centre per la Sostenibilitat Territorial; Leandre Romeu, de La Conca 5.1; Vanesa Freixa, de Montanyes i representant de l'Escola de Pastors de Catalunya, i Xavier Matilla, de Terrassa en Comú. Organització: Col·legi de Geògrafs, Societat Catalana d'Ordenació del Territori (IEC) i Societat Catalana de Geografia (IEC).

— Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona, 20 de desembre. IV Jornada de Bioinformàtica i Genòmica, amb dues conferències: a càrrec de Peter Campbell, del Wellcome Trust Sanger Institute (Regne Unit), i de John Marioni, de l'European Bioinformatics Institute (Regne Unit). Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC) i Bioinformatics Barcelona.

— IEC, 16 de gener. Jornada: *Abel in Barcelona*, amb motiu de la visita del comitè del Premi Abel de Matemàtiques a l'IEC, on deliberà per decidir el nom del guardonat d'enguany. Louis Nirenberg hi pronuncià la conferència «Some simple remarks on solving nonlinear problems». Organització: Acadèmia Noruega de les Ciències i les Lletres, IEC, Societat Catalana de Matemàtiques (IEC), UAB, UPC, Centre de Recerca Matemàtica, Institut de Matemàtica de la UB i Barcelona Graduate School of Mathematics.

— Centre d'Investigació i Desenvolupament Josep Pascual Vila (Barcelona), 16 de gener. 22a Conferència Fèlix Serratosa, amb les ponències: «Unexplored reactivity patterns: new avenues in organic synthesis, biological and medicinal chemistry», de Rodolfo Lavilla, i «Sugars and Proteins: Glycomimetics to Target Disease», de Ben Davis. Organització: Societat Catalana de Química (IEC) i Real Sociedad Española de Química.

— Institut Català d'Investigació Química (Tarragona), 17 de gener. 22a Conferència Fèlix Serratosa. Ben Davis, de la Universitat d'Oxford (Regne Unit), pronuncià la ponència «Sugars and Proteins: Towards a Synthetic Biology».

— IEC, 26 de gener. VIII Jornada de Recerca de la Societat Catalana de Comunicació. Amb motiu del trentè aniversari de la seva creació, l'SCC va reunir tots els seus presidents per celebrar una sessió commemorativa, en la qual també

es van lliurar els XXVIII Premis del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) a la investigació sobre comunicació audiovisual.

— IEC, 27 de gener. 1a Jornada de Metrologia a Catalunya: presentació de la nova Secció Catalana de Metrologia de la Societat Catalana de Tecnologia (SCT), amb les intervencions del president de l'IEC, la presidenta de l'SCT i el subdirector general de Seguretat Industrial, Isidre Masalles. Organització: SCT (IEC).

— Edifici El Sucre de Vic, 28 de gener. V Jornada de Divulgació del Conreu i les Característiques de la Tòfona, coordinada per Consol Blanch, investigadora del Grup de Recerca en Biodiversitat, Ecologia, Tecnologia i Gestió Ambiental, i Míriam Torres, coordinadora del Grup de Recerca en Alimentació i Salut. Organització: UVic-UCC i Societat Catalana de Química (IEC).

— Centre de Formació Integrat Ferran Sunyer i Balaguer (Figueres), 4 de febrer. Dissabte Transfronterer de les Matemàtiques a l'Alt Empordà 2017. Organització: Fundació Ferran Sunyer i Balaguer de l'IEC, Fundació Princesa de Girona i Ajuntament de Figueres.

— Universitat de València, 8 de febrer. Celebració del Dia de Darwin 2017, amb la conferència «L'avantpassat comú universal», a càrrec de Luis Delaye; la presentació de «Trau la llengua: projecte de microbioma bucal», del Centre de Regulació Genòmica, i la xerrada «Eau de neu-

rone, un cervell d'olors», amb la neurobiòloga Carmen Agustín. Organització: 10 anys d'Espai Ciència, amb el suport de l'IEC, la Societat Catalana de Biologia (IEC), Acció Cultural del País Valencià, la Càtedra de Divulgació de la Ciència de la Universitat de València, la FECyT i el CSIC.

— Museu d'Història de Catalunya, 9 de febrer. Jornada: *L'exili de la Guerra Civil al nord d'Àfrica*, amb una conferència de Joan Vilarroya, catedràtic de la UB. Hi intervingué Sònia Subirats, presidenta de l'Associació de Fills i Nets de l'Exili Republicà, i es projectà un fragment del documental *Des del silenci. L'exili republicà al nord d'Àfrica*. Organització: Centre d'Història Contemporània de Catalunya (CHCC), Associació de Fills i Nets de l'Exili Republicà i Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— IEC, 15 de febrer. Jornada: *Manuel Folguera i Duran (1867-1951): una escola catalana per a tothom*, amb les ponències «Manuel Folguera i Duran: dirigent catalanista i president de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana», de Lluís Duran, del CHCC, i «L'escola catalana, de principi dels anys setanta fins als nostres dies», de Joaquim Arenas, antic cap del Servei d'Ensenyament del Català del Departament d'Ensenyament de la Generalitat (1983-2003). Organització: CHCC i Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— Universitat de Lleida, 18 de febrer. Jornada formativa: *Fem l'escola plu-*

riolingüe a Lleida, organitzada per la Societat Catalana de Pedagogia (IEC), en conveni col·laboratiu amb el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

— IEC, 24 de febrer. Jornada internacional: *Genocidis del segle xx*. Organització: Centre d'Història Contemporània de Catalunya, Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC) i Institut Barcelona d'Estudis Internacionals.

— Facultat d'Enologia de la URV (Tarragona), 24 de febrer. Jornada tècnica en viticultura: *Maneig del cultiu de la vinya enfront del canvi climàtic II*, amb una primera part dedicada a la gestió del reg en la vinya, i una segona, als porta-empelts i les varietats resistents a la sequera. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— Escola Superior de Tecnologia i Ciències Experimentals de la UJI, 27 de febrer. Jornades sociolingüístiques i culturals universitàries, amb la participació de Vicent Pitarch i Miquel Àngel Pradilla, membres de la Secció Filològica de l'IEC. Organització: Servei de Llengües i Terminologia i Voluntariat Lingüístic de la UJI, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 2 de març. XVI Jornades FOCIR: «La diplomàcia de la Catalunya estat: nous horitzons». Organització: Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes (FOCIR), amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 15 de març. Jornada sobre els insectes i les algues com a font

d'alimentació per als humans, amb les conferències «Els insectes com a font d'aliment humà», de Marina Blas, de la UB, i «Algues i alimentació humana», d'Amelia Gómez, de la UB. Cloenda amb un homenatge a M. del Carmen de la Torre Boronat, fundadora de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (ACCA). Organització: ACCA (IEC).

— IEC, 21 de març. COST-MITOEAGLE and Barcelona Meeting. Organització: COST, METNET, MITO i Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 24 de març. VII Jornada de Cromatina i Epigenètica. Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Universitat Politècnica de València (campus d'Alcoi), 24 i 25 de març. XXII Jornada de Sociolingüística d'Alcoi. Vicent Marzà, conseller d'Educació de la Generalitat Valenciana, hi pronuncià la conferència: «Reptes socials i polítics de la normalització lingüística al País Valencià», i es clogué amb un debat sobre l'homologació dels títols de llengua en els territoris de llengua catalana, amb els responsables de la política lingüística del País Valencià, Catalunya i les Illes Balears. Organització: UPV, AVL, Ajuntament d'Alcoi, delegació de l'IEC a Alacant, Coordinadora Alcoià - Comtat pel Valencià i Centre Ovidi Montllor.

— IEC, 30 de març. Jornada en record de Puig i Cadafalch (1867-1956, membre fundador de l'IEC), amb motiu de l'Any Puig i Cadafalch. Inclogué tres

ponències a càrrec d'Enric Pujol i d'Albert Balcells, membres de l'IEC, i de Montserrat Pagès, antiga conservadora del MNAC. S'hi presentà el llibre *L'arquitectura cristiana preromànica a Catalunya*, de Josep Puig i Cadafalch, Antoni de Falguera i Josep Goday, coeditat per l'IEC i el MNAC. Organització: IEC.

— Col·legi Oficial d'Enginyers Agrònoms de Catalunya (Barcelona), 26 d'abril. Jornada *Els purins: nutrició, tractament i normativa*, en què participaren Josep Gasa, catedràtic de nutrició de la UAB; Xavier Flotats, catedràtic del Departament d'Enginyeria Agroalimentària i Biotecnologia de la UPC, i Jaume Boixadera, cap del Servei de Sòls i Gestió Mediambiental de la Producció Agrària del DARP de la Generalitat de Catalunya. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— Barberà del Vallès, 6 de maig. 3a Jornada d'Intercanvi d'Experiències Termòmetre Lingüístic - Marc d'Ensenyament de Llengües Vives: «Fem l'escola plurilingüe», dirigida a mestres i directors. Organització: Societat Catalana de Pedagogia (IEC).

— Pavelló de Suècia (Berga), 7 de maig. Dia del Romànic: VIII Trobada d'Amics de l'Art Romànic de Catalunya: «Viatge a Berga i Queralt». Visita a l'església romànica de Santa Maria d'Avià, pujada al Santuari de Queralt i visita a l'església de Sant Joan de Berga, guiades per Jaume Farguell i M. Dolors Santan-

dreu. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— Colldejou (Baix Camp), 7 de maig. Jornada orquidològica a la Mola de Colldejou, dirigida pel Grup Orquidològic de Catalunya i els Amics de les Flors de la Torre de Fontaubella. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— UAB (Bellaterra), 13 de maig. Jornada de descobriment i de prospecció de les orquídies de la Universitat Autònoma de Barcelona. Organització: Associació per la Defensa i l'Estudi de la Natura i Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 18 de maig. II Jornada d'Estudis Hebraics, que comptà amb les ponències d'Irene Llop, titulada «Dones, jueves, invisibles. La perspectiva de gènere en la recerca i els estudis sobre el judaisme»; Constantino Vidal, «Les traduccions de literatura moderna de l'hebreu al català i del català a l'hebreu», i Clara Jáuregui, «Legislacions mèdiques i context social: definint els metges jueus de Barcelona (segle XIV)». Organització: Societat Catalana d'Estudis Hebraics (IEC).

— Jardí Botànic de la UV, 20 de maig. IV Jornada de Biologia a l'Ensenyament. Organització: UV en col·laboració amb la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 24 de maig. Jornada: *Els reptes d'una nova governança del patri-*

moni natural a Catalunya. Organització: Patrimoni Natural de Catalunya i Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 25 de maig. Jornada tècnica: *15 anys de transferència tecnològica a Catalunya*, des de l'inici del Pla Anual de Transferència Tecnològica (PATT). Organització: Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, amb la col·laboració de la Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— UB, 26 i 27 de maig. 17th Annual Meeting of the Collegium Politicum: «Pain and Punishment in Ancient Thought», Organització: Collegium Politicum i Fundació Pere Tarrés, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— Monestir de Poblet i Vallbona de les Monges (Tarragona i Lleida), 27 de maig. Transcatalònia 2017: «Els sòls del cister. Entorns edífics dels monestirs de Poblet i Vallbona de les Monges», jornada. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— UdL, 31 de maig. Jornada sobre Célestin Freinet (1896-1966), amb motiu de la publicació del monogràfic sobre Freinet a la revista *Educació i Història* (núm. 29), que presentaran M. Carmen Agulló, coordinadora del monogràfic, i Joan Soler, president de la Societat d'Història de l'Educació. Sebastián Gertrúdx hi impartí la conferència «La pedagogia de Freinet: tècniques i instru-

ments». Organització: Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana (IEC).

— IEC, 6 de juny. Setena jornada *Medi ambient i societat: pautes per a la gestió ambiental*. Organització: Dones d'Avui.Cat, Societat Catalana de Química (IEC), Aigües de Barcelona, Institut de Diagnosi Ambiental i Estudis de l'Aigua del CSIC.

— Lleida, 8 de juny. Jornada: *Aplicacions de la biotecnologia a l'agricultura*, en el 40è aniversari de la Institució Catalana d'Estudis Agraris (ICEA). Ponents: Immaculada Recasens, coordinadora de la Secció de Ciències Agroalimentàries de l'Institut d'Estudis Ilerdencs (IEI); Teresa Capell, professora titular de la UdL; Ramon Albajes, catedràtic de la UdL, i Josep Maria Vives, president de la ICEA. Organització: ICEA (IEC), UdL i IEI.

— Ajuntament de Balaguer, 9 i 10 de juny. Jornades de la Secció Filològica de l'IEC a Balaguer. Organització: Secció Filològica (IEC) i Ajuntament de Balaguer.

— IEC, 13 de juny. XXIV Jornada de Biologia Molecular, que incloué sessions temàtiques de biologia estructural, biomedicina, biologia molecular de llevats, biologia regenerativa i cèl·lules mare. S'hi atorgà el Premi Lluís Cornudella a la millor comunicació oral feta per un doctorand. Organització: Secció de Biologia Molecular de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 20 de juny. V Tarda de Jardins i Jardiners, jornada en què diversos experts tractaren dels jardins del Castell de Peralada, dels jardins de saló de Raoul Dufy, Llorens Artigas i Nicolau M. Rubió, dels jardins romans a Barcelona i del jardí de la Torre dels Pardals. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— IEC, 21 de juny. XV Jornada de Biologia de la Reproducció. Organització: Secció de Biologia de la Reproducció de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 26 de juny. XVII Jornada de Biologia Evolutiva, en què s'atorgà el X Premi Antoni Prevosti de Biologia Evolutiva a la millor ponència presentada per un jove investigador. Organització: Secció de Biologia Evolutiva de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Cercle Artístic de Ciutadella, 8 de juliol. Jornada d'estudi i d'homenatge a Jordi Carbonell. Organització: Institut Menorquí d'Estudis, amb la col·laboració del Cercle Artístic de Menorca, la Xarxa de Biblioteques de Menorca i l'Institut d'Estudis Baleàrics.

— Liceu Renouvier (Prada de Conflent), 19 d'agost. XXXII Jornada d'Agricultura de la ICEA a la Universitat Catalana d'Estiu (UCE): «Fauna salvatge, espècies invasores i activitat agrària: problemes i polítiques». Organització: ICEA (IEC) i UCE.

Reunions i sessions acadèmiques

— IEC, 10 d'octubre. I Trobada dels Parcs Naturals i Reserves Marítimes dels Països Catalans, una reunió de treball organitzada per la delegació de l'IEC a Perpinyà i a l'Alguer.

— Institut Menorquí d'Estudis (IME), 13 i 14 d'octubre. Sessió acadèmica: «Menorca: una anàlisi social, cultural i política. Reptes i perspectives», amb motiu del ple itinerant a Maó de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC, en col·laboració amb l'IME.

— IEC, 8 i 9 de novembre. Reunió estratègica de la xarxa ALTER-Net, formada per centres de recerca en ecologia de divuit països europeus, entre els quals hi ha el Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF). Organització: Xarxa ALTER-Net.

— IEC, 18 de novembre. Reunió Científica Anual de Microbiologia 2016 (RECAM 2016). Organització: Secció de Microbiologia de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Manresa, 19 de desembre. Reunió plenària de la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC a Manresa.

— Museu d'Història de Catalunya (MhC), 8 de març. Sessió acadèmica amb motiu del Dia Internacional de les Dones: «Ciència i dona. Historiadors. Aportacions a la història de Catalunya». Organització: CHCC i Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— IEC, 23 de març. Sessió acadèmica: «Raimon Galí i Herrera (1917-2005). Humanisme i compromís amb Catalunya», que consistí en dues ponències: «Ramon Galí en el marc històric de l'antifranquisme», a càrrec de Josep M. Solé, de la UAB, i «Raimon Galí i la joventut universitària dels anys seixanta», per Jordi Sobrequés, sociòleg. Organització: Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC).

— UB, 31 de març. Sessió sobre el gènere gramatical, en què intervingueren Josep Moran, membre de l'IEC; Carme Junyent, professora de la UB, i Neus Nogué, professora agregada de la UB. Organització: UB i SCLL (IEC).

— URL, 24 d'abril. Sessió acadèmica: «Del fenomen de la guerra a la cultura de la pau: reflexions, anàlisis i experiències». Inclogué la taula rodona «Narratives of conflict», la sessió de treball «Traces de la Guerra Civil espanyola en el patrimoni català», una visita a la Sagrada Família, una taula rodona amb l'escriptor i poeta Igor Pomeranzew i el periodista i historiador Vicenç Lozano, sobre la influència dels mitjans de comunicació en la guerra dels Balcans, i una *performance* que recreà de manera simbòlica el Districte 11. Organització: URL.

— IEC, 8 de maig. «L'obra historiogràfica de Joan Reglà», amb la participació d'Ernest Belenguer, catedràtic d'història moderna de la UB; Joan Brugeras, historiador, i Eliseu Climent,

editor. Organització: SHA de l'IEC, CHCC, SCEH (IEC) i UV.

— IEC, 10 de maig. Sessió acadèmica: «L'obra historiogràfica de Joan Mercader», amb la participació de Josep Maria Torras, catedràtic d'història moderna de la UB; Maties Ramisa, historiador; Pere Pascual, catedràtic d'història econòmica de la UB, i Josep Fontana, catedràtic d'història econòmica de la UPF. Organització: SHA de l'IEC, CHCC, SCEH (IEC) i UV.

— IEC, 10 de maig. 3a Reunió Anual Internacional MetNet 2017: «Cellular organelle dysfunction at the origin of metabolic diseases». Organització: Secció de Senyalització Cel·lular de la Societat Catalana de Biologia i MetNet.

— IEC, 12 de maig. Primera Convenció Ciutadana sobre la Universitat Catalana: «Qualitat, autonomia i compromís social per a una universitat al servei i a l'abast de tota la societat». En l'acte de cloenda participaren Joandomènec Ros, president de l'IEC; Jaume Casals, president de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques i membre de l'IEC; Josep Ferrer, exrector de la UPC, i Josep Pallarès, director general d'Universitats. Organització: Tribuna Universitària de Catalunya.

— IEC, 27 i 28 de juny. ALLEA Board Meeting, reunió de treball de l'All European Academies (ALLEA), amb visites a l'Observatori Fabra i a l'IEC i la sessió de benvinguda a càrrec de Ramon

Pascual de Sans, president de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, i de Joandomènec Ros, president de l'IEC. Organització: ALLEA.

Taules rodones i tertúlies

— IEC, 14 de setembre. Taula rodona sobre el TTIP (Transatlantic Trade and Investment Partnership) i el sector agroalimentari català. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— Biblioteca Carles Rahola (Girona), 20 d'octubre. Taula rodona del cicle *Institucions del nostre dret*: «Brexit: l'endemà», moderada per Francina Esteve, de la UdG, i amb les intervencions de Mariona Ilamola, de la UB; Andreas Kyriacou, de la UdG, i Matthew Tree, escriptor. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC) i Comissió de Dones Advocades de l'ICAB, amb el Centre de Documentació Europea i el centre Europe Direct de la UdG.

— IEC, 13 de març. Tertúlia: «*Xylella fastidiosa*, es pot aturar?», amb Neus Ferrete, sub-directora general d'Agricultura de la Generalitat; Jordi Giné, cap del servei de Sanitat Vegetal de la Generalitat; Assumpció Batlle i Jordi Sabaté, investigadors de l'IRTA, i Emili Montesinos, professor de fitopatologia de la Universitat de Girona. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— IEC, 27 de març. Taula rodona sobre el problema de les pintures del

Reial Monestir de Santa Maria de Sixena (Osca). Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— Escola Superior d'Agricultura de Barcelona, 20 d'abril. Tertúlia: «Els pol·linitzadors. Poden sobreviure a les amenaces?», amb la participació de Joan Casanelles, investigador del Departament d'Ecologia de Sistemes de la Universitat d'Amsterdam; Antoni Gómez Pajuelo, consultor d'apicultura, i Laura Roquer, investigadora del CREAF. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— Can Sià, 22 d'abril. Xerrada: «Les orquídiades d'Osona», a càrrec de Pere Espinet, membre del Grup de Naturalistes d'Osona (GNO) i del Grup Orquidològic de Catalunya (GOC). S'hi presentà una mostra de la feina feta pel GNO a l'*Atlas de les orquídiades d'Osona*. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Apocapoc BCN (Barcelona), 27 d'abril. Tertúlia: «Agenda urbana. Després de Quito, què?», primera edició de *La Metropolitana, tertúlia amb espuma*, del Pla Estratègic Metropolità de Barcelona (PEMB). Hi participaren Rosa Suriñach, coordinadora de comunicacions globals a les Nacions Unides; David Bravo, col·laborador del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona en el desenvolupament del Premi Europeu de l'Espai Públic Urbà. Organització: PEMB i Societat Catalana d'Ordenació del Territori (IEC).

— Masia Torre dels Frares de la UVic, 3 de maig. Taula rodona: «Lorenzo Milani, la revolució pedagògica», a càrrec de José Luis Corzo, fundador del Movimiento de Educadores Milanianos; Miquel Martí, biògraf i traductor de Lorenzo Milani, i Antoni Tort, professor del Departament de Pedagogia de la UVic. Organització: Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana (IEC) i UVic.

— IEC, 9 de maig. Taula rodona i debat: «La visió ecologista sobre el futur de Catalunya», amb motiu dels trenta anys d'activitat del Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius (CEPA). Ponents: Joandomènec Ros, ecòleg i president de l'IEC; Joan Martínez Alier, economista ecològic; Jorge Wagensberg, físic, i Jordi Pigem, filòsof de la ciència. Organització: CEPA i Ecologistes de Catalunya, amb el suport de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Facultat de Geografia i Història de la UV, 16 de maig. Taula rodona: «Joan Reglà: historiador i mestre d'historiadors», amb Emilia Salvador, catedràtica d'història moderna de la UV; Rafael Benítez Sánchez-Blanco, catedràtic d'història moderna de la UV; Lluís Guia, professor titular d'història moderna de la UV; Antoni Furió, professor catedràtic d'història medieval de la UV i membre de l'IEC, i Ester Alba, degana de la Facultat de Geografia i Història de la UV. Organització: Secció Històrico-Arqueològica de

l'IEC, Centre d'Història Contemporània de Catalunya (CHCC), Societat Catalana d'Estudis Històrics (IEC) i UV.

— IEC, 24 de maig. Taula rodona: «Estratègia d'impuls de la política alimentària a la ciutat de Barcelona», amb la participació de Jordi Via, comissionat d'Economia Cooperativa, Social i Solidaritària i Consum de l'Ajuntament de Barcelona i responsable de l'Estratègia d'Impuls de la Política Alimentària a Barcelona; Sergi Alegre, tinent d'alcalde Regidor de Promoció de la Ciutat, Mobilitat i Transport de l'Ajuntament del Prat de Llobregat; Raimon Roda, director del Parc Agrari del Baix Llobregat; Annalisa Giocoli, arquitecta de la Direcció de Serveis d'Urbanisme de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i autora de Dinamització de l'Espai Agrari Metropolità; Carles Mencos, responsable del sector ecològic de la Permanent Nacional d'Unió de Pagesos, i Ferran Berenguer, pagès d'horta ecològica al Parc Agrari del Baix Llobregat i membre d'Unió de Pagesos. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— IEC, 2 de juny. Taula rodona: «La recerca que necessitem», moderada per Joan Pujolar, president de la Societat Catalana de Sociolingüística (SOCS) i amb els ponents David Casals (UB), Alba Conesa, (CPNL), Marta Miró (UAB), Jordi Pere i Mas (Departament de Salut) i Mireia Plana (vicepresidenta de la Plataforma per la Llengua). Organització: SOCS (IEC).

— IEC, 14 de juny. Tertúlia: «Sanitat vegetal i problemàtica dels cultius menors a Europa», a càrrec d'Agustí Soler, coordinador nacional per a usos menors de l'Associació Empresarial per a la Protecció de les Plantes (AEPLA). Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— Ateneu Barcelonès, 20 de juny. Taula rodona: «Un segle XXI sense humanitats?», moderada per Paula Alba, del Col·lectiu Pere Quart. Ponents: Jaume Aulet, Xavier Diez, Patrícia Gabancho, Marina Garcés, Gregorio Luri i Joan Maria Minguet. Organització: Col·lectiu Pere Quart, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC).

— IEC, 28 de juny. Taula rodona: «La indústria agroalimentària catalana: reptes de futur» i celebració del 40è aniversari de la ICEA. Ponents: Elena Beltran, responsable d'R+D de Sant Dalmai; Jaume Gramona, president de Caves Gramona; Josep M. Pelegrí, gerent d'Ametlles Vicens del grup Torrons Vicens; Josep Pont, president del Grup Borges, i Javier Tubert, director estratègic i de relacions internacionals de Llet Nostra. En acabar, s'oferí un sopar al claustre de la casa de Convalescència, seu de l'IEC, que s'amenitzà amb el jazz clàssic de la Banda d'Amics d'en Peter. Organització: Institució Catalana d'Estudis Agraris (ICEA).

— Aula Ronda (Barcelona), 11 de juliol. Tertúlia debat amb cervesa: «Llei de territori, mirades crítiques», reflexió

sobre l'Avantprojecte de llei de territori. Hi intervingueren Robert Casadevall, representant del Col·legi de Geògrafs a la Comissió de Política Territorial i Urbanisme de Catalunya, i Sergi Miquel, coordinador de la Comissió de Territori del Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya (COAMB). Organització: Societat Catalana d'Ordenació del Territori (IEC), amb el suport del Col·lectiu Ronda i Cervesa Barra i la col·laboració del COAMB i el Col·legi de Geògrafs de Catalunya.

Debats

— IEC, 5 d'octubre. Inauguració del curs de la Societat Catalana de Pedagogia (IEC), amb un debat participatiu: «Innovació educativa i sistema pedagògic a l'escola», sota la presidència de la consellera d'Ensenyament, Meritxell Ruiz, i amb la participació de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Martí Teixidó, president de la SCP, i Josep González-Agàpito, membre de l'IEC.

— Palau Macaya, 25 d'octubre. Debat del cicle *Debats per entendre la societat d'avui*: «Llengua i cultura a la Catalunya del segle XXI», a càrrec de Joan Manuel Tresserras, de la UAB, i de Joan Martí, de la URV. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 15, 16 i 18 de novembre. Debats: «Biotecnologies i eugenèsia: una perspectiva ètica», a càrrec de Marcel Cano, del Departament de Filosofia de la UB, i «Freedom, Religion and Republican-

ism: a Difficult Coexistence?», amb Maurizio Viroli, Daniel Gàmpfer i Josep Lluís Martí, i moderat per Íñigo González, i projecció del documental *Agitando la cuna*. Actes inclosos en la 3a edició del festival de filosofia Barcelona Pensa. Organització: UB, Ajuntament de Barcelona i Fundació Víctor Grífols i Lucas, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Filosofia (IEC).

— IEC, 22 de novembre. Debat: «Quina universitat volem?», amb motiu de la presentació del llibre *Ara, la universitat*, a càrrec de l'autor, Norbert Bilbeny, catedràtic d'ètica de la UB, i Josep Ferrer, catedràtic de matemàtica aplicada de la UPC. Organització: Icaria Editorial amb la col·laboració de l'IEC.

— Palau Macaya, 20 de desembre. Debat del cicle *Debats per entendre la societat d'avui*: «Identitats històriques i de futur», a càrrec de Joan Subirats, catedràtic de ciència política de la UAB, i Montserrat Guibernau, del Queen Mary College de la Universitat de Londres. Organització: Associació Catalana de Sociologia de l'IEC.

— IEC, 18 de gener. Debat: «La crisi dels refugiats a Europa», amb Andreu Domingo, subdirector del Centre d'Estudis Demogràfics; Maria Helena Bedoya, vocal de la Comissió d'Estrangeria del Col·legi de l'Advocacia de Barcelona; Àngel Miret, director del Comitè per a l'acollida de persones refugiades a Catalunya de la Generalitat, i Juli Tello, membre de la platafor-

ma Stop Mare Mortum. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 2 de maig. Debat: «El Pla Director del CRT de Vila-seca i Salou (BCN-World)», amb Robert Casadevall, geògraf; Jordi Sardà, arquitecte i professor de l'Escola d'Arquitectura de la URV, i Joaquim Margalef, economista. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC), amb la participació de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (IEC) i el Col·legi de Geògrafs.

— IEC, 3 de maig. XXIX Debat de Química a l'IEC: «Els joves i la recerca científica», adreçat al professorat de química i de l'àmbit STEM (ciència, tecnologia, enginyeria i matemàtiques) de l'ensenyament secundari i universitari, i lliurament dels Premis als Treballs de Recerca de Batxillerat dins l'Àmbit de la Química. Organització: Societat Catalana de Química (IEC).

— IEC, 4 de maig. Debat: «El nacionalisme català en la transició democràtica espanyola», moderat per Joandomenec Ros, president de l'IEC, amb els ponents Carrillo, catedràtic de dret constitucional de la UPF; Carme Molinero, catedràtica d'història contemporània de la UB, i Astrid Barrio, professora de ciència política de la UV. Organització: IEC i Casa de Velázquez.

Simposis

— IEC, 6 i 7 d'octubre. X Simposi de Neurobiologia. Organització: Secció de Neu-

robiologia Experimental de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 17 d'octubre. Simposi: *Music Criticism 1900-1950*. Organització: Centro Studi Opera Omnia Luigi Boccherini de Lucca i Societat Catalana de Musicologia (IEC).

— IEC, 8 de novembre. Simposi sobre la figura de Caterina Albert/Víctor Català. Organització: Institució de les Lletres Catalanes de la Generalitat de Catalunya i IEC.

— Centre de Regulació Genòmica (CRG) (Barcelona), 11 de novembre. Annual Proteomics Symposium: «Applying Proteomics to Life Sciences». Organització: Societat Catalana de Biologia (IEC) i CRG.

— IEC, 1 de desembre. Simposi: *A 80 anys del cop d'Estat de Franco. La Generalitat de Catalunya i la Guerra Civil (1936-1939)*. Raül Romeva, conseller d'Affers Exteriors, Relacions Institucionals i Transparència de la Generalitat, presidí la inauguració del simposi, juntament amb el vicepresident de l'IEC Jaume de Puig.

— Seu Universitària de la Nucia - Universitat d'Alacant, 3 i 4 de febrer. VIII Simposi internacional: *Vers una sintaxi històrica del català*, en què participaren, entre altres experts, els membres de la Secció Filològica de l'IEC Josep Martines, Manuel Pérez Saldanya i Gemma Rigau. Organització: Universitat d'Alacant, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 10 de març. *The Symposium on Memory*, última jornada d'aquest simposi internacional, centrat en la formació de la memòria i la seva consolidació en humans i en la resta d'animals. Organització: Centre de Recerca Matemàtica, Institució Cerca, UAB, Secretaria d'Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya i EURAXESS - Researchers in Motion.

— IEC, 26 d'abril. III Simposi sobre l'ensenyament de la llengua i la literatura catalanes a la secundària i a la universitat: «Afer d'Estat. La llengua i la literatura a les aules». La lliçó inaugural fou a càrrec de Tilbert Dídac Stegmann, professor emèrit de la Goethe-Universität Frankfurt am Main, i la de cloenda a càrrec de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica de l'IEC. Organització: Departament de Filologia Catalana de la UAB, amb la col·laboració de l'Institut de Ciències de l'Educació de la UAB, la Secció Filològica de l'IEC, la Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC) i el Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya.

— IEC, 15 de maig. Simposi sobre l'ecologia del tritó pirinenc (*Calotriton asper*): coneixements, conservació i reptes futurs. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC), UdL i Centre d'Ecologie Fonctionnelle et Evolutive.

— IEC, 17 i 18 de maig. IX Simposium Europeu: «El laboratori clínic i la indústria del diagnòstic *in vitro*. Les

anàlisis urgents als laboratoris clínics». Organització: Associació Catalana de Ciències de Laboratori Clínic i Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, 15 de juny. 18è Simposi Fundació La Marató de TV3. S'estructurà en quatre sessions de treball sobre regeneració i transplantament d'òrgans i teixits, i s'hi presentaren els resultats de la recerca fruti de l'edició del 2011. Organització: Fundació La Marató de TV3.

— IEC, 29 i 30 de juny. Simposi: «El Congrés de Cultura Catalana. Un balanç des de l'actualitat», amb la sessió inaugural a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC; Miquel Strubell, president de la Fundació Congrés de Cultura Catalana (FCCC), i Jaume Ribera, president de la Fundació Antiques Caixes Catalanes. La conferència inaugural fou de Ramon Folch, membre de l'IEC, i la cloenda, de Marta Rovira, directora de la FCCC. Organització: FCCC, amb la col·laboració de l'IEC.

Fires

— Barcelona (avinguda de la Catedral), 2-11 de setembre. 34a Setmana del Llibre en Català. L'IEC hi participà amb un estànd compartit amb Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Organització: Associació d'Editors en Llengua Catalana.

— Plaça de l'Ajuntament d'Alacant, 18 i 19 de novembre. Plaça del Llibre d'Alacant 2016. Hi participà la delegació d'Alacant. Organització: Ajun-

tament d'Alacant, Universitat d'Alacant i Escola Valenciana.

— La Rambla, 99 (Barcelona), 23 d'abril. Parada de llibres de l'IEC per Sant Jordi. Organització: IEC.

— Passeig de Soto (Alacant), 29 de juny - 9 de juliol. 47a Fira del Llibre d'Alacant. L'IEC hi participà per mitjà de la delegació d'Alacant. Organització: Ajuntament d'Alacant, Pla de Cultura Alacant 2017, Asociación Provincial de Libreros y Papeleros de Alicante i Gremi de Llibreters Independents de les Comarques Alacantines.

Lliurament de premis

— Auditori Pedro Mercader de Benicarló, 4 de novembre. Lliurament dels Premis Literaris Ciutat de Benicarló. Hi assistiren el president de l'IEC, Joandomènec Ros; la directora general de Cultura de la Generalitat Valenciana, Carmen Amoraga; el president de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, Ramon Ferrer, i el director de l'Institut Ramon Llull, Manuel Forcano, a més de representants d'Acció Cultural del País Valencià i d'Òmnium Cultural. Organització: Ajuntament de Benicarló.

— IEC, 7 de novembre. Lliurament de premis del concurs literari *Un mar de paraules*, amb la conferència «La veu que perdura», de l'escriptora Najat El Hachmi. Organització: Institut Europeu de la Mediterrània i Fundació Anna Lindh.

— Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, 16 de febrer. Lliurament

dels Premis Ciutat de Barcelona 2016, en què la *Gramàtica de la llengua catalana* de l'IEC rebé una menció especial en la categoria d'assaig, ciències socials i humanitats. Organització: Institut de Cultura de Barcelona.

— IEC, 17 de febrer. Lliurament dels premis de l'Olimpíada de Biologia de Catalunya. Organització: Societat Catalana de Biologia de l'IEC i altres entitats.

— IEC, 27 de febrer. Lliurament del Premi Emmy Noether 2016, als millors treballs de fi de grau de matemàtiques defensats l'any 2016 en qualsevol de les universitats catalanes que imparteixen aquest grau. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— IEC, 3 de març. Lliurament dels premis de la Fase Catalana de l'Olimpíada de Física 2017. En el mateix acte també es lliuraren els premis TREC de l'any 2016 i els premis del III Concurs Fotogràfic, i Marta Garcia-Matos, de l'Institut de Ciències Fotòniques, pronuncià la conferència «El grafè: un material únic». Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— IEC, 21 d'abril. Acte de lliurament dels Premis Sant Jordi 2017 de l'IEC, sota la presidència de Carme Forcadell, presidenta del Parlament de Catalunya. L'obertura fou a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'IEC, i el parlament en nom dels premiats a càrrec de Jana Balaciu, guanyadora del Premi Internacional Catalònia. Organització: IEC.

— Auditori Municipal Músic Rafael Beltrán Moner (Vila-real), 22 d'abril. Lliurament del Premi Ramon Margalef a la investigació científica, atorgat a Joandomènec Ros, president de l'IEC i membre de l'escola Margalef. Organització: EDC Natura-Fundació Omacha i Ajuntament de Vila-real.

— IEC, 18 de maig. Lliurament dels premis vídeoMAT, en què participaren alumnes des d'educació infantil fins a batxillerat i FP creant vídeos sobre matemàtiques. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques.

— Palau Macaya (Barcelona), 25 de maig. Lliurament del Premi Societat Catalana d'Economia a John Roemer, de la Universitat de Yale; Joaquim Silvestre, de la Universitat de Califòrnia, Davis, i Humbert Llavador, de la UPF, per l'obra *Sustainability for a warming planet*. Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— Teatre Poliorama (Barcelona), 29 de maig. Lliurament dels premis de les proves Cangur 2017, en què intervingueren Joan Mateo, president del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu del Departament d'Ensenyament; Joan Jofre, vicepresident de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona; Joaquim Agulló, vicepresident de l'IEC, i Laura Dempere, degana de la Facultat de Ciències i Tecnologia de la UVic. L'Agrupació Musical i Coral de l'Institut Alexandre Satorras de Mataró hi feu una actuació

musical. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— mNACTEC (Terrassa), 17 de juny. Lliurament dels premis Joves Leonardo: «Gags científics des de Leonardo fins avui», a càrrec d'Adolf Cortel, professor de física i química i expert divulgador de la ciència. Organització: mNACTEC, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— Casa de Convalescència de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau (Barcelona), 11 de juliol. 2a Nit de la Biologia, en què es lliuraren els premis de la Societat Catalana de Biologia (SCB), inclosos en el *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC. Organització: SCB (IEC).

Congressos

— IEC, 7 de setembre. ECRICE 2016. European Conference on Research in Chemical Education: «Inspiring Science Education through Research». Organització: European Association for Chemical and Molecular Sciences (EUCHEMS) i Societat Catalana de Química (IEC).

— Universitat de Praga, 22 de setembre. VII Conferència Internacional de la Societat Europea d'Història de la Ciència: «Science and power, science as power», en què participà la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC). Organització: Societat Europea d'Història de la Ciència.

— IEC, 26-28 d'octubre. *Ferran II i la Corona d'Aragó*, en el cinc-centè aniversari de la mort de Ferran II (1452-1516). Organització: IEC, en col·laboració amb universitats i altres institucions catalanes.

— IEC, 14 i 15 de febrer. Co EnerCat, 4t Congrés d'Energia de Catalunya. Organització: Associació Congrés d'Energia de Catalunya i Societat Catalana de Tecnologia (IEC), amb la col·laboració de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (IEC).

— URV (Tarragona), 21 i 22 d'abril. VII Congrés Català de Sociologia: «La postveritat i la manca de reflexió, una nova realitat del segle XXI?», amb la participació de Michel Wieviorka, director d'estudis a l'École des Hautes Études en Sciences Sociales de París, i Margaret Abraham, presidenta de l'Associació Internacional de Sociologia. Organització: URV i Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— IEC, 27 d'abril. Segona edició del congrés *Barcelona Mathematical Days*. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— Facultat de Medicina de la UB, 11 i 12 de maig. Congrés: *Alpha-synuclein & Parkinson's disease Conference: Lessons from the past 20 years*. Organització: Clínic Barcelona Hospital Universitari i Vall d'Hebron Institut de Recerca, amb la col·laboració de la Societat Catalana de Biologia (IEC).

— València (diversos espais), 25-27 de maig. Congrés: *Joan Coromines i el País Valencià*, en record a Joan Cormines (1905-1997), vint anys després de la seva mort i després de deu anys del centenari del seu naixement. Organització: IEC, en col·laboració amb l'Ajuntament de Vina-ròs i Maestrat Viu.

— IEC, 26 i 27 maig. 1r Congrés de la Societat Catalana d'Economia (CESC), en què es tractaren els principals reptes econòmics que caldrà afrontar a escala europea i catalana. Jean Tirole, de la Toulouse School of Economics, pronuncià la conferència «Narratives, Imperatives and Moral Behavior», i Pol Antràs, de la Universitat Harvard, «On the Geography of Global Value Chains». Organització: Societat Catalana d'Economia (IEC).

— IEC, 1 de juny. EuroMeSCo Annual Conference: «Confronting Violent Extremism in the Euro-Mediterranean Region». Organització: Institut Europeu de la Mediterrània (IEMed) amb la col·laboració de l'IEC.

— Vinseum, Museu de les Cultures del Vi de Catalunya (Vilafranca del Penedès), 15 de juny. VI Congrés Internacional d'Art, Paisatge Vitivinícola i Enoturisme, en què participà Paul Merton, d'Ethos Wines Group, expert en la recerca i la consultoria sobre l'economia del vi a tot el món. Organització: Centre d'Estudis del Paisatge Vitivinícola, amb la col·laboració de la Institució Catalana d'Estudis Agraris (IEC).

— UdG, 30 de juny. XXVII Conferència Anual de la Societat Catalana de Comunicació (SCC) - Congrés Internacional de Recerca en Comunicació. Organització: Societat Catalana de Comunicació (IEC), amb la col·laboració del Grup de Recerca Comunicació Social i Institucional de la UdG.

Exposicions

— IEC, 10 de setembre - 16 de desembre. «Rafael Patxot. Mecenes, científic..., l'home». Organització: Diputació de Barcelona, Generalitat de Catalunya, Consell Assessor de la Masia Mariona i IEC.

— IEC, 6-28 d'octubre. «Cells on Canvas» / «Cèl·lules sobre llenç», del neurocientífic Carlos Barcia, produïda per l'Institut de Neurociències de la UAB.

— IEC, 11-20 de novembre. Concurs de Cartells de la Setmana de la Ciència, dins la 21a Setmana de la Ciència. Organització: Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 30 de novembre - 23 de desembre. Exposició «Focus on birds» / «Focus en els ocells». Exposició fotogràfica sobre ocells de la Societat Catalana de Fotògrafs de la Natura, a càrrec dels trenta-dos autors. Organització: Societat Catalana de Fotògrafs de la Natura de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC), amb el suport del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

— IEC, 21 d'abril - 15 de juny. «L'enginy (in)visible. Dones i tecnologia: passat, present i futur», que s'inaugurà el 30 de maig amb una conferència de Núria Salán, presidenta de la Societat Catalana de Tecnologia (SCT): «Dones, ciència i tecnologia: una “carrera” de fons». Organització: SCT (IEC).

— IEC, 5-11 de maig. Exposició demostració de maquetes d'invents al llarg de la història. Ramon Magem, constructor de les maquetes, dirigí visites guiades de l'exposició, adreçada a estudiants de batxillerat. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

Cursos i tallers

— Barcelona Activa, edifici MediaTIC (Barcelona), 8 de setembre. Bioinformatics bootcamp for biomedical practitioners. Organització: Bioinformatics Barcelona i Societat Catalana de Biologia (IEC).

— IEC, dies 2, 9 i 14 de novembre. Actualització en normativa ambiental territorial. Organització: Escola de Formació del Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya, Societat Catalana d'Ordenació del Territori (IEC) i ICAB.

— Reial Acadèmia de Medicina (Barcelona), 21 de novembre. II Curs d'optogenètica. Organització: UB i Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Facultat de Matemàtiques i Estadística de la UPC, 14 de gener. *Bojos per les matemàtiques*, inici del curs amb la conferència de Claudi Alsina: «Antoni

Gaudí, boig per la geometria». (Última sessió: novembre del 2017). Organització: Federació d'Entitats per a l'Ensenyament de les Matemàtiques a Catalunya i Societat Catalana de Matemàtiques (IEC).

— IEC, 24 de gener. Taller de formació per als col·laboradors externs de l'IEC sobre les novetats de l'*Ortografia catalana*, a càrrec de Josep M. Mestres, cap del Servei de Correcció Lingüística (SCL); Sílvia López, responsable de la Unitat de Correcció del Servei Editorial, i Laia Campamà, correctora de l'SCL. Organització: SCL i Servei Editorial de l'IEC.

— Escola de fotografia DigiFoto (Mataró), 29 d'abril. Taller: «Els secrets de la macro», a càrrec d'Albert Masó. Organització: DigiFoto, amb la col·laboració de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Parc Natural del Cadí-Moixeró (Bagà), 29 i 30 d'abril. Curs naturalista: «Fotografia de paisatge nocturn», a càrrec de Marta Bretó, fotògrafa de natura i guia de muntanya especialitzada en paisatge nocturn. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Alfés (Segrià), 13 i 14 de maig. Curs naturalista: «Flora i vegetació de la Plana de Lleida i Serres Prepirenènques», a càrrec d'Alejandro Juárez i Xavier Solé, de la UdL. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Museu Dinosfera, a Coll de Nargó (Alt Urgell), 20 i 21 de maig. Curs naturalista: «Geologia i dinosaures», a

càrrec de Roberto Espínola, geòleg i ambientòleg; Josep Peralba, geòleg i president d'Amics dels Dinosauris de l'Alt Urgell. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 20 de maig i 3 i 10 de juny. Curs: «Visió general del paisatge a Catalunya», dirigit per Josep M. Panareda. La primera sessió de camp es dedicà al paisatge mediterrani a la serralada Litoral (alzinars i suredes al Montnegre-Corredor); la segona, al paisatge submediterrani a la serralada Prelitoral (roures entre Aiguafreda i el Figueró), i la tercera, al paisatge borealpi (pinedes i avetoses de la Molina). Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— Museu de les Terres de l'Ebre (Amposta), 10 i 11 de juny. Curs naturalista: «Serps, llangardaixos i sargantanes», a càrrec de Diego Martínez, tècnic de fauna. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Toirigo, a la Vall de Boí (Alta Ribagorça), 17 i 18 de juny. Curs naturalista: «Rastres, restes i senyals de la fauna», a càrrec d'Alfons Raspall, biòleg i divulgador ambiental. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Centre de Visitants del Parc Natural dels Ports, a Prat de Comte (Terra Alta), 3 de juny. Curs naturalista: «Les libèl·lues de Catalunya» (1a sessió), a càrrec de Pere Luque, biòleg del Museu de les Terres de l'Ebre, i de Mike

Lockwood, del Grup d'Oxygastra - Grup d'Estudi dels Odonats de Catalunya. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Facultat de Filologia de la UB i IEC, 3-7 de juliol. Curs d'actualització: «Ovidi en el bimil·lenari de la seva mort», a càrrec de Jordi Pàmias, Esteban Bérchez, Pere Fàbregas, Jaume Juan, Montserrat Franquesa, Josep Pujol, Esperanza Guillén, Josep Lluís Vidal, Lluís Cabré, Consuelo Álvarez Morán i Rosa M. Iglesias Montiel. (Durada: 20 hores. Activitat de formació reconeguda pel Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.)

— Escola Superior d'Enginyeria Industrial, Aeroespacial i Audiovisual de Terrassa, 4 de juliol. Jornada de Formació Tecnològica d'Estiu de la Societat Catalana de Tecnologia (IEC).

— Museu Darder-Espai d'Interpretació de l'Estany (Banyoles, Pla de l'Estany), 15 de juliol. Curs naturalista: «Les libèl·lues de Catalunya» (2a sessió), a càrrec de Pere Luque, biòleg del Museu de les Terres de l'Ebre, i de Mike Lockwood, del Grup d'Oxygastra - Grup d'Estudi dels Odonats de Catalunya. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

Commemoracions i homenatges

— Universitat de València (UV), 14 de setembre - 30 de juny de 2017. 40è aniversari del Departament de Filologia

Catalana de la UV (1976), amb un seguit d'actes commemoratius en què participaren M. Teresa Cabré, Antoni Ferrando, M. Josep Cuenca, Joan Veny i Manuel Pérez Saldanya, membres de la Secció Filològica de l'IEC, i Joan Mas i Vives, membre de la Secció Històrico-Arqueològica.

— Saló de Plens de l'Ajuntament de Badalona, 27 d'octubre. Homenatge a Jordi Monés Pujol-Busquets (Badalona, 1928), fundador de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, en el qual participà el president de l'IEC. Organització: Òmnium Badalona i Federació d'Associacions de Veïns de Badalona.

— IEC, 2 de novembre. Jornada d'estudis: *Francesc Maspons i Anglasesell (1872-1966)*. La inauguració fou a càrrec del president de l'IEC i de Francesc Xavier Forcadell, coordinador general de la Diputació de Barcelona, i la cloenda, a càrrec de Xavier Bernadí, director general de Dret i d'Entitats Jurídiques del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya. Organització: Societat Catalana d'Estudis Jurídics (IEC), amb el suport de la Diputació de Barcelona, l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya i la Comissió Jurídica Assessora de la Generalitat de Catalunya.

— Universitat de Perpinyà, 1 de desembre. Seminari d'homenatge a Pere Verdaguier, membre de la Secció Filològica, en què intervingueren el president de l'IEC, la presidenta de la Secció Filològica

ca i Alà Baylac-Ferrer, membre de la mateixa Secció. Organització: Institut Franco-Català Transfronterer, Institut Català de Recerca en Ciències Socials de la Universitat de Perpinyà i IEC.

— IEC, 28 de febrer. Sessió commemorativa dels cinquanta anys de la publicació del primer volum de *Geografia de Catalunya* de l'editorial AEDOS (1958-1964): «Mobilitat, transport i comunicacions». Hi participaren Carles Miralles i Jaume Font, de la UB, i Carmelo Rivero i Rafael Giménez-Capdevila, de la Societat Catalana de Geografia. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— Teatre Poliorama - Edifici de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, 6 de març. Homenatge a Gabriel Ferraté, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC, amb motiu del seu 85è aniversari. Organització: RACAB, UPC, UOC i IEC.

— Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de la UB, 9 de març. Homenatge pòstum a Joan Rodés (1938-2017), amb la presentació del llibre *Homenaje a Joan Rodés. Trayectoria y facetas de un visionario*. Organització: Hospital Clínic de Barcelona, Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer (IDI-BAPS) i UB.

— IEC, 15 de març. Sessió en memòria del pare Gregori Estrada i Gamissans (1918-2015), titulada «Recordant el P. Gregori Estrada», en què es

presentà el llibre *Respirar el segle. Un perfil de Gregori Estrada*, de Joan Todó. Organització: IEC i Trobades d'Animadors de Cant per a la Litúrgia de Montserrat.

— Palau de la Generalitat, 23 de maig. Homenatge a Gabriel Ferraté, fundador (1994) i rector de la UOC (1995-2005) i membre de l'IEC, amb el lliurament de la Insígnia d'Or de la UOC de mans del president de la Generalitat de Catalunya, Carles Puigdemont. Organització: UOC.

— IEC, 28 de juny. Acte d'homenatge a l'escriptora i lingüista rossellonesa Renada-Laura Portet (1927). Organització: IEC i Insitució de les Lletres Catalans.

Concerts

— IEC, 21 de novembre. Concert *Iter Luminis. Treballs i plaers d'amor*, de Lídia Pujol, en el context de la Disputatio of Barcelona 2016. Organització: Barcelona Knowledge Hub de l'Academia Europaea, amb la col·laboració de l'IEC.

Cicle *Música al claustre*

— 6 de juliol: «L'estil i el llegat als seus deixebles: l'òpera, el lied i la cançó», amb Maria Teresa Garrigosa-Massana, soprano, i Emili Blasco, piano.

— 13 de juliol: «L'estudi i la transcripció dels repertoris històrics», amb la Companyia Musical sota la direcció de Josep Cabré.

El cicle es completarà al començament del curs 2017-2018 amb dos concerts més:

— «La puresa de la música instrumental», amb el Trio Arriaga (14 de setembre).

— «La dimensió europea de Felip Pedrell», amb Marta Mathéu, soprano, i Albert Guinovart, piano. Aquest concert inclòs dins la Trobada Internacional organitzada per l'Academia Europaea (22 de novembre).

Altres

— IEC, 10 de setembre. Celebració de la Diada Nacional de Catalunya a l'IEC, amb jornada de portes obertes a la Casa de Convalescència i un discurs patriòtic a càrrec d'Eva Serra.

— IEC, 30 de setembre. Dia Internacional de la Traducció. L'acte constà d'una lectura pública de fragments per traductors d'obres que han traduït, la presentació del «Manifest per la visibilitat dels traductors literaris» i una taula rodona titulada «Teràpia de grup». Organització: Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC), amb la col·laboració de l'IEC.

— Parc del Castell de Montesquiu (Osona), 8 d'octubre. Sortida naturalista: «Els mamífers», amb un taller d'identificació de rastres de mamífers carnívors i ungulats. Organització: Delegació d'Osona de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa, 8 d'octubre. Sortida naturalista: Os de Civís. Organització: Delegació del Bages de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Cafeteria de l'OCCC (València), 19 d'octubre. Bar de Ciències: «L'eloqüència dels morts», a propòsit de la publicació del llibre *La ciència a l'ombra*, amb J. M. Mulet, autor del llibre, i Mercedes Aler, de l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de València. Organització: Delegació de València de l'IEC, Unitat de Cultura Científica i de la Innovació de la Càtedra de Divulgació de la Ciència de la Universitat de València i CSIC.

— Instituto de Estudios Sociales Avanzados (IESA) (Còrdova), 20 d'octubre. Inauguració del Fons Bibliogràfic Salvador Giner, membre de l'IEC, en la celebració del 25è aniversari de l'IESA. Organització: IESA.

— IEC, 15 de novembre. Sisè Esmorzar de la FOCIR: presentació del tercer article de la col·lecció «FOCIR Pensament», titulat «Science Diplomacy as a new tool for global governance», de Luk Van Langenhove, director de la United Nations University Institute on Comparative Regional Integration Studies de Bruges (Bèlgica). Organització: Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes (FOCIR).

— Palau de la Generalitat, 21 de novembre. Disputatio of Barcelona 2016: «Natural life *vs.* synthetic life», presidida

per Carles Puigdemont, president de la Generalitat, en la qual participaren Anna Veiga, del Centre de Medicina Regenerativa de Barcelona, i Ricard Solé, cap del Complex Systems Lab al Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona. Organització: Barcelona Knowledge Hub de l'Academia Europaea, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 23 de novembre. Projectió del film *Symbiotic Earth: How Lynn Margulis rocked the boat and started a scientific revolution*, del director John Feldman (Hummingbird Films, Nova York), en el context de la Disputatio of Barcelona 2016. Organització: Barcelona Knowledge Hub de l'Academia Europaea, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 25 de novembre. Setè Esmorzar de la FOCIR: *La necessària diplomàcia d'aquest segle XXI*, amb Arturo Sarukhan, exambaixador mexicà als Estats Units (2007-2013). Organització: Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes (FOCIR).

— Plaça de Catalunya de Barcelona (punt de trobada), 27 de novembre. Estrena de la Ruta Pompeu Fabra. Itinerari guiat, a peu, entorn dels episodis i els indrets de Barcelona més rellevants de la vida i l'obra de Pompeu Fabra. Organització: Càtedra Pompeu Fabra de la UPF amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 20 de desembre. Vuitè Esmorzar de la FOCIR: «La diplomàcia

pública catalana en un món canviant», amb Albert Royo, secretari general del Consell de Diplomàcia Pública de Catalunya. Organització: Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes (FOCIR).

— Restaurant L'Antic Forn (Barcelona), 26 de gener. Cicle de sopars debat de l'ACS: «El Brexit: la política del mal-estar», amb el doctor John Etherington, màster en ciència política de la Universitat d'Edimburg. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— Diversos centres de Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona, 3 de febrer. Fase catalana de la XXVIII Olimpíada Internacional de Física. Organització: Societat Catalana de Física (IEC).

— Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa (punt de trobada), 18 de febrer. Sortida naturalista: serra de l'Obac, des de la Casa Nova de l'Obac fins al coll d'Estenalles. Organització: Delegació del Bages de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Prada de Conflent, 18 de febrer. Ruta Pompeu Fabra a Prada, excursió d'un dia als indrets més representatius de la vida i la mort a l'exili de Pompeu Fabra (1868-1948). Organització: UPF i IEC.

— Plaça de l'Hort dels Corders (Castelló), 24 de febrer. Inauguració de Menador Espai Cultural, futura seu de la delegació de l'IEC a Castelló, a càrrec de l'alcalde de la ciutat, Amparo Marco Gual, i del rector de la UJI, Vicent Climent

Jordà. Organització: UJI i Ajuntament de Castelló, amb la participació de l'IEC.

— Facultat de Filosofia de la UB, 1 de març. IV Olimpíada de Filosofia de Catalunya. Organització: Societat Catalana de Filosofia (IEC), amb la col·laboració de la Facultat de Filosofia de la UB, el Departament de Filosofia de la UAB, el Servei Educatiu del CCCB i la Fundació Grifols.

— Restaurant L'Antic Forn (Barcelona), 16 de març. Cicle de sopars debat de l'ACS: «Ens farem humans?», a càrrec d'Eudald Carbonell, de la URV. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— Biblioteca Carles Rahola (Girona), 15 de març. Projectió del documental *Las maestras de la República*, Premi Goya al millor documental l'any 2014. Acte conduït per Salomó Marquès, de la UdG. Activitat complementària de l'exposició «Pepita i Elisa Úriz Pi». Organització: UdG, SHE i Ajuntament del Valle de Egüés, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Girona, la Biblioteca Carles Rahola, la Xarxa Dones Girona i el Moviment de Renovació Pedagògica de Girona.

— IEC, 16 de març. XXII Prova Cangur de Matemàtiques i presentació del *Manifest per la cultura científica i tecnològica*. Organització: Societat Catalana de Matemàtiques i IEC.

— Biblioteca Carles Rahola (Girona), 22 de març. Projectió del docu-

mental *Palabras de mamita*, de Natàlia Carbonell i Carla Ferrerós, investigadores de la UdG. Activitat complementària de l'exposició «Pepita i Elisa Úriz Pi. De Badostáin a Berlín Oriental. Història i compromís de les germanes Úriz». Organització: UdG, SHE (IEC) i Ajuntament del Valle de Egüés, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Girona, la Biblioteca Carles Rahola, la Xarxa Dones Girona i el Moviment de Renovació Pedagògica de Girona.

— Campus Montilivi de la UdG (Girona), 1 d'abril. XXVIII Olimpíada Espanyola de Física, en què participaran 130 alumnes de batxillerat d'arreu d'Espanya. Organització: Societat Catalana de Física (IEC), Reial Societat Espanyola de Física, Centre Nacional d'Innovació i Investigació Educativa i UdG.

— Teatre del Centre Moral (Arenys de Munt), 1 d'abril. Actuació de la Cobla La Principal de Llobregat, amb la barítona de l'IEC que toca Jordi Campos.

— IEC, 5 d'abril. Novè esmorzar de la FOCIR: «El rol de les diplomàcies en la transició de nació a estat», amb l'advocada eslovena Ana Stanic. Organització: FOCIR, amb la col·laboració de l'IEC.

— Avinguda Bases de Manresa, davant l'EPSEM-UPC (Manresa), 22 d'abril. Sortides naturalistes guiades: «Moianès: la fageda de l'Espinoi, les coves del Toll i el Museu Arqueològic i Paleontològic de Moia». Organització: Delegació

del Bages de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Casal dels Volcans (Olot), 22 d'abril. Sortida de camp: «Briòfits de la Garrotxa mediterrània», a càrrec de Miquel Jover, botànic del Departament de Ciències Ambientals de la UdG. Organització: Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Fundació Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears (Barcelona), 27 d'abril. Dia de la Immunologia: «Immunoteràpia en infecció, càncer i autoimmunitat». Organització: Societat Catalana d'Immunologia i Societat Catalana de Biologia (IEC).

— Plaça del Diamant (Barcelona), 3 de maig. Audició de sardanes amb la barítona de l'IEC, a càrrec de la cobla de l'ESMUC dirigida per Marcel Casellas i amb la participació de Jordi Campos, que tocà la barítona. Organització: ESMUC i IEC.

— IEC, 3 de maig. Sessió audiovisual: «Les estacions del Serengeti», a càrrec de Xavier Surinyach. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Reserva Natural Privada Torrent i Pantà de Garet (Lluçanès - Osona), 6 de maig. Sortida naturalista - Bioblitz Osona, esdeveniment de descoberta de la natura que promou el Museu de Ciències Naturals de Barcelona, en què especialistes de flora i fauna identifiquen tots els

organismes que es troben en una àrea determinada i són ajudats per voluntaris. Organització: Delegació d'Osona de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Barcelona, 11 de maig. Sessió del cicle *Els molts hereus d'una sola herència: el patrimoni industrial de Barcelona*: «Una visita a la Casa Parés», amb José Puerta. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Centre Municipal de Cultura, 13 de maig. Vermuts literaris: «El pensament i l'acció. De Marx a Gramsci en Joan Fuster», a càrrec de Toni Rico, llicenciat en història contemporània i antropologia, i Ferran Archilés, professor del Departament d'Història Contemporània de la Universitat de València. Organització: Delegació de l'IEC a Castelló i Castelló per la Llengua.

— Restaurant L'Antic Forn (Barcelona), 18 de maig. Cicle de sopars debat de l'ACS: «Reptes i oportunitats del sistema universitari català», amb Marga Arboix, actual rectora de la UAB. Organització: Associació Catalana de Sociologia (IEC).

— Maó (Menorca), 18-20 de maig. 9th European Spring School on History of Science and Popularization: «Living in emergency: humanitarianism and medicine». Organització: Institut Menorquí d'Estudis, Societat Catalana d'Història de la Ciència i la Tècnica (IEC),

Institució Milà i Fontanals, Institut Ethique Histoire Humanités i Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero.

— Centre Municipal de Cultura, 20 de maig. Vermuts literaris: «Presentació de la *Gramàtica de la llengua catalana* i l'*Ortografia catalana*», a càrrec de Vicent Pitarch, membre de la Secció Filològica de l'IEC i delegat del president de l'IEC a Castelló. Organització: Delegació de l'IEC a Castelló i Castelló per la Llengua.

— Torroella de Montgrí, 20 de maig. Visita al castell del rei Jaume II a Torroella de Montgrí: pujada al castell caminant i visita a la població i els principals monuments. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— Barcelona, 25 de maig. Sessió del cicle *Els molts hereus d'una sola herència: el patrimoni industrial de Barcelona*: «La Torre de les Aigües del Besòs», amb Jordi Fossas. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Centre Municipal de Cultura, 27 de maig. Vermuts literaris: «Acte d'homenatge pel centenari del poeta Miquel Peris i Segarra», a càrrec de Lluís Mestguer, catedràtic de la Universitat Jaume I, i escriptors d'El Pont, que recitaran versos del poeta. Organització: Delegació de l'IEC a Castelló i Castelló per la Llengua.

— Osca, 27 de maig. Sortida de final de curs 2016-2017: «El romànic al

Pirineu d'Osca». Visita de la catedral romànica de Jaca, el monestir de San Juan de la Peña, Santa Cruz de la Serós i del castell de Loarre. Organització: Amics de l'Art Romànic (IEC).

— Barcelona, 1 de juny. Sessió del cicle *Els molts hereus d'una sola herència: el patrimoni industrial de Barcelona*: «La gestió del patrimoni industrial de Barcelona», amb Joan Rova. Organització: Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (IEC).

— Barcelona, 3 de juny. Sortida tècnica: «Biodiversitat i ciutat», al viver municipal de plantes Tres Pins, guiada per Sergi Garcia, de l'Associació Galanthus, i Joan Bernat Martín i Octavi Borrue, del Programa de Biodiversitat de l'Ajuntament de Barcelona. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— IEC, 8 de juny. Desè esmorzar de la FOCIR: «La diplomàcia cultural: referents centreeuropeus», a càrrec d'Adam Casals, delegat del Govern de la Generalitat de Catalunya a Àustria, República Txeca, Eslovàquia, Hongria, Eslovènia i Croàcia. Organització: FOCIR, amb la col·laboració de l'IEC.

— IEC, 15 de juny. Acte de signatura de la *Declaració social per la pedagogia*, promoguda per la Societat Catalana de Pedagogia i el Col·legi de Pedagogs de Catalunya.

— Vall de Cardós, 16 i 17 de juny. Sortida a la vall de Cardós: visita a la central hidroelèctrica de Tavascan i als estanys de Certascan, Romedo de Baix i Romedo de Dalt, amb el guiatge de Joan Carles Alayo. Organització: Societat Catalana de Geografia (IEC).

— IEC, 20 de juny. Grup de treball de la Societat Catalana de Fotògrafs de Natura: sessió audiovisual *Aula, selva i mar. Homenatge pòstum al doctor Joaquim Veà i Baró*. Amb les intervencions de Teresa Anguera, Rosa Maria López, Ricard Marco, Albert Masó i Carles-Enric Riba. Organització: Institució Catalana d'Història Natural (IEC).

— Manlleu (Osona), 25 de juny. Sortida de camp: «Les libèl·lules i altres invertebrats aquàtics». Organització: Grup de Naturalistes d'Osona de la Institució Catalana d'Història Natural (IEC) i Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis del Museu del Ter.

Difusió

Servei de Documentació i Arxiu de l'IEC

El fons documental i arxivístic de l'Institut d'Estudis Catalans és gestionat pel Servei de Documentació i Arxiu. D'una banda, la biblioteca està formada per les publicacions pròpies de l'IEC, que es cataloguen i es buiden bibliogràficament, i també per diversos fons especialitzats bàsicament en llengua i literatura. D'altra banda, l'Arxiu està format per dos conjunts documentals clarament diferenciats: la documentació històrica i administrativa que ha generat la mateixa institució des dels seus inicis (l'any 1907) fins ara, i nombrosos fons que corresponen a arxius d'entitats i arxius personals de membres de l'Institut i de personalitats destacades de la cultura catalana.

Amb l'objectiu de disposar d'un catàleg informatitzat que faciliti la conservació i la preservació, l'accés, la consulta i la difusió de la totalitat de la documentació que conté l'Arxiu de l'IEC, cada curs s'actualitza una base de dades documental que vol ser una eina de recerca, tant per a l'activitat interna de l'Institut com per als investigadors externs.

Llegats de l'Arxiu

ARXIU DE MEMBRES DE L'IEC

Fons Ramon d'Abadal i de Vinyals

Fons Ramon d'Alòs-Moner i de Dou

Fons Antoni M. Badia i Margarit

Fons Lluís Faraudó i de Saint-Germain

Fons Pompeu Fabra de Jordi Mir

Fons Maria Teresa Ferrer i Mallol

Fons Salvador Giner de Sociologia

Fons Francesc Martorell i Trabat

Fons Manuel Mundó i Marcet

Fons Lluís Nicolau d'Oliver

Fons Josep Roca-Pons

Fons Jaume Serra i Hünter

Fons Josep de C. Serra i Ràfols

Fons Ferran Soldevila

Fons Miquel Tarradell

Fons Esteve Terradas

Fons Josep Vallverdú i Aixalà - Jordi Rubió i Balaguer [correspondència]

ALTRES FONDS

Fons Amics de l'Art Vell

Fons Josep M. Batista i Roca

Fons del Congrés Internacional d'Arqueologia Clàssica (XIV: 1993: Tarragona)

Fons Editorial Pedagògica / APEC

Fons Estrella Casas

Fons de la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer

Fons Masriera

Fons Isidra Maranges i Prat

Fons Patxot

Fons Joan Prat (Armand Obiols)

Fons Mercè Rodoreda

Fons Subias i Galter

Fons Estanislau Tomàs. La Farga Catalana

Consultes rebudes

Durant l'any 2016 es van dur a terme 333 consultes al Servei de Documentació i Arxiu i, durant el 2017, 345 consultes.

Material digitalitzat per a la preservació i difusió

L'any 2016 s'han obtingut 14.223 imatges, procedents de la digitalització dels fons de l'Arxiu, algunes per a completar sèries ja digitalitzades anteriorment i d'altres procedents de l'obra dels Estudis Universitaris Catalans, la Miscel·lània Puig i Cadafalch, vol. 1, i de material gràfic divers.

L'any 2017 s'han obtingut 14.400 imatges, procedents de la digitalització de les sèries documentals de l'Arxiu de l'IEC següents: «Premis de l'IEC (1a part)», «Cursos» i «Jocs Florals».

Materials publicats a l'Arxiu Digital de l'IEC

L'objectiu de l'Arxiu Digital de l'Institut d'Estudis Catalans (arxiudigital.iec.cat/adiec) és facilitar la preservació i la consulta de la documentació d'interès històric o científic conservada o generada per l'IEC. És un arxiu obert que va creixent amb la incorporació de noves col·leccions, i la documentació que s'ofereix en suport digital també es conserva en paper o en altres suports tradicionals.

Sèries de l'Arxiu de l'IEC

- Actes generals del Ple
- Actes de la Secció Històrico-Arqueològica
- Actes de la Secció de Ciències
- Actes de la Secció Filològica
- Actes de la Secció de Filosofia i Ciències Socials
- Anuaris inèdits
- Memòries inèdites
- Fotografies de membres

Altres fons

- Fons Esteve Terradas (inventari)
- Fons Mercè Rodoreda (mostra)

Pàgines web publicades

- Arxiu de l'Institut d'Estudis Catalans (www.iec.cat/arxiu)
- Espai Pompeu Fabra (pompeu-fabra.espais.iec.cat)
- Espai Patxot (patxot.espais.iec.cat)

VIII. Societats filials

Les societats filials tenen per objectiu el conreu d'una o de diverses especialitats científiques o culturals. Són part integrant de l'estructura acadèmica i organitzativa de l'IEC com a entitats autònomes, i estan adscrites a una de les cinc seccions.

Les societats filials es regeixen per una reglamentació pròpia. Els presidents de les societats filials, durant l'exercici reglamentari de llur càrrec, assisteixen a les reunions de la Secció corresponent i als plens de l'Institut.

El president de l'IEC, els presidents de les societats filials i els delegats que hi té l'Institut constitueixen la Comissió de les Societats Filials, la qual s'ha de reunir, com a mínim, una vegada l'any per a tractar els afers d'interès comú.

A continuació hi ha la relació d'activitats de les societats, ordenades segons l'any de creació.

Institució Catalana d'Història Natural

Any de fundació: 1899*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOAN PINO VILALTA
Vicepresidència: PERE LUQUE PINO
Secretaria: EULÀLIA COMAS LAMARCA
Tresoreria: ROSER CAMPENY VALLS
Vocalies: ÒSCAR ALOMAR KURZ
JAUME AYGUADÉ AYGUADÉ
FERRAN CLIMENT COSTA
XAVIER ESCUTÉ GASULLA
ORIOL OMS LLOBET
JULI PUJADE-VILLAR
DELFI SANUY CASTELLS
FERRAN SAYOL ALTARRIBA

Delegat de l'IEC: JOAQUIM GOSÁLBEZ NOGUERA

Representants de les delegacions i grup de treball:

Delegació del Bages: FLORENCI VALLÈS SALA
Delegació d'Osona: GUILLEM BAGARIA MORATÓ
Delegació de la Franja de Ponent: ÀNGEL ROMO DIEZ
Delegació de la Garrotxa: XAVIER OLIVER MARTÍNEZ-FORNÉS
Delegació de la Serralada
Litoral Central: JORDI CORBERA BENEDICTO
Representant del grup de treball
Oxygastra: PERE LUQUE PINO
Representant del grup de treball
SCFN: IGNASI CEBRIAN ESTER
Representant del grup de treball
GOC: LLUÍS SALVADOR MARTÍNEZ
Grups de treball: Oxygastra, Grup d'Estudi dels Odonats de Catalunya
Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)
Espais Naturals Protegits
Grup Orquidològic de Catalunya (GOC)

Societats adherides:	<p>Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà Grup Mineralògic Català Societat Catalana de Lepidopterologia Societat Catalana de Micologia Estació Biològica de l'Aiguabarreig Associació Ibèrica de Mirmecologia Associació Catalana de Malacologia Objectiu Natura, Associació de Fotògrafs de Natura de Catalunya Associació d'Amics del Museu de Ciències Naturals de Barcelona Museu de Ciències Naturals de Barcelona Societat Catalana d'Herpetologia Centre Excursionista de Terrassa Associació Montphoto Consorti dels Espais Naturals del Delta del Llobregat El Cau del Cargol Xarxa de Custòdia del Territori</p>
----------------------	--

Nombre de socis: 1.039

* Aquesta institució és filial de l'IEC des del 1915.

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN) durant el curs 2016-2017, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC.

Inauguració del curs

El curs es va inaugurar el 13 de desembre amb una sessió titulada «El coneixement

i la conservació de la natura a Catalunya (1976-2016)», amb motiu del 40è aniversari de la fundació de la Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural (Depana). Van presidir l'acte Marta Gumà, presidenta de Depana, i Joan Pino, president de la ICHN; i hi van intervenir Lluís-Xavier Toldrà, advocat ambientalista, i Jordi Sargatal, naturalista. Després es va obrir un debat sobre el coneixement i la con-

servació de la natura des del món associatiu.

Cursos naturalistes

— 17 i 18 de setembre, «Reconeixement de roques al camp i al laboratori», impartit pel director científic del Geoparc de la Catalunya Central, Ferran Climent, i el doctor en geologia David Parcerisa. Amb l'objectiu de proporcionar eines i ajudar a millorar la destresa per a identificar les principals famílies de roques, es van fer dos itineraris amb diverses parades cadascun. El primer dia es van estudiar zones del Malbalç, al sud de Manresa, i Súria; i l'endemà, es va anar a la rodalia de Matadepera, al coll d'Estenalles, a Mura i a Manresa. Totes dues jornades van acabar amb una sessió de laboratori a l'Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa.

— 1 i 2 d'abril, «Introducció als briòfits: mostreig i identificació», impartit a Olot (Garrotxa) per Miquel Jover, botànic del Departament de Ciències Ambientals de la Universitat de Girona (UdG). El primer dia es van oferir sessions d'introducció als briòfits (caracterització macroscòpica, ecologia, com recollir-ne mostres...) i a l'elaboració de preparacions de les mostres i observació de les estructures més representatives (tiges, fulles, propàguls, etc.), i l'endemà es van recollir mostres al camp i es van determinar amb la clau de la Guia de briòfits dels PPCC.

— 13 i 14 de maig, «Flora i vegetació de la plana de Lleida i serres prepirinenques», impartit per Alejandro Juárez i Xavier Solé, de la Universitat de Lleida (UdL). Curs pràctic per a descobrir la flora i vegetació de la timoneda d'Alfés, Utxesa, els Erms d'Aitona, Montmeneu, el port d'Àger, el Coll d'Ares i el Congost de Mu.

— 20 i 21 de maig, «Geologia i dinosaures», a càrrec de Roberto Espínola, geòleg i ambientòleg, i de Josep Peralba, geòleg i president d'Amics dels Dinosaures de l'Alt Urgell. Va comprendre una sessió teòrica sobre la geologia del sector de Coll de Nargó i la seva formació en el context dels Pirineus, i quatre itineraris geològics per la zona.

— 10 i 11 de juny, «Serps, llan-gardaixos i sargantanes», impartit al Museu de les Terres de l'Ebre (Amposta) per Diego Martínez Martínez, tècnic de fauna de Forestal Catalana. El primer dia es va oferir una sessió teòrica sobre els rèptils i una sortida de camp a la foia d'Ulldecona; i l'endemà, la sessió teòrica es va centrar en la biologia, etologia i reconeixement de les espècies de serp, i es va fer una sortida de camp a la serra del Montsià.

— 17 i 18 de juny, «Rastres, restes i senyals de la fauna», a càrrec del biòleg i divulgador ambiental Alfons Raspall. El curs, amb punt de trobada al Centre d'Informació Ambiental de Toirigo, Vall de Boí (l'Alta Ribagorça), va ésser emi-

nement pràctic. Entre altres activitats, es van identificar restes (cranis, dentició i pèls), es van preparar paranys de petjades, i es van conèixer les tècniques de recollida de mostres.

Jornades

— 22 de novembre, XIII Jornada del CREAF, la Societat Catalana de Biologia i la ICHN: «El paper dels sòls en la conservació de la natura». A fi de crear un marc de reflexió sobre l'estat actual de la gestió i la recerca en edafologia, es van abordar qüestions com els serveis ecosistèmics i les eines cartogràfiques. Es van oferir vuit ponències, entre les quals «Biodiversitat en el sòl: una fascinant fàbrica de vida sota els nostres peus» (Pilar Andrés, investigadora del CREAF, Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals) i «La construcció de la fertilitat en l'agricultura ecològica: implicacions en la qualitat del sòl i en la sanitat vegetal» (Joan Romanyà, investigador de la Secció de Sanitat Ambiental i Edafologia de la Universitat de Barcelona, UB). També es va celebrar una taula rodona sobre com valorem els serveis mediambientals del sòl.

— 15 de maig, Simposi sobre l'Ecologia del Tritó Pirinenc (*Calotriton asper*): «Coneixements, Conservació i Reptes Futurs». Persones involucrades i interessades en el tritó pirinenc, així com altres grups que treballen als Pirineus, es van reunir per aportar dades interessants per al coneixement de l'hàbitat que ocupa

l'espècie i per a la seva conservació. Va ésser coorganitzat amb la UdL i el Centre d'Ecologie Fonctionnelle et Evolutive.

Altres activitats

— 14 de setembre, presentació a Catalunya de *Samaruc Digital*, portal valencià que ofereix continguts relacionats amb temes com l'agricultura ecològica i l'excursionisme. L'acte va ésser conduït pel periodista ambiental de *Samaruc Digital* Abel Campos, i hi van intervenir Mercè Durfort, catedràtica de biologia cel·lular a la UB; Albert Masó, biòleg i fotògraf de natura assessor de National Geographic; Joandomènec Ros, president de l'IEC; Joan Pino, president de la ICHN; Vicent Pitarch, membre de l'IEC, i Álvaro Olavarria, director del portal.

— 23 de novembre, presentació del llibre *Flora vascular del delta del Llobregat*, publicat per la ICHN. L'obra és el resultat d'un estudi iniciat el 2000 per a aplegar i actualitzar la informació sobre la vegetació de la plana deltaica del Llobregat. Va tenir lloc al Cèntric Espai Cultural (el Prat de Llobregat).

— 11 de maig, xerrada «La Institució Catalana d'Història Natural o l'exercici del naturalisme en ple segle XXI», a càrrec del president de la ICHN, Joan Pino. Es va organitzar conjuntament amb la Delegació de l'IEC a Castelló i amb l'associació Ateneu de Natura, i va tenir lloc a la sala d'actes de la Llotja del Cànem (Castelló de la Plana).

— 3 de juny, sortida «Biodiversitat i ciutat», guiada per Joan Bernat Martín i Octavi Borruel, del Programa de Biodiversitat de l'Ajuntament de Barcelona, i Sergi Garcia, de l'associació Galanthus. Es va visitar el viver municipal de plantes Tres Pins de Barcelona per conèixer de prop exemples d'actuacions en favor de la biodiversitat en jardins i zones verdes urbanes, amb amfibis, ratpenats, insectes, orquídiades, algues...

Col·laboracions

— 9 de maig, taula rodona i debat «La visió ecologista sobre el futur de Catalunya», organitzada pel Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius amb motiu del seu trentè aniversari i de la publicació del llibre *Solo tenemos un planeta*. Hi van intervenir l'ecòleg i president de l'IEC, Joandomènec Ros; Joan Martínez Alier, economista ecològic; Jorge Wagensberg, físic, i Jordi Pigem, filòsof de la ciència.

— 30 de maig - 2 de juny, congrés EFUF 2017: «Les vores del bosc urbà. Franges, marges i espais de transició». Va ésser organitzat pel Fòrum Europeu sobre Boscos Urbans, el Centre Tecnològic Forestal de Catalunya, i l'Àrea Metropolitana de Barcelona, i es va celebrar en diversos indrets de la ciutat de Barcelona, entre els quals la seu de l'IEC.

— Olimpíada de Biologia de Catalunya. Es va participar en aquesta activitat organitzada per la Societat Catalana de Biologia i altres entitats.

Delegació d'Osona - Grup de Naturalistes d'Osona (GNO)

Sortides naturalistes guiades

Conjuntament amb el Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis del Museu del Ter, es van organitzar aquestes sortides:

— 23 de setembre, «Nit dels ratpenats». Es va oferir una sessió per a presentar els ratpenats més comuns a Osona i explicar com s'estudien i quins problemes de conservació tenen, i seguidament es van observar aquests petits mamífers a la riba del Ter mitjançant detectors d'ultrasons.

— 1 d'octubre, Dia Mundial dels Ocells. Es van celebrar activitats diverses, com ara sortides guiades, anellament d'ocells, un concurs d'identificació d'ocells, i xerrades sobre el corb marí emplomallat i l'aligot comú. Va tenir lloc al Parc del Castell de Montesquiu.

— 8 d'octubre, «Els mamífers». Es va impartir un taller d'identificació de rastres de mamífers carnívors i ungulats, i es van ensenyar els mètodes d'estudi i seguiment d'aquests grups amb paranys de captura en viu, paranys fotogràfics i de pèl. Es va portar a terme al Parc del Castell de Montesquiu.

— 22 d'octubre, «La geologia i els fòssils». Sortida a l'oest de la plana de Vic per a ensenyar com les pedres i els fòssils aporten informació sobre com era la vida fa milions d'anys i per a explicar l'origen del paisatge i la biodiversitat actuals.

— 12 de novembre, «Els bolets». Es va impartir una sessió sobre aquest grup de fongs i se'n van collir diferents espècies de la Garrotxa per conèixer-ne les principals famílies i els trets més característics.

— 1 d'abril, «Els peixos de riu». Es va fer una pesca científica per a descobrir els peixos del riu Gurri, en quin estat es troben i les mesures que es poden prendre per a ajudar-los.

— 22 d'abril, xerrada «Les orquídi- dies d'Osona». Va anar a càrrec de Pere Espinet, membre del GNO, que va exposar la feina feta pel Grup en el projecte Atlas d'Orquídi- dies d'Osona. Es va dur a terme a Can Sià (Viladrau).

— 6 de maig, Bioblitz Osona. Durant 24 hores, una vintena d'especialistes de flora i fauna van identificar, amb l'ajut d'uns vuitanta voluntaris, els organismes presents a l'espai natural del Torrent i pantà de Garet, a la finca de la Font de Lluçà (Lluçanès), una zona humida d'elevat interès per la seva biodiversitat i que es troba en molt bon estat de conservació.

— 13 de maig, xerrada «Les orquídi- dies d'Osona», a càrrec del membre del GNO Pere Espinet. El ponent va exposar la feina feta pel grup en el projecte Atlas d'Orquídi- dies d'Osona. Es va dur a terme al Museu de l'Art de la Pell (Vic).

— 18 de maig, visita a la col·lecció de ciències naturals del Museu del Ter (Manlleu). Amb motiu del Dia Internacional dels Museus, es va visitar la col·lecció

de Ciències Naturals del Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis - Museu del Ter, integrada per fòssils, minerals, plantes i animals dissecats.

— 20 de maig, Dia Mundial del Peix Viatger. Es va impartir un taller per a descobrir per què migren els peixos i es va fer un recorregut per la riera Major a l'àrea de Sant Sadurní d'Osormort, a fi de conèixer els problemes amb què topen els peixos i de mostrejar els que hi estaven fent migracions.

— 2 i 3 de juny, «Les orquídi- dies». A fi d'aprendre a determinar els tàxons més difícils d'orquídi- dia i la metodologia que s'aplica en el projecte Atlas d'Orquídi- dies d'Osona del GNO, el dia 2 es va oferir una xerrada introductòria al Museu del Ter (Manlleu) i l'endemà es va fer la sortida per a cercar i fotografiar exemplars.

— 4 de juny, jornada per a difondre el món de les papallones i diferents institucions de Catalunya que hi treballen. Es va organitzar conjuntament amb el Museu de Ciències Naturals de Granollers per donar a conèixer sobretot la feina dels voluntaris del projecte de seguiment de les poblacions de papallones diürnes: el Catalan Butterfly Monitoring Scheme (CBMS). Es va fer un itinerari guiat per la plana de Vic a fi d'observar i identificar les espècies de papallona que s'anaven trobant al llarg del recorregut.

— 18 de juny, «La vegetació». Es va fer un recorregut per la rodalia de Santa Maria de Besora, que presenta diferents

tipologies de boscos, per aprendre a identificar les espècies d'arbres i arbusts més característiques de la muntanya mitjana.

— 25 de juny, «Les libèl·lules i altres invertebrats aquàtics». Sortida al meandre de l'illa de les Gambires i el Gallifa (riu Ter a les Masies de Voltregà) per a identificar grups d'invertebrats aquàtics, sobretot libèl·lules. Es van estudiar, entre altres aspectes, el seu cicle biològic, els ambients on viuen, com s'alimenten, quines famílies i quines espècies hi ha a Osona, i el seu valor com a indicadors biològics de l'estat dels rius.

— 22 de juliol, «Les papallones». Visita pels entorns de Folgueroles, àrea de gran diversitat d'espècies de papallona diürna, per conèixer-ne les principals famílies i els cicles vitals.

Altres activitats

— 24 de març, presentació de la *Guia de rapinyaires de Catalunya*, a càrrec dels seus autors, Àlex Ollé i Fran Trabalon. El llibre conté informació sobre la nidificació, l'alimentació, la migració i els moviments dels rapinyaires de Catalunya.

— 28 de maig, sortida de descoberta d'orquídiades a l'Espai Natural Guillerries-Savassona. Es va realitzar amb motiu del Dia Europeu dels Parcs a l'Espai Natural Guillerries-Savassona, a fi de conèixer algunes de les trenta-tres espècies d'orquídiades que s'hi troben i la metodologia que s'aplica en el projecte Atlas d'Orquídiades d'Osona.

Projectes

- Ocells nidificants escassos
- Gat fer
- Atlas d'orquídiades d'Osona
- Fonts

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)

Exposicions

«Focus on birds»

La 3a Mostra de l'SCFN va ésser exhibida a MonNatura Delta (Amposta) entre el 23 i el 25 de setembre, i al claustre de la seu de l'IEC entre el 30 de novembre i el 22 de desembre.

«Formes i textures de la natura»

Va ésser exposada fins al 18 de setembre al Museu de Ciències Naturals de Granollers; entre el 3 i el 26 de març, al Museu Arxiu de Vilassar de Dalt; del 2 al 28 d'abril, a l'Ateneu Les Bases de Manresa, i entre el 18 de maig i el 3 de juny, al Centre de Lectura de Reus.

Sessions audiovisuals

— 4 d'octubre, «Etosha. Safari pel gran salar blanc», a càrrec de Montse García Márquez (SCFN).

— 1 de febrer, «Fotografia artística de paisatge. Progressió en proximitat», del biòleg i membre de l'SCFN Juan Santos. Es va il·lustrar amb fotografies agrupades en blocs («Tardor íntima», «Destacant el roig», «Escala de grisos», «La màgia del bosc», etc.).

— 30 de març, «Fotografiar la natura... serveix de res?», a càrrec de l'experimentat fotògraf Fernando Puche, que va analitzar el paper de la fotografia de natura dins l'àmbit artístic i en la societat. La sessió es va coorganitzar amb Montphoto i va tenir lloc a la sala Pere i Joan Coromines de l'IEC.

— 3 de maig, «Les estacions del Serengeti», amb l'expert en la biodiversitat africana Xavier Surinyach.

— 20 de juny, «Aula, selva i mar. Homenatge pòstum al doctor Joaquim Veà i Baró». El psicòleg, primatòleg i fotògraf Joaquim Veà i Baró va ésser recordat pels seus companys Teresa Anguera, Rosa Maria López, Ricard Marco, Albert Masó i Carles-Enric Riba.

Col·laboracions

— 30 de setembre - 2 d'octubre, 20è MontPhoto FEST. Es va col·laborar en el Festival Internacional de Fotografia de Natura, celebrat en diferents espais de Llorret de Mar. El programa va incloure un gran nombre d'activitats, entre les quals conferències, tallers i la I Jornada de Cinema Mediambiental.

Delegació de la Serralada Litoral

Central

Tronades científiconaturalistes

Les «Tronades» són xerrades mensuals coorganitzades amb l'Agrupació Científico-Excursionista de Mataró i celebrades a la seva seu, en què un expert ofereix una

conferència i després s'obre un col·loqui amb els assistents. Les sessions d'aquest curs van ésser les següents: «Els opistobranquis del Maresme», per Guillem Mas, del Grup de Recerca d'Opistobranquis de Catalunya (5 d'octubre); presentació del llibre d'Oxygastra *Les libèl·lules de Catalunya*, a càrrec de Xavier Maynou i Ricard Martín, membres d'Oxygastra (2 de novembre); «Les molses i les aigües de les fonts», amb Miquel Bes, que va presentar els resultats del «Projecte Fonts: Estudi de les Comunitats de Briòfits de les Fonts», realitzat per voluntaris i encapçalat per la Delegació de la Serralada Litoral Central (14 de desembre), i «Conservació y especies invasoras: ¿son realmente incompatibles? Abordando la ecología desde una perspectiva integradora», amb Yolanda Melero, del CREA (28 de febrer).

Seminari «Sexe, desenvolupament i evolució»

Seminari organitzat conjuntament amb la Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró, que girar entorn del sexe com un dels principals components de l'evolució de les espècies. Les sessions, generalment impartides a la sala d'actes de Can Palauet (Mataró), van ésser les següents:

— 7 de març, conferència «Devoramasclcs i transvestits: la vida sexual secreta de les aranyes», pronunciada per Miquel Arnedo (Departament de Biologia Evolutiva, Ecologia i Ciències Ambientals de la UB).

— 9 de març, conferència «Com es determina el sexe? Factors genètics i ambientals», de Francesc Piferrer (Institut de Ciències del Mar).

— 11 de març, taller «Biometria de l'atracció», impartit a Can Boet - Centre de Patrimoni Arqueològic i Natural (Mataró) per Aida Viza i Francesc Sabater, del Departament de Biologia Evolutiva, Ecologia i Ciències Ambientals de la UB.

— 14 de març, conferència «Per què serveix el sexe?», per David Bueno (Departament de Genètica, Microbiologia i Estadística de la UB).

— 16 de març, conferència «De l'ou a l'adult: gens, desenvolupament i evolució», a càrrec de Florenci Serras (Departament de Genètica, Microbiologia i Estadística de la UB).

— 21 de març, conferència «Selecció sexual: per què els mascles lluiten i les femelles trien?», a càrrec de Ferran Sayol i Mariona Ferrandiz, del CREAF.

— 23 de març, conferència «Sobreviure malgrat les dificultats: els amfibis i la perpetuació de l'espècie», pronunciada per Gustavo Llorente (Departament de Biologia Evolutiva, Ecologia i Ciències Ambientals de la UB).

— 25 de març, sortida de camp «Sexe i reproducció a la natura», a càrrec de Marcos Fernández Martínez i Jordi Corbera, de la Delegació de la Serralada Litoral Central. El punt de trobada va ésser a La Batllòria.

— 28 de març, conferència «Hipervariabilitat reproductiva en plantes: entre les escales d'Odessa i el principi de Sant Mateu», de Josep M. Espelta (CREAF).

— 30 de març, conferència «El sexe en la nostra espècie: "Vive la différence!"», de Mireia Esparza (Departament de Genètica, Microbiologia i Estadística de la UB).

Altres activitats

— 30 de maig, presentació del 27è volum de la revista *L'Atzavara*. El número, titulat «Llum, foscor i éssers vius», va ésser coeditat amb la Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró i recull les ponències del seminari homònim celebrat entre el març i l'abril del 2016. Després de la presentació, Jordi Corbera, membre de la Delegació de la Serralada Litoral de la ICHN, va pronunciar la conferència «La vida que brolla de la foscor: les fumaroles hidrotermals submarines». Es va dur a terme a la sala d'actes de Can Palauet (Mataró).

Delegació del Bages

Es van realitzar les sortides naturalistes següents, guiades per Jordi Badia i Florenci Vallès, biòlegs, i Oriol Oms, geòleg:

— 8 d'octubre, Os de Civís (Alt Urgell).

— 5 de novembre, El Montnegre (Vallès Oriental).

— 3 de desembre, Fonts Salades d'Horta d'Avinyó i d'Oló i anticlinal d'Oló (Bages i Moianès).

— 14 de gener, Cap de Creus (Alt Empordà).

— 18 de febrer, Serra de l'Obac (Vallès Occidental i Bages).

— 18 de març, Serra Gran del Montsant (Priorat).

— 22 d'abril, Coves del Toll, fageda de l'Espinol i Museu Arqueològic i Paleontològic de Moià (Moianès).

— 20 de maig, Entre Capafonts i el Bosquet pels barrancs dels Motllats (Alt Camp i Baix Camp).

— 17 i 18 de juny, Departament occità de l'Arieja (gruta de Niaux, Montsegur i Lo Mas d'Asilh).

— 8 de juliol, De Vallter 2000 a Nyer per la reserva natural (Ripollès i Conflent).

Així mateix, amb motiu del Dia Mundial de l'Aigua, el 19 de març es va fer una caminada des de Sant Joan de Vilatorrada a les Torres de Bages per la vora del torrent Fondo, coorganitzada amb l'Ajuntament de Sant Joan de Vilatorrada. I entre els dies 15 de juny i 1 de juliol, es va exhibir l'exposició fotogràfica «Paisatges», de Joan Martínez, a la Casa Lluvià de Manresa.

Delegació de la Garrotxa

Les activitats, que en general van tenir lloc al Centre Cultural els Catòlics (Olot), van ésser les següents:

Tertúlies Naturalístiques

Les Tertúlies Naturalístiques són un punt de trobada per a tothom interessat en el patrimoni natural de la Garrotxa. Les sessions d'aquest curs van ésser aquestes:

— 13 d'octubre, 40a Tertúlia Naturalística: «La recerca naturalística a la Garrotxa. Què es fa i què falta fer?».

— 10 de novembre, 41a Tertúlia Naturalística: «El/s valor/s de la natura. La Garrotxa i el/s seu/s valor/s».

— 15 de desembre, 42a Tertúlia Naturalística: «El SOCC i l'ATLES, estat actual a la Garrotxa, participació i perspectives». En aquesta sessió, coorganitzada amb l'Agrupació Naturalista i Ecològica de la Garrotxa (ANEGx), David Garcia, de l'Institut Català d'Ornitologia (ICO), va exposar el SOCC (Seguiment d'Ocells Comuns a Catalunya) i l'ATLES, a la sala d'actes de l'Hospici (Olot). Després de posar sobre la taula l'estat d'aquests dos projectes a la Garrotxa, es va debatre la qüestió en la Tertúlia Naturalística pròpiament dita, al restaurant d'Els Catòlics.

— 12 de gener, 43a Tertúlia Naturalística: «Animals vertebrats: el top 10 garrotxí. Quins són els més interessants de la Garrotxa?».

— 9 de febrer, 44a Tertúlia Naturalística: «Els hàbitats de la Garrotxa. Són naturals? Són interessants?».

— 9 de març, 45a Tertúlia Naturalística: «A veure qui neix primer! La fenologia de les plantes i els animals».

— 13 d'abril, 46a Tertúlia Naturalística: «Els boscos madurs de la Garrotxa. Tenen futur?».

— 11 de maig, 47a Tertúlia Naturalística «Els ocells a Catalunya». Pri-

mer de tot, Carlos Álvarez-Cros i Fran Trabalon van presentar la seva *Guia de camp dels ocells a Catalunya*, un nou manual dels ocells a Catalunya, il·lustrat amb fotografies, que recull les 336 espècies d'ocell presents a Catalunya. Després de la presentació, duta a terme a la sala de conferències de l'IMPC-DinamiG (Olot), es va anar al Centre Cultural els Catòlics per celebrar la tertúlia pròpiament dita. Durant la sessió es va debatre, amb els autors del llibre, el coneixement actual dels ocells a Catalunya.

— 8 de juny, 48a Tertúlia Naturalística: «Per a què serveixen les ortigues i els escarabats?».

Viatges naturalistes pel món

Cicle de xerrades en què socis i sòcies de la Delegació expliquen i il·lustren amb fotografies les seves experiències en diferents indrets del món per donar-ne a conèixer la flora, la fauna, la geologia o el paisatge. Les sessions d'aquest curs es van dedicar a l'illa de la Reunió (Carles Miguel Carbonell, 25 de novembre) i a Califòrnia (Xavier Oliver, 31 de març).

Sortides de camp per a descobrir

les moltes i hepàtiques de la Garrotxa

Es van fer dues sortides, a càrrec de Miquel Jover, botànic del Departament de Ciències Ambientals de la UdG: «Briòfits de la Garrotxa mediterrània», el 22 d'abril, i «Briòfits de la Garrotxa humida», el 6 de maig.

Altres activitats

— 27 de gener, xerrada «Temps, clima i muntanya», amb Pere Esteban, tècnic del Servei Meteorològic de Catalunya (SMC). Primer es va presentar *MeteoMuntanya*, producte creat pel SMC i la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya per ajudar a planificar les sortides a la muntanya. I després es van exposar algunes dades sobre l'efecte del canvi climàtic als Pirineus.

— 18 de febrer, XI Seminari sobre Patrimoni Natural de la Comarca de la Garrotxa. Es van presentar més d'una desena de treballs sobre la flora, la vegetació, la fauna i la gestió en espais naturals en l'àmbit de la Garrotxa i zones properes, amb comunicacions com «Comunitats de col·lèmbols edàfics en boscos del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa» i «Resultats dels 25 anys de seguiment del cranc de riu autòcton a la comarca de la Garrotxa».

— 25 de març, sortida de camp per a conèixer els amfibis de la Garrotxa, amb l'herpetòleg Xavier Béjar. Es va organitzar conjuntament amb l'ANEGx.

— 7 i 21 d'abril, taller «Reconeixement d'aranyes a partir de fotografies: es poden conèixer les aranyes a través d'una imatge?», impartit pel biòleg Rafael Carbonell.

— 13 i 14 de maig, cicle *Rapinyaires de la Garrotxa, rapinyaires de Catalunya*, coorganitzat amb l'Agrupació Naturalista i Ecologista de la Garrotxa i amb la col·laboració de l'Ajuntament de

Tortellà. El primer dia, a la sala de plens de l'Ajuntament de Tortellà, es va oferir una xerrada sobre rapinyaires amb motiu de l'aparició de la *Guia de rapinyaires de Catalunya*. Va ésser a càrrec de Fran Trabalon, coautor del llibre, que recull tot el coneixement actual sobre la nidificació, l'alimentació, la migració, la identificació i els moviments dels rapinyaires de Catalunya. L'endemà Trabalon va dirigir una sortida matinal al pla de Tapioles per a observar aus en general i rapinyaires en particular.

— 19-21 de maig, cicle *Orquí-dies, prats i pastures*, coorganitzat amb Can Trona Centre de Cultura i Natura de la Vall d'en Bas i amb el Centre per a la Sostenibilitat Territorial. El primer dia Xavier Oliver va inaugurar l'exposició «Les orquídiades de la Vall d'Hostoles», a Can Trona (la Vall d'en Bas). L'endemà, també a Can Trona, Andreu Salvat (Aprèn, Serveis Ambientals) va impartir la xerrada «Orquídiades, prats i pastures». I la darrera activitat va consistir en una sortida d'observació d'orquídiades guiada per Xavier Béjar.

Oxygastra, Grup d'Estudi dels Odonats de Catalunya

El llibre d'Oxygastra *Les libèl·lules de Catalunya*, publicat per Brau edicions el juny de 2016, és la primera obra que recull exhaustivament la informació sobre els odonats de Catalunya. Es van organitzar diverses sessions de presentació del

llibre, com exemple a Barcelona (llibreria Oryx), Vic (Sala Segimon Serrallonga de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya) i Amposta (Museu de les Terres de l'Ebre), els dies 9, 15 i 18 de novembre, respectivament.

Grup Orquidològic de Catalunya (GOC)

Jornades orquidològiques

Es van fer sortides de prospecció d'orquídiades a Sant Martí Sacalm (Selva), el 30 d'abril i guiada per Josep Barnés (GOC); a la Mola de Colldejou (Mont-roig del Camp), el 7 de maig, coorganitzada amb els Amics de les Flors de la Torre de Fontaubella; a la rodalia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), el 13 de maig, coorganitzada amb l'ADENC (Associació per la Defensa i l'Estudi de la Natura); a la UAB el 20 maig, conjuntament amb el Grup d'Orquídiades de la Noguera; a l'Alt Gaià, el 27 maig, amb l'Associació La Sínia, i a Folgueroles el 3 de juny amb el GNO per col·laborar amb l'Atlas d'Orquídiades d'Osona.

— 3-12 de març, «Les orquídiades silvestres de Catalunya», mostra de fotografies del GOC al local de Foto Art Manresa.

— 2 d'abril, *Orquídiades del Maresme*. Jornada de prospecció i descoberta de les orquídiades silvestres de la vall de la riera de Pineda, organitzada per la Delegació de la Serralada Litoral Central i el Grup Orquidològic de Catalunya.

— 13 de maig, jornada de descobriment i de prospecció de les orquídiades de la UAB, organitzada conjuntament amb l'associació ADENC.

Grup Mineralògic Català

Conferències Mineralògiques de Tardor

— 21 d'octubre, «Geología de la isla volcánica de Gran Canaria y el uso histórico de sus materiales líticos», a càrrec de José Mangas, de l'Institut d'Oceanografia i Canvi Global de la Universitat de Las Palmas de Gran Canaria.

— 4 de novembre, «La conca del Priorat. Els primers miners i la metal·lúrgia de l'entorn», de Margarida Genera, arqueòloga del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

— 18 de novembre, «Els elements de les terres rares. Dipòsits clàssics i nous», per Joan Carles Melgarejo, del Departament de Cristal·lografia, Mineralogia i Dipòsits Minerals de la UB.

— 25 de novembre, «La primera mineria i metal·lúrgia al sud-est de la península Ibèrica. L'aportació de les anàlisis d'isòtops del plom», per Roberto Risch, professor del Departament de Prehistòria de la UAB.

— 2 de desembre, «L'abellaïta, la primera espècie mineral nova descoberta a Catalunya», a càrrec de Jordi Ibáñez, director científic del servei de Difracció de Raigs X de l'Institut de Ciències de la Terra; Jaume Almera, del Consell Superior d'Investigacions Científiques, i Joan

Abella, mineralogista descobridor de l'abellaïta.

— 16 de desembre, «Els cristalls gegants de guix de Naica (Mèxic). Com es van formar, per què són tan grans, quin és el seu futur...», per Àngels Canals, del Departament de Cristal·lografia, Mineralogia i Dipòsits Minerals de la UB.

Grups de recerca participativa

Orquídiades del Solsonès

Ortòpters de la Garrotxa

Flora de la Garrotxa

Orquídiades de la Garrotxa

Papallones diürnes de la Garrotxa

Els odonats de la Garrotxa

Coleòpters florícoles del Vallès Occidental

Orquídiades d'Osona

Els líquens de Céllecs

Els tomisids de Céllecs

Representació i participació

— Participació en les juntes rectores d'aquests espais naturals protegits: Alt Pirineu; Aigüestortes i Estany de Sant Maurici; Aiguamolls de l'Empordà; Cadí-Moixeró; Zona Volcànica de la Garrotxa; Collserola; Capçaleres del Ter i el Freser; Alta Garrotxa.

— Participació en diversos consells i comissions: Consell de Protecció de la Natura; Comissió de Política Territorial i Urbanisme de Catalunya; Consell Assessor de l'Observatori del Paisatge de Catalunya; Comissió per a la Sostenibilitat de les Terres de l'Ebre; Comissió

Tècnica de Boscos Singulars; Consell de Caça; Consell de Pesca.

— Coordinació dels representants de l'IEC i de les seves societats filials en espais naturals protegits i comissions relacionades amb la conservació de la natura i el medi ambient.

— La ICHN és membre de la Xarxa de Custòdia del Territori.

— La ICHN ha signat el Compromís Ciutadà per a la Sostenibilitat-Agenda 21 de Barcelona.

— Col·laboració amb les institucions signatàries de la *Declaració a favor del patrimoni natural de Catalunya* en el seguiment del seu compliment i en la realització d'altres activitats conjuntes.

— Participació en projectes europeus: Simwood i Groundtruth2.0.

Publicacions

Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural, núm. 80 (2017).

GONZÁLEZ, Valentín [et al.]. *Flora vascular del delta del Llobregat*. Barcelona: Institució Catalana d'Història Natural, 2016. (Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural; 18)

Notícies de la Institució: Circular de la Institució Catalana d'Història Natural, núm. 127 (setembre-octubre 2016); núm. 128 (novembre-desembre 2016); núm. 129 (gener-febrer 2017); núm. 130 (març-abril 2017); núm. 131 (maig-juny 2017).

Revista Catalana de Micologia, vol. 38 (2017).

Societat Catalana de Biologia

Any de fundació:	1912
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JOSEP CLOTET ERRA
Vicepresidència 1a:	JORDI BARQUINERO MAÑEZ
Vicepresidència 2a:	MONTSERRAT COROMINAS GUIU
Secretaria general:	ROSA PÉREZ ROURA
Vicesecretaria:	CARLOS J. CIUDAD GÓMEZ
Tresoreria:	MARC MARTÍ-RENOM
Vocalia d'Acció Territorial:	ORIOI CABRÉ FABRÉ
Vocalia de Comunicació:	MARINA RIGAU RESINA
Vocalia d'Ensenyament:	CARLES GIMÉNEZ ESTEBAN
Vocalia de Publicacions i Lexicografia:	DOLORS VAQUÉ VIDAL
Vocalia de Seccions:	ALBERT JORDAN VALLÈS
Vocalia de Promoció:	EVA COLÀS ORTEGA
Vocalia d'Estudiants:	ORIOI IBORRA ECEA
Delegat de l'IEC:	RICARD GUERRERO MORENO

Coordinadors de les seccions especialitzades

Aqüicultura	NEREA ROHER (Universitat de Barcelona)
Biofísica	PERE GARRIGA (Universitat Politècnica de Catalunya)
Biologia Computacional i Bioinformàtica	RODERIC GUICÓ (Centre de Regulació Genòmica)
Biologia de Plantes	ANA I. CAÑO-DELGADO (Centre de Recerca en Agrigenòmica)
Biologia de la Reproducció	ENRIC RIBES (Universitat de Barcelona)
Biologia de Desenvolupament	FRANCESC CEBRIÀ (Universitat de Barcelona)

Biologia Evolutiva	JOSEFA GONZÁLEZ (Universitat Pompeu Fabra)
Biologia i Indústria	RAMON ROCA (Societat Catalana de Biologia)
Biologia Molecular	BERNAT CROSAS (Consell Superior d'Investigacions Científiques)
Biologia Molecular del Càncer	ORIOL CASANOVAS (Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge)
Biologia i Societat	MARIA FONTANALS (Universitat Autònoma de Barcelona)
Cromatina	ALBERT JORDAN (Consell Superior d'Investigacions Científiques)
Ecologia Aquàtica	RAMON MASSANA (Institut de Ciències del Mar)
Ecologia Terrestre	JOSEP MARIA ESPELTA (Centre de Recerca Ecològica i d'Aplicacions Forestals)
Ensenyament	CARLOS GIMÉNEZ (Col·legi Sant Gabriel, Viladecans)
Estudiants	ORIOL IBORRA (Universitat de Barcelona)
Genòmica i Proteòmica	MARIO CÁCERES (Universitat Autònoma de Barcelona)
Microbiologia	JORDI MAS CASTELLÀ (Universitat de Barcelona)
Neurobiologia Experimental	CARLES SAURA (Universitat Autònoma de Barcelona)
Senyalització Cel·lular i Metabolisme	MARC CLARET (Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer - Centre Esther Koplowitz)
Virologia	SOFÍA PÉREZ DEL PULGAR (Hospital Clínic de Barcelona)
SCB a Alacant	IVAN QUESADA (Institut de Bioenginyeria d'Elx)
SCB a Lleida	M. ÀNGELES DE LA TORRE (Universitat de Lleida)

SCB a València

LLUÍS PASCUAL

(Universitat de València)

SCB a Vic

JULITA OLIVERAS

(Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya)

Nombre de socis:

1.584

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per la Societat Catalana de Biologia (SCB) al llarg del curs 2016-2017, que generalment van tenir lloc a la seu de l'IEC.

Formació

— 8 i 9 de setembre, curs «Bioinformatics bootcamp for biomedical practitioners». Va ésser organitzat per la Secció de Biologia Computacional i Bioinformàtica i l'Associació Bioinformàtics Barcelona, i va anar dirigit a professionals de les ciències biològiques i biomèdiques. Per mitjà de conferències i sessions pràctiques, es va introduir l'alumnat en el llenguatge *script* emprant especialment el llenguatge de programació d'alt nivell Python. Es va impartir a l'Edifici MediaTIC de Barcelona Activa.

— 15 de setembre, seminari «Llegir a les ciències, llegir científicament». El va impartir Jordi Domènech, formador de professors al Departament d'Ensenyament, i va anar adreçat a professionals de l'educació. Es van plantejar experiències i eines

didàctiques al voltant de tres preguntes: per què cal llegir en les ciències?, com hem de llegir en les ciències?, i quins textos cal llegir en les ciències?; i es van estudiar conceptes com ara la lectura crítica o els gèneres literaris científics. Va ésser organitzat per la Secció de Vic de l'SCB i la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, i dut a terme al Campus Torre dels Frares d'aquesta universitat.

— 3 i 4 de novembre, taller «Realising potentials: Arts-based sustainability science». Va constar de sessions experimentals i debats a fi d'explorar i dialogar entre arts i ciència de la sostenibilitat. Es va portar a terme a Barcelona (a la seu de l'IEC, a l'Escola Massana i a la Reial Acadèmia de Medicina) i va ésser organitzat per la Secció d'Ecologia Terrestre, pel Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF), per la Universitat Oberta de Catalunya, per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), per la Universitat Pablo de Olavide i el seu Campus d'Excel·lència Internacional de Medi Ambient, Biodiversitat i Canvi Global, i per la Universitat d'Évora i el seu

Institut de Ciències Agràries i Ambientals Mediterrànies.

— 21-25 de novembre, II Curs d'optogenètica, coorganitzat amb la Universitat de Barcelona (UB). La metodologia de l'optogenètica es basa en la introducció en neurones de sondes codificades genèticament sensibles a la llum, a fi de manipular l'activitat de circuits cerebrals en sistemes intactes *in vitro* i *in vivo*. Al curs es van analitzar les tècniques de manipulació neuronal, essencials per a qualsevol científic interessat en el funcionament del cervell i dels mecanismes de les patologies neuropsiquiàtriques. Va ésser impartit a la Reial Acadèmia de Medicina per Luis de Lecea (Universitat de Stanford), Pau Gorostiza (Institut de Bioenginyeria de Catalunya) i Michael Häusser (University College de Londres).

Conferències

— 4 d'octubre, «Progressos i tasques pendents en teràpia gènica de malalties monogèniques de la sang». Va anar a càrrec de Juan Antonio Bueren, responsable d'un assaig clínic que empra la teràpia gènica. Va ésser coorganitzada amb la Societat Catalana d'Immunologia (SCI).

— 9 de novembre, «El paper de la genètica forense en els tribunals de justícia». Sessió inaugural del curs a càrrec de Manuel Crespillo (cap del Servei de Biologia de l'Institut Nacional de Toxicologia i Ciències Forenses del Ministeri de Justícia), que va repassar les fites que han

permès arribar a l'estat actual de les proves genètiques, així com aspectes crítics i limitacions en les anàlisis, l'estat actual de les bases de dades dels DNA d'interès criminal, i les perspectives de futur.

— 30 de novembre, «És la predació entre microorganismes un pas necessari en la teoria de l'endosimbiosi?». Va anar a càrrec d'Isabel Esteve (catedràtica emèrita de microbiologia a la UAB), que va exposar la teoria endosimbiòtica, segons la qual l'origen d'alguns orgànuls de la cèl·lula eucariota van ésser, prèviament, microorganismes de vida lliure, que després van passar a l'interior d'un altre microorganisme i van esdevenir un orgànul vital per a la cèl·lula hoste.

— 15 de març, «Les cèl·lules de glia i la regulació de la inflamació al cervell. Implicació en les malalties neurològiques». Va ésser pronunciada per Bernardo Castellano, catedràtic de l'Institut de Neurociències de la UAB, que va explicar la recerca que hi desenvolupen i com confia que permetrà dissenyar estratègies terapèutiques per a interferir en el procés inflamatori associat a malalties neurològiques. La va organitzar la Secció d'Ensenyament.

— 5 d'abril, «Saps què és el CRISPR?». La genetista de la UB Cristina Prieto va parlar de la tècnica d'edició del genoma CRISPR (*clustered regularly interspaced short palindromic repeats*, que vol dir 'repeticions palindròmiques curtes agrupades i regularment interespaïades'),

analitzant-ne aspectes com les aplicacions, les limitacions i les qüestions ètiques que ha suscitat. Va ésser organitzada per la Secció d'Ensenyament.

Simposis

— 6 i 7 d'octubre, X Simposi de Neurobiologia. El va organitzar la Secció de Neurobiologia Experimental i va aplegar investigadors en neurociències de Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià. Es van oferir tres conferències plenàries: «Axon guidance and cues during neuronal development», de Rüdiger Klein (Institut Max Planck, Alemanya); «Sobre lo bello, el arte y la evolución del cerebro», per Javier De Felipe (Instituto Cajal del Consell Superior d'Investigacions Científiques, CSIC), i «Protective autoimmunity in neurodegeneration», de Michal Schwartz (Institut Weizmann de Ciències, Israel). Així mateix, es van presentar comunicacions orals i pòsters (sobre temes com ara cèl·lules glials i neuroinflamació), i es van realitzar altres activitats (p. ex., el lliurament del 3r Premi Ramon Turró i un concert de la banda Books and Roses).

— 11 de novembre, Annual Proteomics Symposium: «Applying proteomics to life sciences». Es va abordar l'aplicació de tècniques d'espectrometria de massa innovadores en diferents aspectes de les ciències de la vida, mitjançant les ponències de nou experts convidats que van presentar els resultats de les seves recerques, i tallers paral·lels. Va ésser co-

organitzat amb el Centre de Regulació Genòmica (CRG) i celebrat a l'auditori del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona.

— 13 de gener, VIII Trobada de la xarxa MetNet (Metabolic Network) a l'SCB. Diferents grups de recerca en metabolisme van presentar els seus treballs per discutir-los i rebre les opinions dels investigadors de la xarxa MetNet. Va ésser organitzada per la Secció de Senyalització Cel·lular i Metabolisme.

— 10 de maig, 3a Reunió Anual Internacional MetNet 2017: «Disfunció dels òrgànuls cel·lulars en l'origen de les malalties metabòliques». Simposi d'investigadors en què es van presentar ponències i comunicacions orals breus per discutir sobre nous estudis que atribueixen un paper rellevant a alteracions de la funció de diversos òrgànuls cel·lulars en el desenvolupament de la diabetis, l'obesitat i les seves comorbiditats. Va ésser organitzat per la Secció de Senyalització Cel·lular i Metabolisme.

— 17 i 18 de maig, IX Simpòsium Europeu: «El laboratori clínic i la indústria del diagnòstic *in vitro*. Les anàlisis urgents als laboratoris clínics». Els laboratoris clínics han experimentat canvis importants en la manera de dur a terme la seva tasca assistencial, sobretot per la incorporació de noves tecnologies. Aquest simposi, coorganitzat amb l'Associació Catalana de Ciències de Laboratori Clínic, va reunir professionals perquè compartissin experiències i debatessin qüestions

com ara els models de laboratori d'urgències, com afecta l'acreditació segons la norma ISO 15189 en les anàlisis urgents, i les possibles solucions als processos més crítics d'aquestes anàlisis.

Jornades

— 27 i 28 d'octubre, III Trobada de la Xarxa RedTrop. Reunió dedicada a l'ecologia i biologia tropical, en què es van oferir més de quinze presentacions sobre temes, com és ara la diversitat arbòria als boscos de la província indonèsia de Kalimantan Septentrional. Va ésser organitzada per la Secció d'Ecologia Terrestre i RedTrop (Grup d'Ecologia Tropical de l'Associació Espanyola d'Ecologia Terrestre).

— 11 de novembre, XIII Jornada d'Avanços en Ecologia. Trobada d'investigadors de diferents àmbits de l'ecologia, organitzada per la Secció d'Ecologia Aquàtica, el Grup d'Ecologia dels Canvis Ambientals, i el Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB). En aquesta edició, celebrada a la seu del CEAB, es van oferir cinc ponències: «Freshwaters in the Sun: how drying and damming in semiarid regions may shape global carbon cycle feedbacks» (Rafael Marcé, Institut Català de Recerca de l'Aigua), «Exploring the ocean microbiome» (Silvia Acinas, Institut de Ciències del Mar), «Current and future drought impacts on water use by tropical rainforests: from plasticity and diversity to watershed water balance» (Maurizio

Mencuccini, CREAM), «Cape Verde cones: phylogenomics and conotoxin evolution» (Rafael Zardoya, Museu Nacional de Ciències Naturals d'Espanya), i «The gut microbiota in animal ecology and evolution: insights from vertebrate adaptive radiations» (Laura Baldo, Departament d'Ecologia de la UB).

— 18 de novembre, IV Jornada de Biologia del Desenvolupament. Trobada organitzada per la Secció de Biologia del Desenvolupament. En aquesta edició, els ponents convidats van ésser Montserrat Corominas (Facultat de Biologia de la UB), que va parlar de com es tradueix la informació codificada en els gens; Marco Milán (Institut de Recerca en Biomedicina), que va abordar els mecanismes de control del creixement cel·lular; i Manuel Irimia (CRG), que va exposar els seus estudis centrats a identificar la naturalesa i l'origen dels canvis genòmics que han provocat novetats morfològiques en l'evolució. D'altra banda, es van oferir presentacions en forma de pòster i més d'una desena de comunicacions orals.

— 18 de novembre, RECAM 2016. Tretzena edició de la Reunió Científica Anual de Microbiologia (RECAM) organitzada per la Secció de Microbiologia. Va constar de sis ponències, entre les quals, per exemple, «El llevat com a model per a estudiar la homeòstasi cel·lular del calci i la seva regulació redox» (Enric Herrero, Departament de Ciències Mèdiques Bàsiques de la Universitat de

Lleida), «Disseny de noves estratègies per a la detecció precoç de la sèpsia greu» (Anna Fàbrega, Institut de Recerca Vall d'Hebron, VHIR) i «*Faecalibacterium prausnitzii*: de la microbiologia clàssica a l'aplicació en el diagnòstic de les malalties inflamatòries intestinals» (Mireia López Siles, Departament de Biologia de la Universitat de Girona).

— 22 de novembre, XIII Jornada CREAM-SCB-ICHN: «El paper dels sòls en la conservació de la natura». L'objectiu d'aquesta edició de la jornada conjunta amb el CREAM i amb la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN) va ésser conèixer l'estat de conservació dels sòls, essencial per a fer-ne un ús sostenible i aplicar les mesures correctores i tècniques de restauració adients. Es van oferir vuit ponències i una taula rodona, en què es van contrastar els punts de vista d'investigadors, tècnics i responsables de l'Administració sobre diferents qüestions que envolten el tema dels sòls (biodiversitat microbiana, serveis ecosistèmics, amenaces, tecnosòls, eines cartogràfiques...).

— 22 de novembre, Avenços en Diabetis i Obesitat. El programa va incloure tres ponències: «GATA transcription factors in pancreas formation and beta-cell function» (Anabel Rojas, del Centre Andalús de Biologia Molecular i Medicina Regenerativa), «Central regulation of glucose metabolism: the role of mu opioid receptors» (Eva Tudurí, del Centre Singular d'Investigació en Medicina Molecular i

Malalties Cròniques de Santiago de Compostel·la) i «Involvement of pancreatic alpha cells in prediabetes and diabetes» (Alex Rafacho, de la Universitat Federal de Santa Catarina, Brasil). Va ésser organitzada per la Secció de l'SCB a Alacant i la Universitat Miguel Hernández d'Elx, i es va celebrar al saló d'actes de l'Institut de Bioenginyeria d'aquesta universitat.

— 28 de novembre, XV Jornada de Virologia. Els grups de recerca en virologia de Catalunya van presentar els principals avenços i novetats en aquest camp. Els ponents convidats van ésser Noam Stern-Ginossar (Institut Weizmann de Ciències, Israel), que va parlar dels processos moleculars de les infeccions víriques; Guillaume Fillion (CRG), que va presentar investigacions sobre el VIH; Andrés Antón (VHIR), que va analitzar què va fallar en la vigilància epidemiològica que va causar l'epidèmia d'enterovirus a Catalunya, i Isabel Sola (Centre Nacional de Biotecnologia del CSIC), que va parlar d'un nou coronavirus emergent a Orient Mitjà que es transmet de camells a humans. Va ésser organitzada per la Secció de Virologia.

— 14 de desembre, VI Jornada de Biofísica. Activitat organitzada per la Secció de Biofísica a fi de facilitar el contacte entre els grups que treballen en aquest camp. El ponent convidat va ésser Pau Gorostiza (Institut de Biotecnologia de Catalunya), que va impartir la conferència «Control of biological activity by

light». Així mateix, es van presentar més de deu comunicacions sobre qüestions com per exemple les propietats viscoelàstiques dels glòbuls vermells.

— 20 de desembre, IV Jornada de Bioinformàtica i Genòmica. Trobada de bioinformàtics dels principals centres de recerca i tecnològics, universitats i hospitals de Catalunya, que va constar de dues conferències plenàries: «Interrogating the architecture of cancer genomes» (Peter Campbell, Wellcome Trust Sanger Institute, Regne Unit), i «Using single-cell approaches to understand cell fate decisions in early mammalian development» (John Marioni, Institut Europeu de Bioinformàtica, Regne Unit). També es van presentar pòsters i una vintena d'exposicions orals d'estudis sobre temes com el disseny de nous medicaments a partir de l'estudi molecular de les proteïnes. La van organitzar la Secció de Bioinformàtica i Biologia Computacional, la Secció de Genòmica i Proteòmica, i l'Associació Bioinformàtics Barcelona, i es va celebrar a l'auditori del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona.

— 8 de febrer, Dia de Darwin 2017. La Secció de l'SCB a València va col·laborar en els actes commemoratius del Dia de Darwin organitzats en el marc del programa Espai Ciència de la delegació de l'IEC a València, Acció Cultural del País Valencià i la Càtedra de Divulgació de la Ciència/Unitat de Cultura Científica de la Universitat de València (UV). El

programa va constar de la conferència «L'avantpassat comú universal», del biòleg evolutiu Luis Delage, pronunciada a la Sala Darwin del Campus Burjassot-Paterna de la UV; de la presentació del projecte de ciència ciutadana «Treu la Llengua», coordinat pel CRG i dedicat al microbioma bucal, que va tenir lloc a la cafeteria de l'Octubre Centre de Cultura Contemporània (OCCC), i de la xerrada «Eau de neurone, un cervell d'olors», amb la neurobiòloga Carmen Agustín, també a la cafeteria de l'OCCC.

— 21-23 de març, Cost-mitoeagle and Barcelona Meeting. Jornada organitzada per la Secció d'Ensenyament i les xarxes MetNeT i COST-MITOEAGLE, en què experts d'arreu del món van analitzar, mitjançant un bon nombre de ponències, de debats i de presentacions d'estudis, qüestions relacionades amb la funció dels mitocondris en la salut i en les malalties.

— 24 de març, VII Jornada de Cromatina i Epigenètica. Diversos grups que treballen en l'àmbit cromatínic i epigenètic es van reunir per presentar les últimes recerques —amb comunicacions orals breus i sessions en forma de pòster— i debatre'n els resultats, a més d'establir xarxes de col·laboració. Es van oferir una quinzena de ponències, entre les quals «Adaptation to changes in the environment in malaria parasites: epigenetic variation, and what else?» (Alfred Cortés, Centre de Recerca en Salut Internacional de Barcelona) i «Role of SIRT7 in stress

response» (Alejandro Vaquero, Programa d'Epigenètica i Biologia del Càncer de l'Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge). Va ésser organitzada per la Secció de Cromatina i Epigenètica i pel BCN Chromatin Club.

— 27 d'abril, Dia de la Immunologia: «Immunoteràpia en infecció, càncer i autoimmunitat». Amb motiu del Dia Internacional de la Immunologia, es va celebrar aquesta jornada dedicada a la immunoteràpia en infecció, càncer i autoimmunitat. Va ésser inaugurada pel vicepresident de l'SCB, Jordi Barquinero, i el president de la SCI, Ricardo Pujol, i seguidament es van oferir tres ponències. Primer de tot, Andreas Meyerhans, investigador ICREA a la Universitat Pompeu Fabra (UPF), va parlar de les estratègies contra l'atac dels virus i de com pot revertir-se l'esgotament del sistema immunitari per millorar els tractaments antivirals. Després, Rafael Rosell, de l'Institut Català d'Oncologia de l'Hospital Germans Trias i Pujol, va exposar les immunoteràpies emprades contra el càncer. Finalment, Marta Vives-Pi, investigadora principal del Servei d'Immunologia de l'Hospital Germans Trias i Pujol, va explicar com han desenvolupat una immunoteràpia basada en la nanomedicina per restablir la tolerància immunològica en diabetis tipus 1 i aturar l'atac autoimmunitari. La jornada es va cloure amb la taula rodona «Reptes en immunoteràpia», en la qual van intervenir els tres ponents

i, com a moderador, Ricardo Pujol. Va ésser coorganitzada amb la SCI i va tenir lloc a la seva seu, a Barcelona.

— 6 de maig, XVIII Matinal de l'Evolució. Jornada d'actualització científica per a professors de secundària i batxillerat. Va constar de tres ponències: «L'ancestre universal» (Luis Delaye, director del grup de Genòmica Evolutiva del Centre d'Investigació i d'Estudis Avançats de l'Institut Politècnic Nacional de Mèxic), «De Darwin a Margulis» (Juli Peretó, professor del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular de la UV) i «Cosins de ximpanzés, parents de neandertals» (Tomàs Marquès-Bonet, investigador principal del grup de Genòmica Comparativa de l'Institut de Biologia Evolutiva CSIC-UPF). Va ésser organitzada per la UV i la Secció de l'SCB a València, i va tenir lloc a l'Auditori Joan Plaça del Jardí Botànic d'aquesta universitat.

— 11 i 12 de maig, Parkinson i Alfa-sinucleïna: «Lliçons dels darrers 20 anys». Es va col·laborar en aquesta jornada de l'Hospital Clínic de Barcelona i el VHIR, celebrada a l'Aula Magna de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de la UB. Les sinucleinopaties són trastorns caracteritzats per l'acumulació i propagació de la proteïna alfa-sinucleïna al sistema nerviós, cosa que pot provocar Parkinson o altres atrofies musculars. Amb motiu del vintè aniversari del descobriment d'aquesta correlació, es va celebrar aquesta activitat, en què per

mitjà de sessions com ara ponències, col·loquis i comunicacions en forma de pòster, es van actualitzar alguns aspectes essencials de les sinucleinopaties.

— 20 de maig, VI Jornada de la Biologia a l'Ensenyament. Responsables de l'ensenyament de la biologia es van reunir per compartir les seves experiències docents, per mitjà d'una desena de sessions, entre les quals «La responsabilidad medio ambiental en el aula: el blog como herramienta dinamizadora», «Però... on s'amaguen les espècies? Una proposta de pràctiques de biogeografia per a secundària» i «Les classes de biologia van a la mar: apropant la pesca artesanal a les aules». Es va organitzar conjuntament amb la UV i va tenir lloc a l'Auditori Joan Plaça del Jardí Botànic d'aquesta universitat.

— 13 de juny, XXIV Jornada de Biologia Molecular. Referents internacionals del camp de la biologia molecular a l'àrea de Catalunya i el País Valencià es van reunir per oferir una visió transversal de l'estat actual de la recerca i les aplicacions que té. Per mitjà de conferències i comunicacions orals breus, es van abordar temes com la biologia estructural, la biomedicina, la biologia molecular de llevats, la biologia regenerativa i les cèl·lules mare. Els ponents convidats van ésser Manel Esteller (cap del Programa d'Epigenètica i Biologia del Càncer a l'Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge), Samuel Sánchez (Institut de Bioenginye-

ria de Catalunya), Salvador Ventura (Institut de Biotecnologia i Biomedicina Vicent Villar Palasí), Patricia Casino (Laboratori de Proteïnes de Membrana de la UV), Maribel Geli (Institut de Biologia Molecular de Barcelona), Jaume Bagunyà (Departament de Genètica de la UB) i Marc Cusachs (empresa Transplant Biomedicals). Així mateix, una cinquantena d'estudiants de doctorat van exposar la seva recerca, i les millors aportacions van ésser reconegudes amb el Premi Lluís Cornudella (millor presentació oral: Elena Vizcaya, i millor pòster: Laura Castilla, totes dues estudiants de la UB). Va ésser organitzada per la Secció de Biologia Molecular de l'SCB.

— 21 de juny, XV Jornada de Biologia de la Reproducció. L'objectiu d'aquesta jornada biennal de la Secció de Biologia de la Reproducció de l'SCB és posar en contacte grups de recerca en temes relacionats amb la biologia de la reproducció animal i humana, perquè exposin i debatin els resultats de les seves investigacions. En la 25a edició es van oferir més d'una quinzena de comunicacions, com ara la «Base molecular de la funció de l'espermatozoide de peixos: el paper de les aquaporines», «Anàlisi de fragmentació del DNA espermàtic mitjançant l'assaig comet alcalí i neutre: aplicació d'un software d'anàlisi computeritzada» o «Efectes de la fusió cel·lular i la divisió directa en el desenvolupament embrionari».

— 26 de juny, Jornada de Biologia Evolutiva. L'objectiu d'aquesta activitat organitzada per la Secció de Biologia Evolutiva de l'SCB és promoure la interacció dels membres dels grups de recerca d'arreu de Catalunya que treballen en biologia evolutiva i oferir també als investigadors més joves l'oportunitat de presentar i debatre els seus treballs doctorals o postdoctorals. Va obrir la Jornada la ponent convidada, Rita Rebollo (Universitat Claude Bernard Lió 1), amb la conferència «Epigenetic interplay between mammalian transposable elements and host genes». I, seguidament, es van presentar una quinzena de comunicacions, sobre temes com, per exemple, la introgressió adaptativa en el genoma del ximpanzé. La millor comunicació oral va optar al X Premi Antoni Prevosti de Biologia Evolutiva.

VII Olimpíada de Biologia de Catalunya
Prova coorganitzada amb la major part de les universitats catalanes, el Col·legi de Biòlegs de Catalunya, el CESIRE (Centre de Recursos Pedagògics Específics de Suport a la Innovació i la Recerca Educativa), el Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya, i el Seminari Permanent de Ciències Naturals. L'objectiu és estimular i implicar els estudiants de batxillerat en el desenvolupament de la biologia.

El 4 de febrer es va fer la part teòrica simultàniament en diferents uni-

versitats, i la part pràctica, realitzada pels vint finalistes, va tenir lloc el 8 de febrer a la Facultat de Biociències de la UAB. Es van concedir tres medalles d'or, tres d'argent, i medalles de bronze per a la resta de finalistes, en un acte públic a la Sala Prat de la Riba de l'IEC el 17 de febrer. Els guanyadors de les medalles d'or van ésser Pau Casanovas (Institut Jaume Balmes de Barcelona), Paul Sol (La Salle de Mollerussa) i Enric Boada (col·legi Padre Damián Sagrados Corazones de Barcelona).

Els sis millors classificats van poder participar en representació de Catalunya en la XII Olimpíada Espanyola de Biologia, celebrada a Pamplona del 23 al 26 de març.

Premis

Es van convocar aquests cinc premis, instituïts el 2016 i inclosos dins del *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC. Van ésser lliurats en la primera Nit de la Biologia, al Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona, el dia 7 de juliol de 2016.

Premi Societat Catalana de Biologia a la trajectòria professional

S'ofereix a una persona que ha contribuït al progrés o a la difusió de les ciències biològiques en territori de llengua catalana al llarg de la seva trajectòria professional. Es va atorgar a Joan Massagué (director del Memorial Sloan Kettering

Cancer Center de Nova York), que va ésser distingit amb el títol de soci honorari de l'SCB.

*Premi Societat Catalana de Biologia
a un article científic*

S'ofereix al millor article publicat en qualsevol àmbit de les ciències biològiques que s'hagi realitzat majoritàriament des d'un territori de llengua catalana. Es va concedir a David M. Alba per «Miocene small-bodied ape from Eurasia sheds light on hominoid evolution».

*Premi Societat Catalana de Biologia
a la divulgació*

S'ofereix a qui ha publicat o difós una obra de divulgació de les ciències biològiques, en llengua catalana i durant l'any natural anterior a la publicació de la convocatòria. Es va atorgar a Jaume Llistosella i Antoni Sánchez-Cuxart per *Guia il·lustrada per a conèixer els arbres*.

*Premi Societat Catalana de Biologia
al jove investigador*

S'ofereix a la millor tesi doctoral en el camp de les ciències biològiques defensada en una universitat dels territoris de llengua catalana. Es va concedir a Eva M. Novoa per *Evolution of the gene translation machinery and its applications to drug discovery*.

*Premi Societat Catalana de Biologia
a un treball de recerca de batxillerat
(per a estudiants)*

S'ofereix al millor treball de recerca de batxillerat en ciències biològiques. Es va concedir a Robert Cilleros (Institut Antoni de Martí i Franquès, de Tarragona) per *La bioacumulació i biomagnificació del mercuri*.

Publicacions

Treballs de la Societat Catalana de Biologia, núm. 67 (2016).

Societat Catalana de Filosofia

Any de fundació: 1923

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOSEP MONSERRAT MOLAS
 Vicepresidència: XAVIER GARCÍA-DURAN
 Secretaria: BERNAT TORRES MORALES
 Tresoreria: CONRAD VILANOU TORRANO
 Vocalia: MARIA ARQUER CORTÉS
 ÀNGELS BALDÓ BULLIDO
 JOAN CUSCÓ CLARASÓ
 JOAN GONZÁLEZ GUARDIOLA
 XAVIER SERRA LABRADO

Delegat de l'IEC: PERE LLUÍS FONT

Coordinadors de les seccions especialitzades

Secció de Lògica i Filosofia de la Ciència JOAN ROSELLÓ MOYA
 Secció de Filosofia Antiga JORDI SALES CODERCH
 Secció de Filosofia Medieval MIGUEL CANDEL SANMARTÍN
 Secció de Filosofia Moderna
 Grup d'Estudis Fichteans SALVI TURRÓ TOMÀS
 Secció de Filosofia Contemporània
 Grup d'Estudis Fenomenològics JOAN GONZÁLEZ-GUARDIOLA
 Grup d'Estudis Sartreans IGNASI ROVIRÓ ALEMANY
 Grup de Filosofia Analítica AMBRÒS DOMINGO BELANDO
 Grup de Filosofia Personalista ALBERT LLORCA ARIMANY
 Secció de Filosofia Pràctica
 Grup de Didàctica de la Filosofia FÈLIX RABAL QUEIXALÓS
 Grup Ad Hoc ÀNGELS BALDÓ BULLIDO
 Secció de Filosofia Catalana JORDI SALES CODERCH
 Secció de Filosofia Clàssica Alemanya SALVI TURRÓ TOMÀS
 M. RAMON CUBELLS BARTOLOMÉ

Nombre de socis: 213

Activitats

Durant el curs 2016-2017, les diferents seccions i grups de la Societat Catalana de Filosofia (SCFIL) van organitzar les activitats següents:

— 6 i 7 d'octubre, XXI Col·loqui de Vic: «La tradició». Professionals de les humanitats i especialistes universitaris van debatre la tradició entesa des de dos àmbits diferents: per una banda, la tradició, la filosofia i la ciència, i, per l'altra, la tradició i les arts. Cada àmbit es va abordar amb una ponència (la primera va anar a càrrec de Stefano Petrucciani, de la Universitat de Roma La Sapienza, i la segona, de Lluís Anglada, director de Biblioteques, Informació i Documentació del Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya), comunicacions orals i un col·loqui. Els Col·loquis, celebrats al Consell Comarcal d'Osona (Vic), es van organitzar conjuntament amb l'Ajuntament de Vic, el Consell Comarcal d'Osona, la Societat de Filosofia del País Valencià, l'Associació Filosòfica de les Illes Balears, la Universitat de Roma La Sapienza, l'Institut de Dret i Tecnologia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya.

— 18 i 27 d'octubre, cicle de conferències *Ramon Llull: savi, educador i reformador*. Es va coorganitzar amb la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana (SHE), la Societat Arqueològica Lul·liana (SAL) i la Universitat de les Illes Balears (UIB)

amb motiu de l'Any Llull i de la publicació del monogràfic sobre Ramon Llull de la revista de l'SHE *Educació i Història*. Va constar de dues conferències, al final de les quals Pere Fullana, professor del Departament de Pedagogia i Didàctiques Específiques de la UIB, va presentar la publicació esmentada, coordinada per ell mateix. La primera conferència, «L'educació i el projecte lul·lià», va ésser pronunciada per Antoni J. Colom (catedràtic de teoria i història de l'educació a la UIB) a la sala d'actes de la SAL (Palma). La segona, «La imatge pedagògica en Ramon Llull», la va oferir Ignasi Roviró (professor a la Facultat de Filosofia de la Universitat Ramon Llull) a la seu de l'IEC.

— 27 d'octubre, jornada-seminari «El centenari de *Democràcia i Educació* i el pensament de John Dewey. L'SCFIL va col·laborar en aquesta activitat organitzada pels grups de recerca de la Universitat de Barcelona (UB) GREPS i EIDOS. Va comprendre tres ponències: «John Dewey: del pragmatisme al feminisme» (Raquel Cercós, professora del Departament de Teoria i Història de l'Educació de la UB), «El debat Dewey-Hutchins en ocasió de "The Higher Learning in America (1936)"» (Àngel Pascual, d'EIDOS) i «Experiència i educació a propòsit de John Dewey» (Gregori Luri, filòsof i assagista). Es va dur a terme a l'Aula-Seminari Alexandre Sanvisens del Departament de Teoria i Història de l'Educació de la UB.

— 14-19 de novembre, col·laboració amb el 3r Barcelona Pensa. Festival de divulgació de la filosofia promogut per la Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona (UB), que comprèn un bon nombre d'activitats en diferents espais. L'SCFIL va participar especialment en aquests actes a la seu de l'IEC:

- Dia 15: conversa «Biotecnologies i eugenèsia: una perspectiva ètica», amb Marcel Cano, professor del Departament de Filosofia de la UB.

- Dia 16: debat «Freedom, Religion and Republicanism: a Difficult Coexistence?». Es va discutir si el republicanisme és compatible amb la llibertat religiosa, prenent com a exemple les polèmiques al voltant del vel o del burquini, o la xenofòbia religiosa. Hi van intervenir els professors universitaris experts en filosofia política Maurizio Viroli, Daniel Gàmper, Josep Lluís Martí i Íñigo González (aquest últim com a moderador).

- Dia 18: projecció del documental *Agitando la cuna*, de Virginia Solà i Montserrat Crespín. L'obra recull les reflexions d'alguns dels filòsofs més rellevants sobre els principals problemes que planteja la filosofia actualment.

— 28 d'octubre, conferència «La hermenèutica, una forma de fenomenologia». Va ésser organitzada pel Grup d'Estudis Fenomenològics i pronunciada per Ramón Rodríguez García, director del grup de recerca Fenomenologia i Hermenèutica de la Universitat Complutense de

Madrid. Es va portar a terme a la seu de l'IEC.

— 1 de desembre - 8 de juny, sessions del Grup de Filosofia Personalista. El Grup es va reunir al Centre Borja de Sant Cugat del Vallès per llegir i estudiar les obres *Cinq méditations sur l'existence*, *Solitude, société et communauté*, de Nicolas Berdiaev (1 de desembre, 12 de gener i 2 de març), i *Problemas del personalismo i Reflexions sobre el suïcidi i la mort*, totes dues de P. L. Landsberg (6 d'abril, 4 de maig, 25 de maig i 8 de juny).

— 11 de gener - 31 de maig, XV Seminari Anual de Filosofia del Grup de Filosofia Analítica: «10 qüestions, 10 filòsofs». Seminari dirigit principalment a professors de filosofia de secundària i a estudiants de grau de filosofia. En cada sessió, el ponent va presentar un tema de debat actual en filosofia i després va relacionar les qüestions discutides amb la filosofia d'un autor clàssic o contemporani. Les sessions, celebrades a la seu de l'IEC, van ésser les següents: «El liberalisme de Mill i el debat sobre la prohibició del fulard islàmic», a càrrec de Neus Torbisco (Universitat Pompeu Fabra), l'11 de gener; «Ada Lovelace i la idea de computació», per Manolo Martínez (UAB), el 25 de gener; «Les idees revolucionàries d'Elizabeth Anscombe sobre la causalitat», per Carl Hoefler (UB), el 8 de febrer; «La justificació de les creences i la filosofia de Karl Popper», conduïda per José Díez (UB), el 22 de febrer; «Escepticisme

clàssic i modern i el problema de les altres ments», amb Mireia López (Universitat de Girona), el 8 de març; «Marx i el treball cooperatiu», amb Iñigo González (UB), el 5 d'abril; «Aristòtil i la validesa dels arguments», a càrrec de Sergi Oms (UB), el 26 d'abril; «Ment i cos: dualismes contemporanis i el dualisme de Descartes», per Josep Macià (UB), el 3 de maig; «Hume i el problema del mal», a càrrec de José Martínez (UB), el 17 de maig, i «El problema del canvi i la filosofia d'Heràclit d'Efes», amb Marta Campdelacreu (UB), el 31 de maig.

— 26 de gener, sessió inaugural del curs: «Sentiment i virtut. La visió aristotèlica de la dona». Va anar a càrrec de Margarita Mauri, professora de la Facultat de Filosofia de la UB, i va tenir lloc a la seu de l'IEC.

— 1 de març, IV Olimpíada de Filosofia de Catalunya (OFC). Activitat organitzada amb el suport de la Facultat de Filosofia de la UB, el Departament de Filosofia de la UAB, el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), la Fundació Grífols, i professors de filosofia de secundària. La quarta edició, en què van participar prop de dos-cents alumnes de 4t d'ESO i batxillerat, va girar entorn de la pregunta «Estan canviant les noves tecnologies la identitat humana?», i es va portar a terme a la Sala Gran de la Facultat de Filosofia de la UB.

— 4 de març, lliurament de premis de la IV OFC. L'acte, celebrat al

vestíbul principal del CCCB, va incloure la II Mostra de Vídeos —una selecció de reflexions en vídeo d'alumnes d'ESO i batxillerat al voltant del tema de l'OFC— i una taula rodona sobre «dilemes ètics derivats de l'aplicació de les noves tecnologies a la identitat humana», amb Bernabé Robles, cap del Servei de Neurologia del Parc Sanitari Sant Joan de Déu; Félix Ovejero, professor del Departament de Teoria Sociològica, Filosofia del Dret i Metodologia de les Ciències Socials de la UB, i, com a moderadora, Begoña Román, professora a la Facultat de Filosofia de la UB. Els guanyadors de la IV OFC seleccionats per a participar en la fase espanyola de l'Olimpíada de Filosofia a Múrcia els dies 5 i 6 de maig, van ésser Pablo Rubio (Institut Montjuïc de Barcelona), Ainara Greciano (La Salle de Girona) i Lucho Suaya (Institut Poeta Maragall de Barcelona).

— 3-5 d'abril, seminari de recerca «Els *Elements de filosofia* de Thomas Hobbes». Va ésser impartit a la seu de l'IEC per Yves Charles Zarka, director del Centre Thomas Hobbes, i va girar al voltant de l'obra de Hobbes, concretament del *De corpore*, el *De homine* i el *De cive*. Es va organitzar amb la col·laboració del Departament i la Facultat de Filosofia de la UB i el Màster de Pensament Contemporani i Tradició Clàssica de la mateixa universitat.

— 26 i 27 de maig, 17th Annual Meeting of the Collegium Politicum «Pain

and Punishment in Ancient Thought». Congrés organitzat conjuntament amb el Collegium Politicum i la Fundació Pere Tarrés, en què per mitjà de més d'una desena de conferències es va analitzar l'evolució del càstig a la justícia actual. La conferència inaugural, titulada «From punishment to restorative justice: yesterday and today», la va impartir Esther Giménez-Salinas, directora de la Càtedra de Justícia Social i Restaurativa Pere Tarrés - Universitat Ramon Llull. Seguidament es van oferir la resta de sessions, entre les quals, per exemple, «Multifocal approach: la polivalenza valoriale e funzionale della pena nei dialoghi di Platone» (Maurizio Migliori, Universitat de Macerata) i «Voluntary agency, infliction of suffering and corrective behaviour in Aristotle's *Nicomachean Ethics*» (Elena Irrera, investigadora del Departament d'Història, Cultura i Civiltzació de la Universitat de Bolonya). Es va celebrar a

Barcelona, la primera jornada a la Facultat de Filosofia de la UB, i la segona, a la Facultat d'Humanitats de la Universitat Internacional de Catalunya.

Publicacions

Anuari de la Societat Catalana de Filosofia, núm. 27 (2016).

DOMINGO, Ambròs; MACIÀ, Josep; OMS, Sergi (ed.). *Perspectives en filosofia*. Barcelona: Societat Catalana de Filosofia, 2016.

GONZÁLEZ-GUARDIOLA, Joan; MONSERRAT MOLAS, Josep (cur.). *Conceptes fonamentals de fenomenologia. Edició en homenatge a Francesc Pereña Blasi*. Barcelona: Societat Catalana de Filosofia. Grup d'Estudis Fenomenològics (GEF-SCF), 2017.

MONSERRAT, Josep; ROVIRÓ, Ignasi (cur.). *La festa*. Barcelona: Societat Catalana de Filosofia, 2016. (Col·loquis de Vic; 20)

Societat Catalana de Física

Any de fundació: 1986*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:	JOSEP ENRIC LLEBOT RABAGLIATI
Vicepresidència:	NÚRIA FERRER ANGLADA
Tresoreria:	JOAN GARÍN CASANOVAS
Secretaria:	AGUSTÍ POCH PARÉS
Vocalia:	ALBERT BRAMON PLANAS ADOLF CORTEL ORTUÑO ÀNGEL CUADRAS TOMÀS EMILI ELIZALDE RIUS M. ÀNGELS GARCIA BACH ANTONI GIRÓ ROCA XAVIER GRANADOS GARCIA IGNASI JUVELLS PRADES ANTONIO MARZOA DOMÍNGUEZ JOAN ÀNGEL PADRÓ CÀRDENAS JOAN PARELLADA SABATA SANTIAGO VALLMITJANA RICO JOAN VALLS GONZÀLEZ
Comitè de publicacions:	FRANCESC XAVIER ÀLVAREZ CALAFELL XAVIER JAÉN HERBERA
Coordinador del lloc web:	JOAN VALLS GONZÀLEZ
Delegat de l'IEC:	DAVID JOU MIRABENT
Nombre de socis:	398

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, fundada el 1932.

Activitats

Durant el curs 2016-2017 la Societat Catalana de Física (SCFIS) va organitzar

les activitats següents, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

Conferències i jornades

— 5-7 d'octubre, XXXII Trobades Científiques de la Mediterrània Josep Miquel Vidal: «Planeta oceà». El tema d'aquesta edició de les Trobades, coorganitzada amb l'Institut Menorquí d'Estudis (IME), l'Institut Mediterrani d'Estudis Avançats i l'Institut de Ciències del Mar del Consell Superior d'Investigacions Científiques (ICM), va ésser l'oceanografia, que es va abordar mitjançant un bon nombre de ponències i de presentacions orals i en forma de pòster. Les ponències convidades van ésser «Patterns of phytoplankton distribution in stratified ocean waters (Marta Estrada, ICM), «Interacciones físico-biológicas en poblaciones de fitoplancton nocivo en un sistema de afloramiento» (Beatriz Reguera, Patricio Díaz i Lourdes Velo-Suárez, del centre de Vigo de l'Institut Espanyol d'Oceanografia), «Una visió personal i transferible sobre l'oceanografia d'ahir, d'abans d'ahir, però també d'avui i potser de demà. Alguns temes oberts i d'altres potser tancats de manera un pèl provisional» (Jordi Salat, ICM), «Nous sistemes multiplataforma d'observació i predicció oceànica» (Joaquín Tintoré, Sistema d'Observació Costanera de les Illes Balears,), «Un físic teòric convertit en oceanògraf. Quaranta anys per la Mediterrània i des de l'espai» (Jordi Font, ICM), i «Decadal variability of the meridional overturning transports in the Atlantic, Indian and Pacific Oceans» (Alonso Hernández-Guerra, Universitat

de Las Palmas de Gran Canaria). Van tenir lloc a la seu de l'IME (Can Victori, Maó).

— 2 de novembre, conferència inaugural del curs: «Supernoves termo-nuclears». Va anar a càrrec de Jordi Isern, responsable de l'Institut d'Estudis Espacials de Catalunya.

— 9 de novembre, XI Jornada de Física i Química a l'IEC: «100 anys de la teoria de Lewis: l'enllaç químic a debat». En la novena edició d'aquesta trobada entre els professors de física i química de l'ensenyament secundari i universitari, es va voler contribuir a la celebració del centenari de la teoria de Lewis. El programa va incloure les ponències «Una incursió en el rerefons històric de les idees de valència, enllaç i estructura química» (Pere Grapí, Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica), «Enllaç químic i estructura: una crítica fonamentada de la presentació tradicional d'aquests conceptes en l'educació secundària i una proposta alternativa» (Aureli Caamaño, Societat Catalana de Química, SCQ), «Cien años del átomo y la molécula de Lewis: la historia del enlace químico desde Richards a Pauling» (Luis Moreno, Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero de la Universitat de València), «Molécules en 3D: estructura i enllaç» (Roger Estrada, Institut Químic de Sarrià de la Universitat Ramon Llull), i «Recursos de treball experimental relacionats amb l'enllaç químic» (Josep

Corominas, Escola Pia de Sitges). Així mateix, es va presentar el número «Enllaç i estructura» de la revista *Educació Química EduQ*, de l'ESCQ.

— 9 de novembre, inauguració de l'exposició «G. N. Lewis i l'enllaç químic: 100 anys compartint parells d'electrons». Es va participar en la presentació d'aquesta exposició bibliogràfica del CRAI Biblioteca de Física i Química de la Universitat de Barcelona (UB). L'acte, celebrat a l'Aula Magna Enric Casassas de la UB, va incloure la conferència «Gilbert N. Lewis, The Atom and the Molecule (1916): Història, memòria i identitat», d'Agustí Nieto-Galan, del Centre d'Història de la Ciència de la Universitat Autònoma de Barcelona.

— 29 de novembre, conferència del cicle *Física oberta*: «Violació de les desigualtats de Bell». Va ésser impartida per Antonio Acín, professor ICREA a l'Institut de Ciències Fotòniques (ICFO), que va descriure les desigualtats de Bell i, entre altres aspectes, va assenyalar-ne la importància de cara a refutar la possibilitat d'un model determinista alternatiu a la física quàntica.

— 26 de gener, conferència del Premi Nobel de Física 2016: «Topologia i física quàntica en diàleg». Va anar a càrrec de Maria Roser Valentí, de l'Institut de Física Teòrica de la Universitat de Frankfurt (Alemanya). Els guanyadors del Premi Nobel de Física 2016 van ésser David J. Thouless, F. Duncan Haldane i

J. Michael Kosterlitz «pels seus descobriments teòrics de les transicions de fases topològiques i fases topològiques de la matèria». En aquesta sessió es va explicar el concepte de *topologia* i es va debatre la seva relació amb la física quàntica i amb l'existència d'estats exòtics de la matèria.

— 3 de març, lliurament dels premis de l'SCFIS als estudiants de batxillerat. Es van lliurar els premis TREC (dels treballs de recerca de batxillerat) de l'any 2016, els del III Concurs Fotogràfic, i els de la fase catalana de l'Olimpíada de Física del 2017. Durant l'acte, Marta Garcia-Matos (ICFO) va oferir la conferència «El grafè: un material únic».

— 23 de març, conferència «Biologia i física: hi ha nova física en els éssers vius?». Fèlix Ritort, catedràtic de física de la matèria condensada a la UB, va exposar els seus punts de vista sobre la biofísica, i va parlar de la física fora de l'equilibri dels sistemes petits a escala molecular i de com aquesta està contribuint a ampliar la comprensió de conceptes fonamentals com l'energia o l'entropia.

Concursos i proves

III Concurs de Fotografia d'Imatges de Física 2016

Concurs convocat per fomentar l'interès per la física entre els estudiants de física de batxillerat. Marc Sanz va guanyar el primer premi per la fotografia *L'òptica gota a gota*, i el segon premi es va atorgar a Maria Pilar Hortigüela per *Ebullició*

gotes d'aigua. Així mateix, es van concedir accèssits a Daniel Arias, per *Piràmide hologràfica*; Daniel Hernández, per *La llum de la música*, i Iván Moreno, per *Rebot parabòlic*.

Olimpiada de Física

A fi de seleccionar la vintena d'estudiants de batxillerat que formarien la delegació catalana en la XXVIII Olimpiada Espanyola de Física (OEF), el 3 de febrer es va dur a terme la fase catalana en diversos centres de Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona.

L'OEF, coorganitzada amb la Reial Societat Espanyola de Física, el Centre Nacional d'Innovació i Investigació Educativa, i la Universitat de Girona, es va celebrar al Campus Montilivi d'aquesta universitat l'1 d'abril. Hi van participar 130 alumnes de batxillerat d'arreu d'Espanya, que l'endemà van gaudir de visites turístiques i culturals a Girona i Banyoles. Finalment, el 3 d'abril es van lliurar els premis, a l'Auditori EspaiCaixa de Girona. Els cinc millors classificats —Alejandro Epelde, de Montessori School Los Fresnos de la Comunitat de Madrid, va ésser el guanyador absolut— van participar en l'Olimpiada Internacional de Física, que va tenir lloc a Jakarta (Indonèsia) del 16 al 24 de juliol, i els quatre següents van representar Espanya en la XXII Olimpiada Iberoamericana de Física, celebrada a Armenia (Colòmbia) entre els dies 17 i 24 de setembre.

Exposició de maquetes d'invents al llarg de la història

Per cinquena vegada es va organitzar aquesta exposició formada per una vintena de maquetes d'invents que han canviat la història de la física (p. ex., l'eolípila d'Heró, l'ariet hidràulic i el televisor), construïdes per Ramon Magem, qui n'explicava el funcionament. La mostra anava adreçada a estudiants de batxillerat i es va exhibir entre el 5 i l'11 de maig a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC.

Premis

Premi Jordi Porta i Jué de la Societat Catalana de Física (per a estudiants)

Premi instituït el 1962, que s'ofereix a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre física. En la 54a convocatòria, que formava part del *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, es va concedir a David Llorens per *Inflació cosmològica: alguns problemes del Big Bang i la seva solució*. També es va atorgar una menció honorífica a Miquel Torras per *Nanomaterials amb propietats magnètiques i plasmòniques: nanotriangles d'or decorats amb nanopartícules d'òxid de ferro superparamagnètiques*. El Premi es va lliurar a la Sala Prat de la Riba de l'IEC el 21 d'abril de 2017, en la cerimònia dels Premis Sant Jordi.

Premis per als treballs de recerca de batxillerat

Premis oferts a estudiants de batxillerat amb l'objectiu d'estimular la realització

de treballs d'iniciació a la recerca sobre temes de física. En la 15a convocatòria, els dos premis es van atorgar als treballs *Descendents dels raigs còsmics. Estudi de la presència de muons provinents de raigs còsmics a la superfície terrestre*, d'Eduard Godayol, del Col·legi Sant Miquel dels Sants de Vic i sota la direcció del professor tutor Miquel Padilla, i *Radioastronomia: Observant el cosmos amb altres ulls*, de David Rovira, de l'Institut Castell del Quer de Prats de Lluçanès i sota la direcció del professor tutor Ferran Ferrero. Així mateix, es van concedir accèssits als treballs *Estudi de les forces que actuen en una ala d'avió*, de Paula García Bejarano, de l'Institut Ausiàs March de Barcelona i sota la direcció del professor tutor Josep Ametlla; *Estudi i construcció del pèndol de Foucault*, de Manel Davins, de l'Institut Francesc Ribalta de Solsona i sota la direcció del professor tutor Ferran Barroso; *La no-localitat de la Física*, de Jordi Elgueta, de l'Institut Jaume Balmes de Barcelona i sota la direcció de la professora tutora Carolina Sintès, i *Models de*

simulació relativista, d'Helena Masachs, de l'Institut d'Argemona i sota la direcció del professor tutor Enric Tormo.

Col·laboracions

— Encontres amb el Tercer Cicle. Activitats organitzades per un col·lectiu d'estudiants de tercer cicle de la Facultat de Física de la UB (tardor 2016).

— XII Jornada de Recerca del Departament de Física de la Universitat Politècnica de Catalunya. Es va celebrar a la Sala Enric Prat de la Riba de l'IEC el dia 27 de gener de 2017.

— Taller de Física de Partícules. Va ésser organitzat pel Grup de Física Experimental de Partícules de la UB i impartit a la Facultat de Física d'aquesta universitat els dies 9 de febrer i 3 de març de 2017.

Publicacions

Recursos de Física [en línia], núm. 18 (tardor 2016); núm. 19 (primavera 2017).

Societat Catalana de Química

Any de fundació: 1986*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: CARLES BO JANÉ
 Vicepresidència: NORA VENTOSA RULL
 Secretaria: GREGORI UJAQUE PÉREZ
 Tresoreria: RAMÓN SAYÓS ORTEGA
 Vocalia: CONSOL BLANCH COLAT
 AURELI CAAMAÑO ROS
 JOAN CIRUJEDA RANZENBERGER (a partir del 14.12.2016)
 JORDI CUADROS MARGARIT (a partir del 14.12.2016)
 JORDI GARCÍA GÓMEZ (fins al 13.12.2016)
 PERE GRAPÍ VILUMARA (a partir del 14.12.2016)
 JOSEFINA GUITART MAS
 MONTSERRAT HERAS COROMINAS (a partir del 14.12.2016)
 CIRIL JIMENO MOLLET (a partir del 14.12.2016)
 JORDI LLORCA PIQUÉ (fins al 13.12.2016)
 ROSA MARIA MARCÉ RECASENS
 ANNA ROGLANS RIBAS (fins al 13.12.2016)
 PAU SERRA PRAT (fins al 13.12.2016)

Delegat de l'IEC: ÀNGEL MESSEGUER PEYPOCH

Nombre de socis: 757

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, fundada el 1932.

Assemblea

El 14 de desembre de 2016 la Societat Catalana de Química (SCQ) va celebrar una Assemblea General Ordinària i eleccions per a renovar la junta directiva.

Activitats

Al llarg del curs 2016-2017, l'SCQ va organitzar les activitats presentades a continuació, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

— 7-10 de setembre, fòrum European Conference on Research in Chemical Education (ECRICE 2016): «Inspiring Science Education through Research». Congrés europeu d'investigadors i professors de química que té per objectiu compartir coneixements de la recerca en didàctica de la química i pràctiques d'aula innovadores relacionades amb la química a tots els nivells educatius. Per mitjà d'un gran nombre d'activitats (cinc conferències plenàries, onze conferències destacades, cinc demostracions químiques, més d'un centenar de comunicacions orals, presentacions en forma de pòster...), es van abordar qüestions com l'avaluació dels aprenentatges i la incorporació de les noves tecnologies de la informació i la comunicació en l'ensenyament i l'aprenentatge de la química. Així mateix, es van oferir activitats socials i culturals, com per exemple visites guiades al Museu Nacional d'Art de Catalunya i a la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya. Va ésser organitzat conjuntament amb EuCheMS (European Association for Chemical and Molecular Sciences) i es va celebrar a Barcelona (principalment a la seu de l'IEC, i la cloenda va tenir lloc al CosmoCaixa).

— 27 de setembre, Jornada sobre Processos Químics Sostenibles. Es van donar a conèixer alguns aspectes de la química verda per mitjà de tres conferències: «Aspectes mediambientals en el disseny de processos», de Montserrat Sala

(gestora ambiental de l'empresa farmacèutica Medichem, SA), que va explicar com la indústria aplica els aspectes ambientals i de química verda als dissenys dels seus processos; «Recyclable catalysts based on hybrid silica materials», a càrrec de Roser Pleixats (catedràtica de química orgànica a la Universitat Autònoma de Barcelona), que va parlar de l'ús de catalitzadors i la seva reutilització en diferents reaccions orgàniques, i «Els enzims: els catalitzadors de la indústria del futur», per Sílvia Osuna (investigadora Ramón y Cajal de l'Institut de Química Computacional i Catàlisi de la Universitat de Girona, UdG), que va tractar dels enzims com una alternativa als clàssics catalitzadors en processos industrials. Va ésser coorganitzada amb la Facultat de Ciències de la UdG i va tenir lloc a la seva Aula Magna.

— 9 de novembre, XI Jornada de Física i Química a l'IEC: «100 anys de la teoria de Lewis: l'enllaç químic a debat». En l'onzena edició de la jornada sobre l'ensenyament de la física i la química, es va voler participar en la celebració del centenari de la teoria de Lewis. Professors de física i de química van reflexionar sobre temes com el naixement de la teoria de Lewis, l'evolució històrica del coneixement sobre l'enllaç químic i el plantejament didàctic d'aquestes idees clau de la química. Primer de tot, es va presentar el monogràfic «Enllaç i estructura» d'*Educació Química EduQ*. Tot seguit es van

oferir cinc ponències, entre les quals, per exemple, «Una incursió en el rerefons històric de les idees de valència, enllaç i estructura química» (Pere Grapí, de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica) i «Molècules en 3D: estructura i enllaç» (Roger Estrada, de l'Institut Químic de Sarrià). Va ésser coorganitzada amb la Societat Catalana de Física i l'Associació de Professors de Física i Química de Catalunya.

— 14 de desembre, acte científic en commemoració del Premi Nobel de Química 2016. El Premi Nobel de Química del 2016 va ésser atorgat a Jean-Pierre Sauvage, Sir James Fraser Stoddart i Bernard Lucas Feringa pel seu treball en el disseny i la síntesi de màquines moleculars. L'acte va incloure la conferència «Molècules amb enllaços mecànics i rotors moleculars», impartida per Pau Ballester, de l'Institut Català d'Investigació Química (ICIQ), i el lliurament dels diplomes a les persones doctorades a les universitats catalanes en algun àmbit de la química durant el curs 2015-2016.

— 14 de desembre, XVI Conferència Enric Casassas: «La revolució del *big data* en la química». Les noves tecnologies de la informació i la comunicació generen conjunts massius de dades cada vegada més complexos (*big data*), que costen de manipular i analitzar directament amb les metodologies estadístiques i eines de programació tradicionals. En aquesta jornada es van abordar expe-

riències de manipulació i interpretació d'aquests conjunts de dades amb quatre conferències, entre les quals, per exemple, «Big data: Keeping humans in the loop» (Harald Martens, del Departament d'Enginyeria Cibernètica de la Universitat de Ciències i Tecnologia de Noruega) i «ioChem-BD: Taming the Big Data in Computational Chemistry» (Carles Bo, de l'ICIQ). Es va dur a terme a la sala d'actes del Centre d'Investigació i Desenvolupament Josep Pascual Vila del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CID-CSIC, Barcelona) i va ésser coorganitzada amb la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC i l'Institut de Diagnosi Ambiental i Estudis de l'Aigua del CSIC.

— 16 i 17 de gener, 22a Conferència Fèlix Serratosa. La sessió del dia 16, que va tenir lloc a la sala d'actes del CID-CSIC (Barcelona), va constar de les conferències «Unexplored reactivity patterns: new avenues in organic synthesis, biological and medical chemistry» (Rodolfo Lavilla, del Departament de Farmacologia i Química Terapèutica de la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona) i «Sugars and Proteins: Glycomimetics to Target Disease» (Ben Davis, del Departament de Química de la Universitat d'Oxford, Regne Unit). L'endemà, a l'auditori de l'ICIQ (Tarragona), Ben Davis va oferir una conferència titulada «Sugars and Proteins: Towards a Synthetic Biology». La jornada es va coorganitzar amb la Reial Societat Espanyola de Química.

— 18 de març, V Jornada de Divulgació del Conreu i les Característiques de la Tòfona. Els objectius de la jornada eren, entre d'altres, donar a conèixer les característiques de la tòfona i les seves aplicacions culinàries, oferir un espai d'intercanvi d'idees i projectes entre joves emprenedors, i actualitzar els coneixements científics i tècnics sobre el conreu d'aquest fong. El programa va incloure activitats diverses, com és ara una sessió dedicada a la «gestió de la competència herbàcia, ús de protectors i reg en el cultiu de la tòfona negra», un taller titulat «La tòfona, del camp a la taula», degustació d'embotits i torrades amb tòfona, i comunicacions orals sobre projectes innovadors en l'àmbit de la producció, recollecció, venda i difusió de la cultura de la tòfona. La jornada, celebrada a la Sala Coll Bardolet de l'edifici El Sucre de Vic, es va organitzar conjuntament amb la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya.

— 18-20 i 24 d'abril, X Jornades sobre Química Verda: «Construïm un món sostenible mitjançant economia circular i química verda». La Facultat de Química de la Universitat Rovira i Virgili (URV), amb el patrocini de la Càtedra DOW/URV de Desenvolupament Sostenible, l'Associació Empresarial Química de Tarragona i l'ESCQ, organitza aquestes jornades per a estudiants a fi de promoure una pràctica de la química i altres activitats relacionades que faci valer els principis de

sostenibilitat i el respecte pel medi ambient. La desena edició, centrada en l'economia circular, va comprendre activitats com ara visites a empreses, una conferència, un taller i una taula rodona. Es van celebrar en diferents espais del Campus Sescelades de la URV (Tarragona).

— 3 de maig, XXIX Debat de Química a l'IEC: «Els joves i la recerca científica». Jornada adreçada a professors de química i de l'àmbit de la ciència, tecnologia, enginyeria i matemàtica de l'ensenyament secundari i universitari. Es va centrar en com es pot desvetllar i promoure l'interès per la recerca científica mitjançant l'oferta d'activitats per a l'alumnat de secundària i d'oportunitats per als joves investigadors. Es van oferir dues ponències: «Nanorobots per a transportar fàrmacs i degradar contaminants. El camí professional d'un jove investigador» (Samuel Sánchez Ordóñez, Premi Nacional de Recerca al Talent Jove 2017) i «ICIQ: compromís amb la comunitat educativa» (Laia Pellejà, responsable de divulgació i formació científica de l'ICIQ). Així mateix, es va presentar el monogràfic «Química a la xarxa» de la revista *Educació Química EduQ* (presentació a càrrec de Jordi Cuadros, coordinador d'aquest número) i es van lliurar els Premis als Treballs de Recerca de Batxillerat dins l'Àmbit de la Química.

— 6 de juny, jornada Medi Ambient i Societat: «Pautes per a la Gestió Ambiental». Les dones han contribuït

significativament a les ciències experimentals amb descobriments i investigacions que han tingut un fort impacte en diferents camps; i això, en una època en què la seva feina sovint era ignorada, descartada o, fins i tot, usurpada. Amb aquesta activitat, coorganitzada amb Dones d'Avui.Cat, Aigües de Barcelona i l'Institut de Diagnosi Ambiental i Estudis de l'Aigua del CSIC (IDAEA-CSIC), es va voler mostrar que la generació actual de dones científiques està superant aquestes barreres, i reconèixer el seu treball en diferents àmbits, especialment en el de la gestió ambiental. La jornada va comprendre vuit ponències de científiques, entre les quals, per exemple, «L'Institut Català de les Dones» (Teresa M. Pitarch, Institut Català de les Dones), «Sistemes innovadors de tractament per a la reutilització de l'aigua: eliminació de contaminants i inhibició del biofilm» (Susana González i Sònia Fernández, CETaqua, Centre Tecnològic de l'Aigua), i «Impactes ambientals en l'aplicació de purins a l'agricultura» (Carmen Domínguez, IDAEA-CSIC).

European Association for Chemical and Molecular Sciences (EuCheMS)

L'SCQ és societat membre de l'EuCheMS des del gener de 2008. Durant el curs 2016-2017 va participar en aquestes reunions:

— 10 de setembre: reunió anual de la Divisió de Química i Medi Ambient, a Sevilla. Representant: Sílvia Lacorte.

— 13 de setembre: reunió anual de la Divisió de Química Computacional i Teòrica, a Sevilla. Representant: Ramón Sayós. S'hi va presentar el congrés 11EUCO-TCC (11th European Conference on Theoretical and Computational Chemistry), que organitzarà l'SCQ a Barcelona del 4 al 7 de setembre de 2017.

— 30 de juny: reunió anual de la Divisió d'Educació Química, a Belgrad (Sèrbia). Representant: Josefina Guitart.

— 28 d'agost: reunió anual de la Divisió de Química Analítica, a Estocolm (Suècia). Representant: Romà Tauler.

Així mateix, l'SCQ va col·laborar en el 6è Congrés EuCheMS, la cita més important a Europa que reuneix químics del continent i d'altres indrets del món per debatre les darreres novetats, les innovacions i el futur de la química. Es va celebrar al FIBES, Palau de Congressos i Exposicions de Sevilla, entre els dies 11 i 15 de setembre de 2016. El president de l'SCQ, Carles Bo, va formar part del comitè d'honor i hi va impartir dues sessions orals.

Premis

Premi de la Societat Catalana de Química (per a estudiants)

Premi instituït el 1962 i ofert a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre química. En la 54a convocatòria, inclosa dins del *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va ésser atorgat a Miquel Torras per *Nanomate-*

rials amb propietats magnètiques i plasmòniques: nanotriangles d'or decorats amb nanopartícules d'òxid de ferro superparamagnètiques. El Premi es va lliurar el 21 d'abril de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

Premis als Treballs de Recerca de

Batxillerat dins l'Àmbit de la Química

Premi fundat el 2007 i ofert a treballs de recerca de batxillerat en què la química té un pes important. En l'11a convocatòria, el primer premi es va concedir *ex aequo* a Magalí Luna, de l'Institut Poeta Maragall de Barcelona, per *Anàlisi computacional de proteïnes: Efecte de la tendència a la formació d'hèlix- α de la proteïna ACTR (IDP) en el procés d'acoblament a la proteïna CREB. Hipòtesi de la longitud d'hèlix- α* , i a Júlia Domínguez, de l'Institut Guindàvols de Lleida, per *La cara dolça de la llum. Determinació experimental de la concentració de sucre en begudes refrescants mitjançant polarimetria i refractometria low cost*. Així mateix, es van concedir tres accèssits a: *Simulació computacional de la reacció astroquímica de síntesi de la formamida*, de Carla Blanes (Institut Manuel Carrasco i Formiguera, Barcelona); *Del camp al cap: La*

química de la tinció del cabell amb colorants naturals, de Clara Preixens (Institut Guindàvols, Lleida), i *Un trencaclosques biomimètic*, d'Isaac Expósito (Institut Cap Norfeu, Roses). El lliurament dels Premis va tenir lloc el 3 de maig de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, durant el XXIX Debat de Química a l'IEC.

Publicacions

ÁLVAREZ, Santiago. *De dones, homes i molècules. Notes d'història, art i literatura de la química*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 2017. (Col·lecció Catàlisi) [Amb la col·laboració de la Societat Catalana de Química]

Educació Química, núm. 20: 2015 (ed.: 2017); núm. 21: 2015 (ed.: 2017).

Revista de la Societat Catalana de Química, núm. 15 (2016).

Taula periodica dels elements [visual]. Barcelona, 2017 DL. 1 taula: color verd, 15 × 21 cm. (IEC - Societat Catalana de Química)

— Barcelona, 2017 DL. 1 taula: color taronja, 15 × 21 cm. (IEC - Societat Catalana de Química)

— Barcelona, 2017 DL. 1 taula: color blau, 15 × 21 cm. (IEC - Societat Catalana de Química)

Societat Catalana de Matemàtiques

Any de fundació:

1986*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:

XAVIER JARQUE RIBERA

Vicepresidència:

ENRIC VENTURA CAPELL

Vicepresidència adjunta:

IOLANDA GUEVARA CASANOVA

Secretaria:

ALBERT RUIZ CIRERA

Tresoreria:

NATÀLIA CASTELLANA VILA

Vocalia:

ALBERT AVINYÓ ANDRÉS

MARTA BERINI LÓPEZ-LARA

NÚRIA FAGELLA RABIONET

JOSEP GRANÉ MANLLEU

ALBERTO HERRERO IZQUIERDO

CARLES ROMERO CHESA

MANEL UDINA ABELLÓ

Comitè Científic:

TOMÁS ALARCÓN COR

ÀLEX ARENAS MORENO

CARLES CASACUBERTA VERGÉS

LUIS VICTOR DIEULEFAIT

ANTONI GUILLAMON GRABOLOSE

TERE MARTÍNEZ-SEARA

ARTUR NICOLAU NOS

JOAQUIM ORTEGA CERDÀ

JOAN PORTI PIQUÉ

MARTA SANZ-SOLÉ

JOAN SOLÀ-MORALES RUBIÓ

ENRIC VENTURA CAPELL

Comitè de Publicacions:

ALBERT AVINYÓ ANDRÉS

ROSA CAMPS CAMPRUBÍ

JULIÀ CUFÍ SOBREGRAU

ENRIC VENTURA CAPELL

Corresponding member EMS-SCM:

EVA MIRANDA GALCERAN

Delegat de l'IEC:

JOAN GIRBAU BADÓ

Nombre de socis:

768

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, fundada el 1932.

Activitats

Durant el curs 2016-2017, la Societat Catalana de Matemàtiques (SCM) va organitzar les activitats següents, que en general es van dur a terme a la seu de l'IEC:

Inauguració del curs

Va tenir lloc el 3 de novembre i va consistir en una conferència titulada «El Premi Abel: Una història d'èxit», a càrrec de Marta Sanz-Solé, membre de l'IEC i de la Comissió del Premi Abel 2016-2017. Tot seguit es va celebrar l'Assemblea General de socis.

Jornades i congressos

— 20-23 de setembre, IV Trobada de les Societats Txeca, Eslovena, Austríaca, Eslovaca i Catalana de Matemàtiques (CSASC 2016). Les cinc societats es van reunir per compartir la recerca, les experiències i els coneixements en diverses àrees de les matemàtiques. Mitjançant un bon nombre de comunicacions orals i presentacions en forma de pòster, més de seixanta investigadors van exposar els

darrers avenços en camps com les matemàtiques financeres o els models matemàtics en el processament de la imatge. Així mateix, es van oferir sis sessions plenàries, entre les quals, per exemple, «Separation of periodic points in holomorphic dynamics» (Núria Fagella, Universitat de Barcelona, UB), «Terwilliger algebra of a distance-regular graph» (Štefko Miklavič, Universitat de Primorska, Eslovènia), i «Large values of the Riemann zeta function in the critical strip» (Christoph Aistleitner, Universitat de Tecnologia de Graz, Àustria).

— 30 de setembre i 1 d'octubre, XIII Jornada d'Ensenyament de les Matemàtiques: «Matemàtiques per entendre el món». La tretzena edició d'aquesta jornada conjunta amb la FEEMCAT (Federació d'Entitats per a l'Ensenyament de les Matemàtiques a Catalunya), la Societat d'Educació Matemàtica de la Comunitat Valenciana «al-Khwārizmī» i la Societat Balear de Matemàtiques XEIX, es va celebrar a la Facultat de Magisteri de la Universitat de València (UV). Va incloure presentacions d'experiències

d'aula sobre mirades matemàtiques, una desena de tallers (entre els quals, per exemple, «Experimentant amb quadrilàters i el teorema de Pick» i «Geometria al pati de l'institut: Construcció de teodolits i ballestilles per a fer dels alumnes topògrafs i navegants») i una taula rodona titulada «Mirades matemàtiques. Mirar per entendre», en què van participar Bernardo Gómez, Onofre Monzó i Tomàs Queralt, del Departament de Didàctica de la Matemàtica de la UV, i els professors de matemàtiques en l'ensenyament secundari Maite Gorriz i José Antonio Mora. Com a cloenda, Àngel Alsina, professor de didàctica de les matemàtiques a la Universitat de Girona (UdG), va pronunciar la conferència «Dels llibres de text als contextos reals: un itinerari necessari per fomentar la competència matemàtica a les primeres edats».

— 16 de gener, Abel in Barcelona. El comitè del Premi Abel de matemàtiques, concedit per l'Acadèmia Noruega de les Ciències i les Lletres al matemàtic amb la trajectòria més brillant, es va reunir a la seu de l'IEC per elegir el guardonat del 2017, i aprofitant l'avinentsa es va celebrar aquesta jornada acadèmica. Va constar de les conferències «Some simple remarks on solving nonlinear problems» (Louis Nirenberg, guanyador del Premi Abel 2015), «New developments on calculus in metric measure spaces and applications to spaces with Ricci bounds from below» (Luigi Ambrosio, Escola Normal

Superior de Pisa, Itàlia), i «Higher-order Fourier analysis» (Ben Green, Universitat d'Oxford, Regne Unit). Es va coorganitzar amb l'Acadèmia Noruega de les Ciències i les Lletres, l'IEC, la UAB, la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), el Centre de Recerca Matemàtica (CRM), l'Institut de Matemàtica de la UB, i Barcelona Graduate School of Mathematics. El 21 de març es va fer públic a Oslo el nom del guanyador de l'Abel 2017, el francès Yves Meyer, pel «paper clau en el desenvolupament de la teoria de les ondetes», que es troba en la intersecció entre les matemàtiques, la tecnologia de la informació i les ciències computacionals.

— 31 de març, Viquimarató Matemàtica Intermedària 2017. Activitat adreçada principalment a professors de matemàtiques d'ensenyament secundari i de primer curs d'universitat, a fi de contribuir al manteniment de la qualitat dels articles de *Viquipèdia* amb continguts matemàtics d'aquests nivells. Es va organitzar amb el suport d'Amical Wikimedia, la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC i la Facultat de Matemàtiques i Estadística de la UPC (FME-UPC), i es va portar a terme a la seu d'aquesta facultat.

— 27 i 28 d'abril, II Barcelona Mathematical Days. Congrés dedicat als temes de recerca actuals en els diferents àmbits de les matemàtiques. Va constar de quatre sessions plenàries: «Mathematical modeling and simulation of the cell envelop, an active and adaptable biologi-

cal interface» (Marino Arroyo, UPC), «A problem of Berry and knotted zeros in the eigenfunctions of the harmonic oscillator» (Daniel Peralta-Salas, Institut de Ciències Matemàtiques de Madrid), «Which integers are sums of seven cubes?» (Samir Siksek, Universitat de Warwick, Regne Unit) i «Concentration in high-dimensional statistics» (Sara van de Geer, Escola Federal Politècnica de Zuric, Suïssa). Així mateix, es van oferir sessions temàtiques sobre camps com ara àlgebra, geometria o biologia i matemàtiques en ciència espacial, i presentacions en forma de pòster. Es va organitzar amb la col·laboració de la UB, la UAB i el CRM.

— 12-15 de juny, 1a Trobada de l'SCM, la Reial Societat Matemàtica Espanyola i la Societat Matemàtica Sueca. Les societats catalana, espanyola i sueca de matemàtiques es van reunir a la Facultat de Matemàtiques i Estadística de la Universitat d'Umeå (Suècia) amb l'objectiu d'oferir un punt de trobada entre les diferents àrees de les matemàtiques i presentar els darrers resultats. El programa va incloure tretze conferències plenàries i onze sessions especialitzades, en què es van abordar diversos aspectes de camps com ara la geometria, la topologia i la teoria de la probabilitat.

Proves i concursos

X Olitele

Concurs telemàtic individual de resolució de problemes adreçat a estudiants de

batxillerat o de cicles formatius de formació professional (CF) —excepcionalment també hi poden participar alumnes d'ESO. Els tres primers premis de la desena edició es van atorgar a Pau Cartanyà (2n de batxillerat), Ivan Salvador (2n de batxillerat) i Víctor José Escudero (1r de batxillerat), tots de l'Institut Jaume Vicens Vives de Girona.

Fase catalana de la 53a Olimpíada Matemàtica Espanyola

Els dies 16 i 17 de desembre es va celebrar la fase catalana de la 53a Olimpíada Matemàtica Espanyola, dirigida a estudiants de batxillerat o de CF i, excepcionalment, a alumnes d'ESO. La prova es va dur a terme a la FME-UPC, al Campus de Montilivi de la UdG, a la Universitat de Lleida, i a l'Institut Pons d'Icart de Tarragona. Els primers premis es van concedir a Jordi Guillem Rodríguez (2n de batxillerat, Aula Escola Europea de Barcelona), Weijie Chen (2n de batxillerat, Institut Montsacopa d'Olot) i Jan Olivetti (2n de batxillerat, Aula Escola Europea de Barcelona), que van formar part de la delegació catalana de l'Olimpíada Matemàtica Espanyola (Alcalà de Henares, Madrid, 23-26 de març).

IV Copa Cangur

Activitat presencial de resolució de problemes per equips de centre formats per set alumnes de 2n i 3r d'ESO. El 26 de gener es va celebrar la primera fase en

diverses seus de Catalunya, i la fase final va tenir lloc l'1 de març al TecnoCampus Mataró-Maresme. Els tres equips més destacats van ésser l'Escola IPSI de Barcelona (guanyadora), el Col·legi Bon Salvador de Sant Feliu de Llobregat (2n classificat) i el Col·legi Sant Pere Chanel de Malgrat de Mar (3r classificat).

XXII Prova Cangur

Prova de problemes matemàtics que té per objectiu fomentar l'interès per les matemàtiques entre estudiants des de cinquè de primària fins a batxillerat. Se celebra simultàniament en diversos països d'Europa, Àsia i Amèrica que són membres de l'associació internacional Kangourou Sans Frontières. La 22a edició va tenir lloc el 16 de març, i a Catalunya es va dur a terme en centenars de centres repartits pel territori, un dels quals va ésser la seu de l'IEC. D'entre els més de cent mil estudiants que hi van participar, va destacar Jordi Guillem Rodríguez Manso, de 2n de batxillerat de l'Aula Escola Europea de Barcelona, que va respondre correctament totes les preguntes de la prova. Els premis es van lliurar el 29 de maig al Teatre Poliorama de Barcelona, en un acte presidit per la consellera d'ensenyament, Meritxell Ruiz.

Problemes a l'esprint

Activitat de resolució de problemes matemàtics en línia per equips de centre, convocada conjuntament amb la FEEM-

CAT i el Centre de Recursos per Ensenyar i Aprendre Matemàtiques. Els equips guanyadors, els primers a enviar totes les solucions correctes, van ésser aquests:

— 5è i 6è de primària (25 de gener): un dels equips de l'Escola Thau de Barcelona.

— 1r i 2n d'ESO (22 de febrer): distinció *ex aequo* per a l'Institut Les Corts de Barcelona, l'Institut La Mitjana de Lleida i l'Escola Mare de Déu de la Salut de Sabadell.

— 3r i 4t d'ESO (14 de desembre): IES Bellaguarda d'Altea (Alacant).

— Batxillerat (8 de febrer): Aula Escola Europea de Barcelona.

Com a cloenda de l'activitat, el 10 de maig es va celebrar una jornada al Museu de Matemàtiques de Catalunya.

XIII Concurs de relats de contingut relacionat amb el món de les matemàtiques

Hi poden participar alumnes de 2n cicle d'ESO, de CF o de batxillerat. Va guanyar el primer premi Sílvia Casacuberta, alumna de 1r de batxillerat d'Aula Escola Europea de Barcelona, per *Desigualtats*.

Altres activitats

— 14 de gener-18 de novembre, curs «Bojos per les Matemàtiques». Proposta conjunta amb la FEEMCAT, amb la col·laboració de la Universitat Pompeu Fabra, el CRM i els departaments de matemàtiques de la UB, de la UAB i de la UPC.

S'adreça a estudiants de 1r de batxillerat científic i tecnològic per fomentar-los la vocació científica i l'entusiasme per les matemàtiques. Aquesta edició es va estructurar en 22 sessions dutes a terme en espais de les diferents universitats catalanes que imparteixen graus relacionats amb les matemàtiques. A cada sessió es va presentar un tema concret i després es va impartir un taller; es van abordar qüestions com ara «Bioestadística: Estadística aplicada a les ciències de la salut» o «Iteració de funcions i caos». La conferència inaugural, titulada «Antoni Gaudí, boig per la geometria», va anar a càrrec de Claudi Alsina, del Departament d'Estructures a l'Arquitectura de la UPC. I en l'acte de cloenda del curs, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, es va oferir una sessió sobre màgia i matemàtiques.

— 23 de gener, presentació dels volums *Història de la matemàtica. Grècia I (de Tales i Pitàgores a Plató i Aristòtil): resultats, textos i contextos* i *Història de la matemàtica. Egipte i Mesopotàmia: resultats, textos i contextos*. Va anar a càrrec del seu autor, Josep Pla Carrera, professor emèrit de la Facultat de Matemàtiques de la UB, que poc després va rebre el Premi Crítica Serra d'Or 2017 en la categoria de recerca per aquests llibres.

— 27 de febrer, debat sobre el futur professional dels matemàtics. Hi van intervenir Elisabet Canalías (Agència Espacial Francesa), Montse Casals (Universitat del País Basc), Abraham de la

Fuente (UAB) i Aleix Ruiz de Villa (La Vanguardia). Durant l'acte es va celebrar el lliurament del Premi Emmy Noether de l'SCM.

— 29 de maig, lliurament dels premis Cangur, de l'Olitele i del concurs de relats de l'SCM. Va tenir lloc al Teatre Poliorama de Barcelona, en un acte presidit per la consellera d'Ensenyament de la Generalitat, Meritxell Ruiz, en què també van intervenir Joan Jofre, vicepresident de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona; Joaquim Agulló, vicepresident de l'IEC; Xavier Jarque, president de l'SCM; Laura Dempere, degana de la Facultat de Ciències i Tecnologia de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya; Marta Berini, presidenta de la Comissió de la Prova Cangur de Matemàtiques; Antoni Vila, professor de l'Institut Gabriel Ferrater de Reus, i Ramon Zuloaga, exalumne guanyador de la Prova Cangur. També es va oferir una actuació de l'Agrupació Musical i Coral de l'Institut Alexandre Satorras de Martaró.

Estalmat

Projecte coorganitzat amb la FEEMCAT, que té per objectiu detectar, orientar i estimular d'una manera continuada, durant dos cursos, el talent matemàtic excepcional d'uns 25 estudiants d'entre 12 i 13 anys de Catalunya.

Concessió de fons de promoció d'activitats

- Barcelona Topology Workshop
 - Jornades de l'Associació Catalana de GeoGebra
 - JISD 2016 (Jornades d'Interacció entre Sistemes Dinàmics i Equacions en Derivades Parcial)
 - JIPI 2017 (Jornada d'Investigadors Predoctorals Interdisciplinària)

Relacions institucionals

L'SCM va tenir representació a la reunió del Comitè Espanyol de Matemàtiques (Madrid, desembre de 2016) i a la trobada de presidents de l'EMS, European Mathematical Society (Lisboa, abril de 2017).

Premis

Premi Barcelona Dynamical Systems

Premi internacional instituit el 2015, sota el mecenatge del professor Carles Simó. S'ofereix a l'autor o autors d'un article o treball de recerca escrit en anglès en el camp dels sistemes dinàmics. En la 2a convocatòria, va ésser atorgat a Jordi Lluís Figueras, Àlex Haro i Alejandro Luque per *Rigorous Computer-Assisted Application of KAM Theory: A Modern Approach*, Found Comput Math (2016). El Premi es va fer públic el 8 de juny de 2017.

També es van convocar els Premis següents, inclosos en el *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC:

Premi Évariste Galois de la Societat Catalana de Matemàtiques (per a estudiants)

Premi fundat l'any 1962 i ofert a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre matemàtiques. En la 54a convocatòria es va atorgar a *Differential Galois theory*, de Joan Claramunt. L'acte públic de lliurament del Premi es va celebrar el 21 d'abril de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

Premi Albert Dou de la Societat Catalana de Matemàtiques

Premi instituit el 2010 i ofert a un treball que contribueixi a fer visible la importància de la matemàtica, a transmetre'n el coneixement a un públic més ampli que els mateixos especialistes i a promoure tot el que pugui ajudar a l'extensió del prestigi d'aquesta ciència a la nostra societat. En la 4a convocatòria es va concedir a *L'infinit i més enllà*, d'Armengol Gasull. El Premi es va fer públic el dia 20 de març de 2017.

Premi Emmy Noether de la Societat Catalana de Matemàtiques

Premi fundat el 2016 i ofert als millors treballs de fi de grau de matemàtiques per incentivar l'alumnat en l'elaboració de treballs de més nivell o a millorar-ne la presentació. En aquesta primera convocatòria, es va atorgar *ex aequo* a Aitor Nicolás Azemar, pel treball *Hausdorff*

dimension of the fractional Brownian motion, i a Óscar Rivero, per *Birch and Swinnerton-Dyer conjecture*. Així mateix, es va concedir una menció honorífica a Sergi Baena per *Generalizations of the hexagramme mystique*. El Premi es va lliurar el 27 de febrer a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

Publicacions

Butlletí de la Societat Catalana de Matemàtiques, vol. 31, núm. 2 (2017);
vol. 32, núm. 1 (2017).

KHINTXIN, Aleksandr Iakovlevitx. *Tres perles de la Teoria de Nombres*. Barcelona: Societat Catalana de Matemàtiques, 2016. (Publicacions de la Societat Catalana de Matemàtiques; 6) *Noubiaix*, núm. 39 (desembre 2016). *Reports@SCM*, núm. 3-1 (2017). *SCM/Notícies*, núm. 40 (desembre 2016); núm. 41 (juliol 2017).

Societat Catalana de Geografia

Any de fundació: 1935

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOSEP OLIVERAS SAMITIER

Vicepresidència: JESÚS BURGUEÑO RIVERO

Tresoreria: ALBERT PÈLACHS MAÑOSA

Secretaria: RAFAEL GIMÉNEZ CAPDEVILA

Vocalia: NÚRIA BENACH ROVIRA

JOAQUIM FARGUELL PÉREZ (a partir del 15.6.2017)

MERTXELL GISBERT TRAVERIA

M. CARMÉ MONTANER GARCIA (fins al 15.6.2017)

ANNA ORTIZ GUTART

DAVID PAVÓN CAMERO (a partir del 15.6.2017)

JORDI RAMONEDA CIVIL

JORDI ROYO CLIMENT

MARIÀNGELS TRÈMOLS GIRONELL (a partir del 15.6.2017)

XAVIER ÚBEDA CARTAÑA (fins al 15.6.2017)

Delegat de l'IEC: JOAN VILÀ-VALENTÍ (fins al 15.2.2017)

ORIOL NELLO COLOM (a partir del 16.2.2017)

Nombre de socis: 475

Assemblea general

L'assemblea general de socis i sòcies de la Societat Catalana de Geografia (SCG) va tenir lloc el 15 de juny de 2017 a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC. Durant la sessió es van renovar els càrrecs de la junta de govern i, en acabar, es va celebrar un acte d'agraïment al membre de l'IEC Joan Vilà-Valentí i en reconeixement a la seva

tasca de delegat de l'IEC a l'SCG durant quinze anys (2002-2017).

Activitats

Al llarg del curs 2016-2017, l'SCG va organitzar les activitats presentades a continuació, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

Sessió inaugural del curs

Es va celebrar el 27 de setembre i va consistir en la presentació de la versió catalana del llibre *La invenció de la Terra*, editada per l'SCG. La introducció va anar a càrrec de Bernat Lladó, traductor de l'obra, i la sessió va ésser impartida pel seu autor, Franco Farinelli, president de l'Associació de Geògrafs Italians.

Conferències

— 4 d'octubre, «Information and Communication Technologies: resolving inequalities?». Va ésser pronunciada per Tim Unwin, professor emèrit del Departament de Geografia del Royal Holloway de la Universitat de Londres. Unwin va posar en dubte que les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) siguin intrínsecament bones, assenyalant que són dissenyades per servir interessos particulars i que han augmentat la desigualtat.

— 24 de novembre, «Geopolítica del independentismo en Catalunya». Va anar a càrrec de Cyril Trépier, investigador de l'Institut Francès de Geopolítica. Abans de la conferència, es va lliurar el XIII Premi Joan Palau Vera per a treballs de recerca d'estudiants de batxillerat.

— 13 de desembre, «Els inuit (esquimals). Caçadors del Gran Nord». Va ésser impartida per l'antropòleg Francesc Bailón i va girar entorn del fet que els inuit han sabut aprofitar els escassos recursos de l'Àrtic i són el poble caçador més avançat del món.

— 30 de març, «Els paisatges de l'aigua al delta del Llobregat». Va ésser a càrrec dels geògrafs Jaume Sans i Josep M. Panareda, que van aprofitar l'avinentsa per presentar el seu llibre homònim, editat per l'IEC.

— 25 d'abril, «Encontres al tercer país: la frontera Mèxic-Estats Units». Va ésser pronunciada per Xavier Oliveras, geògraf investigador del Departament d'Estudis Urbans i Medi Ambient del Colegio de la Frontera Norte, de Matamoros (Mèxic). A la regió fronterera entre Mèxic i els Estats Units coexisteixen dues estructures geogràfiques oposades: la metageografia hegemònica dels estats-nació, basada en la diferenciació territorial dels espais delimitats per les fronteres, i una metageografia emergent basada en la hibridació pròpia dels espais transfronterers i transnacionals. El ponent va exposar el debat mantingut per acadèmics d'ambdós països sobre el manteniment de la diferenciació territorial entre un i altre, i l'emergència d'un espai híbrid.

— 25 de maig, «La transformació postbèlica i postsocialista de la ciutat de Sarajevo», a càrrec del geògraf Jordi Martín Díaz. Va girar entorn de la ciutat de Sarajevo, que fa vint anys va emprendre una transformació urbana que incloïa la reconstrucció física, la divisió etno-territorial i la transició del socialisme al capitalisme. Aquesta transformació va ésser possible gràcies a la intervenció de la comunitat internacional, però tot i les

milliores evidents, a Sarajevo encara hi ha problemes de fons.

— 15 de juny, «Els noms de lloc a la Catalunya Nord. L'Atlas toponímic de Catalunya Nord. El nom de la regió». Va anar a càrrec del membre de l'IEC Joan Becat, autor de l'*Atlas toponímic de Catalunya Nord*. Becat va mostrar com els noms dels llocs testimonien les relacions humanes amb la natura, la història, l'economia, els usos i els costums. I també va parlar del litigi pel nom de la nova regió d'Occitània, que deixa de banda la denominació *País Català*.

— 20 de juliol, «La transformació olímpica de Barcelona, 25 anys després: paisatge i llegat urbà al parc de la Vall d'Hebron». Va ésser pronunciada per Eduard Bru, catedràtic de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (Universitat Politècnica de Catalunya). Un cop acabada la conferència, Matelda Reho, coordinadora del Màster Interuniversitari en Polítiques i Planificació per a les Ciutats, l'Ambient i el Paisatge, i Josep Oliveras, president de l'SCG, van recordar el geògraf Rafel Llussà, traspasat el 2014. Després es va lliurar el Premi Rafel Llussà, que reconeix els millors treballs finals del màster esmentat. L'activitat es va organitzar conjuntament amb la Universitat de Girona, la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), la Universitat Tècnica de Lisboa, la Universitat IUAV de Venècia, i la Universitat de Sàsser.

Jornades

— 19-22 d'octubre, Col·loqui Internacional en Geohumanitats: «Tancant cercles, obrint horitzons». L'SCG va participar en aquesta activitat del Departament d'Humanitats de la Universitat Pompeu Fabra (UPF) dedicada a les geohumanitats, camp de coneixement que comprèn la producció d'acadèmics, artistes, periodistes, emprenedors i altres professionals interessats a explorar les relacions i les perspectives de la geografia en contextos renovats. El programa va incloure sessions plenàries, taules rodones i un bon nombre de comunicacions orals i en forma de pòster. En la sessió inaugural, a la seu de l'IEC, Eduardo Martínez de Pisón, professor emèrit del Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Madrid, va oferir la conferència «El puesto de la cultura en el paisaje». La resta de dies, els actes es van celebrar al Campus Ciutadella de la UPF, i es van impartir sessions com és ara «Icy Encounters: A feminist geopolitics of climate», per Sallie Marston (professora del Departament de Geografia de la Universitat d'Arizona, EUA).

— 29 de novembre, *Organització Territorial i el Desenvolupament Local a Catalunya*. Es va analitzar l'organització territorial a Catalunya, tot relacionant-la amb el desenvolupament econòmic i social dels municipis i comarques. Va constatar de sis ponències, entre les quals, per exemple, «Desenvolupament local: De la teoria a la pràctica» (Romà Pujades,

professor del Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona, UB), «El desenvolupament local: Estratègies» (Joan Ganau, professor del Departament de Geografia i Sociologia de la UdL) i «El desenvolupament local des de l'estudi d'un cas concret: "Repensant el barri del Rec"» (Jordi Pont, regidor de qualitat urbana de l'Ajuntament d'Igualada). La jornada, que va tenir lloc a l'Adoberia Bella d'Igualada, es va organitzar conjuntament amb la Diputació de Barcelona, amb la col·laboració de l'Ajuntament d'Igualada i el Consell Comarcal de l'Anoia.

— 24 de maig, *Els Reptes d'una Nova Governança del Patrimoni Natural a Catalunya*. Es va coorganitzar amb PatNatCat (Patrimoni Natural de Catalunya), un col·lectiu format per representants d'organitzacions vinculades a la conservació de la natura que el 2014 va promoure la *Declaració en favor del patrimoni natural de Catalunya*. Els objectius eren aturar i revertir el desmantellament de les polítiques de conservació del patrimoni natural del país, i malgrat els avenços assolits en aquest sentit, encara queden molts reptes pendents. En aquesta jornada es van debatre les regles que regeixen les relacions entre els actors implicats en la conservació del patrimoni natural del país. Es van oferir tres ponències: «La governança del patrimoni natural a Catalunya. Estat de la qüestió» (Xavier Carceller, arquitecte, expert en

territori i medi ambient), «La gestió participativa i la cogestió del medi natural» (Lluís Pagespetit, pedagog i educador ambiental) i «Models de governança inspiradors» (Josep M. Mallarach, geòleg i biòleg, expert en conservació del patrimoni natural). Així mateix, es va obrir una taula rodona, en què van participar Marta Subirà (secretària de Medi Ambient i Sostenibilitat del Departament de Territori i Sostenibilitat), Hortènsia Grau (Catalunya Sí Que es Pot), Eduard Ariza (Departament de Geografia de la UAB), Joan Vázquez (Ecologistes de Catalunya) i Miquel Rafa (Fundació Catalunya - La Pedrera).

Debats

— 30 de novembre i 15 de desembre, «Què se n'ha fet de la Nova Cultura del Territori?». El 2006, entitats i persones vinculades al món acadèmic i professional van signar el *Manifest per a una nova cultura del territori*, en què es plantejava una concepció del territori més enllà de la noció de receptacle d'activitats econòmiques o de reservori de sòl, i lligada a les seves dimensions socioeconòmica, ambiental i cultural. Deu anys després, l'SCG va organitzar, conjuntament amb el Col·legi de Geògrafs de Catalunya i amb la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (SCOT), dues taules rodones per analitzar els principis d'aquest document. En la primera sessió, durant la qual es va fer balanç i es van debatre les perspectives

de futur, hi van participar Josep Oliveras, president de l'SCG; Antonio Prieto, president del Col·legi de Geògrafs d'Espanya; Oriol Nel·lo, del Departament de Geografia de la UAB; Helena Cruz, de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona, i, com a moderador, Jaume Busquets, president del Col·legi de Geògrafs de Catalunya. En la segona taula rodona es va discutir la vigència de la Nova Cultura del Territori, i hi van participar Àlex Casademunt, del Centre per a la Sostenibilitat Territorial; Leandre Romeu, de La Conca 5.1; Vanesa Freixa, de mOntanyanes; Xavier Matilla, de Terrassa en Comú, i Joan Subirats, del Departament de Ciència Política i Dret Públic de la UAB, que va fer de moderador.

— 18 de gener, «La crisi dels refugiats a Europa». Taula rodona en què es va analitzar com es perceben i expliquen les respostes a aquest fenomen des de l'Administració, la comunitat científica, l'àmbit jurídic i la societat civil. Hi van participar Jordi Virgili, tècnic del Comitè d'Acollida de Persones Refugiades de la Generalitat de Catalunya; Andreu Domingo, subdirector del Centre d'Estudis Demogràfics de la UAB (CED); María Elena Bedoya, vocal de la Comissió d'Estrangeria del Col·legi de l'Advocacia de Barcelona, i Juli Tello, membre de la Plataforma Stop Mare Mortuum.

— 2 de maig, «El Pla Director del CRT de Vila-seca i Salou (BCN-World)». Debat que es va dedicar al Centre Recre-

atiu i Turístic (CRT) i va girar entorn de tres temes: el lloc (en quina mesura la seva ubicació està vinculada amb el territori?), l'artefacte (com incidirà en el desenvolupament local?) i l'instrument (el Pla Director Urbanístic és l'instrument adequat per a ordenar actuacions d'aquest tipus?). Va ésser presentat per Josep Oliveras, president de l'SCG, i hi van intervenir Robert Casadevall, geògraf; Jordi Sardà, professor de l'Escola d'Arquitectura de la Universitat Rovira i Virgili; Joaquim Margalef, economista, i, com a moderador, Josep Báguena, president de la SCOT. Es va organitzar amb la col·laboració de la SCOT.

Sortides

— 22 d'octubre, sortida a la Vall de Lord amb Cèsar Pasadas (geògraf i fotògraf, autor d'una guia sobre aquesta zona).

— 25 de febrer, passejada per Nou Barris (Barcelona). Va incloure una conferència de Toni López, del CED.

— 1 d'abril, sortida al delta del Llobregat en ocasió de la presentació del llibre *Els paisatges de l'aigua al delta del Llobregat*, de Jaume Sans i Josep M. Panareda. Va consistir en un recorregut a peu entre les estacions de ferrocarril de Sant Boi i del Prat.

— 22 d'abril, «De la imperial Tàrraco als Jocs de la Mediterrània». Sortida a Tarragona per a estudiar la geografia de la urbs romana i la seva evolució posterior, especialment l'eixam-

ple del s. XIX. Entre altres indrets, es van visitar les restes de l'amfiteatre i del fòrum provincial.

— 16 i 17 de juny, Vall de Cardós.

L'objectiu de la sortida era conèixer la vall de Cardós i, concretament, els aprofitaments hidràulics dels rius Lladorre i Tavascan que es van fer als anys seixanta i setanta del s. XX. Es van realitzar visites guiades per l'enginyer industrial Joan Carles Alayo a la central hidroelèctrica de Tavascan i als estanys de Certascan, Romedo de Baix i Romedo de Dalt.

Presentacions de llibres

— 9 de febrer, *Gran atlas topogràfic de Catalunya 1:25 000*. Va presentar aquesta obra de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC), el membre de l'IEC Jaume Miranda, que tot just s'acabava de jubilar del càrrec de director general de l'ICGC.

— 4 d'abril, *El Pla de Barcelona a la fi del s. XVIII. Respostes al qüestionari de Francisco de Zamora*. Van intervenir en la presentació d'aquest llibre de l'SCG Francesc Nadal, catedràtic de geografia humana de la UB; Josep Moran, director de l'Oficina d'Onomàstica de l'IEC, i Jesús Burgueño, editor de l'obra i vicepresident de l'SCG.

Altres activitats

— 28 de febrer, 5a sessió científica en commemoració dels cinquanta anys de la publicació del primer volum de la *Geo-*

grafia de Catalunya (obra en quatre volums de l'editorial Aedos). Es va centrar en el tema «Mobilitat, transport i comunicacions», i va anar a càrrec dels geògrafs Carme Miralles (UAB), Jaume Font (UB), Carmelo Rivero (Diputació de Barcelona) i Rafael Giménez-Capdevila (SCG).

— 17 i 20 de maig, i 3 i 10 de juny, curs «Visió general del paisatge a Catalunya». Va ésser impartit pel membre de l'IEC Josep M. Panareda i va constar d'una sessió teòrica, a la seu de l'IEC, seguida de tres sessions de camp. La primera sessió de camp es va dedicar al paisatge vegetal mediterrani damunt de material silici, al Parc del Montnegre i el Corredor (alzinar amb marfull, sureda, pineda de pi pinyer, garriga, brolla d'estepes i brucs, pradell d'albellatge i bardissa). En la segona sortida es va estudiar el paisatge vegetal submediterrani damunt de material calcari, entre Aiguafreda i el Figueró (roureda de roure martinenc, boxeda, alzinar amb boix, pineda de pi blanc, pineda de pi roig, garriga, brolla de romaní i bruc d'hivern i joncada). Finalment, la tercera sessió va girar entorn del paisatge borealpí, a les pinedes i avetoses de la Molina.

Premis

L'SCG va convocar dos premis, inclosos en el *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC.

*22è Premi Lluís Casassas i Simó
de la Societat Catalana de Geografia
(per a estudiants)*

Premi instituint el 1995 i ofert a un treball d'iniciació a la recerca en geografia. Es va concedir a Antoni Domènech per *Geografia dels desnonaments a Espanya: els habitatges de segona mà propietat de la Societat de Gestió d'Actius Procedents de la Reestructuració Bancària (SAREB) com a indicador de la desigualtat urbana postcrisi*. Així mateix, es van atorgar mencions honorífiques a Marc Lemus pel treball *La variabilitat espaciotemporal de la precipitació al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre*, i a Albert Beneyto per *Proposta metodològica d'avaluació de la qualitat de l'espai públic en un centre històric*. El lliurament del Premi va tenir lloc el 21 d'abril de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

*13è Premi Joan Palau Vera
de Geografia (per a estudiants)*

Premi fundat el 2004, que s'ofereix al millor treball de recerca individual o col·lectiva realitzat pels estudiants de batxillerat dels països de llengua catalana i que tingui com a aspecte principal la geografia. Va ésser concedit a Kajol Viladrich per *Projecte d'anella verda de Berga*; i es van atorgar mencions honorífiques a Mar Clua per *El futur del delta de l'Ebre*, i a Bernat Pujol per *Les fonts del Bages*. L'acte públic de lliurament del Premi va tenir lloc el 24 de novembre de 2016 a la seu de l'IEC.

Publicacions

Treballs de la Societat Catalana de Geografia, núm. 81 (juny 2016); núm. 82 (desembre 2016).

Societat Catalana d'Estudis Històrics

Any de fundació: 1946

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JAUME SOBREQÜES CALLICÓ
Vicepresidència i tresoreria: ALFRED PÉREZ-BASTARDAS
Secretaria: SANTIAGO IZQUIERDO BALLESTER
Responsable del Butlletí: MARTA PREVOSTI MONCLÚS

Vocalies: ANTONI DALMAU RIBALTA (història del moviment social i del moviment obrer)
JOSEP M. FIGUERES ARTIGUES
ANTONI IGLESIAS FONSECA (paleografia i diplomàtica)
TÜNDE MIKES (història moderna)
MERCÈ MORALES MONTOYA
JOAQUIM NADAL FARRERAS (història moderna i contemporània)
JOSEP M. ROIG ROSICH (història contemporània)

Delegat de l'IEC: ALBERT BALCELLS GONZÁLEZ

Nombre de socis: 222

Activitats

Durant el curs 2016-2017, la Societat Catalana d'Estudis Històrics (SCEH) va organitzar les activitats següents, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

— 3 d'octubre, jornada *Catalunya i les noves tendències en cartografia històrica*. Les noves tecnologies han introduït canvis importants en la metodologia de la cartografia històrica, que

permeten anar més lluny i faciliten la divulgació a Internet. Tanmateix, falten mecanismes per a assegurar la qualitat i garantir el nivell de confiança que tradicionalment han donat les agències cartogràfiques nacionals; i convé obrir vies de diàleg per establir marques de qualitat. Tot això es va analitzar en aquesta activitat coorganitzada amb el Centre d'Història Contemporània de Catalunya (CHCC)

i l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), que va constar de set sessions, entre les quals, per exemple, «Cent anys de cartografia del món romà: el programa TIR-FOR» (Josep Guitart, membre de l'IEC), «The Digital Atlas of the Roman Empire» (Johan Åhlfeldt, de la Universitat de Lund, Suècia), i «Mapping the Ancient World in a Digital Age» (Leif Isaksen, de la Universitat de Lancaster, Regne Unit).

— 5 d'octubre, conferència «L'auge dels Cartellà al segle XIII: política i genealogia». Es va estructurar en dues parts: per una banda, es va fer un seguiment de la vida de Guillem Galceran i, per l'altra, es va recórrer el seu arbre genealògic i el de la seva esposa, Ermesenda d'Hostoles-Creixell. Això va permetre veure els orígens de diferents famílies de la noblesa del comtat de Besalú i com estaven entrelaçades. Hi van intervenir els historiadors Mercè Homs i Stefano M. Cingolani; Armand de Fluvià, president de la Institució Catalana de Genealogia i Heràldica (ICGenHer), i Jaume Sobrequés, president de l'SCEH. Es va organitzar conjuntament amb la ICGenHer.

— 3 de novembre, jornada d'estudis *Els arxius patrimonials catalans*. Va reunir historiadors de diferents institucions catalanes a fi de revisar i ampliar els estudis sobre els arxius patrimonials a Catalunya. Es van analitzar aspectes com ara «La formació dels arxius patrimonials a la Catalunya baixmedieval», «Els arxius fa-

miliars i patrimonials aranesos» i «Els arxius patrimonials com a testimonis del dret familiar català». Va ésser coorganitzada amb el CHCC, l'Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural (ICRPC), i el Grup de Recerca Arxius Familiars i Patrimonials de Banda a Banda dels Pirineus.

— 23 de novembre, conferència «“Un gris verdós, clar, si l'ensopeguem, pot fer bonic”. Jordi Rubió i Balaguer i les biblioteques: una correspondència amb Joan Subias Galter (27.9.1927-24.11.1938)». Sessió inaugural del curs, que va anar a càrrec de Joaquim Nadal, director de l'ICRPC.

— 1-3 de desembre, simposi *A 80 anys del cop d'estat de Franco: la Generalitat de Catalunya i la Guerra Civil (1936-1939)*. El conseller d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència de la Generalitat de Catalunya, Raül Romeva, va inaugurar aquest simposi organitzat amb motiu del 80è aniversari del cop d'estat militar del juliol de 1936. Per mitjà de set sessions es va analitzar el paper de la Generalitat davant l'acció violenta dels grups radicals, tot abordant qüestions com ara la posada en marxa d'una indústria de guerra que alimentés amb armament els contingents militars, la salvaguarda del patrimoni artístic i cultural del país, la Conselleria de Defensa, i la contribució de les dones a l'esforç de guerra.

— 9 de febrer, acte acadèmic «L'exili de la Guerra Civil al nord d'Àfri-

ca». Va incloure una conferència de Joan Vilarroya, catedràtic d'història contemporània a la Universitat de Barcelona (UB), sobre l'abast d'aquell exili. També hi va intervenir Sònia Subirats, presidenta de l'Associació de Fills i Nets de l'Exili Republicà, i es va projectar un fragment del documental *Des del silenci. L'exili republicà al nord d'Àfrica*. L'acte, coorganitzat amb el CHCC i amb l'Associació de Fills i Nets de l'Exili Republicà, es va celebrar a l'auditori del Museu d'Història de Catalunya (MHC, Barcelona).

— 15 de febrer, sessió acadèmica «Manuel Folguera i Duran (1867-1951): una escola catalana per a tothom». Es va organitzar conjuntament amb el CHCC per commemorar el 150è aniversari del naixement de Manuel Folguera, enginyer industrial, dirigent catalanista de primer nivell i representant de la ciutadania per a la província de Barcelona al principi del segle xx. Va comprendre dues ponències: «Manuel Folguera i Duran: dirigent catalanista i president de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana» (Lluís Duran, del CHCC) i «L'escola catalana, de principi dels anys setanta fins als nostres dies» (Joaquim Arenas, cap del Servei d'Ensenyament del Català del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya entre els anys 1983 i 2003).

— 24 de febrer, jornada internacional *Genocidis del segle xx*. Va ésser coorganitzada amb el CHCC i amb l'Institut Barcelona d'Estudis Internacionals

(IBEI) per contribuir al coneixement i a la denúncia dels genocidis del segle passat, i despertar la consciència ciutadana. Va constar de nou ponències a càrrec d'experts, entre les quals, per exemple, «Patterns of Genocide in the Twentieth Century» (Martin Shaw, IBEI), «El Kurdistan, una terra de genocidis? Una relectura crítica de la violència de masses sobre els kurds» (Jordi Tejel, Institut Universitari d'Alts Estudis Internacionals de Ginebra) i «El genocidio del pueblo maya de Guatemala» (Otilia Inés Lux, Fòrum Permanent per les Qüestions Indígenes de l'ONU).

— 8 de març, primera sessió del cicle *Ciència i dona*: «Historiadores. Aportacions a la història de Catalunya». Es va celebrar amb motiu del Dia Internacional de les Dones i va comprendre les conferències següents, pronunciades per expertes i professores universitàries: «El món ibèric i clàssic» (Marta Prevosti, ICAC), «Les dones a la historiografia de l'edat mitjana» (Teresa Vinyoles, UB), «Historiar el segle XVIII» (Mercè Renom, Institut Interuniversitari d'Estudis de Dones i Gènere), «La contribució de les historiadores al segle XIX i inicis del XX» (Montserrat Duch, Universitat Rovira i Virgili) i «Franquisme i Transició» (Carme Molinero, UAB). Va ésser coorganitzada amb el CHCC, amb la col·laboració del MHC i l'Institut Català de les Dones, i va tenir lloc a l'auditori del MHC (Barcelona).

— 23 de març, sessió acadèmica «Raimon Galí i Herrera (1917-2005). Humanisme i compromís amb Catalunya». Es va abordar la figura del pedagog i historiador Raimon Galí per mitjà de dues ponències: «Raimon Galí en el marc històric de l'antifranquisme» (Josep M. Solé, catedràtic d'història contemporània a la UAB) i «Raimon Galí i la joventut universitària dels anys seixanta» (Jordi Sobrequés, sociòleg).

— 8, 10 i 16 de maig, sessions acadèmiques en homenatge als historiadors Joan Reglà i Campistol i Joan Mercader i Riba. Van ésser coorganitzades amb la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC, el CHCC i la Universitat de València (UV) amb motiu del centenari del naixement d'aquests dos historiadors. La primera sessió, el dia 8 a la seu de l'IEC, va girar entorn de l'obra historiogràfica de Joan Reglà i va incloure les ponències «Joan Reglà, mestre d'historiadors» (Ernest Belenguer, catedràtic d'història moderna de la UB), «L'obra historiogràfica de Joan Reglà» (Joan Brugueras, historiador) i «Reglà a la València cultural dels anys seixanta» (Eliseu Climent, editor). En la sessió del dia 10, també a la seu de l'IEC, es va abordar l'obra historiogràfica

de Joan Mercader, amb les ponències «Joan Mercader i la Catalunya setcentista» (Josep M. Torras, catedràtic d'història moderna a la UB), «Els estudis napoleònics de Joan Mercader» (Maties Ramisa, historiador), «Mercader i els estudis històrics d'Igualada» (Pere Pascual, catedràtic d'història econòmica a la UB) i «Joan Mercader en l'entorn historiogràfic de Jaume Vicens i Vives» (Josep Fontana, catedràtic d'història econòmica a la Universitat Pompeu Fabra). L'última sessió, celebrada el dia 16 a l'Aula Palmireno de la Facultat de Geografia i Història de la UV, va consistir en una taula rodona titulada «Joan Reglà: Historiador i mestre d'historiadors», en què van intervenir Antoni Furió, catedràtic d'història medieval a la UV; Ester Alba, degana de la Facultat de Geografia i Història de la UV; Lluís Guia, professor d'història moderna a la UV, i els catedràtics d'història moderna de la UV Emilia Salvador i Rafael Benítez.

Publicacions

MARTÍN I BERBOIS, Josep Lluís. *La Societat Catalana d'Estudis Històrics: Setanta anys de compromís amb la història (1946-2016)*. (D'ahir per Avui; 6)

Societat Catalana d'Estudis Jurídics

Any de fundació: 1995*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOSEP CRUANYES TOR
Vicepresidència primera: FRANCESC XAVIER GENOVER HUGUET
Vicepresidència segona: JORDI FIGA LÓPEZ-FALOP
Tresoreria: ORIOL SAGARRA TRIAS
Secretaria: JOSEP SERRANO DAURA
Vocalia: JORDI PUJOL MOIX
PILAR REBAQUE MAS
MARIONA SERDÀ CABRÉ
JOSEP VILAJOSANA RUBIO

Delegat de l'IEC: JORDI COTS MONER

Nombre de socis: 74

* Anteriorment aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials, fundada el 1951.

Activitats

La Societat Catalana d'Estudis Jurídics (SCEJ) va organitzar, per al curs 2016-2017, les activitats recollides a continuació.

Cicle de conferències «Institucions del nostre dret»

Cicle coorganitzat amb la Comissió de Dones Advocades i la Secció de Dret Civil de l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona (ICAB), amb el suport de la Diputació de Barcelona, del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada del Departament de Justícia de

la Generalitat de Catalunya (CEJFE), i de les facultats de dret de la Universitat de Barcelona (UB), la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), la Universitat Pompeu Fabra (UPF), la Universitat Rovira i Virgili (URV), la Universitat de Girona (UdG), la Universitat de Lleida, la Universitat Internacional de Catalunya (UIC) i la Universitat Oberta de Catalunya. Va constar de les sessions següents:

— Sala de Graus de la Facultat de Ciències Jurídiques del Campus Catalunya de la URV, 5 d'octubre: «Model

d'organització territorial estatal i nacional», a càrrec de Josep Ramon Fuentes (URV).

— Auditori del Consell Superior d'Investigacions Científiques, 5 d'octubre: «Una dona enfront d'un món: Francisca de Pedraza, precursora de la lluita contra la violència de gènere», d'Ignacio Ruiz Rodríguez (Universitat Rey Juan Carlos).

— Facultat de Dret de la UIC, 19 d'octubre: «Dones, família i treball a la Barcelona moderna», per Josep Capdeferro (UPF).

— Biblioteca Carles Rahola de Girona, 20 d'octubre: taula de debat «Brexit: l'endemà». Hi van intervenir Mariona Ilamola (UAB), Andreas Kyriacou (UdG), Matthew Tree (escriptor) i, com a moderadora, Francina Esteve (UdG). Es va organitzar amb la col·laboració del Centre de Documentació Europea i el Centre Europe Direct de la UdG.

— Facultat de Dret de la UIC, 10 de novembre: «L'anihilació de la República pel general Franco i l'Administració de justícia de Catalunya (1936-1939)», de Frederic Vázquez Osuna (UB).

— Edifici Roger de Llúria del Campus de la Ciutadella de la UPF, 14 de novembre: «Les corporacions lletrades: una complexa adaptació al nou ordre liberal», a càrrec de Carles Tormo (Universitat de València).

— Saló de Graus de la Facultat de Dret de la UAB, 26 de novembre: «De les Corts de Cadis al Sexenni democràtic:

l'encaix de Catalunya a l'Espanya liberal», per Josep Cañabate (UAB).

— ICAB, 18 de gener: «La funció notarial segons la nova legislació de jurisdicció voluntària», a càrrec d'Antoni Bosch (UIC).

— ICAB, 25 de gener: «Els fills no comuns en la família reconstituïda segons el CCCat», a càrrec de Carme Maria Lázaro (UIC).

— Sala d'actes del CEJFE, 1 de febrer: «La jurisprudència europea enfront de la legislació estatal. Casos de conflicte», per Montserrat Nebrera (UIC).

— ICAB, 8 de febrer: «Incidència de la Llei orgànica 8/2015 en la regulació de la protecció jurídica del menor a Catalunya», a càrrec de Magalí Riera (UPF).

— Centre de Formació de l'ICAB, 15 de febrer: «La coordinació de parentalitat: una eina al servei del dret de família», de Pascual Ortuño, magistrat de l'Audiència Provincial de Barcelona.

— Centre de Formació de l'ICAB, 22 de febrer: «El règim de les famílies recompostes en el codi civil de Catalunya», d'Elena Lauroba (UB).

— Centre de Formació de l'ICAB, 2 de març: «La discapacitat, protecció i autonomia: l'assistent», a càrrec de Sílvia Ventura, magistrada jutgessa de primera instància. Va presentar l'acte Pilar Rebaque, de la Comissió de Dones Advocades de l'ICAB, i va intervenir-hi com a moderador l'advocat Jordi Pujol Moix.

— Saló de Graus de la Facultat de Dret de la UAB, 8 de març: «Nova política local a Catalunya segons el seu dret públic», per Isidre Llucià Sabarich, secretari d'administració local.

— ICAB, 15 de març: «El dret successori a Catalunya, Espanya i Europa: una visió de conjunt», a càrrec de Jesús Gómez Taboada (UIC).

— ICAB, 22 de març: «L'expedient de declaració d'hereus abintestat», a càrrec de Víctor Esquirol (UAB).

— ICAB, 29 de març: «La successió contractual a Catalunya», per Laura Teresa Alascio (UPF).

— Facultat de Dret, Economia i Turisme de la UdL, 4 d'abril: «La llegítima catalana com a model comparat», a càrrec de Gorka H. Galicia (Universitat del País Basc).

— ICAB, 6 d'abril: «Conflictes amb la llegítima: preterició, desheretament i condicions a la llegítima», per Joan Maria Raduà, advocat.

— Facultat de Dret de la UB, 12 d'abril: «La persona jurídica», per Sandra Camacho (UAB).

— Sala d'actes del CEJFE, 19 d'abril: «Pobresa, polítiques públiques i justícia constitucional», a càrrec de Joan Lluís Pérez Francesch (UAB).

— Centre de Formació de l'ICAB, 26 d'abril: «Indemnització de danys i devolució dels aliments pagats en casos d'ocultació de la paternitat», d'Esther Farnós (UPF).

— ICAB, 3 de maig: «Conseqüències jurídiques de la possessió», a càrrec d'Adolfo Lucas Esteve (Universitat Abat Oliba CEU, UAO).

— Sala d'actes del CEJFE, 10 de maig: «Transparència i bon govern», a càrrec de Pablo Nuevo (UAO).

— Sala d'actes del CEJFE, 17 de maig: «La responsabilitat extracontractual de les administracions públiques; plantejament i propostes de millora», per Gabriel Capilla, director del CEJFE.

Altres activitats

— 2 de novembre, jornada d'estudis Francesc Maspons i Anglasesell (1872-1966). Va ésser organitzada amb el suport de la Diputació de Barcelona, l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya i la Comissió Jurídica Assessora de la Generalitat de Catalunya (CJA). Al matí, a la seu de l'IEC, es van oferir les sessions «Francesc Maspons i Anglasesell, l'home i el país» (Josep M. Casasús, membre de l'IEC), «L'esperit del dret públic català» (Ferran Armengol, UB), «Europeisme i catalanisme. Una experiència de dret comparat» (Hèctor López Bofill, UPF), i una taula rodona moderada per Joan Lluís Pérez (UAB). I a la tarda, a la seu de la CJA (Barcelona), es van oferir les conferències «Concepció catalana del dret d'autodeterminació» (Jaume Renyer, URV), «Excursionisme i educació en l'obra i el pensament de Maspons» (Lluís Duran, Centre d'Història Contemporània de Ca-

talunya), i «Qüestions actuals del dret català a partir de l'obra de Maspons Anglasell» (Magalí Riera, UPF); així mateix, es van presentar comunicacions orals i es va obrir una taula rodona moderada per Ferran Armengol (UB).

— 1 de desembre, jornada d'estudis Enric Prat de la Riba (1870-1917). Es van abordar diferents facetes de Prat de la Riba per mitjà de les ponències següents: «El lloc de Prat de la Riba en la història contemporània de Catalunya» (Albert Balcells, membre de l'IEC), «Prat de la Riba i les llibertats medievals, un exemple de patriotisme cívic?» (Giovanni Cattini, UB), «Prat de la Riba i la Mancomunitat de Catalunya: la construcció d'un país» (Judith Gifreu, directora de la Càtedra Prat de la Riba d'Estudis Locals), «Prat de la Riba i l'Institut d'Estudis Catalans» (Enric Pujol, UAB), «La Nacionalitat Catalana» (Jordi Casassas, UB), «Prat de la Riba i el municipalisme a Catalunya» (Xavier Forcadell, coordinador general de la Diputació de Barcelona),

«La lluita contra la corrupció política en temps de la Lliga i de Prat de la Riba» (Maria Gemma Rubí, UAB), i «Enric Prat de la Riba i *La Veu de Catalunya*» (Josep Maria Figueres, UAB). Finalment, els ponents van debatre en una taula rodona moderada per Judith Gifreu. Es va organitzar amb el suport de la Diputació de Barcelona i la Càtedra Enric Prat de la Riba d'Estudis Jurídics Locals, i va tenir lloc a la seu de l'IEC.

Publicacions

Francesc Maspons i Anglasell (1872-1966): Homenatge: Jornada d'Estudis.

Edició coordinada per Josep Serrano. Barcelona: 2017. (Miscel·lània; 2).

Enric Prat de la Riba (1870-1917): Jornada d'Estudis. Edició coordinada per Josep Serrano. Barcelona: 2017. (Miscel·lània; 3)

Revista Catalana de Dret Privat, núm. 16 (2016), 17 (2017).

Revista de Dret Històric Català, núm. 15 (2016).

Societat Catalana d'Economia

Any de fundació:	1977*
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	EDUARD ARRUGA VALERI
Vicepresidència:	JOAN RAMON ROVIRA HOMS
Secretaria:	ANTONI MONTSERRAT SOLÉ
Tresoreria:	HUMBERT SANZ GARCÍA
Vocalia:	LOURDES BENERIA FARRÉ ALEXANDRE CHECCHI LANG (fins al 7.11.2016) JAUME PADRÓS ENAMORADO JOAQUIM PERRAMÓN AYZA (a partir del 7.11.2016) ÀNGELS ROQUETA RODRÍGUEZ JOSEP MARIA SURÍS JORDÀ
Delegat a Madrid:	JOSEP M. NUS BADIA
Delegat de l'IEC:	JORDI GALÍ GARRETA
Nombre de socis:	240

* Aquesta societat va iniciar la seva activitat l'any 1951 com a Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials. Va ésser integrada com a filial de l'IEC l'any 1977 i reestructurada com a Societat Catalana d'Economia el 1986.

Activitats

A continuació es detallen les activitats organitzades per la Societat Catalana d'Economia (SCE) durant el curs 2016-2017, que en general es van dur a terme a la seu de l'IEC:

Conferències

— 19 de setembre, «Districtes industrials al segle XXI: de la continuïtat al canvi». Sessió inaugural del curs a càrrec de Rafael Boix, professor del Departament d'Estructura Econòmica de la Universitat de València. Es va organitzar conjuntament amb l'Associació Catalana de Ciència Regional.

— 7 de novembre, «Desigualtats al mercat laboral: el contracte únic és la solució?». Va ésser impartida per Albert Recio, professor d'economia aplicada a la UAB.

— 15 de desembre, «Dret i economia: contractes eficients i incentius». Sessió emmarcada dins del cicle sobre els guardonats amb el Premi Nobel en Ciències Econòmiques, que el 2016 es va atorgar als professors Oliver Hart (Universitat de Harvard, EUA) i Bengt Holmström (Institut Tecnològic de Massachusetts, EUA) per les seves aportacions a la teoria dels contractes, que analitza com s'elabora la contractació i quins efectes té. Va ésser pronunciada per Francesc Xavier Mena, catedràtic d'economia de la Universitat Ramon Llull.

— 16 de gener, «Està el sistema financer europeu encara en risc?». Va ésser impartida pels professors Xavier Freixas i José-Luis Peydró, del Departament d'Economia i Empresa de la Universitat Pompeu Fabra (UPF) i autors del llibre *Systemic risk, crises, and macroprudential regulation*.

— 6 de febrer, conferència sobre Fabià Estapé, emmarcada dins del cicle dedicat a les aportacions dels economistes catalans. Va anar a càrrec de Jacint Ros, que va ésser catedràtic del Departament d'Estructura i Política Econòmica de la UAB i del Departament d'Economia Aplicada de la Universitat de Barcelona. Ros va parlar de la personalitat i les aportaci-

ons de l'economista, polític i professor universitari Fabià Estapé, de qui va ésser ajudant.

— 6 de març, «Objectius de desenvolupament sostenible: progrés al segle XXI». Va ésser pronunciada per Àngel Pes, president de la xarxa espanyola del Pacte Mundial de les Nacions Unides, que va contextualitzar la situació a Catalunya després de l'Acord de París sobre el canvi climàtic i la publicació d'informes relacionats amb el tema.

— 25 de maig, «The egalitarian foundations of sustainability and convergence. A sustainability proposal of moderate growth and redistribution. International cooperation and the Paris 2015 agreement». Va anar a càrrec dels professors d'economia John Roemer (Universitat de Yale, EUA), Joaquim Silvestre (Universitat de Califòrnia, EUA) i Humbert Llavador (UPF), guanyadors del 10è Premi Societat Catalana d'Economia per l'obra *Sustainability for a warming planet*. Els autors van exposar els continguts del llibre, que parteix dels principis ètics de la sostenibilitat i l'igualitarisme per analitzar com s'haurien d'assignar les emissions entre les diverses regions del món per convergir en una trajectòria de creixement sostenible i no sobrepassar els 2 °C d'escalfament global establerts pels Acords de París. Es va oferir en la cerimònia de lliurament del Premi, a la sala d'actes del Palau Macaya de l'Obra Social La Caixa (Barcelona).

— 12 de juny, conferència sobre Mariquita Tennant. Va anar a càrrec de Lluís Barbé, autor del llibre *Mariquita Tennant*, dedicat a aquesta dona, l'única catalana amb una placa blava de reconeixement a la Gran Bretanya, que de soltera es deia Maria Francesca Eroles i Eroles. Barbé va aprofitar aquesta figura per repassar la vida i obres dels principals personatges de la seva família, en concret, Francis Ysidro Edgeworth, de qui Tennant era tieta. També va intervenir en l'acte el secretari de l'SCE, Antoni Montserrat.

Jornades i congressos

— 10 d'octubre, Jornada Catalanisme i Economia. Es va fer un repàs de la història del catalanisme i de les interrelacions i els posicionaments que ha pres per defensar els interessos del país. Va constar de les conferències «El consens catalanista i la reconstrucció d'una societat dividida» (Jordi Amat, filòleg i escriptor), «El naixement d'una idea» (José Enrique Ruiz-Domènec, catedràtic d'història medieval de la Universitat Autònoma de Barcelona, UAB), «Greuges i model de país: Impulsors econòmics del catalanisme del segle XXI» (Oriol Amat, economista), i «El catalanisme en l'era de la postpolítica» (Fèlix Riera, editor). Va ésser coorganitzada amb el Centre d'Estudis Econòmics i Socials.

— 26 i 27 de maig, 1r Congrés de la Societat Catalana d'Economia (CESC).

Primer congrés català de recerca en economia, en què economistes de prestigi d'arreu del món van analitzar els principals reptes econòmics que caldrà afrontar a Catalunya i Europa. Es va celebrar a Barcelona, principalment a la seu de l'IEC, i en diferents espais de la Residència d'Investigadors i el Museu d'Art Contemporani de Barcelona. En la inauguració van intervenir Joandomènec Ros, president de l'IEC; Eduard Arruga, president de l'SCE; Andreu Mas-Colell, membre de l'IEC i president del comitè científic del Congrés; Arcadi Navarro, secretari d'Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya, i Pere Aragones, secretari d'Economia de la Generalitat de Catalunya. El programa va incloure dues conferències plenàries: «Narratives, imperatives and moral behavior» i «Global value chains: spiders and snakes», que van ésser impartides per Jean Tirole (guanyador del Premi Nobel d'Economia el 2014) i Pol Antràs (professor d'economia a la Universitat de Harvard, EUA), respectivament. Així mateix, es van presentar més de cent setanta comunicacions, diverses sessions paral·leles, i quatre taules rodones en les quals es van debatre els reptes en l'àmbit de la política de competitivitat europea, en l'economia catalana, en matèria de globalització, desigualtat i democràcia, i els reptes relacionats amb l'economia i el medi ambient.

Altres activitats

— Participació com a jurat als Premis Institut d'Estudis Financers.

— Reconeixent internacional de l'SCE: adhesió a l'Associació Internacional d'Economia i a l'Associació Econòmica Mundial.

Premis*Premi Societat Catalana d'Economia*

Premi instituït el 1996 amb l'objectiu de reconèixer i estimular els esforços per a una investigació d'alta qualitat sobre temes d'economia en l'àmbit de les terres

de llengua i cultura catalanes. En la 10a convocatòria, inclosa en el *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va ésser atorgat a Humberto Llavador, John E. Roemer i Joaquim Silvestre per l'obra *Sustainability for a warming planet*. El Premi es va lliurar el dia 25 de maig de 2017 a la sala d'actes del Palau Macaya de l'Obra Social La Caixa (Barcelona).

Publicacions

Anuari de la Societat Catalana d'Economia, vol. 22 (2016).

Associació Catalana de Sociologia

Any de fundació: 1979*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: FIDEL MOLINA LUQUE
Vicepresidència: MÀRIUS DOMÍNGUEZ AMORÓS
MARTA SOLER GALLART
Tresoreria: TERESA SORDÉ MARTÍ
Secretaria: PEDRO LÓPEZ ROLDÁN
Vocalia: AMADO ALARCÓN ALARCÓN
LILIANA ARROYO MOLINER
MAR JOANPERE FORASTER
MARTA MASATS FOLGUERAS
TEODOR MELLÉN VINAGRE
LUIS RECUENCO VEGAS
CRISTINA SÁNCHEZ MIRET
PAQUITA SANVICÉN TORNÉ
JORDI SAURET I PONT

Delegada de l'IEC: CARLOTA SOLÉ PUIG

Nombre de socis: 244

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials, fundada el 1951.

Activitats

Tot seguit es presenten les activitats organitzades per l'Associació Catalana de Sociologia (ACS) durant el curs 2016-2017:

Seminari de Teoria Sociològica

Raimon Bonal

Seminari en què es llegeixen i debaten les obres clau de la teoria sociològica. En les sessions, dutes a terme a la Sala Fontserè de l'IEC, es van abordar les obres següents: *La democràcia a Amèrica*, d'Alexis de Tocqueville (26 de setembre i

24 d'octubre); *Construyendo utopías reales*, d'Erik Olin Wright (28 de novembre, 22 de desembre, 23 de gener i 27 de febrer); *El género en disputa. El feminismo y la subversión de la identidad*, de Judith Butler (27 de març i 24 d'abril), i *La imaginació sociològica*, de C. Wright Mills (22 de maig i 19 de juny).

Debats per entendre la societat d'avui:

La societat catalana en el segle XXI

Cicle organitzat en col·laboració amb l'IEC i Obra Social La Caixa, que en aquesta edició es va dedicar a la societat catalana del s. XXI. Hi van participar autors de l'anuari *Societat Catalana 2014-2015* de l'ACS i de *Raó de Catalunya. La societat catalana al segle XXI*, llibre coeditat per l'IEC i Enciclopèdia Catalana. Els debats, que es van celebrar a la Sala Macaya del Palau Macaya de Barcelona, van ésser els següents:

— 27 de setembre, «Els reptes de la societat catalana al segle XXI». Sessió presentada pel periodista Lluís Foix, en què els directors de *Raó de Catalunya. La societat catalana al segle XXI*, Salvador Giner i Oriol Homs, van exposar el llibre. Es tracta d'una obra en què van participar una trentena d'acadèmics especialistes en diferents disciplines per oferir una anàlisi sociològica de les transformacions que viu el país en àmbits fonamentals com l'econòmic, el lingüístic o el tecnològic, i apuntar-ne els reptes.

— 25 d'octubre, «Llengua i cultura a la Catalunya del segle XXI», a càrrec

de Joan Manuel Tresserras, de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), i Joan Martí, de la Universitat Rovira i Virgili (URV). Es van analitzar i debatre aspectes relacionats amb la situació de la llengua i la cultura a Catalunya, com per exemple les orientacions de les polítiques culturals.

— 29 de novembre, «Els mitjans de comunicació en l'era digital». Vicent Partal (director de *Vilaweb*) i els membres de l'IEC Josep Gifreu i Joaquim M. Puyal, van parlar, entre altres qüestions, de l'evolució de les tecnologies digitals, de l'impacte que tindran en el comportament de les persones en les properes dècades, i de com es preveu que afectin l'espai català de comunicació.

— 20 de desembre, «Identitats històriques i de futur». Es va presentar l'obra *Raó de Catalunya. La societat catalana al segle XXI* i hi van participar els catedràtics de ciència política Joan Subirats (UAB) i Montserrat Guibernau (Queen Mary College de la Universitat de Londres).

Cicle de sopars debat de l'ACS

Al restaurant L'Antic Forn (Barcelona), es van celebrar aquests sopars debat: «Catalunya i Europa davant la crisi del dret al refugi», amb Oriol Amorós, secretari d'Igualtat, Migracions i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya (21 de desembre); «El Brexit: la política del malestar», amb John Etherington, profes-

sor i investigador al Departament de Ciència Política i de Dret Públic de la UAB (26 de gener); «Ens farem humans?», amb l'antropòleg i paleontòleg Eudald Carbonell (16 març), i «Reptes i oportunitats del sistema universitari català», amb Marga Arboix, rectora de la UAB (18 de maig).

Altres activitats

— 11 de novembre, conferència «The Spanish Inquisition and Nazi Germany: explaining the rise of two types of Antisemitism», per Steven Saxonberg, professor al Departament d'Estudis Europeus i Relacions Internacionals a la Universitat Comenius de Bratislava (Eslovàquia). Va ésser coorganitzada amb l'equip de recerca Investigacions en Sociologia de la Religió de la UAB i duta a terme a la seu de l'IEC.

— 7 de febrer, presentació de l'ACFS a Lleida, en què Salvador Giner i Oriol Homs van presentar l'obra *Raó de Catalunya. La societat catalana al segle XV*. Hi van intervenir el rector de la Universitat de Lleida (UdL), Roberto Fernández, i el delegat de l'IEC a Lleida, Ramon Sistac. Es va celebrar al Saló Víctor Siurana de l'Edifici del Rectorat de la UdL.

— 20-22 d'abril, VII Congrés Català de Sociologia: «La postveritat i la manca de reflexió, una nova realitat del segle XXI?» i V Congrés de Joves Sociòlegs/Sociòlogues. La setena edició del Congrés Català de Sociologia va integrar la cin-

quena del Congrés de Joves Sociòlegs/Sociòlogues de l'associació Joves en Sociologia. Durant tres dies, investigadors dels diferents camps de recerca de Catalunya van presentar els seus estudis i es van dividir en diferents grups de treball (p. ex., sociolingüística, cultura i religió, sostenibilitat i medi ambient, i joves sociòlegs) per analitzar els reptes i interrogants socials que tenim al davant a conseqüència dels canvis inesperats i successives crisis dels darrers anys. Es van oferir un bon nombre de sessions, amb una especial atenció als joves sociòlegs i amb la participació també de sociòlegs de prestigi internacional, entre els quals Michel Wieviorka (director d'estudis a l'Escola d'Estudis Superiors en Ciències Socials de París) i Margaret Abraham (presidenta de l'Associació Internacional de Sociologia). Per exemple, hi va haver taules rodones, col·loquis, ponències i seminaris, en què es van abordar qüestions com ara les noves organitzacions sindicals o com publicar a les millors revistes científiques. Així mateix, es van portar a terme altres activitats, com ara una visita guiada a Tarragona. Tots dos congressos van ésser coorganitzats amb la URV i celebrats al seu Campus Catalunya (Tarragona).

— 8 de juny, presentació del llibre *Materials per a repensar la sociologia a partir de Darwin*. Xerrada i debat a càrrec de l'autor de l'obra, Josep M. Masjuan. Es va dur a terme a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC.

Premis

*Concurs de Joves Sociòlegs
(per a estudiants)*

Es va declarar desert.

Premi Catalunya de Sociologia

Es va declarar desert.

Publicacions

Butlletí [en línia], núm. 5 (gener-març
2017).

Revista Catalana de Sociologia [en línia],
núm. 31-1 (2016); núm. 31-2 (2016).

Societat Catalana d'Estudis Litúrgics

Any de fundació: 1970

JUNTA DIRECTIVA

Presidència d'honor: ALEXANDRE OLIVAR DAYDÍ
Presidència: MIQUEL DELS SANTS GROS PUJOL
Secretaria: MARC SUREDA JUBANY
Vocalia: SEBASTIÀ JANERAS VILARÓ
Responsable de publicacions: MIQUEL DELS SANTS GROS PUJOL

Delegat de l'IEC: MARC MAYER OLIVÉ

Nombre de socis: 27

Sessions

Durant el curs 2016-2017, la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics va organitzar dues sessions acadèmiques al voltant de l'estudi de la litúrgia. Es van celebrar els dies 14 de desembre (94a sessió) i 15 de juny (95a sessió).

Publicacions

Miscel·lània Litúrgica Catalana, núm. 24
(2016).

Societat Catalana de Musicologia

Any de fundació:	1973
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JORDI BALLESTER GIBERT
Vicepresidència:	EMILI ROS-FÀBREGAS
Secretaria:	JOSEP MARIA ALMACELLAS DíEZ
Tresoreria:	XAVIER DAUFÍ RODER GAS
Vocalia:	JOSEP DOLCET RODRÍGUEZ IMMA CUSCÓ PALLARÈS JOSEP MARIA GREGORI CIFRÉ ANNA COSTAL FORNELLS
Delegat de l'IEC:	ROMÀ ESCALAS LLIMONA
Nombre de socis:	86

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per la Societat Catalana de Musicologia (SCMUS) durant el curs 2016-2017, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

— 17-19 d'octubre, congrés internacional *Music Criticism 1900-1950*. Va girar entorn de la complexa relació entre la música i la crítica durant la primera meitat del s. XX. Per mitjà d'una seixantena de comunicacions, es van abordar aspectes concrets d'àrees temàtiques com ara crítica musical i musicologia sota els règims totalitaris, o premsa musical i teatral. Els ponents convidats van ésser els professors Teresa Cascudo (Universitat de la

Rioja), que va parlar de «Los términos *modernismo* y *modernista* en la crítica musical madrileña de principios del siglo XX»; Germán Gan (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB), que va oferir la conferència «“Germanic Fogs” and “Southern Sunny Skies” in an Aesthetic Struggle: Spanish Music Criticism Facing Paul Hindemith's Work (1920-1936)», i Luca Lévi Sala (Universitat de Yale, EUA), amb «“Il Musicista” and the National Fascist Musicians Union: a Survey on Fascist Musical-Press Propaganda». Va ésser coorganitzat amb el Centro Studi Opera Omnia Luigi Boccherini de Lucca.

— 15 i 16 de desembre, Seminari Enric Granados. Es va organitzar con-

juntament amb la Biblioteca de Catalunya i el Museu de la Música de Barcelona amb motiu del centenari de la mort de Granados. Va ésser impartit a Barcelona, a les seus de les institucions organitzadores, i va constar de les conferències següents, a càrrec d'experts: «El context cultural i musical, contemporanis» (Barry Ife), «Granados i la cançó lírica» (Miriam Perandones), «Aproximació a la biografia d'Enric Granados» (Walter Clark), «Enric Granados i el teatre líric català» (Mark Larrad), «L'herència de l'escola pianística catalana» (Mònica Pagès i Alicia Torra), «Digitalització de rotlles de pianola» (Peter Philips), «Rotlles de pianola d'artista» (Lourdes Rebollo), i «La recepció de Granados en l'actualitat» (Joan Vives). Així mateix, es van oferir recitals de cançó lírica d'Enric Granados (Patrícia Caicedo i Nikos Stavlas), de guitarra (Bernardo Rambeaud) i un concert de piano (Carolina Estrada).

— 2 de febrer, 23 de febrer i 16 de març, cicle de conferències sobre diversos temes relacionats amb la musicologia. La primera sessió va ésser impartida per Glòria Ballús i Antonio Ezquerro, i es va titular com el seu llibre, «Els goigs de Catalunya al món. Una forma musical

culta i popular». La segona conferència, «Vilancets “de negre” catalans del s. XVII. La diversitat cultural, entesa des del Barroc», va ésser pronunciada per Josep Pujol, que va estudiar aquest tema a la seva tesi doctoral. I l'última sessió, que va dur per títol «Redescobrint Emili Pujol, el guitarrista, musicòleg i pedagog», va anar a càrrec de Maria Ribera, guitarrista especialitzada en la vida i obra del músic lleidatà.

— 20-22 d'abril, X Jornades JAM: «Musicologies d'ahir i demà: musicologies d'avui». Es va col·laborar en aquesta proposta de la Jove Associació de Musicologia (JAM), conjuntament amb el Museu de la Música de Barcelona, l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMuC), el Consell Superior d'Investigacions Científiques, la Biblioteca de Catalunya, la Societat Espanyola de Musicologia, la Societat d'Etnomusicologia i la UAB. Es van celebrar en diferents espais de l'ESMuC i de la UAB, i l'FSCMUS va participar en una taula rodona sobre música i associacionisme.

Publicacions

Revista Catalana de Musicologia, vol. 9 (2016).

Amics de l'Art Romànic

Any de fundació: 1977

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 29 de maig de 2017

Presidència: FRANCESCA ESPAÑOL BERTRAN
Vicepresidència: ROSA M. MARTÍN ROS
Secretaria: JOAQUIM GRAUPERA GRAUPERA
Tresoreria: DIEGO MESA DE LOZAR
Vocalia: M. LLUÏSA CASTELLANOS RAYO
FRANCESC FITÉ LLEVOT
NÚRIA FORTUNY SOLÍS
GUADALUPE MIRAS BERNAL
JOAN VALERO MOLINA

A partir del 29 de maig de 2017

Presidència: FRANCESCA ESPAÑOL BERTRAN
Vicepresidència: ROSA M. MARTÍN ROS
Secretaria: JOAQUIM GRAUPERA GRAUPERA
Tresoreria: JOAN VALERO MOLINA
Vocalia: LAURA CALZADA REIG
M. LLUÏSA CASTELLANOS RAYO
ALBERTO CORTÉS BURÓN
OLÍVIA RIERA GARRIGA
M. TERESA SERRA CASSERRA

Delegat de l'IEC: ANTONI PLADEVALL FONT

Nombre de socis: 266

Numeraris: 227

Agregats: 20

Agregats IEC: 19

(més 4 socis de mèrit i 135 entitats adherides)

Activitats

A continuació es detallen les activitats organitzades per Amics de l'Art Romànic (AAR) al llarg del curs 2016-2017, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

Sessió inaugural

— 26 de setembre, «La nueva musealización de las colecciones medievales del Museo Arqueológico Nacional de Madrid». Conferència pronunciada per Sergio Vidal, conservador del Museu Arqueològic Nacional d'Espanya, que va repassar la història d'aquest museu i va explicar la remodelació que s'hi va fer entre el 2008 i el 2013.

Sortides culturals

— 15-16 d'octubre, «El Mestre de Cabestany en el seu context». Es van visitar els monuments romànics del departament francès de l'Aude on es conserven obres de l'escultor de personalitat desconeguda Mestre de Cabestany: l'Abadia de Sant Pàpol, el sarcòfag de Sant Serni (a Sant Ilari), i les esglésies de Rius de Menerbés, Cabestany i el Voló.

— 29 d'octubre, Visita del monestir romànic de Sant Pere de Casserres, a les Masies de Roda, i de la Fundació Maurí de la Garriga, que té una important selecció de materials arqueològics, entre els quals figura el cadirat gòtic de la catedral de Girona.

— 19 de novembre, «El gòtic al Bages». Es va visitar la Col·legiata Basílica

de Santa Maria de l'Aurora de Manresa, dissenyada per Berenguer de Montagut.

— 3 de desembre, «Visita a la Basílica de Santa Maria del Pi: l'arxiu, el museu i l'església». Va ésser guiada per Jordi Sacasas, arxiver i conservador de la Basílica de Santa Maria del Pi, i Alberto Raptor, del Museu del Pi.

— 18 de febrer, Sortida a Martorell (Baix Llobregat) per a conèixer L'Enrajolada-Casa Museu Santacana i el Museu Municipal Vicenç Ros. L'Enrajolada està situada en l'antiga casa de la família Santacana i disposa d'una valuosa col·lecció de rajoles i restes de palaus i edificis religiosos, així com de pintures, mobiliari i elements decoratius antics. El Museu Municipal Vicenç Ros ocupa part de les dependències de l'antic convent de caputxins, del s. XVII, i conté, entre altres col·leccions, una de ceràmica amb prop de 15.000 rajoles.

— 11 de març, sortida a Tortosa per a conèixer-ne la catedral, el tresor catedralici, el Palau Episcopal i el museu municipal. Els comentaris van anar a càrrec de Francesca Español, presidenta d'AAR; Joan Hilari Muñoz, historiador, i Rosa M. Martín Ros, vicepresidenta d'AAR.

— 25 de març, Visita matinal al Museu Frederic Marès (Barcelona), amb explicacions de la presidenta d'AAR, Francesca Español.

— 10-13 d'abril, «Monuments medievals a la Provença (França)». Viatge guiat per Francesca Español, presiden-

ta d'AAR, a Tarascó (Castell i Capella de Sant Gabriel), Avinyó (Palau dels Papes, Museu Calvet, Pont de Sant Beneset i diverses esglésies del municipi), Vilanova d'Avinyó (Cartoixa de Notre-Dame de Val-de-Bénédiction) i Usès (Pont del Gard).

— 20 de maig, Visita al castell gòtic del rei Jaume II a Torroella de Montgrí. Es va pujar a peu al castell i es va visitar la població i els principals monuments.

— 27 i 28 de maig, «El romànic al Pirineu d'Osca». Es van visitar la catedral romànica de Jaca, Santa Creu de la Serós (on es troba el monestir de Sant Joan de la Penya) i el castell de Loarre.

Cicle de conferències «Romànic a l'abast»

— 12 de desembre, «Piedad tangible. El mobiliario litúrgico medieval de las iglesias de Gotland». Va anar a càrrec de Justin E. A. Kroesen, conservador del Museu de Bergen (Noruega).

— 19 de desembre, «Momento, narración e historia en la imagen románica y sus inscripciones». Va ésser pronunciada per Vincent Debais, del Centre d'Estudis Superiors de Civilització Medieval de la Universitat de Poitiers (França).

— 13 de març, «La conservació-restauració del Brodat de la Creació de la catedral de Girona». Va ésser impartida per Maite Toneu, María Luz Morata i Carme Masdeu, del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya (CRBMC).

Cicle de conferències «Gòtic a l'abast»

— 3 d'octubre, «La transmisión del conocimiento de los oficios artísticos. Valencia, 1370-1450». Va ésser pronunciada per Encarna Montero, del Departament d'Història de l'Art de la Universitat de València.

— 10 d'octubre, «L'univers creatiu de Joan Mates, pintor del 1400. Una nova tauleta a Alemanya». Va ésser oferta per Cèsar Favà, conservador del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC).

— 7 de novembre, «Noves descobertes sobre el cor gòtic desaparegut de Santa Maria del Mar». Va anar a càrrec de Joaquim Graupera, del Departament d'Història de l'Art de la Universitat de Barcelona (UB) i secretari d'AAR.

— 21 de novembre, «Tot resseguint el periple d'un sepulcre medieval desconegut, descobert en una col·lecció estrangera». Va ésser impartida per Francesca Español, professora del Departament d'Història de l'Art de la UB i presidenta d'AAR.

— 6 de març, «Remembranza Luna y fama Mendoza. Arte y arquitectura de la capilla de Santiago en la catedral de Toledo». Va ésser pronunciada per Matilde Miquel, professora del Departament d'Història de l'Art de la Universitat Complutense de Madrid.

— 3 d'abril, «Pintura gòtica a Mallorca: obres, promotors i mestres». Va anar a càrrec de Tina Sabater, professora del Departament de Ciències Històriques

i Teoria de les Arts de la Universitat de les Illes Balears.

— 24 d'abril, «El tern de Ferran II de la Capella Reial de Granada». Va ésser impartida per la historiadora de l'art i vicepresidenta d'AAR Rosa M. Martín.

XXXI Cicle de conferències: «Josep Puig i Cadafalch (1867-1956). Memòria de l'historiador i de l'arquitecte»

Amb aquest cicle de conferències es va voler participar en els actes de l'Any Puig i Cadafalch, en commemoració del 150è aniversari del naixement de l'arquitecte. El programa va constar de les sessions següents:

— 9 de gener, «Josep Puig i Cadafalch i la recuperació de la pintura monumental romànica», per Milagros Guardia (catedràtica del Departament d'Història de l'Art de la UB).

— 16 de gener, «Influència intel·lectual i professional de Puig i Cadafalch en la trajectòria de l'arquitecte Josep Danés», a càrrec de Joaquim M. Puigvert (professor de la Universitat de Girona, UdG).

— 21 de gener, visita matinal «El paisatge dels orígens. Josep Puig i Cadafalch i Mataró (1867-1897)», a càrrec dels membres de la junta directiva d'AAR Joaquim Graupera i Rosa M. Martín. Es va anar a Mataró, ciutat natal de Puig i Cadafalch, per veure els seus primers treballs (Casa Coll i Regàs, tapes del clavegueram, Casa Parera, Casa Sisternes,

botiga La Confianza, edifici El Rengle, edifici de La Beneficència...).

— 30 de gener, «L'estela de Josep Puig i Cadafalch en la interpretació del romànic català», per Raquel Lacuesta (Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi).

— 6 de febrer, «L'etapa formativa de Puig i Cadafalch. Idees i referents», de Joaquim Graupera, secretari d'AAR.

— 13 de febrer, «El primer romànic com a projecte europeu de Josep Puig i Cadafalch en temps d'entreguerres», a càrrec d'Eduard Riu-Barrera (Servei de Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya).

Altres activitats

— 14 i 15 de novembre, seminari «Santa Maria del Mar, revisitada». Es va col·laborar en aquest seminari del Grup de Recerca Reconegut «Edificis i escenaris religiosos medievals a la Corona d'Aragó» de la UdG. Per mitjà de conferències i debats amb experts, es van estudiar els trets arquitectònics de la Basílica de Santa Maria del Mar, els usos litúrgics que va acollir i el seu mobiliari en l'edat mitjana. També es va visitar la Basílica i se'n va analitzar la gestió contemporània a partir dels seus valors artístics i culturals.

— 21 de desembre, presentació del 25è número de la revista d'AAR *Lambard. Estudis d'Art Medieval*. Va anar a càrrec de Teresa Vinyoles, professora d'història medieval a la UB.

— 27 de febrer, presentació del llibre *Romanesque Cathedrals in Mediterranean Europe. Architecture, Ritual and Urban Context*, de G. Boto Varela i Justin E. A. Kroesen. Va ésser a càrrec de Marc Sureda i Esther Lozano, del Grup de Recerca Templa.

— 27 de març, taula rodona sobre el problema de les pintures del Reial Monestir de Santa Maria de Sixena (Osca)». Hi van intervenir Alberto Velasco, conservador del Museu de Lleida; Pere Rovira, expert en pintura mural del CRBMC; Mireia Mestre, cap de Restauració i Conservació Preventiva al MNAC; Pilar Bayarri, advocada en cap al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i, com a moderadora, Francesca Español, presidenta d'AAR.

— 7 de maig, Dia del Romànic: «VIII Trobada d'Amics de l'Art Romànic de Catalunya». Edició organitzada per AAR del Berguedà, en què l'advocat i polític Jaume Farguell i la historiadora M. Dolors Santandreu van oferir visites guiades a l'església de Santa Maria d'Avià, al Santuari de Queralt i a l'església de Sant Joan de Berga.

Premis

*Premi dels Amics de l'Art Romànic
(per a estudiants)*

Es va declarar desert.

Publicacions

Lambard, vol. 25: 2013-2014 (ed.: 2016).

Institució Catalana d'Estudis Agraris

Any de fundació: 1977*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOSEP M. VIVES DE QUADRAS
Vicepresidència: ESTER TORRES CÜELL
Secretaria: JOAQUIM ROS SAQUES
Tresoreria: SANTIAGO POCINO PEÑALBA
Vocalia: JOAN SAUS ARÚS
JORDI ROSELL FOXÀ
CARLES FOLCH CASTELL
JOSEP M. ESPELTA GUARDIA

Coordinadors de les seccions especialitzades

Agricultura General: JOAN ANGLÈS SEDÓ
Estudis Rurals: GEMMA FRANCÈS TUDEL
Forestal: JOAN IGNASI CASTELLÓ
Història Rural: ASSUMPTA SERRA CLOTA
Jardineria i Paisatgisme: JOAQUIM CAMPS MASICH
Protecció Vegetal: ESTER TORRES CÜELL
Ramaderia: JOSEFINA PLAIXATS BOIXADERA
Sòls: MIQUEL ARAN MAYORAL
Viticultura i Enologia: JOSEP M. PUIGGRÒS JOVÉ

Delegada territorial a Tarragona: MONTSERRAT NADAL ROQUET-JALMAR

Delegat territorial a Girona: VICENÇ LLOVET ROQUÉ

Delegat territorial a Lleida: SANTIAGO PLANAS DE MARTÍ

Delegada de l'IEC: MERCÈ DURFORT COLL

Nombre de socis: 346

* Aquesta institució va començar la seva activitat sota el nom d'Institut Català d'Estudis Agraris i, poc després, va adquirir el d'Institució d'Estudis Agraris. Finalment, el 1984 va ésser integrada com a filial de l'IEC.

Activitats

Durant el curs 2016-2017, la Institució Catalana d'Estudis Agraris (ICEA) va organitzar les activitats següents, generalment dutes a terme a la seu de l'IEC:

Jornades

— 14 de setembre, *El Tractat transatlàntic de lliure comerç i inversió entre la UE i els EUA*. Va girar entorn d'aquest tractat, que canviaria la dinàmica i composició del sector agroalimentari català si elimina els obstacles aranzelaris i no aranzelaris en el comerç agroalimentari entre la UE i els EUA. Des de la UE, alguns subsectors el consideren una oportunitat per a consolidar i ampliar les exportacions al mercat americà, i d'altres el veuen amb temor per la competència de produccions dels EUA, fins ara sense accés al mercat europeu. Primer de tot, Mark Jeffery, cap de comunicació de la Comissió Europea a Barcelona, va presentar el Tractat, i després es van oferir ponències centrades en els sectors boví (Albert Juanola, d'Aso-provac), porcí (Andreu Ferrer, d'Unió de Pagesos), vitivinícola (Salvador Puig, de l'Institut Català de la Vinya i el Vi, INCA-VI), i de la fruita (Manel Simon, director general d'Afrucats). Finalment, Antoni Díaz, del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya (DARP), va parlar de les possibles repercussions del Tractat en el sector agrari català, i es va obrir un debat amb els ponents i Ramon

Sentmartí (director gerent de Prodeca), que va ésser moderat per Jordi Rosell (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB).

— 29 de setembre, Workshop de la Fuita Dolça: «Cercant equilibris. Innovació, competitivitat i internacionalització». Jornada tècnica per a reflexionar sobre el motiu del desequilibri que viu la fructicultura, que es va estructurar en dues parts. En la primera, titulada «La realitat del desequilibri», José Sebastián Millán, professor de l'AEGERN (Departament d'Administració d'Empreses i Gestió Econòmica dels Recursos Naturals de la Universitat de Lleida, UdL), va abordar l'estudi de costos de producció en fruita; Julián Briz, catedràtic emèrit del Departament d'Economia i Ciències Socials Agràries de la Universitat Politècnica de Madrid (UPM), va parlar de la cadena de valor en fruita de pinyol; Manel Simon, director general d'Afrucats, va analitzar el mercat fruiter i la seva gestió, i, finalment, es va obrir una taula rodona per debatre la situació, en què van participar Xavier Miarnau (investigador de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries, IRTA), Sisco Palau (membre de la junta directiva d'Afrucats), Simó Alegre (director del Fruitcentre) i, com a moderador, Antoni Colom (professor de l'AEGERN). En la segona part, «Les noves oportunitats. Comercialització segura a la Xina», Rui Correia (responsable de gestió de productes fitosanitaris de

Syngenta Iberia), Valentín Turégano (gerent de Tecnidex), Judit Illa (especialista de comerç exterior de CaixaEmpresa) i Lluís París (director comercial del Port de Barcelona), van parlar de les claus per a arribar a la Xina, i després es va fer un debat d'experts en mercats internacionals, amb convidats com per exemple Javier Sierra (director de l'Institut Agronòmic Mediterrani de Saragossa). Va ésser coorganitzada amb Afrucat, l'Associació de Periodistes i Escriptors Agraris de Catalunya (Agroprés), l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària de la UdL (ETSEA-UdL) i SIETE Agromarketing, i es va celebrar al Saló de Congressos de la Fira de Lleida.

— 19 d'octubre, 4t Fòrum Forestal de Barcelona. Activitat que organitza l'Aula de Silvicultura Mediterrània de Barcelona de la ICEA per contribuir a la millora i el progrés del sector forestal i de la gestió dels boscos. En aquesta edició es va abordar la gestió dels boscos d'utilitat pública de propietat municipal, mitjançant dos col·loquis i una desena de ponències, entre les quals «La política de la Generalitat al bosc públic municipal» (Montserrat Barniol, directora general de Forests de la Generalitat de Catalunya), «La professionalització de les feines forestals als boscos municipals» (Josep Anglada, alcalde de Vidrà, Osona) i «Les concessions per a la instal·lació d'estacions d'esquí» (Ramon Moliner, president del Consell Comarcal de la Cerdanya).

— 8 de novembre, *Els cultius transgènics a Europa: legislació, avaluació i perspectives*. Darrerament s'han desenvolupat tècniques que permetrien modificar els genomes de plantes d'una manera més dirigida que amb la transgènia o els mètodes clàssics de millora. A Europa, aquestes noves tècniques han generat debat (p. ex., per si s'han de considerar o no transgèniques o pel risc que poden suposar per a la salut humana). Amb l'objectiu d'abordar aquestes qüestions i d'analitzar l'estat actual i les perspectives de futur dels cultius transgènics a Catalunya, es va oferir aquesta jornada, que va constar d'una conferència de Josep M. Casacuberta, membre de l'Autoritat Europea de Seguretat Alimentària, i d'un col·loqui.

— 25 de novembre, Jornada sobre la Varietat Carinyena. Va comprendre set conferències, entre les quals, per exemple, «Vint anys de la Secció de Viticultura de la ICEA» (Josep M. Puiggròs, coordinador de la Secció de Viticultura i Enologia), «Característiques agronòmiques de la carinyena» (Agustí Villarroya, assessor vitícola) i «Efectes del canvi climàtic en els vins de carinyena en ecosistemes vulnerables. DOQ Priorat» (Montse Nadal, Facultat d'Enologia de la Universitat Rovira i Virgili, URV). Així mateix, l'investigador de l'INCAVI Enric Bartra va oferir un tast de vins de carinyena. Va ésser coorganitzada amb la Facultat d'Enologia de la URV i celebrada a la seva seu.

— 24 de febrer, *Maneig del cultiu de la vinya enfront del canvi climàtic II*. Jornada tècnica coorganitzada amb la Facultat d'Enologia de la URV i duta a terme a la seva seu. Va començar amb cinc conferències sobre la gestió del reg en la vinya, com per exemple «Viñedos en secano o regadío? Necesidades de irrigación en viña», pronunciada per Pilar Baeza, professora de viticultura de la UPM. Seguidament es van impartir les sessions «Material vegetal resistent a la sequera: portaempelts», a càrrec de Montserrat Nadal, professora de viticultura de la URV i delegada de la ICEA a Tarragona, i «Material vegetal resistent a la sequera: varietats», per Josep M. Albet, del celler Albet i Noya. Finalment es va fer un tast de vins, i el president de la ICEA, Josep M. Vives, i el director de l'INCAVI, Salvador Puig, van parlar dels quaranta anys de la ICEA.

— 26 d'abril, *Els purins: nutrició, tractament i normativa*. Es va abordar el tema dels purins, un dels més rellevants de la ramaderia intensiva a Catalunya, amb tres ponències: «Potencial de la nutrició per reduir l'excreció de nitrogen als purins» (Josep Gasa, catedràtic de nutrició animal a la UAB), «Per què el tractament de les dejeccions?» (Xavier Flotats, catedràtic d'enginyeria ambiental a la Universitat Politècnica de Catalunya) i «Purins: normativa, fertilitzants, sòls i aigües» (Jaume Boixadera, cap del Servei de Sòls i Gestió Mediambiental de la Pro-

ducció Agrària de la Generalitat de Catalunya). Es va celebrar al Col·legi Oficial d'Enginyers Agrònoms de Catalunya (Barcelona).

— 25 de maig, *15 anys de transferència tecnològica a Catalunya*. La ICEA va col·laborar en l'organització d'aquesta jornada del DARP en què, en commemoració dels quinze anys del Pla anual de transferència tecnològica, es va fer balanç del Pla, es va exposar l'evolució de la transferència tecnològica a Catalunya i se'n va analitzar el futur en el sector agroalimentari català.

— 8 de juny, *Aplicacions de la biotecnologia a l'agricultura*. Activitat organitzada dins dels actes de celebració dels 40 anys de la ICEA, amb la col·laboració del Departament de Producció Vegetal i Ciència Forestal de l'ETSEA-UdL (PVCF) i de la Secció de Ciències Agroalimentàries de l'Institut d'Estudis Ilerdencs (IEI). L'objectiu era donar a conèixer les principals línies de treball sobre biotecnologia agrària i les aplicacions directes que poden tenir. Va comprendre dues ponències, a càrrec de catedràtics del PVCF: «Aplicació de les tècniques d'edició del genoma per a la millora dels cereals» (Teresa Capell) i «Aplicacions biotecnològiques per al control de plagues agrícoles» (Ramon Albajes). Es va celebrar a la seu de l'IEI (Lleida).

— 19 d'agost, XXXII Jornada d'Agricultura a Prada: «Fauna salvatge, espècies invasores i activitat agrària:

problemes i polítics». Les espècies invasores i la fauna salvatge constitueixen un problema greu tant per al desenvolupament de l'activitat agrícola, ramadera i pesquera, com per a la conservació de la biodiversitat de molts ecosistemes. Per això, en aquesta edició es van analitzar els mecanismes d'introducció i proliferació d'aquestes espècies i les intervencions realitzades per erradicar-les. Va tenir lloc al Liceu Charles Renouvier de Prada de Conflent, dins del marc de la XLIX Universitat Catalana d'Estiu.

Taules rodones i conferències

— 28 de setembre, conferència «Quaranta anys de recerca en agronomia hortícola. Una mirada retrospectiva». Va anar a càrrec d'Oriol Marfà, investigador de l'IRTA que es dedica a la recerca hortícola.

— 24 de maig, taula rodona «Estratègia d'Impuls de la Política Alimentària a la ciutat de Barcelona». Va girar entorn de l'Estratègia d'impuls de la política alimentària dissenyada per l'Ajuntament de Barcelona per promoure una política adreçada a la sobirania alimentària, el consum responsable, la producció agroecològica i els circuits curts de comercialització. Hi van intervenir Jordi Via, responsable de l'Estratègia; Sergi Alegre, regidor de Promoció de la Ciutat, Mobilitat i Transport de l'Ajuntament del Prat de Llobregat; Raimon Roda, director del Parc Agrari del Baix Llobregat; Annalisa Giocoli, arquitecta de la Direcció de Ser-

veis d'Urbanisme de l'Àrea Metropolitana de Barcelona; Carles Mencos, responsable del sector ecològic de la Comissió Permanent Nacional d'Unió de Pagesos, i Ferran Berenguer, pagès d'horta ecològica al Parc Agrari del Baix Llobregat.

— 20 de juny, V Tarda de Jardins i Jardiniers. La presentació va anar a càrrec de Josep M. Vives, president de la ICEA, i a continuació es van oferir ponències sobre jardins com ara els romans de Barcelona (Carme Miró, directora del Pla Barcino de Barcelona) o els del Castell de Peralada (Inés Padrosa, historiadora de l'art i bibliotecària de la Biblioteca del Castell de Peralada). Així mateix, durant l'acte M. Alba Fransi, membre de Jardins i Jardiniers, va recordar la figura de José Carrillo de Albornoz, que entre altres càrrecs va ésser professor i director de l'Escola de Jardineria Rubió i Tudurí.

— 28 de juny, 40è aniversari de la ICEA. Primer de tot es va obrir una taula rodona titulada «La indústria agroalimentària catalana: reptes de futur», en què van intervenir Elena Beltran, responsable d'R+D de Sant Dalmai; Jaume Gramona, president de Caves Gramona; Josep Pont, president del Grup Borges; Guillem Mariscal, director general de Llet Nostra, i, com a moderador, Jordi Sala, director general de Desenvolupament Rural del DARP fins al 2015 i membre de la ICEA. Després es va oferir un sopar de celebració als socis al claustre de la seu de l'IEC.

Presentacions

— 20 d'octubre, portal *Vitis Catalana*. Jordina Escala, responsable del Centre de Documentació del VINSEUM Museu de les Cultures del Vi de Catalunya, va presentar aquest web del VINSEUM i la ICEA; tot seguit, el filòleg Xavier Fava va parlar de les motivacions que expliquen els noms dels ceps i raïms catalans, i, finalment, es va obrir un debat i es van degustar vins de varietats catalanes. Va tenir lloc a l'Auditori del VINSEUM (Vilafranca del Penedès).

— 29 de novembre, llibre *El xai a taula. Receptes per quedar bé i fàcils de fer*. Va anar a càrrec de la seva autora, Rosa March, que és membre de la junta d'Agropres i viu al mas de les Viles de Rupit i Pruit (Osona), dedicat a la cria de bestiar oví. L'obra, editada per Viena Edicions amb la col·laboració del DARP, conté més de cent receptes i inclou il·lustracions de la ninotaire Pilarín Bayés. Van intervenir en l'acte Josep M. Vives, president de la ICEA; Antoni Díaz, director general d'Alimentació, Qualitat i Indústries Agroalimentàries del DARP, i la periodista Mireia Mallol.

— 2 de març, llibre *L'últim jardiner, Josep Batlle Gras (1920-2006)*. Va ésser a càrrec de Joaquim Camps, coordinador de la Secció de Jardineria i Paisatgisme; Enric Batlle, doctor arquitecte; Josep M. Montserrat, director del Jardí Botànic de Barcelona, i els autors de l'obra, Montse Rivero i Jordi Cartaña.

— 11 d'abril, llibre *El bosc immobilitzat*, de Joan Ignasi Castelló. L'obra resumeix les diferents polítiques adreçades als boscos des del s. XVIII fins avui. L'acte es va organitzar conjuntament amb Pagès editors i, a més de Castelló i de la directora de l'editorial, Eulàlia Pagès, hi van intervenir Joan Tardà, diputat d'ERC al Congrés; Josep M. Vila d'Abadal, vicepresident del Centre de la Propietat Forestal; Ramon Espinach, cap del Servei de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona, i Josep M. Vives, president de la ICEA.

Tertúlies d'Estudis Rurals

Xerrades organitzades per la Secció d'Estudis Rurals, que es van celebrar al Restaurant L'Antic Forn (Barcelona) segons el programa següent:

— 26 d'octubre, «Models de gestió de les explotacions ramaderes de porcí: sistema d'integració versus explotacions independents», a càrrec de Ramon Lumbierres, propietari d'una granja amb 400 truges al Torricó (Osca), i Josep Riera, petit integrador d'Artesa de Lleida.

— 17 de gener, «Cooperatives agràries: realitat i perspectives», amb Jordi Vives, director de la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya.

— 21 de març, «Les oportunitats de l'enoturisme per al sector vitivinícola català», a càrrec del divulgador de la cultura del vi Lluís Tolosa.

— 21 d'abril, «El Programa de dones del món rural i marítim 2016-2020»,

a amb Brigida Lorenzo, responsable de polítiques transversals i d'igualtat del DARP.

Tertúlies de Protecció Vegetal

Xerrades organitzades per la Secció de Protecció Vegetal, que es van celebrar principalment a l'IEC:

— 13 de març, «*Xylella fastidiosa*, es pot aturar?». El bacteri de la *Xylella fastidiosa* afecta, entre altres plantes, oliveres, ametllers i cirerers, i actualment es troba a Mallorca i a Eivissa. En aquesta sessió es va analitzar si Catalunya està preparada per combatre-la en cas que hi arribi, si es pot confiar a controlar l'insecte que la transmet, i què en diu Europa. Hi van intervenir Neus Ferrete, sub-directora general d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya; Emili Montesinos, professor de fitopatologia de la Universitat de Girona; Jordi Giné, cap de Sanitat Vegetal de la Generalitat de Catalunya, i els investigadors de l'IRTA Assumpció Batlle i Jordi Sabaté.

— 20 d'abril, «Els pol·linitzadors. Poden sobreviure a les amenaces?». Joan Casanelles, investigador al Departament d'Ecologia de Sistemes de la Universitat d'Amsterdam; Antoni Gómez Pajuelo, consultor d'apicultura, i Laura Roquer, investigadora del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals, van parlar de les amenaces actuals de les abelles i d'altres pol·linitzadors, procurant donar resposta a interrogants com ara quin és l'estat actual de les poblacions en els cul-

tius d'arbres fruiters, o quina ha estat l'evolució de les abelles de producció de mel. Va tenir lloc a l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona (Castelldefels).

— 14 de juny, «Sanitat vegetal i problemàtica dels cultius menors a Europa». Sessió amb Agustí Soler, membre del grup europeu d'usos menors de l'Associació Europea per a la Protecció de Cultius, que va parlar dels cultius menors, de les necessitats actuals d'aquest sector i d'aspectes importants del registre de fitosanitaris. Ana Salamero, de la Secció de Protecció Vegetal i Seguretat Alimentària de la ICEA, va intervenir-hi com a moderadora.

Transcatalònia

Activitat organitzada anualment per la Secció de Sòls, consistent a recórrer una zona concreta de Catalunya per observar-ne els perfils de sòls, paisatges i altres elements relacionats amb el mantell edàfic. En cada parada s'ofereixen les explicacions pertinents a càrrec d'experts.

L'edició del 2016 va tenir lloc el 15 d'octubre i es va dedicar als sòls de la comarca del Berguedà. El circuit, dissenyat pel cartògraf de sòls Toni Baltiérrez, va començar a la zona de Cal Rosal i va continuar pel Santuari de Queralt i per la conca de Vallcebre, fins a arribar als vessants del Pedraforca.

La Transcatalònia 2017 es va celebrar el 27 de maig i es va centrar en els entorns edàfics dels monestirs cistercencs de Poblet (Conca de Barberà) i de

Vallbona de les Monges (Urgell). Va ésser dissenyada en col·laboració amb Josep Miquel Ubalde i Pau Moragas, coneixedors dels sòls d'aquesta zona.

Altres activitats

— Novembre-març, sortides del Congrés Masia i Territori. A fi de complementar les activitats del 1r Congrés Masia i Territori - Congrés del Món de la Masia, celebrat el març de 2015, la Secció d'Història Rural organitza sortides per a conèixer millor el món de la masia. Durant aquest curs, el 26 de novembre es va anar als municipis de Palau-sator i Forallac, al Baix Empordà, per visitar, entre altres indrets, el Mas Cals. I el 25 de març es va fer una sortida a la vall d'Ora (Solsonès) per conèixer l'Ecomuseu de la Vall d'Ora (amb el molí de Ca l'Ambrós i la masia de Cal Guirre) i altres punts d'interès, com és ara l'ermita de Sant Lleir.

— 15 i 16 de juny, VI Congrés Internacional d'Art, Paisatge Vitivinícola i Enoturisme. La ICEA va col·laborar en aquesta proposta del Centre d'Estudis del Paisatge Vitivinícola, que es va centrar en l'economia del sector vitivinícola per fer evident i necessari el vincle directe que hi ha entre la qualitat del paisatge i l'increment de beneficis. La conferència inaugural, titulada «Observations on Intangibles: Winery Landscape Excellence and Economic Performance», va ésser pronunciada per Paul Merton, expert en la recerca i la consultoria sobre l'economia del vi

a tot el món. El programa, estructurat en blocs dedicats a l'economia, al paisatge, al territori i a l'art, va incloure activitats diverses, com ara conferències, taules rodones i tasts de vins. Les activitats de la primera jornada van tenir lloc al VINSEUM (Vilafranca del Penedès) i les del dia següent, a Torreramona (Subirats).

Premis

Premi de la Institució Catalana d'Estudis Agraris (per a estudiants)

Premi fundat el 1983, que s'ofereix a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre agricultura. En la 33a convocatòria, inclosa en el *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va ésser atorgat a Paula Molina per *Impacte dels marges florals en l'abundància d'emics naturals en cultiu de tomàquet*. Així mateix, es va concedir un accèssit a Martí Figueras per *Influència de l'entorn dels hivernacles de tomàquet primerenc en la colonització del cultiu per mívrids depredadors*. El Premi es va lliurar el dia 21 d'abril de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi 2017.

Publicacions

Dossiers Agraris, núm. 19 (2017).

Quaderns Agraris, núm. 41 (desembre 2016); núm. 42 (juny 2017).

RIVERO, MONTSE; CARTAÑA, JORDI. *L'últim jardiner: Josep Batlle Gras (1920-2006)*. Barcelona: Institució Catalana d'Estudis Agraris, 2017. [Coedició amb Enric Batlle i Durany]

Societat Catalana de Pedagogia

Any de fundació:	1979
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	MARTÍ TEIXIDÓ PLANAS
Vicepresidència:	JOAN MALLART NAVARRA
Secretaria:	CARME RIDER SERRA
Tresoreria:	EMPAR GARCIA LÓPEZ
Direcció de publicacions:	JOAN RUÉ DOMINGO
Vocalia adjunta de publicacions:	CARME AMORÓS BASTÉ
Vocalia de comunicació i portal web:	ÒSCAR GARCIA NICOLAU
Vocalia de cooperació amb universitats:	NÚRIA RAJADELL PUIGGRÒS
Vocalia de les comarques de Tarragona:	ELENA VENINI REDÍN
Vocalia de les comarques de l'Ebre:	ANTONI PERULLES RULL
Vocalia de les comarques de Lleida:	JOSEP SERENTILL RUBIO
Vocalia de les comarques interiors (Vic-Manresa):	ANTONI PORTELL LLORCA
Vocalia del País Valencià:	DIEGO GÓMEZ GARCIA
Vocalia de les Illes Balears:	RAMON BASSA MARTÍN
Enllaç resident a institucions europees:	MAR CAMACHO MARTÍ
Delegat de l'IEC:	JOSEP GONZÁLEZ-AGÀPITO GRANELL
Nombre de socis:	181

Activitats

Les activitats organitzades per la Societat Catalana de Pedagogia (SCP) durant el curs 2016-2017, que generalment es van dur a terme a la seu de l'IEC, van ésser les següents:

— 5 d'octubre, jornada *Innovació educativa i sistema pedagògic a l'escola*.

Activitat amb què es va inaugurar el curs i

en què diferents grups, xarxes i institucions que impulsen la innovació en l'educació van compartir experiències i presentar projectes educatius innovadors realitzats a Catalunya. Es va debatre el procés de desenvolupament de la innovació a partir de sis nuclis: adopció d'innovacions educatives, equip docent, organització de l'aprenentatge, xarxes d'intercanvi, i institucions i la política.

— 16 de novembre, Quarta Conversa Pedagògica de l'SCP: «La innovació pedagògica a debat». Sessió en què es van compartir reflexions i idees entorn de la innovació pedagògica (situació actual i reptes, iniciatives innovadores, línies de futur...). Va tenir lloc a Tarragona, a la Sala Tàpies de l'Edifici del Rectorat de la Universitat Rovira i Virgili (URV).

— 10 de maig, conferència «Escola, famílies i comunitat: els vincles indispensables». Va ésser impartida per Antoni Tort, professor del Departament de Pedagogia de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, durant la cerimònia del lliurament del XXVII Premi Joan Profitós d'assaig Pedagògic.

— 15 de juny, signatura de la *Declaració social per la pedagogia*. L'SCP i el Col·legi de Pedagogs de Catalunya van elaborar la *Declaració social per la pedagogia*, en què defensen el valor d'aquesta disciplina en l'educació i la societat i en reivindiquen el reconeixement social i de l'Administració. La van signar els presidents d'ambdues entitats, Martí Teixidó i Rosa Rodríguez, respectivament.

— 5 de juliol, presentació del llibre *Pedagogia, ara*, del president de l'SCP, Martí Teixidó. Va obrir l'acte el president de l'IEC, Joandomènec Ros, i seguidament l'autor va presentar l'obra i va dialogar amb la sociòloga, gestora pública i política catalana Marina Subirats. El llibre situa la pedagogia en la societat actual i l'aplica a la realitat vident

amb l'objectiu que mestres i professors assoleixin un mapa mental clar per establir una relació educativa amb els infants i joves i organitzar les situacions d'aprenentatge amb ciència pedagògica.

El Termòmetre Lingüístic i el Marc d'Ensenyament de les Llengües Vives (TL-MELvives)

El Termòmetre Lingüístic (TL), realitzat amb la col·laboració del Grup Promotor Santillana, la Fundació Carulla i el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, és una prova d'identificació de la competència lingüística en infants de cinc anys. Està inclòs en el *Marc d'Ensenyament de Llengües Vives*, document de referència fonamentat per a l'elaboració del projecte d'ensenyament plurilingüe a les escoles de llengua catalana, obert a les llengües romàniques i amb l'anglès com a llengua transnacional. La prova està formada per sis làmines que permeten als mestres avaluar l'habilitat fonètica, la memòria auditiva, el vocabulari i la capacitat d'expressió, i també ajuda a programar l'ensenyament de llengües estrangeres segons les possibilitats dels alumnes.

Al llarg del curs es van organitzar jornades formatives per exposar el TL i el MELvives, amb activitats diverses com ara presentacions per a inspectors i equips directius, o jornades formatives per a mestres i directors amb debats i tallers pràctics. La primera sessió, titulada «El

Plurilingüisme a l'Europa Romànica», va tenir lloc el 7 de setembre al Servei Educatiu Baix Llobregat-6 (Sant Vicenç dels Horts). La resta de sessions a Catalunya van portar per títol «Fem l'Escola Plurilingüe», i es van celebrar el 21 de gener a Barcelona (seu de l'IEC), el dia 28 del mateix mes a Girona (Institut Santiago Sobrequés i Vidal), l'11 de febrer a Tarragona (Campus Catalunya de la URV) i el 18 de febrer a Lleida (Edifici Polivalent del Campus de Cappont de la Universitat de Lleida). A Andorra es va impartir una sessió el 4 de març al Col·legi Sant Ermengol (Andorra la Vella), també sota el nom de «Fem l'Escola Plurilingüe». Finalment, a les Illes Balears, les jornades es van titular «De l'oralitat a l'aprenentatge de llengües», i es van celebrar a les seus de la Universitat de les Illes Balears: el 12 de novembre a Menorca (Can Salort, a Alaior), el dia 26 del mateix mes a Eivissa (Antic Edifici de la Comandància, a Eivissa), i el 4 de febrer a Mallorca (Edifici Sa Riera, a Palma).

D'altra banda, el 6 de maig es va celebrar la 3a Jornada d'Intercanvi d'Experiències Fem l'Escola Plurilingüe, a l'escola Marta Mata de Barberà del Vallès. Es va estructurar en dos blocs de presentacions d'experiències simultànies a càrrec d'escoles vinculades al TL: al primer es van presentar experiències relacionades amb l'oralitat i l'ús del llenguatge a l'escola, i, al segon, experiències relacionades amb l'ensenyament de llengües amb

plantejament plurilingüe. A més, Rita Peix, professora de català a la Facultat d'Educació a Perpinyà de la Universitat de Montpeller, va pronunciar la conferència «El perfil de mestre plurilingüe. De la didàctica del plurilingüisme a la competència intercultural».

Aquestes activitats formatives van aplegar un total de set-cents docents. I, pel que fa al nombre d'escoles participants en el projecte de recerca, són quatre-centes a Catalunya, noranta a les Illes Balears, cinquanta-vuit a Occitània, i quatre a Andorra.

Grups de treball

Pauta d'observació de l'expressió espontània

Està format per vint-i-sis mestres d'educació infantil representants de deu escoles de Catalunya segons distribució de titularitat, territorialitat i diversitat sociolingüística. El guien tres ponents. L'objectiu és elaborar un instrument amb consistència pedagògica per disposar d'una escala a partir de la qual cada equip docent pot procedir a l'autoavaluació amb conjunció de valoracions individuals o de sessions d'equips dialogades entre iguals. El material serà editat per Santillana Grup Promotor.

Descriptors de l'escola plurilingüe

L'integren 35 directius escolars representants de deu escoles de Catalunya segons distribució de titularitat, territorialitat i diversitat sociolingüística. El guien tres

ponents. L'objectiu és elaborar una pauta o instrument d'autoavaluació que pugui ésser aplicat pel centre educatiu i contrastat externament per tenir criteris objectivables de quan una escola es pot considerar plurilingüe.

***Participació en activitats
d'altres entitats***

— Participació als Debats d'Educació de la Fundació Jaume Bofill (16 de febrer).

— Presentació del TL-MELvives al I Congrés Transfronterer Ensenyament i Llengües (3 d'abril).

— Participació a l'XI Interforums Antigua Corona Aragón (13 de maig).

Premis

*Premi Joan Profitós d'assaig
pedagògic*

Premi instituït l'any 1990 i convocat per la Fundació Joan Profitós, sota el patro-

natge de l'Escola Pia de Catalunya i l'SCP. S'ofereix a una obra que contingui una reflexió pedagògica o una anàlisi sobre l'acció educativa. En la 27a convocatòria, integrada en el *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va ésser atorgat a Albert Rumbo per *Llegendes del Berguedà. Un actiu pedagògic excepcional*. Així mateix, el jurat va fer mencions honorífiques a les obres *Educar per a la sostenibilitat. Educar en un context d'urgència planetària i de crisis de civilització*, d'Emili Puig, i *La lectura com a antropogènesi en l'obra de Marc-Alain Ouaknin: 1991-2010*, de Josep Lluís Rodríguez Bosch. El lliurament del Premi va tenir lloc a la Sala Pere i Joan Coromines de l'IEC el 10 de maig de 2017.

Publicacions

Revista Catalana de Pedagogia [en línia],
vol. 10 (2016); vol. 11 (2017).

Societat Catalana d'Estudis Clàssics

Any de fundació: 1979

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:	MONTSERRAT JUFRESA MUÑOZ
Vicepresidència:	JAUME ALMIRALL SARDÀ
Tresoreria:	CARLES GARRIGA SANÇ
Secretaria:	ÀLEX COROLEU LLETGET
Vocalia:	JOSEP LLUÍS VIDAL PÉREZ MARIÀNGELA VILALLONGA VIVES (fins al 30.5.2017) FRANCESCA MESTRE ROCA (a partir del 30.5.2017)
Delegada de l'IEC:	MARIÀNGELA VILALLONGA VIVES
Nombre de socis:	211

Activitats

Les activitats organitzades per la Societat Catalana d'Estudis Clàssics (SCEC) al llarg del curs 2016-2017 van ésser les següents:

Conferències

— 27 d'octubre, «Origen y desarrollo de la alquimia griega». Va ésser impartida per Esteban Calderón, professor del Departament de Filologia Clàssica de la Universitat de Múrcia, i es va dur a terme a la Sala Eduard Fontserè de l'IEC.

— 16 de febrer, «Sur l'amour: la Vénus de Lucrèce et l'Eros platonicien». Va anar a càrrec d'Alain Gigandet, professor del Departament de Filosofia de la Universitat de París XII. L'acte, fruit de

la col·laboració amb l'Àrea de Clàssiques de la Universitat de Barcelona (UB), es va celebrar a la Sala de Graus de la Facultat de Filologia d'aquesta universitat.

— 8 de març, «From “Divus Augustus” to “Vicarius Christi”: examples of self-presentation in a period of Transition». Va ésser pronunciada per Dionysios Benétos, professor a la Facultat de Filologia de la Universitat d'Atenes, i es va portar a terme a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC.

— 27 d'abril, «Work, Justice and Morality in Hesiod's Works and Days». Va anar a càrrec de Refik Güremen, professor de la Universitat de Belles Arts Mimar Sinan d'Istanbul. Es va organitzar amb la col·laboració de l'Àrea de Filologia Gre-

ga de la UB i va tenir lloc a la Sala de Graus de la Facultat de Filologia d'aquesta universitat.

— 3 de maig, «Quan un milionari fa l'elogi de la pobresa: el cinisme de Sèneca en les *Cartes a Lucili*». Va anar a càrrec del professor Jordi Pia, de la Universitat de París III (Sorbona Nova), i va tenir lloc a la Sala Carles Pi i Sunyer de l'IEC.

— 25 de maig, «Desmitificar a Don Quijote: modelos clásicos y modelos caballerescos en la figura del hidalgo». Va ésser pronunciada per Pierre Darnis, professor del Departament d'Estudis Ibèrics, Iberoamericans i Mediterranis de la Universitat Michel de Montaigne Bordeaux 3. Es va organitzar conjuntament amb el Departament de Filologia Hispànica de la UB i va tenir lloc a la seva seu.

— 30 de maig, «Dos testimonis llatins de la presència de Virgili en terres de la Corona d'Aragó (segles xv i xvi)». Va ésser impartida pels investigadors Raimon Sebastian (UB) i Àlex Coroleu (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB) a la seu de l'IEC.

Altres activitats

— 1 i 2 de juny, simposi internacional *L'arquebisbe Antonio Agustín en el 500è aniversari del seu naixement*. L'SCEC va col·laborar en aquest simposi organitzat per la UAB, la UB i la Universitat Rovira i Virgili per commemorar el cinc-centè aniversari del naixement d'aquest eclesi-

àstic, jurista i humanista del s. xvi. Durant dos dies es van oferir una vintena de ponències, en què es van abordar aspectes com ara el paper d'Antoni Agustí com a historiador del dret canònic al Concili de Trento. Així mateix, es van visitar l'exposició dels manuscrits d'Antoni Agustí, el seu sepulcre, i la biblioteca de l'Arquebisbat de Tarragona. Les sessions de la primera jornada van tenir lloc a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, i les del dia següent, en diversos indrets de Tarragona.

— 3-7 de juliol, curs d'actualització «Ovidi en el bimil·lenari de la seva mort». Per mitjà de deu sessions, es van abordar diversos temes relacionats amb aquest poeta i la seva obra. Per exemple, es van analitzar les traduccions i adaptacions de l'obra d'Ovidi en català medieval, i Ovidi i la seva obra en la pintura. Va ésser impartit a la seu de l'IEC.

Premis

Premi Eduard Valentí de la Societat Catalana d'Estudis Clàssics
(per a estudiants)

Premi fundat l'any 2011, que s'ofereix a un treball inèdit d'estudi i investigació sobre qualsevol aspecte relatiu als estudis clàssics. En la 6a convocatòria, inclosa dins del *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va ésser atorgat a Maria Cecília Angioni per *L'Orestea' d'Èsquil a la traducció de Pier Paolo Pasolini*. Així mateix, es va concedir un

accèssit a Víctor González Galera pel treball *Política i teatre. El pes del mim en la vida política romana des dels orígens del teatre fins a l'inici de l'Imperi*. El

lliurament del Premi va tenir lloc el 21 d'abril de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

Societat Catalana d'Estudis Numismàtics

Any de fundació:	1979
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	MIQUEL DE CRUSAFONT SABATER
Vicepresidència:	ROSSEND CASANOVA MANDRI
Secretaria:	XAVIER SANAHUJA ANGUERA
Tresoreria:	RAFAEL COMAS EZEQUIEL
Vocalia:	ANNA M. BALAGUER PRUNÉS
	JAUME BENAGES OLIVÉ
	JAUME BOADA SALOM
	MANUEL GARCÍA GARRIDO
	XAVIER JORBA SERRA
	JOAN ANTONI SENDRA IBÁÑEZ
Delegat de l'IEC:	GASPAR FELIU MONTFORT
Nombre de socis:	183

Activitats

El dia 3 de maig de 2017, el president de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (SCEN), Miquel de Crusafont, va rebre la Creu de Sant Jordi en reconeixement de la seva obra d'estudi i difusió de les monedes i la seva circulació en els territoris de l'antiga Corona catalanoaragonesa. En la cerimònia de lliurament, que va tenir lloc al Saló Sant Jordi del Palau de la Generalitat, entre altres autoritats hi van assistir el conseller de Cultura, Santi Vila; el president de la Generalitat, Carles Puigdemont, i la presidenta del Parlament, Carme Forcadell. Durant

l'acte també van rebre la distinció 28 personalitats més i 24 entitats.

El dia 23 del mateix mes, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, l'SCEN va presentar el llibre de Miquel de Crusafont *Glossari català de numismàtica. Amb totes les poblacions emissores (Països Catalans i Corona catalano-aragonesa)*. La presentació va anar a càrrec d'Immaculada Socias, professora del Departament d'Història de l'Art de la Universitat de Barcelona, i després es va fer el sopar de celebració de la Creu de Sant Jordi atorgada a l'autor. L'obra, publicada en el desè volum de la col·lecció «His-

tòria Monetària Catalana», és el primer diccionari català de numismàtica i proporciona informació complementària especialment útil per als numismàtics. Conté 650 entrades, una per a cada moneda, i cadascuna està contextualitzada històricament i relacionada amb fonts documentals primàries de l'època en què es va encunyar. També inclou unes altres 3.000 entrades que aporten dades sobre les poblacions emissores de la Corona catalanoaragonesa i dels Països Catalans, artistes i gravadors, mestres de seca, tre-

sors i troballes monetàries. Així mateix, el text està il·lustrat i s'hi han inclòs elements de cartografia.

Publicacions

Acta Numismàtica, núm. 47 (2017).

CRUSAFONT, Miquel de. *Glossari català de numismàtica: Amb totes les poblacions emissores (Països Catalans i Corona catalano-aragonesa)*. Barcelona: Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, 2017. (Història Monetària Catalana; 10)

Societat Catalana d'Ordenació del Territori

Any de fundació:	1979
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JOSEP ANTONI BÀGUENA LATORRE
Vicepresidència:	MARC MONTLLIÓ BALSEBRE
Secretaria:	NELLA SABORIT ESTEVE
Tresoreria:	ORIOL BIOSCA REIG
Vocalia:	ELENA ALBAREDA FERNÁNDEZ MIREIA PERIS FERRANDO RAIMON SOLER RENOBELL
Delegat de l'IEC:	JOSEP M. MUNTANER PASQUAL (fins al 27.4.2017)
Nombre de socis:	240

Activitats

A continuació es detallen les activitats organitzades per la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (SCOT) al llarg del curs 2016-2017, que generalment es van portar a terme a la seu de l'IEC:

— 19 d'octubre i 2, 9 i 14 de novembre, curs «Actualització en normativa ambiental territorial». Darrerament, malgrat que no s'han aprovat lleis territorials noves, s'han modificat normatives que afecten aspectes ambientals de la gestió del territori. En aquest curs, estructurat en quatre blocs (medi natural, planificació hidrològica i litoral, urbanisme i avaluació ambiental estratègica, i previsió de novetats normatives i tendències), es va repassar l'estat de la qüestió

en matèria de normativa territorial i es van explicar els canvis que més poden afectar els professionals del medi ambient i del dret ambiental. Va ésser coorganitzat amb l'Escola de Formació del Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona.

— 10 de novembre, jornada de debat *La qualitat dels habitatges a Catalunya, mirant el futur*. Es va organitzar conjuntament amb l'Agència de l'Habitatge de Catalunya amb l'objectiu d'identificar els aspectes que determinen la qualitat de l'habitatge i els mecanismes que cal seguir per preservar-la i millorar-la. Els assistents (arquitectes, aparelladors, agents de la propietat immobiliària...) es van dividir per dur a terme simultània-

ment quatre taules de debat. Cada grup es va centrar en una qüestió (funcionalitat, conservació i rehabilitació, ecoeficiència, i tecnologia) i després va exposar les conclusions, a partir de les quals finalment es va obrir un debat conjunt sobre la qualitat present i futura dels habitatges a Catalunya.

— 30 de novembre i 15 de desembre, debat «Què se n'ha fet de la Nova Cultura del Territori?». L'any 2006, entitats i persones vinculades al món acadèmic i professional van signar el *Manifest per a una nova cultura del territori*, en què es plantejava una concepció del territori més enllà de la idea de receptacle d'activitats econòmiques o de reservori de sòl, i lligada a les seves dimensions ambiental, cultural i socioeconòmica. Una dècada després, la Societat Catalana de Geografia (SCG), el Col·legi de Geògrafs de Catalunya i la SCOT van organitzar aquest debat, estructurat en dues taules rodones, per analitzar el dit document. En la primera taula rodona, el 30 de novembre, es va fer balanç i es van debatre les perspectives de futur. Hi van intervenir Josep Oliveras, president de l'SCG; Antonio Prieto, president del Col·legi de Geògrafs d'Espanya; Oriol Nel·lo, del Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB); Helena Cruz, de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona, i, com a moderador, Jaume Busquets, president del Col·legi de Geògrafs de Catalunya. En la

segona sessió, el 15 de desembre, es va examinar la vigència de la Nova Cultura del Territori. Van participar-hi Àlex Casademunt, del Centre per a la Sostenibilitat Territorial; Leandre Romeu, de La Conca 5.1; Vanesa Freixa, de mOntanyanes; Xavier Matilla, de Terrassa en Comú, i Joan Subirats, del Departament de Ciència Política i Dret Públic de la UAB, qui va actuar com a moderador.

— 2 de desembre, jornada de presentació i debat dels resultats del projecte «La llum de la ciutat. La delimitació, evolució i consum de sòl a les àrees urbanes espanyoles a partir de les imatges nocturnes de la Terra (1992-2012)», realitzat pel Grup d'Estudis sobre Energia, Territori i Societat (GURB) de la UAB. Va constar de quatre sessions, entre les quals, per exemple, «El procés d'urbanització i la mesura de l'extensió dels usos urbans del sòl» (Oriol Nel·lo, professor del Departament de Geografia de la UAB) i «La imatge nocturna de les ciutats europees com a indicador del procés d'urbanització» (Joan Checa, GURB). Per acabar, es va obrir una taula rodona titulada «L'anàlisi del procés d'urbanització a través de l'observació de les transformacions dels usos del sòl», en què van participar Antonio Font (Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès de la Universitat Politècnica de Catalunya), Fernando Prieto (Observatori de la Sostenibilitat a Espanya), Jordi Corbera (Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya) i, com a

moderador, Oriol Nel·lo. L'acte va ésser coorganitzat amb la UAB.

— 14 i 15 de febrer, 4t Congrés de l'Energia de Catalunya (CoEnerCat): «Energia, territori, medi ambient, qualitat de vida, economia local». Es va col·laborar en aquest congrés organitzat per l'Associació Congrés d'Energia de Catalunya i la Societat Catalana de Tecnologia, dedicat als àmbits de l'energia, medi ambient, qualitat de vida i economia local. El programa es va estructurar en les seccions següents: visió des de l'àmbit de l'energia, amb ponències com per exemple «Impacte de la biomassa en l'economia local»; visió des del territori i el medi ambient, amb sessions com ara «La transició energètica a Catalunya des de la perspectiva dels micropobles», i visió innovadora intel·ligent, que va constar, entre altres ponències, d'«Energia intel·ligent comarcal».

— 27 d'abril, tertúlia «Agenda urbana. Després de Quito, què?». La SCOT va coorganitzar aquesta sessió, la primera de *La Metropolitana: tertúlia amb espuma*, una nova línia d'activitats del Pla estratègic metropolità de Barcelona. Els ponents van ésser Rosa Suriñach, coordinadora de comunicacions globals a les Nacions Unides, i David Bravo, col·laborador del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona en el desenvolupament del Premi Europeu de l'Espai Públic Urbà. Es va celebrar a l'espai de cotreball Apocapoc BCN (Barcelona).

— 2 de maig, debat «El Pla Director del CRT de Vila-seca i Salou (BCN-World)». La SCOT va participar en aquesta activitat organitzada per l'SCG per parlar del Centre Recreatiu i Turístic (CRT) de Vila-seca i Salou, abordant aspectes com ara la seva vinculació amb el territori o com incidirà en el desenvolupament local. El debat va ésser presentat per Josep Oliveras, president de l'SCG, i hi van intervenir Robert Casadevall, geògraf; Jordi Sardà, professor de l'Escola d'Arquitectura de la Universitat Rovira i Virgili; Joaquim Margalef, economista, i, com a moderador, Josep Bágüena, president de la SCOT.

— 11 de juliol, debat «L'avantprojecte de la Llei de territori, mirades crítiques». L'avantprojecte de la Llei de territori, que tot just inicia la seva tramitació administrativa, reformula profundament els instruments de planejament urbanístic i territorial i planteja una revisió a fons dels principis de redistribució, funcions socials del sòl i dels estàndards del retorn social i públic dels processos urbanitzadors. En aquesta sessió es va debatre si aquest nou marc normatiu respon als principals reptes territorials de Catalunya.

Recerca

Recull i classificació de polítiques i transformacions territorials a Catalunya 2003-2015

Durant el 2016, des de la SCOT i amb la col·laboració del membre del GURB Joan

López Redondo, es va continuar treballant en el programa de recerca Recull i classificació de polítiques territorials, adscrit a la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC, i amb el suport de la Diputació de Barcelona. Aquesta recerca es basa en l'explotació, anàlisi, sistematització i síntesi de la base de dades de l'*Anuari territorial de Catalunya*, i s'estructura en dues parts: «Recull i classificació de polítiques i transformacions territorials a Catalunya, 2003-2014» (informe i base de dades publicats el 2015) i «Recull i classificació de polítiques territorials a Catalunya, 2003-2015», finalitzada el gener de 2017.

Aquesta segona part completa l'anterior i també consta d'una base de dades i d'una memòria que l'acompanya. Per facilitar la lectura i mostrar el potencial d'anàlisi de la base de dades, s'ha incorporat un exercici de presentació sintètica de les principals magnituds que s'hi recullen. Quant a la memòria, constitueix un resum executiu de les tasques desenvolupades i mostra els resultats de l'anàlisi feta amb cinc làmines a manera d'infografia, visualitzables i descarregables en l'apartat «Documentació» del web

de la Societat. Així, doncs, es pot donar per conculsa una primera fase d'explotació de l'*Anuari territorial de Catalunya* com a instrument d'anàlisi territorial, que ofereix al lector, a l'investigador o al gestor públic, un material que reflecteix les tendències de les transformacions i de les polítiques territorials a partir de l'evolució, l'escala i la localització, la complexitat i l'encaix, i la capacitat de generar espais de governança que superen els àmbits politicoadministratius.

Premis

Premi de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (per a estudiants)

Premi instituït el 1999, que s'ofereix a un estudi diagnòstic o bé a un projecte o proposta d'ordenació d'una àrea urbana o territorial de Catalunya. En la 10a convocatòria, inclosa en el *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, es va concedir a Gavina Corbetta pel *Projecte de regeneració urbana i ambiental a La Molina*. L'acte públic de lliurament del Premi es va dur a terme el 21 d'abril de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi 2017.

Societat Catalana de Sociolingüística

Any de fundació: 1981

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:	JOAN PUJOLAR COS
Secretaria:	EVA CODÓ OLSINA
Tresoreria:	MERCÈ SOLÉ SANOSA
Vocalia:	ELVIRA RIERA GIL
	MARIA SABATÉ DALMAU
	AMADEU VIANA SAN ANDRÉS
Delegat de l'IEC:	JOAN A. ARGENTER GIRALT

Nombre de socis: 111

Activitats

A continuació es detallen les activitats organitzades per la Societat Catalana de Sociolingüística (SOCS) al llarg del curs 2016-2017, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

— 22 de setembre, conferència «La materialitat i semiosi de la desigualtat. La classe social i la lluita de classes en les societats contemporànies». Va anar a càrrec de David Block, professor ICREA a la Universitat de Lleida, que va analitzar com fenòmens com ara la desigualtat, la classe social i la lluita de classes, es realitzen tant materialment com discursivament (a través de la semiosi, és a dir, per mitjà de signes). A fi d'il·lustrar-ho, Block va examinar el cas de la batalla discursiva entre el Partit Popular i la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca.

— 12 de desembre, sessió «Nous talents en sociolingüística catalana III». Tercera sessió de difusió dels millors treballs sobre sociolingüística de fi de grau i de màster presentats a les universitats catalanes. Es van exposar els treballs *L'ensenyament-aprenentatge del català a Tolosa: On, qui i per què*, d'Alba Ferran (Universitat de Barcelona, UB); *La neologia formal en la premsa escrita en català*, de Martí Freixas (Universitat Pompeu Fabra, UPF), i *L'oficialitat lingüística en la doctrina jurídica*, de Carlota Fortià (UB). L'acte, celebrat a la Sala Gabriel Oliver de la Facultat de Filologia de la UB, va ésser coorganitzat amb el Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació d'aquesta universitat.

— 10 de gener, presentació del 26è número de la revista de la SOCS,

Treballs de Sociolingüística Catalana. El director de la revista, Emili Boix-Fuster, va presentar aquest monogràfic, que duu per títol «Les llengües en les tecnologies de la informació i la comunicació» i recull cinc treballs sobre l'ús de la llengua en la societat digital: «L'ús del català en l'àmbit dels videojocs», «Ús de la llengua en els mitjans socials per part dels adolescents bilingües de Frísia», «La identitat catalana en el món digital. El cas de la comunitat d'Ubuntu en català», «Estudi sobre la corrupció lingüística dels polítics a les xarxes socials» i «Twitter com a eina per a la recerca sociolingüística: llums i ombres». Tot seguit, l'autor d'aquest darrer treball, Alexandre Nobajas (professor de geografia humana a la Universitat de Keele, Regne Unit), va oferir la conferència «Twitter com a font d'informació sociolingüística», dedicada a les oportunitats, els riscos i les limitacions de l'ús de fonts com Twitter en la recerca sociolingüística.

— 23 de febrer, conferència «El potencial de les xarxes en sociolingüística: la Franja». Va ésser pronunciada pel sociòleg Natxo Sorolla, autor de la tesi doctoral *Trià de llengües i rols sociolingüístics a la Franja des de la perspectiva de l'anàlisi de xarxes socials*. La sessió va anar acompanyada d'una reflexió sobre el potencial metodològic de l'anàlisi de xarxes socials en sociolingüística.

— 27 d'abril, conferència «El tàtar de Crimea: situació i perspectives».

Va ésser a càrrec de Miquel Cabal, autor d'una tesi doctoral sobre les actituds, transmissió i usos lingüístics dels tàtars crimeans. El ponent va presentar la situació sociolingüística del tàtar de Crimea i va analitzar-ne les perspectives de futur, especialment en matèria educativa.

— 2 de juny, taula rodona «La recerca que necessitem». Aquesta sessió va oferir un punt de partida en el diàleg necessari i imprescindible entre els professionals de la planificació lingüística (professors, assessors lingüístics, gestors, dinamitzadors...) i els acadèmics. Hi van intervenir David Casals, responsable de Dinamització dels Serveis lingüístics de la UB; Alba Conesa, directora de Formació i Foment del Consorci per a la Normalització Lingüística; Marta Miró, responsable de Dinamització del Servei de Llengües de la Universitat Autònoma de Barcelona; Jordi Pere, responsable del Servei de Planificació Lingüística del Departament de Salut; Mireia Plana, vicepresidenta de la Plataforma per la Llengua, i, com a moderador, el president de la SOCS, Joan Pujolar.

— 20 de juny, conferència «Justícia lingüística i societats mixtes: quines polítiques lingüístiques?». Va ésser impartida per Elvira Riera, del Grup de Recerca en Teoria Política de la UPF, que va relacionar els conceptes de justícia lingüística i de societat mixta, i va suggerir una proposta de polítiques lingüístiques justes per a aquestes societats

d'acord amb els debats actuals. La finalitat de la sessió era acostar els plantejaments de la teoria política als de la tradició sociolingüística catalana, i identificar aspectes en què caldria una recerca transdisciplinària. Així mateix, es va situar la singularitat de l'àrea lingüística catalana en una perspectiva comparada amb altres democràcies occidentals, amb l'objectiu d'afavorir una reflexió sobre els reptes de les polítiques lingüístiques a Catalunya plantejats per les transformacions socials i polítiques de les últimes dècades.

Premis

Premi Modest Reixach de la Societat Catalana de Sociolingüística

Premi fundat l'any 2003 amb el nom de Premi Lupa d'Or de la Societat Catalana

de Sociolingüística i ofert a un treball de recerca o d'assaig sociolingüístic. En la 15a convocatòria, inclosa en el *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va ésser atorgat a Ignasi Clemente per *Uncertain futures. Communication and culture in childhood cancer treatment* (Ed. Wiley Blackwell, Estats Units d'Amèrica i Regne Unit, 2015). El Premi es va lliurar el dia 21 d'abril de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

Publicacions

Treballs de Sociolingüística Catalana,
núm. 26 (2016).

Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana

Any de fundació	1982*
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JOAN SOLER MATA
Presidència d'honor:	JORDI MONÉS PUJOL-BUSQUETS SALOMÓ MARQUÈS SUREDA
Vicepresidència:	M. CARMÉ AGULLÓ DÍAZ FRANCESCA COMAS RUBÍ
Tresoreria:	RAMON TARRÒS ESPLUGAS (fins al 10.11.2016) JORDI GARCIA FARRERO (a partir del 10.11.2016)
Secretaria:	JULIÀ VILAR HERMS
Vocalia:	MAXIMILIANO FUENTES CODERA MONTSERRAT GÜRRERA LLUCH XAVIER LAUDO CASTILLO ALEJANDRO MAYORDOMO PÉREZ M. ISABEL MIRÓ MONTOLIU ÀNGEL MOREU CALVO XAVIER MOTILLA SALAS M. PILAR NAVARRO RODRÍGUEZ BERNAT SUREDA GARCÍA ANTONI TORT BARDOLET
Delegat de l'IEC:	JOSEP GONZÁLEZ-AGÀPITO GRANELL
Nombre de socis:	93

* Aquesta societat és filial de l'IEC des del 2001.

Activitats

Les activitats organitzades per la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana (SHE) durant el curs 2016-2017 van ésser les següents:

— 18 i 27 d'octubre, cicle de conferències *Ramon Llull: savi, educador i reformador*. Es va organitzar conjuntament amb la Societat Catalana de Filosofia, la Societat Arqueològica Lul·liana

(SAL) i la Universitat de les Illes Balears (UIB), amb motiu de l'Any Lull i de la publicació del monogràfic sobre Ramon Lull de la revista de l'SHE, *Educació i Història*. Va constar de dues sessions, cada una de les quals va consistir en una conferència seguida de la presentació del número esmentat a càrrec del seu coordinador, Pere Fullana, professor del Departament de Pedagogia i Didàctiques Específiques de la UIB. La primera sessió va tenir lloc a Palma, a la sala d'actes de la SAL, i Antoni J. Colom, catedràtic de teoria i història de l'educació a la UIB, va pronunciar-li la conferència «L'educació i el projecte lul·lià». La segona sessió es va dur a terme a Barcelona, a la seu de l'IEC, i Ignasi Roviró, professor a la Facultat de Filosofia de la Universitat Ramon Lull, va oferir-li la conferència «La imatge pedagògica en Ramon Lull».

— 9-11 de novembre, XXII Jornades Internacionals d'Història de l'Educació: «Educar en temps de guerra». Es van coorganitzar amb el Departament d'Educació Comparada i Història de l'Educació de la Universitat de València (UV) i van tenir lloc a les facultats de Magisteri i de Filosofia i Ciències de l'Educació d'aquesta universitat. La conferència inaugural, titulada «Dos Españas en guerra, dos educaciones», va anar a càrrec de Juan Manuel Fernández Soria, catedràtic de teoria i història de l'educació a la UV. Seguidament es van presentar comunicacions estructurades al voltant de

quatre eixos temàtics: aules i experiències educatives en temps de guerra; la funció social de l'educació en temps de guerra; propostes teoricopedagògiques i polítiques en temps de guerra, i la història de l'educació investigada i ensenyada. Durant les Jornades també es va celebrar l'assemblea general de l'SHE i es van oferir activitats diverses, com per exemple visites guiades a la seu històrica de la UV. La hispanista Rose Duroux, catedràtica emèrita de la Universitat Blaise Pascal (França), va pronunciar la conferència de clausura, titulada «Dibujar en tiempos de guerra».

— 1-31 de març, exposició «Pepita i Elisa Úriz Pi. De Badostáin a Berlín Oriental. Història i compromís de les germanes Úriz». Va ésser coorganitzada amb la Universitat de Girona (UdG) i l'Ajuntament d'Eguesibar (Navarra), amb la col·laboració de l'Ajuntament de Girona, la Xarxa Dones Girona, el Moviment de Renovació Pedagògica de Girona, i la Biblioteca Carles Rahola de Girona, i exhibida en aquesta biblioteca. En la inauguració van intervenir Marta Madrenas, alcaldessa de Girona; Alfonso Etxeberria, alcalde d'Eguesibar; Josep M. Serra, degà de la Facultat d'Educació i Psicologia de la UdG, i Joan Soler, president de l'SHE. A propòsit de l'exposició, es van organitzar aquestes activitats, també a la Biblioteca Carles Rahola:

- 8 de març: conferència «Les germanes Pepita i Elisa Úriz: més enllà de la pedagogia», de Carme Agulló (profes-

sora del Departament d'Educació Comparada i Història de l'Educació de la UV).

- 15 de març: projecció del documental *Las maestras de la República*, de Pilar Pérez Solano, que va guanyar el premi Goya a la millor pel·lícula documental l'any 2014. La presentació i els comentaris van anar a càrrec de Salomó Marquès, catedràtic emèrit d'Història de l'Educació de la UdG.

- 22 de març: projecció del documental *Palabras de mamita*, realitzat per les investigadores de la UdG Natàlia Carbonell i Carla Ferrerós. L'obra narra la vida de Joana Colom, mestra empordanesa que es va exiliar a la Unió Soviètica arran de la Guerra Civil.

— 25 d'abril, seminari «Passat i present de Célestin Freinet amb motiu del cinquantenari de la seva mort (1966-2016)». Va constar de dues ponències: «Són actuals la Pedagogia Freinet i les invariants pedagògiques 53 anys després?», per Francesc Imbernon, professor del Departament de Didàctica i Organització Educatives de la Universitat de Barcelona (UB), i «Els fonaments filosòfics de Freinet», a càrrec del professor i filòsof Miquel Jaume Campaner. El seminari es va cloure amb la presentació del número 29 d'*Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació*, a càrrec del president de l'SHE, Joan Soler. Va ésser coorganitzat amb el Grup de Recerca en Pensament Pedagògic i Social de la UB i dut a terme a la Sala Mirador del Depar-

tament de Teoria i Història de l'Educació d'aquesta mateixa universitat.

— 2-5 de maig, *Pedagogia de combat. Recordant Paulo Freire, 20è aniversari i Lorenzo Milani, 50è aniversari*. Es va col·laborar en aquest acte organitzat pel Nucli Paulo Freire de la UdG i dut a terme a Girona (principalment en espais de la Facultat d'Educació i Psicologia d'aquesta universitat). Entre altres activitats, el programa va incloure la presentació del documental *Mon Marquès: el combat de la memòria*, de La Guerrilla Comunicacional; una taula rodona titulada «40 anys de les Escoles d'Adults»; la conferència «Lorenzo Milani, la revolució pedagògica», de José Luis Corzo (fundador del Movimiento de Educadores Milanianos), i un debat al voltant del tema «El Freire que me ha descubierto la vida».

— 3 de maig, taula rodona «Lorenzo Milani, la revolució pedagògica». Sessió amb motiu del 50è aniversari de la publicació de *Carta a una mestra*, escrita pels alumnes de l'Escola de Barbiana. José Luis Corzo, fundador del Movimiento de Educadores Milanianos; Miquel Martí, biògraf i traductor de Lorenzo Milani, i Antoni Tort, professor del Departament de Pedagogia de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC), van parlar de l'impacte que va tenir aquest clàssic de la literatura pedagògica. Va ésser coorganitzada amb la Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes de la UVic-UCC i celebrada a

la Sala Segimon Serrallonga de la Masia Torre dels Frares (Vic).

— 31 de maig, acte sobre Célestin Freinet (1896-1966). Sessió amb motiu de la publicació del monogràfic sobre Freinet de la revista *Educació i Història*. Carles Alsinet, degà de la Facultat d'Educació, Psicologia i Treball Social de la Universitat de Lleida (FEPTS), va presentar l'acte, i seguidament Sebastián Gertrúdix, mestre i expert en la tècnica Freinet, va pronunciar la conferència «La pedagogia de Freinet: tècniques i instruments». Finalment, es va oferir la presentació del monogràfic, que va anar a càrrec de M. Carmen Agulló, coordinadora del número, i Joan Soler, president de l'SHE. L'activitat, coorganitzada amb la Coordinació dels Estudis i la Innovació de l'Escola Rural i amb la FEPTS, va tenir lloc a la Sala de Juntes d'aquesta facultat.

Publicacions

Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació, núm. 28 (juliol-desembre 2016); núm. 29 (gener-juny 2017).

Educar en temps de guerra: XXII Jornades Internacionals d'Història de l'Educació. València, 9, 10 i 11 de novembre de 2016. València: Institució Alfons el Magnànim, 2016. (Arxius i Documents; 65) [Coedició entre la Institució Alfons el Magnànim Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació, la Societat Catalana de l'Educació dels Països de Llengua Catalana de l'IEC i el Departament d'Educació Comparada i Història de l'Educació de la Universitat de València]

Societat Catalana de Comunicació

Any de fundació:	1985
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JORDI BÈRRIO SERRANO
Vicepresidència:	SERGI CORTIÑAS ROVIRA
Secretaria:	MAGDALENA SELLÉS QUINTANA
Tresoreria	PERE MASIP MASIP
Vocalia primera:	MARTA CIVIL SERRA
Vocalia segona:	NELLO PELLICER ROSSELL
Vocalia tercera:	JORDI PERICOT CANALETA
Delegat de l'IEC:	JOSEP M. MUNTANER PASQUAL (fins al 27.4.2017) JOSEP M. CASASÚS GURI (a partir del 29.6.2017)
Nombre de socis:	129

Activitats

A continuació es presenten les activitats que va organitzar la Societat Catalana de Comunicació (SCC) al llarg del curs 2016-2017:

— 21 d'octubre, inauguració del curs amb la Jornada Societat Catalana de Comunicació. Es va organitzar amb la col·laboració de la Universitat de Lleida (UdL) i del Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, i es va dur a terme a l'edifici del Rectorat d'aquesta universitat. En l'obertura van intervenir el membre de l'IEC Flocel Sabaté; Miquel Pueyo, director del Departament de Filologia Catalana i Comunicació de la UdL; Joaquim Capdevila,

director del Grup d'Estudis de la Cultura i les Identitats a l'Europa Contemporània, i Jordi Bèrrio, president de l'SCC. A continuació, Josep Lluís Gómez Mompert, catedràtic de periodisme i comunicació a la Universitat de València, va oferir la conferència «La recerca en comunicació al País Valencià». Després es va obrir una taula rodona titulada «Els mitjans locals en l'era global», en la qual van participar Joan Cal, director de *Segre*; Josep R. Ribé, director de *La Mañana*; Francesc Florensa, director de *Som Garrigues*; Josep M. Castells, director d'*El Mercadal*, i, com a moderadora, Mariona Visa, professora del grau en comunicació i periodisme audiovisuals de la UdL. Finalment, es va im-

partir la sessió «Recerca en comunicació i periodisme a la UdL. Presentacions de resultats i propostes», en què investigadors vinculats a aquesta universitat van presentar els resultats de vuit estudis en els àmbits de la comunicació i el periodisme (p. ex., *Els monòlegs de Joan Capri*, tesi doctoral de Teresa Serés, i *El diccionari de l'audiovisual valencià*, de Jordi Nieto). Van cloure la jornada Joaquim Capdevila i Jordi Bèrrio.

— 26 de gener, 8a Jornada de Recerca de l'SCC. Es va celebrar a la Sala Pere i Joan Coromines de l'IEC i va ésser organitzada amb la col·laboració del Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) i del celler Gramona. La inauguració va anar a càrrec del president de l'IEC, Joandomènec Ros, i del president de l'SCC, Jordi Bèrrio. Seguidament es va celebrar una taula rodona amb motiu del 30è aniversari de la Societat, en la qual van participar els seus expresidents Miquel de Moragas, Josep Maria Casasús, Jaume Guillamet, Josep Maria Martí, Maria Corominas i Rosa Franquet. Es va estructurar en dues parts: la primera es va dedicar als orígens i reptes assolits, i Maria José Recoder, degana de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), va fer-hi de moderadora; la segona part es va centrar en el futur de la recerca en comunicació i com l'SCC pot contribuir-hi, i va

actuar-hi com a moderador José Fernández-Cavia, director del Departament de Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra. Així mateix, la Jornada va incloure el lliurament dels XXVIII Premis CAC a la investigació sobre comunicació audiovisual. La presentació va anar a càrrec de Roger Loppacher, president del CAC, i va llegir el veredicta Salvador Alsius, vicepresident del CAC. Seguidament van intervenir els guardonats: Ignacio Bergillos, que va guanyar el primer premi per l'obra *Participación de la audiencia y televisión en la era digital. Propuesta de análisis y evolución de las invitaciones a la participación en la TDT y en otras plataformas*, i Dolores Costa, guanyadora del segon premi pel treball *¿A quién le importa? Radio especializada musical en España desde la perspectiva del servicio público*. Va cloure la Jornada el vicepresident de l'SCC, Sergi Cortiñas.

— 16 de febrer, participació en la sessió de la Taula de Nova Recerca. Jordi Bèrrio i Sergi Cortiñas, president i vicepresident de l'SCC respectivament, van participar en aquesta sessió de la Taula de Nova Recerca del Departament de Comunicació de la UPE, dedicada a les oportunitats i possibilitats de recerca per als doctorands després de la defensa de la tesi. Tots dos van presentar l'SCC, parlant, entre altres aspectes, de les activitats que organitza, de les seves publicacions, i de les oportunitats de recerca que ofereix als doctorands i doctors recents. Després

d'aquesta intervenció, la sessió va continuar amb altres temes, com per exemple les principals convocatòries de beques postdoctorals en els àmbits català, espanyol i europeu.

— 30 de juny, XXVII Conferència Anual de la Societat Catalana de Comunicació (SCC) - Congrés Internacional de Recerca en Comunicació. Congrés organitzat amb la col·laboració del Grup de Recerca Comunicació Social i Institucional, i el Campus Comunicació Cultural i Corporativa, de la Universitat de Girona, que es va celebrar a la Facultat de Lletres i de Turisme d'aquesta mateixa universitat. La sessió inaugural va portar per títol «*Quo vadis, recerca en comunicació?*», i va ésser impartida per José Manuel Pérez-Tornero (director del Gabinet de Comunicació i Educació de la UAB) i Jordi Farré (director del Grup de Recerca en Comunicació ASTERISC de la Universitat Rovira i Virgili). A continuació, per mitjà de sessions paral·leles, es van abordar un

bon nombre d'aspectes relacionats amb àrees com la comunicació científica, l'ètica periodística i l'anàlisi de continguts als mitjans de comunicació, o comunicació i publicitat. Enric Saperas, catedràtic de periodisme a la Universitat Rey Juan Carlos, va pronunciar la conferència de clausura, titulada «La recerca sobre periodisme a Espanya. Anàlisi dels treballs publicats en revistes científiques espanyoles en els darrers 25 anys (1990-2014)». Finalment, el president del l'IEC, Joandomènec Ros, i el de l'SCC, Jordi Bèrrio, van recordar un dels fundadors de l'SCC, Josep M. Muntaner i Pasqual (1939-2017), i l'intel·lectual valencià Joan Fuster amb motiu del 25è aniversari de la seva mort.

Publicacions

Comunicació: Revista de Recerca i d'Anàlisi, núm. 33 (2) (novembre 2016);
núm. 34 (1) (maig 2017).

Periodística, vol. 16: 2014-2015 (ed.: 2017).

Societat Catalana de Llengua i Literatura

Any de fundació: 1986

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: MANUEL LLANAS PONT
Vicepresidència: DANIEL CASALS MARTORELL
Tresoreria: MARCEL ORTÍN RULL
Secretaria: HÈCTOR MORET COSO
Vocalia: FRANCESC FOGUET BOREU
MONTSERRAT BACARDÍ TOMÀS

Delegat de l'IEC: JOSEP MORAN OCERINIAUREGUI

Nombre de socis: 370

Activitats

Al llarg del curs 2016-2017, la Societat Catalana de Llengua i Literatura (SCLL) va organitzar les activitats següents:

Jornades

— 19 i 20 d'octubre, VII Jornades sobre Traducció i Literatura: «Els Llibres del Mall (1973-1988). Un catàleg de poesia amb mires europees». Es va col·laborar en aquestes jornades organitzades per la Càtedra Jordi Arbonès, el Grup d'Estudi de la Traducció Catalana Contemporània, i el Departament de Traducció i d'Interpretació de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Per mitjà de diverses ponències i una taula rodona, es va estudiar la tasca d'incorporació de traduccions de poesia al català duta a terme per la

col·lecció Llibres del Mall, que va bastir un catàleg de poesia amb mires europees. Es van celebrar a la Facultat de Traducció i d'Interpretació de la UAB i es van cloure amb un recital poètic d'Anna Maluquer.

— 28 d'octubre, *La poesia catalana al segle XXI, balanç crític*. Activitat organitzada amb la col·laboració de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, que va tenir lloc a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC. Va obrir la jornada el poeta i crític literari Víctor Obiols, amb la conferència «Temes, formes, esclats i fluències en la poesia catalana entre dos segles (XX-XXI)». A continuació es van oferir aquestes comunicacions orals, a càrrec també d'escriptors i crítics literaris: «La poesia de l'experiència, l'única experiència poètica possible?» (Jordi Florit),

«“Se m'entafora tot / en la metàfora”: la tradició en Misael Alerm, Jaume Coll Mariné i Carles Dach» (Carles Morell), «La poesia és una paraula sense sinònims» (Simona Škrabec), i «Poesia jove en català als intersticis: l'obra de Maria Cabrerà i de Guim Valls» (Maria Sevilla). Finalment, es va obrir una taula rodona al voltant de l'edició i la política editorial del s. XXI, en què van participar els poetes Jordi Cornudella, Francesc Parcerisas, Antoni Clapés i Jordi Florit, aquest últim com a moderador.

— 29-31 d'octubre i 1 de novembre, XI Jornades d'Intercanvi Cultural: «Elx i el Camp d'Elx». Jornada que s'organitza conjuntament amb la Societat Verdaguer i la Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC). El programa d'aquesta edició, celebrada a Elx, va constar de les conferències «La Festa d'Elx» (Joan Castaño, arxiver del Misteri d'Elx), «La llengua, el País Valencià i Catalunya segons Azorín» (Manuel Llanas, president de l'SCLL), i «Paisatge i geografia literària d'Elx i el Baix Vinalopó» (Alexandre Bataller, Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura de la Universitat de València). Així mateix, es van oferir altres activitats, com ara visites culturals (p. ex., al Museu de la Festa d'Elx) o un recital de poesia de Gaspar Jaén.

— 11 i 12 de novembre, XII Trobada del Grup d'Estudis Etnopoètics:

«Etnopoètica, terminologia i mitjans de comunicació». La dotzena trobada anual del Grup d'Estudis Etnopoètics de l'SCLL es va celebrar a l'Espai Fuster de Sueca (València), amb la col·laboració de la Universitat de les Illes Balears (UIB), la Universitat d'Alacant (UA), la Universitat Rovira i Virgili (URV) i l'Ajuntament de Sueca. Principalment, es van oferir sessions sobre l'etnopoètica als mitjans de comunicació catalans i illencs (p. ex., «La difusió de la recerca folklòrica d'Eusebi Ribas Vallespinosa en la premsa comarcal i local de Valls de principis del segle XX», a càrrec d'Albert Oliva, de l'Arxiu de Folklore del Departament de Filologia Catalana de la URV, i «La Institució Pública Antoni M. Alcover i la difusió de les rondalles a través de la televisió i la ràdio», amb M. Magdalena Gelabert, del Grup de Recerca en Etnopoètica de les Illes Balears, de la UIB), i entorn de qüestions terminològiques («Etnopoètica, folklore, literatura popular: la denominació del camp d'estudi i de la matèria estudiada al País Valencià», a càrrec de Vicent Vidal, professor del Departament de Filologia Catalana de la UA). Així mateix, es van dur a terme altres activitats, com és ara la presentació de diverses novetats editorials (el núm. 41 de la *Revista d'etnologia de Catalunya*; *Les llegendes secretes de Sara Llorens*, de Joan Borja, etc.).

— 26 d'abril, III Simposi sobre l'Ensenyament de la Llengua i la Litera-

tura Catalanes a la Secundària i a la Universitat: «Afer d'estat: la llengua i la literatura a les aules». L'SCLL va col·laborar en aquesta jornada del Departament de Filologia Catalana de la UAB, en què es va analitzar i debatre la presència de la llengua i la literatura catalanes en l'ensenyament secundari i universitari a fi de proposar millores dels seus continguts, metodologies i recursos aplicables a l'aula. La lliçó inaugural, sota el títol «Engrescar amb literatura, engrescar amb llengua», va anar a càrrec de Tilbert Dídac Stegmann, catedràtic emèrit de filologia romànica a la Universitat de Frankfurt (Alemanya). A continuació es van oferir cinc ponències, un debat i dos tallers, a càrrec de professors de secundària i universitat, i finalment es va obrir una taula rodona titulada «La llengua i la literatura catalanes, qüestió d'estat?», amb la participació dels experts Josep Bargalló, Josep Maria Figueres, Bel Olid, Mercè Rius i Montserrat Franquesa. La conferència de clausura va ésser pronunciada per la presidenta de la Secció Filològica de l'IEC, M. Teresa Cabré, que va parlar de la nova gramàtica normativa a l'ensenyament. Es va dur a terme a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

Altres activitats

— 10 de novembre, presentació de la *Gramàtica històrica de la llengua catalana*. L'obra és de Mar Batlle, Joan Martí Castell, Josep Moran i Joan Anton Rabella,

i editada per Publicacions de l'Abadia de Montserrat (PAMSA). Van intervenir en l'acte, celebrat a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC, Manuel Llanas, president de l'SCLL; Mar Massanell, del Departament de Filologia Catalana de la UAB, i els membres de l'IEC Mila Segarra, Joan Veny i Josep Massot (també director de publicacions de PAMSA).

— 20 de desembre, presentació de *L'estrangera. Recull de contes*. Es tracta d'un llibre de Marta Prunés-Bosch editat per Pagès Editors. L'acte va tenir lloc a la Biblioteca Jaume Fuster de Barcelona, i a més de l'autora hi van intervenir el membre de l'IEC August Bover i la directora de Pagès Editors, Eulàlia Pagès.

— 31 de març, sessió sobre el gènere gramatical. Es va col·laborar en aquesta activitat de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona (UB), que es va dur a terme a la sala de professors del seu aulari Josep Carner. Professors i investigadors universitaris van analitzar l'ús del gènere gramatical des de diferents punts de vista mitjançant les ponències «Introducció: què entenem per gènere?» (Ignasi-Xavier Adiego, UB), «De l'indoeuropeu al llatí» (Mariona Vernet, UB), «De l'indoeuropeu a les llengües semítiques» (Eulàlia Vernet, UAB), «Del llatí al català» (Josep Moran, membre de l'IEC), «El cas de l'eusquera» (Aritz Galarraga, UB), «Visió tipològica» (Carme Junyent, UB), i «El mal ús del gènere gramatical» (Neus Nogué, UB).

— 20 de juny, taula rodona «Un segle 21 sense humanitats?». Va ésser organitzada pel Col·lectiu Pere Quart (CPQ) de professors de literatura catalana, amb la col·laboració de l'Ateneu Barcelonès, Espais Escrits i l'SCLL, i va tenir lloc a la seu de l'Ateneu. Es va debatre el paper que han de tenir les humanitats davant dels grans reptes del s. XXI, amb el plantejament de qüestions com ara quin espai han d'ocupar en els àmbits educatiu, cultural i social, i com han d'afrontar els avenços tecnològics, culturals i científics. Els ponents van ésser Jaume Aulet (CPQ), Xavier Diez (professor d'història contemporània a la Universitat Ramon Llull), Patrícia Gabancho (periodista i escriptora), Marina Garcés

(professora del Departament de Filosofia de la Universitat de Saragossa), Gregorio Luri (filòsof i escriptor), Joan Maria Minguet (professor d'història de l'art contemporani i d'història del cinema a la UAB), i, com a moderadora, Paula Alba (CPQ).

Publicacions

- BACARDÍ, Montserrat; FOGUET, Francesc; MARTÍN, Àlex (cur.). *Rafael Tasis (1906-1966), cinquanta anys després*. Barcelona, 2016. (Treballs de la Societat Catalana de Llengua i Literatura; 12)
- FLORES, Lluís-Xavier; MONJO, Joan-Lluís (cur.). *Excursions, viatges, migracions: etnopoètica i mobilitat humana*. Barcelona, 2017.
- Llengua & Literatura*, vol. 27 (2017).

Societat Catalana de Tecnologia

Any de fundació:	1986
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	M. NÚRIA SALÁN BALLESTEROS
Vicepresidència:	FREDERIC LUQUE CARRILLO
Tresoreria:	CARMINA LUQUE SARMIENTO
Secretaria:	IVAN NADAL LATORRE
Vocalia TIC:	AINA BARCELÓ CUERDA
Vocalia:	JORDI AGUSTÍ VERGÉS
	NARCÍS BARTINA BOXA
	RICARD BOSCH TOUS
	RAMON BRAGÓS BARDIA
	JOAQUIM COROMINAS VIÑAS
	XAVIER CUFÍ SOLÉ
	AGUSTÍ EGEA ÁLVAREZ
	ANTONI HERNÁNDEZ FERNÁNDEZ
	RAMON IZQUIERDO CLEMENTE
	MANEL PAGÈS PANADÈS († 18.1.2017)
	GEMMA ROCA PALLARÈS
Delegada de l'IEC:	ALÍCIA CASALS GELPÍ
Nombre de socis:	177

Assemblea

El dia 30 de novembre de 2016 es va celebrar una assemblea general de socis i sòcies de la Societat Catalana de Tecnologia (SCT).

Activitats

A continuació es detallen les activitats organitzades per l'SCT durant el curs

2016-2017, que en general es van dur a terme a la seu de l'IEC:

— 30 de novembre, conferència «La Sagrada Família: bellesa i repte tecnològic del projecte de Gaudí». Va anar a càrrec de Jordi Faulí i David Puig, membres de l'equip d'arquitectura de la Sagrada Família, que van exposar el projecte original de Francisco de Paula del Villar

i la transformació que en va fer Gaudí a partir de 1883. Seguidament van passar als treballs actuals, que són la continuació del projecte gaudinià. Entre altres aspectes, van explicar com, mitjançant programes informàtics, s'han extret les lleis geomètriques que es repeteixen en tot el temple, i que un dels reptes més immediats és el disseny dels símbols que coronaran les torres i la façana de la Glòria, la més gran de totes.

— 27 de gener, 1a Jornada de Metrologia a Catalunya. Aquest curs l'SCT va constituir la Secció Catalana de Metrologia, i va organitzar aquesta jornada per presentar-la. Es van oferir tres ponències de membres de la nova secció. La primera va ésser impartida per José Sánchez González, que va mostrar una visió global de la metrologia. La segona, a càrrec d'Albert Garcia Benadí, va consistir en una presentació de la Secció Catalana de Metrologia i dels seus objectius (traduir documents bàsics, assessorar el TERMCAT, conrear aquesta ciència estenent-ne el coneixement a la societat i fomentant-ne la recerca...). Finalment, en la tercera ponència, Eugeni Vilalta va fer un recorregut pels moments cabdals de la història metro lògica de la humanitat i dels catalans.

— 14 i 15 de febrer, 4t Congrés de l'Energia de Catalunya (CoEnerCat): «Energia, territori, medi ambient, qualitat de vida, economia local». L'objectiu d'aquesta edició va ésser facilitar la com-

prensió mútua dels àmbits de l'energia, territori, medi ambient, qualitat de vida i economia local, ja que la seva fragmentació entre les administracions, en la formació acadèmica i en la vida quotidiana comporta ineficàcies i confrontacions inútils i costoses per al país. Es va estructurar en els blocs següents, cada un dels quals comprenia ponències d'experts: visió des de l'àmbit de l'energia, amb presentacions com «Estratègia per promoure l'aprofitament energètic de la biomassa forestal i agrícola» i «Tancar les nuclears a Catalunya»; visió des del territori i el medi ambient, amb sessions com per exemple «El paper de les agències d'energia locals i regionals dintre el marc de referència europeu del 2030» i «Les cooperatives com a eina de sobirania energètica al territori», i visió innovadora intel·ligent, que va constar de sessions com ara «D'edificis passius a edificis desconnectats» i «Digitalització de l'energia: innovació i eficiència». Es va coorganitzar amb l'Associació Congrés d'Energia de Catalunya, amb la col·laboració de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori.

— 17 de febrer, conferència «Tecnologies creatives: el moviment "maker" a Catalunya». Es va organitzar en col·laboració amb la Facultat d'Informàtica de Barcelona de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) en el marc de la cloenda de la Setmana de la Robòtica d'aquesta universitat. Va ésser pronuncia-

da per David Cuartielles, cofundador del projecte de maquinari lliure Arduino, a l'Aula Màster del Campus Nord de la UPC (Barcelona).

— 4 de març - 17 de juny, cicle de conferències divulgatives *Leonardo da Vinci: el geni i els invents*. Es va organitzar conjuntament amb el Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya i amb el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i es va dur a terme en aquest museu, a Terrassa, a propòsit de l'exposició amb el mateix títol que s'hi exhibia entre el 24 de gener i el 30 de juny. Les conferències van ésser les següents:

- 4 de març: «Les cúpules de Leonardo», impartida per Enric Brasó (vicepresident del Museu de Matemàtiques de Catalunya, MMACA). Va girar entorn dels ponts i cúpules de les obres de Leonardo da Vinci.

- 11 de març: «Les dones, la ciència i la tecnologia: des de l'època de Leonardo da Vinci fins a l'actualitat», de la presidenta de l'SCT, M. Núria Salán. Es van repassar grans fites assolides per dones en els àmbits de la ciència i la tecnologia des del Renaixement fins a l'actualitat.

- 18 de març: «Un passeig per la criptografia», a càrrec de Pura Fornals (vicepresidenta del MMACA). Leonardo escrivia de dreta a esquerra, probablement per ocultar el contingut dels seus textos. En aquesta sessió sobre el món de la criptografia es van ensenyar diferents maneres

d'amagar missatges usades al llarg de la història i se'n van crear de noves.

- 1 d'abril: «La materialització dels somnis: de Leonardo a la impressió 3D», pel membre de la junta de l'SCT Antoni Hernández-Fernández (professor a l'Escola Municipal d'Art i Disseny de Terrassa i a la UPC). Es va fer un salt des dels somnis de Leonardo fins a la realitat tecnològica actual de la impressió en 3D.

- 29 d'abril: «Els ginys voladors de Da Vinci: somni o realitat?», del doctor en enginyeria aeronàutica i soci de l'SCT Miquel Sureda. Va tractar de la faceta d'inventor de Leonardo da Vinci i es va analitzar si realment va crear cap artefacte capaç de volar.

- 27 de maig: «Leonardo, també urbanista», a càrrec de Zaida Muxí (professora del Departament d'Urbanisme i Ordenació del Territori de la UPC). Es va analitzar la proposta de ciutat de Da Vinci relacionant-la amb altres ciutats ideals, com la de Christine de Pisan.

- 17 de juny: «Gags científics des de Leonardo fins avui», impartida pel professor de física i química i expert divulgador de la ciència Adolf Cortel. Sessió amb motiu del lliurament dels premis Joves Leonardo, oferts a estudiants per un treball relacionat amb la visita a l'exposició «Leonardo da Vinci: el geni i els invents». Es van fer experiments per mostrar l'evolució de la ciència i la tecnologia des de l'època de Leonardo fins als nostres dies.

— 4 de maig, triconferència sobre el sistema energètic català. Els ponents van ésser Josep Mata, enginyer industrial jubilat de Gas Natural, que va parlar del sistema del gas; Josep Puig, doctor enginyer i vicepresident d'Eurosolar, que va abordar el sistema nuclear, i Carles Lafoz, enginyer i director d'operacions d'Endesa Distribució Nord, que va tractar del sistema elèctric.

— 30 de maig, inauguració de l'exposició «L'enginy (in)visible. Dones i tecnologia: passat, present i futur». En l'acte van intervenir Joandomènec Ros, president de l'IEC, i M. Núria Salán, presidenta de l'SCT. Salán va oferir la conferència «Dones, ciència i tecnologia: una “carrera” de fons», amb què va exposar el rol de les dones en l'evolució social i tecnològica de la societat, amb exemples i dades numèriques d'abans i d'ara per posar en relleu la poca visibilitat que històricament ha tingut la dona en els entorns tecnològics, i com encara ara hi ha estereotips que no afavoreixen l'apropament de les joves a les titulacions tecnològiques. L'exposició, organitzada per la Presidència de l'IEC amb la col·laboració de l'SCT, dona continuïtat a una iniciativa endegada el desembre de 2016 per l'SCT amb la Universitat de Vic, soci institucional de l'SCT, dins l'activitat *Altres mirades possibles: (re)pensar des d'una perspectiva de gènere* (octubre-desembre de 2016). Va romandre al claustre de l'IEC fins al 15 de juny i després va esdevenir itinerant.

— 4 de juliol, Jornada de Formació Tecnològica d'Estiu de l'SCT. Va anar adreçada al professorat de secundària que vol introduir continguts de tecnologia com a valor educatiu d'interès i actualitat, especialment activitats que es poden realitzar amb instruments senzills, habituals en els centres de secundària o amb un baix cost. Es van abordar temes com ara la robòtica a l'aula i la programació amb Snap4Arduino, o l'esgotament dels recursos fòssils i l'alternativa de les energies renovables. Va tenir lloc a l'Escola Superior d'Enginyeria Industrial, Aeroespacial i Audiovisual de Terrassa.

— 21 de juliol, tancament del curs de l'SCT. Es va visitar el Museu Marítim de Barcelona, on un guia va oferir una descripció de l'edifici de les Drassanes Reials de Barcelona, seu d'aquest museu, i del context històric d'aquell moment. Un cop acabada la visita, es va fer un sopar.

Premis

Premi de la Societat Catalana de Tecnologia (per a estudiants)

Premi instituït l'any 1969, que s'ofereix a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre tecnologia. En la 47a convocatòria, inclosa en el *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va ésser atorgat a Frederic Luque per *Anàlisi de les dades del trànsit urbà amb sensors de superfície. El cas de Figueres*.

El Premi es va lliurar el 21 d'abril de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

Publicacions

Revista de Tecnologia [en línia], núm. 7
(primer semestre 2017).

Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica

Any de fundació: 1991

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: EMMA SALLEN DEL COLOMBO

Vicepresidència: ALFONS ZARZOSO ORELLANA

Secretaria: MIQUEL TERREU GASCON

Tresoreria: JORDI FERRAN BOLEDA

Vocalia: FRANCESC X. BARCA SALOM

JOSEP BERNABEU MESTRE

PASQUAL BERNAT LÓPEZ

MÒNICA BLANCO ABELLAN

MIQUEL CARANDELL BARUZZI

MARÍA JOSÉ ESTEVE RAMOS

CARMEL FERRAGUD DOMINGO

CLARA FLORENSA RODRÍGUEZ

PERE GRAPÍ VILUMARA

JOAQUIM GUILLEM LLOBAT

ÀLVAR MARTÍNEZ VIDAL

MARIA ROSA MASSA ESTEVE

ÒSCAR MONTERO PICH

JOSÉ PARDO TOMÁS

ENRIQUE PERDIGUERO GIL

CARLES PUIG PLA

MÒNICA RIUS PINIÉS

XAVIER ROQUÉ RODRÍGUEZ

JOSEP SIMON CASTEL

Vocalia permanent: JOSEP M. CAMARASA CASTILLO

Delegat de l'IEC: ANTONI ROCA ROSELL

Nombre de socis: 316

Activitats

A continuació es detallen les activitats organitzades per la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (SCHCT) durant el curs 2016-2017, que en general es van dur a terme a la seu de l'IEC:

Jornades

— 29 i 30 de setembre, XXI Trobada Transfronterera sobre Sensors i Biosensors (TMSB 2016). Trobada anual d'investigadors, organitzada pel Grup de Sensors i Biosensors de la UAB, amb la col·laboració de la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC (SECCT) i de l'SCHCT. Per mitjà de més d'una vintena de comunicacions orals i de presentacions en forma de pòster, es van mostrar les darreres fites assolides en el camp dels sensors i biosensors i es van intercanviar coneixements i experiències.

— 6 i 7 d'octubre, *El «Grand Tour» i el coneixement. Experiències europees, des de Rússia a la península Ibèrica*. Es van oferir una quinzena de sessions sobre casos de viatges d'iniciació i de la seva influència en el món de la ciència, la tècnica i la indústria, com per exemple els de Richard Hoare, Jeroni Munyós i Carles de Gimbernat. Va ésser coorganitzada amb la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), la Universitat Politècnica Estatal de Sant Petersburg (Rússia), la Universitat d'Évora (Portugal), la SECCT de l'IEC, la Universitat Nova de Lisboa (Portugal) i l'Escola

d'Estudis Superiors en Ciències Socials (París, França).

— 27-29 d'octubre, XIV Trobada de l'SCHCT. Reunió científica biennal en què s'exposen els treballs de recerca de l'SCHCT i les activitats dels socis, així com els treballs de tots els historiadors de la ciència i de la tècnica que desitgen participar-hi. En aquesta edició, celebrada a la Universitat Jaume I (UJI) de Castelló, van assistir el president de l'IEC, Joandomènec Ros, i el delegat del president de l'IEC a Castelló, Vicent Pitarch. Es van oferir tres conferències plenàries: «Espais, experts i regulació: els laboratoris de duanes i el control de mercaderies (1880-1930)», d'Ignacio Suay-Matallana, investigador postdoctoral al Centre Interuniversitari d'Història de les Ciències i de la Tecnologia de Lisboa (Portugal); «The place of history of science in current affairs», videoconferència impartida per Naomi Oreskes (Universitat de Harvard, EUA), i «Malalts usuaris del pluralisme mèdic. Què aporta la història del pacient a la història de la medicina en l'Espanya de l'època moderna?», per la historiadora de la ciència Carolin Schmitz. Així mateix, el programa va incloure un bon nombre de comunicacions i presentacions en forma de pòster i vídeo, i altres activitats, com per exemple una sortida a l'Institut Francesc Ribalta per a visitar els seus museus d'història natural i de física.

— 30 de novembre, XIII Jornada de la SCATERM: «La terminologia abans

de la Terminologia: del segle XIII al XVII». Es va participar en l'organització de la Jornada de la SCATERM (Societat Catalana de Terminologia), que amb motiu de l'Any Llull es va dedicar a la faceta de Ramon Llull com a innovador i introductor de lèxic en diversos camps del saber, i a la creació terminològica que es feia entre les edats mitjana i moderna. El programa va incloure la conferència «*Bonificatiu, bonificable i bonificar: Ramon Llull i la terminologia*», de Lola Badia (catedràtica de literatura catalana medieval a la UB), i les comunicacions «Errors d'edició, dels manuscrits als diccionaris. Exemples sobretot de *Misser Joan*» (Antònia Carré, consultora de literatura catalana medieval a la Universitat Oberta de Catalunya), «El lèxic tècnic a la traducció catalana de l'*Opus agriculturalae* de Pal·ladi: una aproximació als llibres de gramàtica i medicina» (Raimon Sebastian, investigador del grup de la UB Ciència.cat), «El manuscrit de menescalía de la Societat Castellonenca de Cultura» (Lluís Gimeno, professor del Departament de Filologia i Cultures Europees de la UJI), i «L'aportació del *Gazophylacium catalano-latinum* de Joan Lacavalleria a la terminologia catalana» (Pere Montalat, de les Oficines Lexicogràfiques de l'IEC).

— 18-20 de maig, 9th European Spring School on History of Science and Popularization: «Living in Emergency: humanitarianism and medicine». Edició coorganitzada amb l'Institut Menorquí

d'Estudis (IME), la Institució Milà i Fontanals del Consell Superior d'Investigacions Científiques (IMF), l'Institut Ethique Histoire Humanités (IEH2) de la Universitat de Ginebra (Suïssa), i l'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero (IHMC), amb la col·laboració de la Societat Europea d'Història de la Ciència. Va tenir lloc a la seu de l'IME (Maó, Menorca), i s'hi va analitzar la medicina humanitària des de mitjan s. XIX a partir de textos escrits, fotografies i obres audiovisuals, a fi de reflexionar també sobre les crisis humanitàries actuals. Les ponències convidades, que van anar seguides d'un debat cadascuna, van ésser «Gendering humanitarian war narratives: Nursing within the history of compassion» (Dolores Martín-Moruno, IEH2), «Of suffering and healing: gendered bodies and emotions in the history of humanitarian photography» (Francesca Piana, Universitat de Binghamton, EUA), i «Cinema and humanitarianism» (Valérie Gorin, Departament de Sociologia de la Universitat de Ginebra). Així mateix, es van oferir comunicacions orals i en forma de pòster i quatre tallers, entre els quals, per exemple, «Tools for the history of humanitarianism: Gender and emotions», impartit per Dolores Martín-Moruno, Francesca Piana i Rebecca Gill, de la Universitat de Huddersfield (Regne Unit).

Cicles de col·loquis

Catàstrofes artificials

Cicle dedicat a l'anàlisi d'accidents industrials rellevants de la història recent. Les sessions, que es van celebrar a l'IHMC de València i van comprendre una conferència i el col·loqui pròpiament dit, van ésser aquestes: «The American Nuclear Cover-up in Spain», impartida el 2 de novembre per John Howard (catedràtic d'estudis americans al King's College de Londres, Regne Unit), que va abordar el desastre nuclear de Palomares (Almeria); «An Oral History of the Torrey Canyon Disaster», oferta el 16 de novembre per Timothy Cooper (professor del Departament d'Història de la Universitat d'Exeter, Regne Unit), que va parlar del vessament de petroli del *Torrey Canyon*, prop de les illes Scilly (Regne Unit), i «Not All Live in Bhopal: The Una(Count)able Catastrophe», impartida el 30 de novembre per Bridget C. Hanna (investigadora al Departament de Sociologia i Antropologia de la Universitat Northeastern de Boston, EUA), que va tractar del desastre causat pel núvol tòxic que es va formar per una fuga en una fàbrica de pesticides a la regió índia de Bhopal.

Leibniz, 300 anys després

Cicle de dues sessions, celebrat amb motiu del tercer centenari de la mort del matemàtic i filòsof Gottfried Wilhelm Leibniz. En la primera sessió, el 4 de novembre, es van oferir les ponències

«Una aproximació a la figura de Leibniz: filòsof, físic, enginyer i matemàtic» (Rosa Massa, del Departament de Matemàtiques de la UPC) i «Tras las huellas de Leibniz» (Guillermo Lusa, de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona). En la segona, el dia 18 del mateix mes, Mònica Blanco, professora d'història de les matemàtiques a la UPC, va abordar «algunes qüestions al voltant del càlcul de Leibniz», i Siegmund Probst, del Leibniz Archive de la Biblioteca Gottfried Wilhelm Leibniz de Hannover (Alemanya), aprofitant que el 2016 era el 400è aniversari del naixement del matemàtic John Wallis, va parlar d'aquesta figura i de Leibniz per mitjà de la ponència «Gottfried Wilhelm Leibniz (1646-1716) and John Wallis (1616-1703)».

¿Tienen historia las «enfermedades mentales»?

Cicle en què es van abordar les malalties mentals des dels camps de la medicina, l'antropologia mèdica i la història de la ciència. Va comprendre les sessions «¿Qué hay en un síntoma? La narrativa de aflicción como historia cultural», impartida el 10 de novembre per Ángel Martínez Hernández, professor del Departament d'Antropologia, Filosofia i Treball Social de la Universitat Rovira i Virgili; «La identidad de los transtornos mentales en Europa premoderna», celebrada el 18 de gener i a càrrec de Jon Arrizabalaga, especialista en la història de la salut, les

malalties i la medicina a Europa entre els segles XIV i XVII; «Varieties of depression and melancholia, ancient and modern», oferta el 22 de febrer per Matthew Bell, especialista en la història de la literatura i el pensament alemany dels segles XVIII i XIX, i «Diagnosing the past? Interpreting phobias and anxiety disorders in ancient Greece», impartida el 15 de març per Helen King, professora d'estudis clàssics especialitzada en pensament mèdic, gènere i sexualitat.

Objectes perduts: explicar i exposar ciència a museus i altres llocs públics
Cicle coordinat en col·laboració amb el Museu d'Història de la Medicina de Catalunya i la IMF. Es van estudiar els objectes derivats de pràctiques mèdiques de la segona meitat del s. XIX i els definits com a part d'una política d'expansió colonial. La primera sessió, celebrada el 20 de desembre, va consistir en la presentació del monogràfic «Modelos anatómicos. Cuerpos y objetos en la ciencia contemporánea», corresponent al 36è número de la revista *Dynamis*, i va anar a càrrec de les seves coautores Alba del Pozo (Institut Cervantes de Leeds, Regne Unit) i Maribel Morente (professora d'història de la infermeria a la Universitat Complutense de Madrid, UCM). La segona sessió, titulada «Exhibiciones etnológicas vivas en las exposiciones universales, coloniales, misionales y comerciales españolas», va tenir lloc el 23 de febrer i va ésser condu-

ïda per Luis Ángel Sánchez, professor del Departament de Prehistòria de la UCM. I la darrera sessió, duta a terme el 23 de març, va portar per títol «Anatomy's photography: objectivity, showmanship and the reinvention of the anatomical image, 1860-1950» i va ésser impartida per l'historiador Michael Sappol, de la Biblioteca Nacional de Medicina dels Estats Units.

Raça i determinisme geogràfic

Cicle estructurat en dues sessions. La primera, que va tenir lloc l'11 de gener a l'Institut d'Història del Centre de Ciències Humanes i Socials de Madrid, va anar a càrrec de la directora d'aquest centre, Consuelo Naranjo, que va oferir una ponència sobre els discursos identitaris i racials en la Cuba del s. XIX. En la segona sessió, el 25 de gener a l'IHMC de València, Wolfgang Kophamel, professor d'història i ciències polítiques al Col·legi Alemany de València, va parlar de raça i geografia abans, durant i després del Tercer Reich.

Ciència i fotografia II

Segona part del cicle sobre les relacions entre la fotografia, els fotògrafs, la ciència i els científics. Va constar de quatre sessions: «Innocent Paulí i Galceran (1854-1921): visió d'una figura polifacètica», impartida el 12 de gener pel químic i estudiós de la fotografia antiga Salvador Tió, que va exposar diferents facetes de

Paulí —conegut sobretot per haver col·laborat amb Jaume Ferran en el desenvolupament de la vacuna contra el còlera—, com ara la de divulgador de la fotografia; «La fotografia i l'Hospital de la Santa Creu», oferta el 9 de febrer per Ricard Marco, president de l'associació cultural Fotoconnexió, que va exposar les relacions entre la fotografia, els metges i l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona durant la segona meitat del s. XIX i el principi del XX; «Claroscurs de la invenció de la fotografia en color», impartida el 16 de març per Ramon Barnadas, químic i fotògraf de l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya (IEFC), que va tractar dels orígens de la fotografia en color, i «La ciència a través de la càmera d'Emili Godes (1895-1970)», oferta el 6 d'abril per Laia Foix, coordinadora del Departament de Documentació i Investigació de l'IEFC, que va parlar de la fotografia d'Emili Godes dins l'àmbit científic, en branques com la biologia o l'antropologia.

La invenció del patrimoni natural: política, acadèmia, activisme i comunicació

Aprofitant l'avinentsa del centenari de la primera Llei de Parcs Nacionals espanyola (1916), es va organitzar aquest cicle, celebrat a la seu de l'Agrupació Astronòmica d'Osona (Vic). Per mitjà de tres sessions, es va estudiar la conjunció i col·lisió de diversos actors i espais socials, polítics, econòmics, acadèmics, conserva-

cionistes i mediàtics en relació amb els processos de construcció d'idees sobre patrimoni natural i les seves implicacions pràctiques, des del final del s. XIX i al llarg del s. XX. La primera sessió, el 17 de gener, va portar per títol «Una arca de Noé al Parc de la Ciutadella? El zoològic de Barcelona i la història natural aplicada de Francesc Darder», i va anar a càrrec d'Oliver Hochadel (IMF), que va explorar l'aparent contradicció entre l'explotació utilitarista dels animals i els inicis de la seva protecció, prenent com a exemple el cas de Francesc Darder, que va ésser director del Jardí Zoològic de Barcelona —on la cria tenia finalitats només econòmiques— i secretari de la Societat Protectora d'Animals i Plantes de Barcelona. El 14 de febrer es va celebrar la segona sessió, «Ciències naturals, mitjans, patrimoni i modernització: el Parc Nacional de Doñana a *El hombre y la Tierra* (Félix Rodríguez de la Fuente, 1979)», pronunciada per Mònica Alcalá (Centre d'Història de la Ciència de la UAB, CEHIC), que va analitzar com es va infondre sensibilitat per la natura i per la protecció del patrimoni natural a través de programes com ara quatre documentals sobre el Parc Nacional de Doñana de la sèrie *El hombre y la Tierra*, emesos al final de la dècada dels setanta. Finalment, la tercera sessió, «Patrimoni natural en el postfranquisme. L'emergència dels Parcs Naturals a Catalunya (1975-1990)», va ésser impartida el 2 de maig per Judit Gil (CEHIC), que va parlar del canvi a Cata-

lunya en la percepció de la natura, que els anys setanta va passar d'ésser una font de matèria primera o una superfície edificable a considerar-se un patrimoni natural que cal conservar.

Els molts hereus d'una sola herència:

el patrimoni industrial de Barcelona

Com a resultat de la desindustrialització progressiva de la ciutat, Barcelona s'ha trobat amb un patrimoni industrial que s'ha adaptat a usos varis i que en alguns casos s'ha museïtzat o condicionat perquè es pugui visitar. Les sessions d'aquest cicle, consistents en col·loquis-visites, van ésser les següents: «Una visita a la Casa Parés», duta a terme l'11 de maig i conduïda per José Puerta, propietari de la Casa Parés, antiga foneria del barri de Sant Pere que conserva l'aspecte de quan es va inaugurar (1875) i on actualment el Museu d'Història de Barcelona (MUHBA) promou visites guiades; «La Torre de les Aigües del Besòs», impartida el 25 de maig pel president de l'Arxiu Històric del Poble Nou, Jordi Fossas, que va exposar la història d'aquesta torre construïda el 1882 i la gestió de la seva restauració, i, finalment, «La gestió del patrimoni industrial de Barcelona», celebrada l'1 de juny a l'espai Olívia Artés (antiga fàbrica del Poble Nou que ara alberga un petit museu pertanyent al MUHBA) i a càrrec de Joan Roca, director del MUHBA, que va exposar les seves idees envers la gestió del patrimoni industrial de la ciutat.

Simón de Rojas Clemente

Cicle d'una sola sessió, celebrada el 6 de juny, en què el geògraf i escriptor Horacio Capel va presentar el llibre *Simón de Rojas Clemente*. L'obra, escrita pel mestre jubilat Fernando Martín, versa sobre aquest botànic valencià i viatger il·lustrat.

Rutes científiques

L'SCHCT, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona i la British Society for History of Science, ofereix itineraris històrics pel patrimoni de Barcelona basats en la unió entre ciència i ciutat. Hi ha set itineraris disponibles, en català, castellà i anglès: «Ciència i tecnologia a l'Exposició Universal de 1888», «Històries de ciència a Gràcia», «Indústria a Sant Andreu de Palomar», «En els límits de la ciència: Espiritisme a Barcelona», «Ciència i tècnica a l'Exposició Internacional de 1929», «Sanitat al Raval: Una història de més de 500 anys» i «Històries naturals a Ciutat Vella». Es poden explorar per tres vies diferents: *Route you* (web on es pot veure l'itinerari detalladament i baixar-lo), *Izi Travel* (plataforma que permet descobrir les rutes mitjançant audioguies), i acompanyats d'un guia expert d'Històries de Ciència.

Premis

Premi Antoni Quintana i Marí

(per a estudiants)

Premi instituït el 2001, que s'ofereix a un treball de recerca de batxillerat sobre

aspectes de la història de la ciència, de la medicina i de la tècnica en qualsevol dels seus àmbits temàtics, cronològics i geogràfics. En la 15a convocatòria, inclosa dins del *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va ésser atorgat a Amina El Asri Zigaf per *Algunes aportacions dels àrabs a la matemàtica*. L'acte públic de lliurament del Premi va tenir lloc el dia 28 d'octubre de 2016 en la XIV Trobada d'Història de la Ciència i de la Tècnica, a Castelló de la Plana.

Guardó a la trajectòria en estudis de postgrau d'història de la ciència

Guardó amb què, d'una banda, es dona suport als estudiants de postgrau en història de la ciència, tècnica i medicina

—que en el futur constituïran el col·lectiu professional que donarà forma a aquesta disciplina— i, de l'altra, es vol promoure la participació dels estudiants en les vies formatives dirigides a un aprenentatge professionalitzador i activitats de comunicació científica. Els estudiants guardonats van ésser Yona Manríquez, Jordi Salmerón, Ignacio Suay i Luis Moreno.

Publicacions

Actes d'Història de la Ciència i de la Tècnica [en línia], vol. 9: 2016.

BERNAT, Pasqual [et al.] (ed.). *Ciència i ficció: L'exploració creativa dels mons reals i dels irrealis*. Palma: Talaiots, 2016.

Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació

Any de fundació: 1993

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 15 de març de 2017

Presidència: ABEL MARINÉ FONT
Vicepresidència: ANTONI MATEOS GUÀRDIA
Tresoreria: SÍLVIA BAÑARES VILELLA
Secretaria: MARIA RODRÍGUEZ-PALMERO SEUMA
Vocalia: VICTÒRIA CASTELL GARRALDA
PERE CASTELLS ESQUÉ
JESÚS CONTRERAS HERNÁNDEZ
RAMON ESTRUCH RIBA
ROSAURA FARRÉ ROVIRA
ESTANISLAU FONS SOLÉ
BUENAVENTURA GUAMIS LÓPEZ
CLAUDI MANS TEIXIDÓ
EDUARD MATA ALBERT
JOSEP M. MONFORT BOLÍVAR
ANNA PALENCIA GARCÍA
ÀNGELS ROURA REGINCÓS
JORDI SALAS-SALVADÓ
GEMMA SALVADOR CASTELL
M. CARMÉ VIDAL CAROU

A partir del 15 de març de 2017

Presidència: MONTSERRAT RIVERO URCCELL
Vicepresidència: ROSAURA FARRÉ ROVIRA (fins al 28.3.2017)
M. CARMÉ VIDAL CAROU (a partir del 29.3.2017)
Tresoreria: PERE CASTELLS ESQUÉ
Secretaria: MARIA RODRÍGUEZ-PALMERO SEUMA
Vocalia: LLUÍS AROLA FERRER
MONTSERRAT BOSCH CALLEGO
VICTÒRIA CASTELL GARRALDA
RICARD CHIFRÉ PETIT

ESTANISLAU FONS SOLÉ
 BENJAMÍN MARTÍN MARTÍNEZ
 CLAUDI MANS TEIXIDÓ
 ANDREU PRADOS BO
 JOSÉ JUAN RODRÍGUEZ JEREZ
 GEMMA SALVADOR CASTELL
 JOAN TIBAU FONT
 M. CARMÉ VIDAL CAROU (fins al 28.3.2017)
 CATHERINE VIDAL ORTEGA

Delegat de l'IEC: DAMIÀ BARCELÓ CULLERÉS (fins al 28.3.2017)
 ABEL MARINÉ FONT (a partir del 29.3.2017)

Nombre de socis: 238

Assemblea general

El 15 de març de 2017, a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC, es va celebrar l'assemblea general de socis i sòcies de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (ACCA). Primer de tot, es va elegir la nova junta directiva i seguidament es van impartir dues conferències: «Els insectes com a font d'aliment humà», de Marina Blas, catedràtica de biologia animal del Departament de Biologia Evolutiva, Ecologia i Ciències Ambientals de la Universitat de Barcelona (UB), i «Algues i alimentació humana», a càrrec d'Amelia Gómez Garrera, directora del Centre de Documentació de Biodiversitat Vegetal de la UB. La sessió es va cloure amb un homenatge a M. del Carmen de la Torre Boronat, fundadora de l'ACCA.

Activitats

L'ACCA, durant el curs 2016-2017, va participar en les activitats següents:

— 22-25 de novembre, XV Workshop MRAMA (Mètodes Ràpids i Automatització en Microbiologia Alimentària). Activitat organitzada pel Centre d'Innovació, Recerca i Transferència en Tecnologies dels Aliments i pel Departament de Ciència Animal i dels Aliments de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), amb la finalitat d'ampliar i difondre els coneixements sobre mètodes innovadors per detectar, comptar, aïllar i caracteritzar ràpidament els microorganismes i els seus metabòlits, habituals en els aliments i l'aigua. En aquesta edició, experts de renom van oferir sessions i van participar en taules rodones per abordar aspectes com l'aplicació a la seguretat

alimentària de la reacció en cadena de la polimerasa, les alteracions microbiològiques en vins i caves, i la instrumentació en microbiologia dels aliments. Així mateix, es van fer sessions pràctiques al laboratori amb els equips i productes més innovadors del camp dels mètodes ràpids i l'automatització, es van impartir tallers, i una vintena d'empreses de microbiologia van presentar-hi els seus productes i serveis. Va tenir lloc a la Facultat de Veterinària de la UAB.

— 5 juliol, IX Workshop d'Avaluació del Risc a la Cadena Alimentària: «Riscos emergents en els productes del mar». Es va organitzar conjuntament amb l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària amb l'objectiu de proporcionar eines als professionals de la seguretat alimentària perquè participin, organitzin i desenvolupin tasques d'avaluació del risc aplicades a problemes concrets, i ajudar-los en la tasca de comunicació i gestió del risc. La presentació va anar a càrrec de Joan Guix, secretari de Salut Pública, i seguidament es van oferir set sessions,

en què es van abordar qüestions com les «Toxines marines emergents en productes de la pesca i de l'aqüicultura» (Jorge Diogene, de l'Institut de Recerca i Tecnologia Alimentària), o els «Contaminants ambientals emergents en peix» (Sara Rodríguez, de l'Institut Català de Recerca de l'Aigua). Va cloure l'activitat, celebrada a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, la presidenta de l'ACCA, Montserrat Rivero.

Premis

Premi de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (per a estudiants)

Premi instituint l'any 2003 i ofert a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre els aliments. En la 14a convocatòria, inclosa en el *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, es va concedir a David Bars per *Els compostos fenòlics de l'oliva com a agents antioxidants i la seva acumulació en teixit muscular*. El Premi es va lliurar el 21 d'abril de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en la cerimònia dels Premis Sant Jordi.

Societat Catalana d'Estudis Hebraics

Any de fundació: 1995

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 18 de maig de 2017

Presidència:	PERE CASANELLAS BASSOLS
Secretaria:	JOAN FERRER COSTA
Tresoreria:	IRENE LLOP JORDANA
Vocalia:	ANA BEJARANO ESCANILLA TESSA CALDERS ARTÍS SÍLVIA PLANAS MARCÉ CONSTANTINO VIDAL SALMERÓN

A partir del 18 de maig de 2017

Presidència:	PERE CASANELLAS BASSOLS
Secretaria:	CONSTANTINO VIDAL SALMERÓN
Tresoreria:	ESPERANÇA VALLS PUJOL
Vocalia:	ANA BEJARANO ESCANILLA TESSA CALDERS ARTÍS JOAN FERRER COSTA IRENE LLOP JORDANA

Delegat de l'IEC:	MARIA TERESA FERRER MALLOL (fins al 4.3.2017) JOSEP MASSOT MUNTANER (a partir del 29.6.2017)
-------------------	---

Nombre de socis: 64

Activitats

Com a activitat pública, per a aquest curs 2016-2017 la Societat Catalana d'Estudis Hebraics (SCEHB) va organitzar la II Jornada d'Estudis Hebraics. Va tenir lloc el 18 de maig a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC i va constar de tres ponències: «Dones,

jueves, invisibles. La perspectiva de gènere en la recerca i els estudis sobre el judaisme», a càrrec d'Irene Llop (SCEHB); «Les traduccions de literatura moderna de l'hebreu al català i del català a l'hebreu», de Constantino Vidal (SCEHB), i «Legislacions mèdiques i context social:

definint els metges jueus de Barcelona (segle XIV)», per Clara Jáuregui (especialista en judaisme i medicina medieval).

Pel que fa a les publicacions, es va editar l'onzè volum de *Tamid. Revista Catalana Anual d'Estudis Hebraics*, cinquè de la nova sèrie dirigida per Pere Casanellas, president de l'SCEHB (el dotzè volum s'espera que pugui aparèixer en la versió digital abans d'acabar el 2017). Així mateix, es troba molt avançada la revisió del *Diccionari Girona. Diccionari hebreu modern-català. Vocabulari català-hebreu modern*, obra de Pere Casanellas, Eduard Feliu (†) i Joan Ferrer —M. Antònia Nogueras té un paper fonamental en l'edició. Es preveu que aquest primer diccionari hebreu modern-

català, d'unes 22.000 entrades en la part hebreu-català i més de 30.000 en la de català-hebreu, podrà publicar-se al llarg del curs vinent. Quant al *Diccionari hebreu bíblic-català, arameu bíblic-català*, el membre de la junta directiva de l'SCEHB, Joan Ferrer, va acabar la redacció, amb la col·laboració de Josep Vicent Niclós i de Daniel Ferrer, de tota la part aramea i les lletres àlef-xin. El volum, a més de l'edició en paper, passarà a formar part dels diccionaris incorporats al gran programa de recerca bíblica BibleWorks.

Publicacions

Tamid, núm. 11: 2015 [ed. en línia: desembre 2016; ed. en paper: gener 2017].

Societat Catalana de Terminologia

Any de fundació:	2008*
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	MIQUEL-ÀNGEL SÀNCHEZ FÈRRIZ
Vicepresidència:	JUDIT FELIU CORTÈS
Secretaria:	MIREIA TRIAS FREIXA
Tresoreria:	M. TERESA MIRET MESTRE
Vocalia:	ESTER BONET SOLÉ M. AMOR MONTANÉ MARCH
Delegat de l'IEC:	JOSEP MORAN O CERINIAUREGUI (fins al 15.2.2017) MERCÈ LORENTE CASAFONT (a partir del 16.2.2017)
Nombre de socis:	75

* Anteriorment, Associació Catalana de Terminologia, fundada el 2002.

Aspectes institucionals

La junta directiva de la Societat Catalana de Terminologia (SCATERM) es va reunir onze vegades al llarg del curs 2016-2017. L'Assemblea General Ordinària de la SCATERM va tenir lloc el 22 de juny de 2017. Durant la sessió, es va aprovar el canvi de data de les assemblees generals, que a partir d'ara es farà pel març (i no pel juny).

Activitats

XIII Jornada de la SCATERM: «La terminologia abans de la Terminologia: del segle XIII al XVII»

Aprofitant l'avinentesa de l'Any Lull, la SCATERM va dedicar la tretzena edició d'aquesta jornada biennal a Ramon Lull i a la creació terminològica entre la seva època —l'edat mitjana— i l'edat moderna, període en què encara no es parlava de terminologia com a disciplina. Es va celebrar el 30 de novembre de 2016 a la Sala Nicolau d'Oliver de l'IEC i va ésser coorganitzada amb la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica i amb el grup de recerca de la Universitat de Barcelona (UB) *Sciència.cat*, que treballa en el projecte «Ciència vernacle a la Corona d'Aragó i al seu context romànic (segles XIII-XVI)».

La inauguració va anar a càrrec de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica de l'IEC, que va destacar la figura de Llull com a innovador i introductor de lèxic en diferents camps del saber. També hi van intervenir Miquel-Àngel Sánchez Ferriz, president de la SCATERM, i Lluís Cifuentes, director de *Sciència.cat*. Tot seguit, la catedràtica de literatura catalana medieval a la UB Lola Badia va oferir la conferència «*Bonificatiu, bonificable i bonificar: Ramon Llull i la terminologia*», amb què va exposar l'aportació de Llull a la terminologia catalana, sobretot en crear i difondre l'Art, el seu sistema filosòfic.

A continuació es va passar a les comunicacions. La primera, titulada «Errors d'edició, dels manuscrits als diccionaris. Exemples sobretot de *Misser Joan*», va anar a càrrec d'Antònia Carré, consultora de literatura catalana medieval a la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), que va demostrar que els diccionaris han incorporat força lemes erronis i definicions incorrectes a conseqüència de males lectures o de la incomprensió dels termes usats en els textos mèdics catalans dels segles XIII i XIV. Raimon Sebastian (*Sciència.cat*), que va investigar les fonts consultades per Ferrer Saiol per a la traducció catalana de l'*Opus agriculturae* de Pal·ladi al segle XIV, va presentar la comunicació «El lèxic tècnic a la traducció catalana de l'*Opus agriculturae* de Pal·ladi: una aproximació als llibres de

gramàtica i medicina». A continuació, Lluís Gimeno, professor del Departament de Filologia i Cultures Europees de la Universitat Jaume I, va parlar d'«El manuscrit de menescalía de la Societat Castellonenca de Cultura», del segle XIV, i va explicar que per entendre un manuscrit medieval primer s'ha d'adscriure a una varietat diatòpica. I Pere Montalat (Oficines Lexicogràfiques de l'IEC), per mitjà de la comunicació «L'aportació del *Gazophylacium catalano-latinum* de Joan Lacavalleria a la terminologia catalana», va exposar com Lacavalleria va fer grans aportacions a la terminologia catalana del segle XVII en elaborar la versió catalana del diccionari *Gazophylacium catalano-latinum*, des dels processos de creació de termes en l'àmbit de les ciències naturals fins a la implantació d'aquest vocabulari científic a partir de l'anàlisi dels diccionaris de l'època. Finalment, Lluís Cifuentes va cloure la Jornada.

HEALTHCOM'17: «Comunicació, llenguatge i salut. Implicacions en la pràctica assistencial i apoderament del pacient crònic»

La SCATERM va col·laborar en aquesta jornada que va tenir lloc el 23 de març de 2017 a la Sala Josep Marull del Campus Universitari Mar de la Universitat Pompeu Fabra (UPF). Va ésser organitzada pels grups de recerca IULATERM (UPF) i PSiNET (UOC) en el marc del projecte RecerCaixa JUNTS, amb la fina-

litat d'establir un diàleg interdisciplinari entre professionals de la salut, de la comunicació i del llenguatge, i pacients.

El programa va constar de dues conferències: «Estrategias de tratamiento de la información para empoderar a especialistas y pacientes», pronunciada per Daniel Roberto Luna (cap del Departament d'Informàtica en Salut de l'Hospital Italià de Buenos Aires, Argentina), i «La alfabetización en salud: una herramienta clave para promover el autocuidado en el ciudadano del siglo XXI», que va ésser a

càrrec de María Virtudes Pérez-Jover (professora de la Facultat de Psicologia de la Universitat Miguel Hernández d'Elx). Així mateix, diversos experts van participar en dues taules rodones, l'una dedicada a les «seqüeles d'una comunicació no satisfactòria entre professionals i pacients» i, l'altra, als «camins per apoderar els pacients amb una malaltia crònica».

Publicacions

Terminàlia, núm. 14 (desembre 2016);
núm. 15 (juny 2017).

IX. Fundacions, entitats vinculades i adherides a l'IEC

Fundacions

Fundació Ferran Sunyer i Balaguer

La Fundació, constituïda inicialment el 1983 per les cosines del matemàtic Ferran Sunyer i Balaguer, les senyores Maria Assumpció Carbona i Balaguer i Maria dels Àngels Carbona i Balaguer, està integrada actualment pel Patronat següent:

President:	president de l'IEC,	JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS
Vicepresident:	president de la Secció de Ciències i Tecnologia,	JOAN ANTONI SOLANS I HUGUET
Director:		MANUEL CASTELLET I SOLANAS
Secretari:	secretari general de l'IEC,	ROMÀ ESCALAS I LLIMONA
Vocals:	president de la Societat Catalana de Matemàtiques, director del Centre de Recerca Matemàtica,	XAVIER JARQUE I RIBERA LLUÍS ALSÈDÀ I SOLER JOSEP AMAT I GIRBAU (UPC, IEC) MARTA CASANELLAS I RIUS (UPC) MANUEL CASTELLET I SOLANAS (UAB, IEC) JOAN GIRBAU I BADÓ (UAB, IEC) PERE PASCUAL I GAINZA (UPC) NÚRIA VILA I OLIVA (UB)

La finalitat de la Fundació és l'estímul de la recerca matemàtica i concedeix premis a treballs de recerca i ajuts per a estudis de l'àmbit de les matemàtiques.

Premis i borses

El Premi Ferran Sunyer i Balaguer s'ofereix anualment a una monografia matemàtica escrita en anglès que exposi els resultats més destacats d'una àrea de les matemàtiques en la qual s'hagin produït avenços recentment, té una dotació de 15.000 euros i l'obra gua-

nyadora és publicada per Birkhäuser Verlag dins la sèrie «Progress in Mathematics». Enguany ha estat adjudicat a Antoine Chambert-Loir, Johannes Nicaise i Julien Sebag pel treball *Motivic integration*.

El Premi Matemàtiques i Societat s'ofereix a un reportatge sobre qualsevol aspecte de les matemàtiques produït per un mitjà de comunicació dels Països Catalans. En aquesta convocatòria ha estat atorgat a Esther Vera pel dossier especial dedicat a les matemàtiques publicat al diari *Ara*: «I love mates» (10 juliol 2016).

Les Borses Ferran Sunyer i Balaguer s'ofereixen anualment a estudiants de doctorat avançats de les universitats dels Països Catalans per a fer estades d'un a tres mesos en un centre de recerca. En aquesta convocatòria els guanyadors han estat els següents: Giulia Binotto, per *Contribucions a l'anàlisi estocàstica*; Alberto Debernardi Pinos, per *Conjectura de Boas, principi d'incertesa, desigualtats de Fourier amb pesos i aplicacions*; Jordi Delgado Rodríguez, per *Extensions of free groups: algebraic, geometric, and algorithmic aspects*; Núria Folguera Blasco, per *Stochastic modelling of epigenetic and metabolic regulation of cellular reprogramming: implications for cancer stem cells and cancer therapy*; Ricard Garra Oronich, per *Computational optimization techniques for cryptographic protocols*, i Ana Navarro Quiles, per *Métodos computacionales para ecuaciones diferenciales aleatorias. Teoría y aplicaciones*.

Dissabte Transfronterer de les Matemàtiques a l'Alt Empordà 2017

Des del 2011, l'FFSB coorganitza amb l'Ajuntament de Figueres i la Fundació Princesa de Girona el Dissabte Transfronterer de les Matemàtiques a l'Alt Empordà (DITMAE), una activitat que té lloc al Centre de Formació Integrat Ferran Sunyer i Balaguer, a Figueres, i que està dirigida als estudiants d'ensenyament secundari de centres d'ensenyament de l'Alt Empordà i comarques properes, així com a centres de la Catalunya Nord. El DITMAE 2017, celebrat el 4 de febrer de 2017, va incloure xerrades i tallers sobre la matemàtica dels jocs i el joc de la matemàtica; les matemàtiques del *big data*; l'infinit matemàtic i les seves paradoxes i l'arc de Sant Martí, els models de color i els colors invisibles. En aquesta edició també s'incorporaren conferències específiques per als professors, reconegudes com a activitats de formació permanent pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Fundació Mercè Rodoreda

La Fundació, constituïda per l'Institut d'Estudis Catalans, està integrada per un Patronat format, per:

President:	president de l'IEC	JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS
Vicepresident:	vicepresident de l'IEC	JOAQUIM AGULLÓ I BATLLE
Tresorer:	vicepresident de l'IEC	JAUME DE PUIG I OLIVER
Secretari:	secretari general de l'IEC	ROMÀ ESCALAS I LLIMONA
Patrons nats:	presidents de les seccions de l'IEC	M. TERESA CABRÉ I CASTELLVÍ JOSEP MASSOT I MUNTANER FRANCESC GONZÀLEZ I SASTRE JOAN ANTONI SOLANS I HUGUET MARIA COROMINAS I PIULATS MARGARIDA PUIG I SALA
	i la senyora	
Patrons electius:		M. MERCÈ BORONAT I BLANCH JOAQUIM MALLAFRÈ I GAVALDÀ DAMIÀ PONS I PONS

Les finalitats de la Fundació són les següents:

- a) Concedir premis a treballs d'investigació sobre la narrativa catalana del segle XX, titulats *Premis Mercè Rodoreda*.
- b) Concedir ajuts de tot tipus per a estudis i treballs relacionats amb la narrativa catalana del segle XX i, principalment, amb l'estudi i la divulgació de l'obra de Mercè Rodoreda.
- c) Constituir una biblioteca que contingui tota l'obra de Mercè Rodoreda i també les seves traduccions, i l'adquisició de tot tipus de material relatiu a l'autora per a la constitució de l'arxiu i biblioteca Mercè Rodoreda.
- d) Custodiar els documents de Mercè Rodoreda que siguin de la titularitat de la Fundació i els altres que li sigui confiats.
- e) Organitzar activitats relacionades amb la divulgació de l'escriptora i de la literatura catalana.

Premis i ajuts

Es convoca, des del 1992, el Premi Fundació Mercè Rodoreda, ofert al millor treball d'investigació inèdit, en qualsevol llengua, sobre la novel·la i el conte del segle XX i en especial sobre l'obra de Mercè Rodoreda. En l'edició d'enguany dels Premis Sant Jordi 2017 de l'IEC, el premi ha estat atorgat a Josep M. Domènech Gibert pel treball *Nous mètodes per a la comparació de textos. El cas d'Aloma' de Mercè Rodoreda*.

La Fundació també convoca uns ajuts per a treballs d'investigació que s'atorguen anualment. El premi i els ajuts es concedeixen a proposta de la Comissió Tècnica de la Fundació Mercè Rodoreda. Els ajuts de la Fundació es concediren a Eva Comas Arnal pel projecte *Els somnis en la narrativa de Mercè Rodoreda*, i a Francesc Galera Porta pel projecte *Avel·lí Artís-Gener, traducció i alteritat. El com i el perquè de la praxi traductora de Tísner*.

Altres activitats

La Fundació Mercè Rodoreda col·laborà amb Espais Escrits i el Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya en el projecte Clàssics catalans al vostre club de lectura, ofert a les biblioteques de Catalunya. Anna Maluquer va dur a terme les dinamitzacions sol·licitades des dels clubs de lectura: Biblioteca de Berga (27.9.2016), Biblioteca Districte 5 (4.10.2016) i Districte 6 (12.11.2016) de Terrassa, Biblioteca Popular d'Uldecona (16.12.2016), Biblioteca Joan Triadú de Vic (31.1.2017), Biblioteca Pública de Tarragona i Biblioteca de Tremp.

Publicacions

MCNERNEY, Kathleen. *Mercè Rodoreda: una bibliografia crítica (2002-2011)*. Amb una relació d'obres de Mercè Rodoreda i de traduccions recopilada per Judith Sánchez. Barcelona: Fundació Mercè Rodoreda, 2017. 172 p. (Biblioteca Mercè Rodoreda; 10) ISBN: 978-84-938230-7-8.

Fundació Alsina i Bofill

Creada el 1998 per l'IEC i la família d'Alsina i Bofill en record de Josep Alsina i Bofill (1904-1993), metge cirurgià que fou president de l'IEC (1974-1978) i promotor de la represa dels Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana (CMBLC) amb la celebració del Desè Congrés a Perpinyà el 1976. Té la finalitat de fomentar la cultura i la ciència, específicament en el camp de les ciències de la vida i de la salut, a través d'actes, publicacions i altres activitats, dins l'àrea lingüística catalana, i també col·laborar en l'organització dels CMBLC. La composició del Patronat és la següent:

President:	RICARD GUERRERO I MORENO
Secretari:	FRANCESC ASENSI I BOTET
Vocals:	JOAN ALSINA I DACHS
	JOSEP CLOTET ERRA
	MÀRIUS FOZ I SALA
	RAMON GOMIS DE BARBARÀ
	ÀNGEL LLÀCER I ESCORIHUELA
	ÀLVAR NET I CASTEL
	MERCÈ PIQUERAS I CARRASCO
	CORI RAMON JUANPERE
	ANTONI TORRE
	JOSEP VILANOVA I TRIAS
	MIQUEL VILARDELL TARRÉS

Fundació Carles Salvador

Creada l'any 2002 pels hereus de Carles Salvador, l'IEC i l'Ajuntament de Benassal. Té l'objectiu de preservar a Benassal el llegat de Carles Salvador i Gimeno (1893-1955), figura cabdal de les lletres valencianes i de la innovació pedagògica del segle xx; dotar el municipi d'un centre de dinamització cultural, i constituir una biblioteca amb el fons bibliogràfic i documental de Carles Salvador. La composició del Patronat és la següent:

Presidenta:	
alcaldessa de Benassal	MARI LUZ MONTERDE PUIG
Vicepresident:	
president de l'IEC	JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS
Secretari:	RAMON SISTAC I VICÉN
Tresorer:	GERARDO GARCIA MOYA
Vocals:	
directora de l'Aula Museu:	LYDIA TENA PUIG
	VICENT PITARCH ALMELA
	CARLES SALVADOR SALES
	NÚRIA SALVADOR MONNER
	ROGER SALVADOR MONNER
	ELIA GARCIA COLOM

Fundació Salvador Alibau

Constituïda l'any 2011 per Salvador Alibau, l'IEC i l'Ajuntament de Sant Llorenç d'Hortons (Alt Penedès), municipi de residència de Salvador Alibau. Té per objectiu promoure, divulgar, estudiar, preservar i defensar l'obra de Salvador Alibau Arias (1925-2012), artista plàstic, gran innovador amb la fibra de cel·lulosa i creador d'una poètica singular. La composició del Patronat és la següent:

President:

president de l'IEC

JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS

Secretari:

AUGUST BOVER FONT

Vocals:

alcalde de Sant Llorenç d'Hortons

JORDI FERRER DURICH

vídua de Salvador Alibau

CARME BELLA I VENTOSA

JACINT BERENGUER I CASAL

JOSEP M. CADENA I CATALAN

JOSEP CORREDOR I MATHEOS

CARLES GUINOVART RUBIELLA

JOAN MARTÍ I CASTELL

SALVADOR GINER DE SAN JULIÁN

ÀLEX MITRANI MARTÍNEZ DE MARIGORTA

Entitat vinculada

Biblioteca de Catalunya

Consell Rector (membres de l'IEC)

Vicepresident segon:

JOANDOMÈNEC ROS I ARAGONÈS

La Biblioteca de Catalunya (BC) fou fundada el 1907 per l'Institut d'Estudis Catalans, que la posà a la disposició dels investigadors amb el nom de Biblioteca de Catalunya l'any 1914.

Actualment és la biblioteca nacional de Catalunya i constitueix una peça fonamental del mapa cultural del país en la mesura que és una institució nacional al servei del patrimoni, la recerca i la cooperació. La seva missió s'articula en tres eixos bàsics, regulats per la Llei del sistema bibliotecari de Catalunya (4/1993):

- recollir, conservar i difondre la producció bibliogràfica catalana i la relacionada amb l'àmbit lingüístic català,
- vetllar per la conservació i la difusió del patrimoni bibliogràfic,
- mantenir la condició de centre de consulta i recerca científica de caràcter universal.

La Biblioteca de Catalunya és regida per un consell rector format pels representants següents: conseller de Cultura, president; director general del Patrimoni Cultural, vicepresident primer; president de l'Institut d'Estudis Catalans, vicepresident segon; directora de la BC, vicepresidenta tercera; diversos vocals d'entre els quals dos són a proposta de l'Institut d'Estudis Catalans i de la Biblioteca de Catalunya.

Directora: Eugènia Serra i Aranda

Carrer de l'Hospital, 56

08001 Barcelona

Tel.: 932 702 300

www.bnc.cat

Entitats adherides

D'acord amb l'article 77 del Reglament de règim interior de l'Institut d'Estudis Catalans (capítol XV. «De les entitats adherides»), l'IEC pot acceptar l'adhesió d'entitats o institucions científiques o culturals per mitjà d'un conveni d'adhesió que requereix l'informe previ de la secció o de les seccions més afins, el dictamen favorable de la proposta emès pel Consell Permanent i l'aprovació pel Ple de l'IEC per la majoria absoluta dels assistents.

D'acord amb la votació del Ple del dia 19 de juny de 2000, són entitats adherides a l'IEC: l'Institut Menorquí d'Estudis (IME), l'Institut d'Estudis Eivissencs (IEE), l'Institut d'Estudis Baleàrics (IEB) i la Societat Arqueològica Lul·liana (SAL).

D'acord amb l'aprovació del Ple del dia 18 de gener de 2016, s'hi adherí també la Societat d'Onomàstica (SdO), i del Ple del dia 24 d'octubre de 2016, l'Institut d'Estudis Gironins.

Institut Menorquí d'Estudis

L'Institut Menorquí d'Estudis és un organisme autònom del Consell Insular de Menorca (CIM) de caràcter administratiu, amb personalitat jurídica pròpia, creat pel CIM i destinat a la recerca, promoció, recuperació i difusió de la cultura de l'illa de Menorca, amb la voluntat d'esdevenir centre de recepció i intercanvi de pensament i ciència.

President: Miquel Àngel Maria Ballester

President del Consell Científic: Jaume Mascaró Pons (fins al 29.9.2016)

Miquel Àngel Limón Pons (des del 29.9.2016)

Coordinadora científica: Josefina Salord Ripoll

Camí des Castell, 28

07702 Maó (Menorca)

Tel.: 971 35 15 00

www.ime.cat

Institut d'Estudis Eivissencs

L'Institut d'Estudis Eivissencs fou fundat l'any 1949, amb el suport de l'Ajuntament d'Eivissa, com un institut d'estudis locals, integrat dins del Consell Superior d'Investigacions Científiques. L'Institut nasqué amb la finalitat de protegir el patrimoni natural i cultural de les illes Pitiüses. Aquesta protecció no es podia fer més que vindicant en primer lloc la llengua pròpia, el català.

President: Marià Mayans i Marí
Via Púnica, 29
07800 Eivissa
Tel.: 971 312 775
www.estudiseivissencs.cat

**Institut d'Estudis Baleàrics (Institut de la Llengua i la Cultura
de les Illes Balears - ILLENC)**

L'Institut d'Estudis Baleàrics és un consorci amb caràcter d'ens públic, de naturalesa corporativa de base associativa, amb personalitat jurídica i patrimoni propis, independents dels seus membres, i que es regeix per les disposicions legals i reglamentàries pròpies de la seva naturalesa i pels seus Estatuts. Està integrat per l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, la Universitat de les Illes Balears, el Consell Insular de Mallorca, el Consell Insular de Menorca, el Consell Insular d'Eivissa i el Consell Insular de Formentera.

Entre d'altres, els seus objectius principals són:

- a) la difusió, per mitjans propis o aliens, de tot tipus d'activitats culturals relacionades amb les Illes Balears
- b) la formació lingüística no reglada dels ciutadans de les Illes Balears
- c) l'avaluació de coneixements de llengua catalana, mitjançant la convocatòria i l'administració de les proves per a obtenir els diferents certificats que expedeix la direcció general corresponent
- d) la programació de diverses activitats culturals relatives a l'intercanvi i la relació entre Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera i entre les Illes Balears i l'exterior.

Presidenta: Ruth Mateu Vinent (fins al 10.4.2017)

Francesca Tur Riera (des del 10.4.2017)

Director: Josep Ramon Cerdà Mas (fins al 22.5.2017)

Aitor Francisco Mesperuza Rotger (des del 22.5.2017)

Carrer d'Alfons el Magnànim, 29
07004 Palma
Tel.: 971 177 604
www.iebalearics.org

Societat Arqueològica Lul·liana

La Societat Arqueològica Lul·liana és una entitat fundada el desembre de 1880 a Palma per un grup d'erudits, entre els quals hi havia Bartomeu Ferrà i Perelló, que comptaren amb el patrocini del bisbe Mateu Jaume, que n'autoritzà la constitució i la creació d'un museu. L'objectiu principal és honrar la memòria de Ramon Llull per mitjà de diverses activitats: visita de monuments, organització de conferències, celebració d'exposicions i recollida d'objectes artístics a fi d'evitar llur destrucció.

President: Antoni Planas Rosselló

Carrer de Monti-Sion, 9

07001 Palma

Tel.: 971 713 912

www.arqueologicaluliana.com

Societat d'Onomàstica

La Societat d'Onomàstica fou fundada l'any 1980 pel doctor Enric Moreu-Rey juntament amb diversos professors universitaris i estudiosos locals, especialment del Camp de Tarragona. L'objecte de l'SdO és, principalment, el foment de l'inventari, l'estudi i la defensa dels noms propis (onomàstica), dels de persona (antroponímia) i dels de lloc (toponímia); la coordinació de les activitats dels investigadors; la publicació d'un butlletí interior i de monografies especialitzades; l'assessorament tècnic a persones i col·lectius; l'organització de col·loquis i conferències sobre els temes indicats, i l'inventari de bibliografia i documentació. El seu àmbit d'actuació és el de la llengua catalana i dels diversos dialectes, en la situació present i en les etapes històriques precedents.

President: Joan Tort i Donada

Carrer de la Diputació, 276, pral. 1

08009 Barcelona

A/e: toponimia@onomastica.cat

www.onomastica.cat

Institut d'Estudis Gironins

L'Institut d'Estudis Gironins és un institut cultural i científic, fundat el 1946, que s'encarrega de la investigació històrica i arqueològica, la promoció de la cultura i la col·laboració

en la salvaguarda del patrimoni natural, històric i científic de la comarca del Gironès. Organitza conferències i congressos centrades preferentment en la ciutat de Girona i és membre de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana. Des de 1947, publica cada any els *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, i de manera intermitent també monografies.

President: Narcís Soler i Masferrer

Carrer de la Muralla, 2

17004 Girona

Tel.: 972 22 24 23

A/e: info@ieg.cat

www.ieg.cat

Altres vinculacions

D'altra banda, l'IEC també pot acceptar la vinculació d'entitats o institucions científiques o culturals per mitjà d'un conveni específic que requereix l'informe previ favorable de la Secretaria General i de la secció o de les seccions més afins, i l'aprovació per part del Consell Permanent. La vinculació no implica cap canvi en la situació administrativa i patrimonial de l'entitat o institució, sens perjudici de què figuri en el conveni de vinculació amb l'IEC. Les entitats amb qui s'han establert convenis de vinculació són les següents:

Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes

L'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (AILLC) fou fundada l'any 1973 en una assemblea celebrada a Cambridge. Com que les circumstàncies polítiques d'aquell moment impediren la legalització de l'AILLC a l'Estat espanyol, es domicilià a Amsterdam, acollida per la legislació holandesa.

Quan la situació política ho permeté, l'AILLC fou legalitzada a Catalunya i inscrita en el Registre d'Associacions de la Generalitat. En aquell moment es demanà a l'IEC que acceptés d'acollir legalment l'AILLC a la seva seu; l'IEC accedí a aquesta petició, i així ho recullen els estatuts.

L'any 1993 l'AILLC signà un conveni amb l'IEC pel qual aquest cedia a l'AILLC un espai a la seva seu de Barcelona per a desenvolupar-hi les activitats pròpies, que són la promoció i l'estudi de la llengua i la cultura catalanes.

President: Antoni Ferrando i Francès

Carrer del Carme, 47

08001 Barcelona

Tel.: 933 248 580

<http://aillc.espais.iec.cat>

North American Catalan Society

La North American Catalan Society (NACS) fou fundada l'any 1978 a la Universitat d'Illinois, a Urbana-Champaign (Estats Units). La NACS fou legalitzada a Catalunya i inscrita en el Registre d'Associacions de la Generalitat; en aquell moment es demanà a l'IEC que acceptés d'acollir legalment la NACS a la seva seu; l'IEC accedí a aquesta petició, i així ho recullen els estatuts.

L'any 1996 signà un conveni amb l'IEC pel qual aquest cedia a la NACS un espai a la seva seu de Barcelona per a desenvolupar-hi les activitats pròpies, que són la difusió i l'estudi de la llengua, literatura i cultura catalanes a l'Amèrica del Nord (els Estats Units i el Canadà).

Presidenta: Lourdes Manyé

<http://nacs.espais.iec.cat>

Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana

La Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana es fundà el 1992 a Vic, amb l'adhesió d'una vintena de centres d'estudis locals i comarcals d'arreu del territori del domini lingüístic de la llengua catalana.

L'any 2000, la Coordinadora signà un conveni amb l'IEC pel qual aquest acollia aquesta entitat a la seva seu perquè hi desenvolupés l'activitat pròpia, que és la promoció i l'estudi de la llengua i la cultura catalanes.

President: Josep Santesmasés i Ollé

Carrer de Maria Aurèlia Capmany, 14-16

08001 Barcelona

Tel.: 932 701 620 (extensió 131)

www.ccepc.org

Institut Català d'Antropologia

Des que fou creat l'any 1978, l'Institut Català d'Antropologia ha tingut per objectiu la difusió dels coneixements i la pràctica de la disciplina antropològica a fi de crear un espai de discussió, investigació i aprofundiment científic de la societat i la cultura a Catalunya. En els inicis, nasqué a partir de la inquietud d'obrir noves perspectives i metodologies de treball. Actualment consta d'unes quatre-centes persones afiliades i diversos grups de treball.

L'ICA organitza nombrosos seminaris, conferències, col·loquis, taules rodones i sessions de treball que ofereixen una formació continuada de la disciplina. Les temàtiques tractades són àmplies i diverses: minories ètniques i marginació social, societats americanes i africanes, societats rurals i urbanes, moviments migratoris, metodologia i pensament històric, antropologia i salut, treball i família, estudis de gènere, etnomusicologia, etcètera.

L'IEC signà amb l'ICA un conveni de vinculació el 4 d'abril de 2008.

Presidenta: Araceli Muñoz García
Carrer de Casp, 43, baixos 1a
08010 Barcelona
Tel.: 931 713 770
www.antropologia.cat

Societat Andorrana de Ciències

La Societat Andorrana de Ciències (SAC) és una associació cultural, privada, amb finalitats no lucratives, que realitza projectes culturals i educatius dins els àmbits del coneixement, recerca i formació superior. Està orientada a fomentar l'àrea científica de la vida cultural, en tots els vessants, accentuant de manera especial les activitats de divulgació i recerca.

Va néixer l'any 1983 en resposta a les noves necessitats d'un país en ple desenvolupament i suma els seus esforços als fets per altres entitats culturals. Sostinguda gràcies a les aportacions voluntàries, tant de treball com materials de la ciutadania del nostre país i el suport d'entitats privades i institucions públiques.

L'IEC signà amb la SAC un conveni de vinculació el 2 de juny de 2010.

Presidenta: M. Àngels Mach i Buch
Centre Cultural la Llacuna
Carrer Mossèn Cinto Verdaguer, 4
AD500 Andorra la Vella
Tel.: 829 729
www.sac.ad

Societat Catalana d'Estadística

La Societat Catalana d'Estadística (SoCE) és una associació que es va constituir en l'assemblea fundacional del 4 de febrer de 2010, amb la finalitat de contribuir al desenvolupament, l'aplicació i la difusió de l'estadística en els diversos àmbits: acadèmic, científic, social, professional, de recerca i innovació, i també amb l'objectiu de fomentar l'intercanvi i la difusió de coneixements.

L'IEC signà amb la SoCE un conveni de vinculació el 28 de febrer de 2014.

President/a: Xavier López Andrés (fins al 14.12.2016)
Rosa Lamarca Casado (des del 14.12.2016)

Carrer de Pau Gargallo, 5
08028 Barcelona
<http://soce.iec.cat>

Associació Catalana de Ciències de Laboratori Clínic

L'Associació Catalana de Ciències de Laboratori Clínic (ACCLC) és una associació científica i professional multidisciplinària fundada el 1995 que vol agrupar el conjunt de professionals del laboratori clínic de les terres de llengua i cultura catalanes amb la finalitat d'establir un espai d'interrelació, debat i reflexió sobre un seguit d'interessos comuns que abasten la formació professional, la promoció i la difusió de les ciències de laboratori clínic.

L'IEC signà amb l'ACCLC un conveni de vinculació el 30 d'octubre de 2014.

Presidenta: Dolors Dot i Bach
Carrer Països Catalans, 6A, 1r 2a
08960 Sant Just Desvern
www.acclc.cat

Associació Catalana per a la Divulgació Científica

L'Associació Catalana per a la Divulgació Científica (ACDIC) és una associació constituïda el 7 de febrer de 2017, de caràcter inclusiu i integrador, que pretén difondre entre la ciutadania la ciència en general, entesa com a part de la cultura, juntament amb altres àmbits com ara les arts i les humanitats, i donar a conèixer també els valors i els beneficis socioeconòmics que la ciència aporta a la societat.

L'IEC signà amb l'ACDIC un conveni de vinculació el 18 d'abril de 2017.

President: Carlos F. Sopena
Carrer de Jonqueres 16, 11-D
08003 Barcelona
Tel.: 932 150 000
www.acdic.cat

X. Publicacions

Portal de revistes científiques

El portal de revistes científiques en línia de l'Institut d'Estudis Catalans ofereix un entorn comú d'accés a les revistes científiques publicades per l'IEC.

Cada una de les cinc seccions de l'IEC té la seva revista, que publica anualment en format digital d'accés obert a l'Hemeroteca Científica Catalana de l'IEC (<http://revistes.iec.cat>), una iniciativa oberta a la comunitat científica i destinada a facilitar la producció i la difusió de revistes científiques. L'Hemeroteca utilitza l'aplicació Open Journal Systems, un programari de codi obert per a la gestió i la publicació de revistes.

Les revistes de les seccions són les següents:

— *Contributions to Science* és l'òrgan oficial internacional de les Seccions de Ciències i Tecnologia i de Ciències Biològiques. S'edita en llengua anglesa, a fi de difondre internacionalment la qualitat i el potencial científic i tecnològic de la recerca i la innovació científica especialitzades realitzades als Països Catalans, en qualsevol àrea, tant bàsica com aplicada. Consultable en paper i en línia.

— *Catalan Historical Review* és editada per la Secció Històrico-Arqueològica. Es publica en anglès i català, i té per objectiu difondre internacionalment els grans temes de la història catalana, així com facilitar als estudiosos estrangers el coneixement del progrés de la historiografia als Països Catalans. Consultable en paper i en línia.

— *Catalan Social Sciences Review* és editada per la Secció de Filosofia i Ciències Socials. Té per objectiu difondre articles científicament rellevants, publicats originàriament en català, i traduir-los a l'anglès. Abasta diverses matèries: filosofia, pedagogia, psicologia, sociologia, demografia, geografia, lleis, economia, antropologia, comunicació i ciències polítiques. Consultable en línia.

— *Estudis Romànics* és la revista de la Secció Filològica, fundada el 1947 per Ramon Aramon i Serra. Publica estudis de lingüística, de filologia, de crítica literària i de les literatures de la Romània, sense limitacions de tema, de metodologia ni de cronologia, i acull aportacions globals i particulars de cada llengua. Consultable en paper i en línia.

Les societats filials de l'IEC també són generadores de revistes científiques, les quals s'han classificat temàticament d'acord amb la secció a què està adscrita cada societat.

El fons de revistes està format per 60 publicacions periòdiques, de les quals s'han publicat 1.466 números. Es poden consultar tots els sumaris dels números publicats fins ara i els continguts de 19.188 articles en format PDF.

Monografies

- AGUILÓ, Cosme; MESTRE, Antoni. *Atlas ornitològic de les Illes Balears*. Barcelona: IEC; Palma: Institut d'Estudis Balearics, 2017. 468 p. ISBN 978-84-9965-354-9.
- AMIGÓ, Ramon; MUNTANYA, M. Teresa; SANMARTÍ, Montserrat. *Onomàstica del terme antic de Tamarit de Mar*. Barcelona, 2017. 407 p., 8 f. plegats (mapes); 24 cm. (Treballs de l'Oficina d'Onomàstica; 26) ISBN 978-84-9965-344-0.
- BACARDÍ, Montserrat; FOGUET, Francesc; MARTÍN, Àlex (cur.). *Rafael Tasis (1906-1966), cinquanta anys després*. Barcelona, 2016. 214 p. (Treballs de la Societat Catalana de Llengua i Literatura; 12) ISBN 978-84-9965-338-9.
- BALCELLS, Albert. *Testimonis de la Catalunya contemporània (1875-1986)*. Barcelona, 2017. 653 p. (Escriny; 10) ISBN 978-84-9965-346-4 (IEC). ISBN 978-84-943158-8-6 (Obrador Edèndum). [Coedició amb Obrador Edèndum]
- BERG, Jeremy; TYMOCZKO, John L.; STRYER, Lubert. *Terminologia de 'Bioquímica'* [en línia] (Reverté, 2007). Traducció catalana de la sisena edició de la publicació en anglès *Biochemistry* (W. H. Freeman *et al.*, 2007). Barcelona, juny de 2017.*
- Carles Miralles i Solà: *Sessió en memòria*. Sala Prat de la Riba, 28 de gener de 2016. Barcelona, 2017. 80 p. (Semblances Biogràfiques; 67) ISBN 978-84-9965-357-0.
- CASANOVA, Eugeni. *Els gitanos catalans de França: Llengua, cultura i itineraris de la gran diàspora*. Barcelona: Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural de l'IEC, 2016. 714 p., 8 lám. col.; 24 cm. ISBN 978-84-9965-328-0 (IEC). ISBN 978-84-9975-805-3 (Pagès Editors). [Coedició amb Pagès Editors]
- CHAPTOIL, Pons de. *Poesie*. Edició a cura d'Antonella Martorano. Florència: Edizioni del Galluzzo per la Fondazione Ezio Franceschini ONLUS, 2017. 419 p. (Corpus des Troubadours; 6. Éditions; 3) ISBN 978-88-8450-760-0.
- COROMINES, Joan. *Llibreta de Camp XXV de l'Onomasticon Cataloniae: Enquestes toponomàstiques i dialectals realitzades a la Catalunya del Nord (1959-1960)*. Edició i estudi a cura de Philip D. Rasico. Barcelona, 2016. 471 p. (Biblioteca Filològica; 79) ISBN 978-84-9965-331-0. [Coedició amb la Fundació Pere Corominès]
- CRUSAFONT, Miquel de. *Glossari català de numismàtica: Amb totes les poblacions emissores (Països Catalans i Corona catalano-aragonesa)*. Barcelona: Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, 2017. 700 p.: il·l. b/n; 27 cm. (Història Monetària Catalana; 10) ISBN 978-84-9965-355-6.
- DARWIN, Charles. *L'expressió de les emocions en l'home i en els animals*. Traducció i introducció de Xavier Bellés. Barcelona, 2017. 257 p. (Clàssics de la Ciència; 11) ISBN 978-84-9965-353-2.
- DOMINGO, Ambròs; MACIÀ, Josep; OMS, Sergi (ed.). *Perspectives en filosofia*. Barcelona: Societat Catalana de Filosofia, 2016. 179 p. ISBN 978-84-9965-330-3.

- DOMINGO-FERRER, Josep. *Privadesa en temps de megadades: entre el nihilisme i el fonamentalisme*. Discurs de recepció de Josep Domingo-Ferrer com a membre numerari de la Secció de Ciències i Tecnologia, llegit el dia 21 de novembre de 2016. Barcelona, 2016. 26 p. ISBN 978-84-9965-324-2.
- DOMÍNGUEZ ROMERO, Martí. *L'embolic de Darwin: Revisant la controvèrsia sobre l'ull en 'L'origen de les espècies'*. Discurs de recepció de Martí Domínguez Romero com a membre numerari de la Secció de Ciències Biològiques, llegit el dia 20 de febrer de 2017. Barcelona, 2017. 32 p. ISBN 978-84-9965-347-1.
- Educar en temps de guerra: XXII Jornades Internacionals d'Història de l'Educació. València, 9,10 i 11 de novembre de 2016*. València: Institució Alfons el Magnànim, 2016. 615 p. (Arxius i Documents; 65) ISBN: 978-84-7822-6960-2. [Coedició entre la Institució Alfons el Magnànim - Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació, la Societat Catalana de l'Educació dels Països de Llengua Catalana de l'IEC i el Departament d'Educació Comparada i Història de l'Educació de la Universitat de València]
- Enric Prat de la Riba (1870-1917): Jornada d'Estudis*. Edició coordinada per Josep Serrano Daura. Barcelona: Societat Catalana d'Estudis Jurídics, 2017. 143 p. (Miscel·lània; 3) ISBN 978-84-9965-366-2.
- ESTRACH I PANELLA, M. Teresa. *Els limfòcits i la pell: una relació d'amor i odi*. Discurs de recepció de M. Teresa Estrach i Panella com a membre numerària de la Secció de Ciències Biològiques, llegit el dia 19 de desembre de 2016. Barcelona, 2016. 38 p. ISBN 978-84-9965-332-7.
- FLORES, Lluís-Xavier; MONJO, Joan-Lluís (cur.). *Excursions, viatges, migracions: etnopoètica i mobilitat humana*. Barcelona: Societat Catalana de Llengua i Literatura; Grup d'Estudis Etnopoètics, 2017. 148 p. ISBN 978-84-9965-339-6.
- Francesc Maspons i Anglasesell (1872-1966): Homenatge: Jornada d'Estudis*. Edició coordinada per Josep Serrano. Barcelona: Societat Catalana d'Estudis Jurídics, 2017. 168 p. (Miscel·lània; 2) ISBN 978-84-9965-359-4.
- GABRIEL, Andreu. *Les quatre grans cròniques*. Vol. 5: *Apèndix i índex*. Edició de l'obra a cura de Josep Massot. Barcelona, 2016. 212 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 101) ISBN 978-84-9965-325-9.
- GINER, Salvador; HOMS, Oriol (dir.). *Raó de Catalunya: La societat catalana al segle XXI*. Barcelona, 2016. 491 p. ISBN: 978-84-9965-315-0 (IEC). ISBN 978-84-412-3000-2 (EC). [Coedició amb Enciclopèdia Catalana]
- GOMIS DE BARBARÀ, Ramon. *Nous horitzons en la història de la diabetis mellitus: la recuperació de la cèl·lula beta*. Discurs de recepció de Ramon Gomis de Barbarà com a membre numerari de la Secció de Ciències Biològiques, llegit el dia 20 de març de 2017. Barcelona, 2017. 21 p. ISBN 978-84-9965-349-5.

- GONZÁLEZ, Valentín [et al.]. *Flora vascular del delta del Llobregat*. Barcelona: Institució Catalana d'Història Natural, 2016. 509 p. (Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural; 18) ISBN 978-84-9965-322-8.
- GONZÁLEZ-GUARDIOLA, Joan (cur.); MONSERRAT MOLAS, Josep (cur.). *Conceptes fonamentals de fenomenologia: Edició en homenatge a Francesc Pereña Blasi*. Barcelona: Societat Catalana de Filosofia. Grup d'Estudis Fenomenològics, 2017. 237 p. ISBN 978-84-9965-364-8.
- GRANADOS, Juan José; LIESA, Francisco. *Vocabulari de l'automòbil (català-castellà-anglès)* [en línia]. Barcelona, novembre 2016.*
- GUILLAMET I LLOVERAS, Jaume. *Política, mercat i llengua: una interpretació històrica del periodisme català*. Discurs de recepció de Jaume Guillamet i Lloveras com a membre numerari de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, llegit el dia 1 de desembre de 2016. Barcelona, 2016. 30 p. ISBN 978-84-9965-327-3.
- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona, 2016. 1439 p. ISBN 978-84-9965-316-7. [1a reimpr., febrer 2017]
- *LXXXVII Cartell de premis i de borses d'estudi: Convocatòria dels Premis Sant Jordi 2018*. Barcelona, 2017. 61 p.
- *Ortografia catalana*. Barcelona, 2017. 229 p. ISBN 978-84-9965-356-3.
- *Ortografia catalana* [en línia]. Barcelona, 2017. 232 p. ISBN 978-84-9965-360-0.
- *Premis Sant Jordi 2017: LXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi*. Barcelona, 2017. 36 p.
- *Síntesi memòria 2015-2016*. Barcelona, 2016. 77 p.
- KHINTXIN, Aleksandr Iakovlevitx. *Tres perles de la Teoria de Nombres*. Barcelona: Societat Catalana de Matemàtiques, 2016. 66 p. (Publicacions de la Societat Catalana de Matemàtiques; 6) ISBN 978-84-9965-312-9.
- MARANGES, Isidra. *La indumentària civil catalana: Segles XIII-XV*. Barcelona, 1991-2016. 144 p.: [10] p. de lám.; 24 cm. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 41) ISBN 84-7283-189-2. [1a reimpr., novembre de 2016]
- MARTÍN I BERBOIS, Josep Lluís. *La Societat Catalana d'Estudis Històrics: Setanta anys de compromís amb la història (1946-2016)*. Barcelona: Societat Catalana d'Estudis Històrics, 2017. 134 p. (D'ahir per Avui; 6) ISBN 978-84-9965-367-9.
- MENSA, Jaume. *Antoni Andreu, mestre escotista: Balanç d'un segle d'estudis*. Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya; IEC, 2017. 134 p. (Corpus Scriptorum Cataloniae. Series D: Subsidia; 3). ISBN 978-84-947195-0-9 (FTC). ISBN 978-84-9965-361-7 (IEC). [Coedició amb la Facultat de Teologia de Catalunya]

- MONTERRAT, Josep; ROVIRO, Ignasi (cur.). *La festa*. Barcelona: Societat Catalana de Filosofia, 2016. 186 p. (Col·loquis de Vic; 20) ISBN 978-84-9965-319-8.
- MURIA ROURET, José María. *Podrem ser el que som?* Discurs de recepció de José María Muria Rouret com a membre corresponent de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, llegit el dia 17 d'octubre de 2016. Barcelona, 2016. 25 p. ISBN 978-84-9965-318-1.
- NADAL, Joaquim. *Joan Subias Galter (1897-1984): Dues vides i una guerra*. Barcelona, 2016. 241 p. (Publicacions de la Presidència. Sèrie Major; 4) ISBN 978-84-9965-335-8.
- NICOLAU D'OLWER, Lluís. *Democràcia contra dictadura: Escrits polítics, 1915-1960*. Recull i introducció d'Albert Balcells. 1a reimpr. Barcelona, 2016. 576 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 74) ISBN 978-84-7283-930-4.
- NOGUÉ I FONT, Joan. *El paisatge, entre el subjecte i l'objecte*. Discurs de recepció de Joan Nogué i Font com a membre numerari de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, llegit el dia 2 de febrer de 2017. Barcelona, 2017. 22 p. ISBN 978-84-9965-343-3.
- OLESTI I VILA, Josep. *Elogi de la història de la filosofia*. Discurs de recepció de Josep Olesti i Vila com a membre numerari de la Secció de Filosofia i Ciències Socials, llegit el dia 6 de març de 2017. Barcelona, 2017. 27 p. ISBN 978-84-9965-348-8.
- ORTEGA, Enric. *Diccionari etimològic dels noms científics dels ocells dels Països Catalans*. Revisió etimològica a cura de Mercè Grané. Barcelona, 2017. 181 p. (Arxius de les Seccions de Ciències; 147) ISBN 978-84-9965-362-4.
- PARÉS, Eduard. *Vocabulari multilingüe dels fongs* [en línia]. Barcelona, octubre 2016.*
- PEYTAU, Joan. *El català al nord de Catalunya a principi del segle XXI: Perspectiva històrica de la llengua i realitat lingüística del dialecte*. Barcelona, 2016. 79 p. (Biblioteca Filològica; 77) ISBN 978-84-9965-320-4.
- PUIG, Jaume de. *Catàleg dels manuscrits de la Biblioteca Diocesana del Seminari de Girona*. Vol. I: *Manuscrits 1-50*. Barcelona, 2016. 649 p. (Treballs de la Secció de Filosofia i Ciències Socials; 49) ISBN 978-84-9965-337-2 (vol. 1). ISBN 978-84-9965-336-5 (obra completa).
- PUIG I CADAVALCH, Josep; FALGUERA, Antoni de; GODAY, Josep. *L'arquitectura cristiana preromànica a Catalunya*. Edició facsímil amb textos d'actualització a cura de Josep Guitart, Montserrat Pagès, Isabel Rodà i Josep M. Sans. Barcelona, 2016. 648 p. ISBN 978-84-9965-326-6. [Coedició amb l'Arxiu Nacional de Catalunya, el Museu Nacional d'Art de Catalunya i l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica]
- RECASENS, Daniel. *Fonètica històrica del català*. Edició a cura de Nicolau Dols. Barcelona, 2017. 458 p. (Biblioteca Filològica; 80) ISBN 978-84-9965-350-1.
- RIVERO, Montse; CARTANÀ, Jordi. *L'últim jardiner: Josep Batlle Gras (1920-2006)*. Barcelona: Institució Catalana d'Estudis Agraris, 2017. 159 p. ISBN 978-84-9965-345-7. [Coedició amb Enric Batlle i Durany]

- ROCA, Antoni. *Un curs matemàtic a la Menorca de la Il·lustració, en la commemoració de Pasqual Calbó i Caldés (1752-1817)*. Discurs de la sessió inaugural del curs 2016-2017, llegit el dia 26 d'octubre de 2016. Barcelona, 2016. 47 p. ISBN 978-84-9965-323-5.
- SABATÉ I CURULL, Flocel. *Percepció i identificació dels catalans a l'edat mitjana*. Discurs de recepció de Flocel Sabaté i Curull com a membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica, llegit el dia 20 d'octubre de 2016. Barcelona, 2016. 102 p. ISBN 978-84-9965-314-3.
- SANS, Jaume; PANAREDA, Josep M. *Els paisatges de l'aigua al delta del Llobregat*. Barcelona, 2016. 157 p. (Treballs de la Secció de Filosofia i Ciències Socials; 48) ISBN 978-84-9965-313-6. [1a reimpr.: abril del 2017]
- SOLDEVILA, Ferran. *Les quatre grans cròniques*.
- I: *Llibre dels feits del rei en Jaume*. 2a reimpr. Barcelona, 2016. 532 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 73). ISBN 84-7283-901-4 (vol. 1). ISBN 978-84-7283-971-7 (obra completa).
 - II: *Crònica de Bernat Desclot*. 1a reimpr. Barcelona, 2016. 388 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 80). ISBN 978-84-92583-00-3 (vol. 2). ISBN 978-84-7283-971-7 (obra completa).
 - III: *Crònica de Ramon Muntaner*. 2a reimpr. Barcelona, 2016. 507 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 86). ISBN 978-84-9965-035-7 (vol. 3). ISBN 978-84-7283-971-7 (obra completa).
 - IV: *Crònica de Pere III el Cerimoniós*. 1a reimpr. Barcelona, 2016. 412 p. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 96). ISBN 978-84-9965-220-7 (vol. 4). ISBN 978-84-7283-971-7 (obra completa).
- Taula periodica dels elements* [visual]. Barcelona: Societat Catalana de Química, 2017 DL. 1 taula: color verd, 15 × 21 cm. ISBN 978-84-9965-342-6.
- Barcelona: Societat Catalana de Química, 2017 DL. 1 taula: color taronja, 15 × 21 cm. ISBN 978-84-9965-340-2.
 - Barcelona: Societat Catalana de Química, 2017 DL. 1 taula: color blau, 15 × 21 cm. ISBN 978-84-9965-341-9.
- TEIXIDÓ, Martí. *Pedagogia, ara: Aplicació a la societat catalana: Principis - Tensions - Referents - Accions - Cultura*. Barcelona: Secció de Filosofia i Ciències Socials, 2017. 171 p. ISBN 978-84-9965-351-8.
- Tercer informe sobre el canvi climàtic a Catalunya*. Barcelona, 2016. 624 p. ISBN 978-84-9965-317-4 (IEC). ISBN 978-84-393-9448-8 (Generalitat de Catalunya). [Coedició amb la Generalitat de Catalunya]

Third report on climate change in Catalonia. Chapter abstracts. Barcelona, 2016. 25 p.
[Coedició amb la Generalitat de Catalunya]

UNIÓ INTERNACIONAL DE QUÍMICA PURA I APLICADA (IUPAC). DIVISIÓ DE QUÍMICA ORGÀNICA. COMISSIÓ DE NOMENCLATURA DE QUÍMICA ORGÀNICA (III.1). *Guia de la IUPAC per a la nomenclatura de compostos orgànics: Recomanacions de 1993 (incloent-hi les revisions, tant publicades com no publicades fins ara, de l'edició del 1979 de la 'Nomenclature of organic chemistry')*. Versió catalana a cura d'Àngel Messeguer i revisió a cura de Jaume Vilarrasa. Barcelona: Secció de Ciències i Tecnologia, 2017. 199 p. ISBN 978-84-9965-333-4.

VENY, Joan; PONS, Lúdia. *Atlas lingüístic del domini català*. Volum 8: 16. *El mar. Els vaixells. La pesca*; 17. *Vària*; 18. *Morfologia no verbal*. Barcelona, 2016. 430 p. ISBN 978-84-9965-352-5 (vol. 8).

* Edicions en línia dutes a terme pel programa «Portal CiT. Edició, publicació i difusió en línia de terminologia de ciències i tecnologia». Per a una informació més detallada vegeu el capítol VI, «Activitat de recerca».

Obres vinculades a l'Institut d'Estudis Catalans

ÁLVAREZ, Santiago. *De dones, homes i molècules: Notes d'història, art i literatura de la química*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 2017. 432 p. (Col·lecció Catàlisi) ISBN 978-84-475-3982-6. [Amb la col·laboració de la Societat Catalana de Química]

ARDIT, Manuel. *Els homes i la terra del País Valencià (segles XI-XIII)*. Paterna: Afers, 2017. 607 p. (Recerca i Pensament; 83) ISBN 978-84-475-3982-6. [Amb la col·laboració de Publicacions de la Universitat de València, l'IEC, la Universitat d'Alacant, la Universitat Jaume I i la Institució Alfons el Magnànim Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació]

BADIA I MARGARIT, Antoni M. *Entre manuscritos y encuestas: Trabajos sobre el aragonés y el catalán de Aragón*. Edició i introducció d'Artur Quintana i Font. Saragossa: Aladrada, 2016. 332 p. ISBN 978-84-944335-5-9. [Amb la col·laboració de l'IEC]

BATLLÓ, Josep (ed.); BERNAT, Pasqual (ed.). *Explorant la volta del cel: Estudis sobre història de l'astronomia i de la meteorologia*. Palma: Talaiots, 2017. 245 p. ISBN 978-84-15672-46-3. [Amb la col·laboració de Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica de l'IEC]

BERNAT, Pasqual [et al.] (ed.). *Ciència i ficció: L'exploració creativa dels mons reals i dels irrealis*. Palma: Talaiots, 2016. 259 p. ISBN 978-84-15672-42-5. [Amb la col·laboració de Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica de l'IEC]

- EVANS, Imogen; THORNTON, Hazel; CHALMERS, Iain; GLASZIOU, Paul. *Els tractaments a prova: Millor recerca per millorar la salut* [en línia]. Traducció d'Aleix Bonfill. [Sabadell]: Fundació Institut per a l'Excel·lència Clínica i Sanitària, 2016. 209 p. ISBN 978-84-608-9747-7. [Amb la col·laboració de la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC]
- GARGANTÉ, Maria; SOLÀ, Xavier. *Santuaris, ermites i capelles a l'època del barroc: Geografia sagrada de la muntanya catalana*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 2017. 244 p. (Premi Rafael Patxot i Jubert; 1) ISBN 978-84-9803-770-8. [Amb la col·laboració de l'IEC]
- GONZÁLEZ VENTURA, Josefa Leonarda. *Ku'va chachi ñivi ñuu chikua'a, iyo yatin nduta ñu'un, ñuu nduva / La alimentación de la gente de Jicayán, en la costa de Oaxaca*. Vol. I. Barcelona: Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural de l'IEC, 2016. 377 p.
- LLULL, Ramon. *Llibre del tàrtar i el cristià o bé Llibre sobre el salm 'Quicumque vult'*. Edició bilingüe a cura de Josep Batalla i d'Óscar de la Cruz Palma, amb la col·laboració de Francesc Rodríguez Bernal. Santa Coloma de Queralt: Obrador Edèndum; Tarragona: Publicacions URV, 2017. 259 p. ISBN 978-84-943158-6-2.
- MCNERNEY, Kathleen. *Mercè Rodoreda: una bibliografia crítica (2002-2011)*. Amb una relació d'obres de Mercè Rodoreda i de traduccions recopilada per Judith Sánchez. Barcelona: Fundació Mercè Rodoreda, 2017. 172 p. (Biblioteca Mercè Rodoreda; 10) ISBN 978-84-938230-7-8.
- Patrimoni oblidat, memòria literària: Catàleg de l'exposició*. Barcelona: Coordinadora de Centre d'Estudis de Parla Catalana; Institut Ramon Muntaner, 2017. 105 p. (Catàlegs de la CCEPC; 3) ISBN 978-84-617-8256-7. [Amb el suport de l'IEC]
- PITARCH, Vicent (ed.). *Pere-Enric Barreda i Edo, l'humanista fidel*. Castelló: Servei de Publicacions de la Diputació de Castelló, 2016. 193 p. (Publicacions de la Fundació Carles Salvador; 7). ISBN 978-84-15301-69-1.
- *Penyagolosa fascinant, de nom venerable: En homenatge a Miquel Peris i Segarra en el centenari del seu naixement*. Benicarló: Onada Edicions, 2017. 62 p. ISBN 978-84-16505-88-3. [Amb el suport del Centre Excursionista de Castelló, la Fundació Huguet i l'IEC]
- Recull de conferències 2014: 450 anys del naixement de Galileu / Sns debats de recerca: Física i química investigant la realitat*. Andorra: Societat Andorrana de Ciències, 2017. 228 p. ISBN 978-99920-61-31-2 [Amb l'ajut del Ministeri de Cultura, Joventut i Esports, el Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior, el Comú d'Andorra la Vella, l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i Balears, l'IEC i Morabanc]
- SALVADOR, Carles. *Cant i encant de Benassal. Estampes vilatanes*. [Benassal, 2017]. [Amb la col·laboració de l'IEC]

El segrest de Núria [audiovisual]. Zeba Produccions audiovisuals, en coproducció amb TV3. Barcelona, 2017. 1 videodisc (format DVD) (52 min): col., so. [Amb la col·laboració de l'Institut d'Estudis Catalans, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Girona, el Bisbat d'Urgell, la Televisió del Ripollès, l'Ajuntament de Queralbs i l'Ajuntament de Ribes de Freser]

SEMINARI D'INFORMÀTICA DE CASTELLÓ. *De Castelló a l'Univers*. [Castelló, 2017]. [Amb la col·laboració de l'IEC]

TENA, Lluïsa; BALLESTER, Ferran; HABA, Ester; RIBES, Domènec. *Llibre d'estil de la Diputació de Barcelona*. Barcelona: IEC; Diputació de Barcelona. Gabinet de Premsa i Comunicació, 2016. 419 p. ISBN 978-84-9803-731-9. ISBN 978-84-9803-742-5 (llibre electrònic). [Contingut revisat pel Servei de Correcció Lingüística de l'IEC]

Tochemet [enregistrament musical]. Buenos Aires: Wichi Lhomet; Càtedra UNESCO de Diversitat Lingüística i Cultural, 2017. 1 disc àudio; 12 cm + 1 llibret.

Publicacions periòdiques

Acta Numismàtica, núm. 47 (2017).

Actes d'Història de la Ciència i de la Tècnica [en línia], vol. 9 (2016).

Anuari de la Societat Catalana d'Economia, vol. 22 (2016).

Anuari de la Societat Catalana de Filosofia, núm. 27 (2016).

Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural, núm. 80 (2017)

Butlletí de la Societat Catalana de Matemàtiques, vol. 31, núm. 2 (2017); vol. 32, núm. 1 (2017).

Catalan Social Sciences Review [en línia], núm. 6 (2016).

Comunicació: Revista de Recerca i d'Anàlisi, núm. 33 (2) (novembre 2016); núm. 34 (1) (maig 2017)

Contributions to Science, vol. 11, núm. 2 (desembre 2015); vol. 12, núm. 1 (juny 2016); vol. 12, núm. 2 (desembre 2016)

Dossiers Agraris, núm. 19 (2017).

Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació, núm. 28 (juliol-desembre 2016); núm. 29 (gener-juny 2017).

Educació Química, núm. 20: 2015 (ed.: 2017); núm. 21: 2015 (ed.: 2017).

Estudis Romànics, núm. 39 (2017).

Lambard, vol. 25: 2013-2014 (ed.: 2016)

Llengua & Literatura, vol. 27 (2017).

Miscel·lània Litúrgica Catalana, núm. 24 (2016).

Notícies de la Institució: Circular de la Institució Catalana d'Història Natural, núm. 126 (juliol-agost 2016); núm. 127 (setembre-octubre 2016); núm. 128 (novembre-desembre 2016); núm. 129 (gener-febrer 2017); núm. 130 (març-abril 2017); núm. 131 (maig-juny 2017).

Noubiaix, núm. 39 (desembre 2016).

Periodística, vol. 16: 2014-2015 (ed.: 2017).

Quaderns Agraris, núm. 41 (desembre 2016); núm. 42 (juny 2017).

Recursos de Física [en línia], núm. 18 (tardor 2016); núm. 19 (primavera 2017).

Reports@SCM, núm. 3-1 (2017).

Revista Catalana de Dret Privat, núm. 16 (2016); núm. 17 (2017).

Revista Catalana de Micologia, vol. 38 (2017).

Revista Catalana de Musicologia, vol. 9 (2016).

Revista Catalana de Pedagogia [en línia], vol. 10 (2016); vol. 11 (2017).

Revista Catalana de Sociologia [en línia], núm. 31-1 (2016); núm. 31-2 (2016)

Revista de Dret Històric Català, núm. 1 (2001) [1a reimpr.]; núm. 11 (2011/2012) [1a reimpr.]; núm. 12 (2013) [1a reimpr.]; núm. 13 (2014) [1a reimpr.]; núm. 14 (2015) [1a reimpr.]; núm. 15 (2016).

Revista de la Societat Catalana de Química, núm. 15 (2016).

Revista de Tecnologia [en línia], núm. 7 (primer semestre 2017).

SCM/Notícies, núm. 40 (desembre 2016); núm. 41 (juliol 2017).

Tamid, núm. 11: 2015 (ed.: 2017).

Terminàlia, núm. 14 (desembre 2016); núm. 15 (juny 2017).

Treballs de la Societat Catalana de Biologia, núm. 67 (2016).

Treballs de la Societat Catalana de Geografia, núm. 81 (juny 2016); núm. 82 (desembre 2016).

Treballs de Sociolingüística Catalana, núm. 26 (2016).

Resum de títols editats (2012-2016)

<i>Tipologia de les publicacions</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
Revistes	33	44	45	38	39
Opuscles	19	10	11	10	11
Monografies	31	25	26	28	41
Coedicions	33	26	23	24	26
Altres formats	7	14	8	5	16
Total de títols publicats	123	119	113	105	133

Donacions i intercanvi de publicacions

L'Institut d'Estudis Catalans té establerts convenis per a fer donacions del seu fons de publicacions a una vuitantena d'entitats, entre institucions, universitats, centres de recerca i biblioteques.

Els intercanvis d'exemplars en paper, actius des dels primers anys de la constitució de l'IEC, s'han anat reforçant en els darrers anys —i a voltes han estat substituïts— per la consulta en línia de les publicacions, que es posen a l'abast del públic per mitjà del Portal de Publicacions de l'Institut d'Estudis Catalans, accessible des del web.

L'IEC manté encara intercanvis de monografies i de revistes de l'IEC i de les seves societats filials amb centres acadèmics d'arreu del món. La recepció dels gairebé dos-cents títols adreçats a l'IEC són catalogats per la Biblioteca de Catalunya, que els incorpora al seu fons.

